

Strategia de
Dezvoltare Locală
Durabilă a
comunei Apahida
pentru perioada
2022 – 2030

Cuprins

CUPRINS

Procesul de realizarea a Strategiei de Dezvoltare Locală Durabilă a comunei Apahida pentru perioada 2022 – 2030.....	5
Desfășurarea procesului de planificare strategică	5
I. ANALIZA DIAGNOSTIC	11
Analiza Cadrului Strategic	12
Nivelul european	12
Nivelul național.....	47
Nivelul regional.....	62
Nivelul Județean	72
Nivelul local	75
Perspective privind dezvoltarea comunei Apahida – cadrul strategic	84
Dezvoltare comunitară	86
1. Localizare geografică și scurtă prezentare a comunei Apahida și a localităților componente.....	87
2. Încadrarea comunei Apahida în rețeaua de localități a județului Cluj. Diverse clasificări	90
3. Trenduri privind locuirea și fenomenul de dispersie urbană	98
3.1 Atractivitatea comunei Apahida.....	99
3.2 Fenomenul de dispersie urbană. Tendințe spațiale și demografice	105
3.4 Gradul de dotare al locuințelor	115
4. Infrastructură și servicii comunitare de utilități publice.....	121
4.1 Infrastructura și serviciile de alimentare cu apă potabilă.....	121
4.2 Infrastructura și serviciile de colectare și epurare ape uzate	125
4.3 Racordarea locuințelor la alimentarea cu energie electrică	127
4.4 Infrastructura de iluminat public	128
4.5 Infrastructură de producție, transport și distribuție a gazelor naturale.....	129
5. Mobilitate durabilă	131
5.1 Infrastructură și servicii de transport public județean (rutier și feroviar)	131
5.2 Infrastructură transport motorizat rutier.....	138
5.3 Infrastructură velo și pietonală și utilizarea acestora	143
5.4 Proiecte majore de infrastructură de transport.....	145
6. Analiză SWOT și perspective strategice – dezvoltare comunitară	149
Demografie	152
Evoluția demografică.....	152
Îmbătrânirea populației.....	158
Natalitate, mortalitate, migrație	163
Etnie și religie.....	165

Analiza SWOT și perspective strategice - demografie	166
Educație	168
Nivelul de educație al populației	168
Evoluția populației școlare	170
Investiții în educație	173
Analiza SWOT și perspective strategice - educație.....	173
Analiza economiei locale.....	176
Rezultatele și activitatea companiilor locale active și a profesioniștilor	176
Structura și evoluția economiei comunei Apahida	176
Structuri de sprijinire a afacerilor la nivel local.....	181
Evoluția entităților economice locale active	181
Întreprinderi și antreprenoriat local	198
Specializarea și competitivitatea economiei locale.....	202
Specializare funcțională	209
Analiză comparativă Apahida – comune învecinate municipiului Cluj-Napoca și Municipiul Cluj-Napoca.....	215
Turismul în comuna Apahida	219
Concluzii și perspective strategice - economie și turism în comuna Apahida.....	229
Calitatea factorilor de mediu	236
Spații verzi.....	236
Calitatea și poluarea aerului	238
Poluarea apei.....	242
Deșeuri.....	246
Situția terenurilor	247
Rezervații naturale.....	249
Analiza SWOT și perspective strategice - mediu	251
Sănătate, social, cultură.....	254
Sănătate.....	254
Cheltuieli publice locale pentru sănătate.....	256
Perspective strategice și analiza SWOT – sănătate	256
Analiza SWOT	257
Social.....	258
Ajutoare sociale.....	259
Șomeri înregistrați.....	262
Siguranță publică.....	263
Cheltuieli publice locale pentru asistență socială	263
Perspective strategice și analiză SWOT - social.....	265
Cultură, culte și industrii creative	267

Biblioteci.....	268
Cheltuieli publice locale pentru cultură, recreere, religie.....	269
Perspective strategice și analiză SWOT – cultură, culte.....	270
E-guvernare și tehnologia informației și comunicațiilor (TIC)	272
Sectorul TIC în economia comunei Apahida.....	272
Educația.....	272
Încurajarea antreprenoriatului în domeniul TIC	273
Infrastructura	273
E-guvernare în Apahida.....	274
Comparația cu alți competitori	277
Analiză SWOT	279
Perspective strategice pentru sectorul IT și implementarea e-guvernării.....	281
II. APAHIDA: PROFILUL STRATEGIC.....	283
Context strategic	284
Concept strategic.....	284
Pericole strategice	284
Surse de avantaj competitiv	285
Viziune	285
Factori strategici cheie.....	286
Direcții strategice de dezvoltare.....	286
III. OBIECTIVE, DIRECȚII DE ACȚIUNE, ACȚIUNI ȘI MĂSURI	290
Obiective strategice.....	291
IV. MANAGEMENTUL IMPLEMENTĂRII, MONITORIZĂRII ȘI EVALUĂRII STRATEGIEI	317
Managementul implementării strategiei	318
Pași pentru facilitarea implementării Strategiei de dezvoltare locală durabilă a comunei pentru perioada 2022 – 2030	319
Potențiale riscuri identificate cu privire la implementarea strategiei	320
Cadrul de implementare, monitorizare, actualizare și evaluare a Strategiei de Dezvoltare Locală Durabilă a comunei Apahida pentru perioada 2022 – 2030	320
Actualizarea strategiei.....	321
Evaluarea implementării Strategiei.....	322
Graficul de monitorizare a strategiei	324
V. PLANUL DE ACȚIUNE	338

Procesul de realizarea a Strategiei de Dezvoltare Locală Durabilă a comunei Apahida pentru perioada 2022 – 2030

Acest document reprezintă o *strategie* ce urmărește dezvoltarea durabilă a comunei în perioada următoare. *Strategia de Dezvoltare Locală Durabilă comunei Apahida pentru perioada 2022 – 2030*, denumită în continuare *strategie*, se adresează provocărilor demografice, economice, de mediu și sociale ale comunității, având la bază o analiză obiectivă a situației existente și a trendurilor / tendințelor în domeniile ante menționate, dar și pe un proces de consultare și participare a factorilor interesați în dezvoltarea durabilă a comunității. Strategia a fost realizată în perioada noiembrie 2021 – decembrie 2022.

Desfășurarea întregului proces de planificare strategică a avut la bază trei principii fundamentale:

1. **Rigurozitate metodologică** – dezvoltarea strategiei s-a realizat pornind de la date empirice și utilizarea unor instrumente specifice analizei de date și planificării, astfel încât documentul final să poată fi utilizat ca un instrument real de management local.
2. **Participarea stakeholderilor locali** – în fiecare etapă din proiect participarea stakeholderilor locali a avut un rol esențial, atât pentru înțelegerea specificului și nevoilor comunității, cât și pentru definirea viziunii, obiectivelor și direcțiilor de dezvoltare. Niciun efort de planificare coerent nu poate fi realizat și implementat cu succes fără participarea activă a comunității.
3. **Orientare pe termen lung** – problemele esențiale ale unei comunități sunt în general complexe, au un caracter structural și sunt interdependente. Esența unei strategii stă în identificarea acestora și dezvoltarea unui plan realist care să permită depășirea lor în mod eficient. Strategia a fost gândită ca un instrument practic aflat la dispoziția autorităților locale pentru dezvoltarea pe termen lung a comunității, desprinsă de presiunile politice de moment.

Desfășurarea procesului de planificare strategică

Procesul de planificare strategică s-a derulat în perioada noiembrie 2021 – decembrie 2022, prima etapă fiind reprezentată de **identificarea și cooptarea actorilor locali** (stakeholderi / actori influențați de sau care pot influența strategia comunei) **în vederea consultării lor**. Cu sprijinul reprezentanților autorității locale au fost identificați și ulterior invitați să participe la consultări reprezentanți ai comunității și stakeholderi locali care au confirmat participarea la procesul de planificare strategică în urma invitațiilor adresate de către Instituția Primarului Comunei Apahida. Au fost constituite o serie de grupuri tematice de lucru:

- Dezvoltare economică locală
- Dezvoltare comunitară

- Educație
- Profil strategic

Întâlnirile au avut loc în perioada iunie-octombrie 2022, relevând factorii care influențează dezvoltarea comunei, identificând situații problematice și posibile soluții de rezolvare a acestora. În cadrul întâlnirilor, membrilor grupurilor de lucru le-au fost solicitate răspunsuri la un set de întrebări privind principalele probleme, soluțiile, posibile direcțiile de dezvoltare, avantajele și posibile proiecte / investiții prioritare pentru următorii ani.

Grup tematic	Organizații / grupuri reprezentate
„Dezvoltare economică locală”	Gi Di MANUFACTURING RMB INTER AUTO ANTREPRIZA REPARAȚII ȘI LUCRĂRI APAHIDA CONSILIUL LOCAL APAHIDA RONDOCARTON PATRIS TRANS VT. LOGISTIC LOGISTIC VAN WIJK VITACOM PROINVEST REAL ESTATE SRL ROTTAPRINT BRITISH AMERICAN TOBACCO KLG EUROPE LOGISTICS
”Dezvoltare comunitară”	ASOCIAȚIA PRO APAHIDA ASDR DEZMIR CONSILIUL LOCAL APAHIDA INSTITUȚIA PRIMARULUI COMUNEI APAHIDA CETĂȚENI AI COMUNEI
„Educație”	ASOCIAȚIA DE PĂRINȚI ”ȘTEFAN PASCU” OFSD APAHIDA ȘCOALA GIMNAZIALĂ ”ȘTEFAN PASCU” APAHIDA CONSILIUL LOCAL APAHIDA DELEGAT SĂTESC CORPADEA INSTITUȚIA PRIMARULUI COMUNEI APAHIDA VICEPRIMAR COMUNA APAHIDA
„Profil strategic”	PRIMAR COMUNA APAHIDA VICEPRIMAR COMUNA APAHIDA CONSILIUL LOCAL APAHIDA ASOCIAȚIA PRO APAHIDA REPREZENTANT SĂTESC CÂMPENEȘTI ȘCOALA GIMNAZIALĂ ”ȘTEFAN PASCU” APAHIDA PROIECTANT PUG

Dezbaterile și întâlnirile grupurilor de lucru au fost organizate în perioada iunie-septembrie, în locații precum Căminele culturale Apahida și Dezmir și sediul Primăriei.
Întâlnire grup de lucru "Dezvoltare economică locală" (Apahida)

Întâlniri grup de lucru "Dezvoltare comunitară" – Dezmir și Apahida

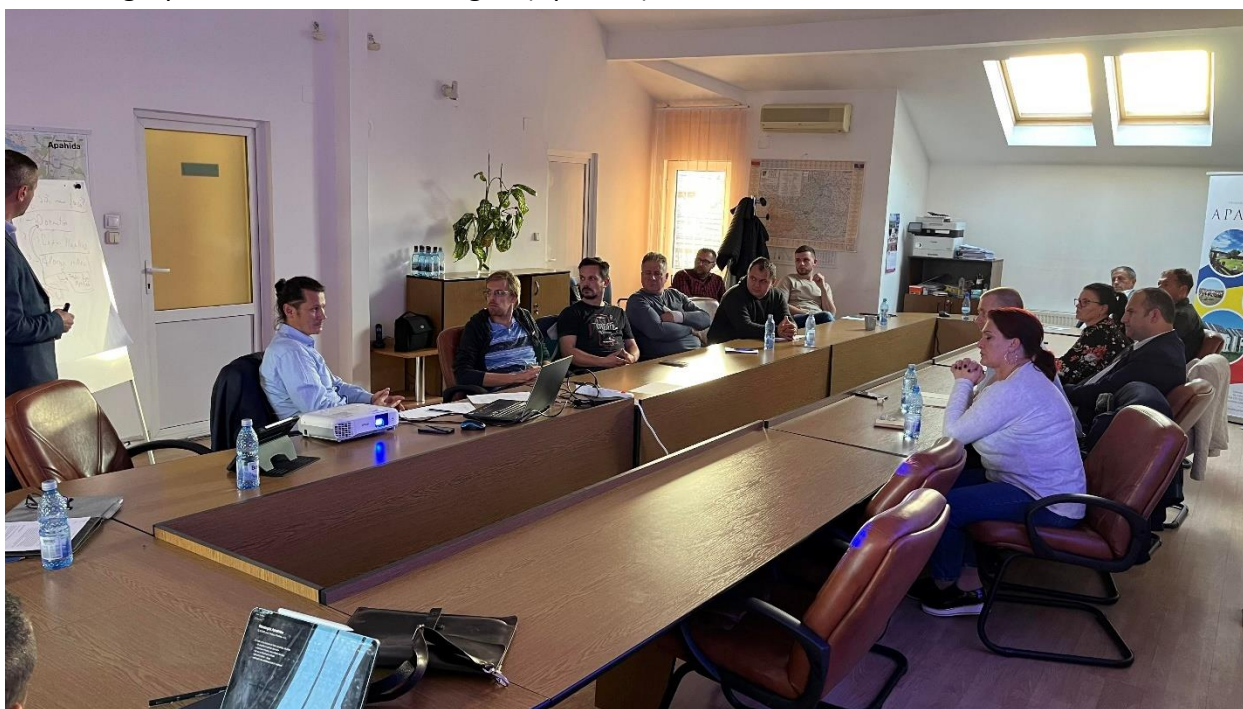

Întâlnire grup de lucru "Educație"

Pe baza observațiilor și propunerilor membrilor grupurilor de lucru, analiza preliminară a fost completată și actualizată, iar pe baza analizei preliminare completate și actualizate a fost realizat un draft al profilului strategic al comunei.

Întâlnire grup de lucru "Profil strategic" (Apahida)

În luna Octombrie, a fost organizată o întâlnire de lucru la care au participat experți ai UBB, factori de decizie și stakeholderi locali, unii dintre aceștia luând parte anterior la dezbaterile din grupurile tematice. Rezultatul întâlnirii de lucru s-a concretizat în definitivarea profilului strategic al comunei, mai exact identificarea pericolelor strategice, a surselor de avantaj competitiv și definirea viziunii. De asemenea, au fost stabiliți factorii strategici cheie și obiectivele strategice. Obiectivele strategice, cele specifice, direcțiile de acțiune și acțiunile

orientative au fost stabilite pe baza profilului strategic (implicit a analizei diagnostic), precum și în strânsă legătură cu țintele, obiectivele și prioritățile, direcțiile de acțiune și acțiunile orientative europene, naționale, regionale și metropolitane.

Realizarea planului de acțiune/portofoliului de proiecte a fost următoarea etapă a procesului de planificare strategică. În această etapă a fost stabilit portofoliul de proiecte avut în vedere pentru perioada 2022 – 2030. Proiectele strategice sunt acelea care vin în întâmpinarea directă a pericolelor strategice ale comunității și care, ținând cont de sursele de avantaj competitiv și de factorii strategici cheie, contribuie în mod determinant la atingerea obiectivelor strategice și urmărirea viziunii de dezvoltare.

Pentru proiectele strategice, structura portofoliului de proiecte include informații referitoare la principalii beneficiari/grupul țintă, obiectivele strategice și specifice la atingerea cărora contribuie implementarea proiectelor, locația, stadiul/gradul de maturitate al proiectelor, perioada planificată pentru implementare, principalii responsabili pentru inițierea și coordonarea implementării.

Ulterior acestor etape a fost stabilit cadrul de implementare, monitorizare și evaluare a strategiei. Acesta a fost realizat de către experții UBB în colaborare cu reprezentanții autorității locale. Cadrul stabilește mecanismul de implementare (cadrul instituțional, principii, riscuri), graficul și indicatorii de monitorizare, modalitatea de evaluare a stadiului de implementare și măsurile ce se impun în funcție de rezultatele evaluării.

Consultarea publică a strategiei de dezvoltare este ultima etapă a procesului de planificare, înainte de prezentarea și adoptarea a documentului în ședința Consiliului Local. Procedura de consultare se desfășoară cu respectarea prevederilor Legii 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică și ținând cont de ghidul *Consultarea publică eficientă la nivelul administrației centrale și locale* realizat de Ministerul pentru Consultare Publică și Dialog Civic și Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice în 2016. Documentul strategic este postat pe pagina de internet a comunei, toți cei interesați având posibilitatea de a face recomandări și de a se înscrie pentru a lua cuvântul la dezbaterile publice.

Procesul de consultare publică are loc în perioada noiembrie-decembrie 2022.

Ulterior parcurgerii tuturor etapelor descrise mai sus, documentul strategic va fi prezentat de către experții UBB în ședința Consiliului Local Apahida în vederea aprobării.

Implementarea strategiei necesită implicarea tuturor actorilor interesați/vizați de dezvoltarea durabilă a comunei. Astfel, consolidarea parteneriatului administrației locale cu actorii interesați este esențială în vederea implementării cu succes a strategiei.

I. ANALIZA DIAGNOSTIC

Analiza Cadrului Strategic

Nivelul european

În perioada 2014-2020, principalele direcții strategice la nivel european erau definite în cadrul strategiei EUROPA 2020.

Europa 2020

Strategia Europa 2020 propunea trei priorități care se susțin reciproc¹:

1. Creștere inteligentă: dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere și inovare;
2. Creștere durabilă: promovarea unei economii mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, mai ecologice și mai competitive;
3. Creștere favorabilă incluziunii: promovarea unei economii cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă, care să asigure coeziunea socială și teritorială.

UE a definit direcția în care dorea să evolueze până în anul 2020. În acest scop, Comisia Europeană propunea următoarele obiective principale pentru perioada 2014-2020 (5):

1. Ocuparea forței de muncă
 - a. o rată de ocupare a forței de muncă de 75 % în rândul populației cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani;
2. Cercetare și dezvoltare
 - a. alocarea a 3% din PIB-ul UE pentru cercetare și dezvoltare;
3. Schimbări climatice și energie (20/20/20)
 - a. reducerea cu 20% a emisiilor de gaze cu efect de seră (sau chiar cu 30%, în condiții favorabile) față de nivelurile înregistrate în 1990;
 - b. creșterea ponderii surselor de energie regenerabile până la 20%;
 - c. creșterea cu 20% a eficienței energetice;
4. Educație
 - a. reducerea abandonului școlar la sub 10%;
 - b. creșterea la peste 40% a ponderii absolvenților de studii superioare în rândul populației în vârstă de 30-34 de ani;

¹ Informații detaliate se găsesc în strategia UE Europa 2020 disponibilă online la adresa: http://ec.europa.eu/archives/growthandjobs_2009/pdf/complet_ro.pdf

5. Sărăcie și excluziune socială

- a. reducerea cu cel puțin 20 de milioane a numărului persoanelor care suferă sau riscă să sufere de pe urma sărăciei și a excluziunii sociale;

Tabel 1 – Ținte strategia Europa 2020

Stat	Rata ocupării forței de muncă (%)	Cercetare și Dezvoltare ca % din PIB	Reducere emisii CO2 (%-1990/tona CO2)	Surse regenerabile de energie (% total consum)	Eficiență energetică – reducerea consumului de energie în Mtoe	Părăsirea timpurie a școlii %	Învățământ terțiar %	Reducerea populației expuse riscului sărăciei sau excluziunii sociale în număr de persoane și procente
RO (ținte 2020)	70%	2%	19%/89	24%	30,3	11,3%	26,7%	20%
RO (situație actuală)	70,9 (2019)	0,5% (2018)	74,26 (2019) (lower is better)	23,87% (>25% în 2016)	23,53 (2019)	15,3% (2019)	25,8% (2019)	40,7% ² (2013)- 31.2 (2019)

Urmărind țintele majore asumate și datele la nivelul anului 2019³ observăm următoarele:

- România și-a îndeplinit țintele asumate la nivel de ocupare a forței de muncă, zona energetică parțial (ponderea energiei regenerabile în total cunoaște un trend negativ în ultimii 3 ani, consumul și reducerea emisiilor au cifre peste țintele asumate-pozitiv);
- România are o problemă semnificativă în sfera educației - toate cele trei ținte: investițiile în C&D, abandon școlar și învățământ terțiar au fost ratate; trendul este unul pozitiv în cazul procentului celor care au absolvit o formă de învățământ terțiar (vârsta 30-34 ani), iar ținta va fi probabil atinsă în următorii 2-3 ani. În schimb, investițiile în cercetare și dezvoltare (CD) au stagnat: 0,55% din PIB în 2008, 0,49% din PIB în 2015, 0,50% din PIB în 2018, ceea ce indică o problemă sistemică ce va necesita un efort și un angajament politic de amploare în următorii 5-10 ani; de asemenea, abandonul școlar rămâne o problemă, deși trendul este unul pozitiv - o scădere a abandonului școlar de la 19,1% (18-24 ani) în 2015 la 15,1% în 2019 (cifra e similară cu cea din 2008); ritmul de schimbare este însă lent (ar fi necesari aprox. 5 ani pentru a atinge ținta, păstrând acest ritm)

Prioritățile Comisiei Europene 2019-2024

În această secțiune sunt sintetizate principalele direcții strategice la nivelul Uniunii Europene așa cum sunt stabilite de către Comisia Europeană (CE), pentru următorii 5 ani. Înainte de a

² În prezent sunt aproape 9 milioane de oameni expuși la sărăcie. Acest număr trebuie redus cu 580.000. Cifrele raportate prin PNR 2015 (22,4%) diferă substanțial de cele EUROSTAT unde este raportat pentru anul 2013 că 40,4% din populația României este expusă riscului sărăciei sau excluziunii sociale.

³ Datele complete se regăsesc la adresa: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/europe-2020-indicators/europe-2020-strategy/headline-indicators-scoreboard>

trece în revistă aceste priorități vom prezenta, în sinteză, un instrument introdus de Uniunea Europeană pentru a combate efectele negative ale pandemiei provocate de COVID-19 la nivelul statelor membre.

Planul de redresare pentru Europa⁴

Bugetul pe termen lung al UE și instrumentul NextGenerationEU (un instrument temporar conceput pentru a stimula redresarea) formează cel mai mare pachet de stimulente finanțat din bugetul UE. Un total de 1 800 de miliarde EURO va susține reconstrucția Europei după criza provocată de COVID-19. O reconstrucție prin care Europa va deveni mai ecologică, mai digitală și mai rezilientă. Noul buget pe termen lung va consolida mecanismele de flexibilitate, pentru a garanta că poate răspunde unor nevoi neprevăzute. A fost proiectat în așa fel încât să răspundă nu numai realităților actuale, ci și incertitudinilor viitoare. Pe 10 noiembrie 2020, Parlamentul European și țările UE au ajuns la un acord în cadrul Consiliului cu privire la următorul buget al UE pe termen lung și la instrumentul NextGenerationEU. Acordul suplimentează cu 15 miliarde EURO fondurile pentru anumite programe⁵ în cadrul bugetului pe termen lung pentru perioada 2021-2027.

Bugetul UE (2021-2027): elemente cheie

- Peste 50% din sumă va sprijini modernizarea prin politici care includ cercetarea și inovația, prin intermediul Horizon Europe; climă echitabilă și tranziții digitale, prin intermediul Fondului de tranziție justă și programul Europa digitală; pregătire, recuperare și reziliență, prin Mecanismul de Redresare și Reziliență, RescEU și un nou program de sănătate, EU4Health;
- Politicile tradiționale precum coeziunea și politica agricolă comună vor fi modernizate și vor continua să primească fonduri bugetare semnificative ale UE, cu scopul de a sprijini tranzițiile ecologice și digitale;
- 30% din fondurile UE, atât în cadrul NextGenerationEU, cât și în CFM (buget pe termen lung), vor fi cheltuite pentru combaterea schimbărilor climatice. Pachetul acordă, de asemenea, o atenție specifică protecției biodiversității și integrării de gen;
- bugetul va dispune de mecanisme de flexibilitate consolidate pentru a garanta capacitatea acestuia de a răspunde unor nevoi neprevăzute. Acest lucru face ca bugetul să răspundă nu numai realităților actuale, ci și incertitudinilor de mâine; pentru a finanța redresarea, UE se va împrumuta de pe piață în condiții mai avantajoase decât multe state membre și va redistribui sumele împrumutate;
- o foaie de parcurs clară privind noi resurse proprii care să contribuie la rambursarea împrumuturilor. Comisia s-a angajat să prezinte propuneri cu privire la un mecanism de ajustare la frontieră a emisiilor de dioxid de carbon și cu privire la o taxă digitală, în vederea introducerii acestora până cel târziu la 1 ianuarie 2023.

⁴ Informații preluate de pe pagina CE, online: https://ec.europa.eu/info/strategy/recovery-plan-europe_ro

⁵ Este vorba despre următoarele programe: Orizont Europa, Erasmus+, „UE pentru sănătate”, Fondul de gestionare integrată a frontierelor, „Drepturi și valori”, Europa creativă, InvestEU, Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă, „Ajutor umanitar”.

- în primăvara anului 2021, Comisia a revizuit de asemenea sistemul UE de comercializare a certificatelor de emisii și va analiza inclusiv o posibilă extindere a acestuia la transportul aerian și maritim. Aceasta trebuia să propună o resursă proprie bazată pe sistemul de comercializare a certificatelor de emisii. În plus, Comisia trebuie să propună noi resurse proprii suplimentare, care ar putea include o taxă pe tranzacțiile financiare și o contribuție financiară legată de sectorul corporativ sau o nouă bază fiscală comună a societăților. Comisia va depune toate eforturile pentru a prezenta o propunere până în iunie 2024;
- în ceea ce privește protecția bugetului UE, de acum înainte, UE dispune, pentru prima dată, de un mecanism specific pentru protejarea bugetului său împotriva încălcărilor statului de drept. În același timp, acest mecanism nu va avea efecte negative asupra beneficiarilor finali ai fondurilor UE.
- Programele cheie, inclusiv Erasmus+, EU4Health și Horizon Europe, au fost consolidate cu un total de 15 miliarde EUR.

Tabel 2 - Distribuția fondurilor

Domenii	Buget UE termen lung (2021-2027)	NextGenerationEU	Total
Piața unică, inovare și sectorul digital	132,8 miliarde EUR	10,6 miliarde EUR	143,4 miliarde EUR
Coeziune, reziliență și valori	377,8 miliarde EUR	721,9 miliarde EUR	1 099,7 miliarde EUR
Resurse naturale și mediu	356,4 miliarde EUR	17,5 miliarde EUR	373,9 miliarde EUR
Migrație și gestionarea frontierelor	22,7 miliarde EUR	-	22,7 miliarde EUR
Securitate și apărare	13,2 miliarde EUR	-	13,2 miliarde EUR
Vecinătate și întreaga lume	98,4 miliarde EUR	-	98,4 miliarde EUR
Administrația publică europeană	73,1 miliarde EUR	-	73,1 miliarde EUR
TOTAL	1 074,4 miliarde EUR	750 miliarde EUR	1 824,4 miliarde EUR

*NextGenerationEU*⁶

⁶ Informații preluate din comunicatul de presă al CE, 17 septembrie, 2020, online: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/IP_20_1658 și https://ec.europa.eu/info/strategy/recovery-plan-europe_ro

NextGenerationEU este un instrument temporar de redresare în valoare de 750 de miliarde EUR, care îi va permite Comisiei să obțină fonduri de pe piața de capital. Acesta va contribui la repararea daunelor economice și sociale imediate provocate de pandemia de COVID-19. După pandemia de COVID-19, Europa va fi mai verde, mai digitală, mai rezilientă și mai bine pregătită să facă față provocărilor actuale și viitoare.

- Mecanismul de redresare și reziliență: elementul central al Instrumentului NextGenerationEU, cu împrumuturi și granturi în valoare de 672,5 miliarde EUR disponibile pentru sprijinirea reformelor și a investițiilor întreprinse de țările UE. Scopul este de a atenua impactul economic și social al pandemiei de COVID-19 și de a face ca economiile și societățile europene să devină mai durabile, mai reziliente și mai bine pregătite pentru provocările și oportunitățile oferite de tranziția către o economie verde și de tranziția digitală. Statele membre lucrează la planurile lor de redresare și reziliență pentru a accesa fonduri din cadrul Mecanismului de redresare și reziliență.
- Asistența de redresare pentru coeziune și teritoriile Europei (REACT-UE): NextGenerationEU include, de asemenea, 47,5 miliarde EUR pentru REACT-UE. Este vorba despre o nouă inițiativă care continuă și extinde măsurile de răspuns la criză și de remediere a consecințelor crizei prin intermediul Inițiativei pentru investiții ca reacție la coronavirus și al Inițiativei plus pentru investiții ca reacție la coronavirus. Ea va contribui la o redresare ecologică, digitală și robustă a economiei. Fondurile vor fi direcționate către:
 - Fondul european de dezvoltare regională (FEDR)
 - Fondul social european (FSE)
 - Fondul de ajutor european destinat celor mai defavorizate persoane (FEAD)
- Aceste fonduri suplimentare vor fi puse la dispoziție în perioada 2021-2022 din NextGenerationEU.
- NextGenerationEU va suplimenta în același timp fondurile pentru alte programe sau fonduri europene, cum ar fi Orizont 2020, InvestEU, dezvoltarea rurală sau Fondul pentru o tranziție justă (JTF).

Defalcarea fonduri NextGenerationEU

Mecanismul de redresare și reziliență (RRF)	672,5 miliarde EUR (din care 360 mld. EUR credite)
ReactEU	47,5 miliarde EUR
Orizont Europa	5 miliarde EUR
Programul InvestEU	5,6 miliarde EUR
Dezvoltare rurală	7,5 miliarde EUR
Fondul pentru o tranziție justă (JTF)	10 miliarde EUR
RescEU	1,9 miliarde EUR
TOTAL	750 miliarde EUR

Pentru a beneficia de acest mecanism, statele membre ar trebui să prezinte proiecte de planuri de redresare și reziliență în care să descrie agendele naționale de investiții și reforme în conformitate cu obiectivele de politică ale UE menționate mai sus. Planurile de redresare și reziliență ale statelor membre ar trebui să abordeze, de asemenea, provocările în materie de politică economică stabilite în recomandările specifice fiecărei țări din ultimii ani. Planurile ar trebui, de asemenea, să permită statelor membre să își consolideze potențialul de creștere economică, crearea de locuri de muncă și reziliența economică și socială și să facă față tranziției verzi și celei digitale.

Mecanismul de Redresare și Reziliență (672,5 mld. EUR)

Mecanismul de Redresare și Reziliență (MRR) va pune la dispoziția statelor un total de 672,5 miliarde EUR (împrumuturi și subvenții) pentru a sprijini reformele și investițiile întreprinse de statele membre. Scopul este de a atenua impactul economic și social al pandemiei coronavirusului și de a face economiile și societățile europene mai durabile, mai rezistente și mai bine pregătite pentru provocările și oportunitățile tranzițiilor ecologice și digitale.

Prioritățile UE cu privire la NextGenerationEU și Mecanismul de Redresare și Reziliență (MRR) oferă o oportunitate fără precedent de a accelera redresarea în Europa și de a consolida angajamentul față de tranzițiile duble: verde și digital.

Planurile naționale au fost evaluate de Comisia Europeană în raport cu următoarele obiective:

- 37% din fonduri trebuie alocate pentru investiții și reforme ecologice - fiecare plan de recuperare și reziliență va trebui să includă minimum 37% din cheltuieli legate de climă. Progresul către alte obiective de mediu este, de asemenea, important, în conformitate cu acordul verde european.
- 20% din fonduri alocate pentru investiții și reforme digitale - fiecare plan de recuperare și reziliență va trebui să includă cel puțin 20% din cheltuieli pentru a încuraja tranziția digitală. Comisia dezvoltă o metodologie pentru a se asigura că investițiile sunt direcționate atât către infrastructură, cât și către capacitățile digitale.

Accesarea fondurilor din MRR⁷

Statele membre au pregătit planuri de redresare și reziliență care stabilesc un pachet coerent de reforme și proiecte de investiții publice. Pentru a beneficia de sprijinul facilității, aceste reforme și investiții ar trebui puse în aplicare până în 2026. Planurile trebuie să abordeze în mod eficient provocările identificate în Semestrul European, în special recomandările specifice fiecărei țări adoptate de Consiliu (Raportul de țară, Recomandările Consiliului). Planurile trebuie să includă, de asemenea, măsuri pentru a aborda provocările și a profita de beneficiile tranzițiilor ecologice și digitale.

Se așteaptă ca fiecare plan să contribuie la cele patru dimensiuni prezentate în Strategia Anuală de Creștere Durabilă 2021, care a lansat ciclul semestrului european:

- Sustenabilitatea mediului
- Productivitate

⁷ Informații preluate de pe pagina CE, online: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/recovery-coronavirus/recovery-and-resilience-facility_ro

- Corectitudine
- Stabilitate macroeconomică.

Facilitatea este o oportunitate de a crea zone emblematice europene pentru investiții și reforme, cu beneficii tangibile pentru economie și cetățeni din întreaga UE. Acestea ar trebui să abordeze probleme care necesită investiții semnificative pentru a crea locuri de muncă și creștere, și care sunt necesare pentru tranzițiile ecologice și digitale.

Pe baza relevanței lor în toate statele membre, a investițiilor de foarte mari dimensiuni necesare și a potențialului acestora de a crea locuri de muncă și creștere economică și de a culege roadele dublei tranziții: verzi și digitale. Comisia încurajează ferm statele membre să includă în planurile lor investiții și reforme în următoarele domenii emblematice:

1. Accelerare – acordarea de întâietate tehnologiilor curate perene și accelerarea dezvoltării și utilizării surselor regenerabile de energie.
2. Renovare – îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice și private.
3. Reîncărcare și realimentare – promovarea unor tehnologii curate, viabile pe termen lung, pentru a accelera utilizarea unor stații de transport, încărcare și realimentare durabile, accesibile și inteligente și pentru a extinde rețeaua de transport public.
4. Conectare – introducerea rapidă a serviciilor rapide în bandă largă în toate regiunile și gospodăriile, inclusiv a rețelelor de fibră optică și a rețelelor 5G.
5. Modernizare – digitalizarea administrației și a serviciilor publice, inclusiv a sistemelor judiciare și de asistență medicală.
6. Extindere pe scară largă – Creșterea capacităților de cloud de date industriale în Europa și dezvoltarea celor mai puternice, de vârf și sustenabile procesoare.
7. Recalificare și perfecționare – Adaptarea sistemelor de învățământ pentru a sprijini competențele digitale și educația și formarea profesională pentru toate vârstele.

Punerea în aplicare a mecanismului va fi coordonată de Grupul operativ pentru redresare și reziliență al Comisiei, în strânsă cooperare cu Direcția Generală Afaceri Economice și Financiare. Un comitet director condus de președinta Ursula von der Leyen va oferi grupului operativ o orientare politică, ceea ce va contribui la o punere în aplicare coerentă și eficace a mecanismului.

Semestrul European și Mecanismul de Recuperare și Reziliență (MRR) sunt intrinsec legate. Publicarea Strategiei Anuale de Creștere Durabilă pentru anul 2021 a fost lansată în acest semestru european. Aceasta continuă liniile directoare definite în strategia de creștere a anului 2019, bazată pe Pactul Verde European și pe conceptul de sustenabilitate competitivă.

Programul Europa Digitală (Digital Europe) 2021-2027/ 7.5 mld EUR alocate transformării digitale⁸

Tranziția digitală este un element cheie pentru prosperitatea și reziliența viitoare a Europei. Ca parte a următorului buget pe termen lung al UE (2021-2027) în cadrul exercițiului financiar

⁸ Informare oficială CE privind Europa Digitală, online: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/europe-investing-digital-digital-europe-programme>

multianual, CE a propus programul Europa Digitală, care urmărește să accelereze transformarea digitală a Europei. Cu un buget de 7,5 miliarde EUR în prețuri curente, acesta își propune să construiască și să dezvolte capacitățile digitale strategice ale UE și să faciliteze desfășurarea pe scară largă a tehnologiilor digitale, care urmează să fie utilizate de către cetățenii, întreprinderile și administrațiile publice europene.

Europa Digitală va consolida investițiile în următoarele domenii cheie:

- supercomputere/ supercalcul
- inteligență artificială
- securitate cibernetică
- abilități digitale avansate
- asigurarea utilizării pe scară largă a tehnologiilor digitale la toate nivelurile economiei și societății.

Programul este configurat pentru a elimina decalajul dintre cercetarea din domeniul tehnologiilor digitale și implementarea acestora și pentru a aduce rezultatele cercetării pe piață, în beneficiul cetățenilor și al întreprinderilor europene, în special al întreprinderilor mici și mijlocii. Investițiile din cadrul programului Europa digitală sprijină dublul obiectiv al Uniunii de realizare a tranziției verzi și a transformării digitale și consolidează reziliența și autonomia strategică deschisă a Uniunii.

Obiectivul pe termen lung este creșterea competitivității Europei și tranziția verde către neutralitate climatică până în 2050, precum și asigurarea suveranității tehnologice la nivel internațional.

Tabel 3 - Alocarea fondurilor în cadrul programului Europa Digitală

Domenii prioritare	Obiective urmărite	Alocare financiară
Super Computere/Supercalcul	Dezvoltare și consolidare a super-computerelor la nivel UE și a capacității de procesare a datelor prin achiziția de super-computere (exascale) până în 2022/23 (capabile de calcule de 10 la puterea 18 calcule pe secundă)	2,2 mld. EUR
Inteligență artificială	Investiții în dezvoltarea IA și utilizarea IA de către mediul privat și public (administrație) Crearea unui spațiu european al datelor, asigurarea accesului în mod transparent și sigur la baza de date mari, dezvoltarea infrastructurii cloud într-un mod eficient (verde) energetic Dezvoltarea și sprijinirea facilităților și cercetărilor existente în domeniul IA, în special în zona de sănătate și transport, și încurajarea cooperării între statele membre	2,1 mld. EUR

Securitate Cibernetică	Creșterea securității cibernetice la nivelul statelor membre printr-o coordonare mai bună (instrumente, infrastructură, date) Adoptarea instrumentelor și mecanismelor de securitate cibernetică la nivelul întregii economii UE Dezvoltarea infrastructurii Quantum Communication Infrastructure Creșterea securității rețelelor și sistemelor informatice atât în sfera publică, cât și în sectorul privat, la nivelul statelor membre, pentru a asigura un standard uniform de securitate la nivelul întregii uniuni	1,7 mld. EUR
Abilități digitale avansate	Dezvoltarea și livrarea de programe și instruiți pentru viitorii experți în domenii cheie precum IA, securitate cibernetică, quantum computing Dezvoltarea de programe de instruire de durată scurtă (upskilling) pentru forța de muncă existentă pentru a ține pasul cu ultimele cerințe la nivelul pieței	580 mil. EUR
Utilizarea tehnologiilor digitale pe scară largă (economie, societate)	Srijin pentru inițiative de adoptare a instrumentelor digitale cu impact ridicat în domenii de interes public major precum: sănătate, Pactul Verde European (mediu/climă), comunități inteligente, sector cultural Dezvoltarea rețelei European Digital Innovation Hubs urmărind crearea unui Hub de Inovație în fiecare regiune UE pentru a ajuta companiile să profite de oportunitățile oferite de digitalizare Srijinirea inițiativelor de transfer al tehnologiilor digitale în zona SME Adoptarea tehnologiilor digitale de ultimă generație la nivelul sectorului public (exp. blockchain) și creșterea încrederii în procesul de transformare digitală	1,1 mld. EUR

Noua strategie a CE pentru acest mandat (2020-2024) identifică 6 mari domenii în care Comisia va investi resurse în următoarea perioadă:

1. Pactul verde european

”Doresc ca Europa să devină primul continent neutru din punct de vedere climatic.”⁹ Ursula von der Leyen (2019, O uniune mai ambițioasă. Programul meu pentru Europa, p.5)

UE a adoptat obiectivul de a realiza neutralitatea climatică până în 2050, și anume de a reduce la zero emisiile de gaze cu efect de seră (GES). Atât actualul său obiectiv privind clima pentru anul 2030, de a realiza o reducere cu cel puțin 55 %¹⁰ a emisiilor de gaze cu efect de seră, cât și legislația în domeniul climei, al energiei și al transporturilor au fost adoptate în perspectiva reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră cu cel puțin 80 % până în 2050. Ambițiile actuale în domeniul climei pentru 2030, care înglobează atât obiectivul, cât și legislația, riscă, prin urmare, să incite factorii de decizie, investitorii și cetățenii să ia decizii care ar putea fixa tendințe în materie de emisii ale UE care nu sunt consecvente cu realizarea neutralității climatice până în 2050.

Țintă: reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră cu 55 % până în 2030¹¹, în comparație cu 1990 => neutralitate climatică până în 2050.

În acest sens CE a elaborat Pactul Verde European¹² ”o nouă strategie de creștere care are drept scop transformarea UE într-o societate echitabilă și prosperă, cu o economie modernă, competitivă și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, în care să nu existe emisii nete de gaze cu efect de seră în 2050 și în care creșterea economică să fie decuplată de utilizarea resurselor” (p.1).

Noua propunere îndeplinește angajamentul luat de a prezenta un plan cuprinzător pentru a crește obiectivul Uniunii Europene pentru 2030 la 55% într-un mod responsabil. De asemenea, este în conformitate cu obiectivul Acordului de la Paris de a menține creșterea temperaturii globale la mult sub 2°C și de a continua eforturile de menținere a acesteia la 1,5 °C.

Pactul Verde European oferă un plan de acțiune menit:

- să stimuleze utilizarea eficientă a resurselor prin trecerea la o economie circulară, mai curată
- să refacă biodiversitatea și să reducă poluarea.

Planul creionează investițiile necesare și instrumentele de finanțare disponibile. În același timp, arată cum se poate asigura o tranziție justă și incluzivă. UE vrea să devină neutră din punctul de vedere al impactului asupra climei până în 2050. Pentru a transforma acest angajament politic în obligație juridică, a fost propusă o Lege Europeană a Climei.

Sunt necesare acțiuni în toate sectoarele economiei, inclusiv:

- investiții în tehnologii ecologice
- sprijin pentru inovare în sectorul industrial
- introducerea unor forme de transport privat și public mai puțin poluante, mai ieftine și mai sănătoase

⁹ Political guidelines of the Commission 2019-2024, iulie 2019, disponibil online: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024_en

¹⁰ Modificat septembrie 2020 de la 40%, ținta anterioară

¹¹ ținta anterioară viza o reducere de 40%, obiectivul actual este mai ambițios

¹² Disponibil online: link: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52019DC0640&from=EN>

- decarbonizarea sectorului energetic
- îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor
- colaborarea cu partenerii internaționali pentru îmbunătățirea standardelor de mediu la nivel mondial

Legea Europeană a Climei¹³ stabilește un cadru pentru reducerea ireversibilă și progresivă a emisiilor de gaze cu efect de seră și pentru sporirea absorbțiilor cu ajutorul absorbanților naturali sau de altă natură în Uniune. Neutralitatea climatică până în 2050 înseamnă obținerea de emisii nete de gaze cu efect de seră zero pentru țările UE în ansamblu, în principal prin reducerea emisiilor, investiții în tehnologii verzi și protecția mediului natural.

Legea urmărește să asigure că toate politicile UE contribuie la acest obiectiv și că toate sectoarele economiei și societății joacă un rol.

Obiective

- Stabilește direcția de dezvoltare și acțiune pe termen lung pentru îndeplinirea obiectivului de neutralitate climatică pentru 2050 prin toate politicile, într-un mod echitabil din punct de vedere social și eficient din punct de vedere al costurilor;
- Stabilește un obiectiv mai ambițios pentru UE, anul țintă 2030 (reducere cu 55% a emisiilor), pentru a pune Europa pe o cale responsabilă pentru a deveni neutră din punct de vedere climatic până în 2050;
- Creează un sistem pentru monitorizarea progresului și posibilitatea de a lua măsuri suplimentare dacă este necesar;
- Oferă predictibilitate pentru investitori și alți actori economici;
- Asigură că tranziția la neutralitatea climatică este ireversibilă.

Elemente cheie

- Legea europeană a climei stabilește un obiectiv obligatoriu din punct de vedere juridic de emisii nete de gaze cu efect de seră zero până în 2050. Instituțiile UE și statele membre sunt obligate să ia măsurile necesare la nivelul UE și la nivel național pentru a îndeplini obiectivul, ținând cont de importanța promovării echității și solidaritatea între statele membre.
- Legea climei include măsuri pentru a urmări progresul și a ajusta acțiunile în consecință, pe baza sistemelor existente, cum ar fi procesul de guvernanță, rapoarte periodice ale Agenției Europene de Mediu și cele mai recente dovezi științifice privind schimbările climatice și impactul acestora.
- Progresele vor fi revizuite la fiecare cinci ani, în conformitate cu exercițiul de bilanț global în temeiul Acordului de la Paris.
- Legea climei abordează, de asemenea, pașii necesari pentru a atinge obiectivul pentru 2050:

¹³ Disponibilă online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:32021R1119&from=EN>

- Legea include, de asemenea, un proces pentru stabilirea unui obiectiv climatic pentru 2040.

Mecanismul European pentru o Tranziție Justă

UE va oferi sprijin financiar și asistență tehnică pentru a-i ajuta pe cei mai afectați de trecerea la economia verde. Pentru aceasta, a creat așa-numitul Mecanism pentru o tranziție justă. Mecanismul pentru o tranziție justă este un instrument-cheie creat pentru a se asigura că tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic are loc în mod echitabil și că nimeni nu este lăsat în urmă. El asigură un sprijin specific menit să ajute la mobilizarea a cel puțin 100 de miliarde de euro în perioada 2021–2027 pentru cele mai afectate regiuni, cu scopul de a atenua impactul socioeconomic al tranziției.

Investițiile vor merge spre trei instrumente:

1) **Fondul pentru tranziție justă¹⁴ (JTF)** - Fondul de tranziție justă este primul pilon al mecanismului de tranziție justă. Fondul cuprinde 40 de miliarde de euro. Această sumă corespunde unor resurse financiare noi menite a sprijini țările UE în tranziția lor, din care 10 miliarde EUR ar trebui să provină din credite bugetare, în timp ce resursele suplimentare rămase de 40 miliarde EUR, care acoperă perioada 2021-2024, vor constitui alocații externe veniturile provenite din Instrumentul European de Redresare¹⁵. Pentru a debloca finanțarea din partea JTF, țările UE vor trebui să completeze suma primită de la acest fond, pentru cota finanțată de la bugetul Uniunii (10 miliarde EUR) cu 1,5 până la 3 EUR din resursele lor din Fondul European de Dezvoltare regională (FEDER) și Fondul Social European Plus (FSE +). Aceste cheltuieli din bugetul UE vor fi completate prin cofinanțare națională conform politicii de coeziune a UE. În acest fel, capacitatea globală de finanțare a JTF depășește 89 miliarde EUR și poate ajunge la 107 miliarde EUR. Fondul va sprijini diversificarea economică și reconversia teritoriilor în cauză. Acest lucru înseamnă sprijinirea investițiilor productive în întreprinderile mici și mijlocii, crearea de noi firme, cercetare și inovare, reabilitarea mediului, energie curată, recalificarea și recalificarea lucrătorilor, asistență în căutarea unui loc de muncă și includerea activă a programelor de solicitare a locurilor de muncă, precum și transformarea instalațiilor existente cu consum intensiv de carbon atunci când aceste investiții conduc la reduceri substanțiale de emisii și la protecția locurilor de muncă.

2) **InvestEU¹⁶** - al doilea instrument din cadrul Mecanismului European pentru o Tranziție Justă. O parte din finanțare în cadrul InvestEU, corespunzătoare a 1,8 miliarde EUR, se va concentra exclusiv pe obiective de tranziție. InvestEU nu va sprijini doar investițiile în proiecte în teritorii doar de tranziție (regiuni care au un plan de tranziție aprobat în conformitate cu regulile Fondului de tranziție justă), ci și în alte regiuni, cu condiția să beneficieze de teritorii de tranziție echitabile. În mod similar, InvestEU va sprijini investițiile într-o gamă mai largă de

¹⁴ Fondul pentru o tranziție justă, online: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/actions-being-taken-eu/just-transition-mechanism/just-transition-funding-sources_en

¹⁵ Decizia CE, online: https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response/recovery-plan-europe_en

¹⁶ InvestEU, platforma online: https://europa.eu/investeu/home_en

proiecte în comparație cu Fondul de Tranziție Justă, cum ar fi proiectele pentru infrastructura energetică și de transport, inclusiv infrastructura de gaze și încălzirea centralizată, dar și proiectele de decarbonizare, diversificarea economică și infrastructura socială. Utilizarea finală a InvestEU va rămâne bazată pe cerere și va depinde de depunerile de proiecte și de capacitatea regiunilor în cauză.

3) **Instrument de împrumut prin Banca european de Investiții (BEI)**¹⁷ - cu o contribuție de la bugetul UE de 1,5 miliarde EUR, facilitatea de împrumut din sectorul public va permite BEI să împrumute 10 miliarde EUR, care la rândul său se așteaptă să mobilizeze între 25 și 30 miliarde EUR investiții publice care să susțină obiective de tranziție doar în perioada 2021-2027. Aceste împrumuturi ar oferi entităților din sectorul public resurse pentru a pune în aplicare măsuri care să faciliteze tranziția către neutralitatea climatică. Investițiile sprijinite vor varia de la infrastructura energetică și de transport, rețelele de termoficare, măsurile de eficiență energetică, inclusiv renovarea clădirilor, precum și infrastructura socială.

În timp ce Fondul de tranziție justă va oferi finanțare în principal sub formă de subvenții, celelalte două fluxuri de finanțare planificate ca parte a mecanismului de tranziție justă (schema InvestEU și facilitatea de împrumut din sectorul public al BEI) vor stimula investițiile publice și private prin susținerea proiectelor de investiții financiare.

Domenii de acțiune

1. Biodiversitate - Strategia UE privind Biodiversitatea (2030) este un plan pe termen lung pentru conservarea naturii și inversarea degradării ecosistemelor. Este un pilon fundamental al Acordului Verde European și al conducerii UE. Acestea sunt câteva dintre obiectivele principale ale strategiei: (1) Transformarea a cel puțin 30% din suprafața Pământului și a 30% din ape în zone protejate eficient; (2) Restabilirea ecosistemelor degradate ale țărilor UE și reducerea presiunii asupra biodiversității; (3) Aducerea schimbării transformatoare pentru a îmbunătăți guvernanta biodiversității și a se asigura că statele membre își traduc angajamentele în politici naționale. Ca și ținte, Strategia UE pentru Biodiversitate își propune până în 2030¹⁸:

- Să protejeze în mod legal cel puțin 30 % din suprafața terestră a UE și 30 % din zona maritimă a UE și să integreze coridoare ecologice în cadrul unei veritabile rețele transeuropene pentru natură.
- Să protejeze cu strictețe cel puțin o treime din zonele protejate ale UE, inclusiv toate pădurile primare și seculare care mai există în UE.
- Să gestioneze în mod eficace toate zonele protejate, prin definirea unor obiective și măsuri de conservare clare și prin monitorizarea adecvată a acestora.

¹⁷ Comunicare CE, online: <https://www.eib.org/en/press/all/2020-130-commission-proposes-a-public-loan-facility-to-support-green-investments-together-with-the-eib>

¹⁸ Strategia UE privind Biodiversitatea 2030, online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0380&from=EN>, și https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/document/print/ro/qanda_20_886/QANDA_20_886_RO.pdf

2. Agricultură durabilă - prin Politica Agricolă Comună¹⁹ (CAP). CE urmărește alinierea politicilor agricole cu țintele stabilite în cadrul Pactului Verde European. Noile politici europene în domeniul agriculturii vor fi ghidate de principiul sustenabilității: sustenabilitate socială, sustenabilitate economică și sustenabilitate a mediului înconjurător.

3. Energie curată - decarbonizarea sistemului energetic al UE este esențială pentru atingerea obiectivelor din domeniul climei. Principii cheie: (1) acordarea unui statut prioritar eficienței energetice și dezvoltarea unui sector energetic bazat în mare parte pe surse regenerabile; (2) aprovizionarea UE cu energie sigură și la prețuri accesibile; (3) o piață a energiei a UE pe deplin integrată, interconectată și digitalizată;

4. Industrie durabilă - realizarea obiectivelor UE din domeniul climei și mediului necesită o nouă politică industrială, bazată pe economia circulară. Politica UE va urmări utilizarea de modalități de a asigura cicluri de producție mai durabile, care respectă mai mult mediul înconjurător. Strategia Industrială a UE²⁰ urmărește trei obiective majore: (1) o industrie competitivă și de vârf pe plan mondial; (2) o industrie neutră climatic; (3) o industrie care să contureze viitorul digital al Europei

5. Clădiri & renovare²¹ - investiții în creșterea eficienței energetice a clădirilor, adoptarea unor instrumente de taxare diferențiată care să favorizeze clădirile verzi/eficiente energetic.

6. Mobilitate durabilă²² - Europa trebuie să își reducă mai mult și mai repede emisiile generate de transporturi. Transporturile sunt responsabile de un sfert din emisiile de gaze cu efect de seră din Uniune, iar acestea continuă să crească. Pactul ecologic vizează reducerea cu 90% a acestor emisii până în 2050.

7. Eliminarea poluării - apă, aer și sol curate, utilizarea de produse chimice neutre mediului, industria mare devine neutră cu mediul înconjurător. UE își propune să fie neutră din punct de vedere climatic până în 2050 printr-o economie cu emisii zero de gaze cu efect de seră. Acest obiectiv se află în centrul Pactului Verde European și în conformitate cu angajamentul UE față de acțiunea globală în domeniul climei în temeiul Acordului de la Paris.

2. O Europă pregătită pentru era digitală

”Tehnologia digitală ne transformă viața. Scopul strategiei digitale a UE este ca această transformare să fie în avantajul cetățenilor și întreprinderilor și să contribuie, în același timp, la crearea unei Europe neutre din punct de vedere climatic până în 2050. Comisia este hotărâtă să transforme această perioadă în „deceniul digital” al Europei. Uniunea trebuie să își consolideze suveranitatea digitală și să-și stabilească propriile standarde în loc să le urmeze pe ale altora, cu un accent clar pe date, tehnologie și infrastructură.”²³

¹⁹ https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/sustainability/sustainable-cap_ro#documents

²⁰ Online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?qid=1593086905382&uri=CELEX%3A52020DC0102>

²¹ Online: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/attachment/859198/Building_and_Renovating_en.pdf.pdf

²² Online: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/attachment/859484/Sustainable_mobility_ro.pdf.pdf

²³ O Europă pregătită pentru era digitală, online: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age_ro

Strategia Digitală Europeană^{24,25} se axează pe 3 piloni, pentru a garanta că Europa profită de oportunitățile sectorului și le oferă cetățenilor, întreprinderilor și guvernelor control asupra transformării digitale și devine astfel un jucător important pe plan internațional.

1. Tehnologia în serviciul cetățenilor - dezvoltarea, implementarea și adoptarea tehnologiei care va produce o diferență reală în viața de zi cu zi a oamenilor, contribuie la competitivitatea economică și utilizează tehnologiile într-un mod care respectă valorile europene.

- Strategia Europeană pentru Date²⁶ - va ajuta UE să devină lider într-o societate bazată pe date. Prin crearea unei piețe unice în acest domeniu, datelor vor putea circula liber pe teritoriul UE și în toate sectoarele în beneficiul întreprinderilor, al cercetătorilor, al publicului și al administrațiilor publice. Cetățenii, întreprinderile și organizațiile ar trebui să fie în măsură să ia decizii mai bune pe baza informațiilor rezultate din datele fără caracter personal, care ar trebui să fie puse la dispoziția tuturor.

UE creează o piață unică a datelor:

- datele pot circula în cadrul UE și între sectoare, în beneficiul tuturor;
- normele europene, în special cele referitoare la confidențialitatea și protecția datelor, precum și dreptul concurenței, sunt respectate pe deplin;
- normele privind accesul la date și utilizarea datelor sunt corecte, practice și clare.

UE devine o economie bazată pe date, atractivă, sigură și dinamică prin:

- stabilirea unor norme clare și echitabile privind accesul la date și reutilizarea acestora;
- investiții în noua generație de instrumente și infrastructuri de stocare și prelucrare a datelor;
- unirea forțelor în favoarea capacității europene din domeniul tehnologiei cloud;
- punerea în comun a datelor europene din sectoarele cheie, utilizând spații de date comune și interoperabile;
- punerea la dispoziția utilizatorilor de drepturi, instrumente și competențe pentru a putea păstra controlul deplin asupra datelor lor;
- Platforme online²⁷ - ca parte a Strategiei Digitale Europene, Comisia Europeană a anunțat un pachet al Legii Serviciilor Digitale (Digital Service Act²⁸) pentru a consolida piața unică a serviciilor digitale și a încuraja inovația și competitivitatea mediului online european. CE încurajează un mediu online bazat pe încredere, legalitate și inovare. Principiile directe ale politicii CE cu privire la platformare online sunt: (1) un mediu echitabil pentru servicii digitale comparabile; (2) un comportament responsabil al platformelor online pentru a proteja valorile umane de bază; (3) promovarea încrederii, transparența și asigurarea unui tratament echitabil și corect în mediul online; (4) promovarea economiei bazată pe dat prin piețe deschise, libere, nediscriminatorii.

²⁴ Shaping Europe's Digital Future, online: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-shaping-europes-digital-future-feb2020_en_4.pdf

²⁵ Varianta inițială a strategiei, 2018, online: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/strategy/decision-making_process/documents/ec_digitalstrategy_en.pdf

²⁶ O strategie europeană privind datele, online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0066&from=RO>

²⁷ Inițiativele CE în sfera platformelor online, online: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/policies/online-platforms>

²⁸ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/digital-services-act-package>

- Competențe digitale - Comisia Europeană promovează diverse inițiative care vizează (1) creșterea formării în competențe digitale pentru forța de muncă și pentru consumatori; (2) modernizarea educației în întreaga UE; (3) valorificarea tehnologiilor digitale pentru învățare și pentru recunoașterea și validarea abilităților; (4) anticiparea și analizarea nevoilor de dezvoltare la nivel de competențe.

Politici curente:

- Agenda Europeană pentru Competențe (European Skills Agenda²⁹) subliniază importanța învățării pe tot parcursul vieții, stabilește obiective pentru competențele pentru locuri de muncă în tranzițiile digitale și verzi și mobilizează companiile, partenerii sociali și organizațiile să ia măsuri semnificative pentru a facilita această tranziție.
- Planul de Acțiune privind Educația Digitală (Digital Education Action Plan)³⁰ 2021-2027 - obiectivul planului de acțiune în domeniul educației digitale (2021-2027) este adaptarea educației și formării profesionale la era digitală. Se solicită statelor membre și părților interesate să colaboreze pentru a asigura o educație digitală de înaltă calitate, inclusiv și accesibilă la nivelul UE. Planul de acțiune are două priorități strategice: (1) Dezvoltarea unui ecosistem de educație digitală performant, sprijinind, de exemplu, conectivitatea Gigabit a școlilor și planurile de transformare digitală la toate nivelurile de educație și formare. (2) Îmbunătățirea abilităților și competențelor digitale, de exemplu, prin elaborarea de linii directe pentru profesori pentru a încuraja alfabetizarea digitală și reducerea dezinformării, dezvoltării avansate a competențelor digitale prin stagii de oportunitate digitală.
- Securitate cibernetică - Strategia UE de Securitate pentru perioada 2020-2025, urmează Agendei Europene privind Securitatea (2015-2020) și se concentrează pe domenii prioritare în care UE poate aduce valoare pentru a sprijini statele membre în promovarea securității pentru toți cei care trăiesc în Europa, inclusiv în domeniul securității cibernetice. Până la sfârșitul anului 2020, Comisia a finalizat revizuirea Directivei privind rețelele și sistemele informaționale, să propună idei pentru o unitate cibernetică comună și să adopte o nouă strategie de securitate cibernetică.
- Inteligență Artificială³¹ - datele și inteligența artificială (IA) pot contribui la soluționarea multora dintre problemele societății noastre, de la sănătate la agricultură și de la securitate la industria producătoare. Acest lucru poate fi realizat numai dacă tehnologia se dezvoltă și se utilizează în așa fel încât să câștige încrederea oamenilor. Prin urmare, un cadru strategic al UE întemeiat pe valori fundamentale le va oferi cetățenilor încrederea necesară pentru a accepta soluții bazate pe IA, încurajând, totodată,

²⁹ Agenda Europeană pentru Competențe, online: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/document/print/en/ip_20_1196/IP_20_1196_EN.pdf

³⁰ Planul de Acțiune privind Educația Digitală, online:

https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/document-library-docs/deap-communication-sept2020_en.pdf

³¹ Online: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/excellence-trust-artificial-intelligence_ro

întreprinderile să dezvolte astfel de soluții. Acțiunile CE se vor axa pe: (1) Promovarea excelenței în domeniul IA și (2) Consolidarea încrederii în tehnologii IA.

- Conectivitate - conectivitatea avansată este elementul fundamental al transformării digitale și facilitează un viitor durabil. Rețelele fixe și wireless contribuie în mod semnificativ la furnizarea de servicii accesibile și accesibile și la reducerea decalajului digital. 5G: recomandarea CE privind conectivitatea, publicată în septembrie 2020³², invită statele membre să colaboreze pentru a dezvolta și a conveni asupra celor mai bune practici, pentru a accelera lansarea rețelelor 5G și a fibrelor. Codul European al Comunicațiilor Electronice (EECC) și regulamentul BEREC au intrat în vigoare la 20 decembrie 2018. Codul stabilește reguli și obiective comune la nivelul UE cu privire la modul în care ar trebui reglementată industria telecomunicațiilor, promovând investițiile și concurența. Se aplică furnizorilor de rețele și servicii și definește modul în care acestea pot fi reglementate de autoritățile naționale de reglementare. Acesta actualizează regulile, pentru a ține seama de evoluțiile tehnologice (utilizarea mai mult a internetului, telefonie mai puțin tradițională) și pentru a proteja consumatorul. Alte politici importante în domeniul conectivității: WiFi4EU inițiative (finanțare municipalități pentru instalarea de echipament wi-fi în spații publice <15.000 EUR), Connecting Europe Facility (CEF) (granturi pentru investiții în infrastructura telecom).
- Calcul de înaltă performanță - calculul de înaltă performanță (HPC), cunoscut și sub numele de supercomputing, se referă la sistemele de calcul cu o putere de calcul extrem de mare care sunt capabile să rezolve probleme extrem de complexe și exigente. În era digitală, HPC se află la baza progreselor majore și a inovației și o resursă strategică pentru viitorul Europei. În septembrie 2018, Consiliul European a adoptat Regulamentul (UE) 2018/1488 de instituire a întreprinderii comune europene de înaltă performanță (EuroHPC JU). EuroHPC își propune să reunească resursele din UE și 32 de țări participante pentru a construi în Europa o infrastructură de supercomputere și date de nivel mondial și pentru a dezvolta un ecosistem HPC competitiv în tehnologiile și aplicațiile relevante. De la crearea sa, EuroHPC JU a crescut substanțial investițiile globale în HPC la nivel european și a început să restabilească poziția Europei ca o putere HPC de frunte la nivel global. Comisia Europeană a adoptat un nou regulament (2020) care stabilește o misiune ambițioasă și un nou buget de 8 miliarde EUR pentru perioada 2021-2033.

2. O economie digitală echitabilă și competitivă - o piață unică fără fricțiuni, în care companiile de toate dimensiunile și din orice sector pot concura în condiții egale și pot dezvolta, comercializa și utiliza tehnologii digitale, produse și servicii la o scară care le sporește productivitatea și competitivitatea globală, iar consumatorii pot avea încredere că drepturile lor sunt respectate.

Strategia digitală a UE:

- va facilita accesul la finanțare și extinderea comunității extrem de dinamice pe care o formează startup-urile și IMM-urile inovatoare și cu creștere rapidă

³² Online: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/commission-recommendation-common-union-toolbox-reducing-cost-deploying-very-high-capacity>

- va consolida responsabilitatea platformelor online, propunând un act legislativ privind serviciile digitale și clarificând normele privind serviciile online
- se va asigura că normele UE sunt adecvate pentru economia digitală
- va asigura concurența loială pentru toate întreprinderile din Europa
- va spori accesul la date de înaltă calitate garantând, totodată, protecția datelor personale și sensibile.

La nivel de date, Strategia Europeană pentru Date³³ și Cartea Albă privind Inteligența Artificială³⁴ sunt primele elemente ale noii strategii digitale a Comisiei. Ambele se concentrează pe nevoia de a pune oamenii pe primul loc în dezvoltarea tehnologiei, precum și pe necesitatea de a apăra și promova valorile și drepturile europene în modul în care proiectăm, realizăm și implementăm tehnologia în economia reală. Strategia europeană pentru date vizează crearea unei piețe unice pentru date care să asigure competitivitatea globală a Europei și suveranitatea datelor. Spațiile comune de date europene vor asigura că mai multe date devin disponibile pentru utilizare în economie și societate, păstrând în același timp companiile și persoanele care generează datele sub control.

Inițiativa Startup Scaleup - Startup Europe este o inițiativă a Comisiei Europene de a conecta startup-uri de înaltă tehnologie, scale-up-uri, investitori, acceleratori, rețele corporative, universități și mass-media. Inițiativa este susținută de un portofoliu de proiecte și acțiuni politice finanțate de UE, cum ar fi UE Startup Nation, Innovation Radar³⁵ și Digital Innovation and Scale-up Initiative (DISC)³⁶. Acestea sunt aliniate cu Strategia pentru IMM-uri a Comisiei Europene³⁷, lansată la 10 martie 2020.

Indexul Digital al Economiei și Societății (Digital Economy and Society Index - DESI)³⁸ este un indice compozit care rezumă indicatorii relevanți privind performanța digitală a Europei și urmărește evoluția statelor membre ale UE în materie de competitivitate digitală.

3. O societate digitală deschisă, democratică și durabilă - un mediu de încredere în care cetățenii sunt împuterniciți în modul în care acționează și interacționează, precum și cu datele pe care le furnizează atât online, cât și offline; o modalitate europeană de transformare digitală care îmbunătățește valorile noastre democratice, respectă drepturile noastre fundamentale și contribuie la o economie durabilă, neutră din punct de vedere climatic și eficientă din punct de vedere al resurselor.

Strategia digitală a UE:

- va folosi tehnologia pentru a ajuta Europa să devină neutră din punct de vedere climatic până în 2050
- va reduce emisiile de dioxid de carbon ale sectorului digital
- le va da cetățenilor mai multe posibilități de a-și controla și de a-și proteja mai bine datele

³³ Strategia Europeană pentru Date, online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0066&from=EN>

³⁴ WHITE PAPER On Artificial Intelligence - A European approach to excellence and trust, online: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/commission-white-paper-artificial-intelligence-feb2020_en.pdf

³⁵ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/innovation-radar>

³⁶ https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=62486

³⁷ SME Strategy EU, online: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-sme-strategy-march-2020_en.pdf

³⁸ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi>

- va crea un „spațiu european al datelor medicale” pentru a susține cercetarea, diagnosticarea și tratarea atent orientate
- va combate dezinformarea online și va promova un conținut media diversificat și de încredere.

Domeniile prioritare de acțiune vizează: dezinformarea (Codul de Bune Practici privind Dezinformarea³⁹) este primul set de standarde de auto-reglementare la nivel mondial care combate dezinformarea, semnat voluntar de platforme online, rețele sociale și industria publicitară în octombrie 2018. Printre semnatori se numără Facebook, Twitter, Mozilla, Google și asociații din industria publicitară. Microsoft a semnat Codul de bună practică în mai 2019. TikTok s-a alăturat în iunie 2020; cultură media și digitală (CE dezvoltă în prezent legislație necesară pentru crearea unei piețe unice digitale a conținutului și promovarea libertății și pluralismului mass-media în Europa); e-trust & e-privacy (Directiva privind Confidențialitatea Electronică și Regulamentul General privind Protecția Datelor oferă cadrul legal pentru a asigura confidențialitatea digitală pentru cetățenii UE; Comisia Europeană a revizuit directiva pentru a o alinia la noile norme de protecție a datelor); e-sănătate, e-guvernare (inițiativa - Digital Transformation of Health and Care in the Digital Single Market); smart cities & smart living (The European Innovation Partnership on Smart Cities and Communities (EIP-SCC)); internet sigur (European strategy for better internet for Children)⁴⁰; femei și ITC (participarea crescută a femeilor în sectorul tehnologic va stimula economia și va permite participarea lor deplină în societate.

Prin implementarea Strategiei Digitale, UE își propune să stabilească standarde globale pentru tehnologiile emergente și să rămână cea mai deschisă regiune pentru comerț și investiții din lume, cu condiția ca oricine vine să facă afaceri aici să accepte și să respecte regulile noastre.

Uniunea Europeană dorește:

- să devină un exemplu de urmat la nivel global în domeniul economiei digitale;
- să sprijine digitalizarea economiilor în curs de dezvoltare;
- să elaboreze standarde digitale pe care să le promoveze la nivel internațional.

3. O economie în serviciul cetățenilor

Pe plan economic, UE urmărește două elemente cheie: susținerea echității sociale în paralel cu creșterea prosperității economice. Cetățenii și întreprinderile din UE nu pot prospera decât dacă economia îi susține.

”Economia socială de piață a UE este unică. Ea le permite economiilor să se dezvolte și să reducă sărăcia și inegalitatea. Când Europa este stabilă, economia poate răspunde pe deplin nevoilor cetățenilor UE. În acest sens, este esențial ca întreprinderile mici și mijlocii, care formează coloana vertebrală a economiei UE, să se dezvolte și mai mult, cu ajutorul nostru.

³⁹ Code of Practice on Disinformation, online: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/code-practice-disinformation>

⁴⁰ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/european-strategy-deliver-better-internet-our-children>

De asemenea, este esențial să se finalizeze uniunea piețelor de capital și să se aprofundeze uniunea economică și monetară.”

Domenii de acțiune

1. Uniune economică și monetară mai profundă - continuarea eforturilor pentru o uniune economică, financiară, fiscal bugetară, uniune politică, pilonul european al drepturilor sociale. În uniunea economică și monetară (UEM), politicile economice ale statelor membre sunt coordonate astfel încât:

- a) să permită țărilor din UE să facă față unor eventuale noi crize, prin reforme economice și sociale și politici fiscal-bugetare responsabile
- b) să se încurajeze investițiile și competitivitatea
- c) să se creeze/ocupe mai multe locuri de muncă și să se determine creșterea nivelului de trai.

2. Piață unică mai echitabilă - utilizarea întregului potențial oferit de piața unică europeană, uniunea piețelor de capital, plan de impozitare echitabilă a întreprinderilor europene, mobilitatea forței de muncă. ”Piața unică este una dintre cele mai importante realizări ale Europei și cel mai bun atu al acesteia în contextul globalizării crescânde. Ea constituie un factor motor pentru construirea unei economii mai puternice și mai echitabile a UE. Datorită faptului că permite persoanelor, bunurilor, serviciilor și capitalului să circule mai liber, piața unică deschide noi oportunități pentru cetățeni, lucrători, întreprinderi și consumatori - creând locurile de muncă și creșterea de care Europa are mare nevoie. Piețele de capital mai integrate și mai profunde vor canaliza mai multe fonduri către companii, în special către IMM-uri, și către proiecte de infrastructură. O mai bună mobilitate a lucrătorilor va permite o echilibrare a cererii și ofertei pe piața muncii. Iar combaterea evaziunii fiscale și a fraudei fiscale va asigura faptul că toată lumea contribuie în mod echitabil.”

Principalele direcții de acțiune vizează⁴¹: strategia privind piața unică, uniunea piețelor de capital (reducerea fragmentării piețelor financiare, diversificarea surselor de finanțare, consolidarea fluxurilor transfrontaliere de capital și îmbunătățirea accesului la finanțare al întreprinderilor, în special al IMM-urilor), planul de acțiune privind impozitarea echitabilă a IMM-urilor, mobilitatea forței de muncă.

3. Locuri de muncă, creștere economică și investiții - Planul de Investiții pentru Europa⁴², denumit și „Planul Juncker”, caută să mobilizeze investiții pentru a genera creștere economică și locuri de muncă în întreaga Uniune Europeană. În privința locurilor de muncă, CE a adoptat mai multe inițiative pentru a contribui la angajarea persoanelor. Printre acestea: Garanția pentru Tineri (Youth Guarantee⁴³ -persoanele sub 25 ani din UE beneficiază de educație, instruire, locuri de muncă de calitate), Inițiativa pentru ocuparea forței de muncă pentru tineri

⁴¹ Priorități UE piața internă, online: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/economy-works-people/internal-market_ro

⁴² Online:

https://ec.europa.eu/commission/strategy/priorities-2019-2024/jobs-growth-and-investment/investment-plan-europe_en

⁴³ Online: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1079>

(Youth Employment Initiative)⁴⁴, Recomandarea privind șomajul pe termen lung⁴⁵ și Agenda Europeană pentru Competențe (European Skills Agenda⁴⁶).

4. Semestrul European - Semestrul european oferă un cadru pentru coordonarea politicilor economice din întreaga Uniune Europeană. El permite țărilor din UE să discute planurile lor economice și bugetare și să monitorizeze progresele în anumite momente din cursul unui an.

4. O Europă mai puternică pe scena internațională

”Comisia Europeană promovează multilateralismul și o ordine globală bazată pe norme, în cadrul căreia UE să joace un rol mai activ și să aibă o voce mai puternică. Pentru consolidarea rolului UE ca lider mondial, avem nevoie de o agendă comercială solidă, deschisă și echitabilă, care să facă Europa un loc atractiv pentru întreprinderi și să asigure, în același timp, cele mai înalte standarde în materie de protecție a climei, a mediului și a forței de muncă. Poziția de lider presupune o cooperare strânsă cu partenerii și cu țările învecinate. În acest sens, va fi lansată o strategie amplă pentru Africa și se va reafirma perspectiva europeană a țărilor din Balcanii de Vest. Comisia urmărește ca toate acțiunile sale externe – de la ajutorul pentru dezvoltare la politica externă și de securitate comună – să fie bine coordonate, astfel încât Europa să aibă o voce mai puternică și mai unită.”⁴⁷

Domenii de acțiune (7)

1. Politica externă⁴⁸

UE menține relații diplomatice cu aproape toate țările din lume. A încheiat parteneriate strategice cu principalii actori internaționali, colaborează intens cu țările emergente și a semnat acorduri bilaterale de asociere cu mai multe țări vecine. Politici regionale: Black Sea Synergy, Eastern Partnership, EU Arctic Policy, EU facilitated dialogue: Belgrade - Pristina relations, European Economic Area (EEA), European Neighbourhood Policy (ENP), Middle East Peace Process, Northern Dimension.

2. Politica europeană de vecinătate⁴⁹

Politica europeană de vecinătate (PEV) are scopul de a stabili regiunea din punct de vedere politic, economic și al securității. Stabilitatea UE se bazează pe democrație, respectarea drepturilor omului și statul de drept, valori universale pentru care PEV va continua să pledeze. Politica europeană de vecinătate (PEV) guvernează relațiile UE cu 16 dintre cei mai apropiați vecini estici și sudici ai UE⁵⁰. PEV a fost lansată în 2003 și dezvoltată pe tot parcursul anului 2004, cu scopul de a evita apariția de noi linii de separare între UE extinsă și vecinii săi și, în schimb, de a consolida prosperitatea, stabilitatea și securitatea tuturor. Se bazează pe valorile

⁴⁴ Online: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1176>

⁴⁵ Online: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1205&langId=en>

⁴⁶ Agenda Europeană pentru Competențe, online: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/document/print/en/ip_20_1196/IP_20_1196_EN.pdf

⁴⁷ O Europă mai puternică pe scena internațională, online: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world_ro

⁴⁸ EU in the world, online: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/area/geo_en

⁴⁹ Pagina CE privind PEV, online: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/neighbourhood/european-neighbourhood-policy_en

⁵⁰ Spre sud: Algeria, Egipt, Israel, Iordania, Liban, Libia, Maroc, Palestina *, Siria și Tunisia și spre est: Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Moldova și Ucraina. Rusia participă la activități de cooperare transfrontalieră în cadrul PEV și nu face parte din PEV ca atare.

democrației, statului de drept și respectării drepturilor omului. PEV a fost revizuită în 2011, în urma revoltelor din „Primăvara Arabă”. Cu toate acestea, având în vedere evoluțiile semnificative din regiune, a devenit esențial să se efectueze o revizuire suplimentară a PEV. În acest sens, a fost publicată la 18 noiembrie 2015 în urma unei consultări publice PEV revizuită⁵¹, care a implicat țări partenere, organizații internaționale, parteneri sociali, societatea civilă și mediul academic. Instrumentul european de vecinătate (ENI) (cu alocări de 15,4 miliarde EUR) este principalul vector financiar pentru implementarea PEV. ENI oferă cea mai mare parte a finanțării UE către cele 16 țări partenere din PEV, bazându-se pe realizările instrumentului european anterior de vecinătate și parteneriat (IEVP).

Pe lângă buna guvernare, democrație, statul de drept și drepturile omului, au fost identificate alte trei seturi de priorități comune, fiecare dintre acestea acoperind un număr mare de sectoare de cooperare: 1) dezvoltarea economică pentru stabilizare; 2) dimensiunea securității și 3) migrația și mobilitatea.

3. Cooperare internațională și dezvoltare⁵²

Prin politica sa de cooperare pentru dezvoltare, UE contribuie la reducerea sărăciei în lume și la dezvoltarea durabilă pe toate planurile – economic, social, de mediu. În același timp, promovează democrația, statul de drept, buna guvernare și respectarea drepturilor omului.

4. Ajutor umanitar și protecție civilă⁵³

UE acordă ajutor umanitar în funcție de nevoile populației afectate de dezastre, în special ale persoanelor cele mai vulnerabile. În caz de catastrofe, oriunde în lume, UE coordonează asistența acordată de statele membre în domeniul protecției civile.

5. Politica comercială⁵⁴

Prin politica sa comercială, UE stabilește o direcție pentru comerț și investiții în interiorul și în afara UE. Pentru că influențează direct viețile cetățenilor, politica este elaborată în urma consultării acestora și reflectă, astfel, valorile și interesele societății europene în ansamblul său. UE își propune să ajute întreprinderile să valorifice oportunitățile de la nivel mondial și să stimuleze creșterea economică, ocuparea forței de muncă, investițiile și competitivitatea în UE.

6. Securitate și apărare⁵⁵

Politica de securitate și apărare comună are scopul de a ajuta UE să prevină și să gestioneze mai bine crizele, prin dezvoltarea capabilităților civile și militare.

7. Extinderea UE⁵⁶

O investiție în pace, securitate și stabilitate în Europa: perspectiva aderării la UE are un puternic efect de transformare asupra țărilor vizate, generând schimbări democratice, politice, economice și societale pozitive.

⁵¹ Review of the EU Neighbourhood Policy (PEV), online: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/neighbourhood/pdf/key-documents/151118_joint-communication_review-of-the-enp_en.pdf

⁵² International Cooperation and Development, CE, online: <https://ec.europa.eu/international-partnerships/about-us>

⁵³ Civil Protection and Humanitarian Aid, online: <https://ec.europa.eu/echo/>

⁵⁴ Trade, CE, online: <https://ec.europa.eu/trade/>

⁵⁵ Securitate și apărare, CE, online: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/area/security-and-defence_ro

⁵⁶ CE enlargement negotiations, online: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/countries/check-current-status_en

5. Promovarea modului nostru de viață european

”O Europă care protejează trebuie să apere și justiția și valorile fundamentale ale UE. Amenințările la adresa statului de drept periclitează fundamentele juridice, politice și economice ale Uniunii noastre. În viziunea președintei Ursula von der Leyen, statul de drept este esențial pentru o Uniune a egalității, a toleranței și a echității sociale. Un amplu mecanism european privind statul de drept, în cadrul căruia se va raporta anual, în mod obiectiv, situația statului de drept în întreaga Uniune este în implementare. Cât despre migrație, lucrurile se pot îmbunătăți dacă asigurăm frontiere solide, dacă modernizăm sistemul de azil al UE și dacă lucrăm împreună cu țările partenere.”⁵⁷

Domenii de acțiune (6)

1. **Strategia europeană privind o uniune a securității** - colaborare cu statele membre și cu agențiile UE pentru a combate eficient terorismul, radicalizarea, criminalitatea organizată și amenințările cibernetice.

UE sprijină statele membre în eforturile lor de a asigura securitatea tuturor celor care trăiesc în Europa. În acest sens, UE contribuie la:

- combaterea terorismului și a criminalității organizate;
- detectarea și prevenirea amenințărilor hibride;
- creșterea rezilienței infrastructurii noastre critice;
- promovarea securității cibernetice;
- stimularea cercetării și a inovării.

Strategia europeană privind o uniune a securității⁵⁸ (SEUS), prezentată la 24 iulie 2020, prezintă prioritățile în materie de acțiuni, instrumente și măsuri pentru a garanta securitatea în lumea fizică și digitală, precum și la toate nivelurile societății. Această strategie acoperă o perioadă de cinci ani (2020 -2024).

Prioritățile SEUS sunt:

1. Un mediu de securitate adaptat exigențelor viitorului - acțiuni menite să (1) protejeze și să dezvolte reziliența infrastructurii critice (servicii esențiale), (2) securitate cibernetică, (3) protejarea spațiilor publice;
2. Combaterea amenințărilor în continuă evoluție - acțiuni focalizate pe (1) criminalitatea informatică, (2) modernizarea aplicării legii (utilizarea tehnologiei moderne pentru actul de justiție, transfer de date relevante între statele membre la nivelul justiției), (3) combaterea conținutului online ilegal, (4) amenințări hibride (COVID19);
3. Protejarea europenilor împotriva terorismului și a criminalității organizate - acțiuni focalizate pe (1) terorism și radicalizare și (2) criminalitate organizată;
4. Un ecosistem european solid în materie de securitate - acțiuni focalizate pe (1) cooperarea și schimbul de informații între statele membre, (2) contribuția unor frontiere

⁵⁷ Prioritățile CE 2019-2024, Promovarea modului de viață european, online: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life_ro

⁵⁸ Strategia europeană privind o uniune a securității, online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0605&from=RO>

externe solide, (3) consolidarea cercetării și inovării în domeniul securității, (4) acțiuni de conștientizare (awareness) privind amenințările la adresa statelor membre.

Figură 1 - Prioritățile SEUS

Sursa: *Strategia europeană privind o uniune a securității*⁵⁹

2. Cooperare judiciară⁶⁰

Colaborare în materie penală, în spiritul încrederii reciproce, pentru a combate traficul de persoane, contrabanda și corupția. Crearea unui spațiu european de justiție prin conectarea sistemelor juridice naționale, pentru a le face viața mai ușoară cetățenilor și întreprinderilor.

3. Drepturi fundamentale⁶¹

Protejarea statului de drept și a drepturilor fundamentale, finalizând aderarea UE la Convenția europeană a drepturilor omului și asigurându-se că toate propunerile Comisiei respectă Carta Europeană a Drepturilor Fundamentale. Directiva privind combaterea discriminării luptă împotriva discriminării și promovează egalitatea de gen. Zonele de acțiune în această sferă includ: egalitate de gen la nivel internațional, drepturile omului (internațional), cetățenia europeană, justiție civilă, justiție penală, digitalizarea justiției, acțiuni anti-discriminare (internațional), protejarea statului de drept.

4. Protecția consumatorilor⁶²

Protejarea consumatorilor și sporirea puterii de a acționa, prin măsuri de îmbunătățire a siguranței lor în ceea ce privește bunurile, serviciile și alimentele. Sprijinirea mai bune informări a consumatorilor. Îmbunătățirea aplicării normelor de protecție a consumatorilor și adaptarea legislației în domeniu în funcție de evoluțiile din sectorul digital.

5. Un nou pact privind migrația și azilul⁶³

⁵⁹Online: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/european-security-union-strategy_ro

⁶⁰ Online: https://ec.europa.eu/info/law/cross-border-cases/judicial-cooperation_en

⁶¹ Online: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights_en

⁶² Online: https://ec.europa.eu/info/policies/consumers/consumer-protection_en

⁶³ Politică CE privind migrația, online: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/new-pact-migration-and-asylum_ro

Migrația este o problemă complexă, cu multe fațete care trebuie cântărite în același timp: siguranța

persoanelor care solicită protecție internațională sau caută o viață mai bună; preocupările țărilor aflate la frontierele externe ale UE, care se tem că presiunile exercitate de migrație le vor depăși capacitățile și care au nevoie de solidaritate din partea altor țări; preocupările celorlalte state membre ale UE, cărora le e teamă că, dacă nu se respectă procedurile la frontierele externe, propriile lor sisteme naționale de azil, integrare sau returnare nu vor putea face față în caz de fluxuri importante. Pe baza unei evaluări globale, Comisia propune o nouă abordare pentru gestionarea migrației: insuflarea încrederii aplicând proceduri mai eficiente și găsind un nou echilibru între responsabilitate și solidaritate.

6. Statul de drept⁶⁴

Mecanismul european privind statul de drept este un instrument de prevenire, care își propune să promoveze statul de drept și să prevină apariția unor probleme sau agravarea acestora. Principalele instrumente utilizate de CE: Mecanismul European privind Statul de Drept (MCV) (MCV prevede un proces pentru un dialog anual la care participă Comisia, Consiliul și Parlamentul European, alături de statele membre, parlamentele naționale, societatea civilă și alte părți interesate din domeniul statului de drept. Raportul privind statul de drept este baza acestui nou proces), cadrul legal privind statul de drept (rule of law framework), Inițiativa CE privind consolidarea statului de drept (2019)⁶⁵.

6. Un nou elan pentru democrația europeană

”Rata-record de participare la alegerile europene din 2019 demonstrează vitalitatea democrației în Europa. Însă europenii trebuie să joace un rol mai important în procesul decizional și în stabilirea priorităților noastre. Vom organiza o conferință privind viitorul Europei și îi vom invita să spună ce cred ei că este important pentru UE. Pentru a ne proteja democrația de interferențe externe și pentru a combate dezinformarea și mesajele de ură din mediul online trebuie să acționăm în aceeași direcție și să aplicăm aceleași standarde. Comisia își va consolida parteneriatul cu Parlamentul European, care reprezintă vocea cetățenilor, asigurând atât implicarea acestuia în toate etapele negocierilor internaționale, cât și transparența și integritatea în întregul proces legislativ.”

Domenii de acțiune

1. Viitorul Europei (Future of Europe)⁶⁶ - o inițiativă a CE care se dorește un exercițiu democratic paneuropean major, un nou forum public pentru o dezbatere deschisă, inclusivă, transparentă și structurată cu cetățenii în jurul unui număr de priorități și provocări cheie privind viitorul Europei. Face parte din angajamentul președintei von der Leyen de a da europenilor un cuvânt de spus mai mare cu privire la ceea ce face UE și cum funcționează

⁶⁴ Online: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law_ro

⁶⁵ Online: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/initiative-strengthen-rule-law-eu_ro

⁶⁶ Comunicarea CE privind Viitorul Europei, (2020), online: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-conference-future-of-europe-january-2020_en.pdf

pentru ei. Acesta își propune să aducă Europa dincolo de capitalele sale, ajungând în fiecare colț al UE, consolidând legătura dintre europeni și instituțiile care îi deservește.

2. **Instrumente de participare - Have your say/Exprimă-ți părerea**⁶⁷ - portal adresat cetățenilor europeni pentru a oferi feedback și a participa activ la procesul de politici publice, acțiunile CE precum și legislația viitoare.

3. **Analiza prospectivă strategică**⁶⁸ - schimbările climatice, tehnologiile digitale și evoluțiile geopolitice afectează deja profund viața europenilor. Aceste transformări au loc la toate nivelurile, de la politica locală până la structurile globale de putere. Comisia va putea utiliza pe deplin cunoștințele, informațiile și cercetarea pentru a contura politici viabile în viitor, precum și pentru a consolida cultura noastră în materie de pregătire și de elaborare a politicilor anticipative pe bază de date concrete. Acest lucru este esențial în sprijinirea tranziției către o Europă verde, digitală și echitabilă.

Prospectiva este o disciplină care constă în a explora, anticipa și contura viitorul pentru a contribui la clădirea și utilizarea inteligenței colective în mod structurat, sistematic și sistemic pentru a anticipa evoluțiile. Pe de altă parte, prospectiva strategică urmărește să integreze previziunea în procesul de elaborare a politicilor Uniunii.

Prospectiva strategică:

- va anticipa tendințele, problemele emergente și potențialele implicații și oportunități aferente, pentru a reuni informații utile în ceea ce privește planificarea strategică, elaborarea politicilor și capacitatea de pregătire.
- va contribui la elaborarea de noi inițiative și la revizuirea instrumentelor existente, în conformitate cu noul set de instrumente pentru o mai bună legiferare al Comisiei.
- va clădi inteligența colectivă într-un mod structurat și sistematic, pentru a dezvolta mai bine căile de tranziție posibile, pentru a pregăti UE să reziste la șocuri și pentru a contura viitorul pe care ni-l dorim.

Noua politică de coeziune europeană 2021-2027

În luna mai 2018, Comisia Europeană a publicat propunerea privind pachetul legislativ privind Politica de Coeziune (PC) 2021-2027⁶⁹ care cuprinde mai multe reglementări pentru noua perioadă de bugetare:

- Regulamentul privind prevederile comune (CPR).
- Regulamentul privind Fondul European de dezvoltare regională (FEDR) și Fondul de coeziune (FC).
- Regulamentul privind cooperarea teritorială.
- Regulamentul privind mecanismul de cooperare transfrontalieră.
- Regulamentul privind „Fondul social european plus” (FSE+).

⁶⁷ Online: (<https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say>)

⁶⁸ Online: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/strategic-foresight_ro

⁶⁹ Online: https://ec.europa.eu/commission/publications/regional-development-and-cohesion_en

Astfel noua politică de coeziune se va realiza prin intermediul a 7 fonduri comune la nivelul UE, cu un set unic de norme:

1. Fondul european de dezvoltare regională (FEDR)
2. Fondul de coeziune (FC)
3. Fondul social european (FSE)
4. Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM)
5. Fondul pentru azil și migrație (FAMI)
6. Fondul pentru securitate internă (ISF)
7. Instrumentul pentru frontiere externe și vize (IBMF).

Comparativ cu perioada de programare anterioară, CPR nu mai acoperă Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (FEADR).

Comisia Europeană a simplificat cadrul și modalitatea de funcționare a instrumentelor incluse în Politica Europeană de Coeziune⁷⁰, principalele modificări vizând⁷¹:

- O abordare mai personalizată a dezvoltării regionale - metoda de alocare a fondurilor se bazează încă, în mare măsură, pe PIB-ul pe cap de locuitor. Se introduc noi criterii (șomajul în rândul tinerilor, nivel scăzut de educație, schimbări climatice și primirea și integrarea migranților), pentru a reflecta mai bine realitatea de pe teren. Regiunile ultraperiferice vor beneficia în continuare de sprijin special de la UE

- Simplificare a regulilor: reguli mai scurte, mai puține, mai clare - pentru întreprinderile și antreprenorii care beneficiază de sprijinul UE, noul cadru oferă mai puțină birocrație și modalități mai simple de solicitare a plăților, prin utilizarea opțiunilor simplificate în materie de costuri. Pentru facilitarea sinergiilor, un cadru unic de reglementare acoperă în prezent 7 fonduri UE implementate în parteneriat cu statele membre („gestionare partajată”). CE propune, de asemenea, controale mai relaxate la programele cu istoric bun, o mai mare încredere în sistemele naționale și extinderea principiului „auditului unic”, pentru a evita suprapunerea verificărilor.

- Cadru mai flexibil - noul cadru reunește stabilitatea necesară planificării investițiilor cu nivelul corespunzător de flexibilitate bugetară, pentru a face față unor evenimente neprevăzute. O evaluare intermediară va determina dacă este nevoie de modificarea programelor pentru ultimii doi ani ai perioadei de finanțare, pe baza priorităților emergente, a executării programelor și a celor mai recente recomandări specifice fiecărei țări. În anumite limite, se vor permite transferuri de resurse în cadrul programelor fără a fi necesară o aprobare oficială a Comisiei. O dispoziție specifică facilitează mobilizarea de fonduri UE începând din prima zi, în caz de dezastru natural.

- Legătură mai strânsă cu guvernanta economică, semestrul european - politica de coeziune sprijină reformele pentru crearea unui mediu favorabil investițiilor, în care întreprinderile pot să prospere. Se va asigura deplina complementaritate și coordonare

⁷⁰ Dezvoltarea Regională și Coeziune după 2020, online: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/budget-may2018-new-framework-glance_ro.pdf

⁷¹ Manual de simplificări, politica de coeziune 2021-2027, online: <http://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2019/11/f43d9206cfae98c16c5d7aafdcbd29a3.pdf>

cu programul de sprijin al reformei, în forma sa nouă și consolidată (Semestrul European, politica economică - piața unică)

- Accent mai mare pe sinergii între instrumentele financiare existente - cadrul de reglementare unic care acoperă fondurile politicii de coeziune și Fondul pentru azil și migrație vor facilita crearea de strategii de integrare a migranților la nivel local sprijinite prin resurse UE utilizate în sinergie; Fondul pentru azil și migrație se va concentra pe nevoile pe termen scurt ale migranților în momentul sosirii, în timp ce politica de coeziune va sprijini integrarea lor socială și profesională. În afara cadrului unic de reglementare, vor fi facilitate sinergii cu alte instrumente UE, cum ar fi politica agricolă comună, Orizont Europa, programul LIFE sau Erasmus+.

- Sprijinirea proiectelor de inovare transfrontaliere - cooperarea interregională și transfrontalieră va fi facilitată de noua posibilitate ca o regiune să utilizeze părți din propria alocare pentru a finanța proiecte în altă parte a Europei, împreună cu alte regiuni. Noua generație a programelor de cooperare interregională și transfrontalieră („Interreg”) va ajuta statele membre să depășească obstacolele transfrontaliere și să dezvolte servicii comune. Comisia propune un nou instrument pentru regiunile de frontieră și pentru țările dornice să-și armonizeze cadrele juridice, denumit Mecanismul Transfrontalier European. Pornind de la succesul acțiunii pilot din 2014-2020, Comisia propune crearea Investițiilor interregionale pentru inovare. Regiunile cu active corespunzătoare de „specializare inteligentă” vor fi sprijinite mai mult pentru alcătuirea clusterelor paneuropene în sectoare prioritare precum datele masive (big data), economia circulară, sistemele avansate de fabricație sau securitatea cibernetică.

- Norme consolidate pentru investițiile performante - toate programele își vor menține cadrul de performanță cu obiective cuantificabile (numărul de locuri de muncă create sau accesul suplimentar la rețele în bandă largă). Noul cadru instituie un bilanț anual al performanței, sub forma unui dialog politic între autoritățile programului și Comisie. Performanța programelor va fi măsurată și cu ocazia evaluării intermediare. Din motive de transparență și pentru ca cetățenii să poată urmări progresele înregistrate, statele membre vor trebui să raporteze toate datele de implementare o dată la două luni, iar platforma de date deschise privind coeziunea va fi actualizată automat.

- Utilizarea eficace a instrumentelor financiare - lacunele investiționale importante nu pot fi eliminate doar prin acordarea de subvenții. Ele pot fi eficient completate de instrumentele financiare, care au efect potențator și sunt mai apropiate de piață. În mod voluntar, statele membre vor putea să transfere o parte din resursele politicii lor de coeziune către noul fond InvestEU gestionat la nivel central, ca să acceseze garanția furnizată de bugetul UE. Va fi mai ușor să se combine granturile și instrumentele financiare. Noul cadru include și dispoziții speciale pentru a atrage mai mult capital privat

- Creșterea vizibilității politicii de coeziune - pentru o Europă tot mai apropiată de cetățeni, se pune mai mult accent pe necesitatea de a comunica mai bine rezultatele pozitive ale politicii de coeziune. Statele membre și regiunile au consolidat cerințele de comunicare, de exemplu în ceea ce privește organizarea de evenimente pentru

inaugurarea proiectelor mari cu finanțare de la UE și dezvoltarea unor planuri de informare prin rețelele sociale. În același timp, comunicarea pe tema proiectelor finanțate de la UE se simplifică, introducându-se un singur branding pentru toate fondurile UE, un portal unic unde apar toate finanțările disponibile pentru întreprinderi și o bază de date unică pentru proiecte gestionată de Comisie.

Prioritățile naționale de investiții, pentru perioada 2021-2027, au fost definite în cadrul Acordului de Parteneriat între UE și România⁷²:

Tabel 4 – Priorități de investiții

Obiectiv strategic	Obiective specifice	Observații
Obiectivul de Politică 1 - o Europă mai inteligentă și mai competitivă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente	1.1 Cercetare & Dezvoltare & Inovare (CDI) - dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate 1.2 Digitalizare - fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor 1.3 Competitivitate - Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor Specializare, tranziție, antreprenariat - dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat	România va contribui la acest obiectiv prin sprijinirea creșterii gradului de integrare a sistemului Cercetare, Dezvoltare și Inovare din România în European Research Area, întărirea cooperării dintre organizațiile CDI și întreprinderi, creșterii nivelului de investiții în CDI pentru a asigura trecerea de la idee la produse/servicii în piață, digitalizării serviciilor publice prin modernizarea și simplificarea procedurilor administrației publice locale și centrale, dezvoltării unor competențe profesionale adaptate la economia cunoașterii în ceea ce privește procesul de descoperire antreprenorială la nivel național și regional.
Obiectivul de Politică 2 - o Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon, în tranziție spre o economie fără emisii și rezilientă, prin promovarea tranziției către o energie	2.1 Energie - promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, promovarea energiei din surse regenerabile, dezvoltarea de sisteme inteligente de energie, rețele și stocare. 2.2 Schimbări climatice, riscuri, apă - promovarea adaptării la schimbările	Conform Raportului de țară, România se confruntă cu o serie de probleme în domeniile subsecvente OP2, respectiv: Investițiile în eficiența energetică rămân în continuare scăzute, în ciuda unor stimulente adecvate din

⁷² Acord Parteneriat UE, var octombrie 2020, online: <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2020/10/f34ee115f5f182da2d52a34f79525a63.pdf>

nepoluantă și justă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a reducerii impactului asupra schimbărilor climatice și adaptării la schimbările climatice și a prevenirii și gestionării riscurilor	climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței în urma dezastrelor; promovarea gestionării sustenabile a apei. 2.3 Economie circulară - Economia circulară - promovarea tranziției către o economie circulară, extinderea schemelor de gestionare integrată a deșeurilor, colectarea separată, reutilizarea și reciclarea acestora. 2.4 Biodiversitate - Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării (investiții în Natura 2000) 2.5 Aer – implementarea măsurilor care vizează creșterea calității aerului: dotarea rețelei naționale de monitorizare a calității aerului; Finanțarea sistemelor de încălzire pentru atenuarea efectelor schimbărilor climatice. 2.6 Situri contaminate – Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării: măsuri de remediere a siturilor contaminate, inclusiv refacerea ecosistemelor; – Regenerarea spațiilor urbane degradate și abandonate, reconversia funcțională a terenurilor virane degradate, neutilizate, abandonate, reincluderea acestora în circuitul social/economic sau ca rezerva pentru viitoare investiții pentru o dezvoltare urbană durabilă; dezvoltarea și aplicarea conceptului de Smart City. 2.7 Mobilitate urbană - investiții bazate pe planuri de mobilitate urbană durabile; dezvoltarea rețelelor regionale și locale de transport pe cale ferată și metrou	partea statului iar pentru îndeplinirea obiectivului UE 2030 de eficiență energetică de 32,5%, trebuie atrasă o cotă mai mare de finanțare privată. Investițiile pentru eficientizarea energetică a clădirilor publice și rezidențiale, pentru îmbunătățirea serviciilor de încălzire publică (SACET) pot contribui în mod semnificativ la creșterea eficienței energetice și pot sprijini tranziția către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon. Calitatea slabă a aerului continuă să fie o problemă în România, iar în conformitate cu Raportul de țară 2020 s-au identificat măsuri de sprijin menite să abordeze principalele surse de poluare a aerului (încălzirea locuințelor, transporturile), care să conducă la îmbunătățirea calității aerului și la modernizarea monitorizării. Politica României în domeniul apei prezintă în continuare deficiențe, în special în ceea ce privește accesul la apă și la salubritate în zonele rurale, precum și cantitatea și calitatea apei potabile. În raportul de țară din 2020 au fost identificate măsuri pentru extinderea și modernizarea infrastructurii de apă potabilă și de ape uzate, pentru monitorizarea calității apei potabile și modernizarea laboratoarelor pentru o mai bună

		monitorizare a substanțelor deversate în ape. România înregistrează în continuare o rată scăzută de reciclare a deșeurilor municipale (14%) și rate ridicate de depozitare a deșeurilor (70%). În plus, ratele de reciclare stagnează din 2013, în timp ce rata de incinerare a crescut ușor la 4%. În 2017, cantitatea de deșeuri municipale generate pe cap de locuitor în România continua să se situeze cu mult sub media UE, de aproximativ 487 kg. De asemenea, în Raportul de Țară se menționează că în Raportul de alertă timpurie pentru România se consideră că există riscul ca țara să nu atingă obiectivul privind pregătirea pentru reutilizarea/reciclarea deșeurilor municipale stabilit pentru 2020.
Obiectivul de Politică 3 - o Europă mai conectată prin dezvoltarea mobilității și a interconectivității TIC regionale	3.1 Dezvoltarea unei rețele TEN-T durabilă, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă, sigură și intermodală. Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere 3.2 Digitalizare pe bandă largă - Investiții în infrastructură de bandă largă de foarte mare capacitate, conform rezultatelor "Planului național sau regional privind banda largă	Sectorul infrastructură și transport din România se află sub media europeană la toate criteriile de analiză privind investițiile și infrastructura, conform celui mai recent European Transport and Infrastructure Score Board (2019). De asemenea, Raportul de țară privind România subliniază că rețeaua rutieră este una dintre cele mai puțin dezvoltate din UE, ceea ce are un impact negativ asupra competitivității țării. Pentru a contribui la o Europă mai conectată, România trebuie

		să acționeze pentru a reduce decalajul de dezvoltare în domeniul infrastructurii de transport și pentru a crește conectivitatea cu restul Europei. Rămâne prioritară rețeaua primară la nivelul României, întinsă preponderent pe aliniamentul rețelei TEN-T centrală și TEN-T globală urmată de rețeaua secundară de transport care are rolul de a asigura accesibilitatea regională și urbană a rețelei primare de transport în mod eficient.
Obiectivul de Politica 4 – o Europă mai socială și mai incluzivă prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale	4.1 Politicile pieței muncii/Ocupare – îmbunătățirea accesului pe piața muncii pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de munca, în special pentru tineri, șomeri de lungă durată și grupurile dezavantajate pe piața muncii, persoane inactive, prin promovarea angajării pe cont propriu și a economiei sociale; dezvoltarea mecanismului de integrare multidisciplinară a politicilor din ocupare, educație, asistența socială și sănătate; -Valorificarea potențialului economic al tinerilor (inclusiv NEETs) 4.2 Educație – (i) îmbunătățirea calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație și formare pentru piața muncii, pentru a sprijini dobândirea de competențe cheie, inclusiv a competențelor digitale; (ii) promovarea învățării pe tot parcursul vieții, în special a unor oportunități flexibile de perfecționare și reconversie profesională pentru toți luând în considerare competențele digitale; (iii) promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, completarea	În contextul schimbărilor structurale generate de globalizare și progresul tehnologic, România se confruntă cu provocări majore în ceea ce privește relevanța educației și formării pentru piața forței de muncă, utilizarea corespunzătoare a resurselor de muncă și productivitatea muncii. România se află pe ultimul loc din UE din perspectiva ponderii absolvenților de studii superioare și a participării adulților la formare, cu impact direct asupra accesului la piața muncii. Intervențiile propuse a fi finanțate vor oferi posibilitatea adresării deficiențelor majore ale sistemului educațional și ale pieței muncii, așa cum au fost semnalate și în cadrul Recomandărilor Specifice de Țară: deficitul de

	studiilor și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar 4.3 Incluziune socială, sărăcie - promovarea integrării socio-economice a comunităților marginalizate, a persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială (inclusiv rroma), inclusiv a persoanelor cele mai defavorizate și a copiilor; îmbunătățirea condițiilor de locuit, inclusiv prin acordarea de locuințe sociale, înființarea de adăposturi de noapte și centre de urgență pentru categorii de persoane marginalizate: romi, persoane fără adăpost, familii monoparentale sărace, victime ale traficului de persoane sau ale violenței domestice; îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, durabile și accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecția socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de asistență medicală și a serviciilor de îngrijire de lungă durată;	competențe de bază și specifice, conform nevoilor pieței muncii, participarea redusă la educația timpurie, rata de părăsire timpurie a școlii, abandonul școlar, accesul egal pe piața muncii și participarea populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții.
Obiectivul de Politica 5 – O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii și a inițiativelor locale	5.1 Turism, patrimoniu, cultură, securitate - promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului, a patrimoniului cultural și a securității în zonele urbane; 5.2 Dezvoltare teritorială integrată - promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului la nivel local, a patrimoniului cultural și a securității, inclusiv în zonele rurale și de coastă și inclusiv prin dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității	Pentru asigurarea coeziunii economice și sociale, redresării tendinței de adâncire a decalajelor între regiunile și zonele mai dezvoltate și cele mai puțin dezvoltate, dar și pentru reducerea decalajelor față de alte țări din UE, este necesară o abordare integrată a problemelor teritoriale și locale la nivelul întregii țări. Această abordare integrată

		poate fi asigurată prin elaborarea și implementarea de strategii teritoriale integrate, fie la nivelul orașelor, fie la un nivel mai larg zonal sau chiar regional. Astfel, recunoscând rolul important al orașelor ca promotori de dezvoltare, trebuie sprijinită dezvoltarea urbană, pe baza priorităților identificate în Strategiile Integrate de Dezvoltare Urbană. Dezvoltarea urbană va fi finanțată din toate obiectivele de politică și va fi respectată alocarea minimă de 6% din FEDR pentru acest obiectiv. De asemenea, va fi sprijinită dezvoltarea zonelor urbane funcționale pentru orașele care elaborează o astfel de strategie.

Sinteză

1. Noua strategie europeană este construită în jurul a două obiective transversale: Europa Verde și Europa Digitală. UE își propune să dezvolte avantaj competitiv pe termen lung prin tranziția către o economie cu emisii zero devenind prima entitate politică de rang internațională care să atingă această țintă (2050). De asemenea UE mizează pe ubicuitatea componentei tehnologice, integrarea sa pe toate planurile societății și investește puternic în transformarea și adaptarea spațiului european la o realitate digitală. Cele două sunt completate de o poziționare mai clară în politica internațională, ca un actor serios în privința valorilor democratice (valori democratice, stat de drept, drepturi și libertăți umane).
2. Din perspectiva mecanismelor de finanțare, datorită pandemiei COVID19, UE a fost nevoită să dezvolte o serie de mecanisme prin care să contracareze efectele acestei crize - NextGenerationEU – care cuprinde fonduri de peste 750 mld. Euro – dintre acestea cele mai importante grupate în cadrul Mecanismului de Redresare și Reziliență (MRR) – 672.4 mld – fonduri destinate exclusiv unor proiecte de reformă menite să contracareze efectele negative provocate de pandemie – precum și alte instrumente complementare construite în jurul celor șase obiective strategice: ReactEU (47.5 mld. EUR) (completare a fondurilor de coeziune 2013-2020, cel mai mare nivel de finanțare din istoria UE), Orizont Europa (program-cadru pentru cercetare și inovare(C&I) al Uniunii Europene pentru perioada 2021-2027, 5 mld. EURO NextGenerationEU + 90mld EURO, continuarea Orizont 2020), InvestEU (5 mld + 21 mld.

EURO, fond de recuperare – infrastructură sustenabilă, cercetare, inovație și digitalizare, imm-uri, investiții sociale și skill-uri), Fondul pentru o tranziție justă (10 mld. NextGenerationEU+7.5 mld EURO bugetul multi-anual - nou instrument financiar în cadrul politicii de coeziune, care are scopul de a oferi sprijin teritoriilor care se confruntă cu provocări socioeconomice majore în urma tranziției către neutralitatea climatică. Acest fond va facilita punerea în aplicare a Pactului verde european, care are drept obiectiv ca Europa să devină neutră din punct de vedere climatic până în 2050), RescEU (fond destinat răspunsului la situații de criză sau dezastre, 1.9 mld +1.5 mld), Dezvoltare rurală (7.5 mld. EURO).

Figură 2 – Alocări NGEU

Defalcarea alocărilor din NextGenerationEU								
Mecanismul de redresare și reziliență (MRR)		ReactEU	Orizont Europa	Programul InvestEU	Dezvoltare rurală	Fondul pentru o tranziție justă (JTF)	RescEU	TOTAL
Credite	Granturi							
360 miliarde	312,5 miliarde	47,5 miliarde	5 miliarde	5,6 miliarde	7,5 miliarde	10 miliarde	1,9 miliarde	750 miliarde
Total								
672,5 miliarde								

mipe.gov.ro/pnrr

Sursa: MIPE

3. Statele membre ale UE (inclusiv România) sunt nevoite să își alinieze prioritățile de dezvoltare pe termen mediu și lung la noua orientare strategică europeană – din perspectiva autorităților locale, acest nou cadru reprezintă punctul de plecare în construirea strategiilor de dezvoltare, în jurul obiectivelor strategice UE, pentru a beneficia de sprijinul financiar oferit. Spre deosebire de perioada anterioară, statele (și implicit autoritățile locale) beneficiază de instrumente de finanțare pe termen scurt și mediu (MRR) precum și de instrumentele clasice pe termen lung (fonduri coeziune) fapt care le permite construirea unor portofolii de proiecte în funcție de maturitatea acestora (proiecte aflate la faza de implementare imediată pot fi finanțate prin mecanismul de redresare și reziliență, proiectele aflate la stadiul de propuneri pot fi finanțate prin intermediul mecanismelor de finanțare complementare, menționate anterior).

Nivelul național

*Acordul de Parteneriat 2021-2027 dintre Comisia Europeană și România*⁷³ – a fost conturat în jurul obiectivelor de politică trasate de către Comisia Europeană și urmărește:

1. **Obiectivul de Politică 1** - O Europă mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente - Creșterea gradului de integrare a sistemului Cercetare, Dezvoltare și Inovare din România în European Research Area prin întărirea cooperării dintre organizațiile CDI și întreprinderi, creșterea nivelului de investiții în CDI, digitalizarea serviciilor publice prin modernizarea și simplificarea procedurilor administrației publice locale și centrale, inclusiv Smart city.

2. **Obiectivul de Politică 2** - O Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon prin promovarea tranziției către o energie nepoluantă și Justă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a adaptării la schimbările climatice și a prevenirii și gestionării riscurilor - adaptarea la schimbările climatice prin creșterea eficienței energetice și dezvoltarea sistemelor inteligente de energie, a soluțiilor de stocare și a adecvanței sistemului energetic, prevenirea și gestionarea riscurilor, infrastructura de apă și apă uzată, economia circulară, conservarea biodiversității, calitatea aerului, decontaminarea siturilor poluate, regenerare urbană, mobilitate urbană, termoficare, pescuit și acvacultură.

3. **Obiectivul de Politică 3** - O Europă mai conectată prin dezvoltarea mobilității și a conectivității TIC regionale - creșterea conectivității transportului, dezvoltarea rețelelor TEN-T durabile, inteligente, sigure și intermodale, rezistente la schimbările climatice, durabile, inteligente și intermodale la nivel național, regional și local inclusiv printr-un acces mai bun la rețeaua TEN-T și mobilitatea transfrontalieră.

4. **Obiectivul de Politică 4** – O Europă mai socială prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale - crearea pârghiilor fundamentale dezvoltării tuturor sectoarelor economice, respectiv investițiile în oameni. În acest context, intervențiile vizate au în vedere patru aspecte majore:

- asigurarea unei educații de calitate inclusive la toate nivelurile;
- adaptarea resursei umane la dinamica pieței muncii și la progresul tehnologic;
- combaterea sărăciei și promovarea incluziunii sociale prin măsuri personalizate;
- asigurarea unor servicii de sănătate de calitate și accesibile tuturor.

5. **Obiectivul de Politică 5** – O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a zonelor urbane, rurale și de coastă și a inițiativelor locale - abordarea integrată a problemelor teritoriale și locale, prin implicarea autorităților locale și parteneriatele, în scopul asigurării coeziunii economice și sociale, redresării tendinței de

⁷³primul draft publicat de către Ministerul Fondurilor Europene, online: <http://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2020/07/d3e42c68a072a75dbc279d807b8a2b72.pdf>

adâncire a decalajelor între regiunile și zonele mai dezvoltate și cele mai puțin dezvoltate, dar și pentru reducerea decalajelor față de alte țări din UE.

Acordul de Parteneriat și Programele Operaționale pentru perioada 2021-2027 au fost consolidate în urma unui proces de consultare inter-instituțională, negocieri informale cu Comisia Europeană, precum și pe baza unei valoroase contribuții din partea partenerilor socio-economici relevanți.

Documentele aflate în consultare publică până la data de 12 iulie 2022 sunt:

Programe Operaționale Naționale

- **Programul Operațional Asistență Tehnică 2021-2027** – 6 mai 2022, versiunea transmisă Comisiei Europene
- **Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială 2021-2027** – 31 mai 2022, versiunea transmisă Comisiei Europene
- **Programul Operațional Transport 2021 – 2027** – 3 iunie 2022, versiunea transmisă Comisiei Europene
- **Programul Operațional Dezvoltare Durabilă 2021-2027** – 8 iunie 2022, versiunea transmisă Comisiei Europene
- **Programul Operațional Educație și Ocupare 2021-2027** – 9 iunie 2022, versiunea transmisă Comisiei Europene
- **Programul Operațional Sănătate** – 30 iunie 2022, versiunea transmisă Comisiei Europene
- **PO Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare** – 30 iunie 2022, versiunea transmisă Comisiei Europene

Programe Operaționale Regionale

- **Programul Operațional București-Ilfov** – 23 iunie 2022, versiunea transmisă Comisiei Europene
- **Programul Operațional Regional Vest 2021-2027** – 18 mai 2022, versiunea transmisă Comisiei Europene
- **Programul Operațional Regional Sud Muntenia 2021-2027** – 25 mai 2022, versiunea transmisă Comisiei Europene
- **Programul Operațional Regional Sud-Vest Oltenia 2021-2027** – 25 mai 2022, versiunea transmisă Comisiei Europene
- **Programul Operațional Regional Nord-Vest 2021-2027** – 26 mai 2022, versiunea transmisă Comisiei Europene
- **Programul Operațional Regional Nord-Est 2021-2027** – 30 mai 2022, versiunea transmisă Comisiei Europene
- **Programul Operațional Regional Sud-Est 2021-2027** – 30 mai 2022, versiunea transmisă Comisiei Europene
- **Programul Operațional Centru 2021 – 2027** – 30 mai 2022, versiunea transmisă Comisiei Europene

În prezent ne aflăm într-o perioadă de tranziție la nivel național, de la strategiile naționale sectoriale, centralizate de către Secretariatul General al Guvernului⁷⁴, care au ca și orizont final anul 2020 (n+2 unele), construite în concordanță cu prioritățile și țintele stabilite prin precedentă strategie europeană, Europa 2020. Astfel, din cele 98 de strategii sectoriale existente în prezent, doar trei dintre acestea au fost elaborate pornind de la noile priorități europene:

- Planul Național Integrat în Domeniul Energie și Schimbărilor Climatice 2020-2024⁷⁵
- Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030⁷⁶
- Strategia Națională de Apărare a Țării 2020-2024⁷⁷

Alte planuri strategice sectoriale, realizate anterior anului 2018, cu aplicabilitate după 2020:

- Strategia Națională de Dezvoltare a Ecoturismului în România 2017-2026⁷⁸ (2017)
- Strategia Națională a Locuirii 2016-2030⁷⁹ (2016)
- Strategia de Dezvoltare Teritorială a României 2015-2035⁸⁰(2015)
- Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung orizont 2020-2030⁸¹, (2015)
- Strategia pentru Transport Durabil pe perioada 2007-2013 și 2020, 2030⁸² (2008)
- Master Planul pentru Turismul Național al României 2007 - 2026⁸³ (2007)

Planul Național de Redresare și Reziliență (2021)⁸⁴

Mecanismul de Redresare și Reziliență (MRR) este cel mai mare instrument financiar creat de Uniunea Europeană în afara cadrului financiar multianual, menit să ofere sprijin financiar statelor membre pentru a asigura o revenire economică rapidă. Regulamentul a fost aprobat la nivel european pe 12 februarie 2021. Acest mecanism e construit pe o logică diferită de fondurile de coeziune, fiind bazat doar pe rezultatele obținute la finalul perioadei de implementare. Astfel, statele membre își stabilesc în cadrul planurilor naționale de redresare și reziliență reformele și investițiile pe care le vor realiza până la finalul anului 2026.

În urma discuțiilor cu ministerele de linie, suntem la faza în care putem propune componentele principale ale planului pe care le vom negocia cu Comisia Europeană.

Planul actual însumează 33 de componente grupate în șase piloni distincți, conform Regulamentului UE. Fiecare domeniu de intervenție va conține atât reforme cât și investițiile propuse, precum și jaloanele și țintele pe care ne angajăm să le realizăm în fiecare an.

⁷⁴ Online: <https://sgg.gov.ro/new/strategy-unit-unitatea-de-coordonare-a-strategiilor/>

⁷⁵ Online: https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/ro_final_necp_main_ro.pdf

⁷⁶ Online: <http://dezvoltaredurabila.gov.ro/web/wp-content/uploads/2018/12/Strategia-na%C8%9Bional%C4%83-pentru-dezvoltare-a-durabil%C4%83-a-Rom%C3%A2niei-2030.pdf>

⁷⁷ Online: https://www.presidency.ro/files/userfiles/Documente/Strategia_Nationala_de_Aparare_a_Tarii_2020_2024.pdf

⁷⁸ Online: <http://turism.gov.ro/web/wp-content/uploads/2017/02/Strategia-na%C5%A3ional%C4%83-de-dezvoltare-a-ecoturismului-%C3%AEn-Rom%C3%A2nia-context-viziune-%C5%9Fi-obiective-2017-2026.pdf>

⁷⁹ http://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/2017-01-13_Strategia_Nationala_a_Locuirii_2016-2030.pdf

⁸⁰ Online: <http://sdtr.mdrap.ro/44/Strategie>

⁸¹ Online: <https://www.madr.ro/docs/agricultura/strategia-agroalimentara-2020-2030.pdf>

⁸² Online: <http://www.enterprise-europe-erbsn.ro/download/1447/>

⁸³ Online: http://turism.gov.ro/web/wp-content/uploads/2017/05/masterplan_partea1.pdf

⁸⁴ Actualizarea PNRR, iunie 2021, propunerea de plan, online (informații preluate integral sau adaptate): <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2021/06/0c2887df42dd06420c54c1b4304c5edf.pdf>

Sunt în faza de discuții avansate cu miniștrii pentru a include în cadrul PNRR următoarele reforme:

- reforma sistemului de pensii care să creeze un sistem echitabil și sustenabil.
- reforma sistemului de salarizare publică pentru a elimina discrepanțele existente.
- reforma funcției publice și crearea unui concurs național de admitere în corpul funcționarilor publici.
- o serie de reforme care să vină în ajutorul mediului de afaceri prin debirocratizare
- reforma companiilor de stat

De menționat alocări de aproximativ 11% din fonduri pentru educație, 9% pentru sănătate , cel puțin 28% pentru transport rutier, feroviar și metrou.

Structura PNRR

Tabel 5 – structura PNRR

Pilonul I – Tranziție verde	1. Sistemul de management al apei 2. Împădurim România și protejăm biodiversitatea 3. Managementul deșeurilor 4. Transport sustenabil 5. Fondul pentru Valul renovării 6. Energie	Fonduri alocate 15.89 mld. Euro
Pilonul II – Transformare Digitală	7. Cloud guvernamental și sisteme publice digitale	1.89 mld. Euro
Pilonul III – Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii	8. Reforme fiscale și reforma sistemului de pensii 9. Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare	2.85 mld. Euro
Pilonul IV – Coeziune socială și teritorială	10. Fondul local pentru tranziție verde și digitală 11. Turism și cultură	2.3 mld. Euro
Pilonul V – Sănătate și reziliență economică, socială și instituțională	12. Sănătate 13. Reforme sociale 14. Reforma sectorului public, creșterea eficienței justiției și întărirea capacității partenerilor sociali	2.7 mld. Euro
Pilonul IV – Politici pentru generația următoare de copii și tineri	15. România educată	3.6 mld. Euro

PNRR reprezintă o oportunitate unică pentru statele membre de a utiliza sumele alocate la nivelul UE în scopul unei tranziții spre o economie mai rezilientă și un stat performant.

Comisia încurajează ferm statele membre să includă în planurile lor investiții și reforme în următoarele domenii emblematice:

1. Accelerare – acordarea de întâietate tehnologiilor curate perene și accelerarea dezvoltării și utilizării surselor regenerabile de energie.
2. Renovare – îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice și private.
3. Reîncărcare și realimentare – promovarea unor tehnologii curate, viabile pe termen lung, pentru a accelera utilizarea unor stații de transport, încărcare și realimentare durabile, accesibile și inteligente și pentru a extinde rețeaua de transport public.
4. Conectare – introducerea rapidă a serviciilor rapide în bandă largă în toate regiunile și gospodăriile, inclusiv a rețelelor de fibră optică și a rețelelor 5G.
5. Modernizare – digitalizarea administrației și a serviciilor publice, inclusiv a sistemelor judiciare și de asistență medicală.
6. Extindere pe scară largă – Creșterea capacităților de cloud de date industriale în Europa și dezvoltarea celor mai puternice, de vârf și sustenabile procesoare.
7. Recalificare și perfecționare – Adaptarea sistemelor de învățământ pentru a sprijini competențele digitale și educația și formarea profesională pentru toate vârstele.

PNRR în detaliu⁸⁵

Pilonul I – Tranziție verde

Pilonul trebuie să includă reforme și investiții în tehnologii și capacități verzi, inclusiv în biodiversitate, eficiență energetică, renovarea clădirilor și economia circulară, contribuind în același timp la obiectivele Uniunii privind clima, promovând creșterea sustenabilă, creând locuri de muncă și menținând securitatea energetică.

Schimbările climatice și degradarea mediului reprezintă două dintre cele mai grave amenințări ale lumii, iar Agenda 2030 pentru dezvoltarea durabilă promovează echilibrul între cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile – economică, socială și de mediu. Agenda 2030 este corelată cu Pactul Verde european (European Green Deal) care va defini strategia de dezvoltare a UE ca primul continent neutru din punct de vedere climatic până în 2050. Astfel, Pactul Verde European transformă provocările climatice și de mediu în oportunități, prin demersul de reducere a emisiilor nete de gaze cu efect de seră la zero până în 2050, prin reducerea poluării și restaurarea biodiversității.

1. Sistemul de management al apei - PNRR propune 3 reforme și 8 tipuri principale de investiții. Buget propus: 1,88 miliarde euro
 - Consolidarea cadrului de reglementare pentru managementul sustenabil al sectorului de apă și apă uzată și pentru accelerarea accesului populației la servicii de calitate conform directivelor europene
 - Reconfigurarea actualului mecanism economic al Administrației Naționale Apele Române (ANAR) în vederea asigurării modernizării și întreținerii sistemului național de gospodărire a apelor precum și a implementării corespunzătoare a Directivei Cadru Apă și a Directivei inundații
 - Consolidarea cadrului legislativ actual privind stabilirea pragurilor pentru

⁸⁵ Informații preluate din Planul Național de Reziliență și Redresare, iunie 2021, online: <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2021/06/0c2887df42dd06420c54c1b4304c5edf.pdf>

avertizarea fenomenelor meteorologice periculoase și a fluxului de elaborare și transmitere a informărilor, atenționărilor și avertizărilor meteorologice

2. Împădurim România și protejăm biodiversitatea - se răspunde acestei provocări cu 2 reforme și 7 tipuri principale de investiții. Buget propus: 1,37 miliarde euro
 - Reforma sistemului de management și a celui privind guvernanta în domeniul forestier prin dezvoltarea unei noi Strategii forestiere naționale și a legislației subsecvente (Codul Silvic și legislație forestieră secundară)
 - Reforma sistemului de management al ariilor naturale protejate în vederea implementării coerente și eficiente a Strategiei Europene privind biodiversitatea
3. Managementul deșeurilor - PNRR adresează aceste provocări prin o reformă și 3 linii principale de investiții. Buget propus: 1,2 miliarde euro.
 - Îmbunătățirea guvernantei în domeniul gestionării deșeurilor în vederea accelerării tranziției către economia circulară Măsurile includ modificări legislative pentru o practică unitară de gestionare a deșeurilor, dezvoltarea capacității de monitorizare și control a Gărzii de Mediu, inclusiv 553 echipamente de monitorizare a poluării aerului. În acestea sunt incluse următoarele echipamente: 4 300 stații de monitorizare a radioactivității 4 240 stații de monitorizare a zgomotului
4. Transport sustenabil – PNRR adresează provocările în domeniu prin 2 reforme majore și 4 tipuri principale de investiții. Buget propus: 7,62 miliarde euro.
 - "Transport sustenabil, decarbonizare și siguranță rutieră" - Îmbunătățirea cadrului strategic, legal și procedural pentru tranziția către transport sustenabil;
 - „Viziune și management performant pentru transport de calitate” - Îmbunătățirea capacității instituționale de management și guvernanta corporativă
5. Fondul verde pentru valul renovării – PNRR propune 2 reforme și 4 categorii principale de investiții cu scopul de a implementa modificări legislative și programe precum și un fond de renovare a clădirilor publice, rezidențiale și de patrimoniu. Bugetul propus: 2,2 miliarde euro
 - Realizarea unui cadru normativ simplificat și actualizat care să sprijine implementarea investițiilor în tranziția spre clădiri verzi și reziliente;
 - Asigurarea cadrului strategic și de reglementare tehnică actualizat pentru proiectarea și realizarea de construcții verzi și reziliente.
6. Energie – PNRR propune 6 reforme și 6 tipuri principale de investiții. Bugetul propus: 1,62 miliarde euro
 - Reforma pieței de energie electrică, prin înlocuirea cărbunelui din mixul energetic și susținerea unui cadru legislativ și de reglementare stimulat pentru investițiile private în producția de electricitate din surse regenerabile
 - Dezvoltarea unui cadru legislativ și de reglementare favorabil tehnologiilor viitorului, în special hidrogen și soluții de stocare
 - Îmbunătățirea guvernantei corporative a companiilor de stat din sector
 - Reducerea intensității energetice a economiei prin dezvoltarea unui mecanism

sustenabil de stimulare a eficienței energetice în industrie

- Creșterea competitivității și decarbonizarea sectorului de încălzire – răcire
- Decarbonizarea sectorului de transporturi prin investiții în infrastructură de transport electric și crearea de stimulente pentru transportului verde

Pilonul II – Transformare digitală

Reformele și investițiile în tehnologiile, infrastructurile și procesele digitale vor spori competitivitatea Uniunii la nivel global și vor contribui, de asemenea, la creșterea rezilienței și a inovării în Uniune și la scăderea dependenței sale, prin diversificarea lanțurilor esențiale de aprovizionare. Reformele și investițiile ar trebui să promoveze în special digitalizarea serviciilor, dezvoltarea de infrastructuri digitale și de date, de clustere și de centre de inovare digitală, precum și de soluții digitale deschise. Serviciile publice digitale din România rămân sub media Uniunii Europene, în parte din cauza coordonării reduse între instituțiile statului pentru o abordare integrată.

Capacitățile existente nu sunt suficiente pentru asigurarea unui nivel ridicat de securitate a rețelelor și de gestionare adecvată a riscurilor cibernetice. Alte provocări majore pentru România se referă la acoperirea cu bandă largă a zonelor rurale (zone albe) și abilitățile digitale ale multor categorii de cetățeni. În Raportul de țară 2020 pentru România, se arată că acoperirea de bandă largă fixă a gospodăriilor sa menținut la aproximativ 87%, sub nivelul din majoritatea statelor membre. Utilizarea benzii largi a stagnat la nivelul de 66% din gospodării, un nivel cu mult sub media UE, de 77%.

În același raport se arată că, în pofida unor eforturi, digitalizarea economiei a rămas în urmă. Peste o cincime dintre români nu au utilizat niciodată internetul și mai puțin de o treime au competențe digitale de bază. Serviciile publice sunt în urma celor din celelalte state membre ale UE, în pofida faptului că România înregistrează una dintre cele mai mari ponderi ale utilizatorilor de servicii de e-guvernare (locul 7 în UE).

În plus, în ceea ce privește integrarea tehnologiei digitale, întreprinderile din România se situează cu mult sub media UE. Tehnologia digitală sprijină procesul de transformare a modului în care se poate facilita existența prin integrarea lor în toate sectoarele și domeniile de activitate de către toți cetățenii și firmele. Scopul strategiei digitale a UE este acela de a sprijini procesul de transformare digitală în avantajul cetățenilor și întreprinderilor, concomitent cu asigurarea contribuției la crearea unei Europe neutre din punct de vedere climatic până în 2050.

Viziunea și perspectivele pentru transformarea digitală a Europei până în 2030 (viziune pentru deceniul digital al UE) se articulează în jurul a patru puncte cardinale, denumit "busolă pentru dimensiunea digitală":

- Digitalizarea serviciilor publice
- Competențe
- Infrastructuri digitale sigure și durabile
- Transformarea digitală a întreprinderilor

Pilonul II al PNRR al României, prin reformele și investițiile propuse se aliniază cu prevederile strategiei Europene și celei naționale privind transformarea digitală a României.

7. Cloud guvernamental și sisteme publice digitale propune 4 reforme și 19 investiții, bugetul total alocat este de 1,89 miliarde euro
- Dezvoltarea și implementarea unui cadru unitar pentru definirea arhitecturii unui sistem de tip cloud guvernamental, a principalelor servicii livrate de către acesta, a componentelor sale de infrastructură și guvernanță, inclusiv proiectarea, implementarea și operarea acestui tip de sistem care să permită interconectarea sistemelor digitale din administrația publică printr-o abordare standardizată și livrarea de servicii digitale de înaltă calitate către cetățeni, firme și alte autorități publice.
 - Alinierea strategiei naționale în domeniul conectivității digitale la legislația europeană prin măsuri specifice pentru atingerea obiectivelor de conectivitate UE 2025 și stimularea investițiilor private pentru dezvoltarea rețelelor de foarte mare capacitate cu acoperire largă națională, inclusiv în corelație cu rețelele de transport, respectiv zonele de interes de mediu, prin eliminarea barierelor din cadrul normativ în vigoare.
 - Creșterea arealului de protecție și asigurarea securității cibernetice a entităților publice și private care dețin infrastructuri cu valențe critice
 - Creșterea competențelor digitale pentru exercitarea funcției publice și educație digitală pe parcursul vieții pentru cetățeni

Pilonul III – Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii

Reformele și investițiile în acest pilon trebuie să vizeze consolidarea potențialului de creștere și să permită o redresare sustenabilă a economiei Uniunii. De asemenea, sunt destinate promovării antreprenoriatului, economia socială, dezvoltarea de infrastructuri și de transporturi sustenabile, industrializarea și reindustrializarea și să atenueze efectul crizei provocate de COVID-19 asupra economiei.

Provocările principale ale României în context larg macroeconomic sunt legate de sistemul de administrare fiscală, mai ales capacitatea acestuia de a gestiona relația cu contribuabilii, de sistemul de pensii, care este strâns legat de problematica resurselor bugetare și de cea a forței de muncă, de relația cu mediul de afaceri și sprijinul care poate veni dinspre resursele publice - mai specific, pe baza fondurilor europene. România se confruntă cu provocări majore în privința administrării taxelor și impozitelor.

Raportul de țară al CE 2020 menționează că ratele inegalității veniturilor și ale sărăciei rămân printre cele mai ridicate din UE iar nivelul relativ scăzut al veniturilor fiscale limitează capacitatea României de a soluționa aceste probleme, fie prin redistribuire, fie prin furnizarea de bunuri și servicii publice. O provocare majoră o reprezintă nivelul ridicat al deficitului de TVA, ce reprezintă o pierdere de venituri din cauza evaziunii, a fraudei, a insolvențelor, a falimentelor, a erorilor administrative sau a optimizării fiscale legale, fiind unul dintre cele mai ridicate din UE.

Modificările aduse sistemului de pensii în ultimii ani au condus la o destabilizare bugetară și probleme majore în asigurarea sustenabilității financiare a obligațiilor bugetare (bugetul asigurărilor sociale și bugetul de stat), cu impact inclusiv asupra ratingului de țară. Existența

unor diferențe între pensiile aflate în plată pentru femei și bărbați, momentul pensionării, tipul de muncă prestată, precum și o serie de aspecte legate de perioadele de cotizare diferențiate, ceea ce implică necesitatea stabilirii unei noi formule de calcul și posibilitatea recalculării acestor pensii.

Sistemul se confruntă cu provocări legate de îmbătrânire și de durata scăzută a vieții profesionale. Digitalizarea sistemului de administrare a pensiilor, precum și de management al contribuțiilor populației la bugetul asigurărilor sociale de stat (pilonul I de pensii) este redusă.

8. Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii – PNRR propune măsuri care adresează aceste provocări. Această componentă include 6 reforme și 11 investiții iar bugetul total propus este de 482 milioane euro.

- Reforma ANAF prin digitalizare
- Modernizarea sistemului vamal și implementarea vămii electronice
- Consolidarea capacității instituționale de prognoză a cheltuielilor cu pensiile prin utilizarea de instrumente complexe de modelare economică
- Revizuirea cadrului fiscal
- Crearea și operaționalizarea Băncii Naționale de Dezvoltare
- Reforma sistemului de pensii

9. Sprijin pentru mediul de afaceri, cercetare, dezvoltare și inovare propune 2 reforme și 5 tipuri principale de investiții, cu un buget total de 2,36 miliarde euro.

- Transparentizare legislativă, debirocratizare și simplificare procedurală destinate mediului de afaceri
- Reforma privind cercetarea dezvoltarea inovarea, inclusiv a carierei de cercetător

Pilonul IV – Coeziunea socială și teritorială

Reformele și investițiile din acest pilon ar trebui să contribuie la combaterea sărăciei și a somajului pentru ca economiile statelor membre să se redreseze, fără a lăsa pe nimeni în urmă. Reformele și investițiile respective ar trebui să conducă la crearea de locuri de muncă stabile și de înaltă calitate, la incluziunea și integrarea grupurilor defavorizate și să permită consolidarea dialogului social, a infrastructurii și a serviciilor, precum și a sistemelor de protecție și bunăstare socială.

Provocări semnificative se remarcă în economia României, dincolo de aspectele majore de sistem, în ceea ce privește dezvoltarea locală. Afectate semnificativ de pandemie, UAT-urile din România au o scădere semnificativă a veniturilor proprii. Această situație duce la o reducere semnificativă a investițiilor în domenii cum ar fi educația, sănătatea și infrastructura locală. Nivelul cheltuielilor pentru investiții la nivelul UAT-urilor este redus (15-20% din bugetul local înainte de pandemie) și este în mare măsură finanțat din fonduri europene. Prin urmare, este nevoie de o injecție de capital pentru a continua investițiile în infrastructura locală și pentru a crește astfel reziliența localităților în perioada de redresare economică.

Ținând cont că într-o perioadă de criză economică, veniturile locale sunt și mai reduse, este nevoie de suport financiar suplimentar pentru asigurarea bunăstării populației și

garantarea unor servicii publice de calitate în perioada imediat următoare, cu accent pe tranziția verde și digitală. Nevoia unei transformări urbane sustenabile este subliniată de Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, în special Obiectivul 11 pe Dezvoltare Durabilă, care este dedicat transformării orașelor în unele incluzive, sigure, reziliente și durabile.

Alte documente majore ce propun această transformare includ Noua Agendă Urbană, Acordul de la Paris și Pactul Ecologic al Comisiei Europene. Noua Cartă de la Leipzig, adoptată în 30 noiembrie 2020, oferă un cadru de politici pentru a cuprinde dimensiunea urbană în acordurile europene și globale și pentru a promova orașe mai verzi, mai echitabile, mai productive și mai bine guvernate. Deși, conform delimitării administrative tradiționale, gradul de urbanizare în România este de numai 55%, acesta crește la 76% după metodologia UE-OCDE, care ține cont de relațiile funcționale și dinamica regională identificate în baza fluxurilor de navetă.

10. Fond local pentru tranziția verde și digitală a UAT-urilor – PNRR propune 2 reforme principale și 6 tipuri principale de investiții, cu un buget total de 2,1 miliarde euro

- Politica Urbană a României, cadru de politici pentru îmbunătățirea dezvoltării urbane
- Strategia de Dezvoltare Teritorială a României, cadru de politici pentru reducerea disparităților teritoriale

11. Turism și cultură - PNRR propune 3 reforme și 2 investiții pentru a răspunde provocărilor și a propulsa turismul de destinație, cu un buget total alocat de 200 milioane euro

- Transformarea structurală socio-economică în zonele rurale și în zonele defavorizate prin dezvoltarea sustenabilă a turismului cultural și natural ca vector de dezvoltare
- Creșterea competitivității turismului românesc prin managementul participativ al destinațiilor turistice și operaționalizarea Organizațiilor de Management al Destinației(OMD)
- Modele de finanțare pentru tranziția digitală a sectoarelor culturale și creative

Pilonul V – Sănătate și reziliență economică, socială și instituțională

În ciuda îmbunătățirilor recente, sănătatea populației României se situează în continuare sub media UE. Rata mortalității evitabile, și anume decesele care ar fi putut fi evitate prin acordarea unei asistențe medicale de calitate optimă, a fost de două ori și jumătate mai mare decât rata UE în 2015. Cheltuielile cu asistența medicală sunt relativ scăzute, iar deficitul de personal reprezintă în continuare o problemă.

România se confruntă cu provocări considerabile în ceea ce privește asigurarea accesului la asistență medicală. În total, aproximativ 11% din populație rămâne neasigurată și are acces doar la un pachet restrâns de servicii. Procentul de populație care beneficiază de o formă de asigurare de sănătate a scăzut, cu un decalaj semnificativ între mediul urban și cel rural. Nivelul nevoilor medicale nesatisfăcute este cu aproximativ 28% mai mare în zonele rurale decât în întreaga țară. Cheltuielile cu asistența medicală preventivă sunt cu mult sub media UE (1,8%) față de 3,1%. Îmbunătățirea asistenței medicale comunitare, deși foarte necesară, prezintă întâzieri. Unitățile spitalicești nu corespund normelor de siguranță și normelor ingienico-sanitare, determinând: risc crescut de infecții asociate actului medical,

grad ridicat de nevoi medicale nesatisfăcute, costuri crescute cu mentenanța infrastructurii sanitare.

12. Sănătate – PNRR propune 3 reforme și 2 tipuri principale de investiții cu un buget total de 2,45 miliarde euro.

- Reforma gestionării fondurilor publice din sănătate
- Reforma managementului fondurilor destinate investițiilor în sănătate
- Reforma managementului sanitar și a resurselor umane din sănătate

13. Reforme sociale – PNRR propune 5 reforme și 5 investiții principale pe acest domeniu, cu un buget total de 167 milioane euro (grupuri vulnerabile, copii, persoane cu dizabilități)

- Crearea unui nou cadru legal pentru oferirea de soluții adecvate sprijinirii familiilor care trăiesc în sărăcie, cu copii în întreținere, astfel încât aceștia să poată fi menținuți în familie
- Reforma sistemului de protecție a persoanelor adulte cu dizabilități: intensificarea acțiunilor de creștere a rezilienței sociale în comunitate, având ca scop prevenirea instituționalizării și îmbunătățirea calității vieții persoanelor adulte cu dizabilități.
- Implementarea Venitului Minim de Incluziune
- Introducerea tichetelor de muncă și formalizarea muncii în domeniul lucrătorilor casnici
- Îmbunătățirea și modernizarea legislației privind economia socială

14. Reforma sectorului public, creșterea eficienței justiției și întărirea capacității partenerilor sociali. Sunt 10 reforme și 5 tipuri de investiții majore pe aceste sectoare, care vor răspunde provocărilor. Bugetul total propus: 155 milioane euro.

- Predictibilitatea și eficiența proceselor decizionale prin întărirea capacității de coordonare a politicilor și analiză de impact la nivelul Guvernului și a ministerelor coordonatoare, precum și prin consolidarea instrumentelor în vederea creșterea calității consultărilor publice la toate palierele administrației
- Întărirea coordonării la Centrul Guvernului (CoG) printr-o abordare integrată și coerentă a inițiativelor în domeniul schimbărilor climatice și a dezvoltării durabile
- Reforma funcției publice prin digitalizare și managementul parcursului de carieră
- Modificarea și modernizarea legislației privind sistemul de salarizare
- Garantarea independenței justiției, creșterea calității și eficienței acesteia
- Intensificarea luptei împotriva corupției
- Evaluarea și actualizarea legislației privind cadrul de integritate, pentru a răspunde recomandărilor mecanismului de Cooperare și Verificare (MCV) și mecanismului privind statul de drept (Rule of Law) Reformarea sistemului național de achiziții prin eficientizarea procesului de achiziții, în sensul identificării măsurilor de simplificare aferente, concomitent cu întărirea capacității administrative a autorităților/entităților contractante, într-un cadru legal flexibil și coerent

- Parteneriat și participare în dezvoltarea politicilor la nivel local și digitalizarea sectorului neguvernamental - Creșterea predictibilității, eficacității, coerenței și “inclusivității” proceselor de formulare a politicilor publice/ deciziei publice prin planificare, monitorizare și evaluare transparente și participative, cu consultarea și coordonarea permanentă cu actorii relevanți din comunitate
- Îmbunătățirea cadrului procedural de implementare a principiilor guvernantei corporative în cadrul întreprinderilor de stat

Pilonul VI – Politici pentru generația următoare de copii și tineri

Sistemul de educație din România se confruntă cu numeroase dificultăți legate de calitate, echitate și infrastructură. Acestea limitează capacitatea României de a construi o economie modernă, bazată pe cunoaștere, precum și capacitatea de a facilita mobilitatea socială.

România și-a ratat ambele ținte asumate în cadrul strategiei Europa 2020, atât pentru părăsire timpurie a școlii (15,3% în 2019 vs. 11,3% țintă asumată) cât și pentru accesul la învățământul terțiar (25,8% în 2019 vs. 26,7% ținta asumată). Testele PISA, care măsoară abilitățile în matematică, citire și științe ale copiilor de 15 ani plasează România pe ultimele poziții din Uniunea Europeană, alături de Bulgaria și Cipru.

Peste 40% din copiii de 15 ani suferă de pe urma analfabetismului funcțional, conform acestor rezultate, aspect care pune probleme sociale și economice pe termen lung. O problemă specifică României ultimilor ani este accesul limitat la educație înainte sau după învățământul obligatoriu. Un bun exemplu este insuficientul acces la educația timpurie.

Conform sondajului EU-SILC, sub 1/6 din copii de 0-3 ani au acces la programe organizate de educație timpurie, procent care plasează România pe una din ultimele poziții la nivelul Uniunii Europene. Simultan, programele de formare deschise adulților rămân limitate, doar 1,3% având acces curent la programe de formare în 2019.

Problemele din sistemul de educație reflectă un nivel ridicat de inechitate în cadrul sistemului educațional. Școlile din mediul rural și din regiunile dezavantajate economic suferă de pe urma unei precarități a ofertei educaționale dar și a infrastructurii.

15. România educată – PNRR propune 6 reforme și 18 investiții acestor provocări, cu un buget total propus de 3,6 miliarde euro

- Dezvoltarea unui sistem de servicii de educație timpurie pentru copiii de la naștere la 6 ani, unitar, incluziv și de calitate, având la bază un mecanism eficient de cooperare interinstituțională și de coordonare intersectorială, care să asigure beneficiarilor rate crescute de acces și participare
- Reformarea sistemului de învățământ obligatoriu prin creșterea autonomiei unităților de învățământ în scopul identificării și implementării unor măsuri specifice pentru prevenirea și reducerea abandonului școlar
- Constituirea unei rute profesionale complete, facilitată de un bacalaureat reformat, care să ofere elevilor oportunitatea unei rute deschise, cu acces la instituții de învățământ superior cu profil tehnic
- Adoptarea cadrului legislativ pentru digitalizarea educației
- Modificarea și eficientizarea cadrului normativ pentru asigurarea standardelor de

siguranță și calitate, prietenoase cu mediul, în unitățile de învățământ preuniversitar și universitar

Reforma guvernancei sistemului de învățământ preuniversitar și profesionalizarea managementului în condițiile unei autonomii sporite a școlilor.

Alături de Programele Operaționale și PNRR, există o serie de strategii bazate pe ciclul bugetar 2019-2027 care pot prezenta elemente cu relevanță sectorială sau specifică:

Document	Observații
Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030	Prin această strategie, România își stabilește cadrul național pentru susținerea Agendei 2030 și implementarea setului de 17 obiective. Strategia susține dezvoltarea României pe trei piloni principali, respectiv economic, social și de mediu. Strategia este orientată către cetățean și se concentrează pe inovație, optimism, reziliență și încrederea că statul servește nevoile fiecărui cetățean, într-un mod echitabil, eficient și într-un mediu curat, în mod echilibrat și integrat. Online: https://www.edu.ro/sites/default/files/Strategia-nationala-pentru-dezvoltarea-durabila-a-Rom%C3%A2niei-2030.pdf Relevanță: atingere obiective dezvoltare durabilă
Strategia Națională de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă 2022-2027	Importantă pentru programele și proiectele în zona CDI Online: https://www.poc.research.gov.ro/uploads/2021-2027/conditie-favorizanta/sncisi_19-iulie.pdf Relevanță: programe/proiecte cercetare, inovație, transfer tehnologic
Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030	Obiectiv: combaterea schimbărilor climatice, prin cele 5 dimensiuni principale: securitate energetică, decarbonare, eficiență energetică, piața internă a energiei și cercetare, inovare și competitivitate. Obiective 2030 (UE) • reducerea emisiilor interne de gaze cu efect de seră cu cel puțin 40% până în 2030, comparativ cu 1990;• consum de energie din surse regenerabile de 32% în 2030;• îmbunătățirea eficienței energetice cu 32,5% în 2030;• interconectare a pieței de energie electrică la un nivel de 15% până în 2030. Online: https://ec.europa.eu/energy/sites/default/files/documents/ro_final_necp_main_ro.pdf Relevanță: programe decarbonare, reducere emisii, energie regenerabilă, eficiență energetică
Strategia de dezvoltare teritorială a României (SDTR)	Strategia de dezvoltare teritorială a României (SDTR) este rezultatul unui demers amplu de planificare strategică care transpune în plan teritorial obiectivele și direcțiile de

2016-2035	dezvoltare ale României pentru orizontul de timp 2035. Scopul este de a asigura un cadru integrat de planificare strategică care să orienteze procesele de dezvoltare a teritoriului național. Misiunea acestuia este de a asigura o dezvoltare policentrică și un echilibru între nevoia de dezvoltare și avantajele competitive ale teritoriului național în context european și global. SDTR reprezintă: • Un instrument de facilitare a unui proces de planificare integrată la scară națională pentru orizontul de timp 2035; • Un instrument de informare a autorităților publice centrale și locale, asupra direcțiilor generale și a obiectivelor de dezvoltare a teritoriului național pe termen lung; • Un instrument de fundamentare a politicilor de dezvoltare de la diferite paliere administrative; • Un instrument de informare a factorilor interesați de la nivel european și global asupra potențialului de dezvoltare și asupra avantajelor competitive ale teritoriului național. Online: http://www.sdtr.ro/ Relevanță: proiecte de dezvoltare urbană, amenajarea teritoriului
Strategia Națională a Locuirii 2017-2030	Strategia Națională a Locuirii vizează abordarea integrată a problemelor multiple și complexe ale domeniului locuirii manifestate atât în mediul urban cât și în cel rural, având ca arie de cuprindere locuințele, problemele asociate locuirii (acces la servicii de utilități publice, politici de dezvoltare) Scopul strategiei este acela de a asigura accesul la condiții de locuire adecvate pentru toate categoriile de persoane, până în anul 2030 prin identificarea măsurilor și crearea instrumentelor necesare Online: http://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/2017-01-13_Strategia_Nationala_a_Locuirii_2016-2030.pdf Relevanță: programe și proiecte în domeniul locuirii, introducerea infrastructurii utilității zone rurale
Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung, (2016) orizont 2020-2030	Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung - orizont 2020/2030 (Strategia) vizează valorificarea inteligentă și durabilă a potențialului agroalimentar și dezvoltarea spațiului rural, fiind un document suport vizionar, care susține progresul agriculturii și dezvoltării rurale în România. Strategia constituie baza noii perioade de programare financiară europeană 2014-2020, ca angajament al României față de UE pentru realizarea PAC Construit pe arhitectura europeană anterioară/documentul necesită revizuire Online: https://www.madr.ro/docs/agricultura/strategia-

	agroalimentara-2020-2030.pdf Relevanță: proiecte și programe în domeniul agriculturii, programe privind produsele agro-alimentare, proiecte dezvoltare rurală, valorificare potențial agricol
Strategia națională de dezvoltare a ecoturismului în România 2018-2027	Viziune Afirmarea valorilor naturale și culturale ale României, prin crearea și promovarea unei rețele de destinații ecoturistice cu notorietate pe plan național și internațional, fapt ce va contribui la îmbunătățirea vieții comunităților locale și la conservarea resurselor naturale și culturale locale. Obiectiv general: crearea condițiilor de dezvoltare a ecoturismului la nivelul ariilor naturale protejate și în zonele din vecinătatea acestora, prin dezvoltarea unei rețele de destinații ecoturistice recunoscute și prin realizarea de produse ecoturistice competitive pe plan național și internațional. Obiective strategice Strategia națională de dezvoltare a ecoturismului se structurează pe un set de domenii prioritare, la nivelul cărora s-au trasat obiectivele strategice. Domenii strategice: Domeniul A - CADRUL INSTITUȚIONAL ȘI ASOCIATIV Domeniul B - INFRASTRUCTURĂ TURISTICĂ ȘI AMENAJAREA TERITORIULUI Domeniul C - EDUCAȚIE ȘI CONȘTIENȚIZARE Domeniul D - DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE Domeniul E - DEZVOLTAREA AFACERILOR ȘI DEZVOLTAREA LOCALĂ Domeniul F - CONSERVAREA NATURII ȘI PROTECȚIA MEDIULUI Domeniul G – MARKETING ȘI PROMOVARE Online: http://turism.gov.ro/web/wp-content/uploads/2018/11/Anexa-Strategie-ecoturism.pdf Document complementar: Masterplanul pentru turismul național 2007-2026, necesită înnoire Online: http://turism.gov.ro/web/wp-content/uploads/2017/05/masterplan_partea1.pdf Relevanță: proiecte dezvoltare turistică, promovare turism, zone naturale protejate
Aceste documente prezintă relevanță la nivel de principii directoare/obiective complementare de urmărit, în măsura în care autoritățile locale vor cuprinde în portofoliul de proiecte, proiecte care vizează zone relevante pentru domeniile sectoriale menționate	

Nivelul regional

La nivel regional, principalele documente strategice relevante sunt:

- Planul de Dezvoltare Regională Nord-Vest 2021-2027⁸⁶
- Strategia de Specializare Inteligentă 2021-2027⁸⁷
- Strategia Regională de Mobilitate Urbană Durabilă și Orașe Inteligente a Regiunii Nord-Vest 2021-2027⁸⁸

Planul de Dezvoltare Regională Nord-Vest 2021-2027⁸⁹

Planul de dezvoltare regională (PDR) este principalul document de planificare elaborat la nivel regional și reflectă politicile de dezvoltare relevante la nivel național în raport cu nevoile specifice la nivel de regiune, dar și cu direcțiile strategice de politică ale celorlalți principali finanțatori ai programelor de dezvoltare aferente regiunii respective.

Planificarea are în vedere atât fondurile externe (europene) cât și interne (naționale/guvernamentale, regionale, locale). PDR a fost realizat în conformitate cu orientările metodologice elaborate de către Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice (MDRAP) ce vizează atât conținutul Planurilor de Dezvoltare Regională cât și cadrul partenerial de elaborare, consultare și aprobare al acestora. Prin activitatea de planificare ADR Nord-Vest își propune să contribuie la realizarea celor trei obiective de bază ale politicii de dezvoltare regională în România, stipulate în Legea nr. 315/2004 privind dezvoltarea regională: diminuarea dezechilibrelor regionale existente, corelarea politicilor sectoriale guvernamentale la nivelul regiunilor și stimularea cooperării inter-regionale, interne și internaționale, transfrontaliere.

PDR 2021-2027 pornește de la analiza cantitativă și calitativă a condițiilor existente și a tendințelor înregistrate în perioada de programare trecută (2014-2020) la nivelul regiunii de dezvoltare Nord-Vest (Transilvania Nord) în domenii legate de: resursele naturale, sistemul de așezări, structura socio-demografică a populației, infrastructura, mediul, economia, turismul, agricultura și dezvoltarea rurală și administrația și buna guvernare. Analiza situației existente se încheie cu evidențierea potențialului și a nevoilor specifice regiunii, prin intermediul analizei punctelor tari și slabe, oportunităților și amenințărilor (SWOT).

Pe baza acestor informații, a viziunii de dezvoltare pe termen lung, precum și a contextului de planificare și programare de la nivel național și european privind politica de coeziune pentru perioada 2021-2027, au fost formulate obiective, priorități și acțiuni specifice de dezvoltare ale regiunii pentru

⁸⁶ Online: <https://www.nord-vest.ro/planul-de-dezvoltare-regionala-2021-2027/>

⁸⁷ Online: https://www.nord-vest.ro/wp-content/uploads/2020/09/RIS3NV-2021-2027_200914.pdf

⁸⁸ Online: https://www.nord-vest.ro/wp-content/uploads/2020/08/3.-Raportul-6.-SRMUOIRNV-2021-2027-Strategia_Versiune-finala.pdf

⁸⁹ Informațiile cuprinse în această secțiune sunt preluate (integral, parțial sau sinteză) din cadrul Planului de Dezvoltare Regională Nord-Vest 2021-2027

PDR 2021-2027 pentru Regiunea Nord-Vest pentru perioada 2021-2027 se bazează pe rezultatele analizei SWOT și pe obiectivele identificate la nivel regional pe termen lung, pe orientările de la nivel național și pe direcțiile strategice ale politicii de coeziune și ale politicii agricole comune promovate de Uniunea Europeană pentru perioada de programare 2021-2027. În ceea ce privește aspectele metodologice s-a adoptat orientarea europeană bazată pe concentrarea tematică a resurselor și orientarea către rezultate și impact, ca răspuns la principalele provocări identificate. Conform logicii de intervenție promovate la nivel european pentru perioada 2021-2027, strategia se structurează pe priorități de investiții și categorii de intervenție, pentru care s-au stabilit obiective specifice, respectiv acțiuni.

Viziune (orizont 2034)

Comunitățile din Regiunea Nord-Vest (Transilvania de Nord) înțeleg să valorifice împreună, respectând principiile dezvoltării durabile, resursele naturale, materiale, umane, tradițiile istorice și interculturale în scopul unei dezvoltări susținute, constante care face din Transilvania de Nord una dintre cele mai dinamice regiuni europene.

Obiective strategice de dezvoltare pe termen lung (orizont 2034)

- Valorificarea avantajelor competitive prin investiții în domeniile de specializare inteligentă ale regiunii.
- Racordarea Regiunii la fluxurile internaționale de mărfuri, turiști, investiții, informații și valori culturale.
- Creșterea investițiilor în capitalul uman al regiunii, în vederea adaptării la economia digitală și industria 4.0.
- Creșterea eficienței economiei rurale, conservând totodată calitatea mediului și patrimoniul etnofolcloric extrem de bogat al regiunii.
- Transformarea centrelor urbane în spații de influență și de atracție regională și trans-regională.
- Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei.
- Promovarea tranziției către surse de energie regenerabilă și gestiunea responsabilă a resurselor.
- Valorificarea spiritului civic în procesul de dezvoltare urbană.
- Dezvoltarea sistemelor de transport cu emisii reduse și încurajarea mobilității active.
- Dezvoltarea bazelor de date pe mai multe niveluri (local, județean, regional) pentru a susține procesul de planificare urbană.

Obiectivul general și obiectivele specifice 2021-2027

Obiectiv general

Creșterea inteligentă și sustenabilă a economiei regionale, valorificând diversitatea și autenticitatea locală și stimulând inovarea, în vederea dezvoltării echilibrate a teritoriului și creșterii standardului de viață

OS1. Economie competitivă bazată pe inovare și digitalizare	DIRECȚII DE ACȚIUNE 1.1. Dezvoltarea ecosistemului antreprenorial și creșterea competitivității mediului de afaceri 1.2. Sprijinirea ecosistemului de inovare și a activităților economice în domeniile de specializare inteligentă 1.3. Stimularea CDI și adoptării tehnologiilor avansate, în mediul public și privat 1.4. Promovarea și dezvoltarea tehnologiilor digitale
OS2. Capital uman și social dezvoltat	DIRECȚII DE ACȚIUNE 2.1. Sprijinirea inserției pe piața muncii și corelarea competențelor profesionale cu dinamica și cerințele viitoare ale pieței 2.2. Stimularea participării la procesele de educație și formare continuă , bazate pe o infrastructură modernă și pe digitalizare 2.3. Modernizarea, digitalizarea și dezvoltarea serviciilor și infrastructurii de sănătate, promovarea prevenției și a unui mod de viață sănătos 2.4. Sprijinirea incluziunii sociale și combaterea sărăciei 2.5. Cultivarea spiritului civic și a implicării comunității în procesele de dezvoltare locală
OS3. Cadru de viață sustenabil, autentic și atractiv	DIRECȚII DE ACȚIUNE 3.1. Dezvoltarea integrată și sustenabilă a zonelor urbane funcționale, a municipiilor și orașelor 3.2. Dezvoltarea zonelor rurale și creșterea calității vieții în mediul rural, prin echiparea cu infrastructură și dotări 3.3. Dezvoltarea infrastructurii și susținerea evenimentelor culturale, sportive și de agrement 3.4. Digitalizarea serviciilor publice dedicate comunității, vizitatorilor și actorilor economici 3.5. Protejarea și valorificarea patrimoniului antropic 3.6. Dezvoltarea și valorificarea potențialului turistic
OS4. Mediu natural valorificat responsabil	DIRECȚII DE ACȚIUNE 4.1. Protejarea și valorificarea patrimoniului natural, a biodiversității și dezvoltarea infrastructurii verzi 4.2. Creșterea rezilienței la hazarduri naturale și schimbări climatice 4.3. Reducerea poluării, ameliorarea și monitorizarea calității factorilor de mediu 4.4 Promovarea utilizării sustenabile a resurselor energetice și valorificarea surselor de energie regenerabilă

	4.5. Modernizarea și dezvoltarea sistemelor de management al apelor, apelor uzate și deșeurilor 4.6. Sprijinirea economiei circulare în vederea eliminării deșeurilor și (re)utilizării continue a resurselor
OS5. Conectivitate fizică și digitală ridicată	DIRECȚII DE ACȚIUNE 5.1. Dezvoltarea infrastructurii de transport în lungul rețelei TEN-T 5.2. Creșterea conectivității locale feroviare și rutiere la rețeaua TEN-T 5.3. Sprijinirea mobilității durabile intra-regionale, inclusiv cu scop turistic și de agrement 5.4. Sprijinirea mobilității durabile în cadrul zonelor urbane funcționale, municipiilor și orașelor 5.5. Îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor digitale

Obiectivele definite în cadrul PDR Nord Vest 2021-2027 sunt corelate atât cu Programele Operaționale, conform noului exercițiu bugetar, cât și cu politica de coeziune a UE, după cum se poate vedea mai jos.

Tabel 6 - Corelarea priorităților strategiei regionale cu obiectivele politicii de coeziune ale Uniunii Europene și cu Programele Operaționale⁹⁰

Obiectiv specific PDR-NV 2021-2027	Obiective politica de coeziune UE	Programe Operaționale
Obiectiv 1. Economie competitivă bazată pe inovare și digitalizare	OP1. O Europă mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente	POCIDIF / POR NORD-VEST / POS
Obiectiv 2. Capital uman și social dezvoltat	OP4. O Europă mai socială prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale OP5. O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii	POS / POEO / POIDS / PNS POCIDIF/ PAC
Obiectiv 3. Cadru de viață sustenabil, autentic și atractiv	OP4. O Europă mai socială prin implementarea Pilonului European al Drepturilor Sociale	POR NORDVEST/ PNS PAC

⁹⁰ Abrevieri programe operaționale: Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ), Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD), Programul Operațional Transport (POT), Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF), Programul Operațional Sănătate (POS), Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO), Programul Operațional Regional Nord-Vest (POR NORD_VEST), Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS), Planul Național Strategic al Politicii Agricole Comune (PNS PAC).

	OP5. O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii	
Obiectiv 4. Mediu natural valorificat responsabil	OP 2. O Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon prin promovarea tranziției către o energie nepoluantă și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a adaptării la schimbările climatice și a prevenirii și gestionării riscurilor OP5. O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii	PODD / POR NORD-VEST
Obiectiv 5. Conectivitate fizică și digitală ridicată	OP 3. O Europă mai conectată prin dezvoltarea mobilității și a conectivității TIC regionale OP5. O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii	POT / POCIDIF / POR NORD-VEST

Strategia de Specializare Inteligentă 2021-2027, Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest⁹¹

Specializarea inteligentă pornește de la premisa că nici o regiune nu are suficiente resurse pentru a putea fi competitivă în toate domeniile, motiv pentru care este mult mai eficace să își identifice ariile în care poate face diferența în competiția globală și să își focalizeze apoi atenția pe acele arii în efortul de inovare.

Conform conceptului de bază al strategiilor de specializare inteligentă, fiecare regiune are un potențial unic, ancorat în specificul local, care poate fi deblocat prin anumite măsuri, contribuind la creșterea competitivității prin inovare. Inovarea se întâmplă la nivelul companiilor din regiune prin suportul ecosistemului regional de inovare, format din universități, structuri de cercetare, fonduri de investiții, fonduri de garantare, ONG-uri catalizator, agenții de finanțare, bănci, centre de transfer tehnologic, la care se adaugă resursele umane, materiale financiare și capitalul social din regiune.

Strategia de Specializare Inteligentă identifică sectoarele prioritare de intervenție și modelele adecvate de abordare a acestei specializări pentru a susține procese specializate de inovare în rândul agenților economici prin care să obțină o transformare structurală a acestor sectoare pentru creșterea competitivității acestora în economia globală.

Context Macro

⁹¹ Documentul integral disponibil online: <https://www.nord-vest.ro/specializare-inteligenta/>. Informațiile cuprinse în această secțiune sunt preluate (integral, parțial sau sinteză) din documentul original.

REGIUNEA DE DEZVOLTARE NORD-VEST este una din regiunile mai puțin dezvoltate din Uniunea Europeană, PIB-ul/cap de locuitor (în PPC) în 2018 reprezentând 61% din media europeană. Din aceeași categorie fac parte o serie de regiuni din Italia, Croația, Polonia, Grecia, Ungaria, Letonia sau Marea Britanie.

Regiunea este situată în nord-vestul Transilvaniei, la granițele cu Ungaria și Ucraina și cuprinde județele Bihor, Bistrița-Năsăud, Cluj, Maramureș, Satu Mare și Sălaj, reprezentând 14% din teritoriul țării. Conform INS, populația rezidentă a regiunii a fost în 2019 de 2,55 milioane locuitori (13,14% din populația țării).

În 2017 economia regiunii se baza pe servicii și pe industrie, domeniile care contribuie cu aproape 61%, respectiv cu 29% la PIB-ul regional.

Avantaje competitive pot fi identificate în sectoare industriale cu intensitate tehnologică scăzută (piele și încălțăminte, prelucrarea lemnului, mobilă) și în câteva sectoare cu intensitate tehnologică medie spre ridicată sau chiar ridicată (TIC, mașini și utilaje, echipamente electrice). După Regiunea București-Ilfov, în 2018 în Regiunea Nord-Vest există cea mai mare concentrare a firmelor din domeniul TIC, infrastructura de afaceri fiind relativ bine dezvoltată. Majoritatea întreprinderilor fac parte din categoria celor mici și mijlocii și peste 98% din companiile din regiune au mai puțin de 50 de angajați. Unitățile CDI sunt un alt punct forte- regiunea prezentând cea mai mare concentrare a acestora după Regiunea București-Ilfov - și cele de învățământ superior din regiune, printre care și Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj, cea mai bine cotate universitate din România la nivel internațional.

De asemenea, dezvoltarea regiunii se poate baza pe resurse umane calificate, având în vedere că în anul 2017 procentul studenților din populația regiunii a fost de 3,65%, peste media națională, numărul absolvenților în științe, inginerie și tehnologie fiind de 30,08%, procent care plasează regiunea pe locul trei după regiunile București-Ilfov și Nord-Est.

Regiunea este caracterizată de un ecosistem de inovare incoerent, fiind nevoie de o mai bună cooperare între actorii din modelul quadruple helix. Lipsa unei infrastructuri de transport moderne, în special a celei care asigură transportul rutier și feroviar este o altă problemă. Chiar dacă densitatea drumurilor modernizate este mai mare decât media națională și este traversată de 7 drumuri europene, regiunea rămâne într-o situație periferică în ceea ce privește accesul la infrastructura TEN-T. Doar infrastructura de transport aerian, cu excepția transportului cargo, poate fi considerată ca un suport pentru dezvoltare. În regiune există 4 aeroporturi, printre care aeroportul internațional din Cluj-Napoca, care a înregistrat cea mai mare creștere la nivel național în ultimii ani.

Strategia are ca obiectiv transformarea economică prin inovare, bazându-se pe acele sectoare, activități economice care au potențial, dar și pe rezultatele activității de cercetare-dezvoltare. Totodată sunt luate în considerare resursele unice, provocările globale și competitivitatea industrială europeană, tendințele globale, dar și contextul regional, național și european. Prin domeniile și nișele de specializare în care se va investi în perioada următoare de programare se urmărește fructificarea potențialelor economice de competitivitate de la

nivel regional prin valorificarea rezultatelor cercetărilor științifice, orientarea lor către business și finalitate economică.

Activitate CDI (sinteză)

- CDI reprezintă un punct central în strategia UE (2021-2027)
- Min. 35% din fondurile alocate României vor merge spre zona de CDI
- România ocupă ultimul loc la nivelul EU privind alocările bugetare pentru CDI - 0.5%/2018, comparativ cu 2.12% media UE
- Regiunea Nord-Vest a alocat 0.24% din PIB pentru CD (2017), în urma regiunilor București-Ilfov (1,02%), Vest (0,39%), Sud – Muntenia (0,34%) și Centru (0,26%). Trendul este unul negativ (alocare medie 0.39% PIB pentru perioada 2011-2015)
- 59% din alocările pentru CD în Regiunea NV proveneau din surse private în 2018 (media UE 59.95%)
- În privința participării în proiecte de cercetare finanțate prin Programului Horizon 2020, în actuala perioadă de programare România s-a situat pe locul 17 din 28 în privința numărului de organizații participante (1327). Din totalul organizațiilor participante la nivel de țară, un număr de 146 au fost din Regiunea Nord-Vest (9,5% din valoarea națională), județul Cluj conducând detașat cu 127 parteneri. În ceea ce privește clasamentul organizațiilor din Regiunea Nord-Vest cu cele mai multe proiecte H2020, pe primul loc se situează Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca cu un număr de 24 proiecte, fiind urmată de Universitatea Babeș-Bolyai cu 15 proiecte și Universitatea de Medicină și Farmacie Iuliu Hațieganu cu 11 proiecte
- Prin comparație cu regiunile de referință cu care se face benchmarking-ul regional, cheltuielile CD per locuitor plasează regiunea pe ultimele locuri. Regiunile Pomorskie (129,2 Euro per locuitor) și Dolnoslaskie (124,4 Euro per locuitor) din Polonia și regiunea DélAlföld (98,3 Euro per locuitor) din Ungaria, alocând sume semnificativ mai mari activităților de cercetare în comparație cu Regiunea Nord-Vest (21,1 Euro per locuitor)

Potențial de inovare (Regiunea NV)

- România se poziționează pe ultimul loc din Europa, înregistrând în perioada 2011-2015 cea mai accentuată scădere a indicelui compozit al inovării dintre toate Statele Membre, cu o ușoară revenire începând cu 2016 și continuând cu același trend până în 2019⁹²
- La nivelul regiunilor europene, analiza potențialului de inovare se regăsește în Tabloul de bord privind inovarea regională⁹³, în care Regiunea Nord-Vest este listată pe ultimele locuri la nivel european, alături de toate celelalte regiuni ale României.

⁹² European Innovation Scoreboard 2019, Comisia Europeană, Directoratul General pentru Piața Internă, Industrie, Antreprenoriat și IMM-uri, online: http://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/facts-figures/scoreboards_en

⁹³ Regional Innovation Scoreboard 2019, Comisia Europeană, Directoratul General pentru Industrie și Întreprinderi, online: https://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/facts-figures/regional_en

Cu un indice regional al inovării de 0,144 (valoare normalizată), reprezentând numai 31,1% raportat la media UE în 2011, respectiv 91,1 raportat la media națională, Regiunea Nord-Vest se situa în 2019 după regiunile București-Ilfov (54,1%) și Vest (34,3%), înregistrând o scădere accentuată a indicelui față de 2011, când regiunea atingea o pondere de 40,8%

Digitalizarea economiei și a societății

- Conform raportului din 2019 privind progresul digital al României, țara se situează pe penultimul loc (27) în ceea ce privește Indicele economiei și societății digitale (DESI)
- România înregistrează cele mai bune rezultate la dimensiunea „Conectivitate” (locul 22), datorită disponibilității pe scară largă a rețelelor fixe de bandă largă de mare și foarte mare viteză, proporția gospodăriilor acoperite fiind de aproximativ 87% (sub media UE de 97%) iar utilizarea acestor servicii fiind de 66% (sub media UE de 77%)
- Acoperirii serviciilor de bandă largă de foarte mare viteză, de care beneficiază 39% din zonele rurale (peste media UE de 29%). Proporția locuințelor din mediul rural care beneficiază de abonamente la servicii de bandă largă de mare viteză (≥30 Mbps) este mult mai mare (55%) decât media UE de 41%
- România a rămas în urmă în ceea ce privește acoperirea 4G (77%, conform DESI 2019), clasându-se cu mult sub media UE de 94%
- 2018: Regiunea Nord-Vest a fost pe locul 3 în ceea ce privește proporția gospodăriilor dotate cu computer acasă (72%), după Regiunile București-Ilfov și Vest. De asemenea, 79,5% din cetățenii regiunii au utilizat internetul zilnic în 2018 (conform INSSE)
- 2018: Regiunea Nord-Vest se afla pe locul 2 în ceea ce privește ponderea persoanelor care au utilizat PC și tot pe locul 2 din perspectiva ponderii persoanelor care au utilizat PC cu conexiune la internet
- 2018: conectarea la internet a gospodăriilor este de 74%, după Regiunile București-Ilfov și Vest
- 2018: regiunea Nord-Vest se afla pe locul al treilea în România în ceea ce privește procentul persoanelor care utilizează Internetul în fiecare zi (79,5%), după regiunile București-Ilfov (86,1%) și Vest (80%)
- 2018: Regiunea Nord-Vest a înregistrat ponderea cea mai ridicată a utilizatorilor care au achiziționat îmbrăcăminte și produse sportive online (81,7%)
- 2018: Regiunea Nord-Vest se afla pe locul 2 în anul (9,3%), în ceea ce privește ponderea personalului care a utilizat echipamente sau utilaje computerizate (după regiunea București-Ilfov – 10,3%). De asemenea se remarcă o concentrare semnificativă a sectorului TIC în județul Cluj, cu peste 70% din totalul firmelor de profil din regiune și 3,6% din totalul firmelor din județ

Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest va intra până în 2034 în topul celor mai inovative regiuni din Europa Centrală și de Est, prin îmbunătățirea performanței activităților de cercetare-inovare și valorificarea rezultatelor în scopul creșterii veniturilor, a numărului locurilor de muncă și a standardului de viață, luând în considerare principiile unei economii verzi și sustenabile.

Obiective Strategice

1. Transformarea structurală a economiei prin inovare bazată pe noi tehnologii pentru a răspunde principalelor provocări societale și economice, având la bază principiile sustenabilității și ale economiei circulare.
2. Dezvoltarea ecosistemului regional de inovare și conectarea acestuia la rețele naționale, europene și globale
3. Dezvoltarea capacității de cercetare și de valorificare a rezultatelor cercetării în vederea creșterii gradului de inovare
4. Valorificarea avantajelor digitalizării atât în sectorul public cât și în mediul privat

Obiectivele de mai sus, pe lângă aspectele menționate, pornesc de la nevoia de a asigura tranziția de la activitățile economice existente către activități noi, în conformitate cu tendințele europene și globale, în urma valorificării rezultatelor din activitatea de cercetare-dezvoltare. De asemenea, acestea subliniază nevoia unei modernizări a activităților economice, în special prin utilizarea tehnologiilor industriale și emergente, precum și a tehnologiei digitale și au în vedere diversificarea, prin crearea unor sinergii între sectoare și/sau activități existente, respectiv activități economice tradiționale și activități noi. Nu în ultimul rând au în vedere creșterea rezilienței economice a regiunii în fața schimbărilor climatice și în condiții de criză.

Domenii prioritare/Tendențe de specializare inteligentă/Priorități

Direcție de dezvoltare	de	Obiectiv strategic	Priorități
PILON I INOVARE PENTRU SĂNĂTATE ȘI BUNĂSTARE	–	Sprijinirea inovării în domenii cu tradiție în regiune în scopul îmbunătățirii sănătății și bunăstării unui mare număr de locuitori.	Domeniul AGROALIMENTAR Domeniul COSMETICE ȘI SUPLIMENTE ALIMENTARE Domeniul SĂNĂTATE
PILON II DEZVOLTAREA SECTOARELOR EMERGENTE	–	Valorificarea rezultatelor din activitatea de cercetare-dezvoltare bazate pe tehnologii avansate în vederea dezvoltării unor activități economice emergente, de nișă, în concordanță cu tendințele globale	1. Domeniul MATERIALE NOI 2. Domeniul TEHNOLOGII AVANSATE DE PRODUCȚIE

PILON III – TRANSFORMARE DIGITALĂ: AGENDA DIGITALĂ REGIONALĂ	Digitalizarea economiei și societății, sprijinită de tranziția către inovare a sectorului TIC	Domeniul TECHNOLOGIA INFORMAȚIEI ȘI COMUNICAȚIILOR

Perspective strategice nivel regional

La nivelul regiunii Nord Vest principalele direcții strategice de dezvoltare sunt definite prin intermediul Planul de Dezvoltare Regională Nord-Vest 2021-2027, componenta de specializare inteligentă având o strategie sectorială separată – Strategia de Specializare Inteligentă 2021-2027, Regiunea Nord Vest.

Ambele strategii sunt construite pornind de la noul cadru strategic european. Coroborat cu noul rol de importanță crescută a ADR-urilor în managementul proiectelor finanțate european, direcțiile și obiectivele strategice de la nivel regional trebuie să reprezinte un reper important în dezvoltarea atât la nivel județean cât și local (în principal prin conectarea strategiilor locale cu direcțiile de dezvoltare regionale).

Alături de programele operaționale regionale, autoritățile locale (județene, locale) au oportunitatea să își coreleze obiectivele de dezvoltare strategică cu cele de la nivel național incluse în Planul Național de Redresare și Reziliență.

Nivelul Județean⁹⁴

Planul de Amenajare a Teritoriului Județean și Strategia de Dezvoltare Spațială a Județului Cluj pentru perioada 2020-2030

Viziune:

Județul Cluj va fi în anul 2050 regiunea din România cu cel mai ridicat nivel al calității vieții, precum și cea mai atractivă destinație pentru talente, antreprenori și investitori din teritoriul delimitat de principalele capitale central și sud-est-europene: Budapesta, Belgrad, Sofia, București și Kiev. Cu o economie inteligentă, bazată pe un ecosistem care excelează prin învățare, colaborare și deschidere, spiritul său cosmopolit și grija pentru bunăstarea fiecărui clujean, județul va crește în armonie cu mediul înconjurător și încurajând spiritul civic.

Obiective

O.S.1: Asigurarea unei creșteri economice inteligente, bazate pe talente, inovare, creativitate, antreprenoriat, cooperare și deschiderea către piețele globale, în vederea atingerii unui PIB/locuitor în termeni comparabili ai puterii de cumpărare egal cu media U.E. – 27 în anul 2030

P.1.1. Atragerea de noi investiții private și locuri de muncă în sectoare cu valoare adăugată ridicată

P.1.2. Încurajarea și sprijinirea antreprenoriatului, cu precădere în rândul tinerilor

P.1.3. Consolidarea poziției competitive a firmelor clujene pe piețele naționale și globale, inclusiv prin digitalizare

P.1.4. Încurajarea cooperării pe orizontală și verticală a întreprinderilor și încurajarea structurilor asociative

P.1.5. Dezvoltarea cercetării aplicative și promovarea transferului tehnologic între sectorul CDI și

cel antreprenorial

P.1.6. Valorificarea durabilă a patrimoniului județean în vederea dezvoltării sectorului turistic

O.S.2: Reducerea poluării, a emisiilor de carbon și a impactului la nivel județean al schimbărilor climatice, astfel încât în anul 2030 să nu se înregistreze nicio depășire a pragurilor maxime admise ale poluanților

P.2.1. Reducerea poluării aerului și a poluării fonice

P.2.2. Reducerea poluării resurselor de apă, conservarea și valorificarea durabilă a acestora

P.2.3. Asigurarea unui management integrat al deșeurilor și promovarea economiei circulare

P.2.4. Încurajarea producției și consumului de energie din surse regenerabile

P.2.5. Reducerea poluării și a degradării solurilor

P.2.6. Conservarea patrimoniului natural, a biodiversității și creșterea suprafețelor plantate

⁹⁴ În prezent (iulie 2022) Strategia de Dezvoltare a Județului Cluj pentru perioada 2021-2030 este în curs de elaborare. Este finalizat PATJ 2020-2030 județul Cluj. Informații sintetizate din următoarele surse:

Planul de Amenajare a Teritoriului Județean (Cluj): disponibil online - <https://www.patjcluj.ro/rezultatele/strategia.html>

SIDU Cluj-Napoca 2021-2030 – disponibil online - <https://primariaclujnapoca.ro/cetateni/centrul-de-inovare-si-imaginatie-civica/strategia-integrata-de-dezvoltara-urbana-sidu-2021-2030/>

P.2.7. Îmbunătățirea capacității de adaptare și de răspuns a județului la riscuri naturale asociate schimbărilor climatice și situații de urgență

O.S.3. Asigurarea conectării județului la coridoarele majore de transport și piețele globale, concomitent cu promovarea mobilității durabile în interiorul acestuia, în vederea asigurării accesului direct în maxim 3 ore la orice Stat Membru U.E. până în anul 2030

P.3.1. Asigurarea conectării rapide a județului la coridoarele majore de transport și la hub-urile de transport din Europa

P.3.2. Creșterea mobilității persoanelor și a mărfurilor în interiorul județului, cu precădere la nivelul zonelor urbane, metropolitane și urbane funcționale

P.3.3. Accesibilizarea și creșterea siguranței în trafic

P.3.4. Asigurarea conectării județului la infrastructura și serviciile de internet în bandă largă

O.S.4. Asigurarea accesului populației, inclusiv a celei provenite din comunități dezavantajate, la infrastructură, servicii și oportunități educaționale, medicale, sociale, cultural-sportive, recreaționale și de locuire la standarde similare cu cele din U.E.-27, astfel încât ponderea populației care trăiește în zone urbane și rurale marginalizate să scadă la maxim 1% din total

P.4.1. Asigurarea de forță de muncă suficientă, competentă și flexibilă pentru sectorul privat și public

P.4.2. Îmbunătățirea stării de sănătate și creșterea speranței de viață a populației

P.4.3. Reducerea numărului de persoane care aparțin unor grupuri vulnerabile și/sau care trăiesc în comunități urbane și rurale dezavantajate / marginalizate

P.4.4. Asigurarea accesului egal la locuire de calitate și facilități conexe

P.4.5. Dezvoltarea și diversificarea oportunităților de creație și consum cultural

P.4.6. Asigurarea sprijinului financiar și logistic pentru afirmarea sportului de masă și a celui de performanță

O.S.5. Susținerea consolidării rolului de oraș-magnet al municipiului Cluj-Napoca și a zonei sale metropolitane, respectiv de conurbații cu rol de echilibru teritorial și de deservire microregională a celorlalte municipii și orașe din județ (inclusiv zonelor urbane funcționale ale acestora), în vederea atingerii unui grad urbanizare de 80% în anul 2030

P.5.1. Reducerea congestiei și a emisiilor generate de traficul motorizat din zonele urbane, inclusiv metropolitane și urbane funcționale

P.5.2. Creșterea accesibilității la spații publice și spații verzi de calitate în zonele urbane, metropolitane / urbane funcționale

P.5.3. Creșterea performanței energetice a fondului construit din zonele urbane

O.S.6. Creșterea capacității administrației publice locale de a furniza servicii publice ușor accesibile, eficiente și de încredere, de a planifica și gestiona în mod participativ și transparent dezvoltarea comunităților locale, astfel încât aceasta să atragă finanțări europene de minim 3 miliarde de Euro în perioada 2021-2030

- P.6.1. Întărirea capacității de planificare și analiză la nivelul administrației publice locale din județ
- P.6.2. Întărirea cooperării teritoriale interne și externe
- P.6.3. Asigurarea unui management de calitate al administrației publice locale, bazat pe transparență, implicare, integritate
- P.6.4. Consolidarea capacității administrației publice locale de a furniza servicii publice
- P.6.5. Digitalizarea administrației publice locale din județ și implementarea conceptului de "smart territory / city"

Nivelul local

SIDU Cluj-Napoca (2021-2030)⁹⁵

În această secțiune este analizată dimensiunea metropolitană a SIDU Cluj-Napoca din perspectiva impactului asupra dezvoltării comunei Apahida. Ținând cont de proximitatea față de mun. Cluj-Napoca, dezvoltarea comunei este direct legată (și trebuie conectată) cu direcțiile de dezvoltare ale municipiului, ținând cont de specificul și provocările locale cu care se confruntă comună și de viziunea de dezvoltare propusă.

Context SIDU Cluj-Napoca 2021-2030

Strategia pentru perioada 2021-2030 pune în centrul său cei trei factori strategici de dezvoltare ai Clujului, așa cum au fost aceștia definiți în strategia municipiului pentru perioada 2014-2020 (universitatea, inovația, participarea), două concepte-cheie (calitatea vieții și implicarea structurală a grupurilor de experți din comunitate), respectiv dimensiunile strategice din documentul indicat (oameni și comunitate; orașul inovativ, creativ, competitiv; dezvoltarea urbană și planificarea spațială; orașul verde; buna guvernare; cultura și identitatea locală; orașul sănătos și orașul sigur).

În acest fel, se asigură o continuitate dezirabilă și pe termen lung a liniilor directoare ale dezvoltării, care au fost deja validate în cadrul unui larg proces participativ și sunt încă de actualitate.

SIDU Cluj-Napoca 2021-2030 aduce, în plus față de liniile directoare preluate din strategia municipală pentru perioada 2014-2020 menționate mai sus, următoarele concepte-cheie:

- **Coordonarea** – în sensul în care echipa de experți a Băncii Mondiale implicată în coordonarea elaborării SIDU au fost implicați, în paralel, și în acordarea de asistență tehnică DG Regio pentru stabilirea abordării dezvoltării urbane durabile în perioada de programare 2021-2027, elaborarea Politicii Urbane a României în colaborare cu MLPDA, respectiv în pregătirea Planului de Amenajare a Teritoriului și a strategiei județului Cluj pentru același interval. În acest fel, s-a asigurat, pentru prima dată în ultimele decenii, o corelare în timp și spațiu a priorităților de la nivel local și metropolitan cu cele județene, naționale și europene, deja vizibilă la nivelul unor investiții care sunt pregătite în parteneriat de aceste paliere.
- **Abordarea metropolitană și regională** – în care accentul cade pe exportul de urbanitate, urbanism, know-how, bune practici, inovație și guvernare participativă dinspre centru către cartiere, dinspre municipiu către zona metropolitană, în perspectiva dezvoltării unui ecosistem integrat teritorial, și chiar către întregul județ și regiune (după cum propune și viziunea PATJ Cluj).
- **”Orașul Magnet” într-o competiție globală** – în care principala măsură a succesului dezvoltării unei zone urbane este capacitatea acesteia de a atrage noi talente. Așadar, acest concept impune poziționarea favorabilă a Clujului nu atât într-o competiție regională sau națională, cât într-una europeană și chiar globală cu alte orașe

⁹⁵ Informații preluate sau sintetizate din SIDU Cluj-Napoca 2021-2030, Online: <https://www.clujmet.ro/wp-content/uploads/2022/01/SIDU-CLUJ-2021-2030-semnat-vf.pdf>

secundare pentru atragerea și retenția talentelor și a companiilor inovative, totul într-un context caracterizat de un dinamism tehnologic, social, economic, demografic, climatic și de mediu fără precedent în istoria modernă.

Din perspectiva planificării strategice la nivelul comunei Apahida, primele două linii directoare, coordonarea și abordarea metropolitan și regional, prezintă un interes deosebit. Înțelegerea celor două componente și conectarea profilului strategic a comunei cu acestea sunt esențiale pentru a asigura o dezvoltare sustenabilă, conectată la dinamica de dezvoltare principalului factor de influență local – municipiul Cluj-Napoca.

Viziune și Direcții de dezvoltare SIDU Cluj-Napoca 2031-2030

Slogan: *European Lab City*

Viziunea pentru anul 2050:

La orizontul anului 2050, municipiul Cluj-Napoca, inclusiv zona sa metropolitană, va fi zona urbană cu cea mai ridicată calitate a vieții dintre orașele secundare aflate în Europa Centrală și de Est, precum și o platformă de importanță europeană pentru dezvoltarea și testarea noilor tehnologii, procese și politici care să răspundă provocărilor viitorului. Factorii strategici cheie definiți în strategia aferentă perioadei 2014-2020, respectiv Inovația, Universitatea și Participarea - vor fi păstrați și valorificați în vederea afirmării Clujului la nivel European.

Direcții de dezvoltare

- Orașul și zona sa metropolitană ca platformă de guvernanță** – în care planificarea și gestionarea dezvoltării sunt atributul întregii comunități, nu doar a administrației locale, prin intermediul unor procese precum cele de imaginație și inovație civică, de bugetare participativă, de integrare în rețele de la nivel european și global, de interacțiune permanentă, mai ales în mediul digital, cu sectorul public, precum și alte instrumente care vor permite stakeholderilor locali să participe direct la procesul decizional.
- Orașul și zona metropolitană ca ecosistem de inovare și antreprenoriat** – în care la baza creșterii economice stă o rețea integrată de actori publici și privați din sfera cercetării și dezvoltării (științei), strâns interconectată, inclusiv cu sprijinul organizațiilor-catalizator (de ex. clustere, ADR Nord-Vest, administrații locale), cu mediul antreprenorial și care să faciliteze comercializarea și diseminarea rapidă a inovațiilor competitive la nivel european și global.
- Orașul și zona metropolitană ca teritoriu urban rezilient la dezastre și neutru din punct de vedere a emisiilor de carbon** – în care transportul public electric, autonom și prioritizat, respectiv cel alternativ sunt principalele modalități de deplasare ale cetățenilor, fondul construit și sistemele de servicii publice sunt performante din punct de vedere energetic, iar riscurile asociate schimbărilor climatice și situațiile de urgență sunt prevenite, respective gestionate rapid și profesionist, fără a afecta semnificativ calitatea vieții cetățenilor și dinamica economică.
- Orașul și zona metropolitană ca teritoriu urban compact și integrat funcțional** – în care stocul de terenuri este utilizat eficient pentru a crea un echilibru sustenabil între funcțiuni, în jurul conceptelor de oraș compact și walkable city, cu cartiere care să aibă acces echitabil la un nivel

ridicat al calității vieții și aplicarea unor principii și chiar reglementări urbanistice comune la nivelul întregului teritoriu metropolitan.

5. Orașul și zona sa metropolitană ca spațiu incluziv, în care nimeni nu este lăsat în urmă – în care fiecare cetățean, indiferent de vârstă, sex, etnie, confesiune religioasă sau apartenența la oricare alt grup, să aibă acces la locuire de calitate și pe care să și-o poată permite, educație, formare continuă, asistență medicală și socială, ofertă culturală, sportivă și de divertisment, precum și activități specifice pentru tineret la standarde comparabile cu oricare oraș de talie similară din Europa de Vest.

6. Oraș universitar cosmopolit și multicultural – în care universitățile să rămână motorul principal al dezvoltării și al regenerării orașului și a zonei sale metropolitane, printr-o ofertă educațională competitivă în contextul competiției globale pentru atragerea de talente și o deschidere care să depășească cu mult granițele țării și chiar ale regiunii.

Concepte cheie pentru strategia de dezvoltare a comunei Apahida

- **Calitatea vieții** – conceptul strategic cheie care a stat la baza dezvoltării municipiului Cluj-Napoca în ultimii 8 ani și continuă să ghideze noua strategie până în 2030. El devine de o relevanță deosebită pentru comună, invariabil direcțiile de dezvoltare și acțiunile care sunt întreprinse la nivelul municipiului vor avea efecte "spill-over" asupra comunei Apahida - anticiparea și poziționarea pro-activă sunt importante pentru poziționarea corectă din punct de vedere strategic a comunei⁹⁶
- **Guvernanță participativă la nivel metropolitan** - datorită proximității geografice majoritatea provocărilor și problemelor de la nivelul comunei sunt interconectate cu elemente sau dinamici de la nivelul municipiului; implicarea stakeholderilor în procesul de guvernanță local și dezvoltarea unor mecanisme care să faciliteze participarea sunt esențiale
- **Abordarea metropolitană în procesul de guvernanță** – zona metropolitană este unitatea de bază privind dezvoltarea pe mai multe paliere (social-demografic, economic, servicii, locuire, mobilitate, mediu sustenabil, educație)
- **Oraș Magnet într-o competiție globală** – din perspectiva comunei Apahida poziționarea trebuie realizată pornind de la premisa atracției pe care Cluj-Napoca o are pentru a identifica elemente de diferențiere strategică care să aducă avantaj comunei plasând-o într-o zonă de influență pozitivă din partea municipiului și minimizând elementele potențial negative (demografie, presiuni asupra administrației privind serviciile locale, etc)

Obiective și priorități de dezvoltare⁹⁷

Obiectivul general al SIDU Cluj-Napoca pentru anul 2030:

Afirmarea municipiului Cluj-Napoca și a zonei sale metropolitane ca orașul non-capitală (secundar) din Europa Centrală și de Est cu cea mai ridicată atractivitate pentru forța de

⁹⁶ În acest caz expresia "swimming against the tide" / "a înota împotriva curentului", reflectă bine ce presupune interconectarea cu dezvoltarea de la nivelul municipiului și corelarea la nivel de direcții de dezvoltare

⁹⁷ În această secțiune am inclus obiectivele și prioritățile de dezvoltare incluse în SIDU Cluj-Napoca 2021-2030 care au un impact direct asupra comunei Apahida. Informații preluate din SIDU Cluj-Napoca 2021-2030, Capitolul 10 – Obiective și priorități de dezvoltare, online: <https://www.clujmet.ro/wp-content/uploads/2022/01/SIDU-CLUJ-2021-2030-semnat-vf.pdf>

muncă înalt calificată și companiile inovative, exprimate în ritmul de creștere demografică, dinamica PIB și poziționarea în cadrul clasamentelor U.E. privind calitatea vieții.

Obiective Specifice (relevante)

1. Orașul bine conectat - sprijinirea tranziției la o mobilitate urbană sustenabilă, multimodală și cu emisii reduse de gaze cu efect de seră, care să se concretizeze într-o scădere cu minim 15 puncte procentuale a ponderii cetățenilor care utilizează zilnic autoturismul până în anul 2030

- 1.2 Decongestionarea / fluidizarea traficului de la nivelul municipiului și a zonei metropolitane
- 1.3 Încurajarea utilizării transportului public nepoluant la nivelul municipiului și a zonei metropolitane
- 1.4 Promovarea deplasărilor nemotorizate în municipiu și zona metropolitană
- 1.5 Sprijinirea multimodalității la nivelul municipiului și a zonei sale metropolitane

Implicații pentru comuna Apahida

- ținând cont de evoluția socio-demografică la nivelul comunei (un influx semnificativ de populație tânără) și de implicațiile acestui trend (domiciliu Apahida, loc de muncă Cluj-Napoca) mobilitatea și transportul rămân o provocare majoră. Trendul actual (de mobilitate socială) va conduce la o accentuare a presiunii pe rutele de transport clasic. Există un potențial major de a dezvolta infrastructura necesară pentru transport sustenabil alternativ (feroviar, culoar verde Florești-Cluj-Apahida, bicicletă) și încurajarea utilizării transportului public care va produce efecte secundare pozitive la nivelul calității vieții cetățenilor. Inițiativele, programele, proiectele sau acțiunile în această dimensiune (de conectare) ar trebui realizate în parteneriat cu autoritățile locale de la nivelul mun. Cluj-Napoca și cu input din partea cetățenilor din comună (conectare cu principiul guvernancei participative la nivelul zonei metropolitane)

2. Inventat și produs în Cluj - încurajarea trecerii la o economie metropolitană competitivă la nivel global, bazată pe un ecosistem solid de inovare și antreprenoriat, respectiv pe digitalizare și forță de muncă pregătită pentru provocările viitorului, care să se concretizeze într-o creștere a PIB de 50% până în anul 2030.

- 2.1: Dezvoltarea capacității de cercetare-dezvoltare-inovare și transfer tehnologic, atât în sectorul public cât și în cel privat, în vederea consolidării ecosistemului metropolitan de inovare
- 2.2: Susținerea ecosistemului antreprenorial și a IMM-urilor de la nivelul municipiului și a zonei sale metropolitane, cu precădere din domeniile de specializare inteligentă stabilite la nivel regional, în vederea absorbției noilor tehnologii, a digitalizării și a alinierii la trendurile globale

Implicații pentru comuna Apahida

- Importanța componentei de cercetare, dezvoltare, inovare este clară - prezența sa ca și prioritate la toate nivelurile strategice analizate (nivel european, național, regional și local) prin alocări de resurse (nu doar financiare) substanțiale, obiectivele și programe specifice care vizează această componentă pe toate palierele administrative (min 20% din bugetul UE va merge spre componenta de transformare digitală, aproximativ

aceiași procent este alocat la nivel național prin PNRR, similar la nivel regional prin SSINV⁹⁸, la nivel local mun. Cluj-Napoca – Strategia de Transformare Digitală+ implicare în rețele europene de inovare urbană). La nivelul comunei este importantă dezvoltarea unui mediu comunitar atractiv și deschis pentru toate tipurile de inovare (tehnologică, economică, socială) precum și încurajarea inițiativelor de antreprenoriat local prin conectarea la programe, proiecte sau măsuri de la nivelul municipiului și prin micro inițiative proprii care să creeze o cultură antreprenorială (la nivelul agenților economici) și participativă (instrumente specifice care să faciliteze participarea mediului civic local). Un element important în această direcție este creșterea capacității administrative la nivelul Primăriei pentru a dezvolta și implementa astfel de acțiuni.

3. Oraș verde, rezilient și neutru din perspectiva emisiilor de carbon - asigurarea unei dezvoltări prietenoase cu mediul înconjurător a municipiului și zonei sale metropolitane, astfel încât emisiile de gaze cu efecte de seră să se reducă cu 10% până în 2030, 99% dintre rezidenți să aibă acces la infrastructura de apă și apă uzată, iar suprafața de spații verzi să crească cu 15%.

- 3.4: Promovarea unei gestionări durabile a resurselor de apă
- 3.5: Conservarea patrimoniului natural, a biodiversității și dezvoltarea infrastructurii verzi-albastre
- 3.6: Sprijinirea implementării la nivel local și metropolitan a sistemului management integrat al deșeurilor și al economiei circulare

Implicații pentru comuna Apahida

- În sfera mediului înconjurător există un avantaj competitiv latent cu privire la accesul la mediu natural și integrarea mediului natural ca o dimensiune esențială pentru asigurarea unui nivel ridicat de calitate a vieții locuitorilor comunei. Poziționarea și întinderea geografică a comunei (curs de apă, diverse zone naturale atractive dar în imediata apropiere a unui centru urban major) sunt factori majori (dincolo de cei economici) care explică migrația dinspre Cluj-Napoca spre Apahida a unui număr semnificativ de oameni. Autoritățile locale pot "specula" acest element transformându-l într-un punct de avantaj competitiv față de Cluj (mediu mai puțin poluat, acces la mediu natural, lipsa unor probleme specifice unei zone urbane majore) prin politici de dezvoltare locală care să plaseze și mediul natural existent între factorii sau criteriile utilizate în decizii (legate de locuire, dezvoltare a infrastructurii, dezvoltare servicii). Componenta de mediu, schimbări climatice și sustenabilitate va continua să crească în importanță, adoptarea unei abordări pro-active în această zonă va aduce beneficii majore pe termen mediu și lung pentru dezvoltarea comunei, cu impact major asupra componentei de calitate a vieții.

4. Nicio persoană lăsată în urmă - promovarea unei creșteri incluzive a municipiului și a zonei sale metropolitane, bazate pe acces nediscriminatoriu la educație, învățare pe tot parcursul vieții, asistență medicală, socială, cultură, sport și activități de tineret de calitate, astfel încât la nivelul anului 2030 să nu mai existe nicio comunitate marginalizată

⁹⁸ Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Nord Vest

- 4.4 Implementarea unei politici integrate a locuirii la nivelul municipiului și a zonei metropolitane

Implicații pentru comuna Apahida

- Componenta de locuire este unul dintre factorii principali (alături de cel economic) care a generat creșterea demografică la nivelul comunei. Adoptarea unor politici de locuire care să aibă ca și principii accesibilitatea, incluziunea social precum și calitatea (locuirii) vor menține atractivitatea comunei și o vor diferenția față de celelalte comune învecinate (Florești, Baci). Un element important pentru a atinge acest deziderat este capacitatea administrativă la nivelul autorităților locale (investiții în dezvoltarea și creșterea capacității administrative, provocările fiind în creștere).

6. Orașul bine guvernat⁹⁹ - consolidarea bunei guvernante, axate pe digitalizare, inovație, cooperare, utilizarea eficientă a resurselor și planificare participativă, astfel încât volumul investițiilor publice să ajungă la 1 md. Euro până în 2030

- 6.6. Consolidarea guvernantei participative și a inovării sociale
- 6.7. Întărirea cooperării la nivel metropolitan, precum și integrarea în rețele de la nivel european și global

Implicații pentru comuna Apahida

- Componenta de bună guvernanta trebuie înțeleasă ca element de integrare și interconectare cu celelalte dimensiuni. Datorită naturii problemelor și provocărilor cu care se confruntă comuna – probleme complexe, interconectate, cu factori de influență care nu sunt în controlul direct al autorităților locale – adoptarea unor mecanisme de guvernanta locală bazate pe participare, transparență, responsabilitate este esențială în a crea un cadru instituțional care să permită dezvoltarea de "soluții" viabile, realiste pentru provocările pe care le are comunitatea pe termen mediu și lung. În acest context, autoritățile locale ar trebui să investească în dezvoltare de mecanisme de participare (directă sau digitală), transparentizare și comunicare continuă cu stakeholderii de la nivelul comunității, și colaborarea cu autoritățile locale de la nivelul mun. Cluj-Napoca pentru corelarea acțiunilor în zonele de interdependență (influență directă) identificate.

⁹⁹ A fost păstrată numerotarea obiectivelor așa cum apare în SIDU Cluj-Napoca 2021-2030, acesta fiind obiectivul 6, obiectivul 5 – Cartiere cu servicii esențiale având o relevanță scăzută pentru comuna Apahida

Sinteză analiză cadru strategic

Noua orientare strategică la nivel european, continuă direcția adoptată prin strategia anterioară (EUROPA 2020) cu o orientare mai puternică înspre zona de energie regenerabilă, impact neutru din punct de vedere climatic și digitalizare.

1. La nivel european, Pactul Verde European indică hotărârea UE de a tranziționa spre o economie circulară, neutră din punct de vedere climatic, cu o țintă ambițioasă: reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră cu 50 - 55 % până în 2030 și neutralitate climatică până în 2050. Importanța componentei de mediu pentru UE este subliniată și de modificarea țintelor pentru 2030 (realizată în septembrie 2020) - de la o reducere de 40% (ținta inițială, EUROPA 2020), la 50-55%, indicând o orientare politică fermă în acest domeniu. Pentru a sprijini statele membre, Comisia a creat Mecanismul European pentru o Tranziție Justă - UE va oferi sprijin financiar și asistență tehnică pentru a-i ajuta pe cei mai afectați de trecerea la economia verde. El asigură un sprijin specific menit să ajute la mobilizarea a cel puțin 100 de miliarde de euro în perioada 2021–2027 pentru cele mai afectate regiuni, cu scopul de a atenua impactul socioeconomic al tranziției.

Acesta cuprinde:

- Fondul pentru tranziție justă¹⁰⁰ (JTF) - Fondul de tranziție justă este primul pilon al mecanismului de tranziție justă. Fondul cuprinde 40 de miliarde de euro;
- InvestEU¹⁰¹ - al doilea instrument din cadrul Mecanismului European pentru o Tranziție Justă - valoare 1,8 miliarde EUR, se va concentra exclusiv pe obiective de tranziție;
- Instrument de împrumut prin Banca europeană de Investiții (BEI)¹⁰² - cu o contribuție de la bugetul UE de 1,5 miliarde EUR, facilitatea de împrumut din sectorul public va permite BEI să împrumute 10 miliarde EUR, care la rândul său se așteaptă să mobilizeze între 25 și 30 miliarde EUR investiții publice care să susțină obiective de tranziție doar în perioada 2021-2027. Aceste împrumuturi ar oferi entităților din sectorul public resurse pentru a pune în aplicare măsuri care să faciliteze tranziția către neutralitatea climatică.

Crearea unui mecanism instituțional propriu pentru susținerea acestui obiectiv, cu trei instrumente financiare distincte, indică importanța pe care UE o acordă acestui domeniu, atingerea țintelor ar transforma Europa în primul continent neutru din punct de vedere climatic.

2. Digitalizarea reprezintă a doua mare prioritate a Comisiei. UE își propune să (1) devină un exemplu de urmat la nivel global în domeniul economiei digitale, (2) să sprijine digitalizarea economiilor în curs de dezvoltare și (3) să elaboreze standarde digitale pe care să le promoveze la nivel internațional. Strategia Europeană pentru Date¹⁰³ și Cartea Albă privind

¹⁰⁰ Fondul pentru o tranziție justă, online: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/actions-being-taken-eu/just-transition-mechanism/just-transition-funding-sources_en

¹⁰¹ InvestEU, platforma online: https://europa.eu/investeu/home_en

¹⁰² Comunicare CE, online: <https://www.eib.org/en/press/all/2020-130-commission-proposes-a-public-loan-facility-to-support-green-investments-together-with-the-eib>

¹⁰³ Strategia Europeană pentru Date, online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0066&from=EN>

Inteligența Artificială¹⁰⁴ sunt primele elemente ale noii strategii digitale a Comisiei. Ambele se concentrează pe nevoia de a pune oamenii pe primul loc în dezvoltarea tehnologiei, precum și pe necesitatea de a apăra și promova valorile și drepturile europene în modul în care proiectăm, realizăm și implementăm tehnologia în economia reală. Strategia europeană pentru date vizează crearea unei piețe unice pentru date care să asigure competitivitatea globală a Europei și suveranitatea datelor. Adoptarea Codului de Bune Practici privind Dezinformarea¹⁰⁵ în 2018 reprezintă primul set de standarde de auto-reglementare la nivel mondial care combate dezinformarea semnat voluntar de platforme online, rețele sociale și industria publicitară. Nu în ultimul rând, CE a dezvoltat un instrument specific pentru start-up-uri, Startup Europe cu scopul de a conecta startup-uri de înaltă tehnologie, scale-up-uri, investitori, acceleratori, rețele corporative, universități și mass-media (include UE Startup Nation, Innovation Radar¹⁰⁶ și Digital Innovation and Scale-up Initiative (DISC)¹⁰⁷).

3. Celelalte 4 obiective strategice vizează dezvoltarea economică sustenabilă (integrare economică mai profundă - uniune economică), politică internațională (UE devine un jucător esențial la nivelul politicii internaționale - lărgire, politica de vecinătate, migrație), democrație și participare (mecanisme de sporire a participării, prospectare strategică privind viitorul Europei), stat de drept și valori europene (protecția drepturilor cetățenilor, Strategia europeană privind o uniune a securității¹⁰⁸ (SEUS))

4. La nivel național asistăm la o perioadă de tranziție de la programarea anterioară (EUROPA2020) la cea actuală (2021-2027). Acest element este reflectat de numărul redus de strategii sectoriale adoptate pornind de la noile direcții strategice europene (și noul exercițiu bugetar), anume: (1) Planul Național Integrat în Domeniul Energie și Schimbărilor Climatice 2020-2024, (2) Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030 și (3) Strategia Națională de Apărare a Țării 2020-2024. Din punct de vedere al sprijinului financiar, noul Acord de Parteneriat cu UE 2021-2027 stabilește 5 priorități majore transpuse în 9 Programe Operaționale - în prezent ele nu sunt finalizate dar orizontul de timp pentru finalizare este scurt - 3-6 luni.

5. Un element important pe termen scurt și mediu îl reprezintă Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) – reprezintă un instrument nou la nivelul CE care permite statelor să finanțeze proiecte de reforme în domeniile cheie cu condiția ca acestea să se alinieze la prioritățile UE (în special cele două obiective transversale – tranziția verde și transformarea digitală). PNRR reprezintă o oportunitate majoră pentru UAT-uri în a realiza transformări care să permită comunităților să dezvolte un nivel ridicat de reziliență și a se adapta la dinamica economico-socială din prezent (tranziție spre soluții și mecanisme sustenabile, atât la nivel economic cât și social, transformarea tehnologică și digitală, dinamica demografică și

¹⁰⁴ WHITE PAPER On Artificial Intelligence - A European approach to excellence and trust, online: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/commission-white-paper-artificial-intelligence-feb2020_en.pdf

¹⁰⁵ Code of Practice on Disinformation, online: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/code-practice-disinformation>

¹⁰⁶ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/innovation-radar>

¹⁰⁷ https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=62486

¹⁰⁸ Strategia europeană privind o uniune a securității, online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0605&from=RO>

culturală). UAT-urile ar trebui să își construiască planurile de dezvoltare strategică în concordanță cu aceste direcții pentru a crește șansa unor schimbări pozitive sustenabile.

6. La nivel regional, atât Planul de Dezvoltare Nord Vest (PD) 2021-2027 cât și Strategia de Specializare Inteligentă (SSI) 2021-2027 sunt construite în concordanță cu noile documente strategice și corelate obiectivele stabilite la nivel național și european. Obiectivele specifice reflectă, similar cu nivelul european, importanța acordată inovării, digitalizării și sustenabilității.

7. La nivel local un factor de influență majoră este municipiul Cluj-Napoca și direcțiile de dezvoltare trasate în cadrul SIDU Cluj-Napoca 2021-2030 (analizate în secțiunea de Analiză cadru strategic: nivel local). Poziționarea geografică a comunei precum și proximitatea față de municipiu implică o viziune dezvoltare (la nivelul comunei) care să țină cont de direcțiile majore ale municipiului (conectare și corelare pe zonele de interes comun) dar și valorificarea zonelor de potențial avantaj competitiv sau specific local care să poziționeze comuna astfel încât proximitatea față de municipiu să producă în final un bilanț beneficii/costuri – pozitiv (minimizarea potențialului negativ, maximizarea elementelor benefice).

Perspective privind dezvoltarea comunei Apahida – cadrul strategic

Analiza cadrului strategic corelată cu specificul comunei Apahida relevă următoarele elemente (din perspectiva viziunii de dezvoltare strategică)

1. **Trendurile majore la toate nivelurile analizate** indică câteva zone de interes prioritar care vor cunoaște sprijin politic și alocări de resurse substanțiale în următoarea perioadă (5-10 ani): (1) **transformarea digitală** (înțeleasă în cel mai larg sens, incluzând atât componenta soft de educație cât și cea hard de instrumente și tehnologii digitale), (2) **dimensiunea verde** - unde se remarcă transformarea la nivel economic (transformare tehnologică, inovație, sustenabilitate), politici și programe care să contracareze schimbările climatice (dezvoltare durabilă), transformarea (tranziția) din sectorul energetic spre surse de energie sustenabilă; (3) **guvernanță democratică modernă** – înțeleasă ca modele și instrumente noi (atipice) de guvernare care să facă față unor provocări sau probleme caracterizate de complexitate, incertitudine și interdependență și care să înglobeze valori democratice esențiale. *Cele trei zone sunt interdependente, guvernanța fiind instrumentul prin care această transformare poate fi pusă în aplicare.* Înțelegerea, dar mai ales poziționarea "pro-activă" pe cele trei paliere este esențială pentru a asigura o alocare de resurse (de orice natură) spre zonele de interes strategic și spre "problemele" care au influență structurală la nivelul comunei. Poziționarea "împotriva" acestor direcții majore va reduce semnificativ impactul pe termen lung a oricărei inițiative de dezvoltare strategică.

2. **Conceptul de calitate a vieții** va juca un rol tot mai important în dezvoltarea comunei. Dacă este neglijat, dezvoltarea pe termen lung va avea de suferit. Poziționarea comunei în imediata apropiere a municipiului Cluj-Napoca presupune adaptarea la dinamica de dezvoltare a orașului și valorificarea acelor elemente care poziționează comuna "avantajos" în relație cu această dinamică. În acest sens este importantă tratarea provocărilor interconectate – mobilitate sustenabilă, dezvoltare urbană (în special componenta de locuire), dezvoltare economică, servicii publice (educație, sănătate, administrație publică), mediu înconjurător – în colaborare și în mod corelat cu acțiunile autorităților locale de la nivelul municipiului. Toate aceste elemente trebuie înțelese din perspectiva conceptului de *calitate a vieții* care va fi determinant pentru a păstra dinamica pozitivă existentă în prezent pe aceste zone dar și pentru a soluționa problemele create tocmai datorită acestei dinamici (presiune privind serviciile oferite la nivel local cu precădere privind educația, sănătatea, politica de locuire, dezvoltare urbană, relația cu cetățenii). Comuna poate să potențeze specificul local care a determinat o dinamică pozitivă în ultimii 10 ani pe câteva dimensiuni majore (economic, social) integrând propriile inițiative în direcțiile de dezvoltare mai ample (valorificarea proximității prin accentuarea zonelor de avantaj și minimizarea elementelor costisitoare)

3. Natura provocărilor identificate presupune o abordare de guvernare locală în care autoritățile locale preiau rolul de facilitator. Fără dezvoltarea unor mecanisme funcționale de participare a tuturor actorilor interesați (mediul privat, mediul non profit și reprezentanți ai societății civile, mediul public) datorită limitărilor legale, autoritățile locale se vor confrunta cu o situație de "overload administrativ" – incapacitatea de a rezolva problemele existente. Resursele necesare pentru a gestiona și poziționa comunitatea pe un trend de dezvoltare sustenabil se află la nivelul întregii comunități (o bună parte chiar în afara acesteia), o parte dintre factorii care influențează aceste probleme sunt în afara controlului direct al autorităților. În acest context autoritățile trebuie să își asume rolul de facilitator pentru a dezvolta rețele sustenabile de participare la actul de guvernare, care le vor permite să acceseze acele resurse existente (în afara propriului control). *Această transformare presupune o alocare semnificativă de resurse pentru creșterea capacității administrative existente – mecanismele de bună guvernare presupun resurse instituționale diferite și diverse comparativ cu modelul birocratic clasic, transformarea organizațională internă este o condiție pentru transformarea modelului de guvernare locală.*

Dezvoltare comunitară

În cadrul secțiunii dezvoltare comunitară, există cinci secțiuni distincte care ne ajută să înțelegem dezvoltarea comunei Apahida în contextul Zonei Metropolitane Cluj. Prima secțiune, de altfel relativ scurtă, oferă o scurtă descriere a comunei și a localităților componente. Cea de a doua secțiune se uită plasarea comunei Apahida în contextul rețelei de localități a județului Cluj. Secțiunea trei investighează locuirea în comuna Apahida, secțiunea patru dotarea edilitară a comunei iar ultima secțiune transportul și mobilitatea durabilă. Trebuie făcute câteva precizări:

- Dezvoltarea comunei Apahida este strâns legată de cea a municipiului Cluj-Napoca și a ZM Cluj. Din acest motiv, de foarte multe ori facem referire la contextul urban mai general al întregii zone metropolitane și la patternurile dezvoltării pe care le regăsim aici.
- Pentru comparație, în marea majoritate a cazurilor folosim comunele din inelul întâi a ZM Cluj (Apahida, Baci, Chinteni, Ciurila, Feleacu și Florești). Acest lucru se datorează faptului că aceste comune periurbane s-au dezvoltat relativ asemănător. Între aceste comune există de multe ori mai degrabă relații de competiție decât de cooperare pentru atragerea de rezidenți și investitori.
- Momentul realizării acestei diagnoze este unul extrem de oportun, în contextul în care majoritatea documentelor de planificare urbană și spațială relevante pentru comună sunt elaborate sau se află în stadii avansate de finalizare. Ne referim aici la PATJ Cluj (finalizat), PMUD aflat în proces de avizare, SIDU Cluj-Napoca (finalizată), PUG Apahida (în curs de finalizare).

1. Localizare geografică și scurtă prezentare a comunei Apahida și a localităților componente

Comuna Apahida este situată la granița Câmpiei Transilvaniei, pe malul albiei Someșului Mic, lângă dealurile Clujului, fiecare din aceste trei elemente influențând dezvoltarea culturală, socială și economică a comunei. Apahida se învecinează cu teritoriile comunelor Chinteni, Jucu, Căianu, Feleacu, Cojocna, dar și cu Someșeni și municipiul Cluj- Napoca, reședința de județ, aflat la o distanță de 14 km.

Comuna Apahida are o suprafață de 106,2 km² (ocupă 1,59% din suprafața județului Cluj) și o populație de 15581 (populația după domiciliu la 1 ianuarie 2022, conform INS) (reprezentând 2,10% din totalul populației județului Cluj). Din suprafața totală a comunei, 71,34% este ocupată de terenuri agricole, 0,25% de suprafețe forestiere, 4,44% de construcții, 3,28 % de căi de comunicații, 1,35% de ape și bălți iar 17,05 % de alte terenuri.

Comuna Apahida are în componență opt localități: Apahida (centru de comună), Bodrog, Câmpenești, Corpadea, Dezmir, Pata, Sânnicoară, Sub Coastă. Primele atestări le avem pentru Corpadea și Apahida (sec XIII), urmate de Dezmir, Pata, Sânnicoară (sec XIV), și în sec. XX de Bodrog, Câmpenești și Sub Coastă¹⁰⁹. Perioada atestării nu înseamnă însă momentul apariției acestor așezări, uneori această atestare survenind după lungi perioade, chiar de secole. Atestarea este legată de constituirea și apoi consolidarea Regatului Ungariei, care și-a extins treptat influența, ulterior și stăpânirea asupra Transilvaniei (și implicit asupra teritoriului județului Cluj) favorizând astfel, începând cu secolul al XI-lea, apariția unor înscrisuri de cancelarie, în cadrul cărora sunt menționate uneori și așezările din județul Cluj. Dovezi ale locuirii în zona ocupată de comuna Apahida există însă încă din cele mai vechi timpuri. Din epoca eneolitică (cca. 3000 î.H) s-au identificat așezări printre altele și la "Ciuha" din satul Dezmir, comuna Apahida. Fiecare epocă a fierului are elemente arheologice reprezentative în arealul clujean. Necropolele din Apahida sau Dezmir sunt încadrate la Hallstatt¹¹⁰. Din cele opt localități care formează Apahida, cinci sunt atestate până la sfârșitul secolului XIV, deci vorbim de o comunitate/așezare de origine medievală. Cele 3 localități a căror formare este plasată în perioada contemporană sunt sate foarte mici, care cel mai probabil au fost cătune sau așezări foarte mici și au fost transformate în localități în timpul regimului comunist.

¹⁰⁹ PATJ Cluj, Studiu de fundamentare privind rețeaua de localități, 2020, p. 86.

¹¹⁰ Ibidem, pp. 1-2.

Mai jos se află o scurtă descriere a fiecărei localități. Sunt puse în evidență în special amănunte de tipul localizare geografică și tipul dezvoltării spațiale a vetrei satului. Alte aspecte precum populația sunt abordate în subsecțiunile viitoare¹¹¹.

Localitatea Apahida este reședința de comună, fiind situată în centrul teritoriului administrativ al comunei, pe drumul european E 576 Cluj-Napoca-Dej-Baia Mare și pe calea ferată București-Cluj-Napoca-Oradea, în vecinătatea municipiului Cluj-Napoca. Situl de vatră este așezată pe lunca și terasa din partea dreaptă a văii Someșului Mic și pe versantul cu expunere nord-estică a dealului Maeru, la altitudini cuprinse între 290 și 350 m. Are formă alungită și structură compactă. În ultimii ani, Apahida s-a dezvoltat și pe partea dreaptă a râului Someș înspre satul Câmpenești.

Localitatea Bodrog

Se situează în partea de sus a teritoriului administrativ al comunei, la 19 km de localitatea Apahida, pe drumul comunal 79 Pata-Bodrog. Situl de vatră al localității se situează pe versanții și terasele văii Bodrogului, la altitudini cuprinse între 345-440 metri. Forma vetrei este tentaculară și cu o structură compactă. Inițial, localitatea era un cătun al satului Pata, fiind înregistrată ca localitate de sine stătătoare la recensământul din 1956.

Localitatea Câmpenești

Este situată în partea nord-vestică a teritoriului comunei. Localitatea este relativ nouă, inițial a purtat numele de Coada Teleacului, fiind un cătun al municipiului Cluj-Napoca. Situl de vatră este așezat pe lunca și pe terasele din partea dreaptă ale văii Feurdului, la altitudini cuprinse între 315 și 400 metri în zona Fundeni. Are formă tentaculară și structură răsfirată. Localitatea s-a dezvoltat rapid în ultimii ani datorită construirii a multor case de vacanță în zonă.

Localitatea Corpadea

Este situată în partea estică a comunei. Situl de vatră s-a dezvoltat pe lunca și terasele văii Corpadea, la altitudini cuprinse între 310-400 metri, are formă alungită și structură compactă. Este localizată în lungul drumului comunal 42, care asigură și legătura cu drumul național 16, la 11 km de reședința de comună. În partea de sud-est există o zonă în care se află terenuri cu risc de alunecare, mai ales în anii cu precipitații abundente. Din această cauză localitatea nu se poate dezvolta înspre acea zonă.

Localitatea Dezmir

Este situată în partea de sud-vest a comunei Apahida, la 8 km de reședința de comună. Situl de vatră este așezat pe versanții nordici ai dealurilor Dezmirului, la altitudini cuprinse între 310-430 m, are formă tentaculară și structură compactă. Dezmirul are bune condiții de dezvoltare datorită modernizării drumurilor.

¹¹¹ Preluare descriere selectiv din Strategia de dezvoltare a comunei Apahida, 2014-2020, pp. 7-11.

Localitatea Pata

Este situată în partea de sud a comunei, cu acces pe un traseu ocolitor prin municipiul Cluj-Napoca. Situl de vatră este situat pe lunca și terasele văii Zapodie, precum și pe versanții nord-estici ai Dealului Satului, la altitudini cuprinse între 350-430 metri, are formă tentaculară și structură compactă. Localitatea e poziționată pe drumul județean 105S, la 18 km de reședința de comună.

Localitatea Sânnicoară

Este situată în partea de vest a teritoriului comunei Apahida, tangențial drumului european E576, la aprox. 5 km față de Apahida. Situl de vatră este așezat pe lunca și pe terasa din partea dreaptă a Someșului Mic, la altitudini cuprinse între 310 și 400 m, are formă adunată și structură compactă. Denumirea localității vine de la numele în variantă populară a Sfântului Nicolae. Situarea geografică a localității Sânnicoară la granița cu municipiul Cluj-Napoca, accesul facil la infrastructura rutieră, la centura N-E Cluj și centura E-V Cluj, sunt atuurile dezvoltării social-economice a localității Sânnicoară.

Localitatea Sub Coastă

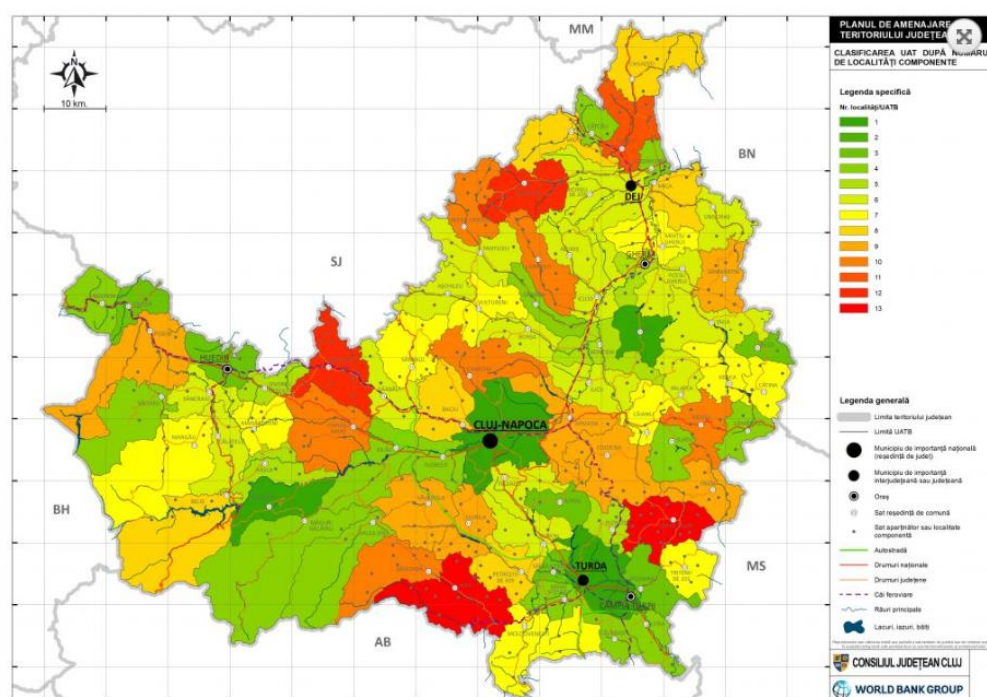
Aceasta este situată în partea de vest a comunei. S-a dezvoltat ca un cătun al satului Sânnicoară. Situl de vatră este așezat pe lunca și terasa din partea stângă a Someșului Mic, la altitudini cuprinse între 310 și 320 metri, are formă alungită și structură răsfirată. Localitatea Sub Coastă este poziționată pe drumul comunal 142C, Cluj-Napoca-DN 1C, cu racord la nord de localitatea apahida la 5 km de reședința de comună. În prezent drumul comunal se racordează și la centura ocolitoare a municipiului Cluj-Napoca.

2. Încadrarea comunei Apahida în rețeaua de localități a județului Cluj. Diverse clasificări

O primă clasificare utilizată se referă la numărul de localități per UAT. Apahida este un UAT cu 8 localități componente, plasându-se din acest punct de vedere peste media națională a numărului de localități/UAT de 4,36 și cea județeană de 5,6 (medii calculate doar pentru rural). La nivelul județului Cluj, acest număr mai mare nu este o excepție, două treimi din comunele județului, respectiv 50 de comune din totalul de 75, au în componență 5 sau mai multe sate, incluzând aici reședința de comună¹¹². A se vedea Figura 3 de mai jos.

Un alt criteriu de clasificare a UAT-urilor este suprafața. În medie, suprafața unei UAT din județul Cluj este de 8240 de hectare, puțin mai mare decât media națională de 7494,2 ha/UAT¹¹³. Apahida se încadrează după suprafață în categoria comunelor mari ale județului, cu peste 10000 de hectare. Ca și caracteristică, Apahida conține localități situate în mai multe unități fizico-geografice, incluzând sate și din Câmpia Transilvaniei, și de pe Culoarul Someșului Mic, și din Dealurile Clujului și Dejului. A se vedea Figura 4.

Figură 3 - Clasificare UAT-uri din județul Cluj după numărul de localități componente

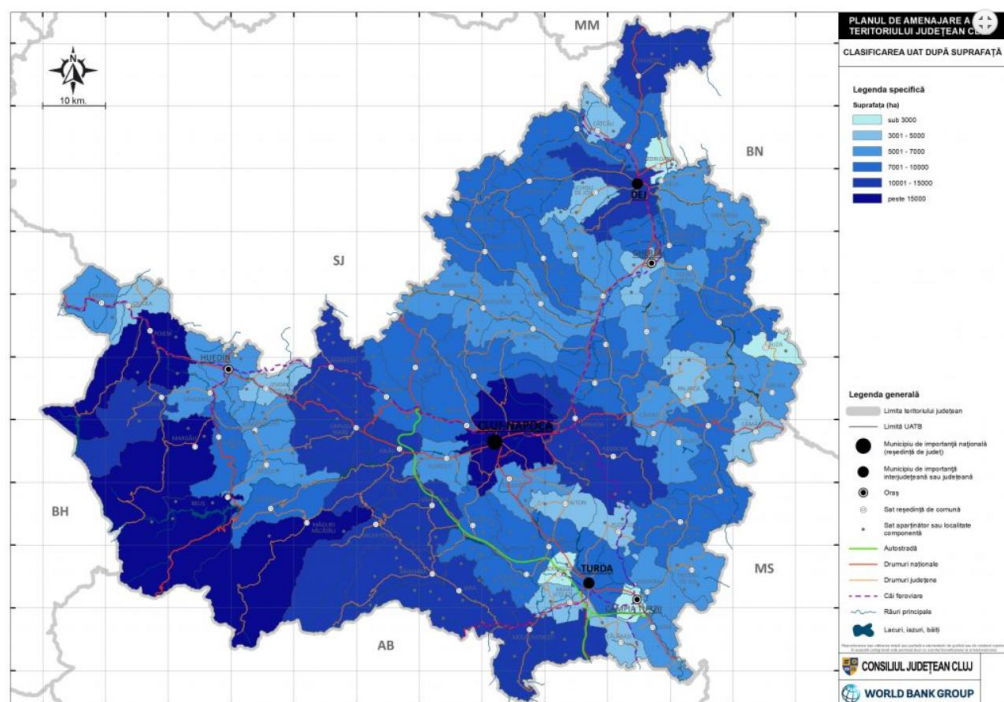

¹¹² PATJ Cluj, Studiu de fundamentare privind rețeaua de localități, 2020, p. 19.

¹¹³ Ibidem, p. 21.

Sursa: PATJ Cluj, Studiu de fundamentare privind rețeaua de localități, 2020, p. 20

Figură 4 - Clasificare UAT-uri județul Cluj după suprafață

Sursa: PATJ Cluj, Studiu de fundamentare privind rețeaua de localități, 2020, p. 22

Un alt criteriu folosit pentru a clasifica UAT-urile este densitatea așezărilor. Acest indicator se măsoară, în cazul așezărilor urbane, în numărul de orașe raportat la 1000 km², iar în cazul așezărilor rurale, în numărul de sate raportat la 100 km². La nivelul județului Cluj, densitatea așezărilor rurale este 6,8 sate/100 km², considerabil peste media națională de 5,5 sate/100 km². Această valoare ridicată se datorează, în primul rând, numărului mare de sate din Câmpia Transilvaniei, și, în mai mică măsură din Munții Apuseni și Podișul Someșan, unde numeroase cătune au fost „promovate” la statutul de sat începând cu anul 1954¹¹⁴. Comunele Baci și Apahida se situează peste media județului dar sub valorile maxime ale ZM Cluj.

Tabel 7 - Diferenți indicatori care vizează densitatea așezărilor

UAT	Hectare	Km ²	Nr. localități	Densitatea așezărilor/km ²	Densitatea așezărilor la 100 km ²
Apahida	10602	106.02	8	0.075457461	7.545746086
Baci	8751	87.51	7	0.079990858	7.999085819
Chinteni	9651	96.51	9	0.093254585	9.325458502

¹¹⁴ Ibidem, p. 23

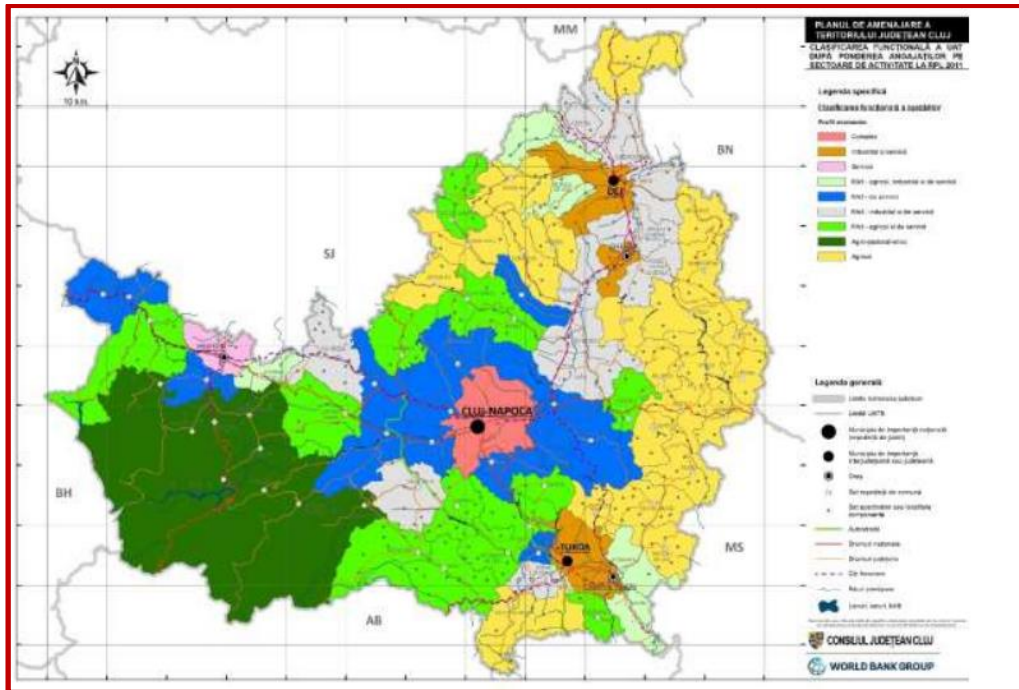
Ciurila	7222	72.22	8	0.110772639	11.07726392
Feleacu	6079	60.79	5	0.08225037	8.225037013
Florești	6092	60.92	3	0.049244911	4.924491136

Sursa: PATJ Cluj, *Studiu de fundamentare privind rețeaua de localități*, 2020, pp. 97-98

O altă clasificare investigată este cea a UAT-urilor după structura ocupațională. În raport cu repartizarea locurilor de muncă în cele trei sectoare economice, primar, secundar și terțiar, se constată că majoritatea așezărilor rurale din județul Cluj au o funcție predominant agricolă sau agro-pastorală și silvică. În analiza detaliată a tipologiei funcționale a așezărilor, trebuie să se aibă în vedere faptul că, în marea majoritate a situațiilor, datele privind populația ocupată în agricultură (și în sectorul primar, în general) sunt subdimensionate în raport cu realitatea faptică. Din acest motiv, cifrele pe care se bazează această analiză trebuie considerate doar ca simple repere, fiind corecte din punct de vedere al ordinului de mărime și al ierarhizării localităților, dar nu neapărat și ca cifre absolute. Comunele din apropierea centrelor urbane se încadrează într-o clasă de comune cu funcții mixte, dar și între acestea apar mai multe distincții. Trebuie remarcat că este în creștere numărul de comune în care, la fel ca și în orașe, sectorul terțiar devine cel mai important. În aceste comune, ponderea angajaților în sectorul terțiar este de peste 40% (în mod obișnuit chiar peste 50%), în vreme ce celelalte două sectoare au ponderi sub 30%. În general, aceste comune sunt situate fie în apropierea orașelor, unde ponderea ridicată a angajaților în sectorul terțiar se explică în principal prin navetism, fie la o oarecare distanță de orașe, unde există și alți factori care generează o pondere ridicată a angajaților în domeniul serviciilor. Se evidențiază comunele localizate în apropierea municipiului Cluj-Napoca: Florești (cu o pondere a sectorului terțiar de 74,5%, cea mai mare din județ, depășind chiar și municipiul Cluj-Napoca din această perspectivă), Baci, Apahida, Chinteni, Feleacu și Gilău, la care se adaugă trei comune situate la marginea zonei de influență apropiată și a zonei metropolitane Cluj: Cojocna (cu importantă funcție turistică), Gârbău și Dăbâca. Tot în apropierea unor centre urbane sunt localizate și comunele Săndulești (de lângă Turda) și Sâncraiu (de lângă Huedin). Alte două comune din această categorie, Ciucea și Negreni, sunt situate pe valea Crișului Repede și pe coridoarele de circulație (rutier și feroviar) dintre Cluj-Napoca și Oradea, ceea ce explică specializarea lor funcțională în domeniul serviciilor¹¹⁵. Figura 5 de mai jos redă clasificarea comunelor din județul Cluj în funcție de specializarea funcțională dată de ponderea angajaților în sectoarele de activitate.

Figură 5 - Clasificarea funcțională a UAT-urilor după ponderea angajaților pe sectoare de activitate

¹¹⁵ Ibidem, pp. 26-27

Sursa: PATJ Cluj, *Studiu de fundamentare privind rețeaua de localități*, 2020, p. 26

Până în acest moment am explorat diferite criterii pe baza cărora putem clasifica localitățile urbane și rurale din județul Cluj. În România există, începând cu 2001, o ierarhizare oficială a localităților, odată cu intrarea în vigoare a Legii 351/2001, respectiv Planul de Amenajare a Teritoriului Național (PATN), secțiunea a IV-a, Rețeaua de Localități. În conformitate cu aceste lege (articolul 2, alineatul 1), „rețeaua națională de localități este compusă din localități urbane și din localități rurale, ierarhizate pe ranguri, potrivit anexelor...”. La același articol, următorul paragraf, se prevede ierarhizarea localităților pe ranguri, și anume: rangul 0 – capitala țării, București; rangul 1 – municipii de importanță națională, cu influență potențială la nivel european; rangul 2 – municipii de importanță interjudețeană, județeană, sau cu rol de echilibru în rețeaua de localități; rangul 3 – orașe; rangul 4 – sate reședință de comună; rangul 5 – sate componente ale comunelor și sate aparținând municipiilor și orașelor. Această ierarhizare, definită prin lege, ține cont preponderent de criteriul administrativ, respectiv cinci din cele șase ranguri pot fi decelate pe baza statutului de capitală, municipiu, oraș, reședință de comună, sat nereședință. Singura excepție este făcută în cazul rangurilor 1 și 2, unde, deși nu se specifică în mod explicit în lege, pragul de 200 000 de locuitori diferențiază municipiile de rangul 1 și municipiile de rangul 2¹¹⁶. Figura 6 de mai jos ilustrează pentru comuna Apahida și localitățile sale componente clasificarea în funcție de rangurile din PATN.

Figură 6 - Ierarhizarea pe ranguri a comunei Apahida și a localităților componente conform Legii 351/2001 și pe categorii conform proiectului de lege privind PATN – Secțiunea a IV-a – Rețeaua de Localități

¹¹⁶ Ibidem, p. 28

33	55696	APAHIDA	4	G
34	55703	BODROG	5	I
35	55712	CAMPENESTI	5	I
36	55721	CORPADEA	5	I
37	55730	DEZMIR	5	I
38	55749	PATA	5	I
39	55758	SANNICOARA	5	I
40	55767	SUB COASTA	5	I

Sursa: PATJ Cluj, *Studiu de fundamentare privind rețeaua de localități*, 2020, p. 102.

În anexa IV a legii sunt prezentate și dotările minime obligatorii pentru localitățile de rangul 4, respectiv satele reședință de comună, în vederea deservirii tuturor satelor din comuna respectivă. Acestea sunt: sediu de primărie; grădiniță, școală primară și gimnazială; dispensar medical, farmacie sau punct farmaceutic; poștă, servicii telefonice; sediu de poliție și de jandarmerie; cămin cultural cu bibliotecă; magazin general, spații pentru servicii; teren de sport amenajat; parohie; cimitir; stație/haltă C.F. sau stație de transport auto; dispensar veterinar; sediu al serviciului de pompieri; puncte locale pentru depozitarea controlată a deșeurilor; alimentare cu apă prin cișmele stradale¹¹⁷. Comuna Apahida îndeplinește aceste cerințe.

Rangul 5 aparține acelor sate care nu dețin funcția de reședință de comună, fiind așadar sate aparținătoare ale unei comune, oraș sau municipiu, sau localitate componentă a acestora din urmă. În aceeași anexă IV, Legea 351/2001 consideră că „existența unor dotări publice sau comerciale și dimensiunea acestora sunt determinate de numărul de locuitori și de specificul așezării”. Pentru satele care depășesc 200 de locuitori, dotările minime necesare au fost considerate ca fiind următoarele: școală primară; punct sanitar; magazin pentru comerț alimentar și nealimentar. Legea mai precizează că aceste dotări sunt obligatorii și pentru satele cu o populație sub 200 de locuitori, dacă aceste sate sunt izolate, respectiv situate la distanță mai mare de 3-5 km de satul cel mai apropiat care deține asemenea dotări¹¹⁸. În comuna Apahida avem 3 localități sub 200 de locuitori unde există deficiențe în ceea ce privește aceste dotări minime (Bodrog, Câmpenești, Sub Coastă).

În anexa IV a legii sunt prezentate și dotările minime obligatorii pentru localitățile de rangul 4, respectiv satele reședință de comună, în vederea deservirii tuturor satelor din comuna respectivă. Acestea sunt: sediu de primărie; grădiniță, școală primară și gimnazială; dispensar medical, farmacie sau punct farmaceutic; poștă, servicii telefonice; sediu de poliție și de jandarmerie; cămin cultural cu bibliotecă; magazin general, spații pentru servicii; teren de sport amenajat; parohie; cimitir; stație/haltă C.F. sau stație de transport auto; dispensar

¹¹⁷ Ibidem, p. 34

¹¹⁸ Ibidem, p. 36

veterinar; sediu al serviciului de pompieri; puncte locale pentru depozitarea controlată a deșeurilor; alimentare cu apă prin cișmele stradale¹¹⁹.

Rangul 5 aparține acelor sate care nu dețin funcția de reședință de comună, fiind așadar sate aparținătoare ale unei comune, oraș sau municipiu, sau localitate componentă a acestora din urmă. În aceeași anexă IV, Legea 351/2001 consideră că „existența unor dotări publice sau comerciale și dimensiunea acestora sunt determinate de numărul de locuitori și de specificul așezării”. Pentru satele care depășesc 200 de locuitori, dotările minime necesare au fost considerate ca fiind următoarele: școală primară; punct sanitar; magazin pentru comerț alimentar și nealimentar. Legea mai precizează că aceste dotări sunt obligatorii și pentru satele cu o populație sub 200 de locuitori, dacă aceste sate sunt izolate, respectiv situate la distanță mai mare de 3-5 km de satul cel mai apropiat care deține asemenea dotări¹²⁰.

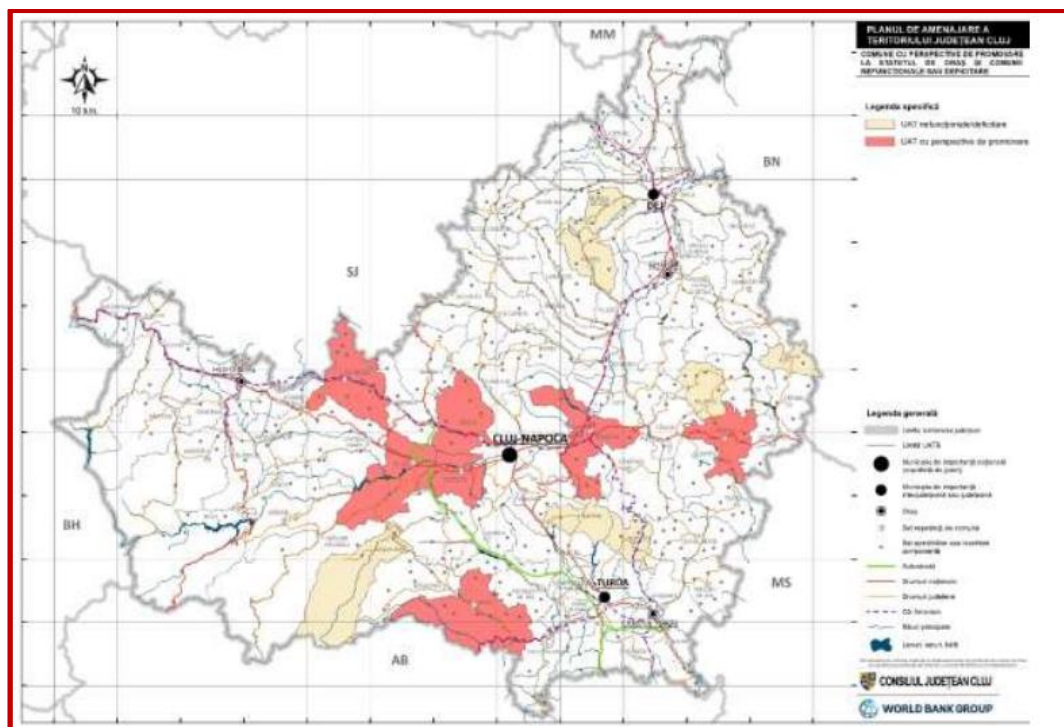
ÎN PATN se prevede ca în anumite condiții unele localități rurale să poată deveni orașe și dacă îndeplinesc doar parțial criteriile prevăzute de lege. În cazul județului Cluj această prevedere se explică prin faptul că are un număr mic de așezări urbane, densitatea așezărilor urbane, de 0,95 așezări urbane/1000 km², fiind inferioară mediei naționale de 1,25 așezări urbane/1000 km², iar numărul de municipii și orașe (6) este mai mic decât media la nivel național, de 8 municipii și orașe pe județ, precum și necesitatea unei structuri echilibrate a rețelei de așezări și de deservire a unor areale lipsite de orice fel de centre urbane. Comunele care au perspective de promovare la statutul urban se pot împărți în două categorii: comune localizate în arii lipsite de centre urbane sau la o oarecare distanță de centrele urbane, cu rol predominant de deservire și cu arii potențiale de influență destul de largi (Aghireșu, Gilău, Iara, Mociu); respectiv comune periurbane din apropierea municipiului Cluj-Napoca, care îndeplinesc cu ușurință unele criterii (demografice și de infrastructură) impuse de lege, dar care funcționează mai degrabă ca și cartiere rezidențiale ale municipiului reședință de județ, având puține instituții și dotări proprii și o arie de influență neglijabilă, fiind localizate în zona de atracție imediată a municipiului Cluj-Napoca: Florești, Baciș și Apahida¹²¹. Figura 7 redă aceste comune cu șanse de transformare în orașe.

Figură 7 - Comune cu perspective de promovare la statutul de oraș și comune nefuncționale sau deficitare

¹¹⁹ Ibidem, p. 34

¹²⁰ Ibidem, p. 36

¹²¹ Ibidem, pp. 38-39

Sursa: PATJ Cluj, *Studiu de fundamentare privind rețeaua de localități*, 2020, p. 40

În ultimii ani, au existat numeroase preocupări și critici cu privire la Legea 351/2001. Se propune clasificarea unităților administrativ teritoriale de bază în opt categorii după cum urmează: clasa A – capitala României, clasa B – municipii poli regionale, clasa C – municipii reședință de județ, clasa D – alte municipii, clasa E – orașe, clasa F – comune poli rurale, clasa G – comune periurbane, clasa H – alte comune. Se constată, din anexe, că unele comune pot aparține și clasei F (comune poli rurale) și clasei G (comune periurbane), cum este cazul comunei Mociu. În ceea ce privește localitățile, acestea se împart în localități urbane și rurale. Localitățile urbane pot fi reședință de municipiu sau oraș, sau localități componente ale acestora. Se constată așadar că localitățile componente ale municipiilor și orașelor sunt incluse în rețeaua localităților urbane. Localitățile rurale pot fi, la rândul lor, sate reședință de comună, sau nu, caz în care sunt numite localități rurale nereședință de comună sau sate componente (ale comunelor). Potrivit acestei clasificări, comuna Apahida ar intra în clasa G iar localitățile componente în clasa I (Figura 6). Metodologia de identificare a comunelor periurbane se bazează pe următoarele aspecte: se identifică zonele urbane funcționale de către Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice conform prezentei metodologii, adaptată după metodologia de delimitare a zonelor urbane funcționale pentru baza de date metropolitană a Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE), pe baza prelucrării digitale a datelor spațiale prin intermediul sistemelor informaționale geografice (SIG). Identificarea zonelor urbane funcționale presupune parcurgerea următoarelor etape: a) identificarea orașelor-centre polarizatoare din cadrul zonelor urbane funcționale: municipiile reședință de județ, stabilite prin Legea privind organizarea administrativă a teritoriului României; b) identificarea zonelor de navetism din cadrul zonelor urbane funcționale, astfel: 1. se identifică unitățile administrativ-teritoriale de bază contigue

în care peste 15% din populația stabilă se deplasează pentru muncă într-un oraș-centru polarizator; 2. unitățile administrativ-teritoriale de bază înconjurate de alte unități administrativ-teritoriale de bază incluse în aceeași zonă urbană funcțională (enclave) se adaugă la grup, iar cele necontigue (exclave) se elimină. Deocamdată, până la aprobarea și intrarea în vigoare a noii legi, rămân valabile prevederile Legii 351/2001¹²².

Un ultim criteriu investigat în această secțiune care poate sta la baza clasificării localităților este cel al mărimii după populație. În ceea ce privește așezările rurale, se deosebesc: sate foarte mari, cu peste 4000 de locuitori; sate mari, având între 1500 și 4000 de locuitori; sate mijlocii, cu o populație între 500 și 1500 de locuitori, împărțite la rândul lor în sate mijlocii-mari, respectiv mijlocii-mici, în funcție de pragul de 1000 de locuitori; sate mici, cu mai puțin de 500 de locuitori, dar mai mult de 100 de locuitori; sate foarte mici, cu o populație mai mică de 100 de locuitori. Din perspectiva acestei clasificări, situația comunei Apahida este reprezentată în figura de mai jos.

Figură 8 - Clasificarea comunei Apahida și a localităților componente după numărul populației la RGPL 2011

33	55696	APAHIDA	5966	Sat foarte mare
34	55703	BODROG	49	Sat foarte mic
35	55712	CAMPENESTI	154	Sat mic
36	55721	CORPADEA	437	Sat mic
37	55730	DEZMIR	1515	Sat mare
38	55749	PATA	539	Sat mijlociu-mic
39	55758	SANNICOARA	1927	Sat mare
40	55767	SUB COASTA	98	Sat foarte mic

Sursa: PATJ Cluj, *Studiu de fundamentare privind rețeaua de localități*, 2020, p. 119

¹²² Ibidem, pp. 42-44

3. Trenduri privind locuirea și fenomenul de dispersie urbană

Într-un studiu recent din 2020, Vincze *et al.*¹²³ identifică următoarele tendințe teritoriale prin care s-a realizat dezvoltarea imobiliară rezidențială în orașul Cluj-Napoca după 1990:

1. Extinderea orașului prin încorporarea unor terenuri extravilane din proprietatea statului, darea lor în concesiune și transformarea acestora în zonă de locuire privată constând din case familiale colective sau individuale, ori din blocuri.
2. Încadrarea în cartierele muncitorești presocialiste ale unor noi ansambluri de case familiale (în cartierele Bulgaria și Iris din zona industrială de Nord a orașului), dar și în spațiile libere sau spațiile verzi ale cartierelor construite între 1960-1989 (Grigorescu, Gheorgheni, Plopilor, Mănăștur, Mărăști, Zorilor și Calea Turzii).
3. Revenirea în centrul orașului prin construirea unor clădiri de locuințe și/sau clădiri cu funcțiuni mixte (locuințe, birouri, servicii), de obicei definite drept de lux și foarte scumpe.
4. Demolarea clădirilor unor vechi fabrici cu activitate redusă sau cu totul suspendată și folosirea acestor zone pentru construcții de locuințe private prin investitori imobiliari.
5. **Extinderea acestei dezvoltări dincolo de oraș înspre zona metropolitană prin acapararea de terenuri agricole în intravilanele rezidențiale ale localităților.**

Ultima dintre acestea vizează printre altele și comuna Apahida, alături de întreg primul inel al ZM Cluj. În figura de mai jos se poate citi modul în care autorii studiului citat descriu această perioadă de construire intensă de locuințe în zona metropolitană. Figura inclusă de autori sugerează că la nivelul ZM Cluj construirea și locuirea în localitățile rurale din jurul Clujului după criza economică din 2008 a reprezentat o strategie de reziliență prin care s-a încercat depășirea aceluși șoc.

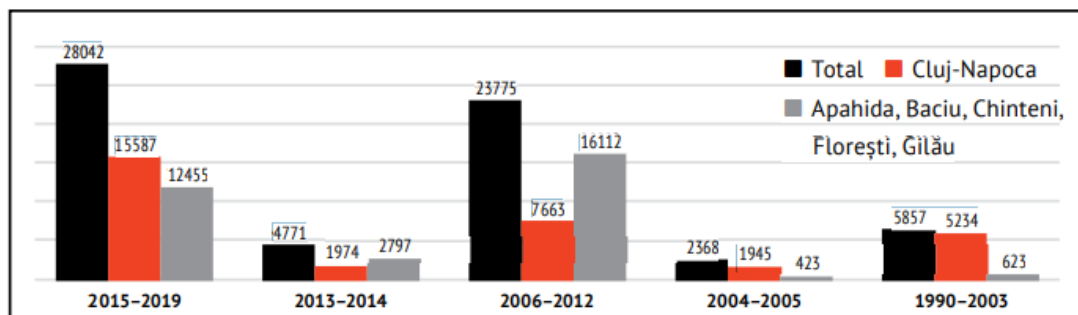
Figură 9 - Descriere etapa 5 în dezvoltarea imobiliară a orașului Cluj-Napoca

Trebuie să amintim aici ansamblurile rezidențiale construite în Zona Metropolitană Cluj, în primul rând în comunele Florești, Baci, Apahida, Gilău, Chinteni care în ultimii zece ani au oferit locuințe persoanelor atrase de dezvoltarea economică a zonei la prețuri un pic mai mici decât cele practicate în oraș. Per total, în Cluj-Napoca și cele 5 comune de sus, în 2019 populația cu domiciliul în aceste localități a fost de 404378 persoane (cu 59125 mai multe persoane decât în 1992, chiar dacă în perioada 2000-2005 numărul lor era în scădere). Nevoia de locuire a acestei populații care între 2006-2014 a crescut cu 28376, iar între 2014-2019 cu alte 26774 de persoane a fost lăsată pe seama pieței rezidențiale din oraș și din

¹²³ Enikő Vincze, George Iulian Zamfir, Alex Liță, Manuel Mireanu, Locuirea în Cluj-Napoca. Fondul locativ, dezvoltare imobiliară și evacuări, Editura Fundației Desire Cluj-Napoca, 2020, pp. 34-38.

aceste comune. Este interesant de văzut cum a fluctuat numărul de locuințe noi finalizate în diferite perioade în Cluj-Napoca față de evoluțiile acestui număr în comunele amintite. Figura de mai jos ne arată: între 1990-2003, 2004-2005 și 2015-2019 s-au realizat mai multe locuințe în oraș, iar în perioada imediat dinaintea crizei din 2008, în timpul crizei și în anii afectați de politicile de austeritate, construcția de noi locuințe în cele 5 comune a depășit-o cu mult pe cea din Cluj-Napoca. Oricum a fost, aceste tendințe au slujit interesele afacerilor imobiliare care au exploatat accentuarea nevoii de locuințe în absența tot mai acută a locuințelor de stat. Totuși, în 2004-2005 și în 2014, jumătate din locuințele realizate în cele 5 comune au fost făcute din fonduri publice. Însă, acestea fiind locuințe ANL, ele au putut fi vândute de către stat chiriașilor, iar vânzarea lor a fost gândită, asemeni programului Prima Casă în 2009, ca un mecanism de susținere a pieței de locuințe în timpuri critice pentru investitori.

Evoluția numărului de locuințe finalizate în Cluj-Napoca și 5 comune învecinate, INS, 1990-2019

Sursă text: Vincze et al., 2020, pp. 37-38

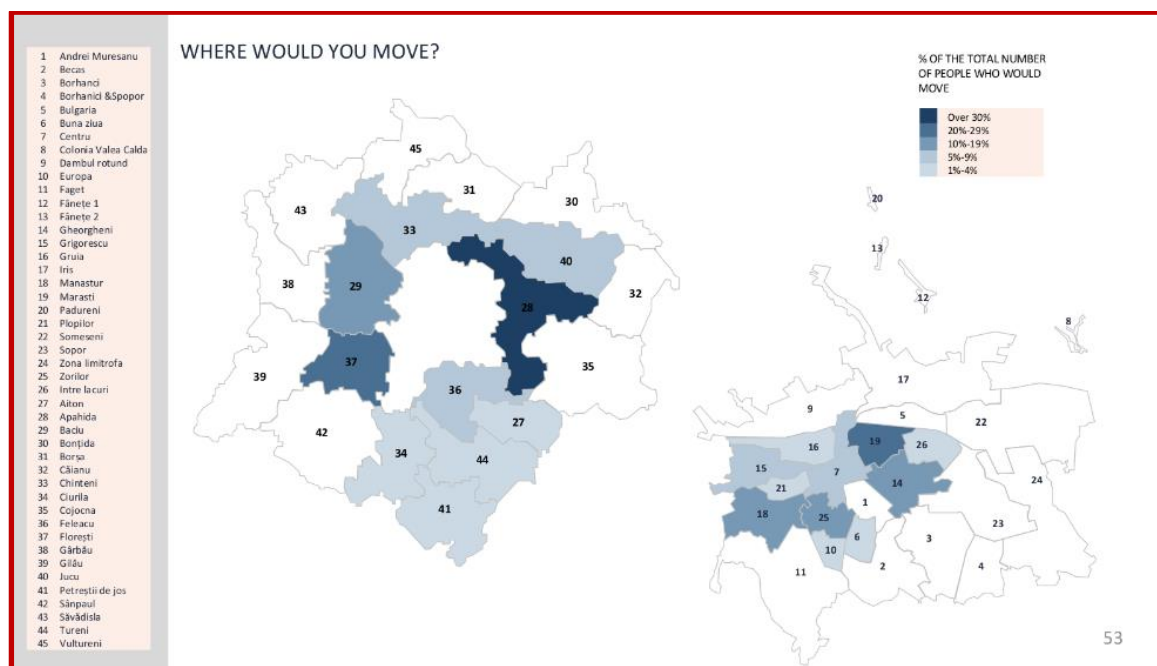
3.1 Atractivitatea comunei Apahida

În această secțiune încercăm să oferim date suplimentare vizând acele lucruri care fac comuna Apahida atractivă pentru rezidenți. În procesul de realizare a SIDU Cluj-Napoca 2021-2030, Banca Mondială a realizat mai multe studii la nivel de zonă metropolitană Cluj începând cu anul 2020. Unul dintre aceste studii a vizat dotarea edilitară. Sondajul s-a realizat pe un eșantion de 1832 de respondenți, cuprinzând toate localitățile din ZM Cluj și toate cartierele municipiului Cluj-Napoca. Conform acestui sondaj, la nivelul eșantionului există 20,5% intenție de mutare în următorii 5 ani, într-o altă locuință în Cluj-Napoca, în comunele din zona metropolitană sau în afara acesteia, inclusiv în străinătate. 65% din intenția de mutare este datorată dorinței de a avea mai mult spațiu și de a avea o curte. La nivelul comunelor din zona metropolitană, Apahida este percepută ca fiind cea mai atractivă, 33% din cei care doresc să se mute ar alege această locație. Următoarele comune ca și atractivitate din perspectiva intenției de relocare sunt Florești (27%) și Baci (15%) (**Figura 10**). La nivelul acestor comune, atractivitatea este dată de preț (39%) și respectiv o mai bună calitate a vieții (41%). Din

perspectiva Apahidei, este interesant faptul că deși comuna are cea mai mare rată de atractivitate dintre comunele zonei metropolitane pentru non-rezidenți (indivizi care nu locuiesc în comună), ea are și, după Florești (**Figura 11**). Acest lucru trebuie luat în considerare de decidenți, pentru că din perspectiva atractivității înseamnă că nu au o problemă cu modul în care sunt percepuți din exterior dar există o problemă cu rezidenții, care nu sunt mulțumiți de anumite aspecte și doresc să părăsească comunitatea – Apahida înregistrează a doua cea mai mare intenție de mutare la nivelul rezidenților.

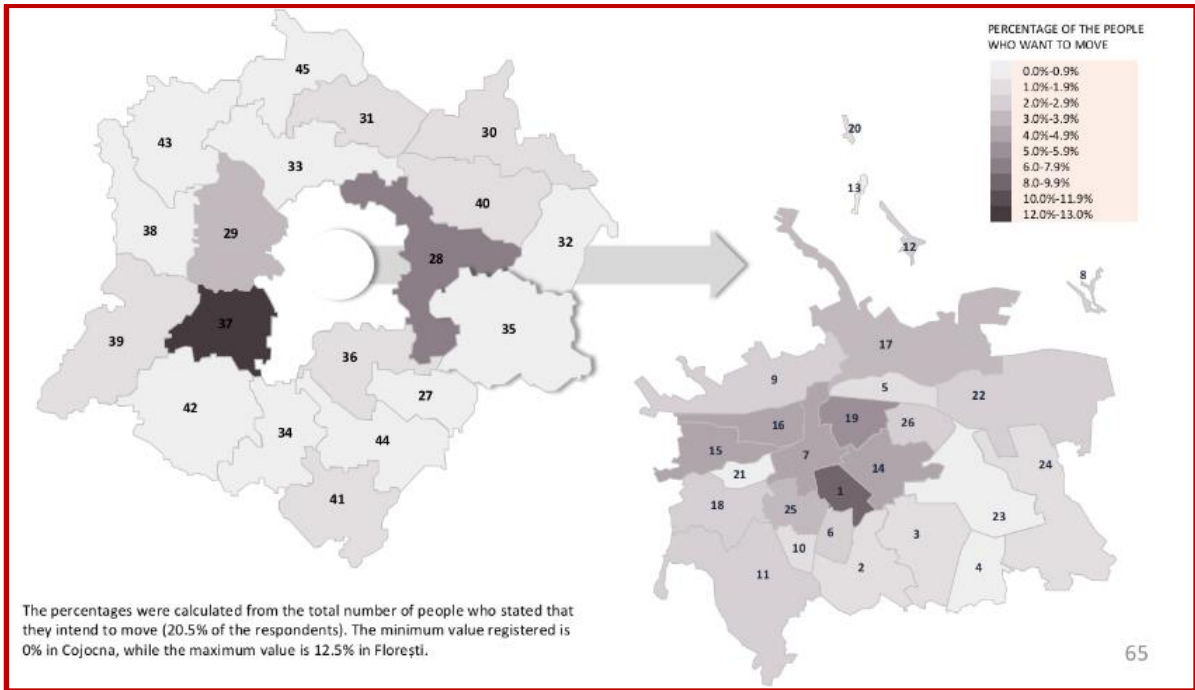
Intenția de plecare din Apahida poate fi probabil înțeleasă mai bine dacă ne uităm la un indice de atractivitate la nivel metropolitan, care agregă numeroase informații privind dotările principale și secundare. Cu alte cuvinte, pune într-un context mai larg ce înseamnă să locuiești în Apahida și surprinde și anumite deficiențe care ar putea justifica acea intenție mare de părăsire a comunei. **Figura 12** de mai jos grupează UAT-urile ZM Cluj în 4 categorii pe baza indexului: 44-50, 53-65, 71-81, 84-94. Apahida se plasează în categoria 71-81, cu un scor de 78, alături de Chinteni, Feleacu și Florești (dintre localitățile din primul inel al ZM Cluj). Remarcăm plasarea mai bună a comunei Baciul cu un scor de 94.

Figură 10 - Comunități în care intenționați să vă mutați

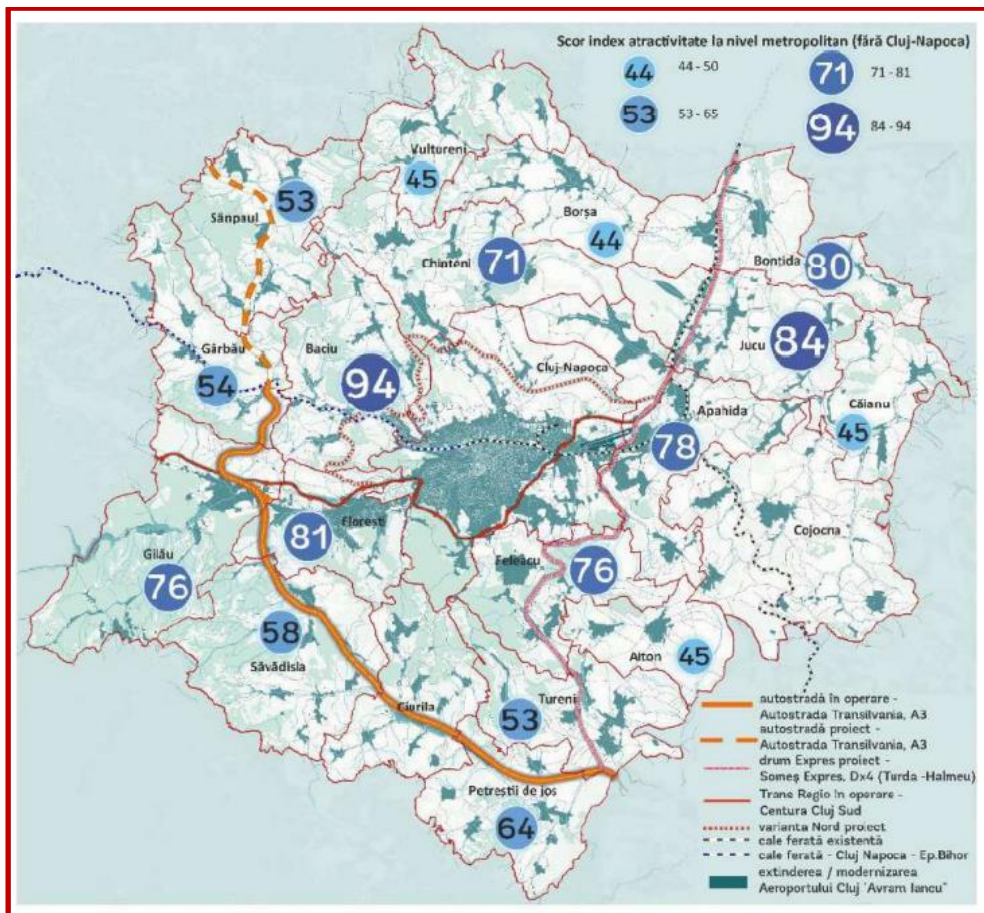
Sursa: Banca Mondială, Dotare metropolitană Cluj-Napoca, document de lucru, 2020

Figură 11 - % rezidenți care intenționează să se mute

Sursa: Banca Mondială, Dotare metropolitană Cluj-Napoca, document de lucru, 2020

Figură 12 - Index de atractivitate la nivel metropolitan

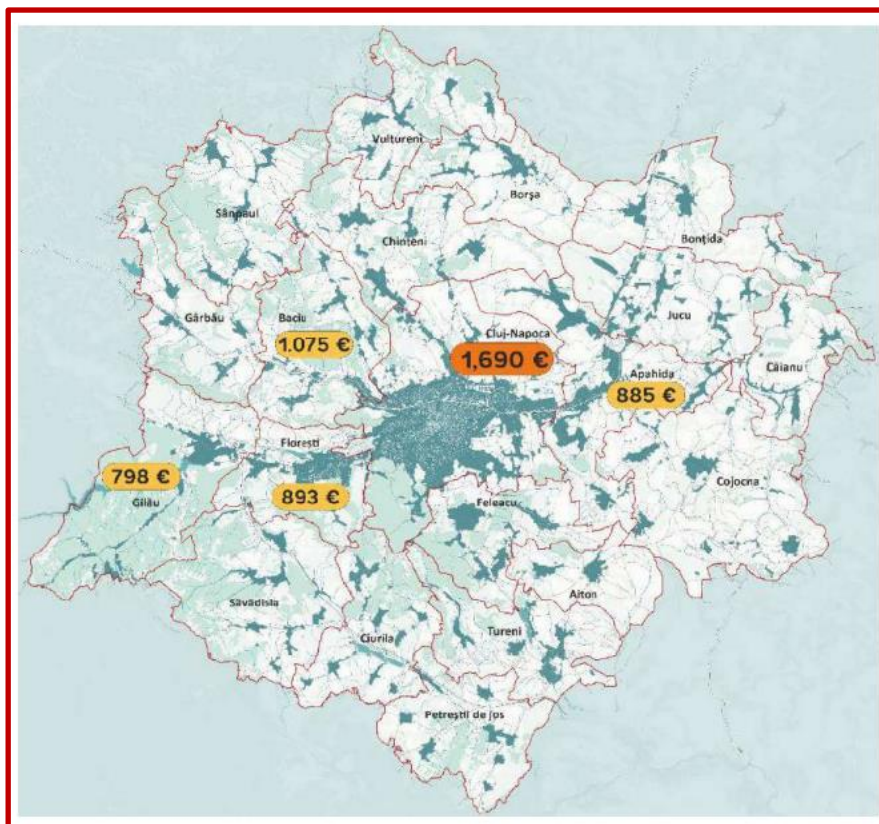

Sursa: SIDU Cluj-Napoca 2021-2030, p. 473

Atractivitatea comunelor din periurban poate fi evidențiată și dacă ne uităm la costurile aferente cumpărării sau închirierii de proprietăți în aceste localități. Potrivit SIDU Cluj-Napoca 2021-2030, pentru zona metropolitană, pentru semestrul 2 al anului 2019, se înregistra o variație destul de mare a prețului mediu pe m² pentru apartamente: comuna Baciu înregistra un preț mediu de peste 1.000 euro pe m² (peste valorile medii din municipii precum Galați sau Ploiești); comunele Apahida și Florești înregistrau valori relativ similare – puțin sub pragul de 900 de euro/ m²; Gilău, din cauza amplasamentului excentric față de municipiu, înregistrează valori de peste 2 mai mici față de Cluj-Napoca¹²⁴ (**Figura 13**).

În ceea ce privește chiriile, la nivelul ZM Cluj, zonele Baciu (așa cum reiese din ancheta derulată la nivelul ZM Cluj) și municipiul Cluj-Napoca (conform indicatorilor publicat de site-ul analizeimobiliare.ro) domină clasamentul; următoarele comune în clasament sunt comunele Gilău și Apahida, urmat de comunele Florești, Bonțida și Săvădisla (**Figura 14**). Rațiunile influențează nivelurile de închiriere la nivelul ZM sunt diverse și depind atât de calitatea spațiilor oferite spre închiriere, dar mai ales de proximitatea față de locul de muncă sau alte dotări importante. Concentrarea angajatorilor în comune precum Florești, Gilău, Baciu (Tetarom I) sau Bonțida / Jucu (Tetarom III), contribuie la menținerea unor valori mai mari de închiriere¹²⁵.

Figură 13 - Ofertă vânzare m² în diferite localități din ZM Cluj

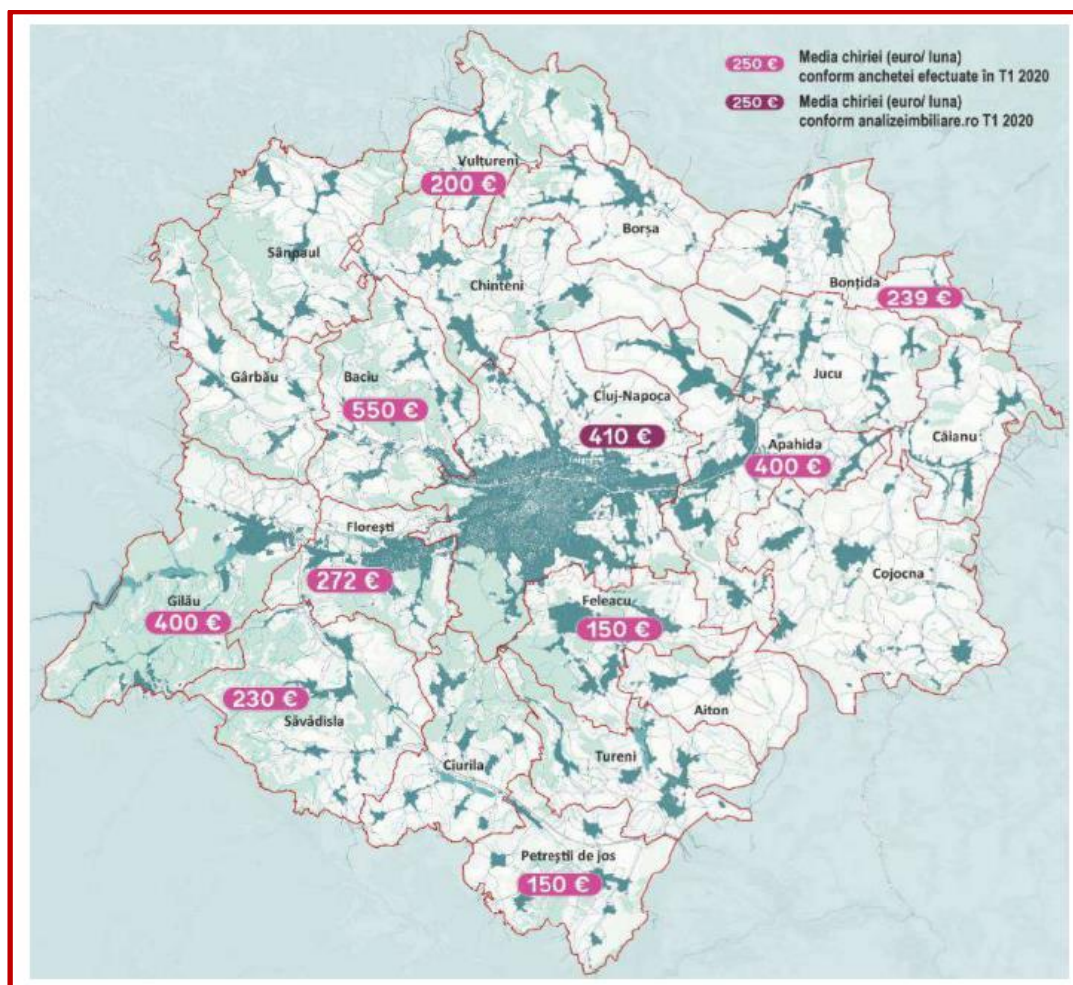

¹²⁴ SIDU Cluj-Napoca 2021-2030, p. 427

¹²⁵ Ibidem, pp. 446-447.

Sursa: SIDU Cluj-Napoca 2021-2030, p. 427

Figură 14 - Medie chirii (euro/lună) în diferite localități din ZM Cluj

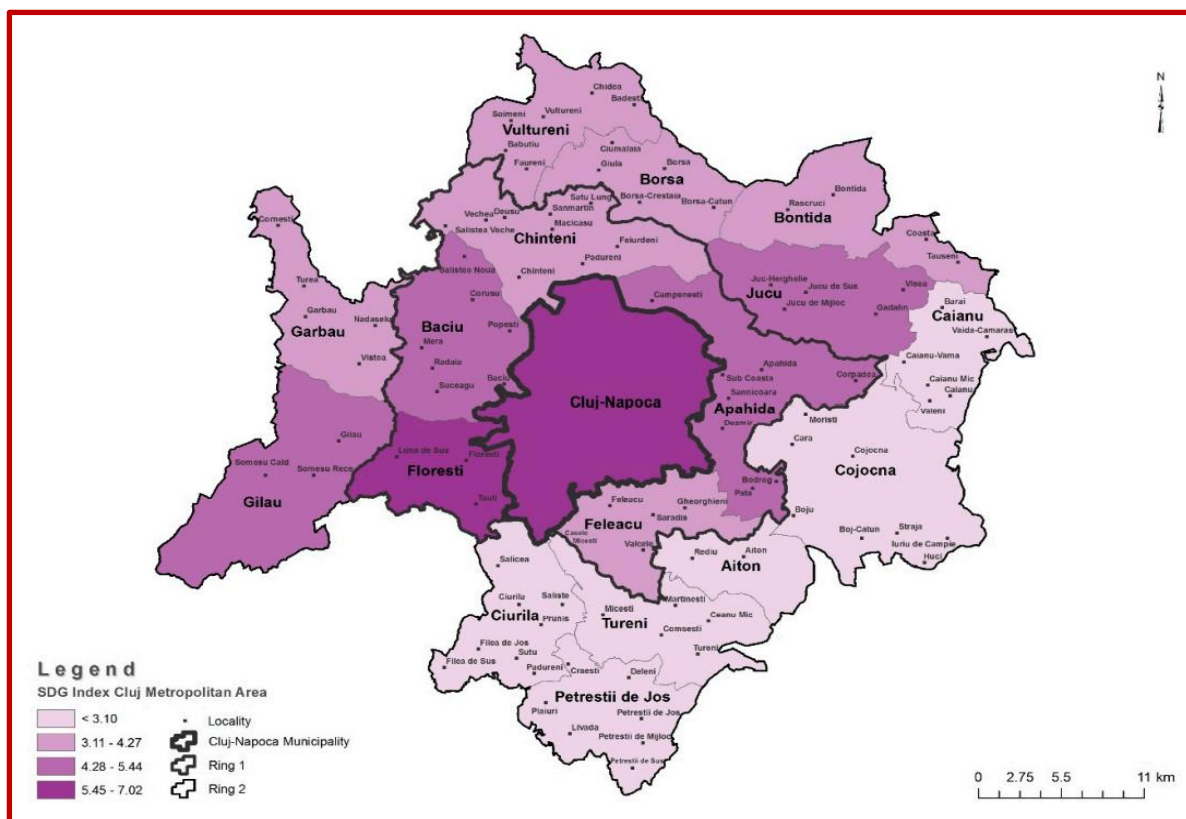

Sursa: SIDU Cluj-Napoca 2021-2030, p. 446

Nu în ultimul rând atractivitatea comunei Apahida poate fi dedusă dacă ne uităm la date care se referă la nivelul dezvoltării durabile. ONU are definite la nivel global 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (Sustainable Development Goals), a căror îndeplinire se monitorizează și la nivel național, regional sau local. Pentru a obține o situație de ansamblu se folosește un Index global al dezvoltării durabile. Un studiu din 2018¹²⁶ (Nagy, Benedek, Ivan) prezintă situația pentru localitățile din ZM Cluj. Astfel, între comunitățile din primul inel al ZM, Apahida se plasează pe o poziție intermediară, după Cluj-Napoca și Florești (Figura de mai jos).

¹²⁶ Júlia A. Nagy, József Benedek, Kinga Ivan, Measuring Sustainable Development Goals at a Local Level: A Case of a Metropolitan Area in Romania, Sustainability 2018, 10, 3962.

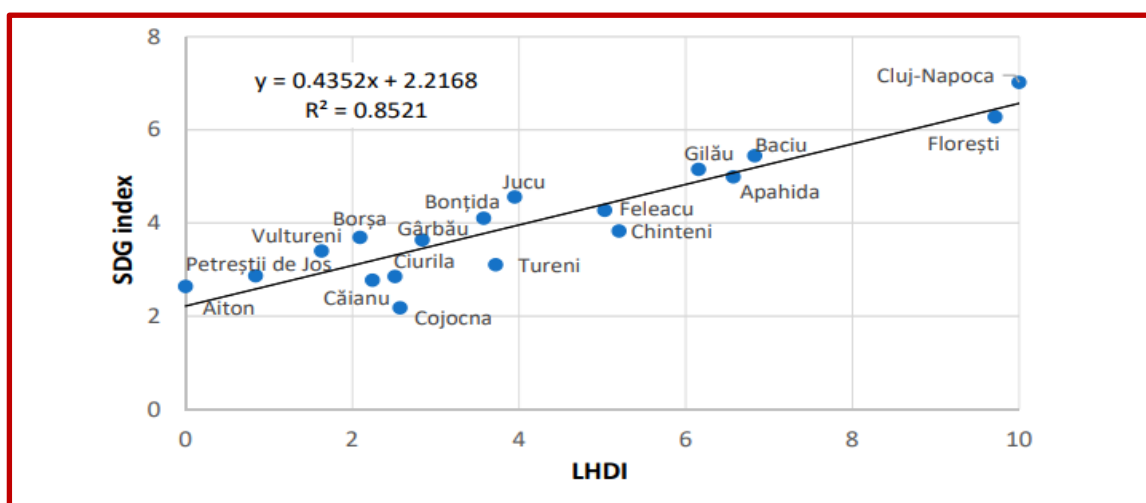
Figură 15 - Indicele dezvoltării durabile la nivelul ZM Cluj

Sursa: Nagy, Benedek, Ivan, 2018, p. 9

Autorii articolului menționat corelează Indicele dezvoltării durabile cu Indicele dezvoltării umane măsurat la nivel local; se observă o corelație destul de semnificativă. Concluzia autorilor este că comunitățile cu investiții importante în educație și sănătate performează bine și la dezvoltare durabilă IDD. Și în acest caz Apahida este apropiată ca situație și formează un cluster cu comunele Baciu și Gilău (Figura de mai jos).

Figură 16 - Indicele dezvoltării durabile cu Indicele dezvoltării umane măsurat la nivel local la nivelul ZM Cluj

Sursa: Nagy, Benedek, Ivan, 2018, p. 12

3.2 Fenomenul de dispersie urbană. Tendințe spațiale și demografice

În cadrul acestei secțiuni vom explora procesul de extindere/dispersie urbană. Dispersia urbană se referă la procesul de extindere spațială a orașului spre periferie și în comunitățile urbane din jur. Aceasta este un tip de dezvoltare cu trei caracteristici principale: (1) expansiune periferică nelimitată înspre zone nesistemizate; (2) densitate scăzută; (3) dezvoltare în salturi¹²⁷. Potrivit studiilor ESPON, aproape tot teritoriul României trebuie să răspundă la două provocări esențiale pentru menținerea pe piața economică europeană, reprezentate de scăderea populației cauzată de sporul natural negativ, dar mai ales de migrația populației (și în special a forței de muncă calificate, iar în ultimii ani a celei calificate) și expansiunea urbană necontrolată (*sprawl*)¹²⁸. Cele două fenomene descrise de ESPON trebuie privite ca având o dinamică interconectată. Dispersia urbană poate avea loc în condițiile unei creșteri economice și a populației sau dimpotrivă a contracției economice și demografice (sunt posibile orice combinații între evoluția demografică și cea economică). Desigur, cea mai dramatică situație este cea a unui oraș care pierde populație concomitent cu extinderea sa spațială, care în această situație nu este justificată de o presiune adusă de creșterea economică și/sau demografică. La nivelul județului Cluj, în privința evoluției demografice, în termeni relativi, în ultimii 10 ani, populația oficială a județului a cunoscut o creștere de 3%, pe când populația rezidentă evidențiază o creștere de 1,6% în perioada 2012-2018¹²⁹. Conform analizei socio-demografice realizate în cadrul PATJ Cluj (2020), creștere demografică, la nivelul județului, a fost înregistrată doar în 10 din UAT-urile componente, 9 din acestea aflându-se în zona metropolitană, respectiv localitățile Florești, Apahida, Baci, Chinteni, Jucu, Feleacu, Gilău, Ciurila și Cluj-Napoca. Alături de fenomenul migrator, rata sporului total are valori pozitive în cazul comunelor care au și cea mai mare populație, mișcarea naturală pozitivă în comunele Florești, Apahida, Baci și municipiul Cluj-Napoca contribuind la creșterea populației. De remarcat este faptul că unitățile administrative învecinate municipiului Cluj-Napoca au rate de creștere semnificativ mai mari decât centrul urban în jurul căreia acestea se află, ceea ce denotă continuarea, cel puțin până în anul 2020, a fenomenului de suburbanizare. Ultimii ani au marcat o creștere a fluxurilor migratorii și către alte destinații din ZM Cluj, mai puțin populare în urmă cu zece ani, precum Feleacu, Chinteni, Vultureni sau Ciurila. Totuși, acestea nu se resimt încă puternic în comunele mai îndepărtate și/sau mai puțin accesibile din municipiu, precum Căianu, Borșa, Petreștii de Jos, Bonțida, Aiton, Cojocna, Gârbău, Sânpaul, Săvădisla, Tureni – care pierd încă populație, deși au rezerve importante de terenuri pentru noi dezvoltări. La nivelul ZM Cluj, în anumite comunități, se întâlnește perpetuarea unui fenomen întâlnit și în alte localități de pe teritoriul României: creșterea numărului de locuințe nu este întotdeauna susținută statistic prin creșterea numărului de locuitori (pentru indicatorul populație după domiciliu)¹³⁰.

¹²⁷ Burchell *et al.*, 2005, apud Raport privind starea teritoriului, România 2017, p. 15

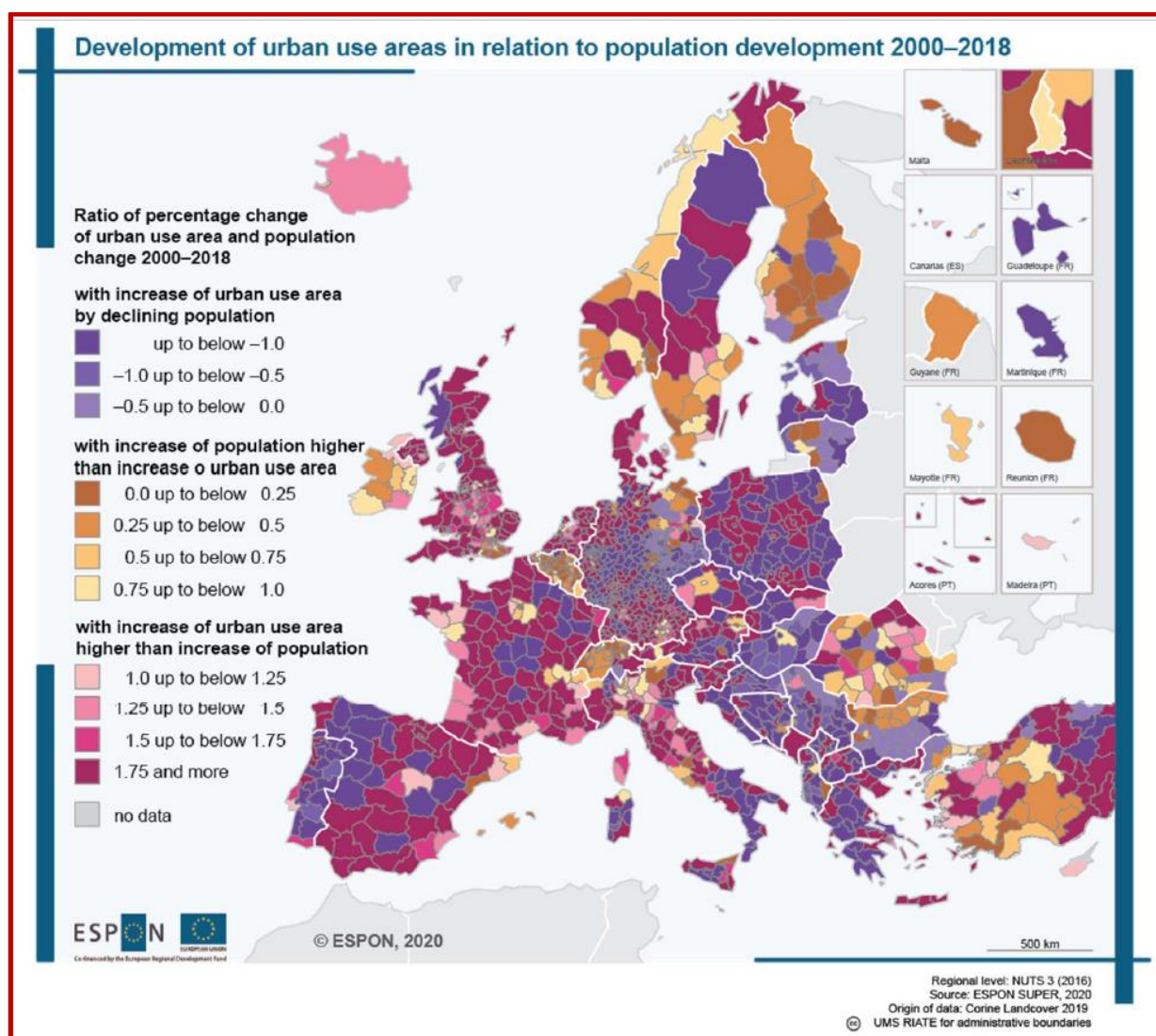
¹²⁸ Raport privind starea teritoriului, România 2017, p. 15

¹²⁹ SIDU Cluj Napoca 2021-2030, p. 398

¹³⁰ Ibidem, p. 404

Datele privind corelarea dintre cerere și dispersia urbană trebuie interpretate cu precauție. De ex., studiile ESPON realizate la nivel de NUTS 3, pe baza datelor din CORINE Land Cover, par a sugera că dispersia urbană nu este o problemă semnificativă la nivelul României sau a multora dintre județele din țara noastră (Figura 17). Cu toate acestea, dispersia urbană este un fenomen cât se poate de real, inclusiv în cazul ZM Cluj. Dezavantajul datelor din setul CORINE este legat de faptul că nu surprind foarte bine fenomenul atunci când vorbim de parcele mici (nivel micro). Acest lucru pare să transpară și în cazul județului Cluj. În Figura 17, județul Cluj, alături de Timiș și Brașov sunt incluse în categoria județelor cu zone urbane cu creștere a suprafeței urbane utilizate în condițiile declinului populației.

Figură 17 - Dezvoltarea zonelor urbane în raport cu evoluția populației 2000-2018

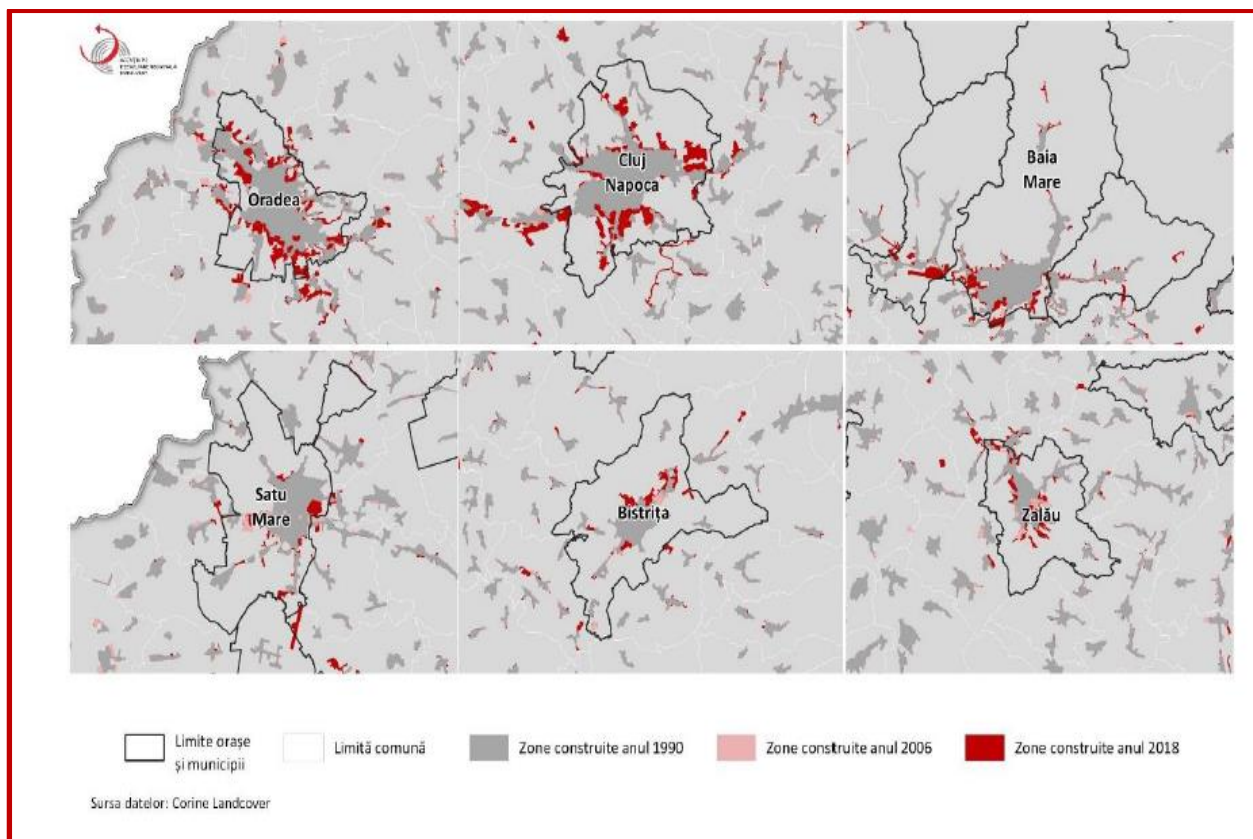

Sursa: ESPON, Synthesis Report SUPER – Sustainable Urbanization and land-use. Practices in European Regions Synthesis Report // November 2020, p. 12, <https://www.espon.eu/super>

Figura 18 ilustrează evoluția în profil temporal a fenomenului de dispersie urbană pentru municipiul Cluj-Napoca, comparativ cu restul municipiilor reședință de județ din regiunea Nord-Vest. Se poate observa că perioada 1990-2006 nu este marcată de o extindere atât de

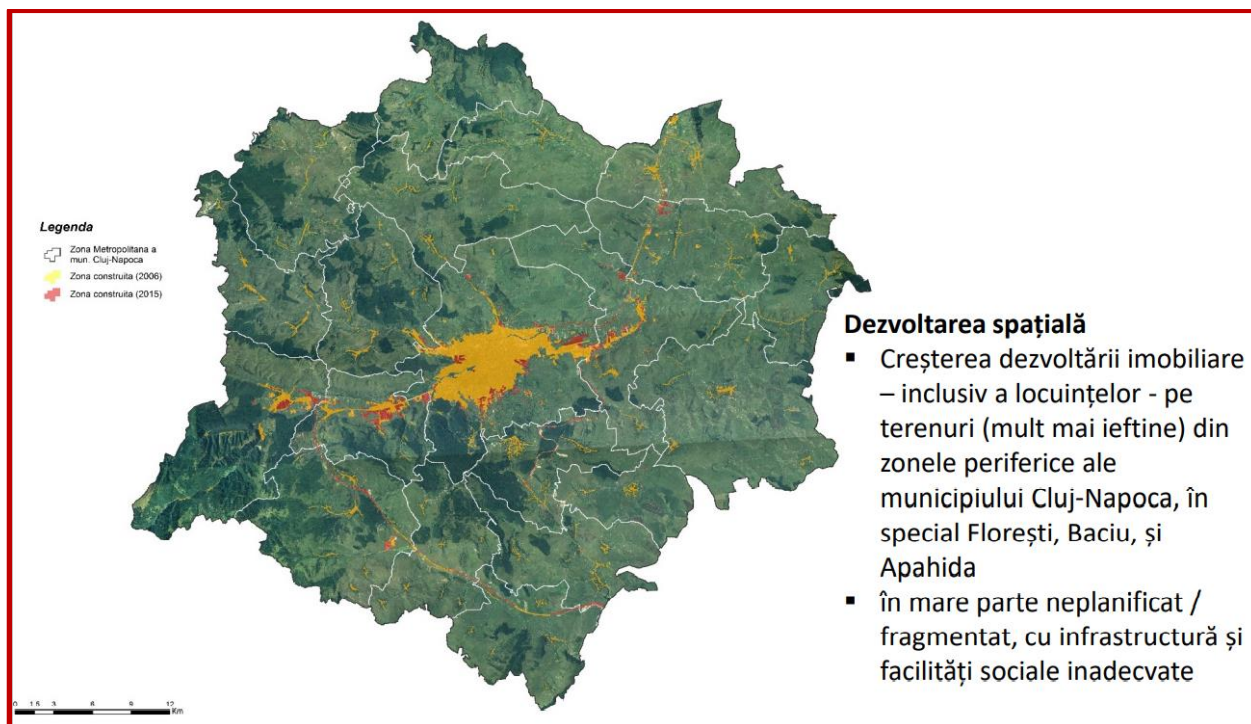
pregnantă cum este cea din perioada 2006-2018. De asemenea, figura menționată anterior arată că dispersia urbană are loc la nivelul municipiului Cluj-Napoca nu doar în interiorul limitelor administrative ale municipiului, ci și în zona periurbană, inclusiv în comuna Apahida. A se vedea și Figura 19.

Figură 18 - Procesul de extindere urbană la nivelul municipiului Cluj-Napoca 2006-2018, comparație cu alte municipii reședință de județ

Sursa: Plan de dezvoltare regională a regiunii de Nord-Vest 2021-2027, p. 25

Figură 19 - Procesul de extindere urbană la nivelul municipiului Cluj-Napoca: 2006-2015

Sursa: *SIDU Cluj-Napoca 2021-2030*, p. 401

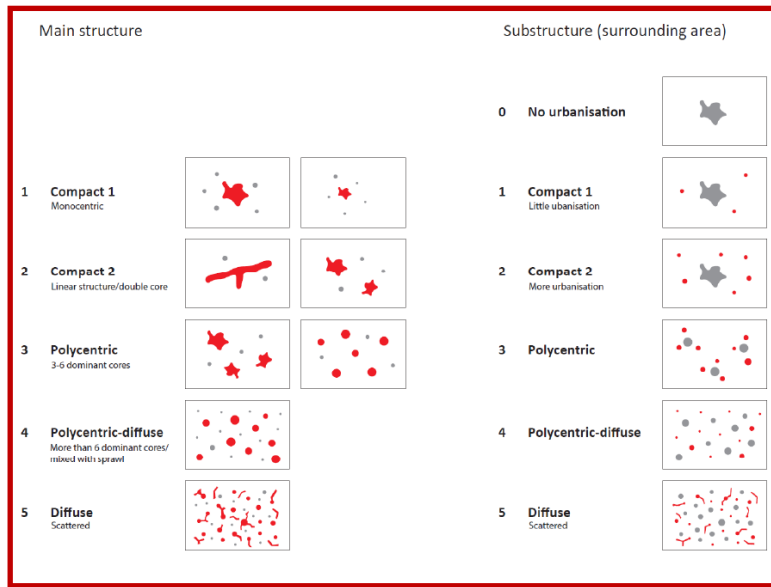
Pentru cazul municipiului Cluj-Napoca, topografia a avut un rol major în dezvoltarea sa, dar și în crearea relațiilor de expansiune urbană, mai ales în relație cu localitățile din primul inel al ZM. Dacă părțile de nord și sud ale municipiului sunt mărginite de zone deluroase și cu declivitate ridicată, direcția est – vest s-a dovedit a fi prielnică unei dezvoltări de tip liniar. Astfel că, deși până la începutul anilor 1990, Cluj-Napoca și comunele limitrofe au avut evoluții teritoriale autonome, fără ca strânselile interdependențe de tip economic, social, ecologic și infrastructural să se reflecte suficient în dezvoltarea spațială sau în planificarea acesteia, boom-ul imobiliar și investițiile în terenurile (mult mai ieftine) din zonele periferice al municipiului dar și din zona periurbană au adus noi modele de dezvoltare pentru localitățile aflate pe axa est-vest. Localitățile cele mai vizate au fost comunele Florești, Baciu, Apahida acestea având și creșterile cele mai importante ale superfețelor intravilane din ZMCN (restul comunelor au beneficiat marginal ca urmare a procesului de suburbanizare, în special în perioada recentă)¹³¹.

Tipul de dezvoltare de-a lungul unor axe sau coridoare reiese și din analiza morfologia structurilor urbane la nivelul județului Cluj. În continuare vom prezenta câteva date vizuale pe baza studiile recente ESPON vizând acest aspect. Aceste studii disting între structura urbană principală, reprezentată de zonele urbane principale și restul comunităților care există la nivel de NUTS 3 (județ). Figura 20 de mai jos redă această distincție. La nivelul județului Cluj, la nivel structurii de bază, se identifică o rețea de tip compact linear (Figura 21). În ceea ce privește sub-structurile, acestea pot fi descrise ca policentric difuze (Figura 22). Figura 23, evaluează procesul de transformare la nivelul sub-structurilor între 2000-2018. Potrivit

¹³¹ Ibidem, p. 400

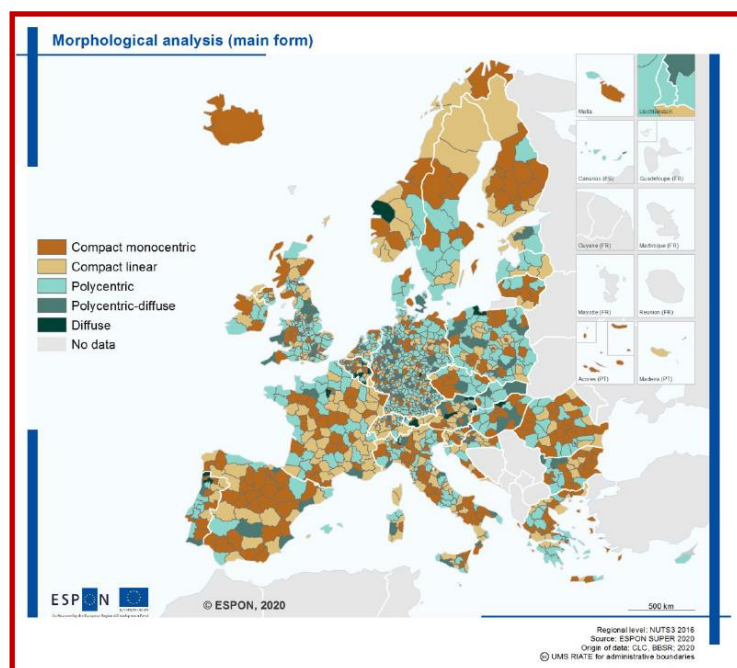
acestei figuri, la nivelul județului Cluj, procesul de urbanizare pe acest interval la nivelul sub-structurilor este de tip policentric-difuz, sugerând problem legate de fenomenul de dispersie urbană (sprawl). Această categorie pare să indice că avem o dezvoltare oarecum fragmentată însă în mod clar avem nevoie de date suplimentare pentru a înțelege mai bine aceste procese. Analiza modificărilor în sub-structuri indică tipare spațiale de tip panglică, lucru ce pare să accentueze ideea că au loc fenomene de dispersie urbană.

Figură 20 - Ghid pentru evaluarea formei urbane, ESPON, structură principală versus sub-structuri

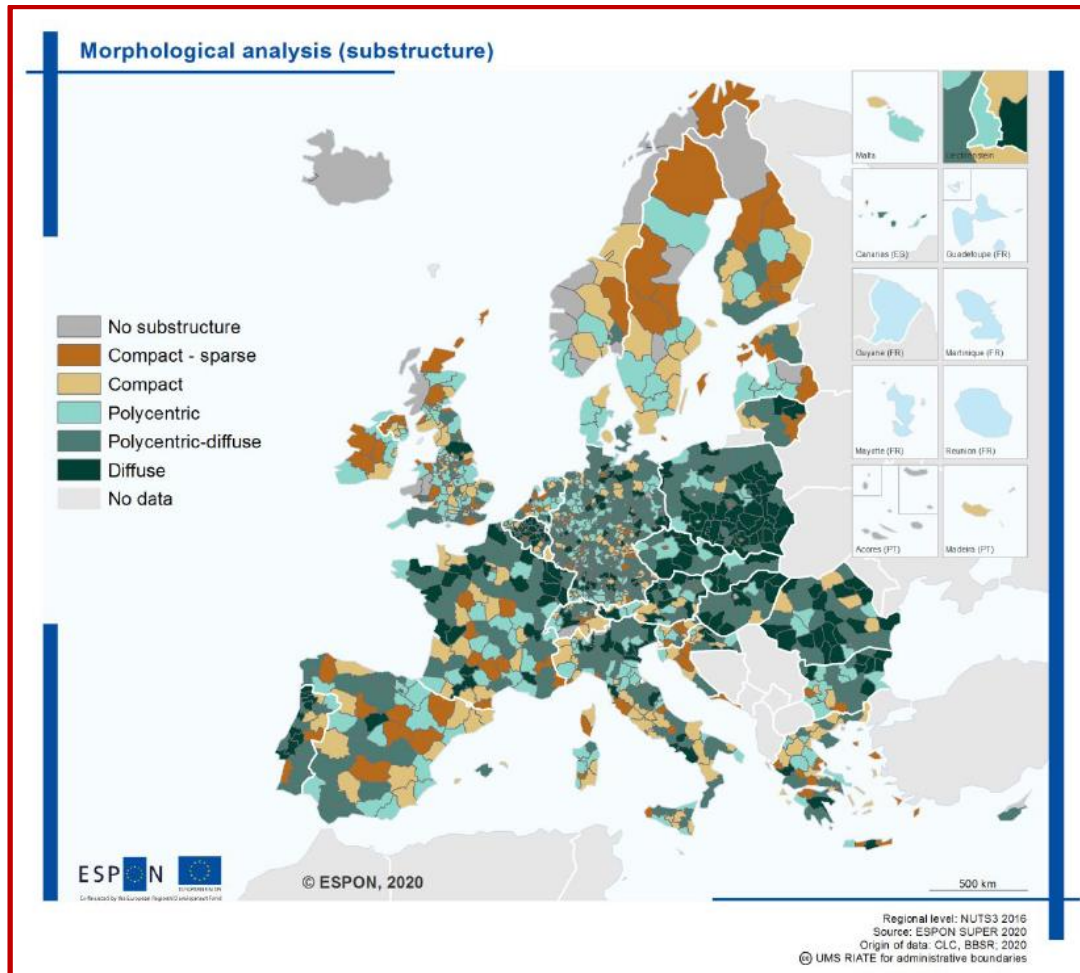
Sursa: APPLIED RESEARCH // Main Report SUPER – Sustainable Urbanization and land-use Practices in European Regions Main Report // November 2020, p. 26, <https://www.espon.eu/super>

Figură 21 - Morfologia structurii urbane principale la nivel județean

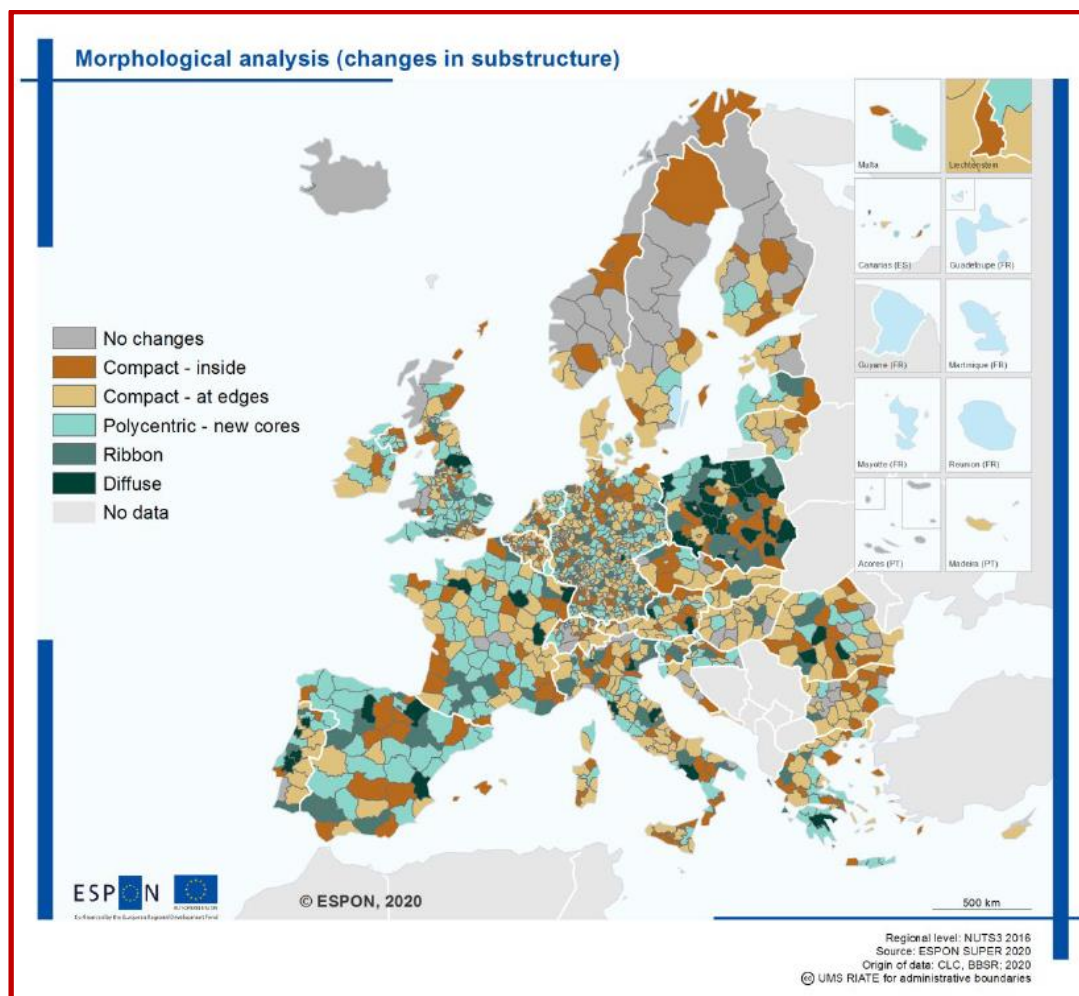
Sursa: APPLIED RESEARCH // Main Report SUPER – Sustainable Urbanization and land-use Practices in European Regions Main Report // November 2020, p. 28, <https://www.espon.eu/super>

Figură 22 - Morfologia sub-structurilor la nivel județean

Sursa: APPLIED RESEARCH // Main Report SUPER – Sustainable Urbanization and land-use Practices in European Regions Main Report // November 2020, p. 29, <https://www.espon.eu/super>

Figură 23 - Analiză morfologică (schimbări în sub-structuri)

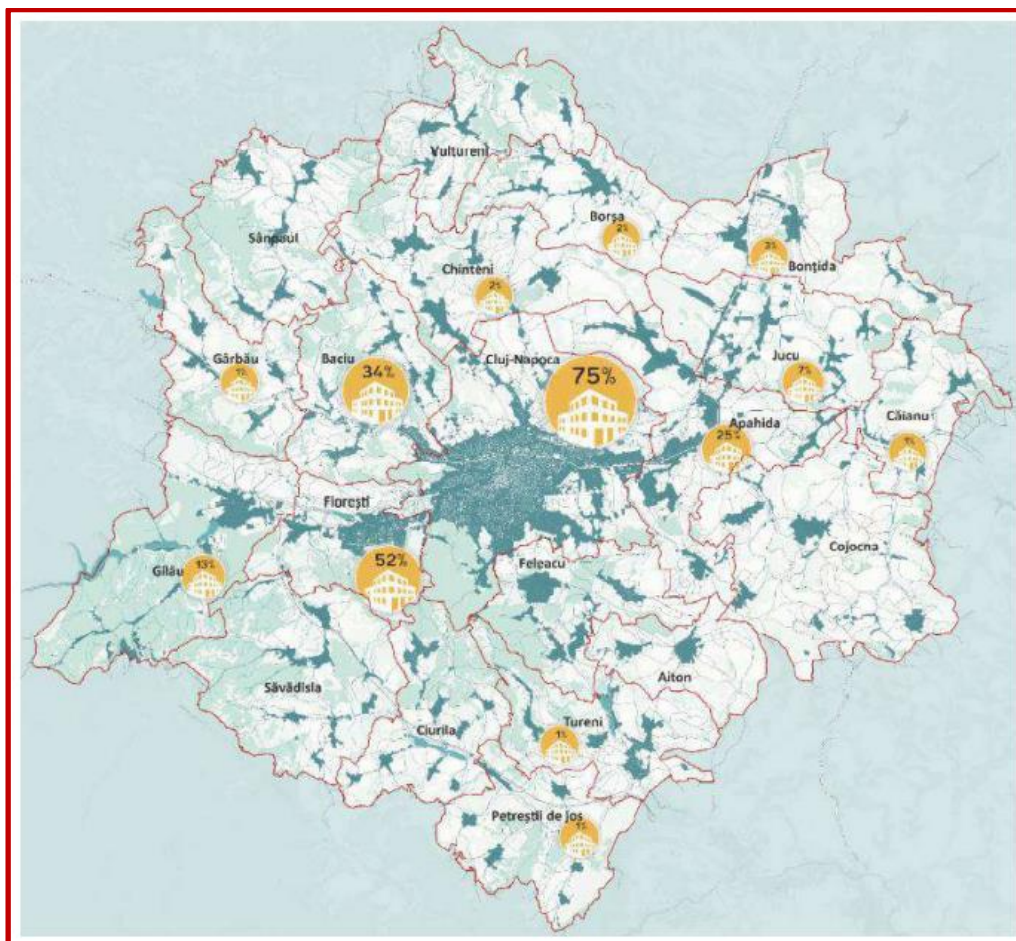

Sursa: APPLIED RESEARCH // Main Report SUPER – Sustainable Urbanization and land-use Practices in European Regions Main Report // November 2020, p. 30, <https://www.espon.eu/super>

Evoluțiile spațiale descrise mai sus trebuie corelate și cu date care ne spun despre cum trăiesc rezidenții în comunitățile periurbane. Cu alte cuvinte, dacă se păstrează un tipar de locuire rural, în case unifamiliale sau mai degrabă unul urban, specific Europei de Est, cu locuințe colective destul de dense. Pentru a putea răspunde la această întrebare trebuie să înțelegem că dezvoltarea noilor zone suburbane a fost condusă de investițiile private, punctuale, necoordonate între ele, ce vizau în primul rând construcția de noi locuințe, în cea mai mare parte a acestora. Astfel că, în localități rurale, dar aflate în imediata vecinătate a municipiului Cluj-Napoca, apar schimbări în modelul locuirii, cel al locuirii individuale fiind schimbat cu cel rezidențial colectiv; astfel că datele RGPL, indică cu precădere o schimbare a modelului locuirii în comuna Florești, care înregistrează valori similare cu celelalte centre urbane din județ în ceea ce privește ponderea rezidenților în locuințe colective, respectiv 52% din total; celelalte localități rurale din ZM care înregistrează valori mărite comparativ cu celelalte localități sunt

comunele Baci (34%), Apahida (25%), Gilău (13% - locuințe colective construite anterior anului 1990) și Jucu (7%) (conform datelor RGPL 2011)¹³² (Figura de mai jos).

Figură 24 - Ponderea celor care locuiesc în locuințe colective la nivelul ZM Cluj

Sursa: SIDU Cluj-Napoca 2021-2030, p. 402

3.3 Dinamica pieței imobiliare. Construcția de locuințe

La nivelul primului inel al ZM Cluj, avem mai multe grupuri de UAT-uri în ceea ce privește creșterea numărului de locuințe în intervalul 2008-2021. Așa cum era de așteptat, Florești este lider detașat (277%), fiind urmat de Apahida (92%) și Baci (97%). Urmează apoi cu procente mai modeste Chinteni, Feleacu și Ciurila. Trebuie menționat că pentru comunele Apahida, Baci și Florești avem creștere nu numai la proprietățile private ci și la cele publice.

¹³² Ibidem, p. 401

Tabel 8 - Număr total locuințe, pe forme de proprietate, în UAT-urile primului nivel al ZM Cluj (2008-2021)

Forme de proprietate	Judete	Localitati	Ani														% modificare 2008-2021
			Anul 2008	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	
			UM: Numar														
Total	Cluj	55687 APAHIDA	4235	4714	4925	5138	5386	5564	5803	6024	6246	6536	6934	7296	7706	8142	92.26
-	-	55838 BACIU	3541	3916	4130	4426	4489	4621	4924	5038	5169	5521	6025	6436	6731	6992	97.46
-	-	56988 CHINTENI	1407	1477	1522	1638	1688	1725	1763	1789	1841	1902	1996	2074	2118	2231	58.56
-	-	57225 CIURILA	1063	1069	1077	1217	1220	1220	1226	1237	1237	1237	1243	1247	1251	1251	17.69
-	-	57582 FELEACU	1911	1926	1946	2050	2077	2103	2123	2152	2187	2239	2302	2368	2419	2492	30.40
-	-	57706 FLORESTI	7653	11562	12415	14057	15228	16133	16957	17981	19882	21212	23273	25866	27492	28896	277.58
Proprietate publica	Cluj	55687 APAHIDA	38	38	38	25	25	8	69	69	69	69	69	69	69	69	81.58
-	-	55838 BACIU	17	17	19	4	4	55	193	193	193	193	193	193	193	193	1035.29
-	-	56988 CHINTENI	5	5	5	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	-40.00
-	-	57225 CIURILA	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	lipsă date
-	-	57582 FELEACU	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	-33.33
-	-	57706 FLORESTI	221	221	221	144	144	144	679	679	679	679	679	679	679	679	207.24
Proprietate privata	Cluj	55687 APAHIDA	4197	4676	4887	5113	5361	5556	5734	5955	6177	6467	6865	7227	7637	8073	92.35
-	-	55838 BACIU	3524	3899	4111	4422	4485	4566	4731	4845	4976	5328	5832	6243	6538	6799	92.93
-	-	56988 CHINTENI	1402	1472	1517	1635	1685	1722	1760	1786	1838	1899	1993	2071	2115	2228	58.92
-	-	57225 CIURILA	1063	1069	1077	1217	1220	1220	1226	1237	1237	1237	1243	1247	1251	1251	17.69
-	-	57582 FELEACU	1908	1924	1944	2048	2075	2101	2121	2150	2185	2237	2300	2366	2417	2490	30.50
-	-	57706 FLORESTI	7432	11341	12194	13913	15084	15989	16278	17302	19203	20533	22594	25187	26813	28217	279.67

Sursa: INS Tempo Online, prelucrarea autorilor

În context național și regional, județul Cluj (prin ZM Cluj) își afirmă poziția de competitor regional puternic, înregistrând cel mai mare număr de locuințe terminate în anul 2021 atât la nivel național (cu excepția regiunii București-Ilfov) cât și la nivelul regiunii de Nord-Vest (tabelele de mai jos). La nivelul primului nivel al ZM Cluj, Apahida se plasează pe locul al doilea, după Florești, în ceea ce privește numărul locuințelor terminate în 2021. Pentru Apahida, acest trend crescător se păstrează începând cu 2017, spre deosebire de ex. de comuna Baciu (Tabelul 11).

Tabel 9 - Număr total locuințe finalizate la sfârșitul anului, în cele 8 regiuni de dezvoltare ale României (2008-2021)

Macroregiuni, regiuni de dezvoltare si judete	Ani													
	Anul 2008	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021
	UM: Numar													
TOTAL	67255	62520	48862	45419	44016	43587	44984	46984	52206	53347	59713	67488	67816	71405
Regiunea NORD-VEST	13713	12029	7656	7123	6757	5463	7093	6167	8658	9482	11074	12792	9809	9860
Regiunea CENTRU	7671	6564	5410	4501	3794	3794	4697	5654	6189	7296	8437	8946	8894	8431
Regiunea NORD-EST	11487	11739	9584	9200	8139	7761	7116	7664	8926	8082	7522	7950	6985	8042
Regiunea SUD-EST	8060	8175	6348	6038	6239	6188	4940	4936	5915	6083	7408	7027	6007	6171
Regiunea SUD-MUNTENIA	7132	7795	7091	6610	6464	5578	4956	4969	5348	5403	5603	6208	5292	5512
Regiunea BUCURESTI - ILFOV	10192	8045	6721	5786	5790	8337	10110	11082	10022	9533	11272	14832	20773	22010
Regiunea SUD-VEST OLTEANIA	4293	3957	3086	2782	3435	2828	2523	2400	2342	2315	2932	2896	2964	3260
Regiunea VEST	4707	4216	2966	3379	3398	3638	3549	4112	4806	5153	5465	6837	7092	8119

Sursa: INS Tempo Online, prelucrarea autorilor

Tabel 10 - Număr total locuințe finalizate la sfârșitul anului, în județele regiunii Nord-Vest (2008-2021)

Macroregiuni, regiuni de dezvoltare si judete	Ani													
	Anul 2008	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021
	UM: Numar													
TOTAL	67255	62520	48862	45419	44016	43587	44984	46984	52206	53347	59713	67488	67816	71405
Regiunea NORD-VEST	13713	12029	7656	7123	6757	5463	7093	6167	8658	9482	11074	12792	9809	9860
Bihor	2460	1660	1395	1373	1390	1026	1032	896	1140	1315	1336	2341	1888	2071
Bistrita-Nasaud	1252	965	801	664	479	642	741	465	648	704	670	748	682	1029
Cluj	7227	6720	3169	3175	3064	2147	3504	3022	5221	5844	7594	8021	5491	4675
Maramures	1269	1268	1247	983	1017	868	996	811	774	631	703	761	752	843
Satu Mare	1073	897	504	499	393	442	487	663	586	727	464	583	716	788
Salaj	432	519	540	429	414	338	333	310	289	261	307	338	280	454

Sursa: INS Tempo Online, prelucrarea autorilor

Tabel 11 - Număr total locuințe finalizate la sfârșitul anului, în UAT-urile primului nivel al ZM Cluj (2008-2021)

Judete	Localitati	Ani													
		Anul 2008	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021
		UM: Numar													
		Numar	Numar	Numar	Numar	Numar	Numar	Numar	Numar	Numar	Numar	Numar	Numar	Numar	Numar
Cluj	55687 APAHIDA	439	479	215	128	248	193	239	221	222	305	398	386	404	435
-	55838 BACIU	660	374	212	215	63	132	303	114	131	351	502	403	284	268
-	56988 CHINTENI	14	70	45	23	50	37	38	27	52	62	95	78	44	114
-	57225 CIURILA	17	6	8	1	3	:	6	11	:	:	6	5	3	:
-	57582 FELEACU	21	24	25	43	32	30	26	39	38	57	70	75	56	79
-	57706 FLORESTI	4180	3909	853	1265	1178	905	824	1024	1901	1330	2061	2593	1626	1404

Sursa: INS Tempo Online, prelucrarea autorilor

În ceea ce privește suprafața locuibilă desfășurată, acest indicator trebuie corelat și cu creșterea de populație. Comparativ cu anul 2008, Apahida se plasează pe locul al doilea după Florești în ceea ce privește creșterea suprafeței locuibile la nivelul comunelor din primul inel al ZM Cluj. Tot pe locul al doilea se plasează și în ceea ce privește creșterea populației între cele 6 comune analizate. Putem afirma așadar că avem o creștere reală a indicatorului suprafață locuibilă desfășurată în contextul în care avem atât creștere de aproape 200% a indicatorului precum și a populației. Raportat pe cap de locuitor, suprafața locuibilă în Apahida a crescut de la 17,3 m² în 2008 la 30,32 m² în 2021.

Tabel 12 - Creștere suprafață locuibilă raportată la populație în UAT-urile primului nivel al ZM Cluj (2008-2021)

UAT	Suprafață locuibilă 2008 (m2 arie desfășurată)	Suprafață locuibilă 2021 (m2 arie desfășurată)	% modificare	Populație după domiciliu 2008	Populație după domiciliu 2021	% modificare
Apahida	157497	455532	189.23	9103	15023	65.033
Baciu	151243	360308	138.23	8236	12664	53.76
Chinteni	59620	125960	111.27	2728	3590	31.59
Ciurila	40931	60156	46.96	1347	1616	19.97
Feleacu	70780	155322	119.44	3572	4216	18.02
Florești	316672	1474471	365.61	7973	44301	455.63

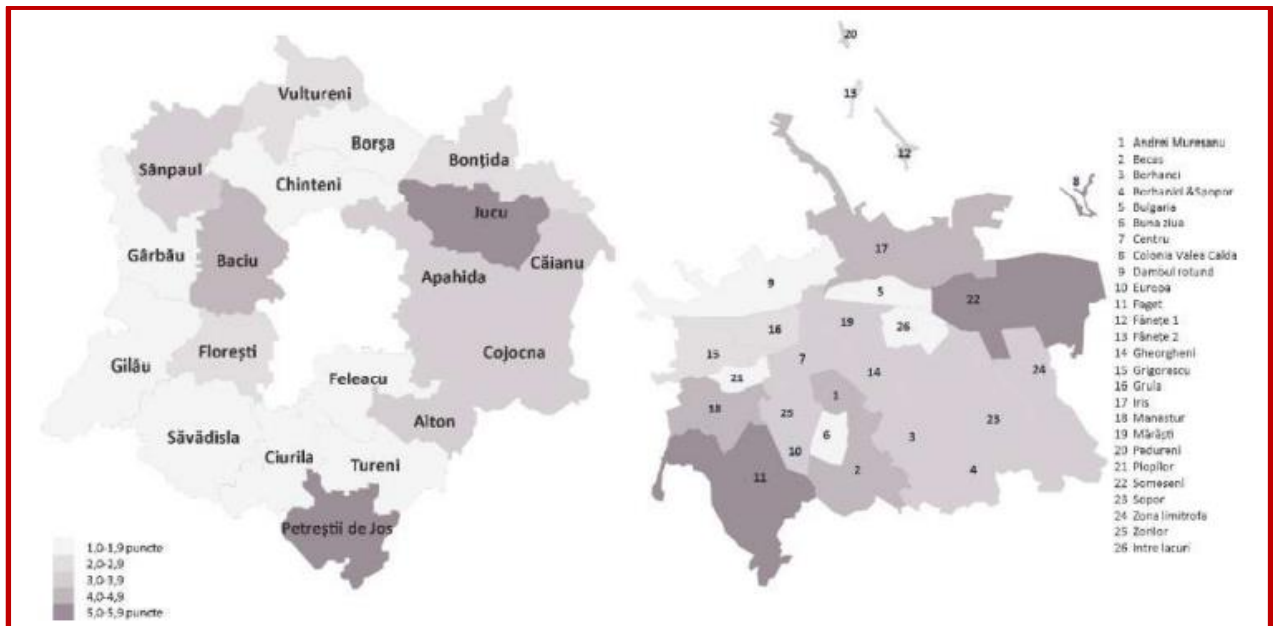
Sursa: INS Tempo Online, prelucrarea autorilor

Legat de locuire, sunt importanți și indicatorii calitativi care vizează mărimea locuinței, numărul de camere, dotările dar și cum percep locuitorii accesul la facilități precum magazine, farmacii, posibilități de petrecere a timpului liber în apropierea locuinței etc.

Astfel, în ceea ce privește evoluția suprafeței locuibile/locuință în locuințele noi, pentru intervalul 2008-2018, Apahida a cunoscut o creștere de la 35,9 m² la 53,3 m². Și în ceea ce privește evoluția numărului de camere/locuință în locuințele noi, pentru intervalul 2008-

2018, Apahida a cunoscut o creștere de la 1,8 camere la 2,9 camere. În privința ambilor indicatori menționați, Apahida se aseamănă cu Florești. Numărul mediu de camera reflectă într-o oarecare măsură și profilul populației și anume familii tinere care au migrat aici. Sondajul de opinie utilizat în realizarea SIDU 2020-2031, realizat la nivel metropolitan a scos la iveală că, în medie, per ansamblu, dimensiunea locuințelor nu reprezintă o problemă gravă; această problemă a fost semnalată doar în localitățile periferice componente ZM, respectiv Jucu și Petreștii de Jos. Apahida se înscrie într-un scor mic de nemulțumire.

Figură 25 - Sondaj de opinie – punctaj obținut la aspectele de PROBLEME ALE LOCUIRII: Locuința e prea mică

Sursa: SIDU Cluj-Napoca 2021-2030, p. 409

3.4 Gradul de dotare al locuințelor

Datele vechi, datând de la recensământul populației și locuințelor din 2011, surprind numeroase deficiențe în comunele din periurban în ceea ce privește accesul la rețeaua centralizată de apă și canalizare. Se conturează imaginea dezvoltării din primul inel de localități ale ZM Cluj, unde creșterea demografică din perioada 2011-2019 și creșterea numărului de locuințe s-a suprapus peste structura rurală, unde, deși existau terenuri disponibile și accesibile (mai mult sau mai puțin) extinderii formelor rezidențiale, nu exista, însă, și infrastructura suport care să o susțină. Astfel, că problemele semnalate la Recensământ s-au adâncit: lipsa sau inadecvarea infrastructurii tehnico-edilitare la cerințele noi impuse de dezvoltarea zonelor de locuire; lipsa sau depășirea gradului de ocupare / utilizare al dotărilor suport locuirii, precum educație, sănătate sau sociale; aglomerarea și depășirea gradului de suportabilitate a infrastructurii rutiere / a sistemului de transport public, prin intensificarea fenomenelor de navetism către principalul centru urban și

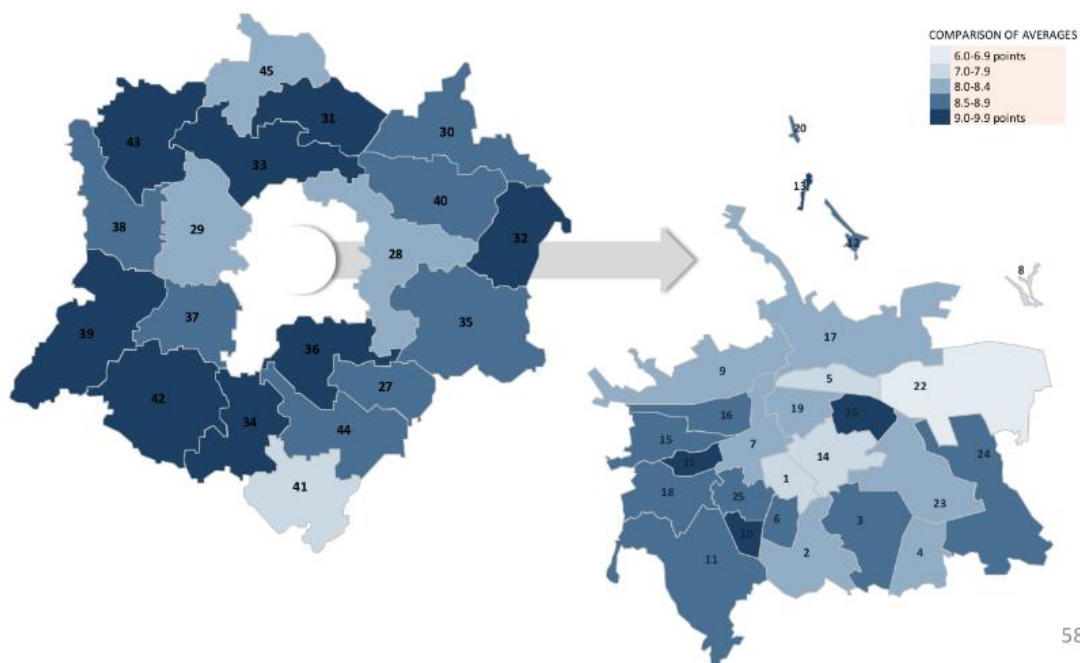
economic de la nivel județean (cu o presiune foarte mare exercitată pe axa est – vest / în lungul DN1)¹³³.

Se observă, totuși, că datorită ritmului alert de construcție și expansiunea zonelor de locuit în zone cu vădit caracter rural, până înainte de anii 2000, a forțat rezolvarea unor aspecte semnalate în RGPL 2011: în anul 2019, peste 15 localități din zona metropolitană erau conectate la rețeaua de apă potabilă, deservind peste 97% din locuitorii din UAT-urile respective; aproximativ 83% din locuitorii din 13 din localitățile componente ZM beneficiau (în anul 2019) de acces la sistemul de canalizare; localitățile în care accesul populației la sistemul de canalizare era limitat, erau: Aiton, Ciurila, Petreștii de Jos, Tureni, Căianu, Feleacu și Vultureni¹³⁴.

Sondajul de opinie realizat de Banca Mondială, Dotare metropolitană Cluj-Napoca mai pune în evidență următoarele aspecte legate de dotarea locuințelor și satisfacția rezidenților:

- În ceea ce privește **satisfacția cu privire la locuința actuală**, situația este mai puțin bună în Apahida comparativ cu celelalte comune din primul inel al zonei metropolitane. Astfel, Apahida se plasează la un nivel mediu de satisfacție cu situația locativă între 8,0-8,4 (pe o scală de la 1-10, unde 1 e cea mai scăzută satisfacție iar 10 cea mai ridicată), similar cu comuna Baci. Restul comunelor din primul inel se plasează pe intervalul 8,5-8,9 sau 9,0-9,9.

Figură 26 - Grad satisfacție față de situația locativă

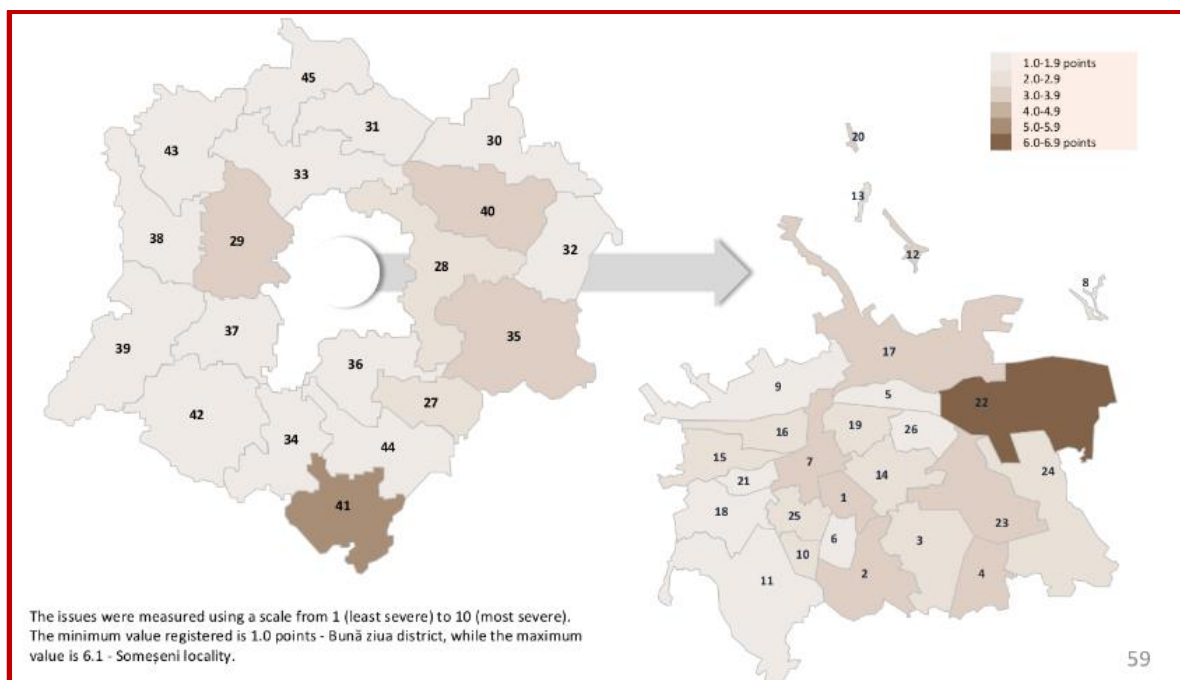
Sursa: Banca Mondială, Dotare metropolitană Cluj-Napoca, document de lucru, 2020

¹³³ Ibidem, pp. 410-411

¹³⁴ Ibidem, p. 411

- În ceea ce privește percepția vizavi de **problemele structurale ale locuinței**, situația este una medie în Apahida comparativ cu restul comunelor din primul inel. Chinteni, Ciurila, Feleacu și Florești înregistrează o percepție mai bună vizavi de lipsa problemelor structurale comparativ cu Apahida în timp ce Baciul înregistrează o valoare peste cea din Apahida.

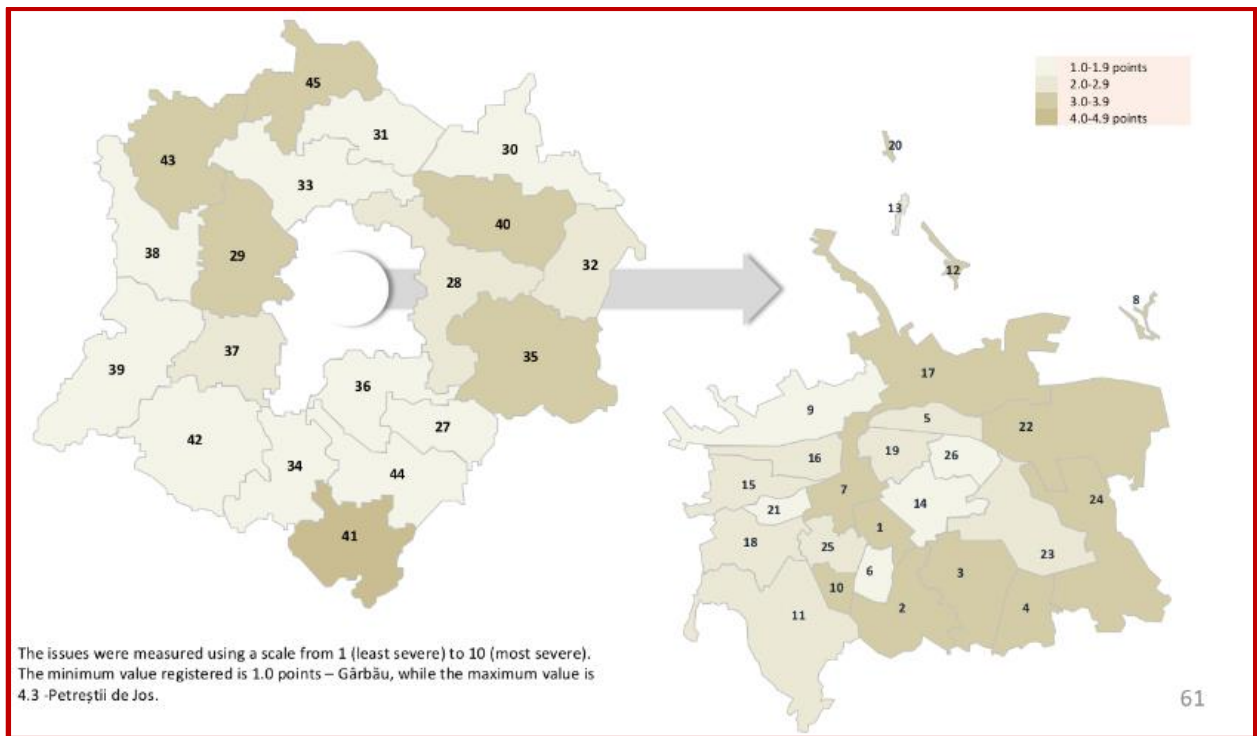
Figură 27 - Locuința are probleme structurale

Sursa: Banca Mondială, *Dotare metropolitană Cluj-Napoca, document de lucru, 2020*

- În ceea ce privește **atractivitatea zonei** în care este situată locuința, Chinteni, Ciurila și Feleacu au cea mai bună plasare, urmate de Apahida și Baciul, și pe ultima poziție de Florești.

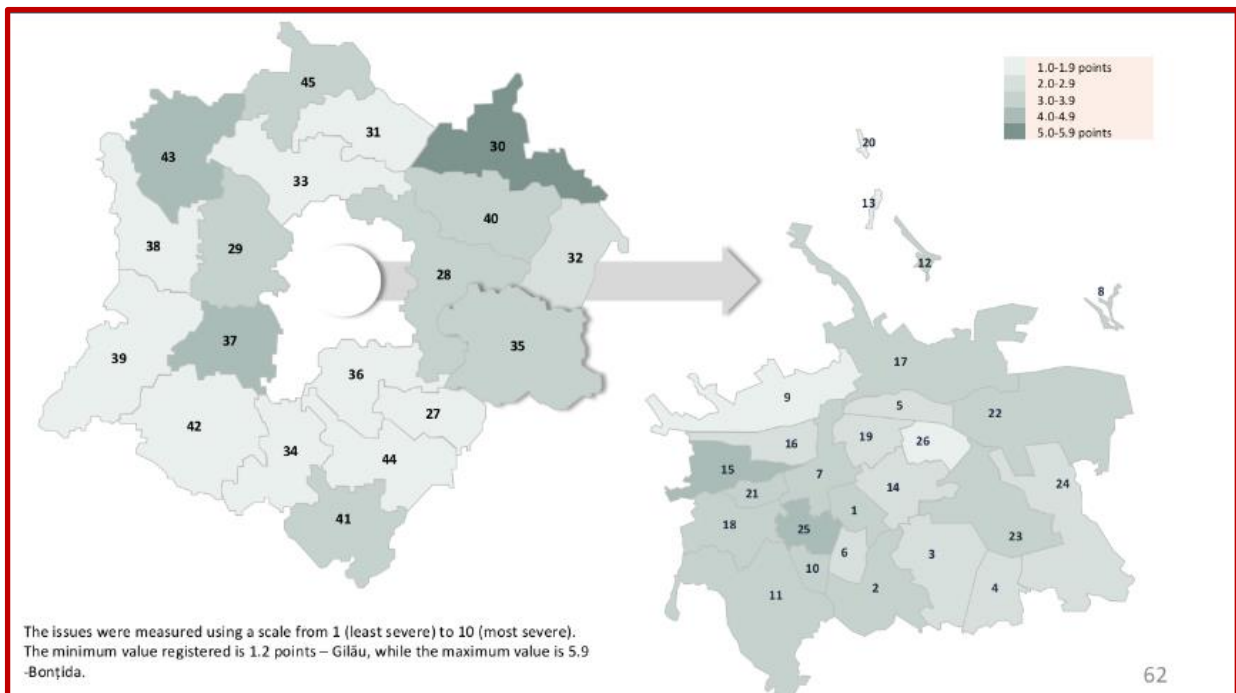
Figură 28 - Locuința este localizată într-o zonă neatractivă

Sursa: Banca Mondială, Dotare metropolitană Cluj-Napoca, document de lucru, 2020

- În ceea ce privește **distanța dintre locuință și locul de muncă**, cele mai bune valori la nivelul primului inel al zonei metropolitane le regăsim în Chinteni, Ciurila, Feleacu, urmate de Apahida și Baci, și pe ultima poziție de Florești.

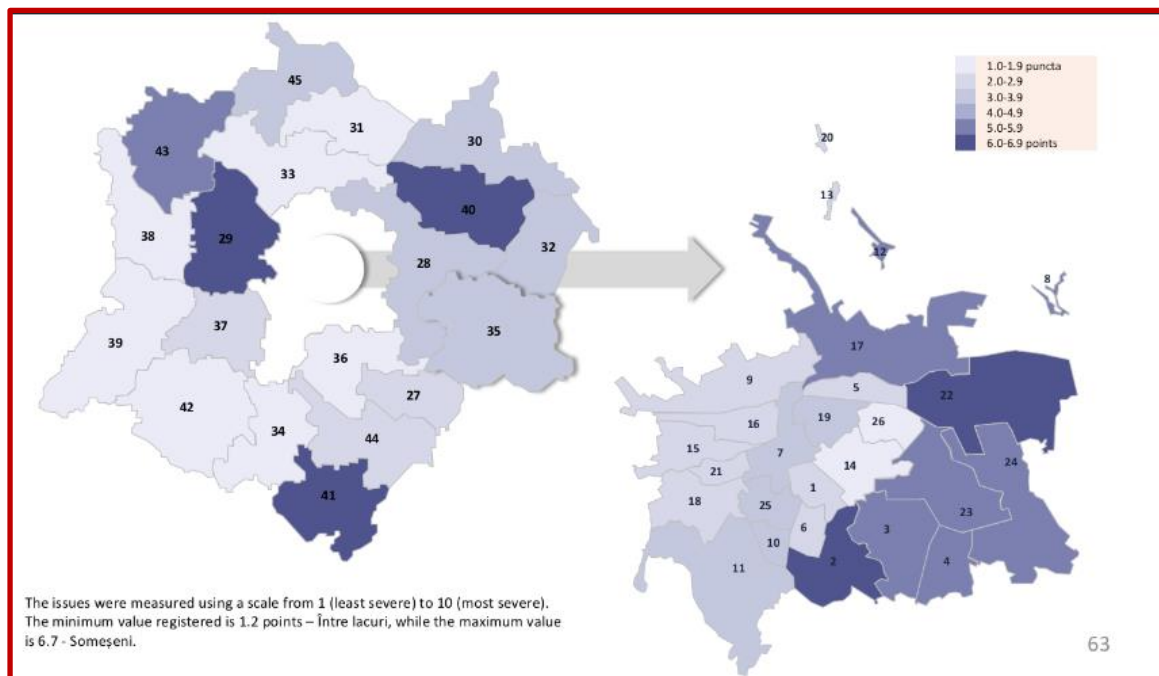
Figură 29 - Locuința este prea departe de locul de muncă

Sursa: Banca Mondială, Dotare metropolitană Cluj-Napoca, document de lucru, 2020

- În ceea ce privește distanța dintre locuință și transportul în comun, cele mai bune valori la nivelul primului inel al zonei metropolitane le regăsim în Chinteni, Ciurila, Feleacu, urmate de Florești, apoi de Apahida, și pe ultima poziție de comuna Baci.

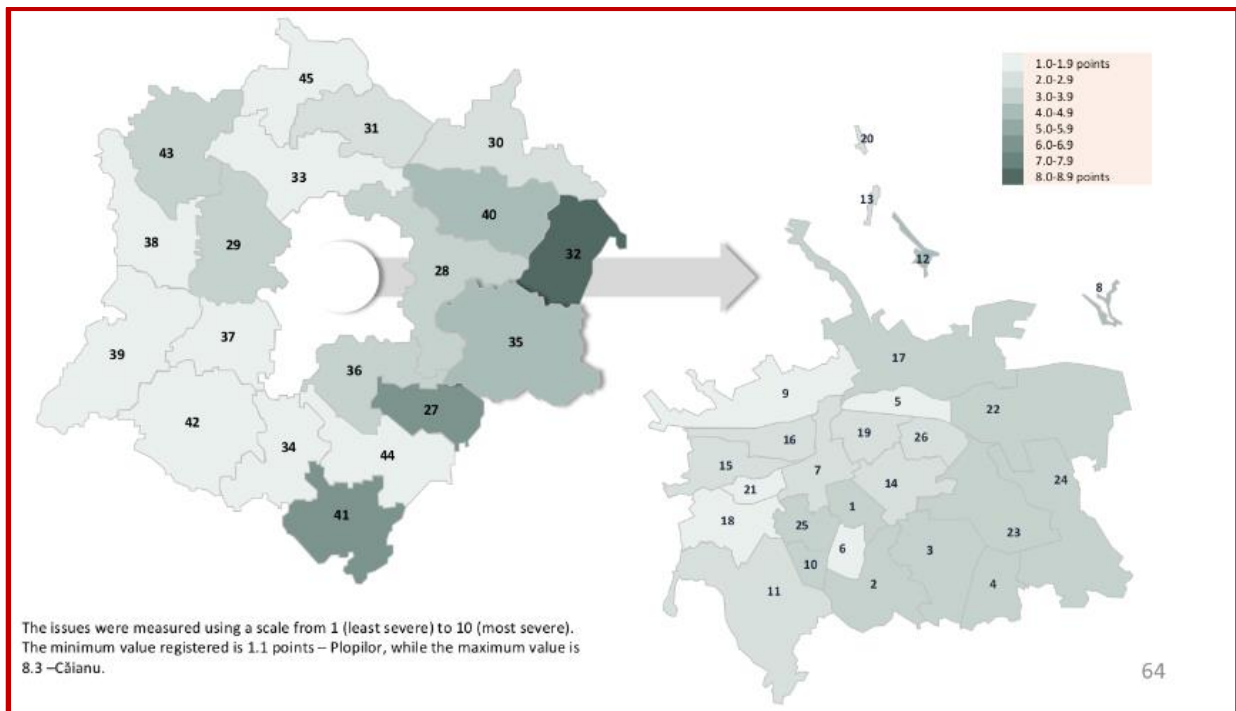
Figură 30 - Locuința este prea departe de transportul în comun

Sursa: Banca Mondială, Dotare metropolitană Cluj-Napoca, document de lucru, 2020

- În privința accesului la utilități (apă, canalizare, electricitate, gaz), situația este una medie în Apahida. Cele mai bine plasate comune din primul inel sunt Chinteni, Ciurila, Florești, urmate de Apahida, Baci și Feleacu.

Figură 31 - Locuința are probleme din perspectiva accesului la utilități

Sursa: Banca Mondială, Dotare metropolitană Cluj-Napoca, document de lucru, 2020

Trebuie menționat în încheiere că aceste date se bazează pe percepția locuitorilor și pot să nu reflecte în mod acurat situația reală.

4. Infrastructură și servicii comunitare de utilități publice

4.1 Infrastructura și serviciile de alimentare cu apă potabilă

Alimentarea cu apă a municipiului Cluj-Napoca și a majorității comunelor din ZM Cluj se realizează preponderent din sursa de bază de suprafață Lacul Tarnița, la care se adaugă sursele de rezervă Lacul Someșul Cald și Lacul Gilău, respectiv captarea subterană Florești. Apa brută captată din lacuri este transportată printr-o conductă de mari dimensiuni (Dn 1200) la Stația Gilău, unde este tratată și distribuită consumatorilor deserviți, iar cea din sursa subterană Florești este tratată cu clor gazos în aceeași locație (zona Muzeul Apei). Stația de tratare Gilău a fost reabilitată și modernizată în mai multe etape, în vederea alinierii la standardele UE în domeniu¹³⁵.

Conform PATJ Cluj, capacitatea de înmagazinare a apei potabile în rezervoare este concentrată în municipiul Cluj-Napoca (34.800 mc), respectiv în comuna Baci (1.500 mc). La nivelul comunelor Florești, Gilău și Feleacu capacitatea de stocare este de 800 mc, în Sânpaul de 750 mc, în Săvădisla de 600 mc, în Chinteni de 515 mc, în Apahida de 500 mc, în Gârbău de 400 mc, în Cojocna de 340 mc, în Jucu, Tureni și Ciurila de 300 mc, în Petreștii de Jos de 263 mc, în Căianu și Aiton de 200 mc, iar în Bonțida nu există rezervoare¹³⁶.

Conform datelor INS, la sfârșitul anului 2021 toate cele 20 de UAT-uri care alcătuiesc ZM Cluj, inclusiv Apahida, dispuneau de rețea centralizată de alimentare cu apă. Lungimea rețelei simple de distribuție (care exclude conductele de aducțiune și branșamentele) la nivelul anului 2020 se ridică în comuna Apahida la 91,3 km. Lungimea rețelei a crescut în mod constant în ultimele două decenii (rata de creștere 2008-2020 a fost de 77,28%). Atât la nivelul comunelor din primul inel al ZM Cluj cât și la nivelul județului Cluj, Apahida are cea mai lungă rețea de distribuție (fără a lua în calcul aducțiuni și conducte de transport) (Tabelul 13). Conform PATJ Cluj, care raportează aceste date la nivelul anului 2019, cea mai extinsă rețea de apă potabilă se regăsește în municipiul Cluj-Napoca, în lungime de 693 km în 2019 (601 km de rețea de distribuție și 92 km de rețele de transport și aducțiune), respectiv 44 de stații de pompare. Acesta este urmat de comuna Apahida (151 km), Gilău (80 km), Florești (68 km), Căianu (55 km), în timp ce la polul opus se regăsesc comunele Tureni (8 km), Ciurila (12 km) și Bonțida (18 km) (Tabelul 14). Lungimea rețelei nu este în mod necesar un indicator al gradului de deservire al gospodăriilor cu acest serviciu pentru simplul fapt că așezările au o configurație complet diferă. În ZMC există comune cu un număr variabil de sate componente (de ex. 3 în cazul comunei Florești versus 8 în cazul comunei Cojocna), respectiv așezări rurale cu o morfologie eterogenă (sate de tip adunat - precum Florești, cu o rețea stradală, implicit a rețelelor utilitare, relativ suplă și o densitate ridicată, respectiv sate de tip răsfirat, cu o rețea

¹³⁵ Ibidem, p. 248

¹³⁶ Ibidem, p. 248

stradală mai complexă, locuințe de tip individual, cu o densitate redusă, precum Feleacu sau Chinteni, unde este necesară o infrastructură tehnico-edilitară mai extinsă). Acest lucru explică, de altfel, de ce comuna Apahida are o rețea de alimentare mai extinsă decât comuna Florești, deși populația acesteia din urmă este de circa 3 ori mai numeroasă¹³⁷.

Tabel 13 - Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile la nivelul localităților din primul inel al ZM Cluj

Judete	Localitati	Anul 2008	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	% modificare 2008-2020
		UM: Km													
		Kilometri	Kilometri	Kilometri	Kilometri	Kilometri	Kilometri	Kilometri	Kilometri	Kilometri	Kilometri	Kilometri	Kilometri	Kilometri	
Cluj	55687 APAHIDA	51.5	57	62.5	62.5	79	86.8	82	86.5	83	84.1	88.7	91.3	91.3	77.28
-	55838 BACIU	32.7	33.3	58.3	58.3	60.3	61.3	56.6	56.6	149.2	58.4	61.8	61.8	67.1	105.20
-	56988 CHINTENI	12	12	12	12	12	12	12	38.1	37.3	37.5	37.5	37.5	37.5	212.50
-	57225 CIURILA	6.2	6.2	6.2	10	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2	5.2	11.8	11.8	28	351.61
-	57582 FELEACU	7.5	7.5	7.5	17.4	18	18	18	18	22	38	40	39.2	39.2	422.67
-	57706 FLORESTI	47	47	59.1	59.1	61	63	63	60	60	59.6	61.3	61.3	61.3	30.43

Sursa: INS Tempo Online, prelucrarea autorilor

Tabel 14 - Centralizator privind lungimea rețelelor de aducțiune și distribuție a apei, respectiv a stațiilor de pompare din sistemele de alimentare centralizate (semestrul 1 - 2019).

Localitate	Rețea de transport și aducțiune m	Rețea de distribuție m	Total	Stații de pompare, stații de ridicare a presiunii		
				Număr	Putere (kw)	Capacitate (m ³ /h)
Apahida	64,627	86,405	151,032	7	75	180
Baciu	9,363	45,460	54,823	9	190	590
Chinteni	14,837	39,540	54,377	6	260	984
Ciurila	Nu este inclusă în analiză (alt operator)	Nu este inclusă în analiză (alt operator)	Nu este inclusă în analiză (alt operator)	Nu este inclusă în analiză (alt operator)	Nu este inclusă în analiză (alt operator)	Nu este inclusă în analiză (alt operator)
Feleacu	5,044	33,153	38,197	2		40
Florești	17,494	50,892	68,386	12	150	1042

Sursa: PATJ Cluj, Studiu de fundamentare privind dotarea tehnică teritorială, 2020, p. 11

Faptul că toate UAT-urile din ZMC au sistem centralizat de alimentare cu apă potabilă nu echivalează cu faptul că toate gospodăriile au acces la acest serviciu. În cazul comunelor, beneficiază de rețea de apă preponderent zonele rezidențiale mai dens populate din satele-reședință, însă nu și toate zonele de extindere imobiliară a acestora, trupurile mai izolate sau satele componente de dimensiuni mai mici. La nivelul comunei Apahida toate satele componente beneficiază de acest serviciu. În acest context, o analiză mai relevantă cu privire

¹³⁷ Ibidem, p. 249

la gradul de deservire este cea a numărului de persoane deservite de branșamentele la gospodăria ale operatorului Compania de Apă Someș. Datele PATJ Cluj aferente anului 2019, indicau deficiențe majore la nivelul comunelor Tureni (90% din populația cu domiciliul neconectată), Ciurila (75%), Feleacu (38%), Gârbău (36%), Săvădisla (36%), Aiton (32%), Sânpaul (31%), Baci (26%), Chinteni (21%), Cojocna (18%). În municipiul Cluj-Napoca și comunele Florești, Gilău, Apahida, Jucu, Căianu, Borșa situația este una satisfăcătoare, cu procente de peste 90%, chiar și de peste 100% (Jucu, Căianu) (Tabelul de mai jos), ceea ce indică existența unor cazuri de persoane care au reședința de facto în aceste comune fără modificarea domiciliului din cartea de identitate¹³⁸.

Tabel 15 - Centralizator privind numărul branșamentelor, respectiv a numărului de locuitori deserviți în sistemele de alimentare centralizate

Localitate	Branșamente				Rezervoare (m ³)	Populație	
	Populație	Agenți	Instituții	Total		Populație stabilă la 1 Ianuarie 2019	populație conectată la 30 iunie 2019
Apahida	4,330	145	34	4,509	500	13,854	12,630
Baci	1,783	54	22	1,859	1,500	11,883	8,825
Chinteni	901	14	17	932	515	3,343	2,643
Ciurila	Nu este inclusă în analiză (alt operator)	Nu este inclusă în analiză (alt operator)	Nu este inclusă în analiză (alt operator)	Nu este inclusă în analiză (alt operator)	Nu este inclusă în analiză (alt operator)	Nu este inclusă în analiză (alt operator)	Nu este inclusă în analiză (alt operator)
Feleacu	922	19	3	944	800	4,042	2,530
Florești	5,134	535	43	5,712	800	38,257	36,217

Sursa: PATJ Cluj, Studiu de fundamentare privind dotarea tehnică teritorială, 2020, p. 23

În ceea ce privește consumul de apă, după anul 2012, avem creșteri atât ale consumului total cât și ale celui casnic la toate comunele din primul inel al ZM Cluj. Creșterea pentru comuna Apahida este de peste 80% la ambii indicatori (Tabelul de mai jos). Apahida este în acest

¹³⁸ Ibidem, p. 251

context una dintre localitățile periurbane care au beneficiat de două categorii de factori favorizanți: continuarea/amplificarea fenomenului de suburbanizare (noi zone rezidențiale, zone de afaceri), respectiv extinderea rețelelor de alimentare în zonele nedeservite. În ceea ce privește consumul pe cap de locuitor, în Apahida este 52,15 m³ la nivelul anului 2020, o valoare relativ apropiată de cea din municipiul Cluj-Napoca, lucru ce poate fi interpretat în sensul unui acces crescut al gospodăriilor la rețea.

Tabel 16 - Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor la nivelul localităților din primul inel al ZM Cluj

Destinația apei distribuite	Judete	Localitati	Ani									% modificare 2011-2020
			Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	
			UM: Mii mc									
		Mii metri cubi	Mii metri cubi	Mii metri cubi	Mii metri cubi	Mii metri cubi	Mii metri cubi	Mii metri cubi	Mii metri cubi	Mii metri cubi	Mii metri cubi	
Total	Cluj	55687 APAHIDA	510	600	531	572	593	672	758	835	933	82.94
-	-	55838 BACIU	338	918	356	387	409	442	467	526	566	67.46
-	-	56988 CHINTENI	57	64	64	57	67	78	94	112	138	142.11
-	-	57225 CIURILA	33	31	28	26	28	26	22	21	39	18.18
-	-	57582 FELEACU	9	13	13	13	11	26	43	79	104	1055.56
-	-	57706 FLORESTI	2049	1411	1443	1671	1893	2361	2596	2788	3133	52.90
din care: pentru uz casnic	Cluj	55687 APAHIDA	407	486	420	459	475	544	592	641	755	85.50
-	-	55838 BACIU	309	892	331	357	369	394	413	440	437	41.42
-	-	56988 CHINTENI	57	64	64	54	62	74	87	103	123	115.79
-	-	57225 CIURILA	33	31	28	26	27	26	22	21	34	3.03
-	-	57582 FELEACU	9	13	13	13	11	26	42	77	99	1000.00
-	-	57706 FLORESTI	1503	1213	1158	1342	1515	1900	2134	2338	2611	73.72

Sursa: *INS Tempo Online, prelucrarea autorilor*

În ceea ce privește comuna Apahida, una din cele mai mari disfuncții vizează subdimensionarea rețelei în raport cu creșterea consumului determinat de noile dezvoltări rezidențiale din ultimii ani.

Toate UAT-urile din ZMC au delegat serviciul de alimentare cu apă către ADI-uri (Asociația Regională pentru Dezvoltarea Infrastructurii din Bazinul Hidrografic Someș-Tisa și "Apa Văii Arieșului"), care la rândul lor, au încheiate contracte cu operatorii regionali Compania de Apă Someș și Compania de Apă Arieș – ambele având ca acționari UAT-urile. Acestea sunt singurele care au avut și au acces la fonduri comunitare pentru investiții. În perioada de pre-aderare (ISPA) și perioada de programare 2007-2013 (POS MEDIU – inclusiv economii) aceste investiții au fost concentrate în zonele urbane și în comunele din imediata proximitate a acestora.

Compania de Apă Someș, utilizând fondurile europene disponibile în perioada de programare 2014-2020 (POIM) și 2021-2027 (PODD) a demarat următoarele proiecte majore de investiții finanțate din aceste fonduri, care vizează direct comuna Apahida:

- Extinderea rețelei de distribuție a apei potabile (inclusiv branșamente, hidranți, stații de pompare) din Apahida-Câmpenești-Sânnicoară-Sub Coastă (8,8 km)
- Reabilitarea rețelei de alimentare cu apă potabilă din Apahida-Sânnicoară (10,8 km)
- Reabilitarea rezervoarelor existente în Apahida¹³⁹.
-

¹³⁹ Ibidem, p. 256

4.2 Infrastructura și serviciile de colectare și epurare ape uzate

Sistemele de canalizare ale apei pluviale și menajere asigură preluarea apelor meteorice, respectiv a celor provenite de la consumatori, având ca scop principal aducerea lor la o stare calitativă care să permită evacuarea lor în emisari. Operațiunile de preluare, transport și mai ales epurare, presupun investiții majore de capital, pentru atingerea obiectivelor de mediu propuse. La nivelul județului Cluj toate centrele urbane au modernizate stațiile de epurare, prin proiecte de investiții majore derulate în intervalul 2012-2013¹⁴⁰. Dacă în cazul serviciului de alimentare cu apă putem discuta despre un grad de deservire ridicat al gospodăriilor din ZM Cluj, cu un număr limitat de sate și de areale fără acces la rețea, în cazul canalizării extensia teritorială a serviciilor este mult mai redusă.

Dintre comunele din ZM Cluj, doar Apahida, Baciul, Bonțida, Borșa, Florești, Gilău, Jucu, Sânpaul și Săvădisla dispun de sisteme centralizate de colectarea a apelor uzate. Dintre acestea, doar Jucu dispune și de o rețea de canalizare pluvială (în sistem divizor). Totuși, chiar și la nivelul acestora, lungimea rețelei existente indică o acoperire parțială a rețelei stradale¹⁴¹.

La sfârșitul anului 2020 rețeaua simplă de canalizare (canale colectoare principale, secundare și rețele de serviciu, fără racorduri) de la nivelul comunei Apahida măsoară 70,5 km. În ceea ce privește creșterea lungimii rețelei în Apahida, aceasta este una spectaculoasă pe intervalul 2008-2020, de peste 300% (Tabelul de mai jos). Trebuie însă spus că prin raportare la rețeaua de apă potabilă ea este mult mai redusă, rețeaua de canalizare reprezentând doar 77,2% din cea de apă.

Tabel 17 - Lungimea totală a rețelei simple de canalizare la nivelul localităților din primul inel al ZM Cluj

Judete	Localitati	Ani													% modificări 2008-2020
		Anul 2008	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	
		UM: Km													
		Kilometri	Kilometri	Kilometri	Kilometri	Kilometri	Kilometri	Kilometri	Kilometri	Kilometri	Kilometri	Kilometri	Kilometri	Kilometri	Kilometri
Cluj	55687 APAHIDA	16.7	16.7	16.7	16.7	16.7	25.1	25.1	25.1	60.7	60.9	69.6	70.5	70.5	322.16
-	55838 BACIU	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	15.6	15.6	73.33
-	56988 CHINTENI	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	23.3	lipsă date
-	57225 CIURILA	:	:	:	:	:	:	3.8	:	:	:	:	:	:	lipsă date
-	57706 FLORESTI	18.4	18.4	18.4	39.4	50.4	50.4	50.4	41.2	32.8	33.2	42.8	42.8	42.8	132.61

Sursa: INS Tempo Online, prelucrarea autorilor

Gradul de conectare al locuitorilor la rețeaua de canalizare este un alt parametru tehnic considerat, prin care sunt evidențiate eventuale zone sensibile, cu potențial de corecție/ajustare, în sensul atingerii obiectivelor aferente Directivei Europene privind tratarea apelor uzate reziduale 91/271/CEE. Cele mai ridicate valori ale gradului de conectare se întâlnesc la nivelul spațiilor urbane dar și în cadrul unor comune, a căror programe de dezvoltare au vizat creșterea gradului de conectivitate la rețelele de canalizare (Băișoara,

¹⁴⁰ PATJ Cluj, Studiu de fundamentare privind dotarea tehnică teritorială, 2020, p. 41

¹⁴¹ SIDU Cluj-Napoca 2021-2030, p. 258

Cătina, Florești, Pălatca, Sâncraiu, Sânpaul, Săvădisla). Comuna Apahida din nefericire nu se numără printre aceste comune, având un indicator de conectare de puțin peste 20% (Tabelul de mai jos).

Tabel 18 - Sinteza datelor privind rețelele de canalizare și gradul de conectare la nivelul C. A. Someș

Localitate	Rețele de canalizare					Grad conectare rețeaua de canalizare %
	Menajere m	Pluviale m	Total m	Nr cămine racord	Nr cămine control-vizitare	
Apahida	63,539	0	63,539	547	221	22.0%
Baciu	9,000	0	9,000	748	150	55.0%
Chinteni	23,320	0	23,320	617	193	30.0%
Ciurila	Apartține de un alt operator regional	Apartține de un alt operator regional	Apartține de un alt operator regional	Apartține de un alt operator regional	Apartține de un alt operator regional	Apartține de un alt operator regional
Feleacu	Fără rețea de canalizare	Fără rețea de canalizare	Fără rețea de canalizare	Fără rețea de canalizare	Fără rețea de canalizare	Fără rețea de canalizare
Florești	30,289	0	30,289	3,313	135	90.0%

Sursa: PATJ Cluj, *Studiu de fundamentare privind dotarea tehnică teritorială, 2020, p. 46*

În ultimii 10-15 ani, la nivelul ZM Cluj au fost realizate o serie de investiții cu fonduri europene pentru extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă uzată care au fost însă concentrate în zonele urbane care dispuneau deja de un sistem funcțional. Comuna Apahida a beneficiat de investiții în înființarea rețelei de canalizare parțial în satele Sânnicoară și Apahida (38,7 km de conducte, 14 stații de pompare) (prin POS MEDIU). În contextul dirijării fondurilor europene pentru infrastructura majoră către zonele urbane, comunitățile rurale s-au orientat către accesarea de fonduri guvernamentale sau fonduri europene destinate infrastructurii rurale pentru înființarea sistemelor de canalizare și epurare a apelor uzate. Astfel, în comuna Apahida, cu fonduri din PNDL s-au finalizat sau se află încă în curs lucrări vizând construcție rețea de canalizare și stație de epurare în satul Pata¹⁴².

Proiectele majore pregătite pentru viitor de Compania de Apă Someș și care vizează comuna Apahida legat de servicii de colectare și epurare a apelor uzate vizează înființarea rețelei de

¹⁴² Ibidem, p. 259

canalizare (4 stații de pompare, 2 km de conducte de refulare și 21 km de rețea) în satul Câmpenești.

În finalul secțiunilor care vizează infrastructura de apă și canalizare la nivelul comunei Apahida includem un tabel sintetic la nivelul localităților componente ale Apahidei. Potrivit figurii de mai jos, se poate observa că avem sisteme de apă și canalizare doar în trei din localitățile componente ale comunei.

Figură 32 - Situație rețele apă și canalizare în localitățile componente ale comunei Apahida

Nr. Crt	DENUMIRE LOCALITATE	Apa - Canal	Data operării Lună / An
SUCURSALA CLUJ			
Comuna APAHIDA		A+C	Jan-99
	CORPADEA	A	Nov-07
	DEZMIR	A+C	Jan-05
	SĂNNICOARA	A+C	Apr-00
	CÂMPENESTI	A	Apr-09
	SUB COASTĂ	A	Feb-10
	PATA	A	Jan-12
	BODROG	A	Mar-12

Sursa: PATJ Cluj, Studiu de fundamentare privind dotarea tehnică teritorială, 2020, p. 53

4.3 Racordarea locuințelor la alimentarea cu energie electrică

Unul din parametrii relevanți utilizați în aprecierea nivelului de dezvoltare locală îl reprezintă gradul de racordare a locuințelor la alimentarea cu energie electrică. Alimentarea se poate realiza atât de rețeaua publică de electricitate, cât și de la sisteme locale de producere energie electrică alternativă (ex. fotovoltaică). Un lucru însă este cert, gospodăriile care nu au încă acces la curent electric sunt condamnate să trăiască în condițiile secolului XIX-lea. Din aceste considerente, unul dintre dezideratele dezvoltării locale trebuie să-l reprezinte racordarea tuturor gospodăriilor la electricitate¹⁴³.

Situația gradului de electrificare la nivelul județului Cluj s-a îmbunătățit semnificativ față de cea aferentă anilor '90, în sensul că numărul gospodăriilor neelectrificate s-a redus semnificativ. Pentru exemplificarea situației se vor folosi datele de la Recensământul Populației și Locuințelor din 2011, singurele disponibile în acest sens în prezent, din care se observă clar, că încă la nivelul anului 2011 gradul de racordare al locuințelor la rețeaua electrică era de 99,48%. Între timp, acest procent s-a îmbunătățit semnificativ ca urmare a progreselor realizate în reducerea numărului de gospodării neelectrificate și a numărului de așezări neracordate¹⁴⁴.

La recensământul din 2011, în ZM Cluj erau raportate 695 de gospodării neracordate la rețeaua de electricitate, adică aproximativ 0,3% din totalul fondului construit. În termeni absoluți, cele mai multe dintre acestea erau localizate în Apahida (171), Cluj-Napoca (124),

¹⁴³ PATJ Cluj, Studiu de fundamentare privind dotarea tehnică teritorială, 2020, p. 95

¹⁴⁴ Ibidem, p. 96

Florești (101), Gilău (42) și Cojocna (35). În termeni relativi, cea mai ridicată pondere a locuințelor neracordate la rețeaua de alimentare cu energie electrică se înregistra în satele Borșa-Crestaia (80%), Câmpenești (23,4%), Sălcea (7,8%), Iuriu de Câmpie (6%), Căianu-Vamă (5,1%), Someșu Cald (4,8%), Dezmir (4,2%), Ciumăfaia (4,2%), Giula (4,1%), Viștea (3,9%), Bărai (3,3%). Toate aceste zone sunt electrificate, prin urmare gospodăriile neracordate erau, în general, cele care nu-și permiteau plata serviciului, care erau neocupate/abandonate sau care erau recent construite și nu se branșaseră încă la rețea din varii motive. Recensământul din 2021 ne va indica în ce măsură în ZMC mai există astfel de cazuri, în condițiile în care proprietarii, administrațiile locale și operatorul a investit în ultimul deceniu în extinderea rețelei de distribuție a energiei electrice în zonele nou-construite. Totuși, în condițiile în care ritmul construcției de locuințe noi se menține ridicat la nivelul ZMC, mai ales în UAT-urile alipite de municipiu (Florești, Baci, Apahida, Chinteni, Feleacu etc.), putem afirma că sunt necesare noi investiții pentru extinderi¹⁴⁵.

Tabelul de mai jos evidențiază pentru comuna Apahida cele două localități componente problematice, și anume Dezmir și Câmpenești.

Tabel 19 - Numărul și ponderea gospodăriilor racordate și neracordate la rețeaua electrică, la nivel de UAT-uri și localități componente din județul Cluj

Denumire UAT	Denumire localitate componentă	Număr total locuințe	Număr locuințe racordate la rețeaua electrică	Pondere locuințe racordate la rețeaua electrică (%)	Număr locuințe neracordate la rețeaua electrică	Pondere locuințe neracordate la rețeaua electrică (%)
COMUNA APAHIDA	Apahida	2645	2626	99,28	19	0,72
	Bodrog	39	38	97,44	1	2,56
	Câmpenești	462	354	76,62	108	23,38
	Corpadea	272	268	98,53	4	1,47
	Dezmir	673	645	95,84	28	4,16
	Pata	288	280	97,22	8	2,78
	Sănnicoară	733	730	99,59	3	0,41
	Sub Coastă	33	33	100,00	0	0,00
TOTAL		5145	4974	96,68	171	3,32

Sursa: PATJ Cluj, Studiu de fundamentare privind dotarea tehnică teritorială, 2020, pp. 97-98

4.4 Infrastructura de iluminat public

Toate UAT-urile de la nivelul ZMC dispun de sisteme de iluminat public (stradal și, după caz, arhitectural, festiv), care sunt în generale operate de către administrațiile publice locale, prin folosirea atât a infrastructurii proprii, cât și a celei (de ex. stâlpi) aflată în proprietatea operatorului de distribuție a energiei electrice (DEER).

¹⁴⁵ SIDU Cluj-Napoca 2021-2030, p. 270

În mediul rural, starea serviciilor de iluminat public variază de la o localitate la alta. Spre exemplu, în comuna Apahida sunt necesare lucrări de extindere și modernizare a rețelei în satele Corpadea, Sub Coastă, Câmpenești, Apahida, dar și pe unele străzi din Sânnicoară. Așadar, chiar și în ipoteza atragerii unor fonduri guvernamentale prin programul AFM, există încă un necesar important de investiții în extinderea și modernizarea rețelelor de iluminat public din comunele care alcătuiesc ZM Cluj, cu multe beneficii pe termen lung: reducerea consumurilor de energie, implicat și a emisiilor de gaze cu efecte de seră asociate producției acesteia, reducerea cheltuielilor suportate de administrațiile locale cu energia consumată și cu mentenanța rețelei, creșterea siguranței publice și a celei în trafic etc¹⁴⁶.

4.5 Infrastructură de producție, transport și distribuție a gazelor naturale

Spre deosebire de alte zone din țară, multe localități din ZM Cluj au beneficiat de rețea de alimentare cu gaze naturale încă din perioada comunistă, una dintre explicații fiind proximitatea față de exploatările din Câmpia Transilvaniei. Județul Cluj se numără printre puținele județe din România care dispun de zăcăminte de gaz natural aflate în exploatare. Acestea sunt situate la periferia estică a județului, pe teritoriul comunelor Geaca, Țaga și Buza unde se află localizate două exploatări gazeifere, Țaga și Puini. Aceste două exploatări sunt administrate de către secția de producție Țaga, sucursala Târgu Mureș a ROMGAZ. Pe teritoriul comunei Apahida trece conducta de transport Sărmășel - Ceanu Mare – Cluj I (20 de țoli) iar stație de reglare-măsurare și control distribuție gaze naturale există la Pata. De la aceste stații operate de compania de stat TRANSGAZ pornesc rețelele de distribuție către consumatori.

Lungimea conductelor de distribuție în Apahida a ajuns la 141,9 km în 2020 de la 58,3 km în 2008, înregistrând creșterea cea mai mare la nivelul localităților din primul inel al ZM Cluj. În toate aceste comunități periurbane creșterea lungimii conductelor de distribuție a avut loc pe fondul investițiilor operatorilor privați (Delgaz Grid și CPL Concordia), dar și ale autorităților locale în extinderea rețelei în zonele vizate de dezvoltări imobiliare, cu un număr mare de consumatori.

Tabel 20 - Lungimea conductelor de distribuție a gazelor naturale în km la nivelul localităților din primul inel al ZM Cluj

Judete	Localitati	Ani													% modificare 2008-2020
		Anul 2008	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	
		UM: Km													
		Kilometri	Kilometri	Kilometri	Kilometri	Kilometri	Kilometri	Kilometri	Kilometri	Kilometri	Kilometri	Kilometri	Kilometri	Kilometri	
Cluj	TOTAL	1624.7	2050.1	2104.6	2153.8	2231.3	2207.9	2246.6	2631.6	2350.3	2374.3	2440	2501.4	2524.2	55.36
-	55687 APAHIDA	58.3	58.1	68.8	76.6	121.5	110.3	112	115.2	111.5	113.5	118.5	139.1	141.9	143.40
-	55838 BACIU	38.1	38.3	38.1	38.2	38.2	38.2	38.3	45.5	38.7	38.7	44.6	47.3	50	31.23
-	56988 CHINTENI		40.7	44.2	46.5	50	42.4	43.7	45.2	46.1	46.9	49.5	52.9	55.7	36.86
-	57582 FELEACU	31.6	31.6	39.7	39.7	39.7	39.9	40.1	47.4	41.7	41.7	43.7	44.8	45.6	44.30
-	57706 FLORESTI	50.4	50.4	61.3	63.3	65.9	73.7	76.9	93.8	90.6	90.6	108.4	115.2	120.5	139.09

Sursa: INS Tempo Online, prelucrarea autorilor

¹⁴⁶ Ibidem, p. 273

Tabelul de mai jos prezintă situația distribuției de gaze la nivelul localităților componente ale comunei Apahida. Apahida, Dezmir și Sânnicoară au cei mai mulți consumatori, preponderent casnici.

Tabel 21 - Localitățile alimentate cu gaze naturale, lungimea rețelei de distribuție, consumul de gaze și număr consumatori

Denumirea localităților în care se distribuie gazele naturale	Lungimea totală a conductelor de distribuire a gazelor naturale la 31.12.2018 (km)	Gaze naturale distribuite efectiv la consumatori în anul 2018 -mii m ³ -			Număr consumatori			Distribuitor
		Total	din care: pentru uz casnic	din care: pentru uz industrial	Total	din care: casnici	din care: industr.	
Dezmir	-	982,03	824,01	158,03	799	783	16	CPL CONCORDIA
Sânnicoară	-	2201,44	762,38	1439,07	845	840	5	CPL CONCORDIA
Sub Coastă	-	35,64	31,37	4,26	28	27	1	CPL CONCORDIA
Corpadea	-	62,18	62,18	0,00	93	91	2	CPL CONCORDIA
Apahida	-	4241,16	2627,86	1613,3	3316	3203	113	CPL CONCORDIA
Câmpenești	-	97,64	96,31	1,32	163	161	2	CPL CONCORDIA
Pata	-	159,45	144,75	14,69	269	258	11	CPL CONCORDIA
Bodrog	-	5,21	5,21	0,00	6	6	0	CPL CONCORDIA

Sursa: PATJ Cluj, Studiu de fundamentare privind dotarea tehnică teritorială, 2020, pp. 136-137

Efectele investițiilor pentru extinderea rețelelor s-au resimțit și la nivelul consumului înregistrat la nivelul consumatorilor casnici, care a avut o tendință accentuată de creștere, vizibilă în toate comunele deservite din primul inel al ZM Cluj. În Apahida, creșterea consumului casnic pe intervalul 2008-2020 a fost de 49,09%. Această creștere a consumului a avut loc atât ca urmare atât a creșterii populație, cât și a extinderii rețelelor.

În ceea ce privește consumul non-casnic (agenți economici, instituții etc.), putem observa o tendință de scădere accentuată a consumului de gaze naturale la nivelul întregii ZM, care a fost depășit pentru prima dată în anul 2019 de cel casnic. Excepție de la această tendință fac comunele Apahida, Bonțida, Jucu – pe fondul atragerii de noi consumatori industriali.

Tabel 22 - Cantitatea de gaze naturale consumate la nivelul localităților din primul inel al ZM Cluj

Destinația gazelor naturale distribuite	Judete	Localitati	Ani													% modificare 2008-2020
			Anul 2008	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	
			UM: Mii mc													
Total	Cluj	55687 APAHIDA	5355	4570	5908	6023	5954	6505	5713	6603	7306	7903	7782	8656	10109	88.78
-	-	55838 BACIU	2430	2641	2595	3072	2918	2703	2455	3074	3529	3848	3907	4200	5037	107.28
-	-	56988 CHINTENI	:	547	607	638	628	617	580	679	795	908	923	1033	1358	148.26
-	-	57582 FELEACU	1023	972	840	1051	957	924	861	1001	1189	1318	1393	1526	1879	83.68
-	-	57706 FLORESTI	10849	12018	11383	15962	14763	14655	14978	16751	18822	20170	20364	21023	25312	133.31
din care: pentru uz casnic	Cluj	55687 APAHIDA	4011	2850	3219	3413	3323	3312	3039	3519	3962	4324	4552	4800	5980	49.09
-	-	55838 BACIU	2087	2325	2328	2802	2613	2464	2268	2737	3025	3185	3146	3432	4149	98.80
-	-	56988 CHINTENI	:	476	523	541	547	542	517	603	715	814	840	938	1268	166.39
-	-	57582 FELEACU	914	870	724	943	843	811	753	883	1055	1146	1189	1404	1745	90.92
-	-	57706 FLORESTI	5812	7306	6973	11286	10075	10308	10773	12328	14573	15874	16008	16958	20838	258.53

Sursa: INS Tempo Online, prelucrarea autorilor

5. Mobilitate durabilă

5.1 Infrastructură și servicii de transport public județean (rutier și feroviar)

Dezvoltarea transportului public se înscrie în tendința internațională de încurajare a utilizării sistemelor de transport sustenabile care pun accentul pe utilizarea unor moduri de transport puțin sau deloc poluante prin descurajarea utilizării transportului cu autoturismul personal și încurajarea transportului nemotorizat. Serviciile de transport public au scopul de a asigura accesibilitatea populației dinspre centrele urbane înspre alte centre urbane, dar mai cu seamă de a asigura accesul persoanelor din zonele rurale către centrele urbane principale sau secundare în scopuri diverse: navetă pentru serviciu sau școală, agrement și recreere (acces către zone sau destinații turistice sau culturale), alte scopuri (ex. acces la instituții administrative centrale). Conectivitatea zonelor centrale cu cele periferice și între localități prin amenajarea și întreținerea infrastructurii rutiere și/sau feroviare devine astfel o condiție esențială pentru deplasarea locuitorilor. Transportul public în interiorul județului Cluj este efectuat prin rețele rutiere și/sau feroviare¹⁴⁷.

Transportul public județean pe cale rutieră

În interiorul județului Cluj, transportul public de călători este realizat prin intermediul operatorilor publici și autogările existente din principalele centre urbane (Cluj-Napoca – 2, plus punct de lucru al autogării Sens Vest din Turda; Câmpia Turzii – 1; Turda – 1; Dej – 1; Gherla - 1 și Huedin – 1 stație). Conform ARR (2019) în prezent sunt activi și dispun de licență de transport valabilă până la data de 30 iunie 2023 un număr de 27 operatori care efectuează curse de transport în interiorul județului¹⁴⁸.

În cadrul județului Cluj, Apahida apare ca stație intermediară în cadrul rutelor de transport public rutier.

Din perspectiva conectivității, Apahida, alături de alte comune traversate de drumuri naționale, are un grad ridicat de conectivitate. DN 1C conectează municipiul Cluj-Napoca cu municipiile Gherla și Dej, care reprezintă în orice moment stații de oprire pentru operatorii cu plecare din oricare din cele trei localități urbane (Cluj-Napoca, Sânnicoară, Apahida, Juc-Herghelie, Jucu, Răscruți, Fundătura, Iclod, Livada, Băița, Gherla, Bunești, Nima).

O mare parte dintre rutele de transport public de la nivelul județului, asigurate de operatori privați, se suprapun peste rutele asigurate de CTP în Zona Metropolitană Cluj, astfel că locuitorii comunelor Florești și Apahida beneficiază de un număr însemnat de mijloace de transport public spre și dinspre Cluj-Napoca. Suprapunerile între cele două sisteme sunt vizibile pe DJ 109A (Chinteni), DN1F (Baciu), DN1 (Florești-Gilău / Feleacu), DN1N (Apahida) și

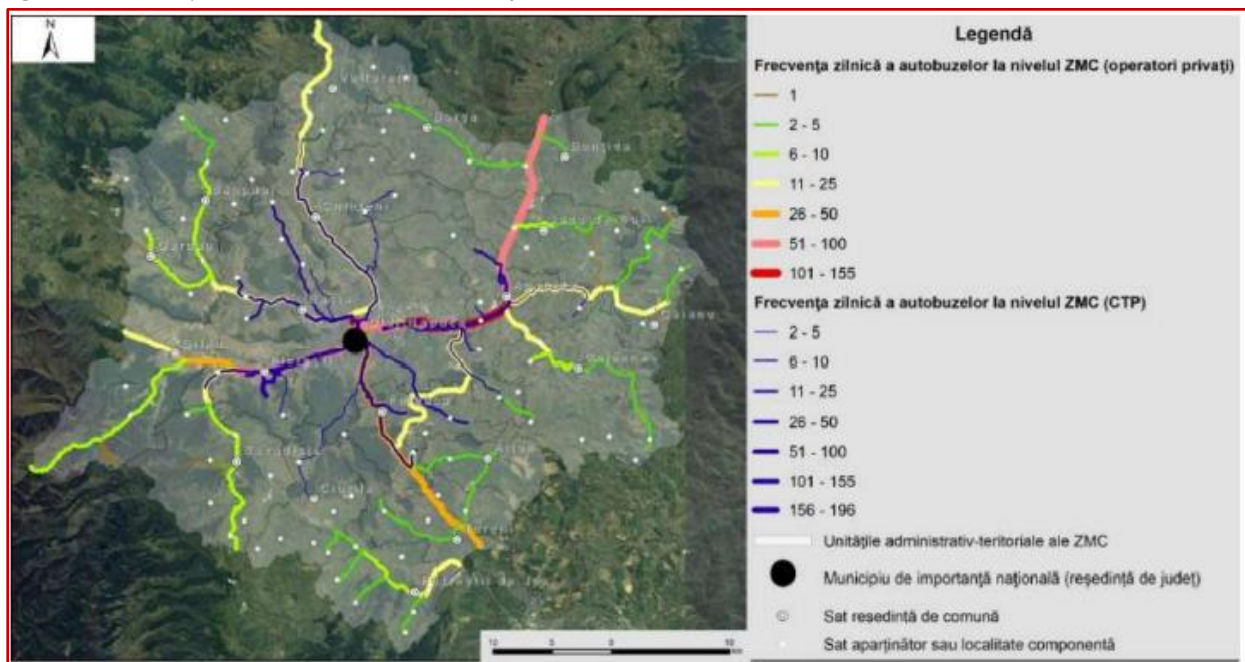
¹⁴⁷ PATJ Cluj, Studiu de fundamentare privind transportul și telecomunicațiile, 2020, p. 295

¹⁴⁸ Ibidem, p. 295

DN1C (Apahida). Aceste suprapuneri sunt datorate faptului că comunele din a doua coroană de localități nu pot fi conectate la municipiul Cluj-Napoca fără a traversa comunele din prima coroană de localități. De aceea, comune precum Gilău, Florești, Chinteni, Baci, Apahida sau Feleacu sunt deservite de ambele sisteme de transport locuitorii beneficiind astfel de o mai bună deservire. Lipsa tarifării integrate între cele două sisteme face însă deplasarea mai costisitoare pentru aceștia¹⁴⁹.

Frecvența cea mai mare a mijloacelor de transport pentru ZMC asigurate de CTP, în partea estică a municipiului Cluj-Napoca, este întâlnită pe segmentul Centura Vâlcele-Apahida – Penny Market (Apahida), circa 60 autobuze/zi. Pe acest ultim segment amintit, se adaugă zilnic încă 110 mijloace de transport public asigurate de operatori privați. Potrivit figurii de mai jos, un număr însemnat de mijloace de transport public aparținând operatorilor privați, care se deplasează în cea mai mare parte până la Dej sau Gherla, sunt între Apahida și Bonțida (66-80 autobuze/microbuze).

Figură 33 - Frecvența zilnică a autobuzelor în ZM Cluj

Sursa: SIDU Cluj-Napoca 2021-2030, p. 179

Confortul oferit de serviciile de transport public județean este unul încă redus, flota operatorilor este învechită iar foarte puține comune dețin stații de transport public amenajate. Apahida este una din puținele comune care au investit în modernizarea stațiilor de transport public. Accesul la informații privind liniile de transport public județean, orarul și localizarea stațiilor este precar. Programul este afișat pe pagina Consiliului Județean Cluj însă pentru mulți cetățeni este foarte dificil de deslușit care sunt exact traseele prezentate sau unde sunt localizate stațiile pe parcurs¹⁵⁰.

¹⁴⁹ apud CIVITTA, Planul de Mobilitate Urbană Durabilă Cluj-Napoca 2021-2030, draft octombrie 2021, p. 114

¹⁵⁰ Ibidem, p. 116

Transport public rutier metropolitan

În plus, ca și comună din primul inel al ZM Cluj, Apahida este considerată ca având grad ridicat de accesibilitate, cu plecare din municipiul Cluj-Napoca, ea beneficiind și de transport public oferit de Compania de Transport Public Cluj-Napoca.

În vederea asigurării serviciilor de transport public la nivelul municipiului Cluj-Napoca și a zonei sale metropolitane, a fost constituită, încă din anul 2013, Asociația Metropolitană de Transport Public Cluj (AMTPC), din care fac parte în prezent Municipiul Cluj-Napoca și 6 comune (Florești, Chinteni, Apahida, Baci, Ciurila și Feleacu) din primul inel al ZM Cluj, unde există rute de transport public operate de CTP. Asociația îndeplinește rolul de planificare strategică (de ex. a traseelor), coordonare (de ex. a investițiilor în infrastructura de profil), reglementare (inclusiv a sistemului de tarifare), concesionare a serviciului către operatori, autorizare (de ex. a operatorilor), finanțare și monitorizare a serviciilor de transport public de la nivelul zonei, prin delegarea voluntară a competențelor în domeniu de către UAT-urile componente. AMTPC a atribuit pentru 10 ani (2018-2028), prin delegare directă, Companiei de Transport Public Cluj-Napoca (CTP) - al cărei acționar majoritar este municipiul Cluj-Napoca, furnizarea serviciului de transport public de persoane prin curse regulate la nivelul teritoriului indicat mai sus¹⁵¹.

Sistemul transportul public din Municipiul Cluj-Napoca este într-un proces de continuă extindere, reconfigurare și modernizare, cu accent pe promovarea utilizării mijloacelor de transport public nepoluant. În ultimii ani se remarcă și extinderea spre zonele metropolitane, dar care sunt totuși mai slab deservite de liniile de transport public, comparativ cu spațiul urban. Pentru majoritatea comunelor din zona metropolitană serviciul de transport public reprezintă un motiv foarte important pentru apartenența la această structură asociativă.

Principalele culoare de transport sunt distribuite în cadrul unei rețele preponderent radială, arterele majore de circulație, aflate în prelungirea drumurilor naționale care converg în oraș, întâlnindu-se în zona centrală, orașul nebeneficiind de inele de circulație complet funcționale.

Stațiile de transport în comun sunt localizate cel mai adesea în spații de lângă carosabil (în unele cazuri fiind prevăzute cu refugiu), oferind acces la principalele obiective de interes public. În comuna Apahida avem 57 de stații, dispuse majoritar pe direcția est-vest, comparativ cu 60 în Florești, 41 în Feleacu, 36 în Chinteni și doar 8 în Ciurila)¹⁵².

Trebuie menționat că în Apahida, similar cu restul comunelor metropolitane, nu funcționează sistemul de ticketing. O altă deficiență vizează faptul că nu acoperă în mod omogen teritoriul comunei.

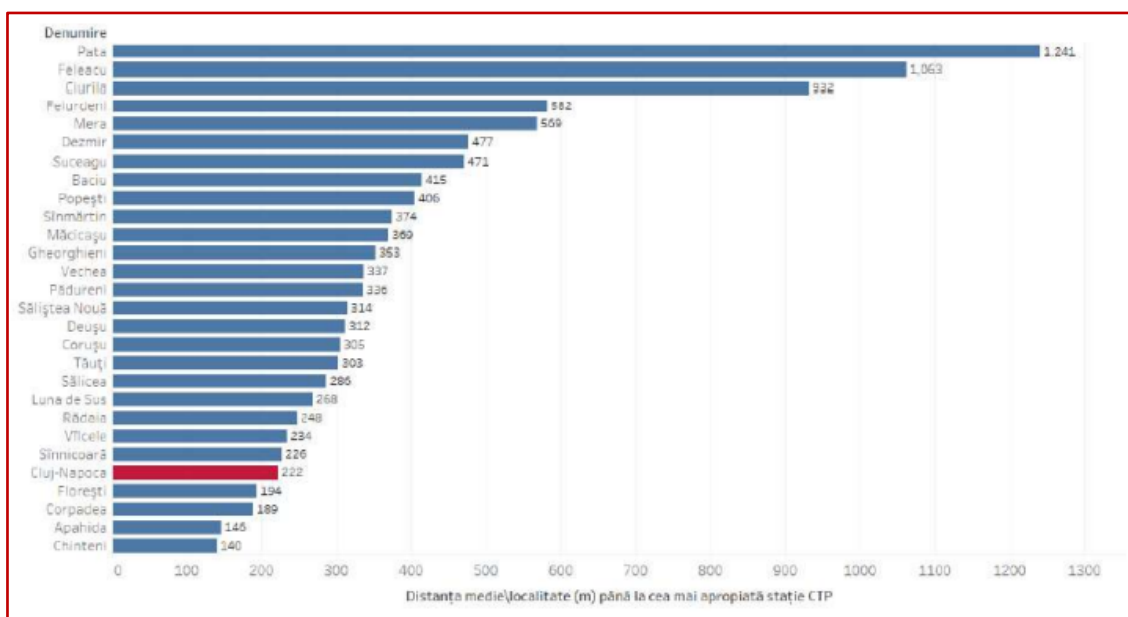
Accesibilitatea stațiilor de transport public, măsurată ca distanța dintre clădiri rezidențiale destinate locuirii și stația de autobuz, este un indicator important pentru calitatea

¹⁵¹ SIDU Cluj Napoca 2021-2030, p. 160

¹⁵² Ibidem p. 164

transportului în comun. Figura de mai jos redă pentru câteva dintre localitățile componente ale comunei Apahida această situație.

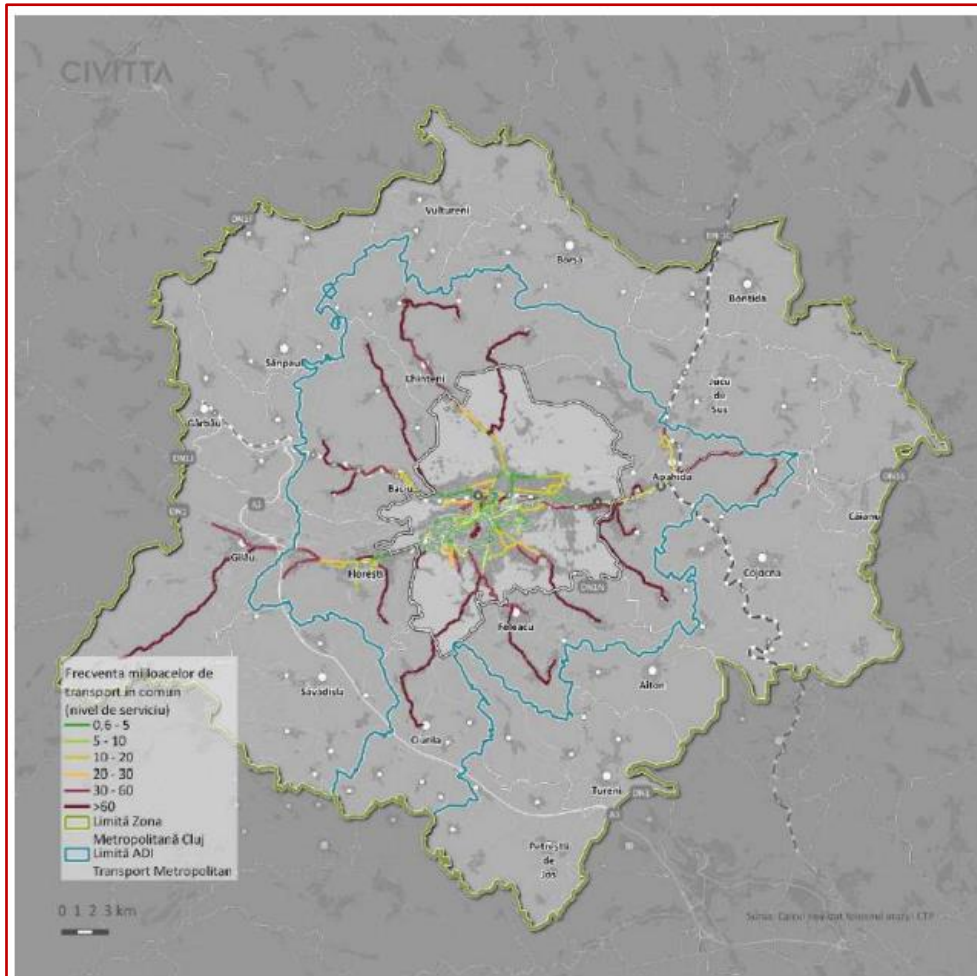
Figură 34 - Distanța medie/localitate până la cea apropiată stație de transport în comun

Sursa: SIDU Cluj-Napoca 2021-2030, p. 169

Accesibilitatea transportului în comun nu este dată doar de numărul stațiilor, distanță dintre locuință și stație ci și de frecvența mijloacelor de transport. Apahida și Baciu se plasează după Florești în ceea ce privește gradul de deservire. Figura de mai jos arată toate rutele operate la nivel metropolitan.

Figură 35 - Rute de transport public la nivel metropolitan în ZM Cluj

Sursa: PMUD apud SIDU Cluj-Napoca 2021-2030, p. 175

Față de SIDU 2014-2020 (număr planificat), numărul traseelor operate de CTP în comunele periurbane din primul inel a crescut, astfel că în Apahida există în prezent 7 trasee în loc de 5 iar în Baciș 5 în loc de 4. Acestea sunt pentru Apahida: M41 – Str. Aurel Vlaicu – Apahida, M41L – Str. Aurel Vlaicu – Câmpenești, M42 – Str. Aurel Vlaicu – Sânnicoară, M42L – Str. Aurel Vlaicu – Sub Coastă, M43 – Str. Aurel Vlaicu – Dezmir, M44 – Str. Aurel Vlaicu – Corpadea, M45 – Str. Aurel Vlaicu – Pata.

Transportul public feroviar

În cadrul Studiului de fezabilitate la PATJ Cluj care vizează transportul și telecomunicațiile, frecvența curselor dus-întors pe căile ferate din interiorul județului a fost analizată selectând rutele dinspre zonele rurale către centrele urbane (inclusiv dinspre centrele urbane mai mici spre Cluj-Napoca) pentru a evidenția gradul de complementaritate al transportului public feroviar la cel rutier, și identificând astfel gradul de accesibilitate al populației din localitățile rurale ale județului la principalele centre urbane (Câmpia Turzii, Cluj-Napoca, Dej, Gherla, Huedin, Turda)¹⁵³.

¹⁵³ PATJ Cluj, Studiu de fundamentare privind dotarea tehnică teritorială, 2020, p. 307

Din perspectiva comunei Apahida sunt relevante următoarele rute:

Ruta: Călărași Turda Hm – Cluj-Napoca (rută directă); Distanță: 59 km

Dus Traseu cu opriri : Călărași Turda Hm – Câmpia Turzii - Cânepiști Hm - Ploscoș - Valea Florilor – Boju - Tunel Hm – Cojocna – Apahida - Dezmir hc - Cluj Napoca Est - Clujana h – Cluj-Napoca

Operatori și număr trenuri: CFR Călători (7)

Întors Traseu cu opriri : Cluj-Napoca - Cluj Napoca Est - Dezmir hc – Apahida - Cojocna - Tunel Hm – Boju - Valea Florilor - Ploscoș - Cânepiști Hm - Câmpia Turzii - Călărași Turda Hm

Operatori și număr trenuri: CFR Călători (7) și Interegional Călători (1)

Ruta: Dej Călători – Apahida (rută directă); Distanță: 47 km

Dus Traseu cu opriri*: Dej Călători - Nima hc - Bunești h – Gherla – Livada Someș hc – Iclod - Fundătura hc - Bonțida - Râscruci hc – Jucu - Apahida h – Apahida. * Există și trenuri cu mai puține opriri

Operatori și număr trenuri: CFR Călători (11) și Interegional Călători (1)

Întors Traseu cu opriri*: Apahida - Apahida h – Jucu - Jucu de Jos hc - Râscruci hc - Bonțida - Fundătura hc – Iclod - Livada Someș hc – Gherla - Nima hc – Dej Călători. * Există și trenuri cu mai puține opriri

Operatori și număr trenuri: CFR Călători (9) și Interegional Călători

Ruta: Dej Călători – Cluj-Napoca (rută directă); Distanță: 59 km

Dus Traseu cu opriri*: Dej Călători – Nima hc - Bunești h – Gherla - Livada Someș hc – Iclod - Fundătura hc - - Bonțida - Râscruci hc – Jucu - Apahida h – Apahida – Dezmir hc – Cluj-Napoca Est - Cluj-Napoca. * Există și trenuri cu mai puține opriri

Operatori și număr trenuri: CFR Călători (11) și Interegional Călători (1)

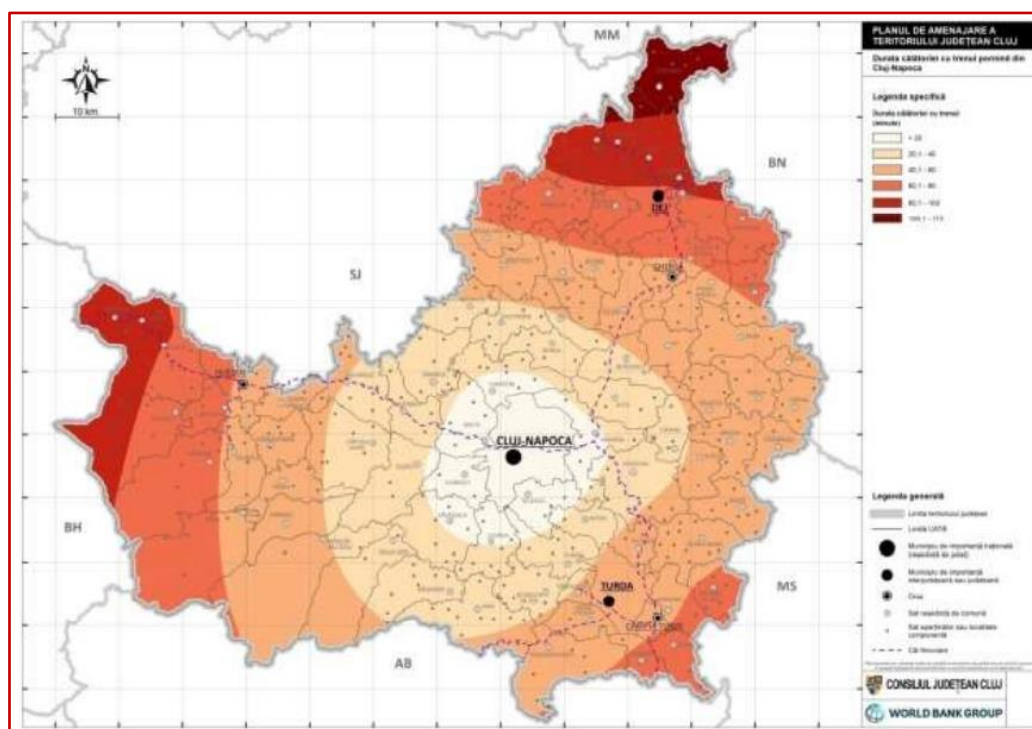
Întors Traseu cu opriri*: Cluj-Napoca - Apahida - Apahida h – Jucu - Jucu de Jos hc - Râscruci hc - Bonțida - Fundătura hc – Iclod - Livada Someș hc – Gherla - Nima hc – Dej Călători. * Există și trenuri cu mai puține opriri

Operatori și număr trenuri: CFR Călători (8) și Interegional Călători (2)

Studiul de fezabilitate citat anterior a calculat și gradul de accesibilitate prin transport feroviar în cadrul județului Cluj, exprimat prin timpii de parcurs dinspre municipiul Cluj-Napoca spre ariile periferice ale județului. Aceste calcule pun în evidență o descreștere graduală a acestui indicator, variația valorilor încadrându-se în ecartul mai puțin de 20 min – mai mult de 100 de min. Izocronele au o configurație relativ circulară, cu o tendință de alungire de-a lungul căilor

ferate nemodernizate. Comuna Apahida se află în izocrona 2, cu un timp cuprins între 20-40 minute. Figura de mai jos redă această situație.

Figură 36 - Distanța feroviară dinspre municipiul Cluj-Napoca către localitățile județului Cluj (UM: minute)

Sursa: PATJ Cluj, *Studiu de fezabilitate privind transportul și telecomunicațiile, 2020*, p. 309

În anul 2020, Primăria Municipiului Cluj-Napoca, în parteneriat cu alte comune din ZMC (Gilău, Florești, Baci, Apahida, Jucu și Bonțida), a demarat pregătirea documentației necesare pentru realizarea unui sistem rapid de transport, utilizând infrastructura feroviară dedicată existentă, între halta Nădășel și stația Bonțida, pe o lungime de circa 43 km, însă cu realizarea unor lucrări de reamenajare. În ceea ce privește punctele de oprire, proiectul prevede să se păstreze punctele de oprire actuale, dar să se creeze și stații noi (Baci, Tetarom I/Tetapolis, pod IRA), respectiv să fie relocată stația Cluj-Napoca Est mai aproape de aeroport și halta Clujana. Totodată, proiectul presupune și îmbunătățirea condițiilor oferite călătorilor, prin reamenajarea stațiilor (bănci, coșuri de gunoi, toalete, puncte de procurare a legitimațiilor de călătorie, zone de protecție față de intemperii), respectiv crearea unor parcări de timp „park & ride” de mici dimensiuni, acolo unde spațiul permite acest lucru¹⁵⁴. Pentru acest proiect, municipalitatea a inițiat demersuri pentru atragerea de fonduri europene, termenul de finalizare avansat până în prezent fiind 2023/2024 pentru trenul metropolitan, deși există anumite incertitudini. Figura de mai jos redă traseul propus pentru trenul metropolitan.

¹⁵⁴ Ibidem p. 175

Figură 37 - Ruta propusă pentru trenul metropolitan

Sursa: SIDU Cluj-Napoca 2021-2030, p. 176

După prezentarea transportului public rutier și feroviar din județul Cluj, putem concluziona pentru comuna Apahida următoarele vizând nivelul de accesibilitate al localităților sale:

- Apahida, alături de Baci, este deservită de toate trei tipurile de transport public
- Câmpenești, Corpadea, Pata, Sânnicoară – deservite de transport public rutier metropolitan și interurban
- Dezmir - deservită de transport public rutier metropolitan și feroviar
- Sub Coastă - deservită de transport public rutier metropolitan
- Bodrog - deservită de transport public rutier interurban

5.2 Infrastructură transport motorizat rutier

Dacă analizăm poziționarea ZM Cluj în context european și regional, atunci trebuie discutată conectarea ei la rețeaua TEN-T. Rețeaua TEN-T Core/de bază are rolul de a asigura conexiunile dintre principalii poli strategici de dezvoltare la nivel european, având un caracter transnațional. Dintre proiectele existente în acest sens, coridorul Rhine-Danube este singurul ce presupune dezvoltarea rețelei de transport pe teritoriul României, fiind dispus între Timișoara și Constanța, cu următoarele componente:

- Rutier: Timișoara – Deva – Sibiu – Pitești – București – Constanța / Timișoara – Craiova – Pitești - București);

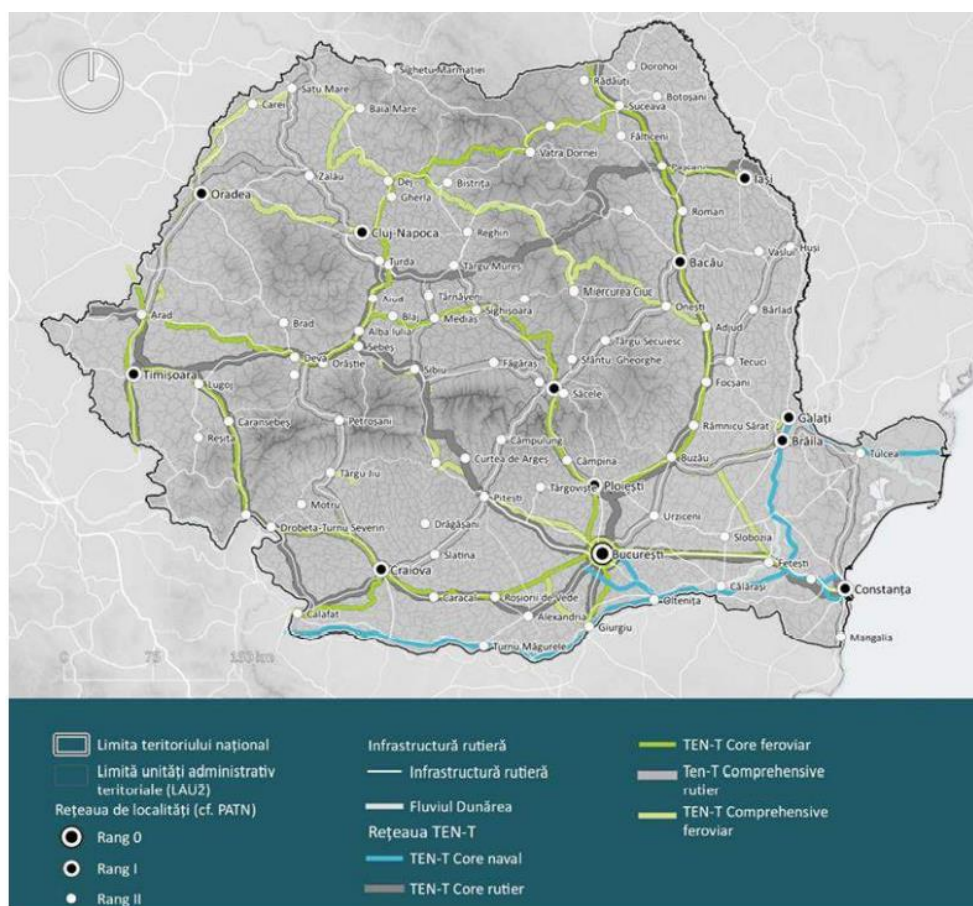
- Feroviar: Arad – Alba Iulia – Braşov – Bucureşti – Constanţa / Arad – Timişoara – Craiova – Bucureşti;

- Naval: în lungul Dunării.

Nu există sectoare rutiere TEN-T Core care să deservească Zona Metropolitană Cluj-Napoca, cel mai apropiat fiind Sebeş – Turda – Târgu Mureş – Târgu Neamţ – Iaşi, în cadrul căruia sunt în prezent proiecte aflate în implementare.

Pe de altă parte, zona metropolitană este traversată de sectoare din reţeaua TEN-T Comprehensive/extinsă rutieră, prin intermediul autostrăzii A3 şi al drumului european E81, ce realizează conexiunea cu municipiul Zalău. Segmentele A3 aflate actual în circulaţie, conferă populaţiei din Cluj o opţiune rapidă de legătură cu municipiile Turda şi Târgu Mureş, dar şi cu autostrada A10 (către Alba-Iulia şi Sebeş). Finalizarea autostrăzii A3 va reprezenta un pas important în conectarea rutieră a zonei metropolitane Cluj la reţeaua europeană de drumuri de mare viteză din perspectiva scurtării duratelor de deplasare¹⁵⁵.

Figură 38 - Reţeaua TEN-T România

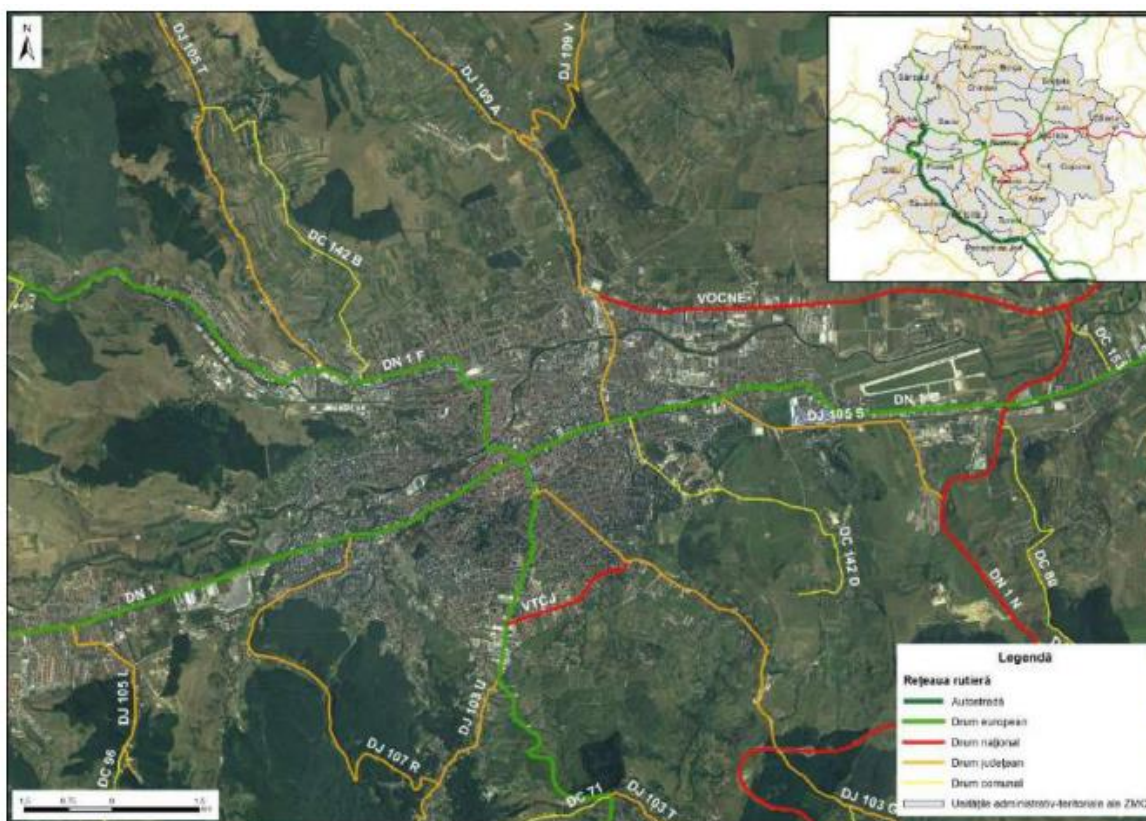
¹⁵⁵ CIVITTA, Planul de Mobilitate Urbană Durabilă Cluj-Napoca 2021-2030, draft octombrie 2021, pp. 81-82

Sursa: *Strategia de Mobilitate Urbană și Orașe Inteligente în regiunea Nord-Vest apud CIVITTA, Planul de Mobilitate Urbană Durabilă Cluj-Napoca 2021-2030, draft octombrie 2021, p. 82*

ZM Cluj este traversată de drumul european E60 (Constanța - București – Oradea – Budapesta – Brest), drumul european E81 care leagă Ucraina de România (Muncaci – Halmeu – Cluj-Napoca – București – Constanța) și drumul european E576 (Cluj-Napoca – Suceava). De altfel, teritoriul ZMC este traversat și de o parte din autostrada A3, respectiv drumurile naționale DN 1, DN 1C (E 576), DN 1F (E81), DN 1J, DN 1N, DN 16, VAC, VOCNE și VTCJ.

Accesul în municipiul Cluj-Napoca se realizează, după cum urmează: • DN 1 (E60), dinspre Florești • Strada Donath, dinspre Florești • DN 1F, dinspre Baciu • DN 1C, dinspre Apahida • VOCNE, dinspre Apahida • Calea Dezmirului, dinspre Apahida • DJ 105S, dinspre Pata • DJ 103G, dinspre Gheorgheni • DN 1 (E81), dinspre Feleacu • DJ 103U, dinspre Ciurila • DJ 107R, dinspre Ciurila • DJ 105T, dinspre Popești • DC 142B, dinspre Popești • DJ 109A, dinspre Chinteni.

Figură 39 - Rețeaua rutieră majoră la nivelul municipiului Cluj-Napoca și a ZM Cluj

Sursa: *SIDU Cluj-Napoca 2021-2030, p. 185*

Comuna Apahida este legată la rețeaua rutieră națională pe traseul drumului european E 576, spre sud-vest cu municipiul reședință de județ Cluj-Napoca, spre nord cu municipiul Dej și în

continuare cu județele din nordul Transilvaniei, nordul Moldovei iar cu județul Mureș pe traseul DN 16.

Din perspectiva conectivității interregionale, proiectele de infrastructură mare cuprinse în Master Planul General de Transport (MPGT) sunt încă în lucru sau într-un stadiu incipient, astfel că situația din prezent a timpilor de parcurs către periferia regiunii nu s-a schimbat semnificativ în perioada 2014-2020.

Înspre partea de nord a regiunii Nord-Vest, conform Master Planului General de Transport, drumul expres DX4 Turda - Halmeu este propus spre realizare în perioada 2028-2032, însă implementarea acestuia în perioada curentă de programare ar ajuta la degrevarea traficului existent de pe drumul național DN1C între Cluj-Napoca și zona de nord (Dej, Baia Mare, Satu Mare), și de pe drumul european E578 spre partea de est a regiunii Nord-Vest (Bistrița, Năsăud, conexiunea în afara arcului Carpat – Vatra Dornei, Suceava)¹⁵⁶.

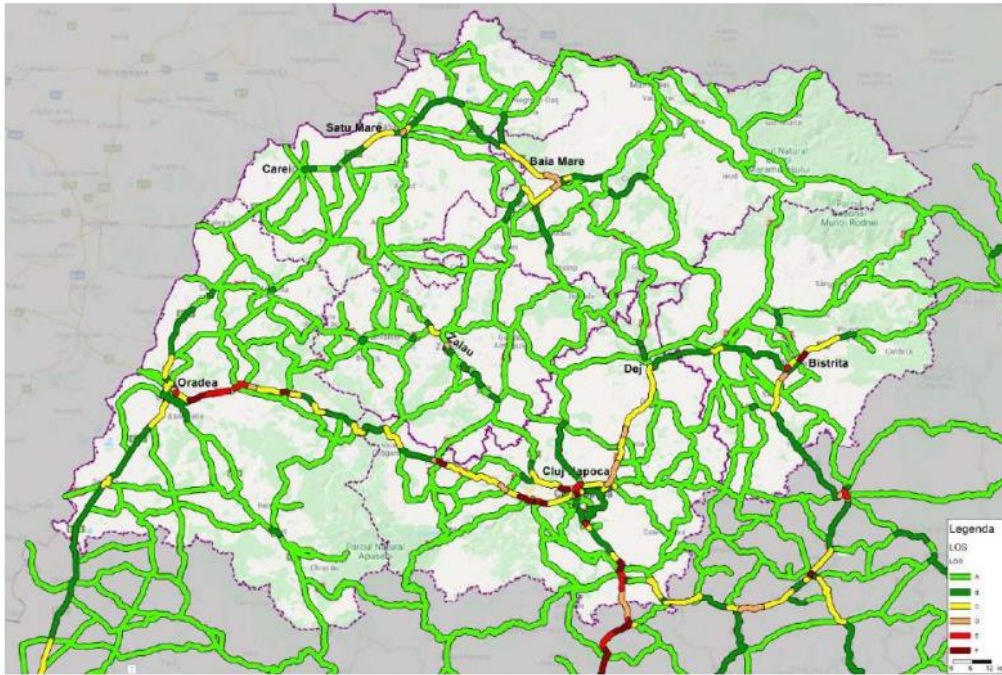
Printre proiectele destinate îmbunătățirii infrastructurii rutiere la nivel local, Primăria Cluj-Napoca a realizat un parteneriat cu Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere în vederea construirii variantei ocolitoare a municipiului Cluj-Napoca. Conform datelor CESTRIN, acest proiect intră în categoria drumurilor naționale aflate în curs de modernizare, iar termenul de finalizare a studiului de fezabilitate este anul 2022, urmând ca apoi să fie depus spre finanțare cu fonduri nerambursabile. În varianta actuală, proiectul presupune construirea și modernizarea a 38 de kilometri drum național între zona de vest a comunei Gilău și partea de nord a UAT Apahida. Traseul actual ocolește comunele Gilău și Florești prin zona de nord, dispunând de un punct de intersecție cu infrastructura existentă a autostrăzii A3, după care înconjoară municipiul Cluj-Napoca de la vest (zona Cora / strada Bucium) la est (intersecție cu străzile Borhanciului, Someșeni, Traian Vuia) prin zona de sud (intersecție cu strada Făgetului și Calea Turzii)¹⁵⁷.

Din perspectiva comunei Apahida, este important de menționat nivelul de serviciu al infrastructurii rutiere existente în ZMC și care tranzitează comuna. Acest indicator reflectă nivelul de congestie precum și problemele de trafic întâlnite în comună sau în anumite localități componente. Valorile de trafic înregistrate la nivelul anului 2017 au arătat că pe teritoriul delimitat de Zona Metropolitană Cluj există probleme de congestie la nivelul drumurilor naționale DN 1C, DN 1F și DN 1. Pe segmentul Cluj-Napoca – Dej se întrevide un nivel de serviciu de tip C între Cluj-Napoca și Apahida și un nivel de tip D între Apahida și Bonțida. Figura de mai jos redă această situație.

Figură 40 - Nivelul de serviciu al rețelei primare de transport rutier în regiunea Nord-Vest, 2017

¹⁵⁶ Ibidem, p. 85

¹⁵⁷ Ibidem pp. 85-86

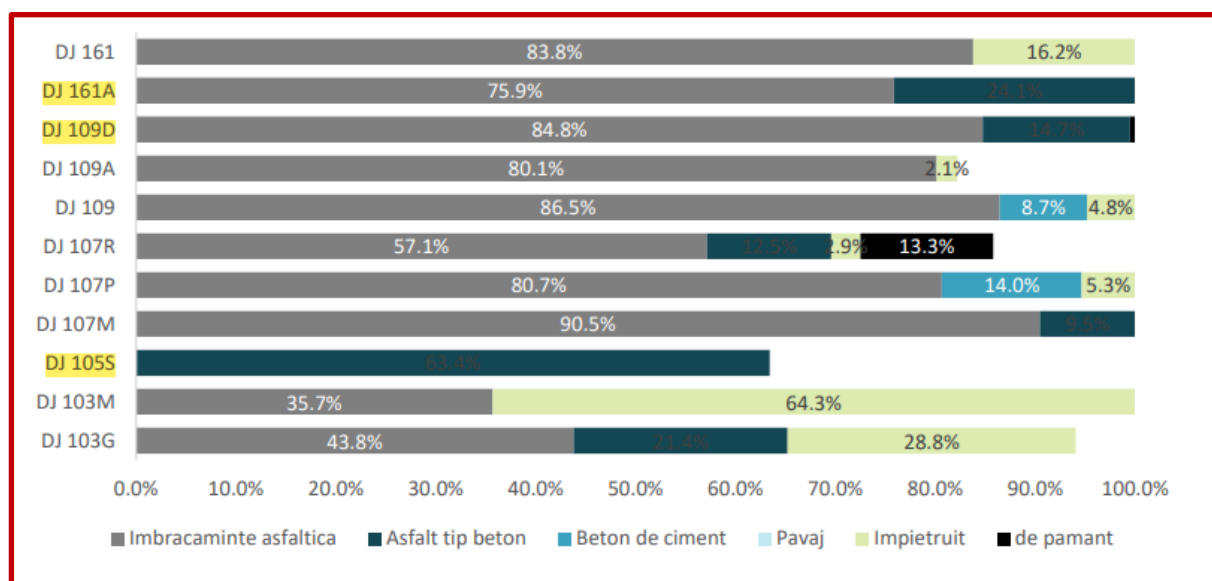
Sursa: Strategia de Mobilitate Urbană și Orașe Inteligente în regiunea Nord-Vest apud CIVITTA, Planul de Mobilitate Urbană Durabilă Cluj-Napoca 2021-2030, draft octombrie 2021, p. 86

În plus, la nivelul ZM Cluj, navetismul este asigurat și de infrastructura de drumuri județene care, precum cea națională, a înregistrat îmbunătățiri în ce privește calitatea. Pe teritoriul comunei Apahida regăsim următoarele drumuri județene:

- DJ 109D Jucu – Coasta – Sic
- DJ 161A Apahida – Cojocna – Ceanu Mare
- DJ 105S DN 1N – Pata – Boju

Conform datelor asociației ProInfrastructura, la nivelul Zonei Metropolitane Cluj infrastructura de drumuri are în general o calitate bună și foarte bună; deși există și sectoare de drum de calitate intermediară, aceste drumuri județene sau sectoare din ele nu se regăsesc pe teritoriul comunei Apahida. Calitatea drumurilor care trec prin comuna Apahida, în funcție de îmbrăcămintea asfaltică, este redată și în figura de mai jos.

Figură 41 - Tip de îmbrăcăminte a rețelei de drumuri județene din ZM Cluj

Sursa: CIVITTA, Planul de Mobilitate Urbană Durabilă Cluj-Napoca 2021-2030, draft octombrie 2021, p. 88

Comuna Apahida este străbătută și de un număr de 7 drumuri comunale care realizează conexiunile între localitățile componente ale comunei. Acestea sunt enumerate mai jos.

- DC 41 – Apahida-Jucu de Sus
- DC 42 - DN16-Corpadea
- DC 79 - Pata-Bodrog
- DC 80 - Cluj-Napoca-Dezmir-Cara-DJ161A
- DC 142C - Cluj-Napoca-Sub Coastă-Apahida
- DC 153 Sânnicoară-Sub Coastă
- DC 154 - DN1C-Câmpenești

5.3 Infrastructură velo și pietonală și utilizarea acestora

Deplasările pietonale sunt unul dintre principalele mijloace de transport alternative, care pot susține tranziția de la autovehicul la mijloace mai prietenoase cu mediul, astfel încât să se asigure reducerea emisiilor de carbon provenit din transport. Mersul pe jos este un mijloc sustenabil de mobilitate, acesta având un impact pozitiv nu numai asupra mediului, dar și asupra utilizatorilor, contribuind în mod direct la starea de sănătate fizică și psihică a acestora. În timp ce la nivel urban există o discuție foarte animată vizavi de orașe prietenoase cu pietonii, accentul asupra acestei dimensiuni a mobilității este mai redusă pe mediul urban. La nivelul comunelor periurbane, pe măsură ce se schimbă tiparele locuirii și are loc o dezvoltare accentuată a acestor comunități, posibilitatea de a merge pe jos ar trebui luată în considerare. Există doi factori care încurajează deplasările pietonale și anume proximitatea de zona de

locuit a unor funcțiuni uzuale cotidiene precum magazine, bănci etc. precum și calitatea infrastructurii și a siguranței.

În ceea ce privește primul criteriu pe baza platformei Walk Score se poate realiza o analiză a comunelor periurbane și a localităților componente. Platforma Walk Score generează un punctaj între 0 și 100 pentru orice adresă introdusă pe baza distanței dintre locația selectată și dotările de interes cotidian regăsite în vecinătatea acesteia. Cu cât există mai multe dotări și facilități către care se poate merge pe jos într-un timp cât mai scurt, cu atât punctajul este mai ridicat. Platforma utilizează date din Google Maps, Factual, Open Street Map, Localeze și locuri adăugate de către comunitatea Walk Score. Platforma poate fi accesată la <https://www.walkscore.com/>. La nivelul comunelor din ZM Cluj doar Florești obține un scor de 70. Tabelul de mai jos redă scorurile obținute pentru comuna Apahida și localitățile componente. Este posibil ca anumite clustere/locații unde sunt localizate locuințe colective să obțină un scor mai bun.

Tabel 23 - Scoruri utilizare pietonală, conform platformei Walk Score, pentru comuna Apahida și localitățile componente

Localitate	Scor
Apahida	20
Bodrog	0
Câmpenești	0
Corpadea	0
Dezmir	0
Pata	0
Sânnicoară	5
Sub Coastă	0

În comunele periurbane infrastructura pentru deplasările pietonale (trotuare, culoare, alei) este dezvoltată doar în lungul rețelei majore de drumuri, străzile colectoare și drumurile de servitute fiind frecvent lipsite de aceste facilități. Trebuie menționat faptul că localitățile cu dinamică rezidențială mare (Florești, Apahida, Baci) sunt caracterizate de o pondere foarte ridicată a străzilor private excluse de la investiții publice. În acest context realizarea unei infrastructuri care să încurajeze pietonalizarea este puțin probabilă fără realizarea de exproprieri sau donații. Trotuarele subdimensionate sau inexistente sunt prezente cu precădere în noile dezvoltări rezidențiale și/sau zonele periferice ale municipiului, fiind în general străzi cu acoperământ de piatră sau de pământ, fără trotuare amenajate, fiind greu accesibile la nivel pietonal, în special pentru anumite categorii de pietoni (bătrâni, persoane cu dizabilități, familii cu copii mici în cărucior etc.). Pe lângă acestea, se remarcă și străzile

unde trotuarul se află în stare degradată, reprezentând un pericol pentru pietoni și îngreunând traseul acestora.

Infrastructura velo nu este dezvoltată, dar așa cum se poate vedea din secțiunea următoare, sunt prevăzute numeroase proiecte care vizează și comuna Apahida.

Intervenții/proiecte majore de infrastructură care vizează și comuna Apahida

5.4 Proiecte majore de infrastructură de transport

În ceea ce privește îmbunătățirea infrastructurii de transport la nivelul ZM Cluj și a comunei Apahida, următoarea perioadă pare că va avea un impact major. În cadrul acestei secțiuni am preluat din PMUD varianta actualizată mai multe tabele sintetice care vizează proiecte care includ comuna Apahida. Unele dintre cele mai importante dintre aceste proiecte sunt și detaliate separat. Proiectele din planul de acțiune sunt grupate în funcție de scenarii și de orizontul de implementare. Au fost considerate astfel 3 orizonturi de implementare: • Proiecte deja antamate, aflate în implementare cu finanțarea asigurată – orizont 2023 / „scenariul de referință”, • Proiecte prioritare cu studii pregătite / în curs de pregătire – orizont 2027 / scenariul „do minimum”, • Proiecte importante cu studii pregătite / în curs de pregătire sau la nivel de idee – orizont 2030 / scenariul „do something”, • Proiecte de perspectivă aflate la nivel de idee a căror fezabilitate depinde de alte proiecte – orizont 2035 / scenariul „do maximum”.

Intervenții asupra rețelei stradale

La nivelul PMUD sunt incluse 61 de intervenții/proiecte. Dintre acestea, cele cuprinse în tabelul de mai jos vizează în mod direct Apahida. Proiectele de infrastructură rutieră la nivelul zonei metropolitane sunt gândite în așa manieră încât să optimizeze fluxurile de trafic greu și să elimine pe cât posibil traficul de tranzit din Cluj-Napoca. Luând în considerare impactul și complexitatea, aceste proiecte sunt considerate de interes național fiind lucrări care trebuie realizate de către CNAIR / DRDP și pe alocuri CJ Cluj. Proiectele vizează în primul rând descărcarea traficului pe direcția est – vest în afara zonelor intens urbanizate (Florești / Baciș – Cluj-Napoca – Apahida).

Tabel 24 - Proiecte prioritare vizând rețeaua stradală, comuna Apahida

Nume proiect	Valoare estimată euro	Responsabil	Orizont
Construcție drum TransRegio Feleac TR35 (Centura Metropolitană, inclusiv drumuri de legătură: 1 Decembrie, Bucium, Edgar Quinet, Frunzișului, Calea Turzii, Mihai Românul, Bună	960.000.000	CNAIR	2023- 2025

Ziua, Borhanci, Sopor, Calea Someșeni, Traian Vuia, Muncii)			
Construcție variantă de ocolire Sânpaul – Chinteni - Apahida (Varianta de Ocolire Cluj Napoca Nord I)	3.000.000 UAT ZMC - CJ Cluj 2025- 2030	3.000.000 UAT ZMC - CJ Cluj 2025- 2030	3.000.000 UAT ZMC - CJ Cluj 2025- 2030
Construcție drum de legătură Valea Fânațelor – Fânețele Clujului – Câmpenești	5.000.000 UAT ZMC - CJ Cluj 2025- 2030	5.000.000 UAT ZMC - CJ Cluj 2025- 2030	5.000.000 UAT ZMC - CJ Cluj 2025- 2030
Modernizare drumuri de interes local (inclusiv străzi) în comuna Apahida	15.000.000 UAT ZMC 2023- 2027	15.000.000 UAT ZMC 2023- 2027	15.000.000 UAT ZMC 2023- 2027

Sursa: CIVITTA, Planul de Mobilitate Urbană Durabilă Cluj-Napoca 2021-2030, draft octombrie 2021, pp. 248-251

Intervenții care vizează transportul public

Portofoliul de proiecte din PMUD include 50 de proiecte care vizează transportul public. Tabelul de mai jos conține proiectele care vizează în mod direct și comuna Apahida.

Tabel 25 - Proiecte prioritare vizând rețeaua stradală, comuna Apahida

Nume proiect	Valoare estimată euro	Responsabil	Orizont
Modernizarea liniei CF Apahida – Suceava (intervenții de tip Quick Wins)	90.000.000	CFR / MT	2023- 2027
Tren metropolitan Gârbău Baci Cluj-Napoca - Apahida – Jucu – Bonțida	185.000.000 (se încearcă reducerea costului)	UAT Cluj-Napoca	2023- 2027
Extinderea și modernizare rețelei de transport cu troleibuze, inclusiv în comunele din inelul I. (vor fi studiate următoarele potențiale trasee: - Aeroport – Apahida / - Grădini Mănăștur – Bucium/Vivo	10.000.000 3.500.000	UAT Cluj-Napoca UAT Cluj-Napoca	2023- 2027

Achiziționarea de microbuze cu emisii reduse (electrice, pe bază de hidrogen) pentru nevoi comunitare în comunele din ZMC	1.000.000	UAT Cluj-Napoca	2023- 2027
Amenajare benzi dedicate pentru transportul public în comunele Apahida și Baci (pe DN 1F și DN 1C - după finalizarea Centurii Metropolitane și a altor investiții pentru decongestionarea traficului)	500.000	UAT Cluj-Napoca	2025- 2030
Program achiziție autobuze locale „vilage bus“ pentru transportul între sate	7.500.000	UAT ZMC	2025- 2030

Sursa: CIVITTA, Planul de Mobilitate Urbană Durabilă Cluj-Napoca 2021-2030, draft octombrie 2021, pp. 260-262

Intervenții care vizează infrastructura pietonală și velo

Portofoliul de proiecte din PMUD include 51 de proiecte care vizează infrastructura pietonală și velo. Tabelul de mai jos conține proiectele care vizează în mod direct și comuna Apahida.

Tabel 26 - Proiecte prioritare vizând infrastructura pietonală și velo, comuna Apahida

Nume proiect	Valoare estimată euro	Responsabil	Orizont
Amenajare coridor de mobilitate urbană durabilă (pietonal și velo) de-a lungul râului Someș între Tarnița – Gilău – Florești – Cluj Napoca – Apahida – Jucu – Bonțida (proiectul va fi împărțit pe tronsoane și va include intervențiile în curs și în curs de pregătire de pe teritoriul municipiului Cluj-Napoca)	30.000.000 UAT-uri ZMC 2025- 2030	30.000.000 UAT-uri ZMC 2025- 2030	30.000.000 UAT-uri ZMC 2025- 2030

Extinderea sistemului de bike sharing "ClujBike" în interiorul municipiului și în comunele Apahida, Baci și Florești	3.000.000 UAT ZMC 2023- 2025	3.000.000 UAT ZMC 2023- 2025	3.000.000 UAT ZMC 2023- 2025
Dezvoltarea unei rețele integrate de trasee velo în comunele din zona metropolitană (etapa 1, 2 și 3)	3.000.000	UAT ZMC	2023- 2025
	3.000.000	UAT ZMC	2023- 2027
	4.000.000	UAT ZMC	2023- 2030

Sursa: CIVITTA, Planul de Mobilitate Urbană Durabilă Cluj-Napoca 2021-2030, draft octombrie 2021, pp. 278-281

Principalul proiect de mobilitate dedicat mersului cu bicicleta la nivelul municipiului Cluj-Napoca și al zonei metropolitane, dar și la nivelul județului este 9.4.16 CORIDORUL DE MOBILITATE URBANĂ DURABILĂ (PIETONAL ȘI VELO) DE-A LUNGUL RÂULUI SOMEȘ între Tarnița – Gilău – Florești – Cluj Napoca – Apahida – Jucu – Bonțida. Dezvoltarea acestui coridor va reprezenta nu doar un proiect fanion pentru Cluj ci și un demers în premieră la nivel național. Traseul va porni de la Gilău (una din principalele destinații de agrement din jurul Clujului) va traversa Florești, Cluj-Napoca, Apahida și Jucu ajungând până la Bonțida. Traseul este conectat la rețeaua actuală de piste pentru biciclete dar și la alte trasee practicate frecvent de bicicliști. Sunt prevăzute inclusiv legături cu centura metropolitană, proiectată și ea cu infrastructură pentru biciclete (ex. zona Dezmir). Întregul culoar nu va fi dedicat doar activităților de agrement ci este conceput în așa fel încât să poată susține și navetismul între localitățile traversate. De aceea, aparte de infrastructura pentru biciclete culoarul Someșului trebuie echipat și cu iluminat public, rastele și parcări securizate pentru biciclete, stații de tip „selfcare”, puncte de alimentație, mobilier urban, puncte de belvedere, stații de bike-sharing și alte dotări relevante pentru activitatea de agrement. Fiind vorba de un traseu lung este oportună echiparea serviciului de bike-sharing în această zonă cu biciclete electrice. Pornind de la premisa că este un traseu care va atrage un număr important de utilizatori (mai ales turiști) va fi important modul în care se va permite amplasarea de unități de alimentație publică / cazare în lungul acestuia. Este preferabil ca parcările pentru biciclete sau stațiile de tip „self care” să fie amplasate în vecinătatea directă a unităților de cazare sau de alimentație publică și să fie îngrijite de către proprietarii acestora¹⁵⁸.

¹⁵⁸ Ibidem, p. 290

6. Analiză SWOT și perspective strategice – dezvoltare comunitară

Puncte tari	Puncte slabe
• Comună mare, atât după mărimea populației cât și a suprafeței, localizată în imediata proximitate a centrului polarizator municipiul Cluj-Napoca • Plasare pe locul doi între comunitățile din primul inel al ZM Cluj, împreună cu comuna Baci, la numeroși indicatori ce țin de dotări, infrastructură și utilități etc. • Cea mai atractivă comună dintre comunele din primul inel al ZM Cluj în ceea ce privește intenția de mutare aici • Construcția de noi locuințe, piață imobiliară dinamică • Creșterea suprafeței locuibile (creștere reală în condițiile în care a crescut și populația în același timp) • Toate localitățile comunei Apahida deservite/conectate la sistemul centralizat de distribuție apă • Branșamentele la gospodării la rețeaua centralizată de apă peste 90% • Comuna dispune de sistem centralizat de colectare a apelor uzate (una din puținele comune din ZM Cluj) • Comuna este conectată la rețeaua de distribuție gaze naturale • Opțiuni multiple de transport public rutier, traseele de transport public metropolitan și interurban se suprapun în bună măsură • Modernizarea stațiilor de transport public din comună, una din puținele	• Are în componență câteva localități foarte mici, mult mai puțin dezvoltate • Localitățile componente sunt eterogene în ceea ce privește dezvoltarea și nivelul dotărilor edilitare, ceea ce face dificilă existența unei viziuni strategice pentru întreaga comună • A doua cea mai mare intenție de mutare la nivelul rezidenților (între comunele din primul inel al ZM Cluj) • Schimbarea tiparului locuirii – de la case unifamiliale la locuințe colective, probleme generate de această transformare în contextul mediului rural • Lipsa sau inadecvarea infrastructurii tehnico-edilitare la cerințele noi impuse de dezvoltarea zonelor de locuire; • Lipsa sau depășirea gradului de ocupare / utilizare al dotărilor suport locuirii, precum educație, sănătate sau sociale; • Aglomerarea și depășirea gradului de suportabilitate a infrastructurii rutiere / a sistemului de transport public, prin intensificarea fenomenelor de navetism către principalul centru urban și economic de la nivel județean • Conectarea redusă la sistemul de canalizare a gospodăriilor, puțin peste 20% • Pentru localitățile Dezmir și Câmpenești probleme la racordarea la rețeaua de energie electrică

comune din ZM Cluj care a făcut acest lucru	• Calitate scăzută a transportului public interurban
Oportunități	Amenințări
• Existența unui cadru de planificare strategică definitivat la nivelul județului și a ZM Cluj, la care comuna se poate racorda, pentru a-și sincroniza procesul de dezvoltare și extindere • Poziționarea în imediata vecinătate a municipiului Cluj-Napoca, în așa numitul prim inel al ZM Cluj; • Posibilitatea transformării în oraș (dată prin actualul PATN) sau acordarea unui statut special de comună periurbană (propunere din PATN neaprobat încă); • Buna conectivitate și accesibilitate; • Apropierea de Aeroportul Internațional Avram-Iancu; • Construirea Centurii Metropolitane Cluj, proiect strategic TR35 - Drum TransRegio; • Construirea pistei de biciclete Gilău - Bonțida pe malul Someșului; • Dezvoltarea Zonei Metropolitane Cluj și implementarea unor proiecte de anvergură ce vizează/implică și comuna Apahida.	• Continuarea procesului de dezvoltare urbanistică necontrolată; extinderea spațială a comunei fără a ține cont de existența infrastructurii necesare; • Dezvoltarea neintegrată cu municipiul Cluj-Napoca a comunelor din primul inel al ZM Cluj, inclusiv în Apahida • Inabilitatea comunei de a ține pasul cu cerințele rezidenților legate de calitatea vieții – acces spații verzi, transport în comun, infrastructură educațională și de sănătate, oportunități petrecere timp liber etc. • Pierderea elementelor care fac Apahida atractivă în comparație cu celelalte comune din proximitatea municipiului Cluj-Napoca.

Perspective strategice

- Dezvoltarea comunei Apahida este strâns legată de cea a municipiului Cluj-Napoca și a ZM Cluj. În lipsa unei viziuni integrate pentru dezvoltarea ZM Cluj, comuna Apahida va avea de suferit pe termen mediu și lung.
- La nivel strategic, există un cadru de planificare teritorială destul de clar conturat pentru județul Cluj și ZM Cluj la care comuna Apahida poate și trebuie să se racordeze. Apahida are la dispoziție multiple studii și rapoarte care îi permit să se evalueze prin raportare cu comunele competitori și să își dimensioneze în mod realist și în acord cu contextul județean și metropolitan viitorul.
- Comuna Apahida se află într-un proces de competiție cu restul comunelor din primul inel al ZM Cluj. Ea are anumite elemente care o fac atractivă pentru cei ce doresc să

se mute aici (de ex. conectivitatea cu municipiul Cluj-Napoca, existența unor terenuri la prețuri atractive etc.) dar întâmpină și dificultăți în a reține rezidenții. Nemulțumirile rezidenților sunt legate de elemente ce țin de calitatea vieții – calitatea transportului în comun, apă și canalizare, infrastructură stradală, infrastructură educațională, infrastructură de sănătate.

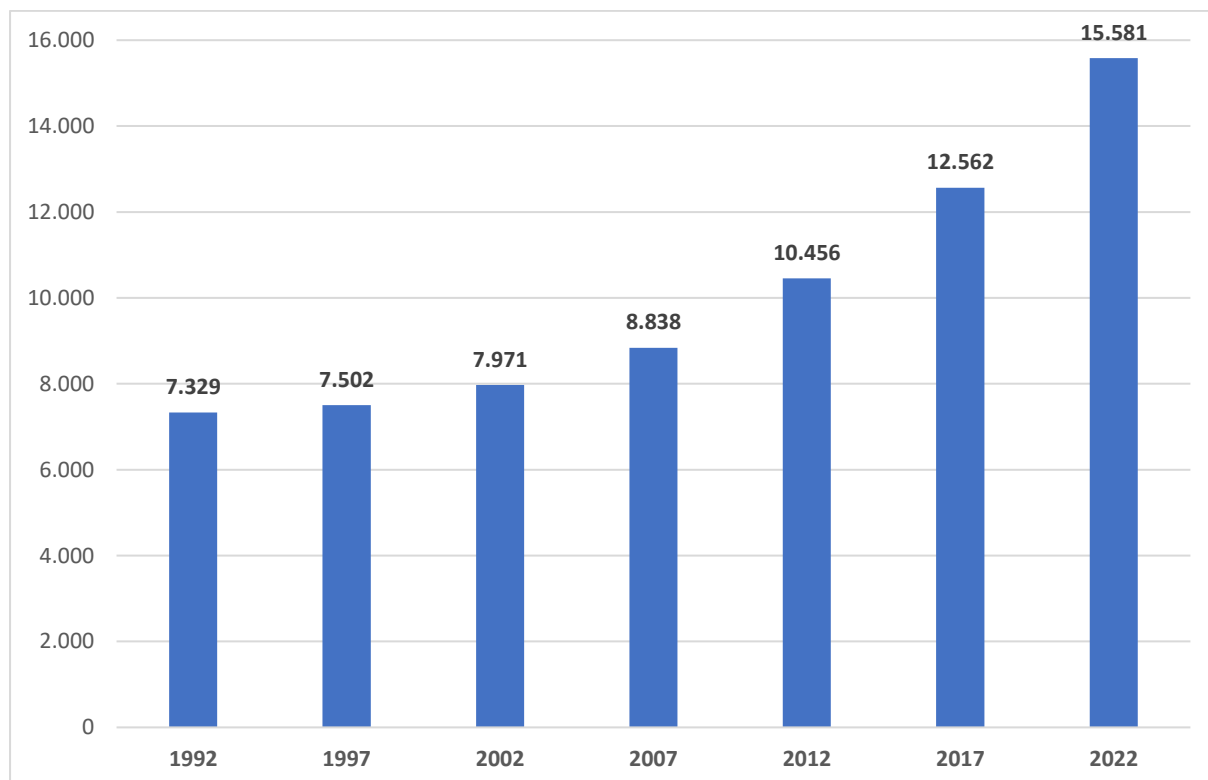
- Dezvoltarea comunei în ultimii zece ani a presupus transformări profunde în ceea ce privește locuirea. S-a făcut trecerea de la locuirea în case de tip unifamilial, specifice mediului rural la locuire în locuințe colective. Rezidenții nou mutați doresc să găsească în comună anumite aspecte ce țin de traiul în zone rurale – liniște, natură, densitate mică, dar, în același timp, își doresc elemente ce țin de traiul la oraș precum oportunități de petrecere a timpului liber, spații publice bine configurate și menținute, acces la locații de cumpărături, piste de biciclete, parcuri, evenimente culturale și de petrecere a timpului liber etc.
- Continuarea procesului de extindere a intravilanului în lipsa unei corelări cu capacitatea de oferire de infrastructură rutieră și dotări edilitate este extrem de periculoasă pentru viitorul comunei Apahida. Procesul de *urban sprawl* sau dispersie urbană poate fi justificat în cazul Apahidei prin creșterea populației și diversificarea economiei locale care justifică până la un punct. Cu toate acestea, extinderea necontrolată, în multe zone de pe teritoriul comunei, poate genera probleme semnificative pe termen mediu și lung.
- Conectarea comunei Apahida cu municipiul Cluj și cu restul localităților din județ prin intermediul unor proiecte de infrastructură rutieră – centură metropolitană, feroviară – tren metropolitan și velo – pistă biciclete pe malul Someșului va crea oportunități semnificative pentru comună care trebuie planificate și gestionate din timp. Pe de altă parte, comuna trebuie să evite să fie un simplu dormitor pentru municipiul Cluj-Napoca, lucru care se poate întâmpla cu ușurință în cazul unei navete facile și în lipsa unor oportunități în comună.

Demografie

Evoluția demografică

Evoluția demografică a unei comunități este produsul condițiilor din comunitatea respectivă și din mediul imediat proxim, dar și al evoluției mediului mai larg, inclusiv al nivelului național. Înțelegerea impactului fiecăruia dintre acești factori necesită o analiză comparativă a evoluției demografice de la nivelul comunității, de la nivel regional și de la nivel național. Precizăm că datele folosite sunt cele de la INS referitoare la populația după domiciliu, la data de 1 ianuarie a fiecărui an. Populația după domiciliu la data de 1 ianuarie a anului de referință reprezintă numărul persoanelor cu cetățenie română și domiciliu pe teritoriul României, delimitat după criteriile administrativ-teritoriale. Domiciliul persoanei este adresa la care aceasta declară că are locuința principală, trecută în actul de identitate, așa cum este luată în evidența organelor administrative ale statului. În stabilirea valorii acestui indicator nu se ține cont de reședința obișnuită, de perioada și/sau motivul absenței de la domiciliu.

Figură 42 -Evoluția populației comunei Apahida

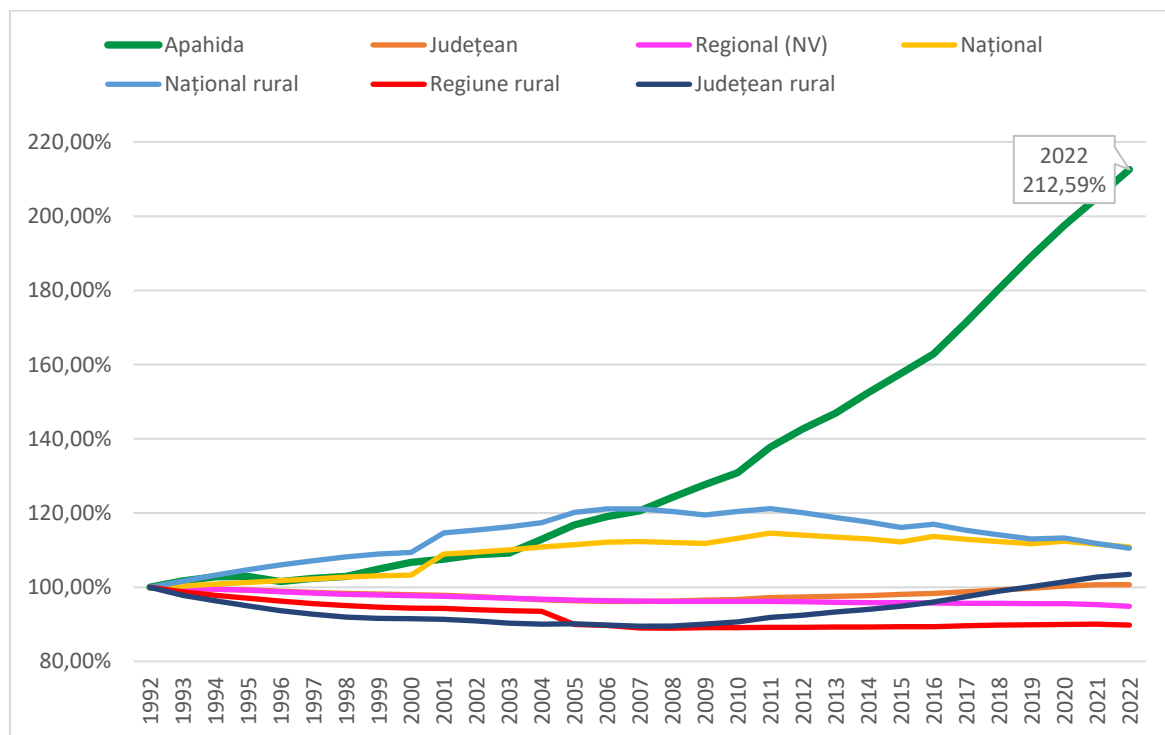
Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

Comuna Apahida are în prezent (2022) un număr de 15.581 de locuitori care locuiesc în 8 sate: Apahida, Bodrog, Câmpenești, Corpadea, Dezmir, Pata, Sânnicoara și Sub Coastă. Comuna se întinde pe o suprafață de 106 km², având o densitate de 147 de locuitori pe kilometru pătrat.

Apahida se află pe un trend demografic crescător, reușind să-și dubleze populația în ultimii 30 de ani (Figura de mai sus). Comuna a câștigat în jur de 8000 de locuitor în acest interval de timp.

Comparând cu evoluția populației la nivel județean, regional și național (Figura de mai jos), constatăm că Apahida face notă discordantă cu acest trend crescător, în toate celelalte cazuri trendul fiind descendent sau cel mult constant.

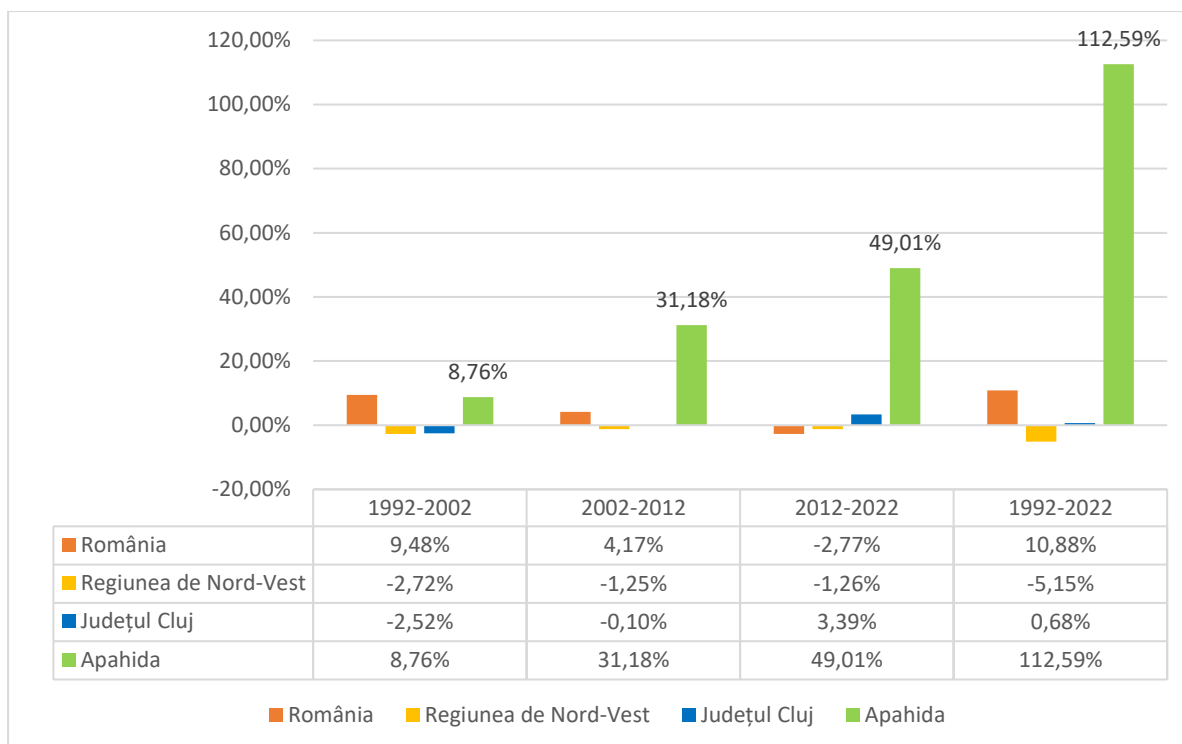
Figura 43 - Evoluția populației la nivel național, regional și județean, local

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

Analizând perioada 1992-2022 (Figura de mai jos), observăm cum Comuna Apahida a avut creșteri succesive de populație pe fiecare decadă în parte: 8% în perioada 1992-2002, 31% în perioada 2002-2012 și 49% în perioada 2012-2022, ajungând la 112% pentru întreaga perioadă 1992-2022 (112%). În același timp avem o creștere de doar 10% la nivel național, sub 1% la nivel județean și o scădere cu 5% la nivel regional.

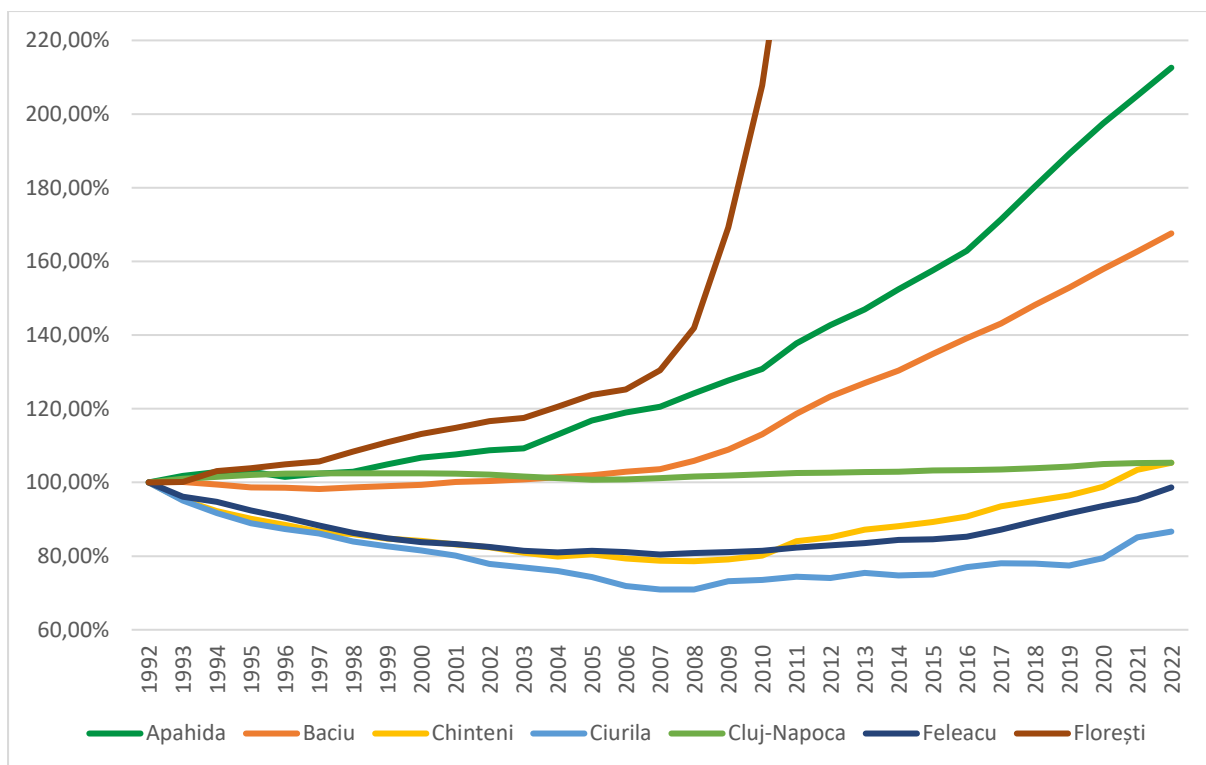
Figura 44 - Evoluția populației la nivel național, regional, județean, local

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

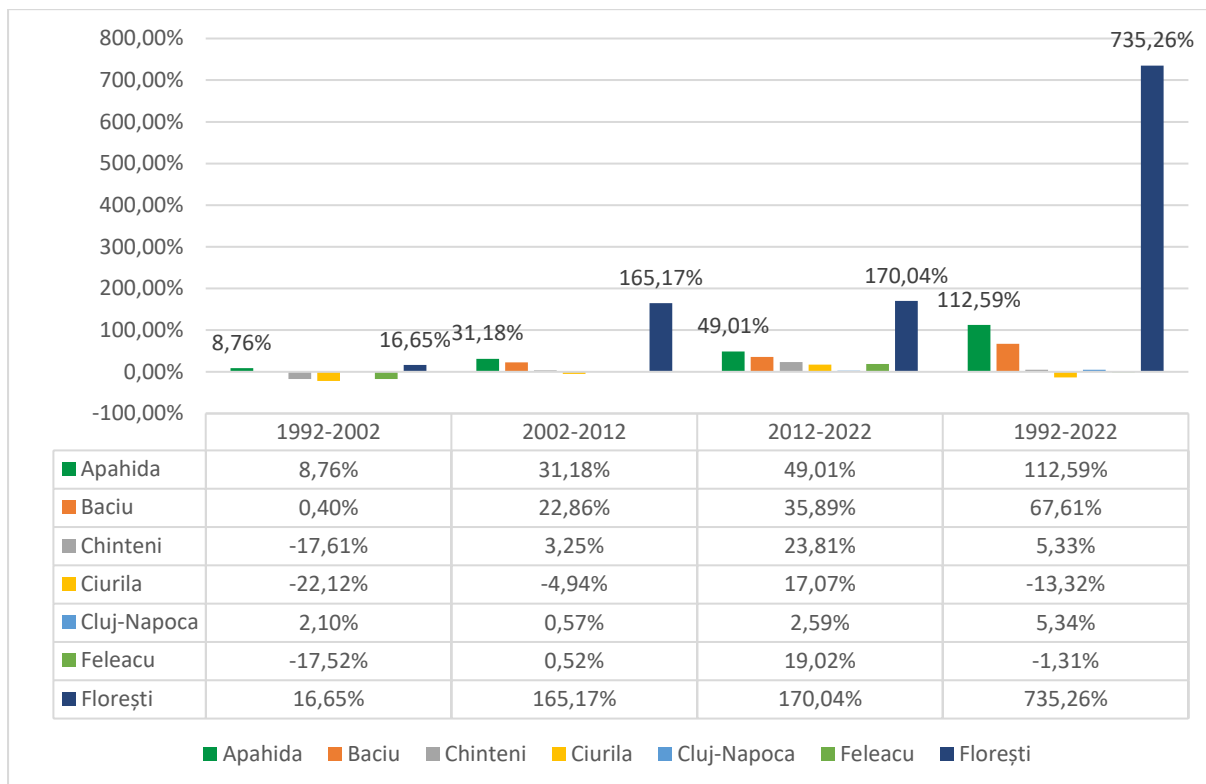
Pentru a înțelege și mai bine evoluția demografică a comunei Apahida, am realizat o comparație (Figurile de mai jos) a evoluției populației în perioada 1992-2022 comparativ cu Cluj-Napoca și alte șase comune similare cu Apahida, aflate în primul inel din jurul orașului Cluj-Napoca: Baci, Chinteni, Ciurila, Feleacu și Florești. Constatăm că sunt trei comune care se remarcă prin creșteri mari de populație: Florești (735%), Apahida (112%) și Baci (67%), iar au populație relativ constantă (Chinteni, Cluj-Napoca) sau se confruntă cu scăderi ale populației (Ciurila, Feleacu).

Figura 45 - Evoluția populației la nivel local, comparativ

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

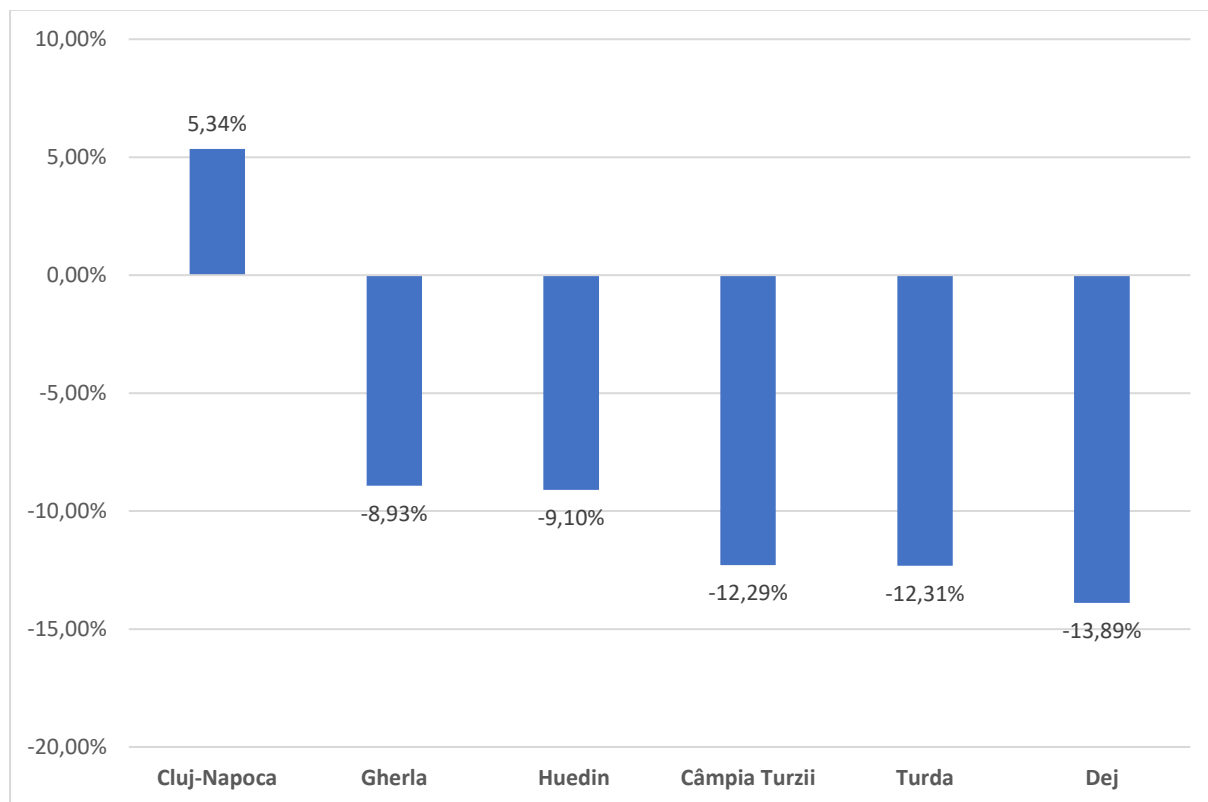
Figura 46 - Evoluția populației la nivel local - comparație comune

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

Spre comparație, dacă analizăm evoluția demografică a orașelor din județul Cluj, cu excepția orașului Cluj-Napoca, toate celelalte orașe din județ au suferit pierderi de populație în ultimii 30 de ani (Figura de mai jos).

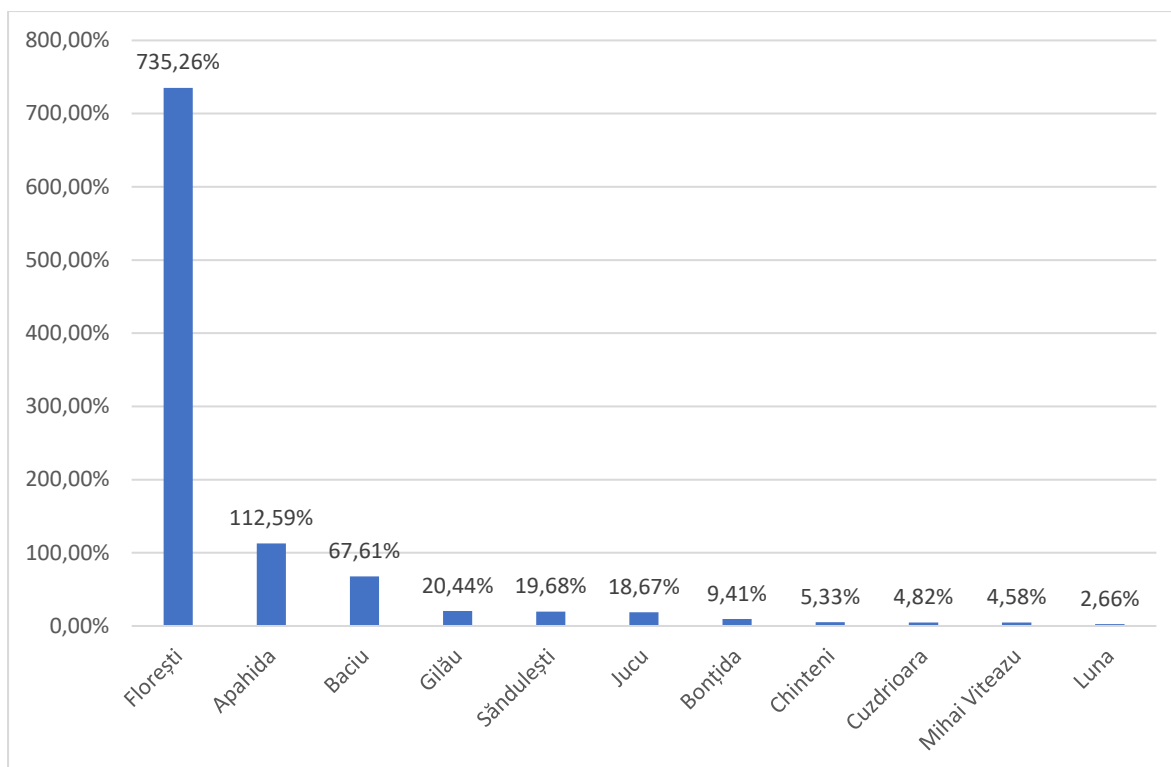
Figura 47 – Evoluția populației orașelor din județul Cluj (1992-2022)

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

În aceeași măsură, dacă analizăm (Figura de mai jos) situația tuturor celor 74 de comune din județ, 85% au pierdut populație, în doar 11 comune înregistrându-se un trend ascendent.

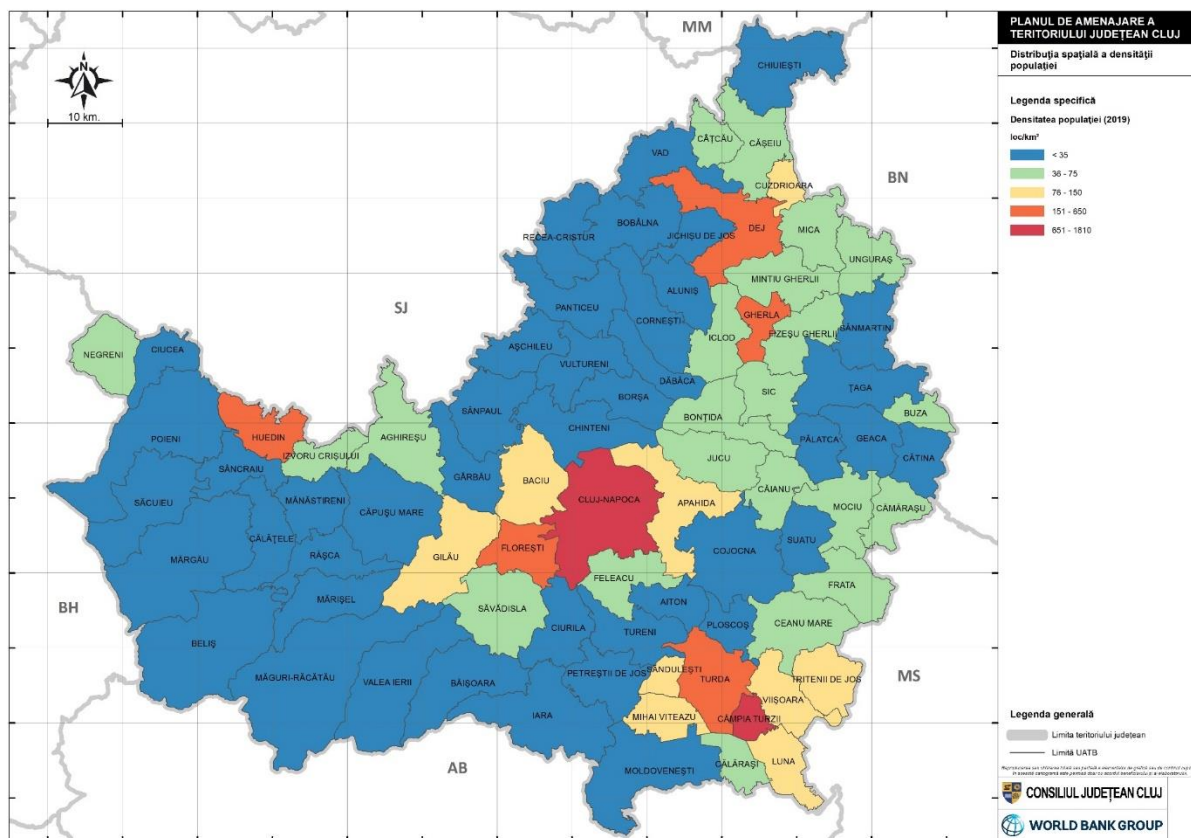
Figura 48 - Evoluția populației comunelor* din județul Cluj (1992-2022)

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

Comuna Apahida are o densitate a populației de 147 de locuitori pe km² (Figura de mai jos), ceea ce o plasează în grupul localităților cu densitate medie la nivelul județului Cluj. Localitățile cu densitatea foarte mare (peste 650 loc/km²) sunt Cluj-Napoca și Câmpia Turzii, urmate de cele cu densitate mare (151-650 loc/km²): Florești, Turda, Huedin, Dej și Gherla, iar apoi cele cu densitate medie (76-150 loc/km²): Apahida, Baciu, Gilău, Mihai Viteazu, Sândulești, Viișoara, Tritenii de jos și Luna.

Figura 49 - Densitatea populației

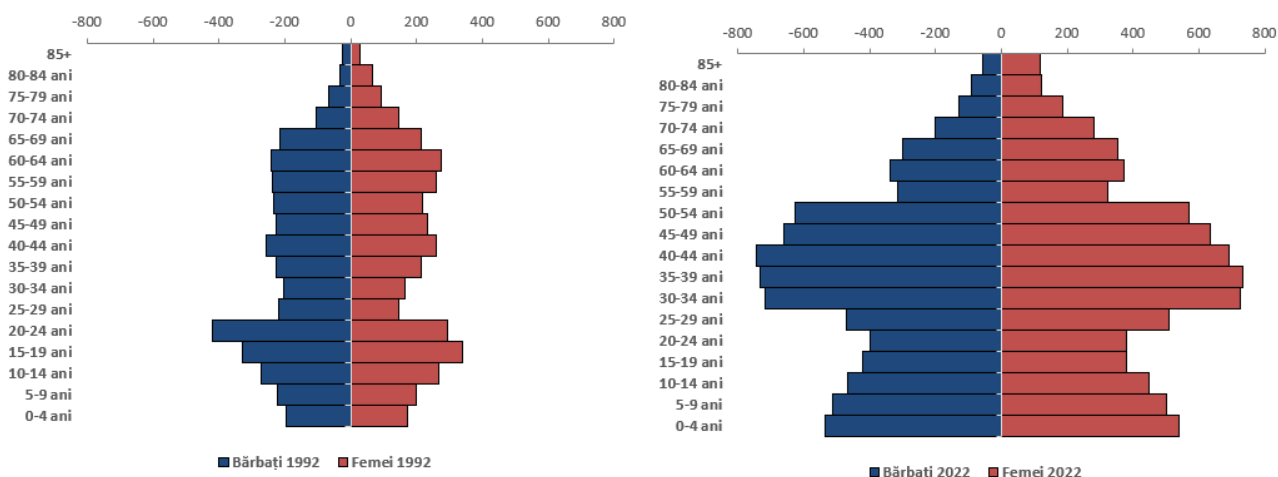

Sursa: Planul de Amenajare a Teritoriului Județului Cluj (PATJ)

Îmbătrânirea populației

Situația demografică a comunei Apahida este evidențiată și de piramida populației de mai jos (Figura de mai jos). Sunt două lucruri care ies în evidență din acest grafic: dublarea populației pe majoritatea grupelor de vârstă și schimbarea proporției dintre persoanele în vârstă și cele tinere.

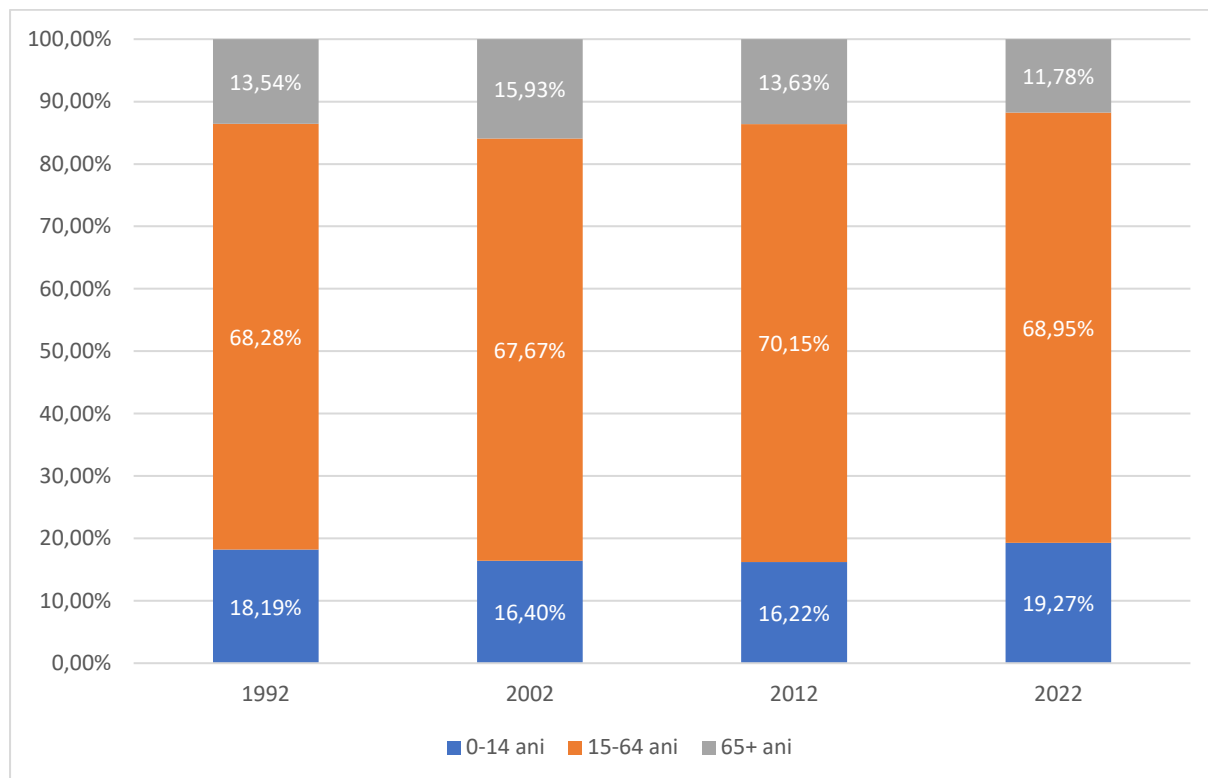
Figura 50 - Apahida - Piramida populației 1992 vs. 2022

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

Spre deosebire de multe alte comunități din România, la Apahida populația tânără (0-14 ani) este în creștere (Figura de mai jos), iar cea în vârstă (65+) este în scădere, în condițiile în care populația activă (15-64 de ani) este relativ constantă în ultimii 30 de ani.

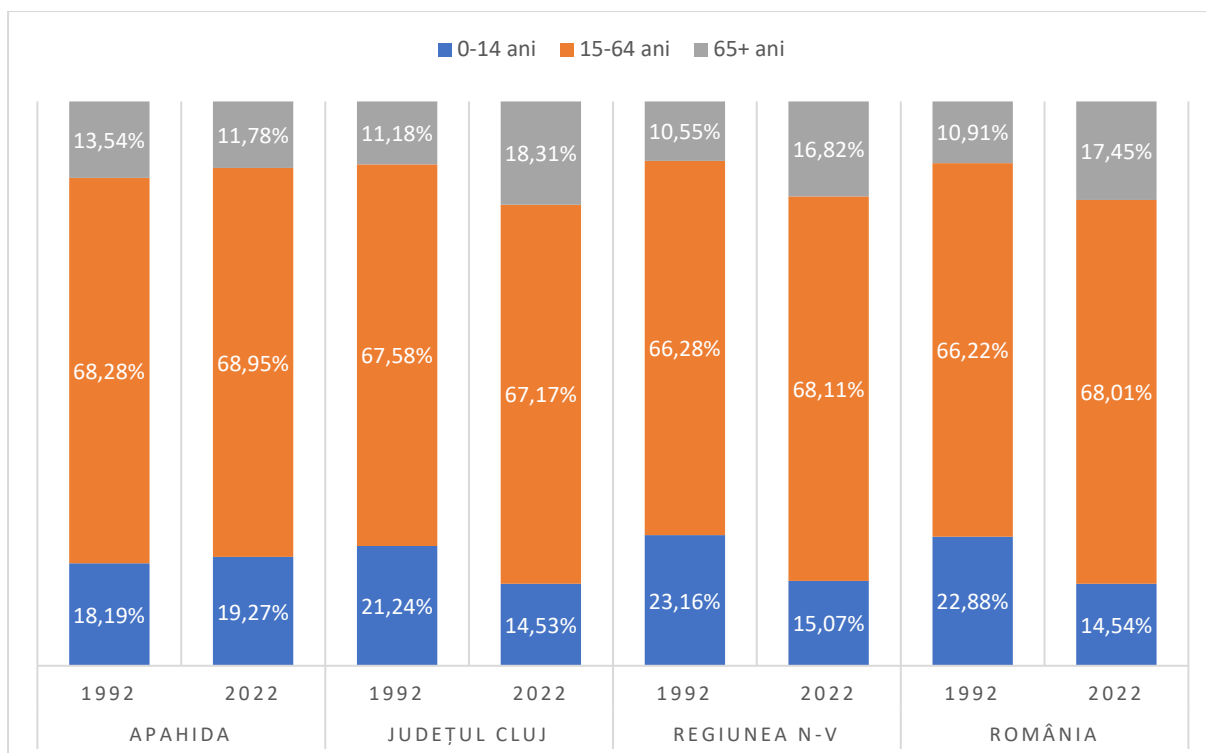
Figura 51 - Apahida – Ponderea populației pe categorii de vârstă (1992-2022)

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

Dacă facem o comparație (Figura de mai jos) cu restul nivelurile național, regional și județean, constatăm că Apahida face notă discordantă având creșteri ale populației sub 14 ani și scăderi ale populației peste 65 de ani, la toate celelalte trei niveluri situația fiind exact opusă: observăm creșteri și de 7% ale populației în vârstă concomitent cu scăderi de 7-8 procente ale populației tinere. Populația activă e aproximativ constantă, 67-68%.

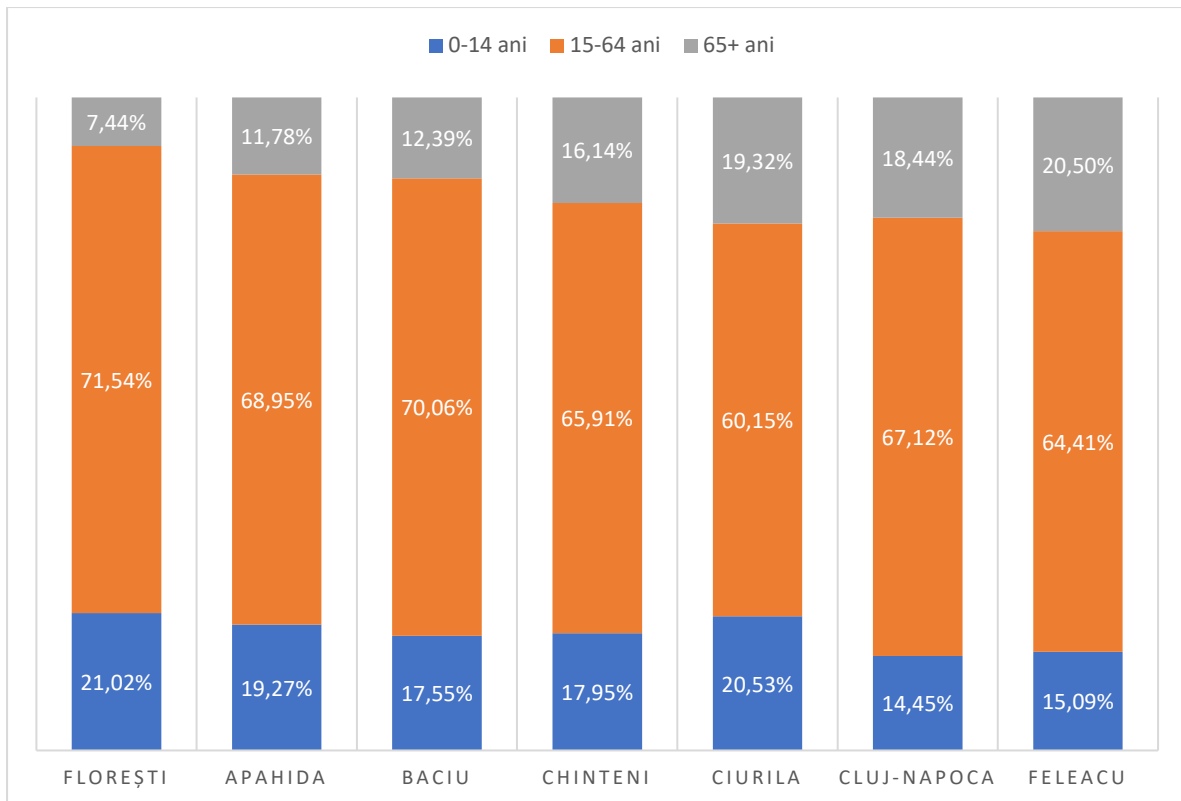
Figura 52 - Ponderea populației pe categorii de vârstă

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

Comparând Apahida cu alte comune similare, din județ, observăm că sunt trei comune similare, cu o populație vârstnică sub 15%, deci sub media națională. Toate comunele au o populație tânără peste media națională, regională și județeană (15%).

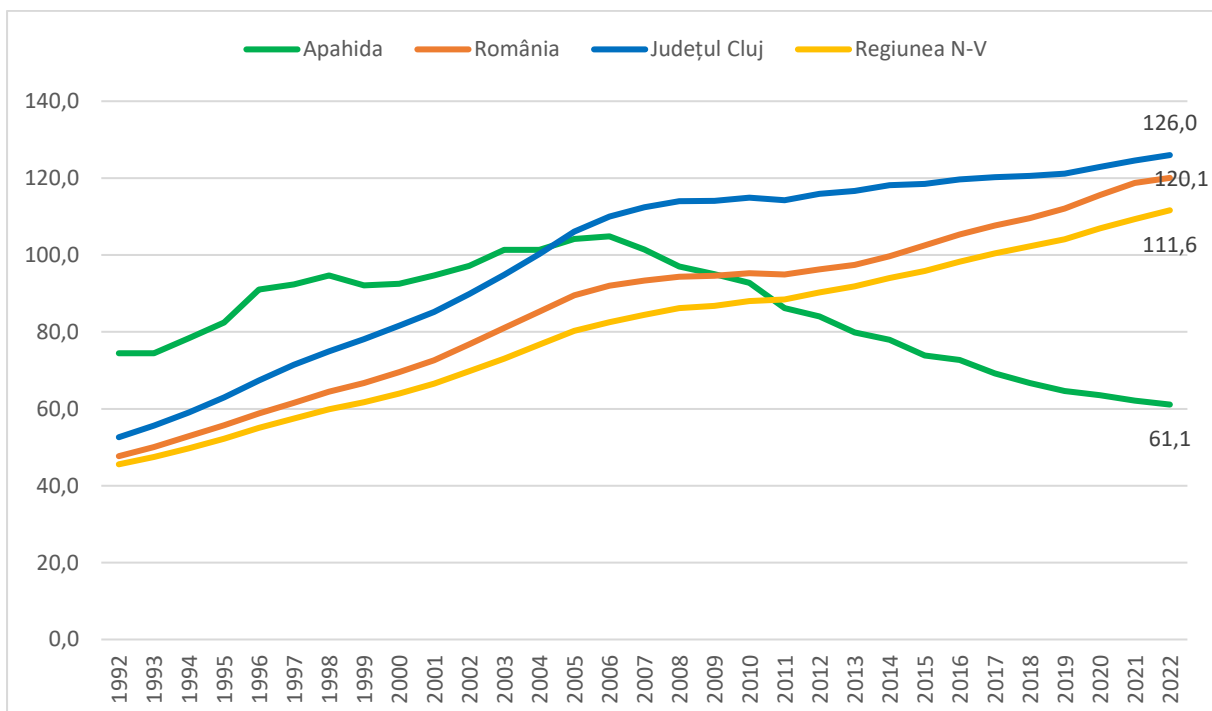
Figura 53 - Ponderea populației pe categorii de vârstă – comparativ – 2022

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

În figura de mai jos, privind indicele de îmbătrânire demografică (numărul de persoane vârstnice raportat la 100 de persoane tinere), se vede cum Apahida nu doar că are un scor mult mai bun (61) decât cele de la nivel județean (126), regional (111) și național (120), dar se și află pe un trend descendent, în timp ce restul sunt pe trend ascendent.

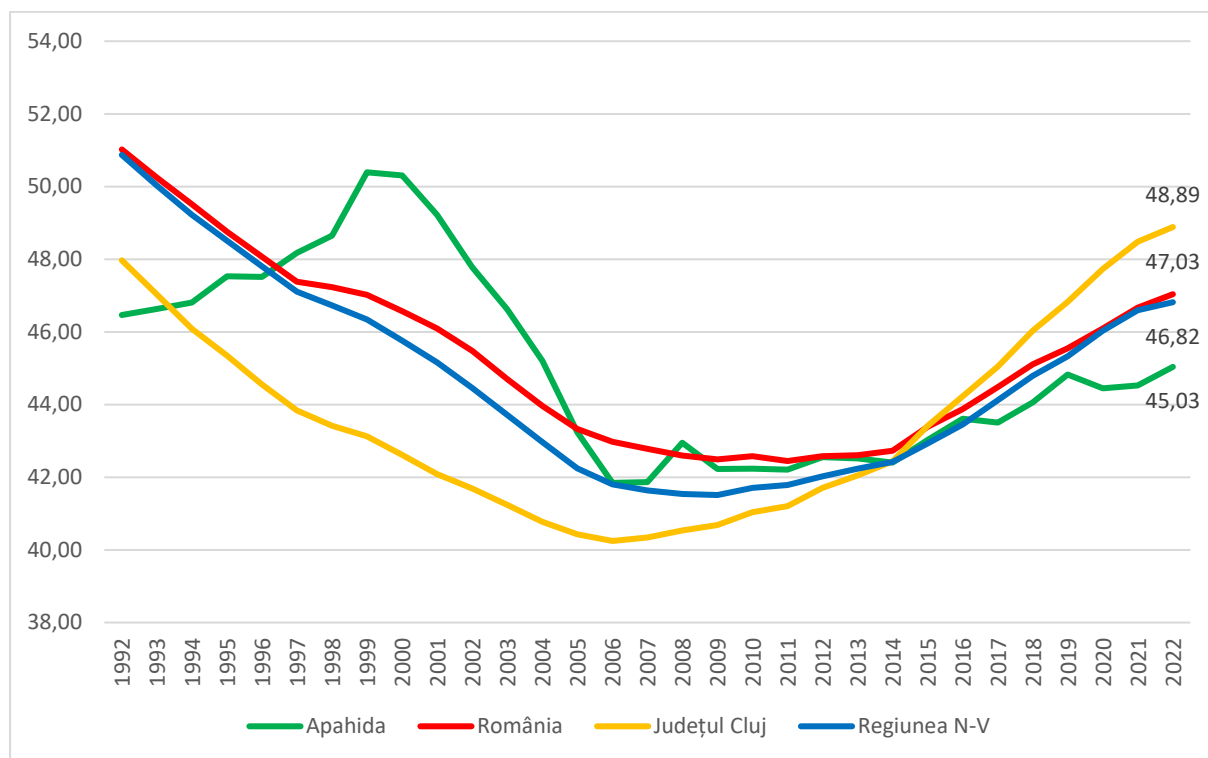
Figura 54 - Indicele de îmbătrânire demografică a populației

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

În Figura de mai jos este prezentat raportul de dependență demografică, calculat ca numărul de persoane dependente (copii și vârstnici) raportat la 100 de persoane active (populația în vârstă de muncă). Constatăm că Apahida are o situație mai bună decât la nivel județean (48), regional (46) sau național (47), având, în 2022, un raport de 45 de persoane dependente la 100 de persoane active.

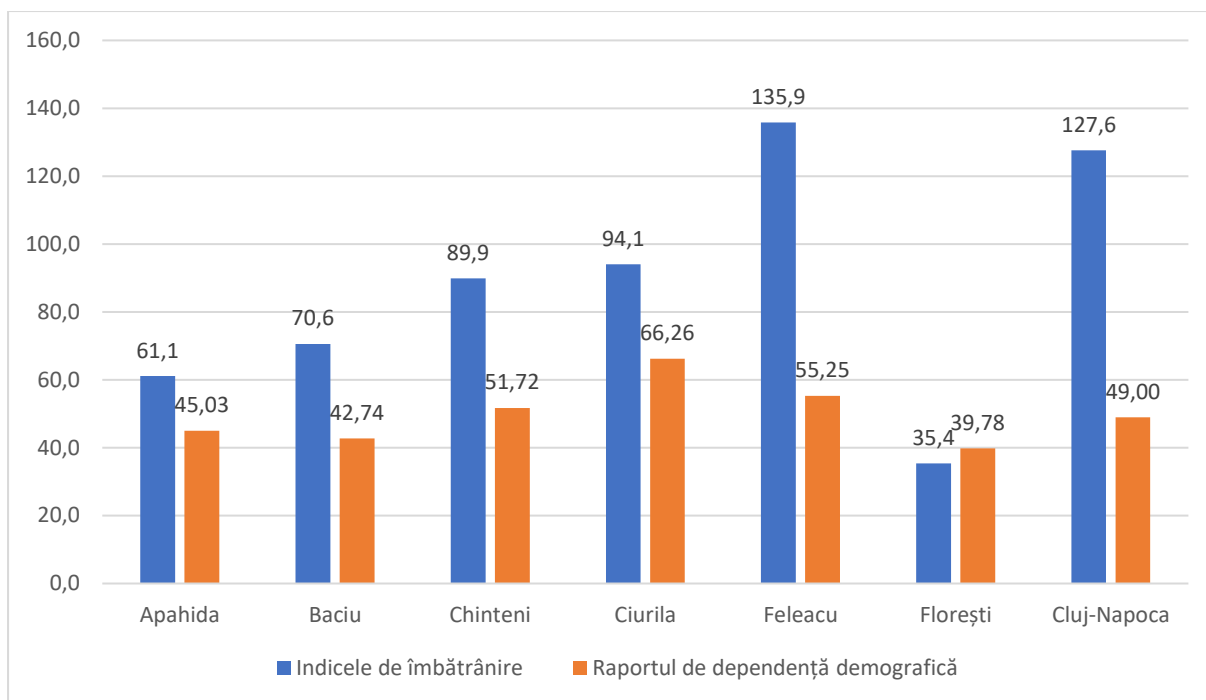
Figura 55 - Raportul de dependență demografică

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

Comparând Apahida cu alte comune similare din județ în ceea ce privește acești doi indicatori demografice, constatăm (Figura de mai jos) că, în afară de Florești și Baci (dar numai pentru raportul de dependență demografică), toate celelalte comune se află într-o situație mai puțin favorabilă decât Apahida.

Figura 56 - Indicele de îmbătrânire demografică a populației și Raportul de dependență demografică

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

Natalitate, mortalitate, migrație

Datele privind rata natalității (Tabelul de mai jos) arată o imagine pozitivă a comunei Apahida față de trendul de la nivel național, regional și județean. Apahida are o natalitate constantă în ultimii 10 ani de aproximativ 13 la mia de locuitori, comparativ cu doar 9-9.5 la celelalte niveluri.

Tabel 27 - Rata natalității (născuți vii la 1.000 de locuitori)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Apahida	12,52	11,59	12,82	12,81	13,07	13,42	13,49	13,29	14,83	12,55	13,33
Județean	9,6	8,8	9	9,5	9,4	9,8	10,1	10,3	10,2	10	9,5
Regional	9,8	9,2	9,4	10	9,5	9,8	10	10,3	10,1	9,8	9,6
Național	9,4	8,7	9	9,6	9,1	9,3	9,4	9,7	9,7	9,2	9,1

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

În ceea ce privește mortalitatea (Tabelul de mai jos), constatăm un ușor trend descendent în Apahida pentru perioada 2010-2019 și cifre mai mici decât la nivelurile județean, regional sau național. Anul 2020 este unul atipic, mortalitatea crescând peste tot în special din cauza pandemiei.

Tabel 28 - Rata mortalității (decedați la 1.000 de locuitori)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Apahida	9,60	9,41	11,09	10,12	9,76	11,08	9,72	8,68	8,32	8,94	10,36
Județean	11,10	10,90	11,20	10,90	11,00	11,50	10,90	11,20	11,30	10,90	12,60
Regional	11,20	10,90	11,10	10,90	11,00	11,50	11,10	11,40	11,50	11,20	13,10
Național	11,5	11,2	11,4	11,2	11,5	11,8	11,6	11,8	12	11,7	13,5

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

Tabel 29 - Rata mortalității infantile (decedați sub 1 an la 1.000 de locuitori)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Apahida	8,33	0,00	0,00	0,00	6,85	0,00	6,21	5,99	0,00	5,75	0,00
Județean	6,10	5,70	4,70	7,20	7,00	6,70	4,50	4,50	5,80	5,40	4,70
Regional	8,90	8,70	8,40	7,50	7,30	7,70	6,90	6,50	6,70	6,20	6,70
Național	9,8	9,4	9	7,8	8,1	7,3	6,7	6,4	5,7	5,7	5,5

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

Sporul natural (diferența dintre natalitate și mortalitate) este constant pozitiv în Apahida în ultimii zece ani (Tabelul de mai jos), în timp ce cifrele de la nivel județean, regional și național sunt toate negative pentru aceeași perioadă.

Tabel 30 - Rata sporului natural (sporul natural la 1.000 de locuitori)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Apahida	2,92	2,18	1,72	2,69	3,31	2,34	3,77	4,62	6,51	3,61	2,97
Județean	-1,50	-2,10	-2,20	-1,40	-1,60	-1,70	-0,80	-0,90	-1,10	-0,90	-3,10
Regional	-1,40	-1,70	-1,70	-0,90	-1,50	-1,70	-1,10	-1,10	-1,40	-1,40	-3,50
Național	-2,1	-2,5	-2,4	-1,6	-2,4	-2,5	-2,2	-2,1	-2,3	-2,5	-4,4

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

Tabelul de mai jos ne arată faptul că pentru ultimii 10 ani avem un spor pozitiv al schimbărilor de domiciliu, în sensul că numărul celor care se stabilesc cu domiciliul în comună este constant mai mare (cu aproximativ 5-600 de persoane) decât al celor care părăsesc comuna.

Tabel 31 - Soldul schimbărilor de domiciliu/reședință

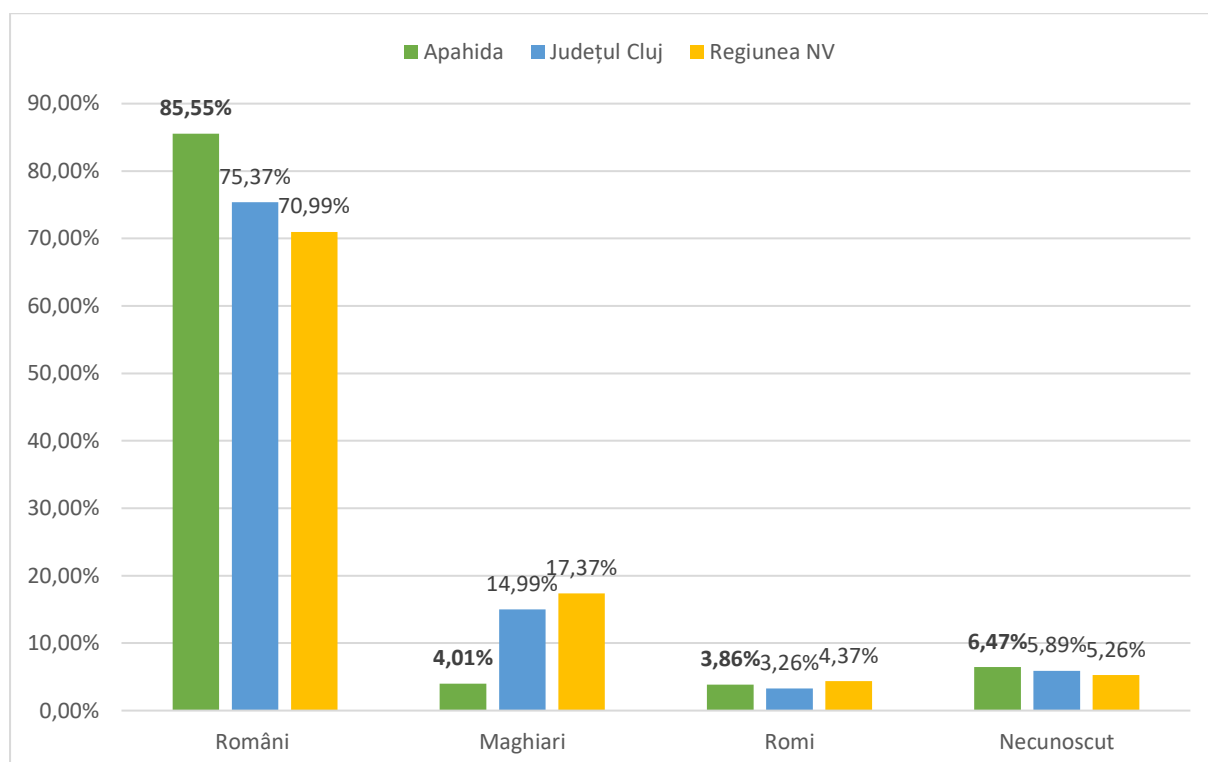
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Reședința												
Stabiliri	70	59	71	108	71	89	127	151	128	148	180	
Plecări	53	46	50	82	84	156	167	160	231	207	279	
Spor	17	13	21	26	-13	-67	-40	-9	-103	-59	-99	
Domiciliu												
Stabiliri	636	447	448	533	598	558	774	808	832	864	863	880
Plecări	168	122	158	176	147	205	199	208	276	301	364	398
Spor	468	325	290	357	451	353	575	600	556	563	499	482

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

Etnie și religie

Potrivit datelor de la ultimul recensământ (2011) Apahida este o comunitate relativ omogenă din punct de vedere etnic (Figura de mai jos), cu 85% din populație declarându-se români, 4% maghiari și 3,8% romi .

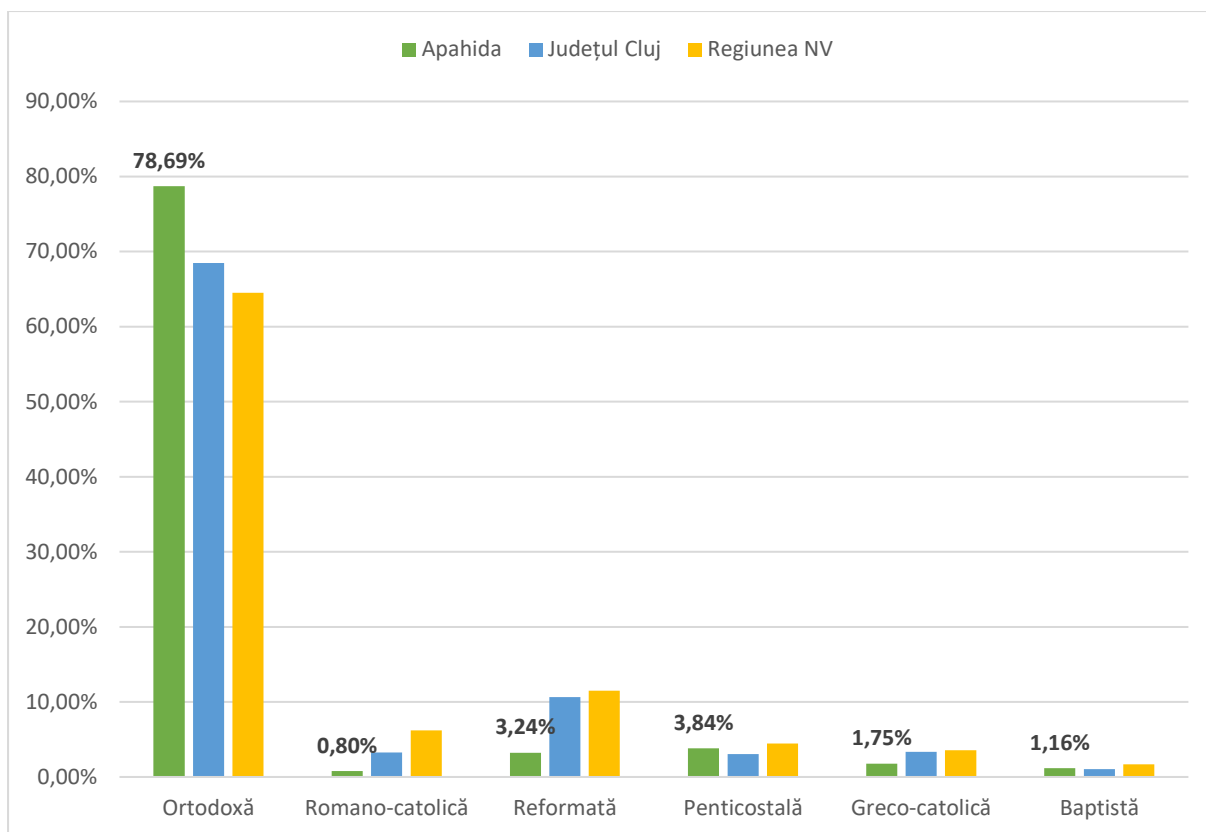
Figura 57 - Structura etnică a populației comunei Apahida (Recensământ 2011)

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

Populația este relativ omogenă și din punct de vedere religios (Figura de mai jos), 78,6% dintre locuitori declarându-se ortodocși, 3,2% reformați, 3,8% penticostali, 1,7% greco-catolici, și 1,1% baptiști.

Figura 58 - Structura religioasă a populației comunei Apahida (Recensământ 2011)

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

Analiza SWOT și perspective strategice - demografie

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
• Populația orașului este în creștere • Proces de întinerire a populației, contrar trendului național • Resursă umană activă (15-65 de ani) aproape 70% din populația comunei • Raport de dependență demografică mai bun decât la nivel județean, regional sau național • Spor natural pozitiv, natalitate în creștere, mortalitate în scădere • Sold pozitiv în ce privește schimbarea domiciliului •	• Infrastructura edilitară nu a ținut pasul cu explozia demografică • Creșterea prețurilor terenurilor din cauza cererii ridicate

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
• Apropierea de Cluj-Napoca	• Apropierea de Cluj-Napoca – suprapopularea comunei Apahida • Fenomenul migrației dinspre centrele urbane spre rural, spre periferie

Perspective strategice - demografie

- Populația orașului este în creștere (+112% în ultimii 30 de ani)
- Spre deosebire de multe alte comunități din România, la Apahida populația tânără (0-14 ani) este în creștere, iar cea în vârstă (65+) este în scădere, în condițiile în care populația activă (15-64 de ani) este relativ constantă în ultimii 30 de ani.
- În privința indicelui de îmbătrânire demografică Apahida nu doar că are un scor mult mai bun (61) decât cele de la nivel județean (126), regional (111) și național (120), dar se și află pe un trend descendent, în timp ce restul sunt pe trend ascendent.
- Raportul de dependență demografică este în ușoară creștere, dar Apahida are o situație mai bună decât la nivel județean (48), regional (46) sau național (47), având, în 2022, un raport de 45 de persoane dependente la 100 de persoane active.
- Cifrele privind rata natalității arată o imagine pozitivă a comunei Apahida față de trendul de la nivel național, regional și județean. Apahida are o natalitate constantă în ultimii 10 ani de aproximativ 13 la mia de locuitori, comparativ cu doar 9-9.5 la celelalte niveluri.
- Sporul natural este constant pozitiv în Apahida în ultimii zece ani, în timp ce cifrele de la nivel județean, regional și național sunt toate negative pentru aceeași perioadă.
- Mortalitatea este ușor în scădere, ajungând la 8,9 (2019) decedați la 1.000 de locuitori, față de 9,6 în 2010, în timp ce la nivel regional și național este de 13
- În ceea ce privește schimbarea domiciliului, pentru ultimii 10 ani avem un spor pozitiv, în sensul că numărul celor care se stabilesc cu domiciliul în comună este constant mai mare (cu aproximativ 5-600 de persoane) decât al celor care părăsesc comuna

Educație

Școala Gimnazială „Ștefan Pascu” din Apahida are în componență următoarele structuri de învățământ:

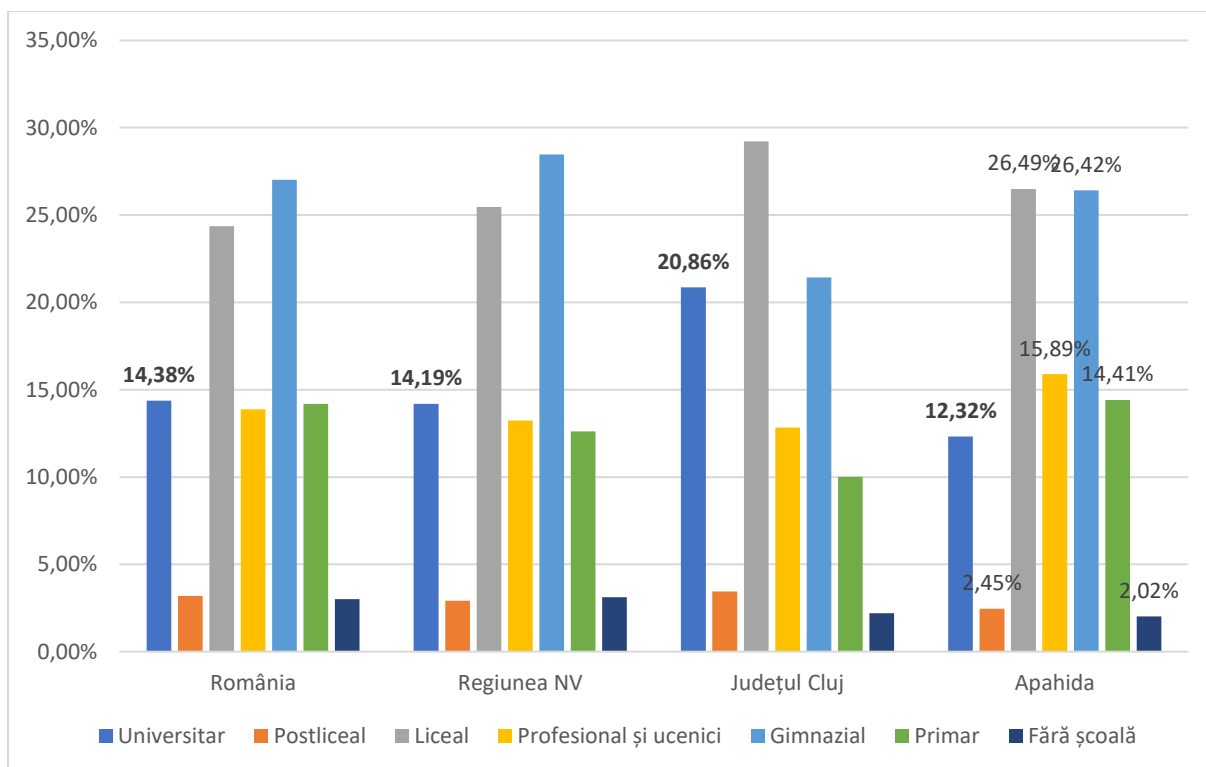
- Școala cu clasele I-VIII Apahida
- Școala cu clasele I-VIII Sânnicoara
- Școala cu clasele I-IV Dezmir
- Grădinița cu program normal Corpadea
- 2 Grădinițe cu program prelungit - Apahida
- Grădiniță cu program normal - Sânnicoară
- Grădiniță cu program normal - Dezmir
- Creșa "Voinicel" Apahida - predată de la Primărie la sfârșitul anului trecut

* În perioada 2003-2017 a funcționat și un liceu „Ștefan Pascu” dar a fost desființat din lipsă de elevi.

Nivelul de educație al populației

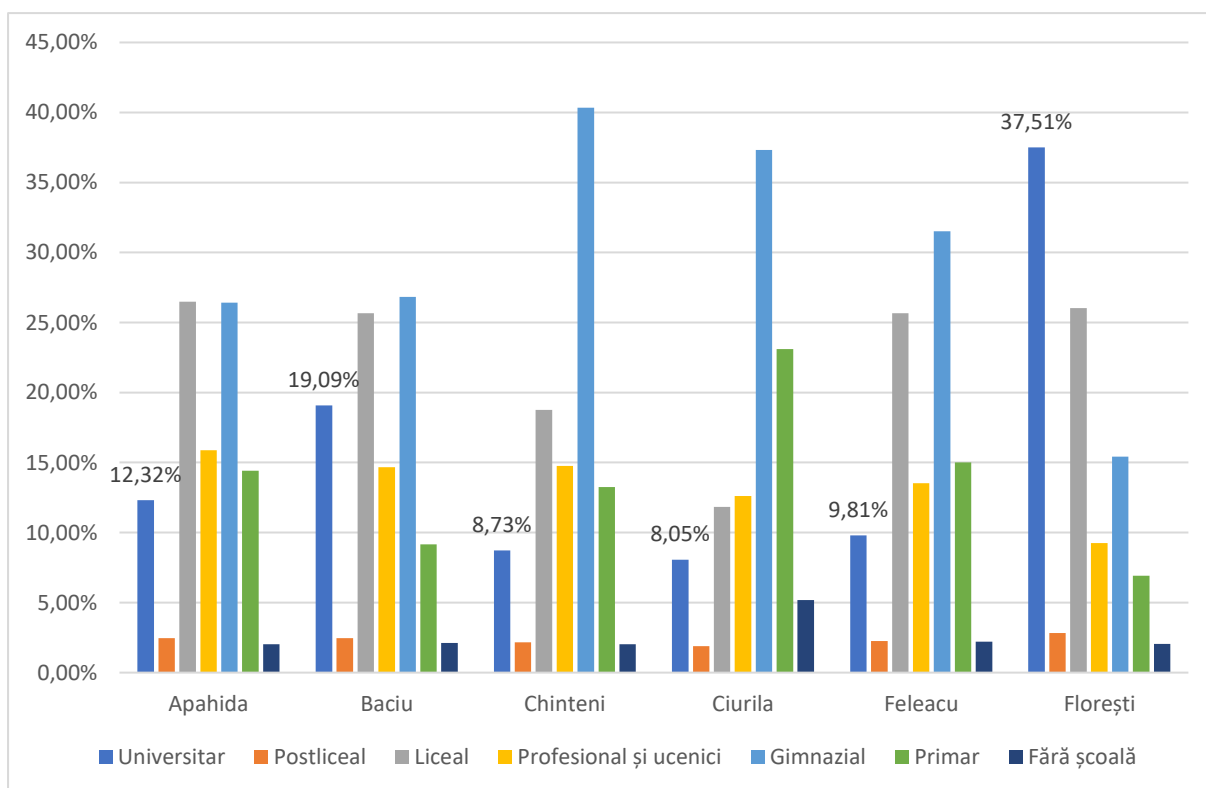
Dacă ne raportăm la ultima școală absolvită (Figurile 18 și 19), potrivit recensământului din 2011, în Apahida 12,3% din locuitori au studii superioare, comparativ cu 14% la nivel național și regional și 20% la nivel județean. Din păcate singurele date disponibile de acest fel sunt din 2011, la nivelul anului 2022 aceste cifre vor crește mult pentru Apahida, dacă ne raportăm la creșterea mare de populație din ultimii 10 ani precum și la numărul mare de familii tinere și educate care și-au stabilit domiciliul în comună.

Figura 59 - Structura populației comunei Apahida după educație (Recensământ 2011)

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

Figura 60 - Structura populației comunei Apahida după educație (Recensământ 2011)

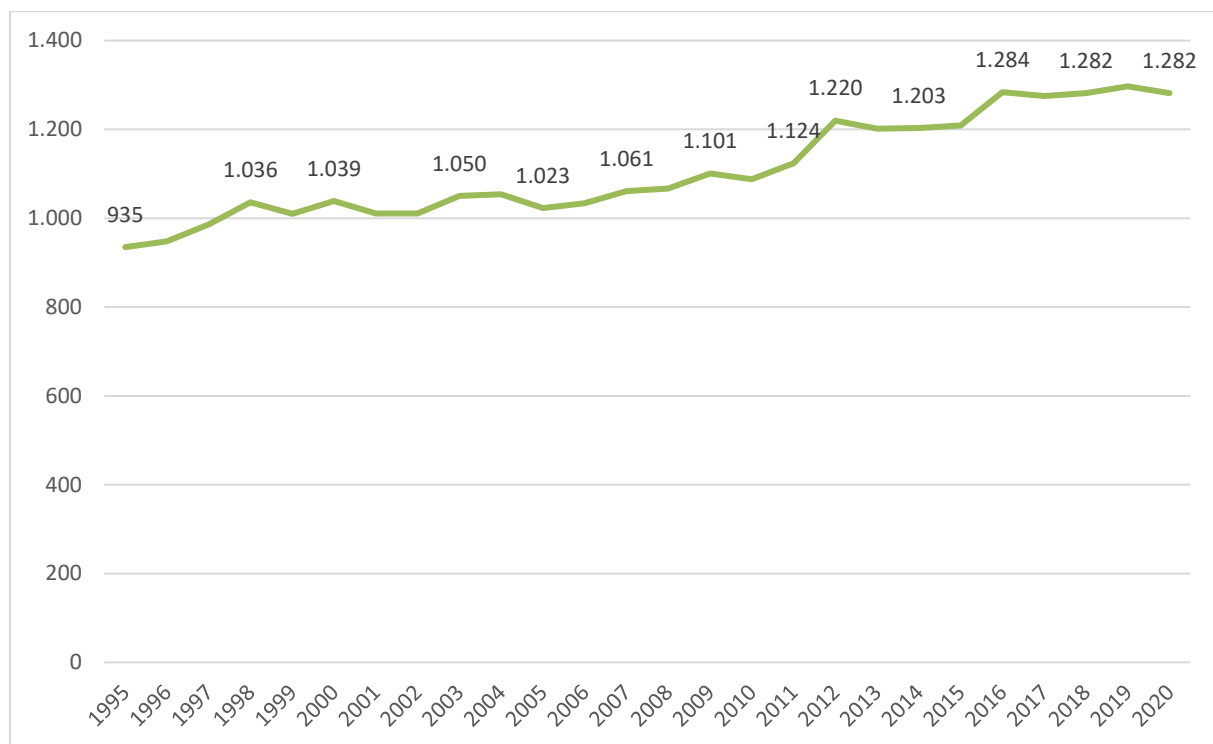

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

Evoluția populației școlare

Populația școlară a comunei Apahida a crescut constant în ultimii 25 de ani ajungând în anul 2020 la 1.282 de copii, față de 935 în 1995 (Figura de mai jos).

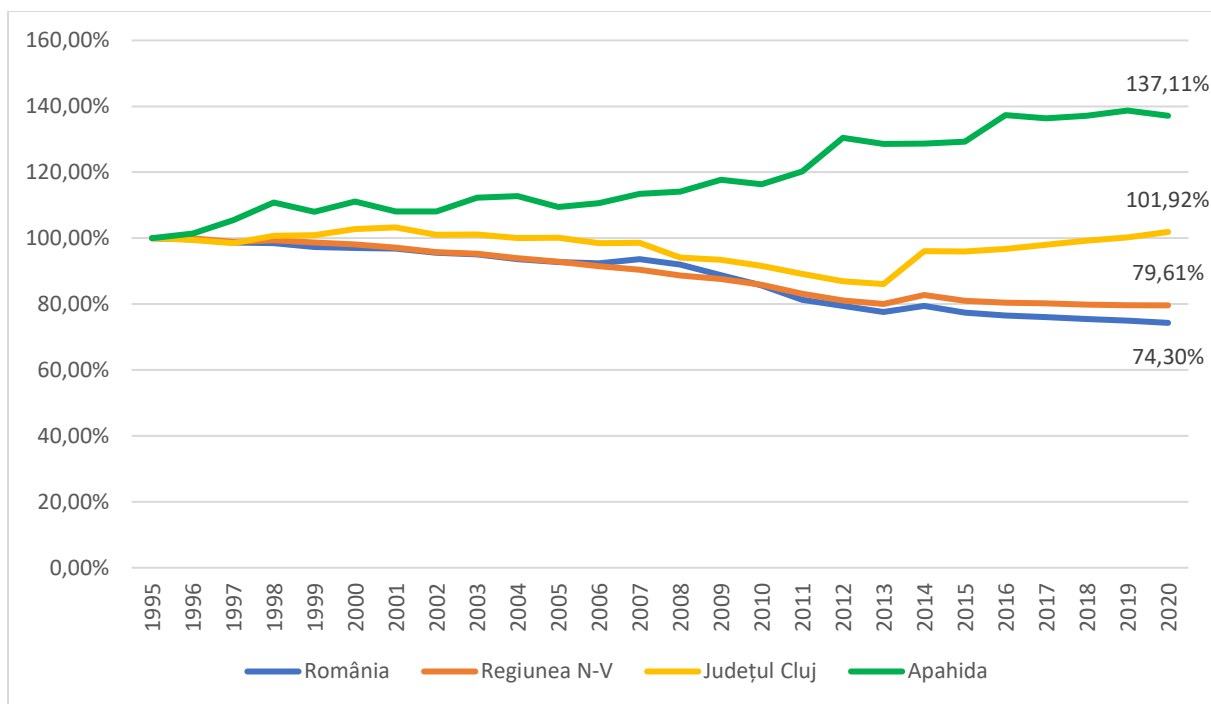
Figura 61 - Evoluția populației școlare 1990-2019 – Apahida

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

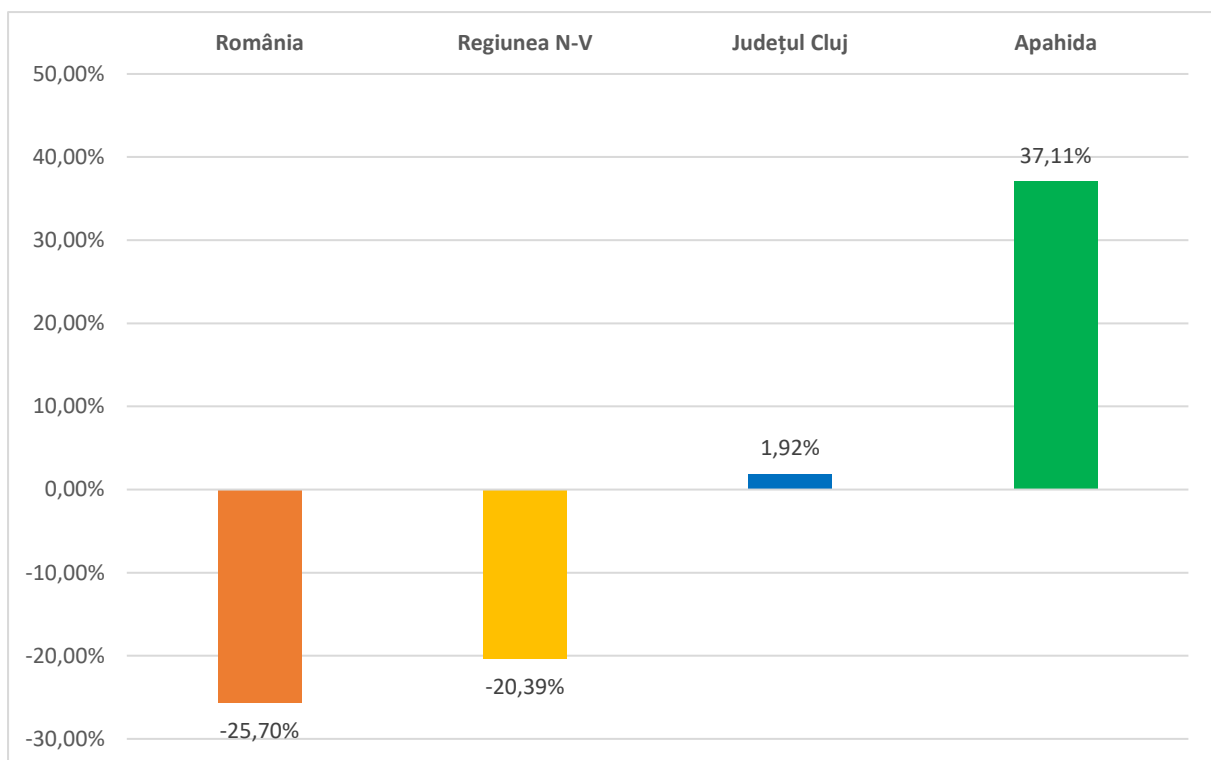
În ceea ce privește evoluția populației școlare de la nivelul comunei Apahida, datele INS (cele două figuri de mai jos) ne arată o creștere cu 37 de procente în ultimii 25 de ani (1995-2020), față de doar 2% la nivelul județului în timp ce la nivel național și regional populația școlară a scăzut cu 25% și respectiv 20%.

Figura 62 - Evoluția populației școlare 1990-2019 – comparativ

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

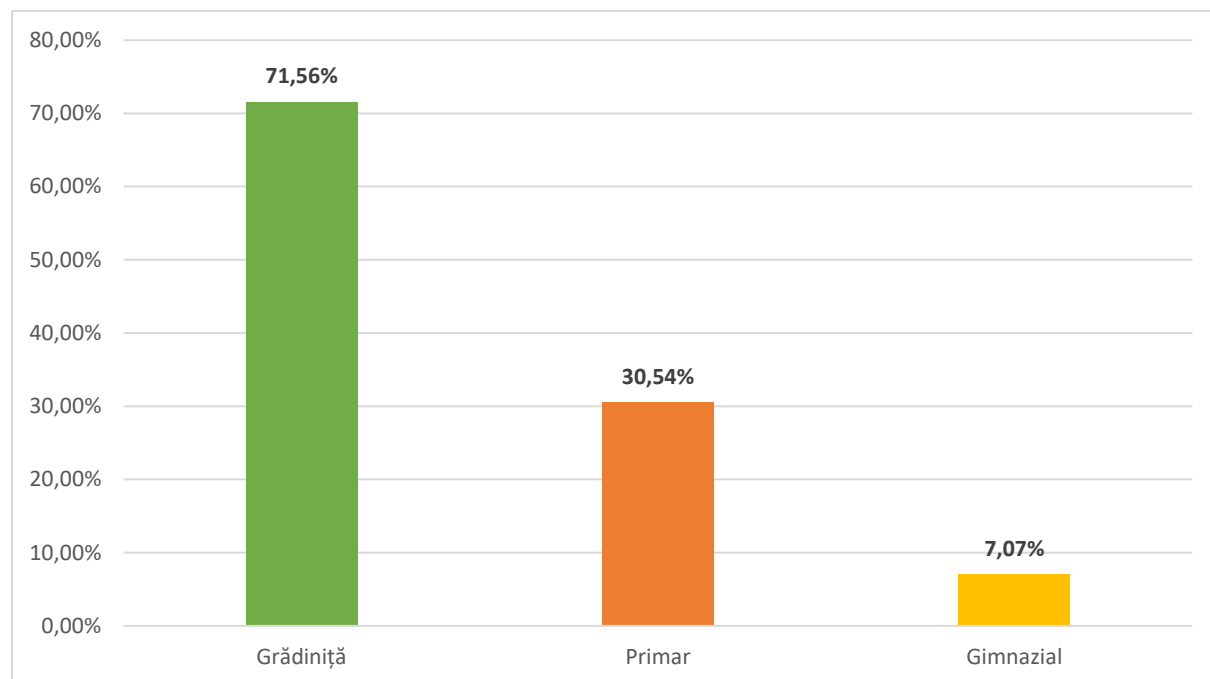
Figura 63 - Evoluția populației școlare 1990-2019 – comparativ

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

În ceea ce privește evoluția populației școlare pe niveluri de educație, cifrele arată un trend ascendent pe toate nivelurile, creșterea cea mai mare înregistrându-se la populația de grădiniță (71%), apoi școală primară (30%) și în final gimnaziu (7%)¹⁵⁹.

Figura 64 - Evoluția populației școlare – Apahida 1995-2020

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

Tabel 32 - Infrastructură școlară – Apahida

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Săli de clasă	38	34	34	35	49	49	55	57	57	54	52
Laboratoare școlare	0	0	3	3	3	3	3	3	4	4	2
Săli de gimnastică	1	1	1	3	2	2	2	2	3	3	2
Terenuri de sport	4	3	1	1	2	2	2	2	2	2	1
PC-uri	101	99	84	70	72	76	76	103	96	106	95
Personal didactic	62	67	79	82	73	75	86	81	84	83	82

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

Tabel 33 - Absolvenți pe niveluri de educație

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total	82	62	99	86	94	78	69	85	87	66
Primar si gimnazial (inclusiv invatamantul special)	82	62	76	66	71	57	51	60	87	66
Gimnazial	:	:	76	66	71	57	51	60	87	66
Liceal	:	:	23	20	23	21	18	13	:	:
Profesional	:	:	:	:	:	:	:	12	:	:

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

¹⁵⁹ În perioada 2003-2017 a funcționat și un liceu „Ștefan Pascu” dar a fost desființat din lipsă de elevi, deoarece majoritatea părinților din Apahida își trimit copiii la licee din Cluj-Napoca.

Investiții în educație

Apahida

1. Extindere școala existentă - proiectul este în etapa de finalizare de depunere a documentelor pentru finanțare de la MDLPA. - 9 săli de clasă în plus.
2. Construire grădiniță în Apahida - zona fostei clădiri APIA - în această toamnă se licitează studiul de fezabilitate.

Sânnicoară

1. Se finalizează lucrările de extindere a școlii cu clasele 1-8. Clădirea este deja funcțională, mai sunt de făcut lucrări exterioare și mici remedieri interioare.

Dezmir

1. Creșă cu 3 grupe - se execută proiectarea tehnică a clădirii, investiția a fost depusă pentru finanțare pe PNRR 15 - Creșe.
2. Se dorește demolarea clădirii actuale în care funcționează o grădiniță și școala cu clasele 1-4 și se vrea construirea unui nou complex educațional unitar școală-grădiniță. În funcție de finanțare se va opta pentru abordare unitară sau în etape: prima grădinița, a doua școala.

Corpadea

1. Se dorește finalizarea unei grădinițe noi, proiect care a fost blocat mai mulți ani din cauza unor litigii cu terenul. Se estimează operaționalizarea ei în 2023.

Pata

1. În 2023 se va redeschide grădinița din Pata, în clădirea existentă.

Dincolo de aceste planuri deja stabilite se caută soluții/terenuri pentru viitoare investiții în educație, având în vedere creșterea numărului de persoane care vin să locuiască în Apahida. Deci, ca obiectiv pe termen mediu și lung vrem să rămână continuarea investițiilor în infrastructura pentru educație, clar în legătură directă cu posibilitățile de finanțare naționale, europene etc.

Momentan spațiile pentru educație sunt aproape pline, s-a reușit în acest an școala de după-masa.

Analiza SWOT și perspective strategice - educație

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE

• Populația școlară a crescut semnificativ în ultimii 25 de ani • Școala din localitatea Apahida este una competitivă, comparabilă cu școlile bune din Cluj-Napoca • Primăria impune clădiri educaționale dezvoltatorilor imobiliari mari (pe care fie le predau primăriei, fie le gestionează ei în regim privat) • Începând cu anul 2018 pleacă mai puțini elevi la oraș fata de trecut, rămân mai mulți în comună • Primăria oferă burse și premii pentru copiii cu performanțe școlare, nu doar burse sociale • Primăria va construi o clădire nouă cu 9 săli de clasă • Există competiții sportive intra și inter comunale	• Infrastructura școlară deficitară • Spații insuficiente pentru activitățile școlare • Lipsa unor spații adecvate pentru activități extracurriculare • Diferențe de dezvoltare între școlile din comună (Apahida vs. celelalte comune) • Nu toate localitățile au infrastructură școlară • Părinții din Apahida își duc copiii la Cluj-Napoca la școală/grădiniță/creșă pentru că acestea sunt mai bune sau pentru că au job-uri la Cluj • Lipsa unui centru educațional complet (creșă-grădiniță-școală) în fiecare localitate • Insuficiente activități de consiliere școlară, eventual specifice pentru părinți pentru a-i ajuta pe elevi să-și aleagă mai bine liceul/profilul
OPORTUNITĂȚI • Utilizarea finanțării nerambursabile pentru renovarea și modernizarea unităților școlare; • Programe europene și naționale pentru dezvoltarea de politici și proiecte care să faciliteze accesul comunităților defavorizate la educație și accesul pe piața muncii; • Implementarea de politici la nivel național sau regional în vederea îmbunătățirii formării profesionale inițiale și continue și de creștere a adaptabilității sistemului educațional la cerințele pieței muncii; • Continuarea programelor ce vizează stimularea antreprenoriatului și dezvoltarea abilităților antreprenoriale programe de atragere a tinerilor plecați	AMENINȚĂRI • Apropierea de Cluj-Napoca – pol regional care atrage resurse din comunele limitrofe • Fenomenul de migrațiune dinspre urban spre rural, pericol de suprapopulare a comunei • Mobilitatea scăzută pe piața internă a muncii și participarea scăzută a forței de muncă la programe de formare continuă • Accentuarea problemelor economice și a celor sociale legate de sărăcie; • Ritm lent privind digitalizarea educației; • Scăderea gradului de încredere în sistemul de educație; • Calitatea sistemul național de educație • Lipsa de predictibilitatea în sistemul național de educație

în străinătate: programele de tip Start-up diaspora; • Aproximarea de Cluj-Napoca, cel mai important centru educațional din țară prin prisma rezultatelor educaționale - face mai ușoară dezvoltarea unor parteneriate cu școlile din oraș	• Schimbările legislative frecvente în sistemul național de educație

Perspective strategice - educație

- Populația școlară a crescut semnificativ în ultimii 25 de ani
- Infrastructura școlară nu a ținut pasul cu creșterea demografică
- Spații insuficiente pentru activitățile școlare
- Unele spații educaționale necesită renovări
- Lipsa unor spații adecvate pentru activități extracurriculare. Cele existente nu sunt nici măcar igienizate, iarna nu sunt încălzite
- Diferențe de dezvoltare între școlile din comună (Apahida vs celelalte comune)
- Nu toate localitățile au infrastructură școlară
- Școala din localitatea Apahida este una competitivă, comparabilă cu școlile bune din Cluj-Napoca
- Părinții din Apahida își duc copiii la Cluj-Napoca la școală/grădiniță/creșă pentru că acestea sunt mai bune sau pentru că au job-uri la Cluj
- Lipsa unui centru educațional complet (creșă-grădiniță-școală) în fiecare localitate
- Majoritatea absolvenților școlii Apahida se orientează către licee teoretice
- Primăria impune clădiri educaționale dezvoltatorilor imobiliari mari (pe care fie le predau primăriei, fie le gestionează ei în regim privat)
- Începând cu anul 2018 pleacă mai puțini elevi la oraș fata de trecut, rămân mai mulți în comună
- Primăria oferă burse și premii pentru copiii cu performanțe școlare, nu doar burse sociale
- Primăria va construi o clădire nouă cu 9 săli de clasă
- Unele spații ale nu sunt pretabile pentru activități cu copii, dar pot fi îmbunătățite sau trebuie să fie renovate
- Apahida e o comună, dar așteptările cetățenilor sunt mai degrabă specifice unui oraș
- Există competiții sportive intra și inter comunale
- Este nevoie de mai multe activități de consiliere școlară, eventual specifice pentru părinți pentru a-i ajuta pe elevi să-și aleagă mai bine liceul/profilul
- Primăria investește constant în educație și infrastructura educațională dar nu au suficiente fonduri

Analiza economiei locale

Rezultatele și activitatea companiilor locale active și a profesioniștilor

Această parte a analizei se bazează pe datele unităților economice active la nivel local, respectiv pe bilanțurile agenților economici care își au sediul social în comuna Apahida, perioada analizată fiind 2014 – 2020. Datele provin de la Oficiul Național al Registrului Comerțului. Limitarea analizei bazate pe aceste date este aceea că nu includ și valorile indicatorilor aferenți persoanelor fizice autorizate și întreprinderilor individuale. O altă deficiență este aceea că societățile comerciale care au puncte de lucru în alte UAT-uri decât cele în care își au sediul social, figurează în dreptul aceluși UAT în care își au sediul și nu al celor în care își au punctele de lucru. Cu alte cuvinte, o firmă cu sediul social în comuna Apahida, dar cu punct de lucru într-o localitate din altă unitate administrativ-teritorială (municipiu, oraș, comună), este înregistrată în comuna Apahida, inclusiv cu angajații și cifra de afaceri a punctului de lucru situată în altă unitate administrativ-teritorială. Cu toate aceste deficiențe, datele sunt relevante prin prisma trendului pe care îl evidențiază în privința unor indicatori economici relevanți ai sectoarelor și domeniilor economiei locale.

Unele părți ale analizei sunt realizate pe baza datelor referitoare la profesioniștii cu forma juridică F¹⁶⁰ - întreprinderi familiale (IF), întreprinderi individuale (II) și Persoane fizice autorizate (PFA), date furnizate tot de către Oficiul Național al Registrului Comerțului.

Structura și evoluția economiei comunei Apahida

Comuna Apahida are o economie concentrată în special în industria prelucrătoare. Unitățile economice din acest sector, deși sunt mai puține la număr (12% din totalul

¹⁶⁰ Enitățile economice fără personalitate juridică distinctă de cea a asociatului/asociaților, respectiv forma juridică F includ profesioniștii care desfășoară o activitate în mod independent și prin propriile mijloace (meșteșugari, profesii liberale, profesii industriale și comerciale etc.) neavând personalitate juridică distinctă; în această categorie intră întreprinderile familiale, întreprinderile individuale și persoanele fizice autorizate. Enitățile economice cu personalitate juridică distinctă de cea a asociatului/asociaților, respectiv forma juridică J includ firmele sub toate formele de organizare a acestora, respectiv societățile cu răspundere limitată, societățile pe acțiuni, societățile în comandită etc

numărului de firme locale), concentrează peste 45% din numărul de angajați și aproximativ jumătate din cifra de afaceri și profitul net al firmelor ce își au sediul în comună.

Cel mai mare număr de firme activează în sectorul serviciilor (44,7%), însă ponderea salariaților și a cifrei de afaceri în acest sector este redusă: 22,4% din numărul de salariați, 14,2% din cifra de afaceri și 25% din profitul net. 22,8% dintre firme sunt din sectorul comerțului, sectorul concentrând însă doar 14,6% din numărul de salariați, 25,9% din cifra de afaceri și 15,2% din profitul net. În sectorul construcțiilor activează 17,3% din numărul de companii, acestea deținând 16,6% din numărul total de salariați, 8,8 din cifra de afaceri și 11,3% din profitul net. Agricultură concentrează o parte foarte redusă din economia locală: sub 1% din numărul de salariați și aproximativ 1% din cifra de afaceri și profitul net.

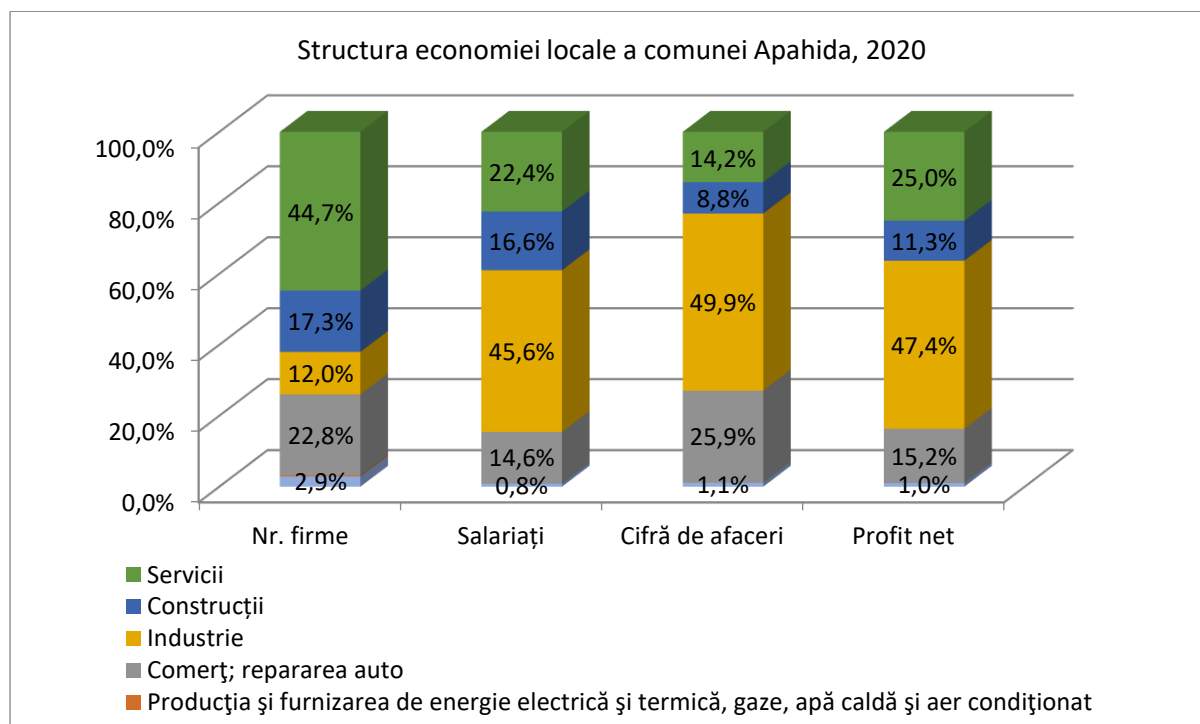
Tabel 34 - Structura economiei locale a comunei Apahida, 2020

Structura economiei locale a comunei Apahida, 2020								
Sectoare	Firme		Salariați		Cifra de afaceri		Profit net	
	Număr	% din total	Număr	% din total	Număr - mii lei	% din total	Număr - mii lei	% din total
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	50	5,5%	164	3,5%	14.937	0,7%	3.977	2,5%
Activități de spectacole, culturale și recreative	20	2,2%	23	0,5%	1.324	0,1%	357	0,2%
Activități profesionale, științifice și tehnice	89	9,8%	74	1,6%	20.428	1,0%	5.779	3,7%
Agricultură, silvicultură și pescuit	26	2,9%	39	0,8%	23.686	1,1%	1.628	1,0%
Alte activități de servicii	24	2,6%	28	0,6%	2.284	0,1%	318	0,2%
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	207	22,8%	678	14,6%	543.629	25,9%	24.039	15,2%
Construcții	157	17,3%	769	16,6%	185.284	8,8%	17.814	11,3%
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	3	0,3%	1	0,0%	37	0,0%	12	0,0%
Hoteluri și restaurante	27	3,0%	50	1,1%	5.674	0,3%	762	0,5%
Industria prelucrătoare	109	12,0%	2.116	45,6%	1.047.009	49,9%	74.702	47,4%
Informații și comunicații	34	3,7%	25	0,5%	9.037	0,4%	4.677	3,0%
Intermedieri financiare și asigurări	4	0,4%	2	0,0%	116	0,0%	56	0,0%
Învățământ	5	0,6%	2	0,0%	105	0,0%	15	0,0%
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	3	0,3%	0	0,0%	204	0,0%	54	0,0%
Sănătate și asistență socială	12	1,3%	23	0,5%	2.084	0,1%	314	0,2%
Transport și depozitare	119	13,1%	614	13,2%	227.022	10,8%	17.727	11,2%
Tranzacții imobiliare	19	2,1%	36	0,8%	14.044	0,7%	5.474	3,5%
Total	908		4.644		2.096.904		157.704	

Sursa datelor: bilanțurile agenților economici, ONRC

Așadar, 67,5%% dintre firmele din comună sunt în sectorul terțiar (servicii, comerț, transport, financiar, comunicații, turism, sănătate, administrație), sectorul secundar (industria) concentrându-se cu precădere în unități de producție mijlocii și mari, cele care facilitează realizarea economiilor la scară și competitivitatea prin costuri. Astfel, industria prelucrătoare concentrează peste 45% din numărul de salariați, cifra de afaceri și profitul firmelor locale.

Figură 65 - Structura economiei locale a comunei Apahida, 2020

Sursa datelor: bilanțurile agenților economici, ONRC

În 2020, cifra de afaceri a firmelor locale a fost de aproximativ 2,1 miliarde lei (peste 422 de milioane de euro), iar profitul net a depășit 150 de milioane de lei (31 de milioane de euro). *Industria prelucrătoare* ocupă prima poziție în privința ponderii numărului de salariați, a cifrei de afaceri și a profitului în totalul economiei, depășind 45% în cazul tuturor acestor indicatori. După *Industria prelucrătoare*, *Serviciile* concentrează cel mai mare număr de salariați, urmate de *Construcții*. În cazul cifrei de afaceri, *Industria prelucrătoare* este urmată de *Comerț* și de *Servicii*, *Construcțiile* având o pondere mai redusă în cifra de afaceri totală de la nivel local. În cazul profitului net, *Industria prelucrătoare* este urmată de *Servicii*, *Comerț* și *Construcții* ca pondere în totalul profitului net de la nivel local.

În 2020, în topul firmelor care aveau sediul social în Apahida, șase firme angajau 1.316 din cei 4.644 de salariați, ceea ce reprezenta 28% din totalul angajaților. Cinci din cele șase firme au obiectul principal de activitate în sectorul *Industriei prelucrătoare*, iar una în domeniul *Transporturilor rutiere de mărfuri*. Numărul de angajați era în 2020 mai mare decât în 2014 în cazul tuturor celor șase companii locale, cea mai mare creștere (500%) a numărului de salariați înregistrându-se în cazul WIP INDUSTRIES ROMANIA SRL (producția mobilei),

urmată de PFEIFFER VACUUM ROMANIA SRL (operațiuni de mecanică generală), SUNIMPROF ROTTAPRINT SRL (alte activități de tipărire) și RONDOCARTON SRL (fabricarea hârtiei și cartonului ondulat și a ambalajelor din hârtie și carton). În termeni reali, cifra de afaceri a crescut în cazul a cinci dintre cele șase companii locale, cea mai mare creștere fiind înregistrată de PFEIFFER VACUUM ROMANIA SRL, urmată de WIP INDUSTRIES ROMANIA SRL și SUNIMPROF ROTTAPRINT SRL. În cazul GI.DI. MANUFACTURING S.R.L., cifra de afaceri era ,în termeni reali, cu 5% mai mică în 2020 decât în 2014. Cu excepția SUNIMPROF ROTTAPRINT SRL și PFEIFFER VACUUM ROMANIA SRL, pe fondul Pandemiei Covid-19, numărul de salariați și cifra de afaceri au scăzut în 2020 față de 2019 în cazul celorlalte patru firme.

Tabel 35: Top firme cu sediul social în comuna Apahida în funcție de numărul de salariați și cifra de afaceri - evoluție 2014 - 2020

Top firme cu sediul social în comuna Apahida în funcție de numărul de salariați și cifra de afaceri - evoluție 2014 - 2020											
Denumire firmă	Obiect de activitate (principal)	Nr angajați			% din total angajați întreprinderi locale - active 2020	Creștere/scădere număr angajați 2020 - 2014	Cifra de afaceri (mii lei) - 2020			% din totalul CA a întreprinderilor active - 2020	Creștere/scădere CA 2020 - 2014
		2020	2019	2014			2020	2019	2014		
RONDOCARTON SRL	Fabricarea hârtiei și cartonului ondulat și a ambalajelor din hârtie și carton (CAEN: 1721)	453	455	272	9,8%	66,5%	368.355	418.217	257.809	19,4%	42,88%
LOGISTIC E VAN WIJK SRL	Transporturi rutiere de mărfuri (CAEN: 4941)	372	387	307	8,0%	21,2%	128.321	145.321	109.989	6,8%	16,67%
SUNIMPROF ROTTAPRINT SRL	Alte activități de tipărire n.c.a. (CAEN: 1812)	276	265	154	5,9%	79,2%	107.010	99.375	52.889	5,6%	102,33%
WIP INDUSTRIES ROMANIA SRL	Fabricarea de mobilă n.c.a. (CAEN: 3109)	114	123	19	2,5%	500,0%	34.695	36.934	16.243	1,8%	113,60%
GI.DI. MANUFACTURING S.R.L.	Operațiuni de mecanică generală (CAEN: 2562)	101	113	94	2,2%	7,4%	47.204	59.106	49.689	2,5%	-5,00%
PFEIFFER VACUUM ROMANIA SRL	Operațiuni de mecanică generală (CAEN: 2562)	83	83	36	1,8%	130,6%	32.718	29.029	10.825	1,7%	202,23%

Sursa: <https://www.totalfirme.ro/>

Structuri de sprijinire a afacerilor la nivel local

Din 2013, în comuna Apahida există un cluster, mai exact AgroTransilvania Cluster (Asociația Clusterul Agro-Food-Ind Napoca) care are drept obiectiv "sprijinirea dezvoltării sectorului agroindustrial, cu scopul de a susține creșterea competitivității asociației, precum și a fiecărui membru în parte, atât pe piața națională, dar și internațională, pe baza unei strategii comune de dezvoltare". În Aprilie 2022, în componența clusterului AgroTransilvania erau 40 de întreprinderi, 7 organizații de cercetare, dezvoltare și inovare (CDI) și Educație, 9 entități catalizatoare și 2 instituții publice. În aceeași perioadă, AgroTransilvania Cluster era implicat în nouă rețele colaborative, între care Rețeaua Națională a Clusterelor din Domeniul Agroalimentar, Asociația Clusterelor din România ClusteRO, Consorțiul Master Food Identity, European Cluster Alliance etc.

Clusterul prestează următoarele servicii: Cercetare dezvoltare și inovare (CDI), internaționalizare, training, organizarea de evenimente și networking, diseminarea și promovarea activității de interes pentru membri. Pe parcursul anilor, clusterul a organizat cursuri în următoarele domenii: *Vânzarea orientată către client, De la strategia de marketing la rezultate, Norme fundamentale de igienă, Formator COR 242401, Manager proiect, Expert achiziții publice*. În Aprilie 2022, AgroTransilvania Cluster era partener în implementarea a cinci proiecte internaționale și șase proiecte naționale.

Comuna Apahida, alături de unități economice private, fermieri și reprezentanți ai societății civile din comună sunt membri ai Asociației Grupul de Acțiune Locală (GAL) Someș Transilvan. GAL Someș Transilvan a implementat în perioada 2014 – 2020 *Strategia de Dezvoltare Locală teritoriului GAL*, în cadrul acesteia fiind implementate o serie de proiecte ai căror beneficiari au fost și firmele și fermierii din comuna Apahida.

În Comuna Apahida funcționează două cooperative agricole de gradul 2 (persoanele juridice constituite din persoane juridice și/sau persoane fizice, persoane fizice autorizate, întreprinderi individuale și întreprinderi familiale) și anume Someș Arieș și Genetica din Transilvania. În 2020, Cooperativa Agricolă Someș Arieș (CAEN 4633 - *Comerț cu ridicata al produselor lactate, ouălor, uleiurilor și grăsimilor comestibile*) a avut cifră de afaceri 42.945.487 lei, un profit net de 1.641.603 lei și un număr mediu de 23 de salariați. Cooperativa Agricolă Genetica din Transilvania (CAEN - 0162-*Activități auxiliare pentru creșterea animalelor*) nu a avut profit în 2020 și a avut doar un angajat.

Evoluția entităților economice locale active

Structura și evoluția economiei locale este realizată pe baza bilanțurilor contabile ale unităților economice active depuse la ANAF și preluate de către Oficiul Național al Registrului Comerțului. De asemenea, în realizarea analizei au fost utilizate și datele referitoare la profesioniștii cu forma juridică F - Întreprinderi familiale (IF), Întreprinderi individuale (II) și Persoane fizice autorizate (PFA).

În 2020, numărul firmelor (unităților economice active) din comuna Apahida (care aveau sediul social în comună) era cu aproape 84% mai mare decât în 2014, în timp ce la nivel național era cu doar 16,7% mai mare. Numărul salariaților era și el mai mare în 2020 cu aproximativ 36% decât în 2014, la nivel național numărul de angajați fiind mai mic în 2020 decât în 2014. În termeni reali (an de bază 2014), cifra de afaceri a crescut însă mai puțin decât numărul firmelor și al salariaților, fiind cu doar 16% mai mare decât în 2014. În același timp, la nivel național, cifra de afaceri a crescut cu peste 28%. Profitul net însă al firmelor locale a crescut cu peste 120% (mai mult decât creșterea de la nivel național), relevând o creștere a profitabilității firmelor din Apahida. Așadar, exceptând cifra de afaceri, toți ceilalți indicatori au înregistrat în Apahida creșteri mai mari decât cele de la nivel național. Se poate observa, de asemenea, că exceptând profitul, toți ceilalți trei indicatori (numărul de firme, numărul de salariați și cifra de afaceri) au crescut în 2020 – primul an al Pandemiei Covid-19 - față de 2019, relevând astfel un grad de reziliență economică crescut al economiei locale, dar și continuarea procesului de transformare și adaptare al economiei întregii Zone Metropolitane Cluj.

Tabel 36: Evoluția unităților locale active (termeni reali) 2014 - 2020

Evoluția unităților locale active (termeni reali) 2014 - 2020									
Indicator/an	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Creștere/ descreștere - Apahida	Creștere/ descreștere - nivel național
Nr. firme	494	542	637	706	764	835	908	83,8%	16,7%
Salariați	3.407	3.838	4.149	4.369	4.375	4.554	4.644	36,3%	-0,9%
Cifra de afaceri (mii lei)	1.632.055	2.012.263	1.919.292	1.895.021	1.837.612	1.796.363	1.896.277	16,2%	28,1%
Profit net (mii lei)	64.525	116.987	108.184	108.966	111.171	144.011	142.615	121,0%	90,7%

Sursa datelor: bilanțurile agenților economici, ONRC

Analiza evoluției numărului de profesioniști cu formă juridică F (IF, II și PFA) surprinde un număr semnificativ mai mare al acestora în 2020 față de 2014 în *Transport și depozitare și învățământ* (+ 350%), *Activități de spectacole, culturale și recreative* (+175%), *Alte activități de servicii* (+91,3%), *Agricultură, silvicultură și pescuit* (+67,9%) și *Activități profesionale, științifice și tehnice* (63,2%). În rândul altor sectoare cu un număr însemnat de profesioniști, numărul acestora era mai mic în 2020 decât în 2014, și anume: *Hoteluri și restaurante* (-28,6%), *Industria prelucrătoare* (-23,5%), *Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor* (-1,5%). În general, numărul profesioniștilor era mai mic în 2020 decât în 2014 în Apahida în aceleași sectoare în care era mai mic și la nivel național. Per ansamblu însă, numărul profesioniștilor era cu 43,6% mai mare în 2020 decât în 2014 în Apahida, în timp ce la nivel național era cu doar 1,7% mai mare.

Tabel 37: Evoluția numărului de profesioniști cu forma juridică F în Apahida - comparație cu evoluția la nivel național

Evoluția numărului de profesioniști cu forma juridică F în Apahida - comparație cu evoluția la nivel național									
Sectoare	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Creștere/ descreștere - Apahida	Creștere/ descreștere - nivel național
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	14	15	9	8	10	11	15	7,1%	-15,7%
Activități de spectacole, culturale și recreative	8	9	9	14	15	19	22	175,0%	67,0%
Activități profesionale, științifice și tehnice	19	26	26	24	24	27	31	63,2%	-12,8%
Agricultură, silvicultură și pescuit	28	39	41	45	47	43	47	67,9%	9,7%
Alte activități de servicii	23	24	24	26	31	40	44	91,3%	38,4%
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	68	73	70	69	68	65	67	-1,5%	-11,2%
Construcții	35	35	36	37	36	40	42	20,0%	0,7%
Hoteluri și restaurante	7	7	6	6	6	5	5	-28,6%	-0,3%
Industria prelucrătoare	17	13	11	11	10	11	13	-23,5%	-8,3%
Informații și comunicații	29	23	25	28	34	47	47	62,1%	0,6%
Intermedieri financiare și asigurări	2	2	1	1	0	0	1	-50,0%	-7,7%
Învățământ	4	5	8	10	14	16	18	350,0%	31,8%
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	1	1	1	1	1	1	1	0,0%	16,0%
Sănătate și asistență socială	0	0	0	0	0	0	0	0,0%	2,8%
Transport și depozitare	4	3	2	5	5	10	18	350,0%	10,9%
Tranzacții imobiliare	0	0	0	0	0	0	1	100,0%	33,7%
Total	259	275	269	285	301	335	372	43,6%	1,7%

Sursa datelor: ONRC

Per ansamblu, se remarcă numărul mare de profesioniști în *Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor, Informații și comunicații, Construcții, Agricultură, silvicultură și pescuit, Activități de spectacole, culturale și recreative și Activități profesionale, științifice și tehnice.*

În funcție de tipul de profesioniști, situația pe sectoare relevă că în 2020 existau în Apahida câte 2 întreprinderi familiale (IF) în *Agricultură, silvicultură și pescuit* și în *Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor*. Întreprinderile individuale (II) concentrau 100% (5 unități) din numărul total al profesioniștilor în *Hoteluri și restaurante*, 44,8% (30 de unități) din numărul profesioniștilor în *Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor* și 23,4% (11 unități) din numărul profesioniștilor din *Agricultură, silvicultură și pescuit*. Per ansamblu însă, 83,9% din numărul total de profesioniști erau în 2020 persoane fizice autorizate (PFA), aceasta fiind forma predominantă de funcționare a profesioniștilor, în special a celor din *Activități de spectacole, culturale și recreative, Industria prelucrătoare și Învățământ*.

Tabel 38: Structura pe sectoare a categoriilor de profesioniști cu forma juridică F în Apahida în 2020

Structura pe sectoare a categoriilor de profesioniști cu forma juridică F în Apahida în 2020							
Sectoare	IF		II		PFA		Total profesioniști 2020
	Număr	% din total profesioniști	Număr	% din total profesioniști	Număr	% din total profesioniști	
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	0	0,0%	1	6,7%	14	93,3%	15
Activități de spectacole, culturale și recreative	0	0,0%	0	0,0%	22	100,0%	22
Activități profesionale, științifice și tehnice	0	0,0%	1	3,2%	30	96,8%	31
Agricultură, silvicultură și pescuit	2	4,3%	11	23,4%	34	72,3%	47
Alte activități de servicii	0	0,0%	1	2,3%	43	97,7%	44
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	2	3,0%	30	44,8%	35	52,2%	67
Construcții	0	0,0%	4	9,5%	38	90,5%	42
Hoteluri și restaurante	0	0,0%	5	100,0%	0	0,0%	5
Industria prelucrătoare	0	0,0%	0	0,0%	13	100,0%	13
Informații și comunicații	0	0,0%	1	2,1%	46	97,9%	47
Intermedieri financiare și asigurări	0	0,0%	0	0,0%	1	100,0%	1
Învățământ	0	0,0%	0	0,0%	18	100,0%	18
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	0	0,0%	0	0,0%	1	100,0%	1
Sănătate și asistență socială	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0
Transport și depozitare	0	0,0%	2	11,1%	16	88,9%	18
Tranzacții imobiliare	0	0,0%	0	0,0%	1	100,0%	1
Total	4	1,1%	56	15,1%	312	83,9%	372

Sursa datelor: ONRC

Revenind la firme (unități economice cu personalitate juridică distinctă de cea a asociațiilor/asociatului), pe sectoare de activitate, analiza datelor indică în 2020 față de 2014 valori mai mari ale aproape tuturor indicatorilor analizați în cazul comunei Apahida, situație ce nu este regăsită și la nivel național. În comuna Apahida, numărul firmelor crescuse cel mai mult în 2020 față de 2014 în sectorul *Serviciilor* și în cel al *Construcțiilor* (peste 141%), cele mai mici creșteri înregistrându-se în sectorul *Producției și furnizării de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat* (0%) și cel al *Comerțului cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor* (25,5%); după cum se poate observa, în aceste două sectoare, la nivel național, numărul de firme era mai mic în 2020 decât în 2014.

În cazul numărului de salariați din comună, în 2020 acesta era mai mare decât în 2014 în *Industria* (55,6%), *Servicii* (40,4%) și *Construcții* (35,4%), în timp ce în *Comerțul cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor*, numărul de salariați era mai mic (-2,9%), iar în *Agricultură și Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă*

caldă și aer condiționat era la fel. Se remarcă faptul că în același timp, la nivel național, numărul de salariați era mai mic în 2020 decât în 2014 în *Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat* (-16,1%), *Industrie* (-13,5%), *Agricultură* (-4,4%) și *Comerțul cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor* (-2,9% - la fel ca și la nivelul comunei Apahida).

În cazul cifrei de afaceri ies în evidență creșterile acesteia în sectoarele *Comerțul cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor* (+79,9%), *Agricultură* (44,9%), *Industrie* (34,3%), *Servicii* (18,2%), dar mai ales *Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat* (1952,1%). Exceptând sectoarele *Construcțiilor* și al *Serviciilor*, cifra de afaceri a crescut mai mult în comuna Apahida decât a crescut la nivel național în perioada 2014 – 2020. Surprinzătoare este evoluția cifrei de afaceri în sectorul *Construcțiilor* (-59,3%) în comuna Apahida în condițiile în care ceilalți trei indicatori (număr de firme, număr de salariați și profit net), era semnificativ mai mari în 2020 decât în 2014. Rezultatul este cu atât mai surprinzător, cu cât, la nivel național, cifra de afaceri în *Construcții* era în 2020 cu 78% mai mare decât în 2014. În cazul sectorului *Comerțul cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor*, scăderea doar a numărului de salariați, în timp ce toți ceilalți indicatori au crescut, poate fi un rezultat al reorganizării sectorului, respectiv a creșterii ponderii comerțului/vânzărilor online, aceeași transformare înregistrându-se și la nivel național. Profitul net al firmelor din Apahida era semnificativ mai mare în 2020 decât în 2014 în cazul tuturor sectoarelor, creșterile fiind mai mari decât la nivel național, cu excepția sectoarelor *Construcții* și *Servicii*.

Tabel 39: Evoluția pe sectoare a economiei (termeni reali) - 2014 - 2020 - comparație cu evoluția la nivel național

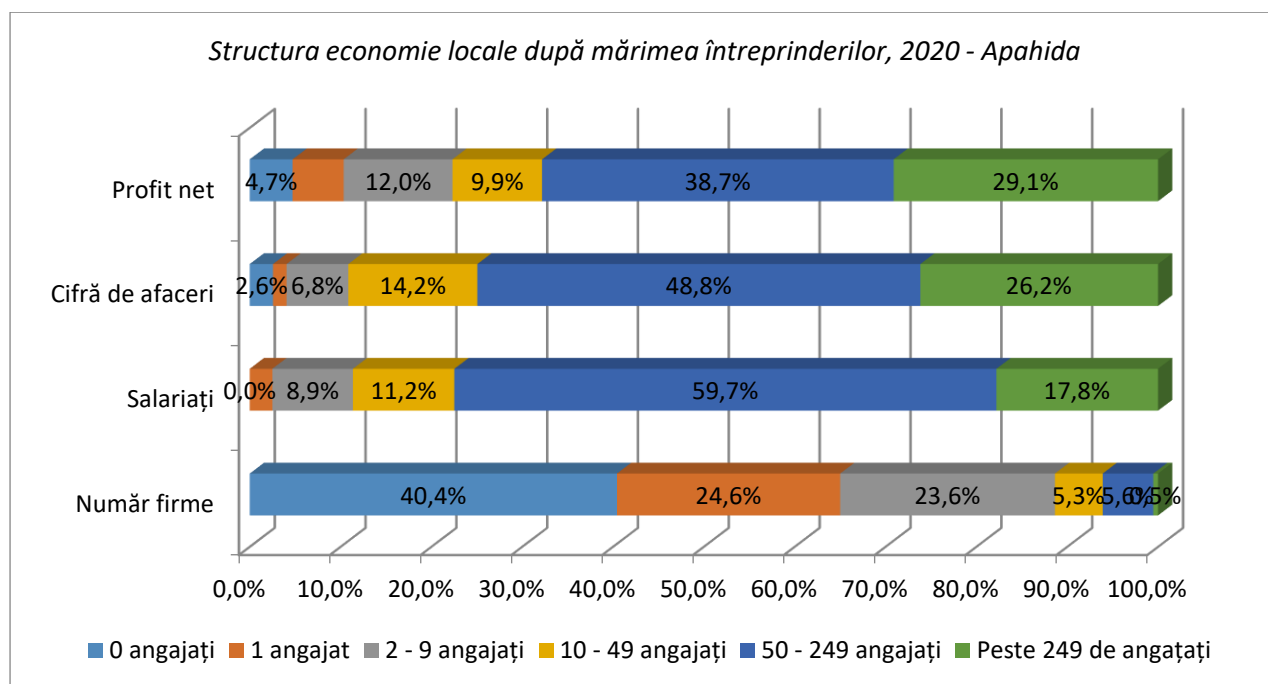
Evoluția pe sectoare a economiei (termeni reali) - 2014 - 2020 - comparație cu evoluția la nivel național								
Sectoare/Indicatori	Firme		Salariați		Cifra de afaceri		Profit net -	
	Apahida	Nivel național	Apahida	Nivel național	Apahida	Nivel național	Apahida	Nivel național
Agricultură	73,3%	11,4%	0,0%	-4,4%	44,9%	5,4%	388,6%	27,2%
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	0,0%	-42,2%	0,0%	-16,1%	1952,1%	1,0%	1450,8%	49,6%
Comerț; repararea auto	25,5%	-3,9%	-2,9%	-2,9%	79,9%	37,4%	163,7%	124,3%
Industrie	39,7%	12,8%	55,6%	-13,5%	34,3%	9,6%	103,4%	23,6%
Construcții	141,5%	25,0%	35,4%	19,8%	-59,3%	78,0%	144,1%	193,8%
Servicii	141,7%	33,6%	40,4%	6,9%	18,2%	33,1%	120,9%	118,5%
Total	83,8%	16,7%	36,3%	-0,9%	16,2%	38,0%	121,0%	105,5%

Sursa datelor: bilanțurile agenților economici, ONRC

Cele mai multe firme din comuna Apahida erau în 2020 cele cu 0 angajați (40,4%), urmate de cele cu 1 singur angajat (24,6%) și cele 2-9 angajați (23,6%). În același timp, cei mai mulți salariați (59,7%) erau angajați în cadrul întreprinderilor mijlocii (50 – 249 de angajați)

din comună, și a întreprinderilor mari (17,8%). Situația este similară și în cadrul cifrei de afaceri, cea mai mare parte a acesteia fiind generată de întreprinderile mijlocii (48,8%), urmate de cele mari (26,2%) și întreprinderile mici (10 – 49 angajați – 14,2% din cifra de afaceri). La fel și în cazul profitului, cea mai mare parte a acestuia este generată de întreprinderile mijlocii (38,7%), urmate de cele mari (29,1%). Microîntreprinderile (2-9 angajați) pe de altă parte, generau în 2020 o parte mai mare din profitul local (12%) decât întreprinderile mici (9,9%). Firmele cu 0 angajați, dețineau în 2020 o cotă de 2,6% din cifra de afaceri și 4,7% din profitul de la nivel local.

Figura 66: Structura economie locale după mărimea întreprinderilor, 2020 - Apahida

Sursa datelor: bilanțurile agenților economici, ONRC

Față de 2014, numărul firmelor care a crescut cel mai mult în comuna Apahida este cel al firmelor mijlocii (50 – 249 de angajați – de la 13 de firme în 2014, la 53 în 2020), firmelor mari (de la 2 în 2014, la 5 în 2020) și firmelor cu 1 angajat (de la 97 în 2014, la 234 în 2020). Și numărul salariaților a crescut cel mai mult în cazul întreprinderilor mijlocii (292,8%), al firmelor mari (188,4%) și al firmelor cu 1 angajat (141,2%). Cea mai mare creștere a cifrei de afaceri au înregistrat-o firmele cu 1 angajat (351,2%), urmate de cele mari (109,9%) și întreprinderile mici (95,6%). Profitul net crescuse cel mai mult în 2020 față de 2014 în cazul firmelor cu 1 angajat (764,4%), întreprinderilor mijlocii (289,4%) și microîntreprinderilor (190,2%).

Tabel 40: Evoluție indicatori pe tipuri de firme - 2014 - 2019

Evoluție indicatori pe tipuri de firme - 2014 - 2019						
Indicatori	0 angajați	1 angajat	2 - 9 angajați	10 - 49 angajați	50 - 249 angajați	Peste 249 de angajați
Număr firme	79,1%	141,2%	71,8%	38,9%	307,7%	150,0%
Salariați	-	141,2%	66,4%	30,3%	292,8%	188,4%
Cifra de afaceri	297,9%	351,2%	23,9%	95,6%	67,6%	109,9%
Profit net	184,4%	764,4%	190,2%	164,8%	289,4%	149,5%

Sursa datelor: bilanțurile agenților economici, ONRC

Agricultură

Fiind situată Podișul Transilvaniei, comuna Apahida dispune de terenuri plane, cu soluri aluviale și lăcoviști, dar și de terenuri colinare cu soluri cernoziomice afectate de eroziune. Acestea se pretează ca teren arabil, fânețe, pășuni și livezi.

În domeniile 02 - *Silvicultură și exploatare forestieră* și 03 - *Pescuitul și acvacultura* nu există unități economice active la nivelul comunei Apahida (suprafața împădurită reprezentând sub 3% din totalul suprafeței comunei, iar suprafața apelor sub 2,5%). În domeniul 01 - *Agricultură, vânătoare și servicii anexe* numărul de unități economice a crescut de la 15 în 2014, la 26 în 2020. În perioada 2014 – 2020, numărul salariaților în domeniu a avut o evoluție oscilantă, cel mai mare număr de salariați înregistrându-se în 2016 (57 de angajați), după care numărul acestora începe să scadă până în 2019 și să crească iar în 2020.

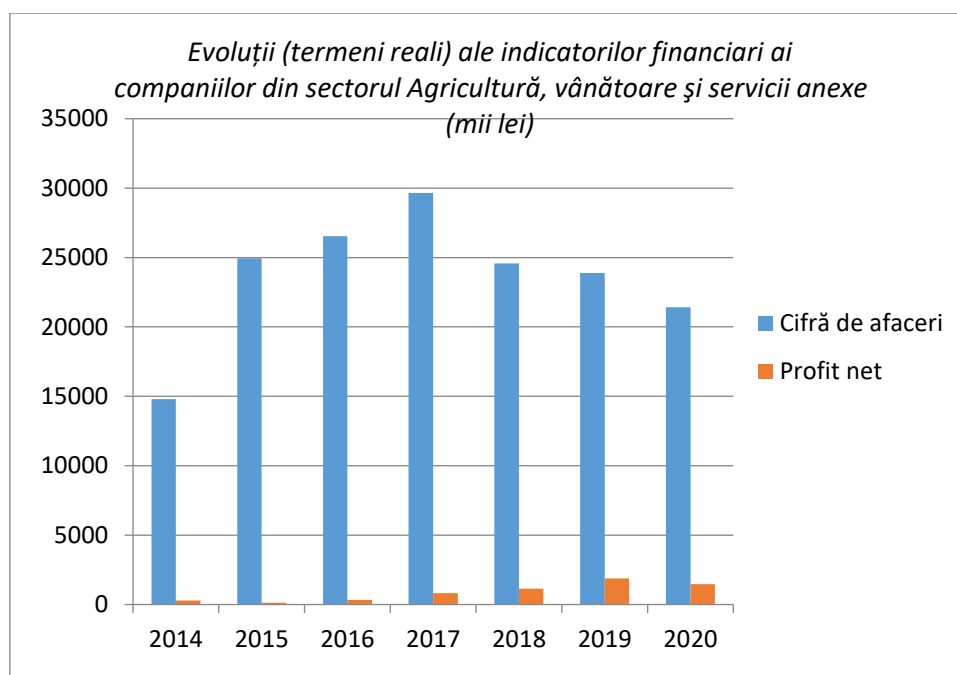
Tabel 41: Evoluția indicatorilor în Agricultură, vânătoare și servicii anexe (termeni reali)

Evoluția indicatorilor în Agricultură, vânătoare și servicii anexe (termeni reali)								
Indicatori/Ani	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Creștere/ scădere 2014 - 2020
Nr firme	15	14	28	24	25	23	26	73,3%
Angajați	39	38	57	55	49	28	39	0,0%
Cifra de afaceri (mii lei)	14.787	24.938	26.542	29.654	24.569	23.877	21.419	44,9%
Profit net (mii lei)	301	120	346	810	1.138	1.882	1.472	388,6%

Sursa datelor: bilanțurile agenților economici, ONRC

Cifra de afaceri a avut de asemenea o evoluție oscilantă, dar un trend crescător, fiind în termeni reali cu 44,9% mai mare în 2020 decât în 2014. Profitul net în *Agricultură, vânătoare și servicii anexe* a avut de asemenea o evoluție oscilantă și un trend crescător, fiind în termeni reali cu 388,6% mai mare în 2020 decât în 2014.

Figura 67: Evoluții (termeni reali) ale indicatorilor financiari ai companiilor din sectorul Agricultură, vânătoare și servicii anexe

Sursa datelor: bilanțurile agenților economici, ONRC

Deși există un trend pozitiv, evoluțiile oscilante din domeniul *Agricultură, vânătoare și servicii anexe* reliefează și confirmă ponderea modestă a domeniului în economia locală a comunei Apahida.

Agricultura este însă un domeniu în care activitatea se desfășoară și în unități mai mici, organizate nu ca entități juridice distincte/firme, ci ca PFA-uri, întreprinderi individuale sau întreprinderi familiale. Numărul acestor entități a fost semnificativ mai mare față de cel al firmelor în perioada analizată, în 2020 existând cu 67,9% mai mulți profesioniști decât firme în domeniul *Agricultură, vânătoare și servicii anexe*. În rândul profesioniștilor, forma predominantă de organizare în domeniul agriculturii o reprezintă PFA-urile, acestea reprezentând 72,3% din totalul profesioniștilor din domeniu în 2020. În lipsa datelor contabile ale acestor profesioniști, este imposibil de calculat cifra de afaceri, profitul și numărul mediu de angajați al acestor entități. Trendul crescător indică însă dezvoltarea sectorului agricol în comună în ultimii ani.

Tabel 42: Evoluția numărului de profesioniști în Apahida în domeniul *Agricultură, vânătoare și servicii anexe*

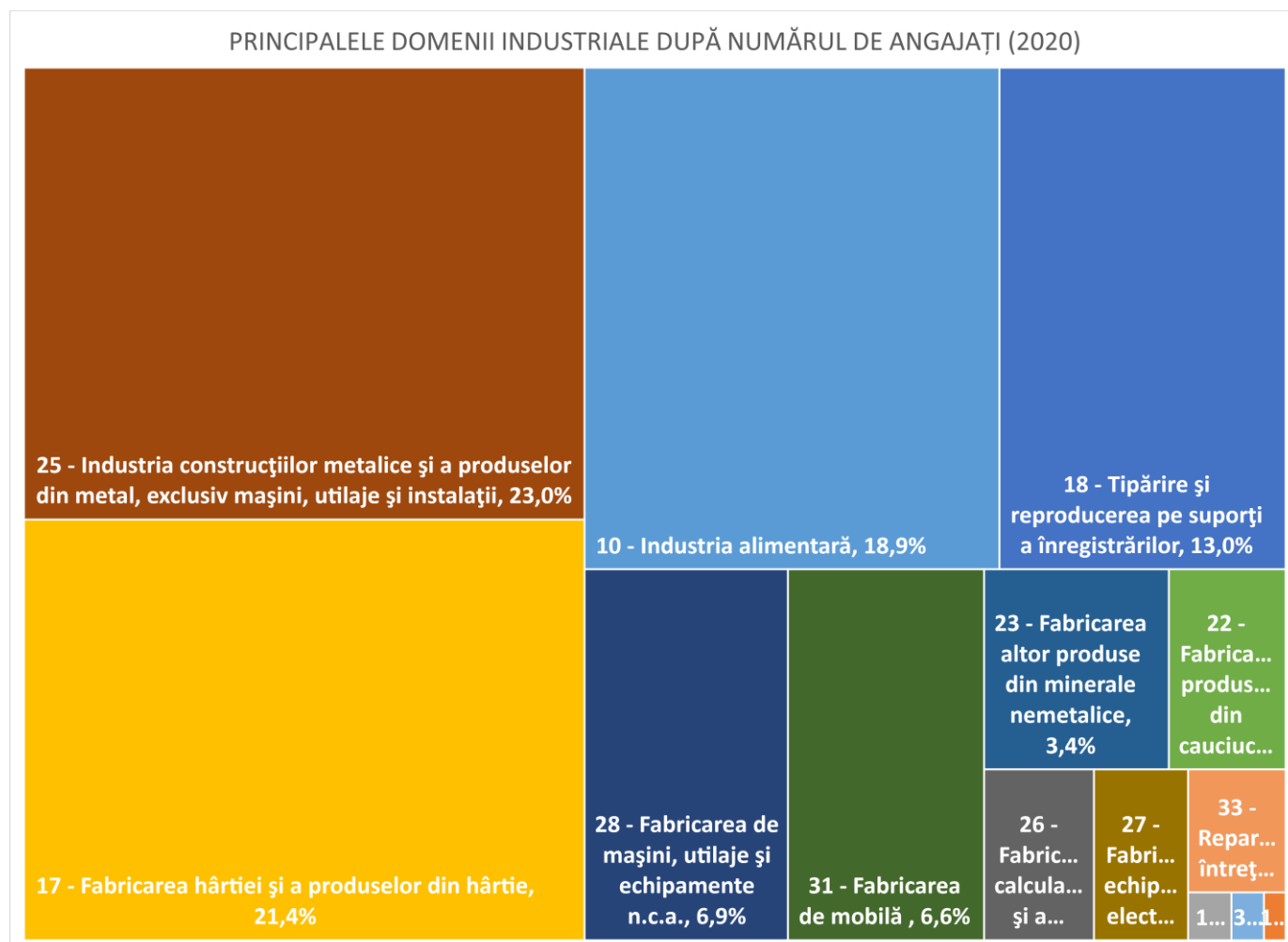
Evoluția numărului de profesioniști în Apahida în domeniul <i>Agricultură, vânătoare și servicii anexe</i>								
Tip profesioniști formă juridică F	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Creștere/ scădere 2014 - 2020
	4	5	6	7	8	9	0	
Persoane fizice autorizate PFA	23	31	34	35	35	31	34	47,8%
Întreprinderi individuale II	4	7	6	9	11	11	11	175,0%
Întreprinderi familiale IF	1	1	1	1	1	1	2	100,0%
Total	28	39	41	45	47	43	47	67,9%

Sursa datelor: ONRC

Industria locală

Datele privind Industria prelucrătoare din comuna Apahida reliefează un grad ridicat de specializare în următoarele domenii: 25 - *Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații*, 17 - *Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie*, 10 - *Industria alimentară*, 18 - *Tipărire și reproducerea pe suporturi a înregistrărilor și 28 - Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a.*

Figura 68: Principalele domenii industriale în funcție de numărul de angajați

Sursa datelor: bilanțurile agenților economici, ONRC

Majoritatea acestor domenii industriale nu sunt înalt-tehnologizate¹⁶¹, valoarea adăugată fiind una redusă, iar veniturile salariale, mici. Astfel, deși înregistra cu 16,1% mai mulți salariați în 2020 decât în 2014, domeniul 26 - *Fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice*, singurul domeniu înalt tehnologizat și în care există 2 unități economice în comună, ponderea acestuia în totalul numărului de salariați din *Industria prelucrătoare* era de doar 1,6%, iar ponderea cifrei de afaceri este sub 0,6% din totalul cifrei de afaceri din *Industria prelucrătoare*. Domeniile industriale cu un nivel mediu-înalt tehnologizat (care

¹⁶¹ În funcție de nivelul tehnologiei utilizate, industria prelucrătoare poate fi de patru tipuri: înalt tehnologizată, mediu-înalt tehnologizată, mediu-slab tehnologizată și slab tehnologizată.

utilizează un nivel mediu spre înalt de tehnologie) sunt reprezentate de trei unități economice în domeniul 27 - *Fabricarea echipamentelor electrice* și trei unități în domeniul 28 - *Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a.* Deși aceste domenii industriale au cunoscut o creștere însemnată a numărului de salariați (27 - *Fabricarea echipamentelor electrice* de la 0 în 2014, la 31 în 2020, iar 28 - *Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente* de la 73, la 145) și a cifrei de afaceri, ponderea lor în totalul industriei locale este încă redusă (8,3% din numărul de salariați și 10,84% din cifra de afaceri a industriei locale).

Cea mai mare parte a industriei locale este reprezentată de domenii mediu-slab tehnologizate (care utilizează un nivel mediu spre scăzut de tehnologie): 22 - *Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice*; 23 - *Fabricarea altor produse din minerale nemetalice*; 24 - *Industria metalurgică*; 25 - *Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații*; 33 - *Repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor*. Aceste domenii industriale concentrau în 2020 aproape 30% din numărul de salariați din industria locală și aproape un sfert din cifra de afaceri a industriei locale și au înregistrat cele mai mari creșteri. Domeniile industriale slab tehnologizate¹⁶² concentrau cea mai mare parte a salariaților industriei locale (60,4%) și generau 75% din cifra de afaceri locală în 2020. O bună parte dintre aceste domenii sunt cele în care au înregistrat scăderi ale numărului de salariați și ale cifrei de afaceri. Așadar, ceea ce se observă este că deși dețin încă o pondere scăzută în economie, domeniile mediu-slab tehnologizate și cele mediu-înalt tehnologizate sunt în creștere la nivelul comunei, în timp ce domeniile slab tehnologizate și care dețin încă cea mai importantă pondere în industria locală, înregistrează scăderi.

La nivel general, în 2020, numărul total al salariaților din *Industria prelucrătoare* era de 2.116, față de 1.360 în 2014, indicând astfel trendul ascendent (55,6%) al sectorului *Industriei prelucrătoare* în comuna Apahida, sector care în 2020 concentra 45,6% din numărul total de salariați și jumătate din cifra de afaceri din economia locală. De fapt, evoluția tuturor celor patru indicatori relevă trendul ascendent al *Industriei prelucrătoare* în economia comunei Apahida.

¹⁶² 10 - Industria alimentară; 13 - Fabricarea produselor textile; 14 - Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte; 15 - Tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțăminte; prepararea și vopsirea blănurilor; 16 - Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite; 17 - Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie; 18 - Tipărire și reproducerea pe suporturi a înregistrărilor; 31 - Fabricarea de mobilă; 32 - Alte activități industriale n.c.a.

Tabel 43 - Evoluția domeniilor din Industrie 2014 – 2020

Domenii Industrie	Firme			Salariați			Cifra de afaceri - mii lei			Profit net - mii lei		
	2014	2020	Creștere/ scădere 2014 - 2020	2014	2020	Creștere/ scădere 2014 - 2020	2014	2020	Creștere/ scădere 2020	2014	2020	Creștere/ scădere 2014 - 2020
10 - Industria alimentară	12	13	8,3%	448	400	-10,7%	162.699	97.398	-40,1%	5.214	3.735	-28,4%
13 - Fabricarea produselor textile	2	3	50,0%	0	0	0,0%	0	275	86844,0%	0	184	100,0%
14 - Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	1	4	300,0%	1	0	-100,0%	9	55	533,4%	0	36	100,0%
15 - Tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțăminte; prepararea și vopsirea blănurilor	1	1	0,0%	0	2	100,0%	0	204	100,0%	0	0	0,0%
16 - Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite	9	5	-44,4%	9	4	-55,6%	3.775	41	-98,9%	87	21	-75,9%
17 - Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie	2	2	0,0%	272	453	66,5%	257.809	368.370	42,9%	17.670	39.040	120,9%
18 - Tipărire și reproducerea pe suport a înregistrărilor	4	3	-25,0%	212	276	30,2%	118.767	107.136	-9,8%	951	5.717	501,3%
22 - Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice	5	6	20,0%	12	45	275,0%	1.672	20.896	1.149,5%	32	1.933	5.927,0%
23 - Fabricarea altor produse din minerale nemetalice	8	9	12,5%	21	71	238,1%	3.047	11.917	291,1%	331	696	110,0%
24 - Industria metalurgică	0	1	100,0%	0	0	0,0%	0	37	100,0%	0	13	100,0%
25 - Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații	14	28	100,0%	234	487	108,1%	89.524	183.937	105,5%	8.375	9.428	12,6%
26 - Fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice	2	2	0,0%	31	36	16,1%	5.241	5.410	3,2%	77	25	-67,8%
27 - Fabricarea echipamentelor electrice	2	3	50,0%	0	31	100,0%	6	9.358	159.975,1%	49	31	-37,1%
28 - Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a.	2	3	50,0%	73	145	98,6%	44.886	93.321	107,9%	304	3.123	926,4%
31 - Fabricarea de mobilă	9	15	66,7%	31	140	351,6%	16.843	42.944	155,0%	91	2.673	2827,0%
32 - Alte activități industriale n.c.a.	1	5	400,0%	12	3	-75,0%	842	298	-64,6%	36	109	206,5%
33 - Repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor	4	6	50,0%	4	23	475,0%	77	5.237	6660,5%	0	789	100,0%
Total	78	109	39,7%	1.360	2.116	55,6%	705.197	946.834	34,3%	33.218	67.554	103,4%

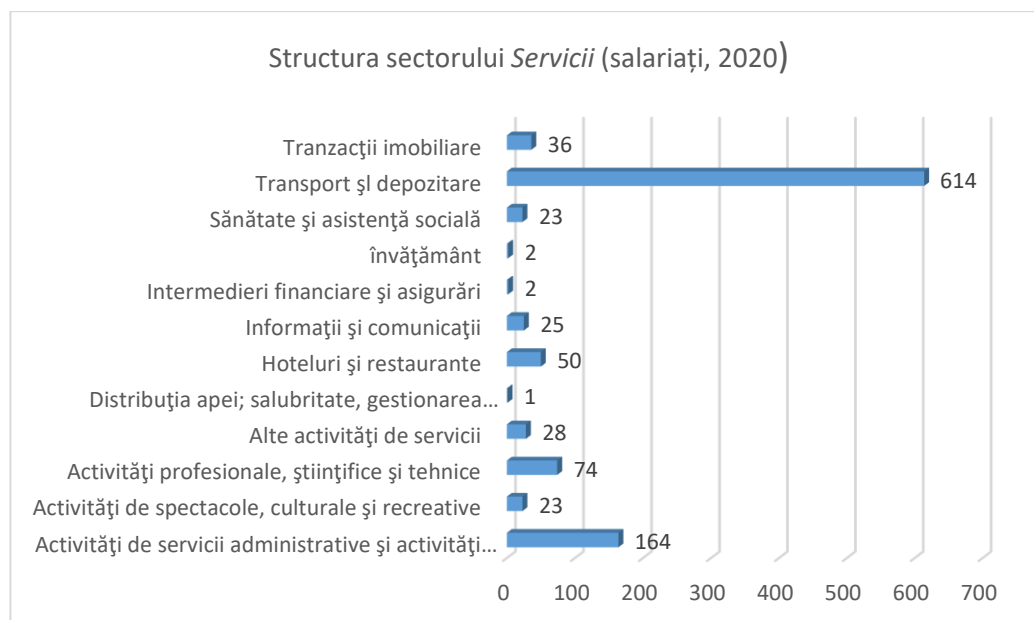
Sursa datelor: bilanțurile agenților economici, ONRC

În cadrul domeniilor *Industriei prelucrătoare* care concentrau în 2020 un număr însemnat de salariați, se remarcă evoluții pozitive semnificative ale numărului de firme, salariați, cifrei de afaceri și profitului net în următoarele domenii: 31 - *Fabricarea de mobilă*, 22 - *Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice*, 23 - *Fabricarea altor produse din minerale nemetalice*, 25 - *Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații*, 28 - *Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a.* și 17 - *Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie*. Unul dintre domeniile cu un număr însemnat de salariați (400 în 2020) este 10 - *Industria alimentară*, însă în cazul acestui domeniu, numărul de salariați a scăzut (-10,7%) față de 2014, scădere înregistrată și în ceea ce privește cifra de afaceri și profitul în domeniu. Un domeniu în care numărul de salariați era unul încă redus în 2020, dar care a înregistrat o creștere exponențială este 33 - *Repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor*, numărul salariaților crescând în acest caz de la 4 în 2014, la 23 în 2020. De asemenea, domeniul 27 - *Fabricarea echipamentelor electrice* înregistra în 2020 față de 2014 o creștere exponențială a numărului de salariați și a cifrei de afaceri, deși profitul net era mai mic decât în 2014 (probabil din cauza cheltuielilor de investiții ale celor trei companii din domeniu).

Servicii

Așa cum am observat mai sus, serviciile concentrau în 2020 peste 22% din numărul total de salariați ai firmelor locale din comuna Apahida și dețineau aproximativ 14% din cifra de afaceri de la nivel local. Cel mai mare număr de salariați era înregistrat în sectorul *Transport și depozitare* (614 angajați), urmat de sectorul *Activități de servicii administrative și activități de servicii suport* (164 de angajați) și sectorul *Activități profesionale, științifice și tehnice* (74 de angajați).

Figura 69: Structura sectorului Servicii (salariați, 2020)

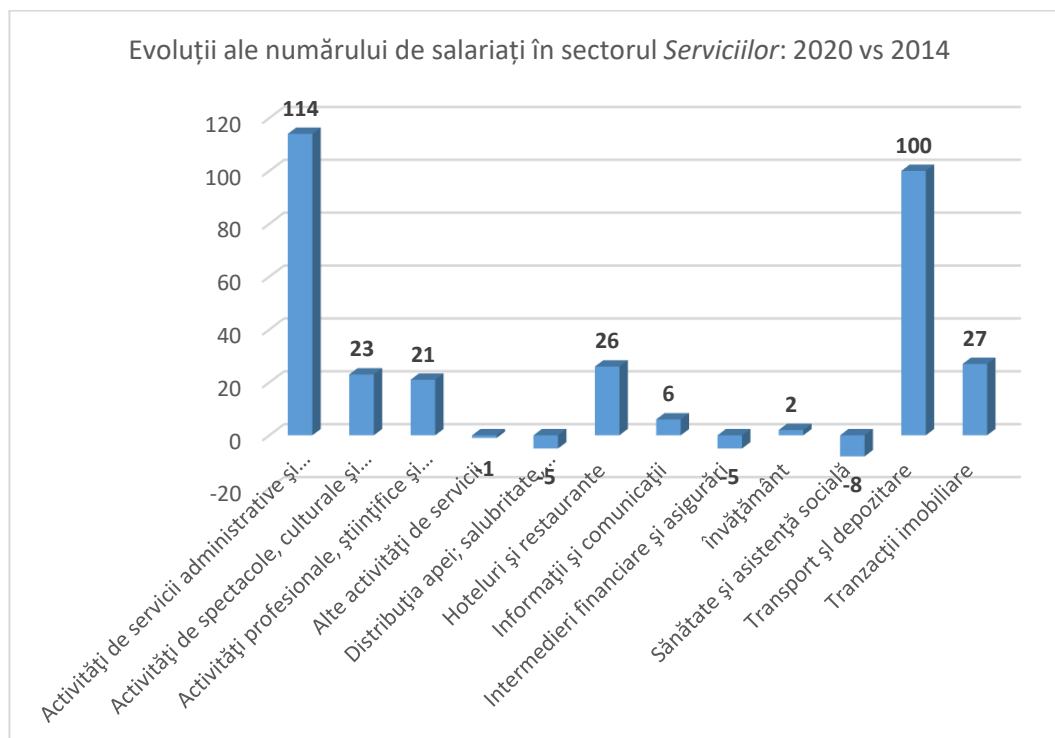

Sursa datelor: bilanțurile agenților economici, ONRC

Numărul angajaților în *Servicii* era în 2020 cu 40,4% mai mare decât în 2014, cele mai mari creșteri înregistrându-se în: *Activități de servicii administrative și activități de servicii suport*

(+114), *Transport și depozitare* (+100), *Tranzacții imobiliare* (+27) și *Hoteluri și restaurante* (+26). Totodată, numărul salariaților era mai mic în 2014 decât în 2020 în *Sănătate și asistență socială* (-8), *Intermedieri financiare și asigurări* (-5), *Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare* (-5) și *Alte activități de servicii* (-1).

Figura 70: Evoluții ale numărului de salariați în sectorul Serviciilor: 2020 vs 2014

Sursa datelor: bilanțurile agenților economici, ONRC

Unele domenii din sectorul serviciilor se pretează și la afaceri de dimensiuni mai mici, organizate sub forma PFA-urilor, II sau IF. Astfel, în Apahida, în sectorul *Activități de spectacole, culturale și recreative*, numărul PFA-urilor era în 2020 aproximativ egal cu cel al unităților economice/firmelor. Trendul crescător al numărului PFA-urilor din cele două domenii aferente sectorului – 90 - *Activități de spectacole, culturale și recreative* și 93 - *Activități sportive, recreative și distractive* - relevă și în acest caz dezvoltarea și potențialul de creștere a sectorului (cu 175% mai multe PFA-uri în 2020 decât în 2014).

Tabel 44: Evoluția numărului de profesioniști în Apahida în sectorul *Activități de spectacole, culturale și recreative*

Evoluția numărului de profesioniști în Apahida în sectorul <i>Activități de spectacole, culturale și recreative</i>								
Domenii economice	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Creștere/ scădere 2014 - 2020
90 - Activități de creație și interpretare artistică	4	5	5	8	8	10	12	200,0%
93 - Activități sportive, recreative și distractive	4	4	4	6	7	9	10	150,0%
Total sector <i>Activități de spectacole, culturale și recreative</i>	8	9	9	14	15	19	22	175,0%

Sursa datelor: ONRC

De asemenea, în sectorul Activități profesionale, științifice și tehnice, numărul profesioniștilor (majoritatea PFA-uri și în acest caz) este unul ridicat în comuna Apahida (31 în total în 2020), trendul general fiind unul de creștere (63,2% mai mulți profesioniști în 2020 decât în 2014). Trendul pozitiv este generat de creșterea numărului de profesioniști (PFA-uri în general) în domeniile 70 - Activități ale direcțiilor (centralelor), birourilor administrative centralizate; activități de management și de consultanță în management și 74 - Alte activități profesionale, științifice și tehnice, acestea fiind și domeniile cu numărul/ponderea cea mai mare mai mare de profesioniști în întregul sector.

Tabel 45: Evoluția numărului de profesioniști în Apahida în sectorul *Activități profesionale, științifice și tehnice*

Evoluția numărului de profesioniști în Apahida în sectorul <i>Activități profesionale, științifice și tehnice</i>								
Domenii economice	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Creștere/ scădere 2014 - 2020
69 - Activități juridice și de contabilitate	1	1	1	0	0	0	0	-100,0%
70 - Activități ale direcțiilor (centralelor), birourilor administrative centralizate; activități de management și de consultanță în management	5	6	5	5	6	7	10	100,0%
71 - Activități de arhitectură și inginerie; activități de testări și analiză tehnică	10	9	9	8	8	8	8	-20,0%
73 - Publicitate și activități de studiere a pieței	2	1	1	1	1	1	1	-50,0%
74 - Alte activități profesionale, științifice și tehnice	1	9	10	10	9	11	12	1100,0%
Total sector <i>Activități profesionale, științifice și tehnice</i>	19	26	26	24	24	27	31	63,2%

Sursa datelor: ONRC

De asemenea, într-un alt domeniu al serviciilor - *Transporturi terestre și transporturi prin conducte* - existau 14 profesioniști (majoritatea PFA-uri) în 2020 în comuna Apahida, trendul fiind unul de creștere (față de 4 în 2014).

O analiză a sectorului *Serviciilor* din perspectiva gradului de cunoaștere relevă că, deși au încă o pondere mică în economia locală (21% din numărul total al salariaților din *Servicii* și 4,7%

din numărul total de salariați de la nivel local) o creștere însemnată (78%) a numărului de salariați în serviciile intensive în cunoaștere, acest tip de servicii fiind aducătoare de valoare adăugată mare și generatoare de venituri și rate de profit ridicate. De asemenea, cu o pondere și mai mică în totalul numărului de salariați din sectorul serviciilor (2,4%), dar cu o creștere semnificativă (47,1%) a numărului de salariați se remarcă serviciile bazate pe tehnologii avansate.

Tabel 46: Structura și evoluția numărului de salariați în sectorul Serviciilor în funcție de gradul de cunoaștere

Tip servicii și % în total salariați în Servicii	CAEN	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Creștere/ scădere 2014 - 2020
Servicii intensive în cunoaștere	50 - 51; 58 - 63; 64 - 66;	123	115	195	236	218	226	219	78,0%
% în total salariați în servicii	69 - 75; 78; 80; 84 - 93	16,6%	14,1%	20,3%	23,3%	20,3%	20,8%	21,0%	
Servicii intensive în cunoaștere (excluzând tehnologiile avansate și serviciile financiare)	50 - 51; 69 - 71; 73 - 74, 78; 80	53	47	104	135	117	120	125	135,8%
% în total salariați în servicii		7,1%	5,8%	10,8%	13,3%	10,9%	11,0%	12,0%	
Servicii bazate pe tehnologii avansate	59 - 63	17	14	9	11	15	14	25	47,1%
% în total salariați în servicii		2,3%	1,7%	0,9%	1,1%	1,4%	1,3%	2,4%	
Servicii financiare intensive în cunoaștere	64 - 66	7	12	3	7	1	1	2	-71,4%
% în total salariați în servicii		0,9%	1,5%	0,3%	0,7%	0,1%	0,1%	0,2%	
Alte servicii intensive în cunoaștere	84 - 93	31	23	23	34	51	60	48	54,8%
% în total salariați în servicii		4,2%	2,8%	2,4%	3,4%	4,7%	5,5%	4,6%	

Sursa datelor: bilanțurile agenților economici, ONRC

Comerț

În *Comerț*, deși numărul de unități economice, precum și cifra de afaceri și profitul net au crescut în ultimii ani (inclusiv în 2020 față de 2019), numărul de salariați a scăzut. Aceste evoluții relevă o transformare a sectorului, respectiv eficientizarea activității prin reducerea costurilor (salariale) și creșterea ponderii comerțului online.

Tabel 47: Evoluția indicatorilor în Comerț (termeni reali)

Evoluția indicatorilor în Comerț (termeni reali)						
Indicatori	2014	2016	2018	2019	2020	Creștere/ scădere 2014 - 2020
Nr firme	165	174	181	198	207	25,5%
Angajați	698	795	709	678	678	-2,9%
Cifra de afaceri (mii lei)	273.330	385.269	407.075	406.425	491.616	79,9%
Profit net (mii lei)	8.245	11.898	14.931	16.680	21.739	163,7%

Sursa datelor: bilanțurile agenților economici, ONRC

Pe domenii ale sectorului *Comerț*, analiză indică creșterea tuturor celor patru indicatori în domeniul 45 - *Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor*. Analiza pe domenii explică scăderea per ansamblu a numărului de angajați din sectorul *Comerț*, respectiv scăderea numărului de salariați în domeniul 46 - *Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete* și 47 - *Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor*.

Tabel 48: Evoluția indicatorilor domeniile sectorului *Comerț* (termeni reali)

Evoluția indicatorilor domeniile sectorului <i>Comerț</i> (termeni reali)									
Domenii	Indicatori	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Creștere/ scădere 2014 - 2020
45 - Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor	Nr firme	23	23	30	32	34	35	36	56,5%
	Angajați	92	105	117	114	116	89	103	12,0%
	Cifra de afaceri (mii lei)	42.351	50.248	70.477	61.983	54.370	41.697	64.092	51,3%
	Profit net (mii lei)	937	1.809	1.258	1.430	2.036	2.743	3.014	221,6%
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	Nr firme	58	61	59	64	64	71	74	27,6%
	Angajați	401	446	476	477	395	391	381	-5,0%
	Cifra de afaceri (mii lei)	196.444	314.151	272.528	291.506	303.774	307.235	362.160	84,4%
	Profit net (mii lei)	5.902	7.489	8.130	8.947	10.718	10.818	14.634	147,9%
47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	Nr firme	84	84	85	81	83	92	97	15,5%
	Angajați	205	386	202	201	198	198	194	-5,4%
	Cifra de afaceri (mii lei)	34.535	85.354	42.264	48.454	48.931	57.494	65.364	89,3%
	Profit net (mii lei)	1.405	5.731	2.509	2.418	2.176	3.119	4.091	191,2%

Sursa datelor: bilanțurile agenților economici, ONRC

O parte din activitatea economică din sectorul comerțului se desfășoară însă și în cadrul unor unități mici, organizate sub forma PFA-urilor și întreprinderilor individuale. În acest caz însă,

trendul este de ușoară scădere, numărul total de profesioniști din sector fiind în 2020 cu 1,47% mai mic decât în 2014.

Tabel 49: Evoluția numărului de profesioniști în Apahida în sectorul Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor

Evoluția numărului de profesioniști în Apahida în sectorul Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor								
Domenii economice	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Creștere/ scădere 2014 - 2020
45 - Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	12	10	9	11	11	12	12	0,00%
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	8	12	10	9	7	5	7	-12,50%
47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	48	51	51	49	50	48	48	0,00%
Total sector Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	68	73	70	69	68	65	67	-1,47%

Sursa datelor: ONRC

Construcții

În sectorul *Construcții*, numărul firmelor a crescut în toate cele trei domenii din sector. În domeniul 41 - *Construcții de clădiri*, creșterile sunt exponențiale în cazul tuturor indicatorilor, cifra de afaceri și profitul crescând însă cel mai mult (772%, respectiv 3484,6%). În domeniul 42 - *Lucrări de geniu civil*, deși numărul de unități economice (firme) a crescut, numărul angajaților și cifra de afaceri a scăzut. Pe de altă parte însă, numărul firmelor, al salariaților, cifra de afaceri și profitul net a crescut în domeniul 43 - *Lucrări speciale de construcții*. Aceste evoluții relevă transformări în interiorul sectorului și trendul pozitiv al acestuia.

Tabel 50: Evoluția indicatorilor în Construcții (termeni reali)

Evoluția indicatorilor în Construcții (termeni reali)									
Domenii	Indicatori	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Creștere/ scădere 2014 - 2020
41 - Construcții de clădiri	Nr firme	23	28	38	43	55	67	76	230,4%
	Angajați	68	84	124	168	208	230	271	298,5%
	Cifră de afaceri (mii lei)	5.149	21.815	13.828	19.733	24.308	38.384	44.922	772,5%
	Profit net (mii lei)	178	948	2.421	3.123	7.133	6.209	6.392	3484,6%
42 - Lucrări de geniu civil	Nr firme	10	10	11	13	11	17	16	60,0%
	Angajați	403	496	349	319	185	215	340	-15,6%
	Cifră de afaceri (mii lei)	394.906	515.018	403.283	218.213	115.989	29.178	96.844	-75,5%
	Profit net (mii lei)	5.717	25.315	17.608	10.539	4.501	10.101	5.890	3,0%
43 - Lucrări speciale de construcții	Nr firme	32	39	46	52	56	56	65	103,1%
	Angajați	97	115	133	136	140	132	158	62,9%
	Cifră de afaceri (mii lei)	11.334	16.896	16.150	17.549	22.747	23.864	25.791	127,6%
	Profit net (mii lei)	705	3.127	1.900	1.375	3.167	3.547	3.827	442,7%

Sursa datelor: bilanțurile agenților economici, ONRC

În sectorul *Construcții*, în special în domeniul *43 - Lucrări speciale de construcții* există în Apahida și un număr mare de profesioniști (majoritatea PFA-uri), numărul total al acestora fiind în 2020 cu 20% mai mare decât în 2014.

Tabel 51: Evoluția numărului de profesioniști în Apahida în sectorul *Construcții*

Evoluția numărului de profesioniști în Apahida în sectorul <i>Construcții</i>								
Domenii economice	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Creștere/ scădere 2014 - 2020
41 - Construcții de clădiri	3	3	3	3	2	2	2	-33,3%
43 - Lucrări speciale de construcții	32	32	33	34	34	38	40	25,0%
Total sector <i>Construcții</i>	35	35	36	37	36	40	42	20,0%

Sursa datelor: ONRC

Întreprinderi și antreprenoriat local

Densitatea întreprinderilor active și inițiativa antreprenorială sunt indicatori importanți ai nivelului și trendului de dezvoltare economică, respectiv ai atractivității economice locale. Densitatea mare a unităților economice active reprezintă premisa bunăstării unei comunități, activitățile de producție sau cele de prestări servicii ale acestora fiind cele care stau la baza creării de locuri de muncă, transmiterii de know-how, creării valorii adăugate, creării de noi piețe, creșterii veniturilor locuitorilor și a veniturilor bugetare locale.

Un mediu antreprenorial efervescent permite dezvoltarea relațiilor de afaceri și crearea de aglomerări de competențe, contribuind astfel la reducerea eforturilor și costurilor firmelor locale în identificarea și procurarea de resurse. Nivelul ridicat al intensității și inițiativei

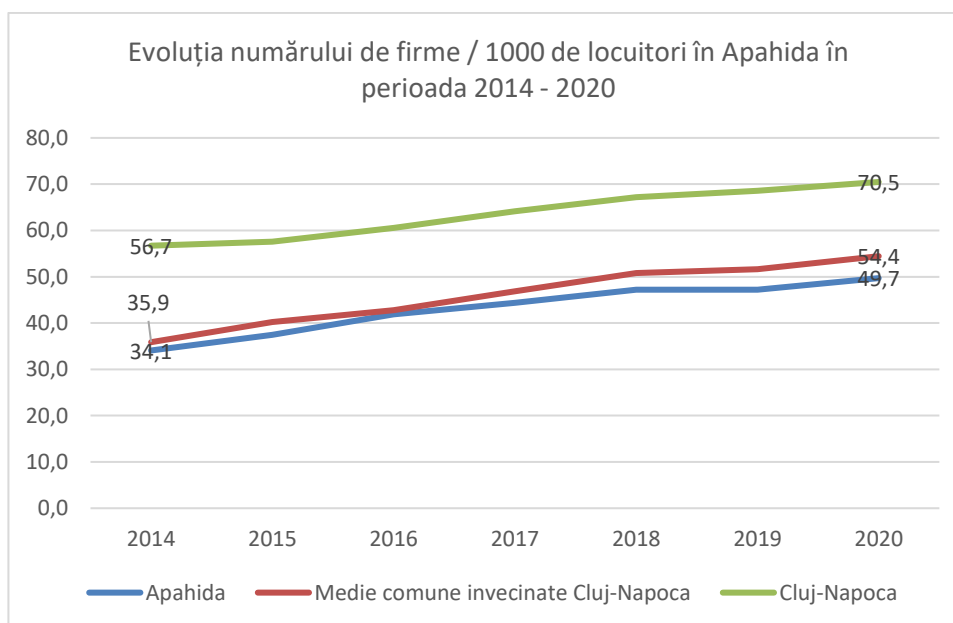
antreprenoriale a unei zone se asociază, în general, cu o populație educată și aduce după sine un nivel de trai mai ridicat. Pentru evaluarea intensității și inițiativei antreprenoriale din județ, am utilizat doi indicatori: densitatea întreprinderilor și numărul întreprinderilor nou-înființate/100 de locuitori. Această analiză a fost efectuată însă pe o perioadă mai largă de timp ce se întinde din 2008 până în 2018 sau 2019, după caz.

Densitatea întreprinderilor

Pentru a oferi o imagine mai clară asupra situației și trendului antreprenoriatului în comuna Apahida, a fost realizată o analiză comparativă în cadrul căreia au fost analizați indicatorii privind densitatea și capacitatea antreprenorială și din celelalte comune din imediata vecinătate a municipiului Cluj-Napoca, precum și din municipiul Cluj-Napoca.

Cum era de așteptat, numărul firmelor/1000 de locuitori este mai mic decât în Cluj-Napoca și ușor mai mic decât media densității antreprenoriale a celor șase comune învecinate municipiului Cluj-Napoca.

Figura 71: Evoluția numărului de firme / 1000 de locuitori în Apahida în perioada 2014 - 2020

Sursa datelor: INS

În același timp, ritmul de creștere al densității antreprenoriale în comuna Apahida este aproximativ similar cu cel înregistrat în medie de comunele învecinate municipiului și superior ritmului de creștere de la nivelul municipiului. Astfel, în 2020 densitatea antreprenorială era în Apahida de 1,5 ori mai mare decât în 2014, în timp ce în Cluj-Napoca era de 1,2 ori mai mare.

Tabel 52: Evoluția numărului de firme / 1000 de locuitori în Apahida și în comunele învecinate municipiului Cluj-Napoca în perioada 2014 - 2020

UAT	Medie 2014 - 2020	Creștere/ scădere 2020 - 2014
Apahida	43,1	1,5
Baciu	40,4	1,4
Chinteni	29,5	2,3
Ciurila	46,6	1,5
Feleacu	52,9	1,8
Florești	64,0	1,2
Medie comune învecinate Cluj-Napoca	46,1	1,5
Cluj-Napoca	63,6	1,2

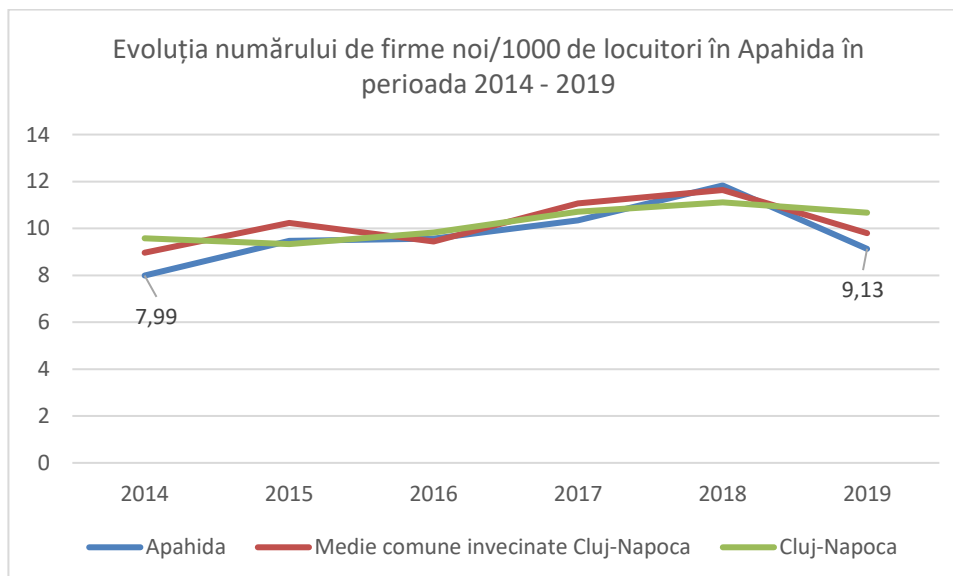
Sursa datelor: INS

Dintre cele șase comune, Apahida se situează pe locul patru în privința densității antreprenoriale (media perioadei 2014 - 2020), fiind depășită de comunele Florești, Feleacu, și Ciurila.

Capacitatea antreprenorială

La fel ca și densitatea antreprenorială, numărul firmelor noi are un trend crescător în perioada 2014 – 2019, situându-se aproximativ la același nivel în cazul comunei Apahida ca și media comunelor învecinate municipiului Cluj-Napoca. Spre deosebire de densitatea antreprenorială, iese însă în evidență faptul că numărul firmelor înființate/1000 de locuitori în Apahida și în comunele învecinate municipiului Cluj-Napoca a fost aproximativ același ca și în cazul municipiului. Această situație indică creșterea atractivității acestor comune din perspectivă antreprenorială și valorificarea oportunității date de vecinătatea cu municipiul-Cluj-Napoca, unul dintre cele mai dezvoltate și dinamice orașe din țară și din Sud-Estul Europei.

Figura 72: Evoluția numărului de firme noi/1000 de locuitori în Apahida în perioada 2014 - 2019

Sursa datelor: INS

Față de 2014, numărul firmelor înființate în 2019 era de 1,6 ori mai mare în Chinteni și de 1,4 ori mai mare în Feleacu, în timp ce în Apahida era de 1,1 ori mai mare. Practic, numărul firmelor noi a crescut în special în comunele în care densitatea antreprenorială era în medie mai mică, precum comuna Chinteni.

Figura 73: Evoluția numărului de firme noi/1000 de locuitori în Apahida și în comunele învecinate municipiului Cluj-Napoca în perioada 2014 - 2019

UAT	Medie 2014 - 2020	Creștere/ scădere 2020 - 2014
Apahida	9,7	1,1
Baciu	8,6	0,9
Chinteni	6,6	1,6
Ciurila	7,7	1,1
Feleacu	11,1	1,4
Florești	17,4	0,9
Medie comune învecinate Cluj-Napoca	10,2	1,1
Cluj-Napoca	10,2	1,1

Sursa datelor: INS

În medie, Apahida se situează pe locul 3 între cele șase comune în ceea ce privește numărul firmelor înființate în perioada 2014 – 2019, fiind depășită de comunele Florești și Feleacu.

Specializarea și competitivitatea economiei locale

Precizări metodologice

Analiza performanțelor economiei locale are ca scop identificarea domeniilor în care economia locală are sau poate dezvolta, avantaje competitive precum și comparative, dar și identificarea ariilor necompetitive ale economiei locale, ori aflate în pierdere de competitivitate.

Pentru aceasta am utilizat o analiză mixtă - Coeficient Locațional (indice de specializare) și Shift-Share, analiză de tip benchmark, ce utilizează instrumente/indicatori precum Mixul industrial și Competitivitatea Regională (variație diferențială).

Pentru calcularea indicatorilor am folosit datele referitoare la numărul de angajați ai întreprinderilor grupați la nivel de domeniu și sector (pe baza Clasificației Activităților Economiei Naționale, revizia 2), iar ca arie de referință am ales nivelul național. Motivul alegerii nivelului de referință este dat de disponibilitatea datelor precum și de importanța/validitatea ariei de comparație (una redusă în cazul regiunii). Perioada de analiză este 2014-2020 (2020 este ultimul an cu date finale disponibile).

Datorită faptului că scopul analizei este de a identifica sectoarele competitive ale economiei locale, la nivel de local am utilizat date referitoare la numărul de salariați ai unităților economice (firmelor) private, excluzând acea componentă de sector public aferentă sectoarelor *Administrație publică, asigurări sociale, Învățământ, Sănătate și asistență socială*.

Specializare și diversificare

Nivelul de specializare al unei economii în anumite domenii poate fi determinat pe baza coeficientului locațional, o modalitate de identificare a avantajelor comparative locale, respectiv a acelor domenii economice în care există costuri de oportunitate reduse și un grad mai ridicat de specializare.

Prin intermediul acestei tehnici am identificat domeniile cu potențial, respectiv cele a căror producție de bunuri sau servicii este probabil să fie "exportată" (nu neapărat în sensul comun al termenului – ne referim aici la probabilitatea ca bunurile sau serviciile să fie utilizate de către rezidenții altor zone - exterioare economiei locale).

Coeficientul locațional (location quotient / CL), ne permite să determinăm în ce măsură un anumit sector al economiei locale are o pondere mai ridicată sau mai scăzută în total, față de zona de referință. Sectoarele în care există un avantaj comparativ (cu CL supraunitar) au potențial de motor economic local.

Din punctul de vedere al unei strategii de dezvoltare economică, coeficientul locațional poate oferi informații despre natura, diversitatea ori concentrarea activității economice dintr-o anumită zonă. Acolo unde diversificarea este unul dintre obiectivele strategice, coeficientul locațional indică în care sectoare ale economiei locale pot fi realizate eforturi pentru expansiunea

acestora - există posibilitatea ca unele sectoare economice să fie subreprezentate, ori să existe o specializare excesivă într-o anumită industrie, ceea ce, uneori, constituie un pericol la adresa economiei locale.

Compararea valorilor coeficienților de specializare obținute în diferite perioade poate arăta dacă zona devine mai mult sau mai puțin specializată în anumite domenii de-a lungul timpului, în acest fel putându-se evalua impactul politicilor economice implementate asupra competitivității, ori se poate prezice impactul potențial al acestora asupra forței de muncă din anumite sectoare.

Competitivitate

Avantajele competitive ale unei comunități/zona pot fi identificate pe baza analizei Shift-share care pornește la asumția că modificările ce survin în economia locală au la bază trei surse: evoluția de ansamblu a economiei naționale, mixul de industrii local și competitivitatea locală. Astfel, analiza ia în considerare impactul economiei naționale, dar și al evoluției ramurii, și permite izolarea eventualului avantaj competitiv de la nivel local.

Avantajul competitiv este măsurat pe baza variației diferențiale (VD), indicator ce compară ratele de creștere sau declin ale unui sector sau domeniu local cu creșterea sau declinul aceluiași sector din zona de referință (în cazul de față, nivelul național). Acest indicator ne permite să observăm sectoarele economiei locale care au performat mai bine decât la nivelul unității de referință pe parcursul unei anumite perioade de timp, sau dacă evoluția economiei locale (prin sectoarele și domeniile ei) are loc la o rată mai scăzută ori mai crescută decât cea așteptată.

Interpretarea datelor – valorile pozitive ale coeficientului ne arată că domeniul poate prezenta un avantaj competitiv (ce poate fi explicat prin proximitate ridicată față de factorii de producție importanți sau alte avantaje specifice comunității) și se dezvoltă mult mai repede decât referința. Acest scor indică faptul că, în pofida trendului de la nivel național și de la nivelul ramurii respective, există la nivel local factori latenți care avantajează ramura respectivă în raport cu referința.

Valorile trebuie interpretate ținând cont de mai multe elemente - pot apărea coeficienți pozitivi în ariile unde declinul a fost mai puțin pronunțat decât cel al nivelului de referință, ceea ce nu presupune neapărat un avantaj competitiv. Din acest motiv interpretarea indicatorului variației diferențiale trebuie confirmată de cea a mix-ului industrial.

Tabelele de mai jos evidențiază avantajele comparative și competitive ale economiei locale în comuna Apahida, oferind o imagine de ansamblu în acest sens.

Rezultate analiză specializare și competitivitate

Analiza realizată la nivel de sector arată concentrare ridicată (sectoarele în care coeficientul locațional este > 1) în *Industria prelucrătoare, Construcții și Transport și depozitare*. Aceste sectoare concentrau în 2020 peste 75% din numărul total de angajați ai firmelor locale. În același timp în ceea ce privește competitivitatea, sectoarele care la nivel local crescuseră mai mult în 2020 față de 2014 decât creșterea înregistrată la nivel național erau *Activități de servicii administrative și activități de servicii suport, Tranzacții imobiliare, Hoteluri și restaurante și*

Industria prelucrătoare. Astfel, 51 dintre salariați activau în 2020 în sectoare competitive. Două sectoare au pierdut din competitivitate, însă acestea concentrau în 2020 un număr redus de salariați: *Activități profesionale, științifice și tehnice și Agricultură, silvicultură și pescuit.*

Tabel 53: Sectoare cu avantaje comparative și competitive

Sectoare ale economiei	Salariați - 2014	Salariați - 2020	CL 2014	CL 2020	VD
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	50	164	0,21	0,53	1,43
Activități de spectacole, culturale și recreative	0	23	0,00	0,54	0,00
Activități profesionale, științifice și tehnice	53	74	0,35	0,34	-0,02
Agricultură, silvicultură și pescuit	39	39	0,37	0,28	-0,23
Alte activități de servicii	29	28	0,86	0,59	-0,33
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	698	678	1,00	0,73	-0,27
Construcții	568	769	1,93	1,59	-0,21
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	6	1	0,08	0,01	-0,79
Hoteluri și restaurante	24	50	0,19	0,27	0,45
Industria prelucrătoare	1360	2116	1,40	1,82	0,26
Informații și comunicații	19	25	0,16	0,11	-0,44
Intermedieri financiare și asigurări	7	2	0,09	0,02	-0,69
Învățământ	0	2	0,00	0,10	0,00
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	0	0	0,00	0,00	0,00
Sănătate și asistență socială	31	23	0,68	0,25	-0,94
Transport și depozitare	514	614	1,84	1,46	-0,23
Tranzacții imobiliare	9	36	0,27	0,80	1,94

Sursa datelor: calcule proprii, bilanțurile agenților economici

La nivel și mai detaliat, domeniile cu un număr însemnat de salariați și în care comuna Apahida avea în 2020 avantaj comparativ erau: 17 - *Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie*, 18 - *Tipărire și reproducerea pe suport și înregistrările*, 25 - *Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații*, 42 - *Lucrări de geniu civil*, 28 - *Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a.*, 46 - *Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete*, 28 - *Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a.*, 81 - *Activități de peisagistică și servicii pentru clădiri și* 23 - *Fabricarea altor produse din minerale nemetalice.*

Tabel 54: Domenii cu avantaje comparative și competitive

Domenii economice	Salariați - 2014	Salariați - 2020	CL 2014	CL 2020	VD
01 - Agricultură, vânătoare și servicii anexe	39	39	0,55	0,41	-0,26
10 - Industria alimentară	448	400	3,31	2,34	-0,27
13 - Fabricarea produselor textile	0	0	0,00	0,00	0,00
14 - Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	1	0	0,01	0,00	-0,59

15 - Tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțăminte; prepararea și vopsirea blănurilor	0	2	0,02	0,05	0,93
16 - Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite	9	4	0,20	0,09	-0,42
17 - Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie	272	453	26,40	30,04	0,15
18 - Tipărire și reproducerea pe suport a înregistrărilor	212	276	16,28	16,61	0,02
22 - Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice	12	45	0,26	0,63	1,60
23 - Fabricarea altor produse din minerale nemetalice	21	71	0,65	1,58	1,47
24 - Industria metalurgică	0	0	0,00	0,00	0,00
25 - Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații	234	487	2,87	4,87	0,63
26 - Fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice	31	36	1,37	0,97	-0,35
27 - Fabricarea echipamentelor electrice	0	31	0,03	0,57	21,62
28 - Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a.	73	145	1,71	2,60	0,50
31 - Fabricarea de mobilă	31	140	0,56	2,10	2,44
32 - Alte activități industriale n.c.a.	12	3	0,92	0,15	-0,92
33 - Repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor	4	23	0,22	1,11	3,40
35 - Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	0	0	0,00	0,00	0,00
37 - Colectarea și epurarea apelor uzate	0	1	0,00	0,99	0,00
38 - Colectarea, tratarea și eliminarea deșeurilor; activități de recuperare a materialelor reciclabile	6	0	0,15	0,00	-0,93
41 - Construcții de clădiri	68	271	0,49	1,07	1,59
42 - Lucrări de geniu civil	403	340	6,59	4,01	-0,40
43 - Lucrări speciale de construcții	97	158	1,02	1,07	0,06
45 - Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	92	103	1,25	1,00	-0,21
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	401	381	1,56	1,16	-0,24
47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	205	194	0,55	0,39	-0,30
49 - Transporturi terestre și transporturi prin conducte	502	584	2,65	2,03	-0,26
52 - Depozitare și activități auxiliare pentru transporturi	12	19	0,23	0,25	0,08
53 - Activități de poștă și de curier	0	11	0,03	0,22	6,97
55 - Hoteluri și alte facilități de cazare	0	3	0,03	0,06	1,27
56 - Restaurante și alte activități de servicii de alimentație	24	47	0,27	0,34	0,31
58 - Activități de editare	2	0	0,14	0,00	-1,03
59 - Activități de producție cinematografică, video și de programe de televiziune; înregistrări audio și activități de editare muzicală	0	0	0,00	0,00	0,00
61 - Telecomunicații	9	8	0,29	0,19	-0,35
62 - Activități de servicii în tehnologia informației	8	16	0,16	0,12	-0,43
63 - Activități de servicii informatice	0	1	0,00	0,06	0,00
64 - Intermedieri financiare, cu excepția activităților de asigurări și ale fondurilor de pensii	2		0,03	0,00	-0,90

66 - Activități auxiliare pentru intermediari financiare, activități de asigurare și fonduri de pensii	5	2	0,39	0,12	-0,70
68 - Tranzacții imobiliare	9	36	0,27	0,80	1,95
69 - Activități juridice și de contabilitate	0	10	0,06	0,42	6,27
70 - Activități ale direcțiilor (centralelor), birourilor administrative centralizate; activități de management și de consultanță în management	3	19	0,09	0,41	3,69
71 - Activități de arhitectură și inginerie; activități de testări și analiză tehnică	46	30	0,87	0,38	-0,61
73 - Publicitate și activități de studiere a pieței	3	8	0,13	0,29	1,08
74 - Alte activități profesionale, științifice și tehnice	0	7	0,09	0,37	3,90
75 - Activități veterinare	1	0	0,21	0,00	-1,33
77 - Activități de închiriere și leasing	1	3	0,19	0,34	0,97
78 - Activități de servicii privind forța de muncă	1	5	0,02	0,10	2,90
79 - Activități ale agențiilor turistice și a tur-operatorilor; alte servicii de rezervare și asistență turistică	2	1	0,22	0,12	-0,32
80 - Activități de investigații și protecție	0	46	0,01	0,39	32,96
81 - Activități de peisagistică și servicii pentru clădiri	44	83	1,48	1,80	0,25
82 - Activități de secretariat, servicii suport și alte activități de servicii prestate în principal întreprinderilor	2	26	0,05	0,34	8,27
85 - Învățământ	0	2	0,09	0,10	0,24
86 - Activități referitoare la sănătatea umană	31	23	0,69	0,26	-0,90
90 - Activități de creație și interpretare artistică	0	5	0,50	1,23	2,18
91 - Activități ale bibliotecilor, arhivelor, muzeelor și alte activități culturale	0	7	0,70	3,32	4,06
93 - Activități sportive, recreative și distractive	0	11	0,14	0,75	6,59
95 - Reparații de calculatoare, de articole personale și de uz gospodăresc	3	7	0,37	0,77	0,89
96 - Alte activități de servicii	26	21	1,02	0,55	-0,51

Sursa datelor: calcule proprii, bilanțurile agenților economici

Aprofundarea analizei oferă o imagine mai detaliată privind domeniile competitive din punct de vedere economic în comuna Apahida. Așadar, domeniile competitive economic și cu un număr însemnat de salariați în 2020 erau: 41 - Construcții de clădiri, 31 - Fabricarea de mobilă, 81 - Activități de peisagistică și servicii pentru clădiri, 23 - Fabricarea altor produse din minerale nemetalice, 22 - Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice, 28 - Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a., 25 - Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații, 17 - Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie, 17 - Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie, 43 - Lucrări speciale de construcții, 18 - Tipărire și reproducerea pe suporturi a înregistrărilor. În același timp, o serie de domenii cu un număr însemnat de salariați au pierdut competitivitate: 42 - Lucrări de geniu civil, 45 - Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor, 46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete, 47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor, 71 - Activități de arhitectură și inginerie; activități de testări și analiză tehnică.

Pe baza datelor avute la dispoziție am realizat și o analiză a gradului de diversitate a economiei locale, utilizând pentru aceasta Indexul Hachman. Acesta măsoară gradul în care

structura economiei locale (în ceea ce privește ponderea salariaților) se apropie de structura economiei naționale. Valorile indexului pot fi cuprinse între 0 și 1, un scor mai mare indicând un nivel de diversificare mai ridicat al economiei locale. În 2020, valoarea indexului Hachman pentru comuna Apahida era de 0,70, aproximativ similar cu cel din 2014 (0,72), ceea ce indică un nivel mediu spre înalt de diversificare a economiei locale.

Motoarele economiei locale și potențialul de angrenare

Corelarea celor doi coeficienți analizați mai sus (coeficientul locațional aferent anului 2020 și variația diferențială) ne permite identificarea sectoarelor și activităților în dezvoltare și a celor în declin, dar și a celor ce necesită atenție sporită sau cu potențial de evoluție.

Graficul de mai jos concentrează în cadranul din ***dreapta-sus, sectoare care reprezintă motoarele economiei locale*** – unde nivelul de concentrare/specializare este ridicat, iar rata de evoluție față de nivelul național este superioară.

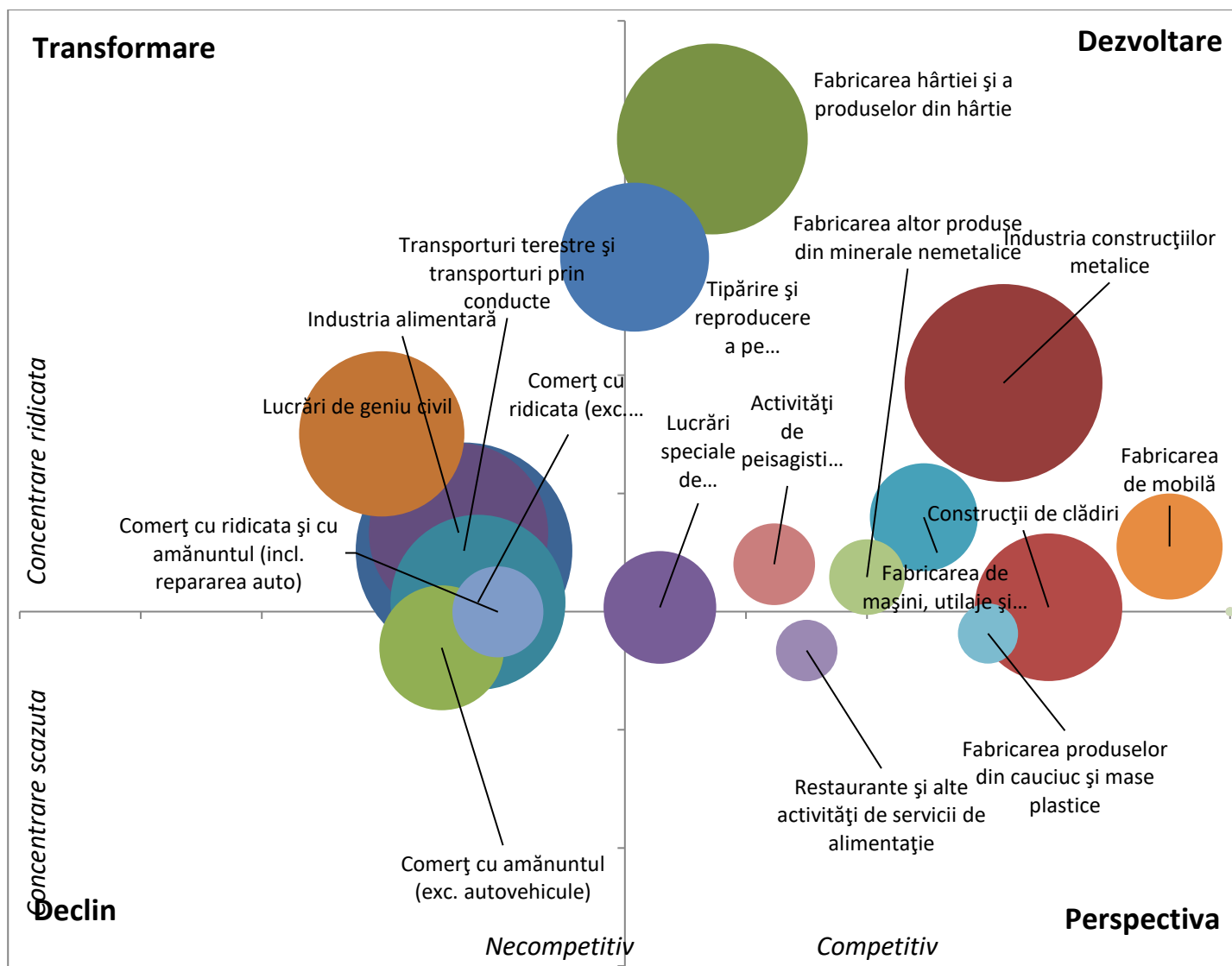
Categoria domeniilor în transformare, acele activități care concentrează un număr important de angajați, dar care nu au ori își pierd avantajul competitiv, indică tendința de transformare a economiei locale, prin pierderea competitivității unor sectoare reprezentative.

Sectoarele în declin sunt acelea în cazul cărora concentrarea numărului de angajați este sub nivelul de referință, iar rata lor de evoluție este sub cea a sectorului de la nivel național.

Sectoarele de perspectivă au rate de creștere ce depășesc nivelul așteptat, dar nu au un coeficient locațional care să arate nivel de concentrare ridicat.

În figura de mai jos este reprezentată grafic distribuția sectoarelor și domeniilor economiei județene în funcție de categoriile sus-menționate, grupându-le doar pe acelea cu un număr semnificativ de angajați.

Figura 74: 4 cadrane

Pozitiv este faptul că domeniile în dezvoltare concentrează peste 44% din numărul total de angajați ai companiilor locale în 2020. Aceste domenii sunt în cea mai mare parte din sectorul industriei prelucrătoare și al construcțiilor, excepție făcând domeniul peisagisticii, care se încadrează la servicii. Potrivit rezultatelor analizei, fabricarea hârtiei, industria construcțiilor metalice, fabricarea altor produse din minerale nemetalice, construcția de clădiri și fabricarea mobilei sunt domeniile economice cele mai competitive și care concentrează și un număr însemnat de salariați.

Domeniile de perspectivă, respectiv cele în care nu există un avantaj comparativ în privința numărului de salariați, dar care au avut o evoluție pozitivă, superioară celei de la nivel național, sunt fabricarea produselor de cauciuc și mase plastice și restaurante și alte activități de servicii de alimentație.

Industria alimentară, comerțul cu ridicata, lucrările de geniu civil și transporturile sunt domenii în transformare, înregistrând un nivel superior de specializare, dar evoluție inferioară celei de la nivel național din aceleași domenii/sectoare. Aceste domenii concentrează 26% din numărul salariaților companiilor locale în 2020.

Comerțul cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor, Activitățile de arhitectură și inginerie; activități de testări și analiză tehnică, Fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice, Activitățile referitoare la sănătatea umană și Agricultură, vânătoarea și serviciile anexe sunt domenii în declin, cu un nivel de specializare inferior și necompetitive. Pozitiv este însă faptul că numărul angajaților din aceste domenii era unul scăzut, concentrând 7,3% din numărul total al companiilor locale active. Dintre toate sectoarele, în comerțul cu amănuntul erau înregistrați cei mai mulți salariați (194). În acest caz, scăderea numărului de salariați poate indica transformarea prin care trece acest domeniu în condițiile creșterii ponderii comerțului online, în special începând din 2020, pe fondul Pandemiei Covid-19. Realizarea online a comerțului necesită un număr mai mic de salariați, dar creșterea numărului de salariați din domeniul livrărilor.

Specializare funcțională

Pentru a avea o imagine și mai clară asupra economiei locale și a identifica posibilele trenduri de specializare funcțională a municipiului Cluj-Napoca și a comunelor din imediata vecinătate a acestuia, între care și Apahida, am realizat o analiză comparativă a celor patru cadrane pentru cele 7 unități administrativ-teritoriale.

Analiza arată că o serie de domenii care sunt în declin în municipiul Cluj-Napoca, concentrează un număr însemnat de salariați și sunt în dezvoltare în comuna Apahida, ca de exemplu fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie, fabricarea altor produse din minerale nemetalice, fabricarea de mobilă și construcții de clădiri. De asemenea, alte domenii aflate în declin în Cluj-Napoca, au avut o evoluție pozitivă în comuna Apahida, fiind domenii de perspectivă în comună: fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice și activități de investigații și protecție.

În cazul comunelor, analiza reliefează ca fiind dezvoltate (competitive și cu un grad ridicat de concentrare/specializare) următoarele domenii și sectoare economice, după cum urmează:

- **Apahida:** domenii ale industrii prelucrătoare (fabricarea hârtiei, fabricarea produselor din minerale nemetalice, construcții metalice, fabricare mașini, utilaje, unelte, fabricarea mobilei, repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor), construcțiilor și serviciilor (peisagistică și servicii pentru clădiri);
- **Baciu:** domenii din sectorul serviciilor (activități referitoare la sănătatea umană, repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor, colectarea, tratarea și eliminarea deșeurilor, restaurante și alte activități de servicii de alimentație, arhitectură și inginerie, activități profesionale, științifice și tehnice, servicii privind forța de muncă) și comerțului cu ridicata și cu amănuntul;
- **Chinteni:** sectorul construcțiilor;
- **Ciurila:** sectorul construcțiilor și serviciilor (tehnologia informației, peisagistică și servicii pentru clădiri);

- Feleacu: sectorul industrial (industria construcțiilor metalice și industria extractivă), comertul cu ridicata și cu amănuntul și servicii (management și consultanță, arhitectură, activități sportive și recreative);
- Florești: sectorul industrii prelucrătoare (fabricarea hârtiei, fabricarea altor produse din minerale nemetalice, fabricarea de mașini, utilaje și echipamente, fabricarea mobilei, repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor), construcțiilor, comertului și serviciilor (restaurante, asigurări și reasigurări, tranzacții imobiliare, management și consultanță, activități privind forța de muncă, activități veterinare, activități sportive și recreative, activități de jocuri de noroc și pariuri).

Aceste evoluții indică o posibilă relocare a activității economice din municipiu în comuna Apahida și în comunele din jur și o specializare funcțională a economiei, fiecare unitate administrativ-teritorială îndeplinind funcții economice distincte în cadrul sistemului economic local/zonal. De asemenea, analiza reliefează gradul mai ridicat de diversificare economică în cazul comunelor Florești, Apahida și Baci, precum și axarea în mare măsură pe industria prelucrătoare a comunelor Apahida și Florești și pe servicii, a comunei Baci.

Tabel 55: Domenii în dezvoltare, transformare, perspectivă și declin în Apahida, municipiul Cluj-Napoca și în comunele învecinate municipiului

UAT/	Apahida	Baciu	Chinteni	Ciurila	Feleacu	Florești	Cluj-Napoca
Declin	47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor 62 - Activități de servicii în tehnologia informației 71 - Activități de arhitectură și inginerie; activități de testări și analiză tehnică 86 - Activități referitoare la sănătatea umană 96 - Alte activități de servicii	01 - Agricultură, vânătoare și servicii anexe 16 - Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite 29 - Fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor 47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor 81 - Activități de peisagistică și servicii pentru clădiri	46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete 47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete 86 - Activități referitoare la sănătatea umană	10 - Industria alimentară 55 - Hoteluri și alte facilități de cazare 59 - Activități de producție cinematografică, video și de programe de televiziune; înregistrări audio și activități de editare muzicală	01 - Agricultură, vânătoare și servicii anexe 10 - Industria alimentară 14 - Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte 18 - Tipărire și reproducerea pe suport a 22 - Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice 25 - Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații 47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor 58 - Activități de editare	09 - Activități de servicii anexe extracției 10 - Industria alimentară 13 - Fabricarea produselor textile 14 - Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte 15 - Tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinării, harnașamentelor și încălțăminte; prepararea și vopsirea blănurilor 17 - Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie 22 - Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice 23 - Fabricarea altor produse din minerale nemetalice 25 - Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații 28 - Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a. 31 - Fabricarea de mobilă 32 - Alte activități industriale n.c.a. 41 - Construcții de clădiri 46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete 47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor 55 - Hoteluri și alte facilități de cazare 59 - Activități de producție cinematografică, video și de programe de televiziune; înregistrări audio și activități de editare muzicală 61 - Telecomunicații 75 - Activități veterinare 78 - Activități de servicii privind forța de muncă 80 - Activități de investigații și protecție 84 - Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public 90 - Activități de creație și interpretare artistică 96 - Alte activități de servicii
Transformare	10 - Industria alimentară 26 - Fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice 46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului	41 - Construcții de clădiri 46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	01 - Agricultură, vânătoare și servicii anexe 70 - Activități ale direcțiilor (centralelor), birourilor administrative centralizate; activități	01 - Agricultură, vânătoare și servicii anexe 93 - Activități spotive,	18 - Tipărire și reproducerea pe suport a înregistrărilor 31 - Fabricarea de mobilă 43 - Lucrări speciale de construcții	13 - Fabricarea produselor textile 20 - Fabricarea substanțelor și a produselor chimice 32 - Alte activități industriale n.c.a.	08 - Alte activități extractive 18 - Tipărire și reproducerea pe suport a înregistrărilor 21 - Fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice 43 - Lucrări speciale de construcții 45 - Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor

	cu autovehicule și motociclete 49 - Transporturi terestre și transporturi prin conducte	49 - Transporturi terestre și transporturi prin conducte 62 - Activități de servicii în tehnologia informației	de management și de consultanță în management 81 - Activități de peisagistică și servicii pentru clădiri	recreative și distractive 96 - Alte activități de servicii	46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete 47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor 75 - Activități veterinare	46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete 55 - Hoteluri și alte facilități de cazare 62 - Activități de servicii în tehnologia informației 69 - Activități juridice și de contabilitate 73 - Publicitate și activități de studiere a pieței 74 - Alte activități profesionale, științifice și tehnice 80 - Activități de investigații și protecție 81 - Activități de peisagistică și servicii pentru clădiri	și a motocicletelor 49 - Transporturi terestre și transporturi prin conducte 56 - Restaurante și alte activități de servicii de alimentație 62 - Activități de servicii în tehnologia informației 66 - Activități auxiliare pentru intermediari financiare, activități de asigurare și fonduri de pensii 69 - Activități juridice și de contabilitate 70 - Activități ale direcțiilor (centralelor), birourilor administrative centralizate; activități de management și de consultanță în management 71 - Activități de arhitectură și inginerie; activități de testări și analiză tehnică 73 - Publicitate și activități de studiere a pieței
Perspectivă	22 - Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice 27 - Fabricarea echipamentelor electrice 56 - Restaurante și alte activități de servicii de alimentație 68 - Tranzacții imobiliare 70 - Activități ale direcțiilor (centralelor), birourilor administrative centralizate; activități de management și de consultanță în management 80 - Activități de investigații și protecție 82 - Activități de secretariat, servicii	23 - Fabricarea altor produse din minerale nemetalice 25 - Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații 42 - Lucrări de geniu civil 52 - Depozitare și activități auxiliare pentru transporturi	49 - Transporturi terestre și transporturi prin conducte	41 - Construcții de clădiri	22 - Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice 41 - Construcții de clădiri 49 - Transporturi terestre și transporturi prin conducte	27 - Fabricarea echipamentelor electrice 31 - Fabricarea de mobilă 42 - Lucrări de geniu civil 52 - Depozitare și activități auxiliare pentru transporturi 53 - Activități de poștă și de curier 82 - Activități de secretariat, servicii suport și alte activități de servicii prestate în principal întreprinderilor 85 - Învățământ 86 - Activități referitoare la sănătatea umană	01 - Agricultură, vânătoare și servicii anexe 16 - Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite 27 - Fabricarea echipamentelor electrice 29 - Fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor 33 - Repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor 38 - Colectarea, tratarea și eliminarea deșeurilor; activități de recuperare a materialelor reciclabile 52 - Depozitare și activități auxiliare pentru transporturi 53 - Activități de poștă și de curier 85 - Învățământ 86 - Activități referitoare la sănătatea umană

	suport și alte activități de servicii prestate în principal întreprinderilor 93 - Activități spotive, recreative și distractive						
Dezvoltare	17 - Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie 23 - Fabricarea altor produse din minerale nemetalice 25 - Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații 28 - Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a. 31 - Fabricarea de mobilă 33 - Repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor 41 - Construcții de clădiri 43 - Lucrări speciale de construcții 81 - Activități de peisagistică și servicii pentru clădiri	22 - Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice 31 - Fabricarea de mobilă 33 - Repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor 38 - Colectarea, tratarea și eliminarea deșeurilor; activități de recuperare a materialelor reciclabile 45 - Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor 56 - Restaurante și alte activități de servicii de alimentație 70 - Activități ale direcțiilor (centralelor), birourilor administrative centralizate; activități de management și de consultanță în management 71 - Activități de arhitectură și inginerie; activități de testări și analiză tehnică 74 - Alte activități profesionale, științifice și tehnice 78 - Activități de servicii privind forța de muncă	41 - Construcții de clădiri 43 - Lucrări speciale de construcții 53 - Activități de poștă și de curier 96 - Alte activități de servicii	25 - Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații 62 - Activități de servicii în tehnologia informației 81 - Activități de peisagistică și servicii pentru clădiri	08 - Alte activități extractive 25 - Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații 45 - Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor 61 – Telecomunicații 70 - Activități ale direcțiilor (centralelor), birourilor administrative centralizate; activități de management și de consultanță în management 71 - Activități de arhitectură și inginerie; activități de testări și analiză tehnică 93 - Activități spotive, recreative și distractive	17 - Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie 23 - Fabricarea altor produse din minerale nemetalice 28 - Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a. 31 - Fabricarea de mobilă 33 - Repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor 41 - Construcții de clădiri 43 - Lucrări speciale de construcții 45 - Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor 49 - Transporturi terestre și transporturi prin conducte 56 - Restaurante și alte activități de servicii de alimentație 65 - Activități de asigurări, reasigurări și ale fondurilor de pensii (cu excepția celor din sistemul public de asigurări sociale)	26 - Fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice 35 - Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat 37 - Colectarea și epurarea apelor uzate 42 - Lucrări de geniu civil 58 - Activități de editare 64 - Intermedieri financiare, cu excepția activităților de asigurări și ale fondurilor de pensii 72 - Cercetare-dezvoltare 74 - Alte activități profesionale, științifice și tehnice 79 - Activități ale agențiilor turistice și a tur-operatorilor; alte servicii de rezervare și asistență turistică 81 - Activități de peisagistică și servicii pentru clădiri 82 - Activități de secretariat, servicii suport și alte activități de servicii prestate în principal întreprinderilor 91 - Activități ale bibliotecilor, arhivelor, muzeelor și alte activități culturale

		86 - Activități referitoare la sănătatea umană				68 - Tranzacții imobiliare 70 - Activități ale direcțiilor (centralelor), birourilor administrative centralizate; activități de management și de consultanță în management 75 - Activități veterinare 78 - Activități de servicii privind forța de muncă 90 - Activități de creație și interpretare artistică 92 - Activități de jocuri de noroc și pariuri 93 - Activități sportive, recreative și distractive 96 - Alte activități de servicii	

Analiză comparativă Apahida – comune învecinate municipiului Cluj-Napoca și Municipiul Cluj-Napoca

Pentru a avea o perspectivă mai cuprinzătoare asupra stadiului și evoluției din punct de vedere economic a comunei Apahida, am realizat o analiză comparativă în rândul comunelor din imediata vecinătate a municipiului Cluj-Napoca, inclusiv municipiul. Analiza este realizată pe baza unui set de indicatori economici care, pentru putea fi comparați, au fost raportați la populația unităților administrativ-teritoriale. Calcularea creșterii scăderii s-a realizat ca diferență între media valorilor indicatorilor pentru ultimii doi ani (2019 și 2020) și media valorilor indicatorilor pentru primii doi ani (2014 – 2015) ai perioadei analizate.

Numărul de salariați/1000 de locuitori a crescut în cinci din cele șase comune, media creșterii celor șase comune fiind de 22,4 salariați/1000 de locuitori. În comuna Apahida, numărul de salariați/1000 de locuitori a crescut cel mai puțin în comparație cu celelalte patru comune în care acest indicator a crescut, în timp ce în comuna Florești numărul de salariați/1000 de locuitori a scăzut cu 46,5 față de perioada 2014 – 2015. Dintre cele șase comune, Apahida a avut în medie, în perioada 2014 - 2020 cel mai mare număr de salariați/1000 de locuitori (330,4), cea mai mică valoare a acestui indicator fiind înregistrată de comuna Chinteni (56,5 salariați/1000 de locuitori). Se mai observă de asemenea, că pe fondul Pandemiei Covid-19, exceptând comuna Chinteni, numărul de salariați a scăzut în 2020 față de 2019 în toate celelalte cinci comune și în municipiul Cluj-Napoca.

Tabel 56: Evoluția numărului de salariați/1000 de locuitori în comuna Apahida, Cluj-Napoca și celelalte comune din imediata vecinătate a municipiului Cluj-Napoca în perioada 2014 - 2020

UAT/an	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Medie perioadă	Creștere/ scădere
Apahida	305,0	332,3	347,5	347,8	330,9	328,5	320,8	330,4	6,0
Baciu	141,2	161,8	171,4	163,1	154,9	169,9	154,2	159,5	10,6
Chinteni	32,0	38,1	47,3	59,2	70,7	70,5	77,6	56,5	39,0
Ciurila	66,9	90,6	96,4	103,9	111,5	121,0	161,8	107,5	62,6
Cluj-Napoca	385,7	417,8	432,6	440,3	432,5	449,1	430,9	427,0	38,3
Feleacu	137,8	130,3	147,3	168,0	169,7	183,0	178,2	159,2	46,6
Florești	241,3	236,1	224,6	216,7	200,7	206,7	177,8	214,8	-46,5
Medie comune	154,0	164,9	172,4	176,4	173,1	179,9	178,4	171,3	19,7

Sursa datelor: calcule proprii, bilanțurile agenților economici și INS

În termeni reali, în perioada 2019 – 2020, cifra de afaceri/locuitor era mai mică în comuna Apahida față de perioada 2014 – 2015, Apahida fiind singura excepție din acest punct de vedere între cele șase comune. Pe de altă parte însă, Apahida are cea mai mare cifră de afaceri/locuitor (media perioadei 2014 – 2020), fiind mai mare chiar și decât cea a municipiului Cluj-Napoca. Totodată, dacă în cazul Municipiului Cluj-Napoca și a comunelor Feleacu și Florești, cifra de afaceri/locuitor a scăzut în 2020 față de 2019 (pe fondul Pandemiei Covid-19), în cazul celorlalte comune, inclusiv Apahida, a crescut.

Tabel 57: Evoluția cifrei de afaceri/locuitor în comuna Apahida, Cluj-Napoca și celelalte comune din imediata vecinătate a municipiului Cluj-Napoca în perioada 2014 – 2020

UAT/an	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Medie perioadă	Creștere/ scădere
Apahida	<u>146.111</u>	<u>174.207</u>	<u>160.772</u>	<u>150.853</u>	<u>139.002</u>	<u>129.570</u>	<u>131.004</u>	147.359,8	-29.871,7
Baciu	19.510	22.470	24.991	28.367	28.640	32.608	32.727	27.044,6	11.677,9
Chinteni	3.615	6.877	7.526	8.710	9.836	11.183	15.400	90.21,0	8.044,8
Ciurila	9.979	11.904	13.423	13.874	16.163	20.549	27.322	16.173,2	12.994,0
Cluj-Napoca	100.646	115.706	123.104	137.504	147.636	157.896	147.270	132.823,1	44.407,1
Feleacu	24.207	26.951	36.715	44.101	46.248	53.049	47.758	39.861,4	24.824,2
Florești	53.405	55.438	62.639	63.633	59.931	62.313	56.577	59.133,9	5.023,6
Medie comune	42.804	49.641	51.011	51.589	49.970	51.545	51.798	49.766	5.448,8

Sursa datelor: calcule proprii, bilanțurile agenților economici și INS

Profitul/locuitor a crescut în termeni reali în comuna Apahida în perioada 2019 – 2020, față de perioada 2014 – 2015, însă creșterea este sub creșterea medie a celor șase comune. De evidențiat faptul că Apahida are cel mai mare profit/locuitor (media perioadei 2014 – 2020) între cele șase comune, fiind depășită doar de municipiul Cluj-Napoca din acest punct de vedere. De remarcat că, pe fondul Pandemiei Covid-19, profitul/locuitor a scăzut în toate UAT-urile analizate, cu excepția comunei Ciurila.

Tabel 58: Evoluția profitului/locuitor în comuna Apahida, Cluj-Napoca și celelalte comune din imediata vecinătate a municipiului Cluj-Napoca în perioada 2014 - 2020

UAT/an	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Medie perioadă	Creștere/ scădere
Apahida	5.777	10.128	9.062	8.674	8.409	10.387	9.853	8.898,6	2.167,7
Baciu	1.389	2.118	2.165	2.668	2.845	3.940	3.565	2.670,0	1.998,8
Chinteni	285	399	695	888	1.497	1.488	2.225	1.068,1	1.514,0
Ciurila	1.459	1.298	1.491	1.839	2.603	3.588	4.711	2.427,0	2.771,0
Cluj-Napoca	7.324	15.386	13.829	15.264	17.081	19.093	18.073	15.150,1	7.228,0
Feleacu	2.453	2.902	3.429	5.857	6.094	7.373	6.855	4.994,6	4.436,8
Florești	4.208	5.239	8.814	8.182	8.956	8.622	8.313	7.476,4	3.744,1
Medie comune	2.595	3.681	4.276	4.685	5.067	5.900	5.920	4.589	2.772,1

Sursa datelor: calcule proprii, bilanțurile agenților economici și INS

Valoarea ridicată a cifrei de afaceri/locuitor și a profitului/locuitor, precum și trendul acesteia pot fi explicate prin prisma ponderii însemnate a industriei prelucrătoare în economia locală, aceasta facilitând realizarea economiilor la scară și obținerea unor randamente economice ridicate.

În privința locuințelor terminate în cursul anului/1000 de locuitori, Apahida avea valori mai mari în perioada 2019-2020 față de perioada 2014 – 2015, fiind însă depășită de comunele Florești și Baciu. În medie, în perioada 2014 – 2020, comuna Apahida se situează după comunele Florești și Apahida în ceea ce privește numărul locuințelor terminate/1000 de locuitori în această perioadă (24,2).

Tabel 59: Evoluția numărului de locuințe terminate în cursul anului/1000 de locuitori în comuna Apahida, Cluj-Napoca și celelalte comune din imediata vecinătate a municipiului Cluj-Napoca în perioada 2014 - 2020

UAT/an	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Medie perioadă	Creștere/ scădere
Apahida	21,4	19,1	18,6	24,3	30,1	27,8	27,9	24,2	7,6
Baciu	29,9	10,9	12,1	31,5	43,5	33,9	23,1	26,4	8,1
Chinteni	12,4	8,7	16,5	19,1	28,8	23,3	12,8	17,4	7,5
Ciurila	4,2	7,7	0,0	0,0	4,1	3,4	2,0	3,1	-3,3
Cluj-Napoca	5,1	3,9	8,0	10,6	12,9	12,8	8,1	8,8	6,0
Feleacu	7,0	10,4	10,1	14,8	17,7	18,5	13,5	13,2	7,3
Florești	36,7	41,0	67,5	42,1	58,6	67,7	39,2	50,4	14,5
Medie comune	18,6	16,3	20,8	22,0	30,5	29,1	19,8	22,4	7,0

Sursa datelor: calcule proprii, INS

Apahida avea în perioada 2014 – 2020 (media perioadei) o densitate antreprenorială mai mică decât cea a comunelor Florești, Feleacu și Ciurila. Față de 2014 – 2015, densitatea antreprenorială a crescut în Apahida, însă creșterea este sub cea înregistrată în comunele Florești și Baciu.

Tabel 60: Evoluția densității antreprenoriale în comuna Apahida, Cluj-Napoca și celelalte comune din imediata vecinătate a municipiului Cluj-Napoca în perioada 2014 - 2021

UAT/an	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Medie perioadă	Creștere/ scădere
Apahida	34,1	37,5	41,9	44,4	47,2	47,2	49,7	43,1	12,7
Baciu	33,7	36,5	37,3	40,0	43,6	44,4	47,6	40,4	10,9
Chinteni	17,2	22,4	24,8	28,5	36,8	36,9	39,8	29,5	18,6
Ciurila	37,0	41,7	42,5	46,3	48,9	52,9	56,9	46,6	15,5
Cluj-Napoca	56,7	57,6	60,5	64,1	67,2	68,6	70,5	63,6	12,4
Feleacu	35,1	42,4	47,4	57,6	61,0	62,4	64,4	52,9	24,7
Florești	58,3	60,7	62,7	64,7	67,5	66,2	68,3	64,0	7,8
Medie comune	35,9	40,2	42,8	46,9	50,8	51,6	54,4	46,1	15,0

Sursa datelor: INS

În perioada 2019 – 2020 s-au înființat mai multe firme decât în perioada 2014 – 2015, din acest punct de vedere, Apahida fiind depășită doar de comuna Chinteni. În medie, în perioada 2014 – 2020, numărul firmelor înființate în Apahida a fost peste media celor șase comune analizate, însă comunele Florești și Feleacu stau cel mai bine din acest punct de vedere.

Tabel 61: Evoluția capacității antreprenoriale în comuna Apahida, Cluj-Napoca și celelalte comune din imediata vecinătate a municipiului Cluj-Napoca în perioada 2014 - 2021

Evoluția capacității antreprenoriale în comuna Apahida, Cluj-Napoca și celelalte comune din imediata vecinătate a municipiului Cluj-Napoca în perioada 2014 - 2021								
UAT/an	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Medie perioadă	Creștere/ scădere
Apahida	8,0	9,5	9,6	10,3	11,8	9,1	9,7	1,8
Baciu	8,6	8,3	7,8	9,1	9,7	8,2	8,6	0,5
Chinteni	3,9	5,1	6,2	8,3	10,0	6,3	6,6	3,6
Ciurila	9,1	7,6	4,7	6,0	8,8	10,2	7,7	1,1
Cluj-Napoca	9,6	9,3	9,8	10,7	11,1	10,7	10,2	1,4
Feleacu	7,2	13,1	11,3	14,5	10,7	9,8	11,1	0,1
Florești	17,0	17,8	17,1	18,2	18,8	15,3	17,4	-0,4
Medie comune	9,0	10,2	9,4	11,1	11,6	9,8	9,0	1,1

Sursa datelor: INS

Turismul în comuna Apahida

Apahida nu este renumită prin existența unor obiective turistice semnificative pe teritoriul comunei. Principalele obiective turistice sunt: aeroclubul „Traian Dârjan” din Dezmir, zona piscicolă de agrement Câmpenești, Biserica de lemn din Apahida. Deși turismul nu reprezintă un atu al comunei Apahida, am realizat o analiză a situației și evoluției indicatorilor din acest domeniu pentru a avea o imagine mai clară a poziției pe care se situează comuna în acest domeniu, în comparație cu municipiul Cluj-Napoca și cu celelalte cinci comune învecinate. Analiza surprinde și evoluția indicatorilor referitori la turism, permițând astfel identificarea trendului acestui domeniu.

Principalii indicatori analizați sunt: capacitatea de cazare turistică existentă pe tipuri de structuri de primire turistică, capacitatea de cazare turistică în funcțiune, înoptările în structuri de primire turistică, sosirile ale turiștilor în structuri de primire turistică, gradul de ocupare a structurilor de cazare turistică, numărul mediu de angajați, cifra de afaceri și profitul în domeniul *Hoteluri și alte facilități de cazare*. Perioada pentru care s-a realizat analiza este 2014-2020.

Calcularea creșterii/scăderii s-a realizat prin raportarea valorilor din anul 2020 sau 2021, la valorile din anul 2014. În cazul în care pentru acest an nu există valori, valorile din anul 2020 sau 2021 au fost raportate la cele din primul an după 2014 pentru care există o altă valoare decât 0 în perioada acoperită.

Notă: Pentru toți indicatorii, Creșterea/ scăderea a fost calculată prin raportarea valorilor aferente anului 2021 la valorile aferente anului 2014.

Capacitatea de cazare turistică existentă (instalată) reprezintă numărul de locuri de cazare de folosință turistică înscrise în ultimul act de recepție, omologare, clasificare al unității de cazare turistică, exclusiv paturile suplimentare care se pot instala în caz de necesitate. Locurile aferente structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică complementare (căsuțe, terenuri de campare, etc.) la o structură de cazare turistică de bază (hotel, motel, camping etc.) și utilizarea acestor locuri sunt cuprinse la structura de bază (INS).

Apahida se situează pe locul cinci între cele șase comune în privința capacității de cazare turistică, doar comuna Chinteni având o capacitate de cazare mai mică. Deși trendul capacității de cazare turistică este în creștere în comuna Apahida, în celelalte comune, cu excepția comunei Chinteni, trendul de creștere este mai accentuat. Pe tipuri de unități, capacitatea de cazare turistică în comuna Apahida este reprezentată de pensiunile agroturistice.

Tabel 62: Evoluția capacității de cazare turistică existentă pe tipuri de structuri de primire turistică în comuna Apahida, Cluj-Napoca și celelalte comune din imediata vecinătate a municipiului Cluj-Napoca în perioada 2014 - 2021

Evoluția capacității de cazare turistică existentă pe tipuri de structuri de primire turistică în comuna Apahida, Cluj-Napoca și celelalte comune din imediata vecinătate a municipiului Cluj-Napoca în perioada 2014 - 2021										
Tipuri de structuri de primire turistică	UAT / ani	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Creștere/ scădere
Total	Cluj-Napoca	4.789	4.957	4.899	6.216	6.824	6.713	6.816	6.187	29,2%
	Apahida	46	52	46	54	54	54	54	70	52,2%
	Baciu	76	100	136	161	161	161	161	161	111,8%
	Chinteni	0	0	0	0	12	12	12	12	0,0%
	Ciurila	50	50	50	80	80	90	90	118	136,0%
	Feleacu	14	14	14	138	50	80	80	101	621,4%
	Florești	271	259	259	362	419	416	444	449	65,7%
Hoteluri	Cluj-Napoca	3.701	3.663	3.529	4.485	4.890	4.728	4.663	4.104	10,9%
	Baciu	62	62	98	98	98	98	98	98	58,1%
	Feleacu	0	0	0	98	0	0	0	0	-100,0%
	Florești	187	202	202	202	202	207	202	207	10,7%
Hosteluri	Cluj-Napoca	70	90	168	183	209	255	319	324	362,9%
Hoteluri apartament	Cluj-Napoca	36	40	40	40	246	246	352	352	877,8%
Vile turistice	Cluj-Napoca	278	262	227	267	252	257	297	304	9,4%
	Florești	0	0	0	6	6	6	6	6	0,0%
Campinguri	Cluj-Napoca	86	80	80	80	80	80	0	0	-100,0%
Pensiuni turistice	Cluj-Napoca	618	822	855	1.161	1.147	1.147	1.185	1.103	78,5%
	Apahida	18	0	0	0	0	0	0	0	-100,0%
	Florești	0	0	0	7	7	0	0	0	-100,0%
Pensiuni agroturistice	Apahida	28	52	46	54	54	54	54	70	150,0%
	Baciu	14	38	38	63	63	63	63	63	350,0%
	Chinteni	0	0	0	0	12	12	12	12	100,0%
	Ciurila	50	50	50	80	80	90	90	118	136,0%
	Feleacu	14	14	14	40	50	80	80	101	621,4%

	Florești	84	57	57	147	204	203	236	236	181,0%

Sursa datelor: INS

Capacitatea de cazare turistică în funcțiune reprezintă numărul de locuri de cazare puse la dispoziția turiștilor de către unitățile de cazare turistică, ținând cont de numărul de zile cât sunt deschise unitățile în perioada considerată. Se exprimă în locuri-zile. Sunt excluse locurile din camerele sau unitățile închise temporar din lipsa de turiști, pentru reparații sau din alte motive (INS).

Și în privința capacității de cazare turistică în funcțiune, deși în Apahida aceasta era aproape dublă în 2021 față de 2014, ea este inferioară capacității de cazare în funcțiune din comunele Florești, Baci, Feleacu și Ciurila. Se remarcă însă trendul crescător superior celorlalte comune, doar comuna Feleacu înregistrând o creștere superioară a capacității de cazare în funcțiune. Capacitatea de cazare turistică în funcțiune este dată de pensiunile agroturistice din Apahida, aceasta fiind cu 219,6% mai mare în 2021 decât în 2014.

Tabel 63: Evoluția capacității de cazare turistică în funcțiune pe tipuri de structuri de primire turistică în comuna Apahida, Cluj-Napoca și celelalte comune din imediata vecinătate a municipiului Cluj-Napoca în perioada 2014 - 2021

Tipuri de structuri de primire turistică	UAT / ani	2014	2016	2017	2019	2020	2021	Creștere/ scădere
Total	Cluj-Napoca	1.646.536	1.779.734	2.007.247	2.225.526	1.694.884	1.921.078	16,7%
	Apahida	11.996	16.465	19.196	17.359	15.927	22.520	87,7%
	Baci	33.133	46.376	56.390	60.410	22.661	42.665	28,8%
	Chinteni	0	0	0	4.008	2.460	4.380	70,6%
	Ciurila	16.206	18.080	29.422	24.060	11.820	26.272	62,1%
	Feleacu	5.110	37.667	41.557	16.642	13.426	30.862	504,0%
	Florești	99.399	99.215	130.472	142.085	106.228	144.164	45,0%
Hoteluri	Cluj-Napoca	1.286.277	1.341.041	1.502.446	1.635.725	1.251.221	1.377.181	7,1%
	Baci	26.280	30.502	31.480	35.770	7.350	24.010	-8,6%
	Feleacu	0	32.543	32.485	0	0	0	-100,0%
	Florești	72.815	73.932	73.730	73.730	52.938	73.730	1,3%
Hosteluri	Cluj-Napoca	19.754	60.535	67.158	79.667	28.122	40.476	104,9%
Hoteluri apartament	Cluj-Napoca	14.480	14.640	14.600	89.790	110.866	139.621	864,2%
Vile turistice	Cluj-Napoca	81.297	75.815	82.755	83.310	59.950	81.698	0,5%
	Florești	0	1.800	1.440	0	0	0	0,0%
Campinguri	Cluj-Napoca	13.218	0	0	0	0	0	-100,0%
Pensiuni turistice	Cluj-Napoca	231.510	276.357	340.288	337.034	244.725	282.102	21,9%
	Apahida	4.950	6.588	6.570	0	0	0	-100,0%
	Cluj-Napoca	0	11.346	0	0	0	0	-100,0%

Pensiuni agroturistice	Apahida	7.046	9.877	12.626	17.359	15.927	22.520	219,6%
	Baciu	6.853	15.874	24.910	24.640	15.311	18.655	172,2%
	Chinteni	0	0	0	4.008	2.460	4.380	70,6%
	Ciurila	16.206	18.080	29.422	24.060	11.820	26.272	-6,2%
	Feleacu	5.110	5.124	9.072	16.642	13.426	30.862	504,0%
	Florești	26.584	23.483	55.302	68.355	53.290	70.434	164,9%

Sursa datelor: INS

În numărul turiștilor cazați în unitățile de cazare turistică (sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică) se cuprind toate persoanele (români și străini) care călătoresc în afara localităților în care își au domiciliul stabil, pentru o perioadă mai mică de 12 luni și stau cel puțin o noapte într-o unitate de cazare turistică în zone vizitate din țară; motivul principal al călătoriei este altul decât acela de a desfășura o activitate remunerată în locurile vizitate (INS).

Până în 2019, respectiv înaintea pandemiei Covid-19, numărul sosirilor turistice în comuna Apahida crescuse, ajungând la aproximativ 3000 de sosiri/an. Ca și în cazul indicatorilor anteriori și cum era de așteptat, comuna Apahida se situează pe penultimul loc între cele șase comune în privința numărului de sosiri ale turiștilor. Datele relevă o scădere semnificativă a numărului de sosiri ale turiștilor în comuna Apahida în 2020 și o creștere în 2021, valoarea din acest an fiind însă inferioară celei din 2019. Cu toate acestea, numărul sosirilor din 2021 era cu 46,4% mai mare decât în 2014, ceea ce indică trendul de dezvoltare a domeniului turistic și în comuna Apahida.

Tabel 64: Evoluția sosirilor turiștilor în comuna Apahida, Cluj-Napoca și celelalte comune din imediata vecinătate a municipiului Cluj-Napoca în perioada 2014 - 2021

Tipuri de structuri de primire turistică	UAT / ani	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Creștere/ scădere
Total	Cluj-Napoca	262.578	319.220	371.505	470.727	477.577	488.742	176.733	279.320	6,4%
	Apahida	768	902	1.683	2.332	3.314	2.837	516	1.124	46,4%
	Baciu	3.095	5.096	8.401	10.111	12.750	13.767	4.357	9.602	210,2%
	Chinteni	0	0	0	0	127	230	74	32	-74,8%
	Ciurila	1.053	1.656	2.564	4.507	3.437	4.330	1.512	2.841	169,8%
	Feleacu	351	5.657	8.182	8.192	4.923	1.054	834	2.182	521,7%
	Florești	14.711	15.935	17.286	21.758	21.883	20.972	7.051	10.276	-30,1%
Hoteluri	Cluj-Napoca	206.202	258.763	285.973	355.040	357.859	365.032	121.132	196.891	-4,5%
	Baciu	2.839	3.634	6.239	5.363	7.579	7.993	1.372	4.609	62,3%
	Feleacu	0	4.677	7.065	6.974	3.904	0	0	0	-100,0%
	Florești	11.493	13.855	14.875	15.429	13.642	13.928	3.618	5.814	-49,4%
Hosteluri	Cluj-Napoca	4.690	7.417	12.789	18.266	16.552	15.438	1.977	3.753	-20,0%
Hoteluri apartament	Cluj-Napoca	241	168	216	326	6.750	12.028	11.490	22.395	9192,5%

Vile turistice	Cluj-Napoca	18.444	9.955	14.777	20.059	19.116	18.581	6.320	9.554	-48,2%
	Florești	0	0	112	45	0	0	0	0	0,0%
Campinguri	Cluj-Napoca	298	314	0	0	0	0	0	0	-100,0%
Pensiuni turistice	Cluj-Napoca	32.703	42.021	56.766	77.036	77.288	77.663	35.814	46.727	42,9%
	Apahida	115	143	576	909	312	0	0	0	-100,0%
Pensiuni agroturistice	Cluj-Napoca	0	582	984	0	12	0	0	0	-100,0%
	Apahida	653	759	1.107	1.423	3.002	2.837	516	1.124	72,1%
	Baciu	256	1.462	2.162	4.748	5.171	5.774	2.985	4.993	1850,4%
	Chinteni	0	0	0	0	127	230	74	32	-74,8%
	Ciurila	1.053	1.656	2.564	4.507	3.437	4.330	1.512	2.841	169,8%
	Feleacu	351	980	1.117	1.218	1.019	1.054	834	2.182	521,7%
	Florești	3.218	2.080	2.299	6.284	8.241	7.044	3.433	4.462	38,7%

Sursa datelor: INS

Înnoptarea turistică este intervalul de 24 de ore, începând cu ora hotelieră, pentru care o persoană este înregistrată în evidența spațiului de cazare turistică și beneficiază de găzduire în contul tarifului aferent spațiului ocupat, chiar dacă durata de ședere efectivă este inferioară intervalului menționat. Sunt avute în vedere și înnoptările aferente paturilor instalate suplimentar (plătite de clienți) (INS).

În toate cele șase comune și în municipiul Cluj-Napoca, pe fondul restricțiilor impuse în timpul pandemiei Covid-19, numărul de înnoptări ale turiștilor a scăzut în 2020 față de 2019. În Apahida și Chinteni, scăderea numărului de înnoptări a continuat și în 2021 pe fondul restricțiilor impuse de pandemie, în timp ce în celelalte comune și în municipiul Cluj-Napoca, numărul înnoptărilor a crescut în 2021 față de 2020. Cu toate acestea însă, numărul înnoptărilor turiștilor în comuna Apahida în 2021 era cu 8,8% mai mare în 2021 decât în 2014.

Tabel 65: Evoluția numărului de înnoptări ale turiștilor în comuna Apahida, Cluj-Napoca și celelalte comune din imediata vecinătate a municipiului Cluj-Napoca în perioada 2014 - 2021

Tipuri de structuri de primire turistică	UAT / ani	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Creștere/ scădere
Total	Cluj-Napoca	493.458	608.620	704.921	872.015	887.859	905.210	307.908	492.869	-0,1%
	Apahida	1.485	2.150	3.712	10.677	10.476	8.712	2.033	1.615	8,8%
	Baciu	5.708	10.202	12.002	16.690	19.543	20.522	5.227	12.781	123,9%
	Chinteni	0	0	0	0	494	983	121	58	-88,3%
	Ciurila	1.896	2.515	3.405	7.881	5.896	7.630	2.489	5.571	193,8%
	Feleacu	565	10.547	15.647	22.365	14.760	7.599	3.247	6.803	1104,1%
	Florești	22.519	26.566	27.695	41.044	39.137	40.409	11.800	18.459	-18,0%
Hoteluri	Cluj-Napoca	399.757	504.819	547.481	669.594	680.637	684.597	212.439	356.147	-10,9%
	Baciu	5.021	5.621	9.288	9.062	12.622	13.390	2.028	7.511	49,6%

	Feleacu	0	9.567	14.530	15.432	8.349	0	0	0	-100,0%
	Florești	17.394	21.559	23.731	27.889	23.005	25.190	5.744	10.138	-41,7%
Hosteluri	Cluj-Napoca	8.886	15.469	24.371	31.938	29.046	30.747	4.302	7.423	-16,5%
Hoteluri apartament	Cluj-Napoca	1.102	961	971	1.272	15.162	25.893	21.201	40.383	3564,5%
Vile turistice	Cluj-Napoca	30.929	16.966	25.871	34.248	32.060	31.616	11.712	17.312	-44,0%
	Florești	0	0	132	145	0	0	0	0	0,0%
Campinguri	Cluj-Napoca	298	314	0	0	0	0	0	0	-100,0%
Pensiuni turistice	Cluj-Napoca	52.486	68.720	104.308	134.963	130.942	132.357	58.254	71.604	36,4%
	Apahida	223	583	1.684	3.577	1.495	0	0	0	-100,0%
Pensiuni agroturistice	Cluj-Napoca	0	1.371	1.919	0	12	0	0	0	-100,0%
	Apahida	1.262	1.567	2.028	7.100	8.981	8.712	2.033	1.615	-100,0%
	Baciu	687	4.581	2.714	7.628	6.921	7.132	3.199	5.270	667,1%
	Chinteni	0	0	0	0	494	983	121	58	-88,3%
	Ciurila	1.896	2.515	3.405	7.881	5.896	7.630	2.489	5.571	-5,5%
	Feleacu	565	980	1.117	6.933	6.411	7.599	3.247	6.803	1104,1%
	Florești	5.125	5.007	3.832	13.010	16.132	15.219	6.056	8.321	62,4%

Sursa datelor: INS

Numărul mic de sosiri și înnoptări ale turiștilor în comuna Apahida, în comparație cu celelalte comune este poate fi explicat în principal de lipsa unor obiective turistice semnificative pe teritoriul comunei sau de insuficienta promovare a obiectivelor turistice existente. Turismul în Apahida se bazează în special oferirea serviciilor de cazare și primire turistică turiștilor veniți să viziteze obiective turistice din Zona Metropolitană Cluj sau turismului de afaceri și care optează pentru unitățile de cazare din comuna Apahida datorită proximității acesteia de municipiul Cluj-Napoca, conectivității și accesibilității, precum și prețurilor mai mici decât cele din Cluj-Napoca.

Gradul de ocupare al structurilor măsoară nivelul de eficiență al structurilor de cazare turistică. Indicatorul se măsoară prin raportarea numărului de înnoptări la capacitatea de cazare turistică în funcțiune. Astfel, cu cât gradul de ocupare este mai mare (mai apropiat de 100%), cu atât unitățile de cazare sunt folosite mai eficient, respectiv potrivit destinației acestora.

În medie, în perioada analizată, structurile de primire turistică din comuna Apahida au avut un grad de ocupare de 29%, doar comuna Feleacu și municipiul Cluj-Napoca înregistrând valori mai ridicate. În 2019, înaintea pandemiei Covid-19, gradul de ocupare a structurilor turistice din comuna Apahida era de 50,2%, cel mai mare dintre cele șapte unități administrativ-teritoriale analizate, însă în perioada celor doi ani de restricții impuse pe fondul pandemiei, gradul de ocupare a fost între cele mai scăzute. Așadar, din perspectiva acestui indicator, dar și a celor anteriori, domeniu turistic, deși încă slab dezvoltat în comuna Apahida în comparație cu celelalte comune învecinate municipiului Cluj-Napoca, dar pe un trend crescător însemnat, a fost cel mai tare afectat de pandemia Covid-19.

Tabel 66: Gradul de ocupare structurilor de cazare turistică în în comuna Apahida, Cluj-Napoca și celelalte comune din imediata vecinătate a municipiului Cluj-Napoca în perioada 2014 - 2021

Tipuri de structuri de primire turistic	UAT / ani	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Medie perioadă
Total	Cluj-Napoca	30,0%	34,4%	39,6%	43,4%	40,8%	40,7%	18,2%	25,7%	34,1%
	Apahida	12,4%	17,3%	22,5%	55,6%	53,8%	50,2%	12,8%	7,2%	29,0%
	Baciu	17,2%	22,2%	25,9%	29,6%	32,5%	34,0%	23,1%	30,0%	26,8%
	Chinteni					19,2%	24,5%	4,9%	1,3%	12,5%
	Ciurila	11,7%	16,0%	18,8%	26,8%	21,0%	31,7%	21,1%	21,2%	21,0%
	Feleacu	11,1%	31,7%	41,5%	53,8%	47,9%	45,7%	24,2%	22,0%	34,7%
	Florești	22,7%	29,0%	27,9%	31,5%	26,8%	28,4%	11,1%	12,8%	23,8%
Hoteluri	Cluj-Napoca	31,1%	37,7%	40,8%	44,6%	42,7%	41,9%	17,0%	25,9%	35,2%
	Baciu	19,1%	19,7%	30,5%	28,8%	35,3%	37,4%	27,6%	31,3%	28,7%
	Feleacu		33,5%	44,6%	47,5%	44,2%				42,5%
	Florești	23,9%	29,2%	32,1%	37,8%	31,2%	34,2%	10,9%	13,8%	26,6%
Hosteluri	Cluj-Napoca	45,0%	43,3%	40,3%	47,6%	37,3%	38,6%	15,3%	18,3%	35,7%
Hoteluri apartament	Cluj-Napoca	7,6%	6,6%	6,6%	8,7%	16,9%	28,8%	19,1%	28,9%	15,4%
Vile turistice	Cluj-Napoca	38,0%	39,2%	34,1%	41,4%	40,5%	37,9%	19,5%	21,2%	34,0%

	Florești			7,3%	10,1%					8,7%
Campinguri	Cluj-Napoca	2,3%	0,4%							1,3%
Pensiuni turistice	Cluj-Napoca	22,7%	28,4%	37,7%	39,7%	39,2%	39,3%	23,8%	25,4%	32,0%
	Apahida	4,5%	15,1%	25,6%	54,4%	41,6%				28,3%
Pensiuni agroturistice	Cluj-Napoca		12,5%	16,9%		2,6%				10,7%
	Apahida	17,9%	18,3%	20,5%	56,2%	56,6%	50,2%	12,8%	7,2%	30,0%
	Baciu	10,0%	26,3%	17,1%	30,6%	28,3%	28,9%	20,9%	28,2%	23,8%
	Chinteni					19,2%	24,5%	4,9%	1,3%	12,5%
	Ciurila	11,7%	16,0%	18,8%	26,8%	21,0%	31,7%	21,1%	21,2%	21,0%
	Feleacu	11,1%	21,0%	21,8%	76,4%	53,6%	45,7%	24,2%	22,0%	34,5%
	Florești	19,3%	28,1%	16,3%	23,5%	22,3%	22,3%	11,4%	11,8%	19,4%

Sursa datelor: INS

Pentru a completa analiza turismului, au fost analizate și evoluția **numărului de angajați, cifrei de afaceri și profitului net** în domeniul *Hotelurilor și alte facilități de cazare*. Evoluția acestora relevă măsura în care acest domeniu a crescut ca și importanță pentru economia locală a comunei Apahida.

De la 0 salariați în domeniul *Hotelurilor și alte facilități de cazare* în 2014, Apahida a ajuns la 4 salariați în 2019, respectiv 3 în 2020. Comparativ cu celelalte comune, Apahida, se situează din perspectiva acestui indicator, aproximativ la același nivel cu Baciu și Feleacu. Se remarcă scăderea semnificativă a numărului de salariați în domeniul *Hotelurilor și alte facilități de cazare* în comuna Baciu în 2018, evoluția oscilantă a indicatorului în cazul comunei Ciurila, trendul de scădere în Baciu și Feleacu. Aceste evoluții trebuie însă văzute prin perspectiva posibilei transformări a formei de organizare a unităților economice din domeniul turismului, unele firme optând probabil, din rațiuni de optimizare fiscală, pentru o formă de organizare fără personalitate juridică și fără angajați, motiv pentru care nu apar în situațiile financiar-contabile/bilanțurile financiar contabile depuse la ANAF și preluate de ONRC. În 2020, în Apahida existau 2 profesioniști (întreprinderi individuale) în domeniul 55 - *Hotelurilor și alte facilități de cazare* și 3 profesioniști (tot întreprinderi individuale) în domeniul 56 - *Restaurante și alte activități de servicii de alimentație*.

Tabel 67: Evoluția numărului de salariați în domeniul *Hoteluri și alte facilități de cazare* în comuna Apahida, Cluj-Napoca și celelalte comune din imediata vecinătate a municipiului Cluj-Napoca în perioada 2014 - 2021

UAT / ani	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Creștere/ scădere
Apahida	0	0	0	1	2	4	3	200,0%
Baciu	5	30	35	32	4	2	4	-20,0%
Chinteni	0	1	0	0	0	0	0	0,0%
Ciurila	15	26	26	28	20	22	16	6,7%
Cluj-Napoca	1.548	1.490	1.396	1.411	1.356	1.459	1.133	-26,8%
Feleacu	34	3	7	8	7	6	2	-94,1%
Florești	109	74	85	111	113	119	105	-3,7%

Sursa datelor: calcule proprii, bilanțurile agenților economici

Cifra de afaceri în domeniul *Hoteluri și alte facilități de cazare* a avut de asemenea o evoluție pozitivă în cazul Comunei Apahida, crescând în termeni reali de la 0 lei în 2014, la 117 mii lei în 2017, respectiv la peste 1 milion de lei în 2020. Astfel, față de 2017, în 2020 (primul an cu restricții impuse de pandemia Covid-19), cifra de afaceri era cu 803,7% mai mare (cea mai mare creștere în comparație cu celelalte comune). În același timp, se poate observa că în Cluj-Napoca, precum și în comunele Feleacu și Florești, cifra de afaceri în domeniu era mai mică în 2020 decât în 2014.

Tabel 68: Evoluția cifrei de afaceri (mii lei) în domeniul *Hoteluri și alte facilități de cazare* în comuna Apahida, Cluj-Napoca și celelalte comune din imediata vecinătate a municipiului Cluj-Napoca în perioada 2014 - 2021

UAT / ani	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Creștere/ scădere
Apahida	0	0	0	117	434	1.028	1.056	803,7%
Baciu	429	3.613	2.874	3.361	376	717	645	50,4%
Chinteni	0	5	0	0	0	0	0	0,0%
Ciurila	604	726	1.468	2.078	1.984	2.259	1.707	182,6%
Cluj-Napoca	124.627	186.830	156.091	186.370	195.305	228.458	113.455	-9,0%
Feleacu	3.104	1.932	1.745	2.469	3.082	4.211	2.539	-18,2%
Florești	6.816	6.080	7.375	12.493	11.005	15.098	7.647	12,2%

Sursa datelor: calcule proprii, bilanțurile agenților economici

Similar cifrei de afaceri, profitul în domeniul *Hoteluri și alte facilități de cazare* a crescut exponențial și el, de la 0 lei în 2014, la 82 de mii de lei în 2018, respectiv la 348 de mii de lei în 2020. Doar comunele Baciu și Ciurila au înregistrat creșteri mai mari ale profitului în domeniu.

Tabel 69: Evoluția profitului net (mii lei) în domeniul *Hoteluri și alte facilități de cazare* în comuna Apahida, Cluj-Napoca și celelalte comune din imediata vecinătate a municipiului Cluj-Napoca în perioada 2014 - 2021

UAT / ani	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Creștere/ scădere
Apahida	0	0	0	0	82	194	348	324,6%
Baciu	19	382	64	441	32	278	319	1541,2%
Chinteni	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
Ciurila	56	232	119	323	291	198	284	410,6%
Cluj-Napoca	22.805	29.898	25.448	37.882	38.204	48.513	21.230	-6,9%
Feleacu	54	233	92	445	389	1.058	161	195,2%
Florești	920	462	816	1.016	773	3.391	916	-0,5%

Sursa datelor: calcule proprii, bilanțurile agenților economici

Așadar, principalele concluzii ale analizei privind situația și evoluția indicatorilor economici privind turismul în comuna Apahida sunt:

- Turismul nu este un domeniu în care comuna Apahida performează din punct de vedere economic, între cele șase comune învecinate cu municipiul Cluj-Napoca, Apahida situându-se pe locul cinci în ceea ce privește capacitatea de cazare, numărul de sosiri și de înnoptări;
- Principala cauză a acestei situații este dată de lipsa unor obiective turistice importante pe teritoriul comunei;
- Deși are o pondere redusă în economia locală, trendul domeniului turism este unul crescător;
- Pensiunile agroturistice sunt singurele tipuri de structuri de cazare existente în comună;
- Din perspectiva numărului de sosiri și înnoptări ale turiștilor, comuna Apahida în comparație cu celelalte comune învecinate municipiului Cluj-Napoca a fost cel mai tare afectat de pandemia Covid-19;
- Capacitatea de cazare turistică existentă în comuna Apahida este între cele mai eficient utilizate între cele șase comune învecinate municipiului Cluj-Napoca, doar comuna Feleacu având un grad de ocupare superior celui înregistrat de comuna Apahida;
- Cifra de afaceri și profitul în domeniul *Hoteluri și alte facilități de cazare* a crescut exponențial în comuna Apahida, relevând trendul ascendent al turismului în comună.

Concluzii și perspective strategice - economie și turism în comuna Apahida

- Comuna Apahida are o economie bazată în special în *Industria prelucrătoare*, aceasta concentrând peste 45% din numărul de angajați și aproximativ jumătate din cifra de afaceri și profitul net al firmelor ce își au sediul în comună;
- Ponderea sectorului *Serviciilor* este mai redusă, concentrând aproape un sfert din numărul de angajați și din profit și sub 15% din cifra de afaceri;
- Agricultură are o pondere foarte mică în economia locală, dar un trend ascendent; totodată, datorită specificului său, în sectorul agricol, numărul profesioniștilor (preponderent PFA-uri și întreprinderi individuale) este mai mare decât cel al firmelor și înregistrează o creștere semnificativă;
- O structură importantă cu rol în sprijinirea afacerilor locale este clusterul AgroTransilvania Cluster (Asociația Clusterul Agro-Food-Ind Napoca) care există în comuna din 2013 și are drept obiectiv sprijinirea dezvoltării sectorului agroindustrial și creșterea competitivității acestuia, atât pe plan național, cât și internațional;
- Membru al Grupul de Acțiune Locală (GAL) Someș Transilvan, comuna Apahida, respectiv și firmele și fermierii din comună au beneficiat și pot beneficia în continuare de o serie de proiecte cu finanțare nerambursabilă menită să crească nivelul de competitivitate al firmelor și fermierilor locali;
- Cele două cooperative agricole - Someș Arieș și Genetica din Transilvania – reprezintă premisele dezvoltării competitivității sectorului agricol local, agricultura având în prezent o pondere nesemnificativă în economia locală;
- Față de nivelul național, numărul firmelor locale, al angajaților și profitul firmelor au crescut mai mult în Apahida, cu excepția cifrei de afaceri ale cărei creșteri sunt sub cele înregistrate la nivel național;
- Creșterea semnificativă în 2020, față de 2014 a numărului de angajați în *Industria prelucrătoare, Servicii și Construcții* și scăderea numărului de angajați în sectoarele *Comerț și Agricultură și Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat*, concomitent cu creșterea cifrei de afaceri în toate sectoarele indică trendul pozitiv al economiei locale, dar și transformările ce se produc în cadrul sectoarelor economice locale;
- Creșterea însemnată a numărului firmelor mijlocii (50 – 249 de angajați), indică o creștere a nivelului de competitivitate, durabilitate și a capacității de reziliență a economiei locale;
- În timp ce o serie de domenii industriale au înregistrat creșteri semnificative ale numărului de salariați – fabricarea mobilei, fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice, fabricarea altor produse din minerale nemetalice, industria construcțiilor metalice, fabricarea de mașini și utilaje, fabricarea hârtiei, industria alimentară a

înregistrat o scădere a numărului de angajați, indicând o restructurare sau un declin al domeniului;

- Majoritatea domeniilor industriale în care comuna Apahida concentrează un număr semnificativ de salariați sunt domenii mediu-slab tehnologizate (care utilizează un nivel mediu spre scăzut de tehnologie); Astfel, cea mai mare parte a salariaților industriei locale (60,4% din salariații din industrie) și a cifrei de afaceri (75%) sunt în domenii slab tehnologizate;
- Deși au încă o pondere redusă în economie, serviciile intensive în cunoaștere și serviciile bazate pe tehnologii avansate, au cunoscut o creștere însemnată (78%, respectiv 47,1%) a numărului de salariați, acest tip de servicii fiind aducătoare de valoare adăugată mare și generatoare de venituri și rate de profit ridicate;
- În domeniul *Comerțului*, creșterea numărului de firme, a cifrei de afaceri și a profitului, concomitent cu scăderea numărului de salariați indică transformarea prin care trece acest sector în cazul Comunei Apahida;
- Sectorul *Construcțiilor* deține o pondere însemnată în economia locală și a avut o creștere semnificativă în perioada 2014 – 2020, o serie de transformări producându-se în interiorul acestui sector, transformări relevate de scăderea numărului de angajați și a cifrei de afaceri în domeniul lucrărilor civile, dar creșterea tuturor indicatorilor în domeniile construcții de clădiri și lucrări speciale de construcții;
- Densitatea antreprenorială în comuna Apahida este ușor mai mică decât media celor șase comune din imediata vecinătate a municipiului Cluj-Napoca (explicabil oarecum prin prisma profilului preponderent industrial al economiei locale, unitățile economice din acest domeniu fiind în general firme mari care au un număr mare de angajați), dar are un trend ascendent similar trendului mediei din cele șase comune;
- În comuna Apahida, numărul firmelor înființate anual este în ușoară creștere, ritmul de creștere fiind asemănător celui înregistrat în medie de celelalte șase comune învecinate municipiului Cluj-Napoca;
- Comuna Apahida are un grad de diversitate a economiei locale mediu spre înalt (valoarea Indexului Hachman = 0,70, în 2020);
- Comuna Apahida înregistrează un nivel superior de specializare (concentrare superioară nivelului național a numărului de salariați) în *Industria prelucrătoare, Construcții și Transport și depozitare*;
- Pe domenii, Apahida deține un avantaj comparativ/un nivel de specializare ridicat în *17 - Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie, 18 - Tipărire și reproducerea pe suporturi a înregistrărilor, 25 - Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații, 42 - Lucrări de geniu civil, 28 - Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a., 46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete, 28 - Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a., 81 - Activități de peisagistică și servicii pentru clădiri și 23 - Fabricarea altor produse din minerale nemetalice*;

- Cele mai competitive (cele care au avut o creștere superioară nivelului național a numărului de salariați) sectoare ale economiei comunei Apahida sunt: *Activități de servicii administrative și activități de servicii suport, Tranzacții imobiliare, Hoteluri și restaurante și Industria prelucrătoare;*
- Domeniile în care comuna Apahida deține un avantaj competitiv sunt: *41 - Construcții de clădiri, 31 - Fabricarea de mobilă, 81 - Activități de peisagistică și servicii pentru clădiri, 23 - Fabricarea altor produse din minerale nemetalice, 22 - Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice, 28 - Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a., 25 - Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații, 17 - Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie, 17 - Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie, 43 - Lucrări speciale de construcții, 18 - Tipărire și reproducerea pe suport a înregistrărilor;*
- Motoarele economiei locale sunt *Industria prelucrătoare și Construcțiile;* Astfel, fabricarea hârtiei, industria construcțiilor metalice, fabricarea altor produse din minerale nemetalice, construcția de clădiri și fabricarea mobilei sunt domeniile economice cele mai competitive și care concentrează și un număr însemnat de salariați (44% din totalul numărului de salariați);
- Domeniile de perspectivă sunt: fabricarea produselor de cauciuc și mase plastice și restaurante și alte activități de servicii de alimentație;
- *Comerțul cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor, Activitățile de arhitectură și inginerie; activități de testări și analiză tehnică, Fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice, Activitățile referitoare la sănătatea umană și Agricultura, vânătoarea și serviciile anexe* sunt domenii în declin; Aceste domenii concentrează însă un număr scăzut de angajați (7,3% în 2020);
- Analiza avantajelor comparative și competitive ale economiei locale a tuturor celor șase comune din imediata vecinătate a municipiului Cluj-Napoca, între care și comuna Apahida, indică o specializare funcțională la nivelul zonei analizate, fiecare unitate administrativ-teritorială îndeplinind funcții economice distincte în cadrul sistemului economic local/zonal; Astfel, Apahida are un rol important în economia zonei prin prisma aportului adus de industria prelucrătoare, construcții și unele servicii, Baciul prin prisma aportului adus de servicii și comerț, Chinteni prin prisma sectorului construcțiilor, Ciurila prin prisma construcțiilor și serviciilor, Feleacu prin prisma industriei, comerțului și serviciilor, iar Florești prin prisma industriei prelucrătoare, construcției, comerțului și serviciilor; Această analiză comparativă reliefează gradul mai ridicat de diversificare al domeniilor ce reprezintă motoarele economiei locale în comunele Florești, Apahida și Baciul și gradul mai redus de diversificare în cazul comunelor Chinteni și Ciurila;
- Între cele șase comune învecinate cu municipiul Cluj-Napoca, Apahida are, în medie, în perioada 2014 – 2020, cel mai mare număr de angajați/1000 de locuitori, trendul fiind unul de creștere;

- Cifra de afaceri/locuitor este în medie, în perioada 2014 – 2020, cea mai mare în comuna Apahida, în comparație cu celelalte cinci comune învecinate municipiului Cluj-Napoca, inclusiv în comparație cu municipiul Cluj-Napoca; Această situație este explicată în mare măsură de ponderea ridicată a industriei prelucrătoare în economia locală a comunei Apahida; față de perioada 2014 – 2015, cifra de afaceri era însă mai mică (în termeni reali) în comuna Apahida în perioada 2019 – 2020;
- Profitul net/locuitor al firmelor locale era, în medie, în perioada 2014 – 2020, de asemenea cel mai mare în comuna Apahida în comparație cu celelalte cinci comune, iar trendul era unul crescător;
- Densitatea antreprenorială în perioada 2014 – 2020 era sub media celor șase comune învecinate municipiului Cluj-Napoca și avea un ritm de creștere sub media celor șase comune; situația este oarecum explicabilă prin prisma profilului industrial al economiei locale, firmele din industrie fiind în general unități mari care au un număr însemnat de angajați;
- Apahida nu este renumită prin existența unor obiective turistice semnificative pe teritoriul comunei. Principalele obiective turistice sunt: aeroclubul „Traian Dârjan” din Dezmir, zona piscicolă de agrement Câmpeștești, Biserica de lemn din Apahida,;
- Turismul nu este un domeniu în care comuna Apahida performează din punct de vedere economic, între cele șase comune învecinate cu municipiul Cluj-Napoca, Apahida situându-se pe locul cinci în ceea ce privește capacitatea de cazare, numărul de sosiri și de înnoptări;
- Principala cauză a acestei situații este dată de lipsa unor obiective turistice importante pe teritoriul comunei;
- Deși are o pondere redusă în economia locală, trendul domeniului turism este unul crescător;
- Pensiunile agroturistice sunt singurele tipuri de structuri de cazare existente în comună;
- Din perspectiva numărului de sosiri și înnoptări ale turiștilor, comuna Apahida în comparație cu celelalte comune învecinate municipiului Cluj-Napoca a fost cel mai tare afectat de pandemia Covid-19;
- Capacitatea de cazare turistică existentă în comuna Apahida este între cele mai eficient utilizate între cele șase comune învecinate municipiului Cluj-Napoca, doar comuna Feleacu având un grad de ocupare superior celui înregistrat de comuna Apahida;
- Cifra de afaceri și profitul în domeniul Hoteluri și alte facilități de cazare a crescut exponențial în comuna Apahida, relevând trendul ascendent al turismului în comună.

Economia și turismul în Comuna Apahida - Analiză SWOT

Puncte tari	Puncte slabe

• Aproape jumătate din numărul de salariați, cifra de afaceri și profitul net a companiilor active locale sunt generate de domenii specializate și competitive (motoarele economiei locale); • Domeniile în declin dețin o pondere scăzută în totalul economiei locale; • Existența unor structuri de sprijinire a afacerilor precum AgroTransilvania Cluster; • Comuna este membră a Asociației Grupul de Acțiune Locală (GAL) Someș Transilvan; • Existența a două cooperative agricole în comună; • Trendul ascendent (număr firme, număr salariați, cifră de afaceri, profit net) al majorității sectoarelor economice, mai ales al industriei prelucrătoare, construcțiilor și serviciilor; • Deși au ponderi mici în economi locală, creșterea însemnată a numărului de salariați în serviciile intensive în cunoaștere și în serviciile bazate pe tehnologii avansate; • Nivel ridicat de creștere al numărului de profesioniști (IF, II, PFA); • Număr ridicat de profesioniști (IF, II, PFA) comerț, repararea autovehiculelor și motocicletelor, informații și comunicații, construcții, agricultură, activități de spectacole, culturale și recreative și activități profesionale, științifice și tehnice; • Densitate antreprenorială în creștere; • Capacitate antreprenorială în creștere; • Avantaj comparativ al economiei locale în: fabricarea hârtiei și a	• Majoritatea domeniilor industriale nu au o încărcătură ridicată în cunoaștere, valoarea adăugată fiind una redusă, iar veniturile salariale, mici; • Domeniile industriale slab tehnologizate concentrează cea mai mare parte a salariaților industriei locale (60,4%) și generează 75% din cifra de afaceri locală; • Declinul industriei alimentare și al comerțului; • Densitate antreprenorială sub media celor șase comune învecinate municipiului Cluj-Napoca; • Scăderea cifrei de afaceri/locuitor; • Numărul de locuințe terminate în cursul anului în aceeași perioadă de timp (2014 – 2020) este în medie mai mic decât în cazul comunelor Florești și Baciu; • Obiective turistice puține și puțin promovate/cunoscute; • Capacitate de cazare, număr de sosiri ale turiștilor și număr de înnoptări ale turiștilor inferioare altor patru comune învecinate municipiului Cluj-Napoca; • În comuna Apahida, turismul a fost mai puternic afectat de pandemia Covid-19 decât în celelalte comune din vecinătatea municipiului Cluj-Napoca.

produselor din hârtie, tipărire și reproducerea pe suport a înregistrărilor, industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații, lucrări de geniu civil, fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a., comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motocicletate, fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a., activități de peisagistică și servicii pentru clădiri și fabricarea altor produse din minerale nemetalice; • Avantajul competitiv al economiei locale în domenii precum: construcția de clădiri, fabricarea mobilei, fabricarea altor produse din minerale nemetalice, industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații, fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a. și fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie, peisagistică și servicii pentru clădiri, tipărirea și reproducerea pe suport a înregistrărilor;• Diversitatea motoarele economiei locale, care concentrează aproape jumătate din numărul de angajați;• Nivel mediu spre înalt de diversificare a economiei locale per ansamblu;• Cel mai mare număr de salariați/1000 de locuitori, cea mai mare cifră de afaceri/locuitor și cel mai mare profit/locuitor dintre comunele învecinate municipiului Cluj-Napoca;• Trend pozitiv în domeniul turismului;• Grad de ocupare a structurilor de cazare turistică superior celorlalte	

comune învecinate municipiului Cluj-Napoca; • Evoluție pozitivă a numărului de salariați, cifrei de afaceri și profitului în domeniul <i>Hoteluri și alte facilități de cazare</i>.	
Oportunități	Amenințări
• Poziționarea în imediata vecinătate a municipiului Cluj-Napoca; • Buna conectivitate și accesibilitate; • Apropierea de Aeroportul Internațional Avram-Iancu; • Construirea Centurii Metropolitane Cluj, proiect strategic TR35 - Drum TransRegio; • Construirea pistei de biciclete Gilău - Bonțida pe malul Someșului; • Dezvoltarea Zonei Metropolitane Cluj și implementarea unor proiecte de anvergură ce vizează/implică și comuna Apahida; • Dezvoltarea domeniilor de perspectivă precum restaurante și alte activități de servicii de alimentație; • Programele cu finanțare nerambursabilă sau cele de împrumut în condiții avantajoase pentru investiții în infrastructura de bază: rețele de apă, canalizare, gaz, drumuri locale; • PNRR și POR regional; • Procesul de digitalizare.	• Competiția cu celelalte comune din imediata vecinătate a municipiului Cluj-Napoca; • Dezvoltarea urbanistică și teritorială hazardată; • Relocarea unor firme care au un număr însemnat de angajați din domeniul industriei prelucrătoare; • Pierderea de către Cluj-Napoca a rolului polarizator în regiune.

Calitatea factorilor de mediu

În cadrul acestui capitol sunt explorați mai mulți factori de mediu, cu impact asupra calității vieții în comuna Apahida. S-a insistat asupra acelor aspecte care sunt relevante din perspectiva acțiunii nivelului local.

Spații verzi

Chiar dacă la nivelul localităților rurale nu există o suprafață minimă obligatorie de spațiu verde/locuitor (autoritățile administrației publice locale din mediul urban au obligația de a asigura din terenul intravilan o suprafață de spațiu verde de minim 26 m²/locuitor, conform Directivei Uniunii Europene), în ultimul deceniu decidenții politici iau în considerare tot mai mult o varietate de beneficii asociate cu spațiile verzi. Dintre acestea menționăm¹⁶³:

- Beneficii ecologice - epurarea chimică a atmosferei, epurarea fizică a acesteia prin reținerea prafului și pulberilor, epurare bacteriologică a acesteia, distrugând o bună parte din microorganisme prin procesul de degajare a oxigenului și ozonului, îndeosebi de către conifere, și nu numai, moderarea climatului, atenuarea poluării fonice (în special spațiile verzi compacte).
- Beneficii sociale - creșterea incluziunii sociale, prin crearea de oportunități pentru ca persoanele de toate vârstele să interacționeze, încurajarea unui stil de viață mai activ, prin plimbări, alergare, exerciții fizice, ciclism etc., inclusiv deplasări pe rutele dintre zonele locuite și/ sau dintre diferite facilități publice (magazine, piețe, scoli), satisfacerea nevoilor umane de recreere și petrecere a timpului liber.
- Beneficii economice- atractivitate sporită a localității pentru investiții și pentru oferta de noi locuri de muncă, creșterea valorii proprietăților situate în proximitatea zonelor verzi, creșterea calității locuirii.

În comuna Apahida există o suprafața totală de spațiu verde amenajat este de 20.700 mp, din care 11.197 mp reprezintă suprafața a 8 parcuri și 9 locuri de joacă pentru copii. Prezentăm situația detaliată, conform datelor primăriei comunei:

- Parc și loc de joacă Apahida, central – 2959 mp – 400 mp alei și locuri de joacă; 2559 mp – spațiu verde;

¹⁶³ Agenția pentru Protecția Mediului Sălaj, *Raport privind starea mediului în județul Sălaj*, anul 2014, cap. IX.

- Parc și loc de joacă – Str. Morii-Apahida – 1840 mp – 380 mp locuri de joacă și alei; 1460 mp spațiu verde;
- Parc și loc de joacă – Sânnicoară – Str. N. Bălcescu – 160 mp – 140 mp loc de joacă; 20 mp – spațiu verde;
- Parc și loc de joacă – Sânnicoară – str. Tineretului – 769 mp – 160 mp loc de joacă și alei; 609 mp – spațiu verde,
- Parc și loc de joacă Câmpenești – 2000 mp – 340 mp alei, piste de biciclete, foișor; 165 mp – loc de joacă; 1495 mp spațiu verde;
- Parc și loc de joacă Sânnicoară – Str. Feroviarilor – 1050 mp – 150 mp alei; 80 mp loc de joacă; 820 mp spațiu verde;
- Parc și loc de joacă Sânnicoară – Str. Traian Dârjan – 769 mp – 55 mp loc de joacă; 719 mp spațiu verde;
- Loc de joacă – Dezmir – Str. Lacului – 150 mp – 45 mp loc de joacă; 105 mp spațiu verde;
- Parc și loc de joacă Școala Dezmir – 1500 mp – 165 mp loc de joacă; 1335 mp spațiu verde;
- Spațiu verde – Școala Dezmir – curte – 1600 mp;
- Spațiu verde – aliniament Str. Libertății, Primărie, Casa de Cultură, Str. Republicii – Apahida – 6.000 mp

Extinderea suprafeței afectate construcțiilor de locuințe a condus la scăderea continuă a spațiilor verzi (pășuni, fânețe).

Prezența pădurilor în zona așezărilor umane este foarte benefică prin funcția lor de protecție contra factorilor climatici și industriali dăunători

Pădurea exercită o influență favorabilă asupra climatului local, prin moderarea extremelor de temperatură, prin reducerea intensității radiațiilor luminoase și solare, echilibrarea proceselor de evapo-transpirație, precum și prin reducerea vitezei vânturilor.

În ceea ce privește protecția contra factorilor industriali dăunători, pădurea asigură purificarea aerului și apelor de o serie de elemente nocive și îmbogățirea concomitentă a acestora cu elemente utile (oxigen, ozon, ioni negativi, fitoncide), contribuind la combaterea efectelor poluării industriale.

Suprafața totală de păduri și alte terenuri forestiere din comuna Apahida este de 274 ha din care 175 ha proprietate publică (din această suprafață comuna deține doar 42 ha, iar restul aparține statului) și 99 ha proprietate privată. Comuna face eforturi deosebite de a crește suprafața de păduri. Astfel, recent s-au împădurit 2ha de terenuri degradate deasupra satului Câmpenești și urmează alte 4 ha în viitorul apropiat. De asemenea se vor împăduri 51 ha de terenuri care reprezintă o suprafață cu 124% mai mare față de cea afectată de defrișări datorate construcției șoselei de centură. În zona Câmpenești există 4 ha de pădure de brad și mai există câteva pălcuri de pădure între satele Pata și Dezmir, la Corpadea și o parte din Rezervația Tufele roșii.

Concluzii: Nu există standarde impuse pentru suprafața de spații verzi/locuitor în mediul rural, dar comuna face eforturi de a asigura spații verzi la un nivel optim. Extinderea necontrolată a

zonelor rezidențiale a făcut ca suprafața verde să fie tot mai redusă. Comuna deține suprafețe modeste de păduri, însă există un plan de împădurire a terenurilor degradate.

Calitatea și poluarea aerului

Aerul este factorul de mediu care constituie cel mai rapid suport ce favorizează transportul poluanților în mediu. Poluarea aerului are multe și semnificative efecte adverse asupra sănătății umane și poate provoca daune florei și faunei în general. Poluarea aerului reprezintă marea provocare a ultimelor decenii, datorită pe de o parte agresivității poluanților asupra sănătății umane, dar și datorită impactului acestora asupra tuturor componentelor de mediu: aer, apă, sol, vegetație. Calitatea vieții este strict corelată și dependentă de calitatea aerului. Ritmul de dezvoltare economică, demografică, instituțională impune luarea unor măsuri bine gândite și documentate pentru a stăpâni fenomenele periculoase de poluare a aerului, pentru a dirija mecanismele de dezvoltare socio-economico-financiare în folosul omului și al umanității. Încărcarea organismului populației expuse la anumiți poluanți, cunoscuți a avea calități de depozitare în anumite organe, reprezintă un alt aspect important al influenței poluării mediului asupra sănătății, care poate fi analizat prin procentul de populație potențial expusă la concentrații de poluanți în aerul înconjurător și care depășesc valoarea-limită pentru protecția sănătății umane.

La nivelul județului Cluj, Rețeaua locală de Monitorizare a Calității Aerului este formată din cinci stații automate de monitorizare, echipate cu analizoare performante care aplică metodele de referință prevăzute în Legea 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător.

Stațiile sunt dotate cu echipamente automate pentru măsurarea concentrațiilor principalilor poluanți atmosferici: dioxid de sulf (SO₂), oxizi de azot (NO₂/NO_x), monoxid de carbon (CO), ozon (O₃), pulberi în suspensie (PM₁₀ și PM_{2.5}), benzen (C₆H₆) metale grele (plumb, cadmiu, nichel, arsen, mercur), hidrocarburi aromatice policiclice.

Datele privind calitatea aerului sunt colectate și transmise către panourile de informare a publicului, iar după validarea primară în centrul județean Cluj sunt transmise spre evaluare și certificare Centrului de Evaluare a Calității Aerului.

Stațiile sunt amplasate în municipiile Cluj-Napoca și Dej, după cum urmează:

Stația CJ1 – Stație de trafic amplasată în municipiul Cluj-Napoca, str. Aurel Vlaicu (în fața blocului 5B, lângă OMV)

- evaluează influența emisiilor provenite din trafic și are raza ariei de reprezentativitate de 10-100 m;
- monitorizează poluanții: dioxid de sulf (SO₂), oxizi de azot (NO, NO_x, NO₂), monoxid de carbon (CO), benzen, toluen, etilbenzen, o-xilen, m-xilen, p-xilen, pulberi în

suspensie (PM10) gravimetric și pulberi în suspensie (PM10) automat, hidrocarburi aromatice policiclice.

Stația CJ-2 – Stație de fond urban amplasată în municipiul Cluj-Napoca, str. Constanța nr. 6

- evaluează influența "așezărilor umane" asupra calității aerului și are raza ariei de reprezentativitate de 1-5 km;
- monitorizează poluanții: dioxid de sulf (SO₂), oxizi de azot (NO,NO_x,NO₂), benzen, toluen, etilbenzen, o-xilen, m-xilen, p-xilen, pulberi în suspensie (PM_{2,5}) și (PM₁₀) gravimetric și parametrii meteo (direcția și viteza vântului, presiune, temperatură, radiație solară, umiditate relativă, precipitații)

Stația CJ-3 – Stație de fond suburban amplasată în municipiul Cluj-Napoca, B-dul 1 Decembrie 1918

- evaluează influența "așezărilor umane" asupra calității aerului și are raza ariei de reprezentativitate de 10-15 km;
- monitorizează poluanții: dioxid de sulf (SO₂), oxizi de azot (NO,NO_x,NO₂), monoxid de carbon (CO), ozon (O₃), și pulberi în suspensie (PM₁₀) gravimetric.

Stația CJ-4 – Stație de tip industrial amplasată în municipiul Cluj-Napoca, Str. Dâmboviței

- evaluează influența surselor industriale asupra calității aerului și are raza ariei de reprezentativitate de 100 m – 1 km;
- monitorizează poluanții: dioxid de sulf (SO₂), oxizi de azot (NO,NO_x,NO₂), ozon (O₃), pulberi în suspensie (PM₁₀) automat și parametrii meteo (direcția și viteza vântului, presiune, temperatură, radiația solară, umiditate relativă, precipitații).

Stația CJ-5 – Stație de fond urban amplasată în municipiul Dej la intersecția str. 21 Decembrie, colț cu str. Vasile Alecsandri (în fața imobilului cu nr.2)

- evaluează influența "așezărilor umane" asupra calității aerului și are raza ariei de reprezentativitate de 1-5 km;
- monitorizează poluanții: dioxid de sulf (SO₂), oxizi de azot (NO,NO_x,NO₂), monoxid de carbon (CO), ozon (O₃), benzen, toluen, etilbenzen, o-xilen, m-xilen, p-xilen și pulberi în suspensie (PM₁₀) gravimetric.

În anul 2020 la stațiile automate de monitorizare a calității aerului din județul Cluj s-au înregistrat depășiri ale valorilor limită la indicatorii PM₁₀, NO₂ și O₃. Numărul depășirilor valorii limită zilnice, pentru indicatorul PM₁₀ în aglomerarea Cluj - Napoca, s-a situat sub valoarea maximă a numărului de depășiri admise într-un an calendaristic. Depășirile valorii limită pentru PM₁₀, s-au datorat în special:

- traficului rutier intens;
- lucrărilor de construcție;
- aplicării materialului antiderapant, în perioada de iarnă.

Din perspectiva planificării procesului de dezvoltare locală, este important de știut care sunt sectoarele/activitățile care contribuie la poluarea atmosferică precum și principalele categorii de agenți poluatori:

-Sectorul energiei (producție și consum) influențează semnificativ calitatea atmosferei. Studiile relevă că, de exemplu, cea mai mare parte a emisiilor de dioxid de carbon sunt rezultatul producerii energiei. Impactul producției și consumului de energie termică asupra mediului este semnificativ, are efecte pe termen lung și se concretizează în acidifierea precipitațiilor, solului și a apelor de suprafață, precum și în schimbările climatice.

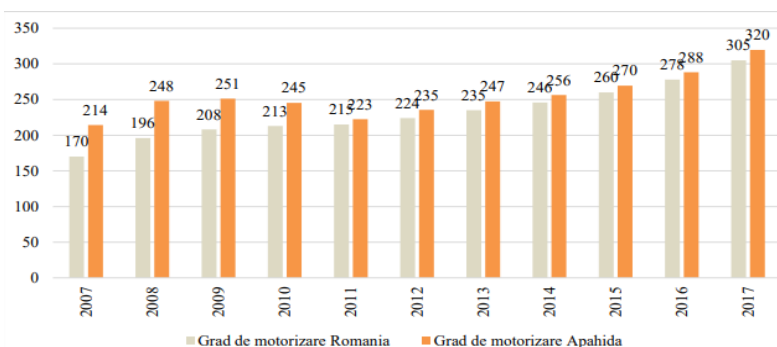
Important pentru autoritățile locale este faptul că la nivelul comunei, încălzirea rezidențială și prepararea hranei poate contribui în proporție covârșitoare la poluarea atmosferică, mai mult decât arderile energetice în industrie, arderile în industria energetică, încălzire comercială și instituțională și producția și distribuția produselor petroliere.

-Sectorul industrial nu pare să aibă un impact semnificativ. Activitățile de depozitare de combustibili sau alte substanțe chimice pot afecta calitatea aerului. Sectorul construcțiilor, alături de starea unor drumuri secundare neasfaltate din comună reprezintă principala sursă de poluare cu pulberi la nivelul comunei.

-Transportul reprezintă și el un sector cu implicații semnificative asupra calității aerului, iar la nivelul comunei este posibil ca în ultima perioadă să existe un trend de creștere a emisiilor poluante rezultate din traficul rutier greu.

În conformitate cu rezultatele studiului de trafic, gradul de motorizare al Comunei Apahida era de 320 la mia de locuitori în 2017, valoare care depășește media națională.

Figură 75 - Gradul de motorizare a Comunei Apahida comparativ cu media națională

Sursa: Studiu de trafic UAT APAHIDA, JUDEȚUL CLUJ

Zonele considerate generatoare și polarizatoare de trafic din interiorul UAT-ului sunt următoarele:

- Satele componente: 8 sate, în mod special zonele locuite cu densitate mai mare de 200 loc/km²
- Zonele industriale: zona industrială Sânnicoară (Grupul de firme Cosm-Fan Carmangerie, SC Rondocarton SRL Sânnicoară), Parcul industrial Nervia;

- Zonele comerciale: Centrul "Agrotransivania";
- Zonele de agrement: lacuri Câmpenești, Aeroclubul "Traian Dîrjan" Dezmir, Stadion.
Printre obiectivele punctuale polarizatoare de trafic amintim:
- Sediul administrativ al comunei;
- Unitățile de învățământ: Liceul Tehnologic "Ștefan Pascu" funcționează cu cinci forme de învățământ: preșcolar, primar, gimnazial, liceu și profesional, și include Școala Gimnazială Sânnicoară, Școala Primară Dezmir, Școala Primară Pata, Grădinița Corpadea. În Apahida funcționează și o creșă;
- Spații comerciale: Penny Market Apahida, Carmangeria Sânnicoară;
- Căminele culturale comuna Apahida are câte un cămin cultural în fiecare sat, cel din Apahida a fost modernizat devenind Casa de Cultură,
- Bibliotecă comunală;
- Obiective de cult.

Fenomene importante de poluare datorată traficului auto se înregistrează și pe str. Tudor Vladimirescu, stradă care a devenit un fel de drum de centură pentru satele Jucu și Gădălin.

Există de asemenea probleme legate de tranzitarea comunei, Apahida preluând o mare parte din acest trafic de tranzit, cu toate efectele asupra problemelor de mediu (poluarea chimică, sonoră, etc. Analizând prevederile Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană pentru Zona Metropolitană Cluj-Napoca (SIDU) referitoare la comuna Apahida se poate concluziona că infrastructură rutieră este puternic sub-capacitată, există volume de trafic ridicate ceea ce creează ambuteiaje, disconfort, pierderi economice, lipsă de atractivitate, poluare în condițiile unui parc auto în proporție de 50% peste vechimea de 10 ani.

Poluarea aerului se datorează și unor activități industriale (de exemplu S.C. ROTAPRINT S.R.L. loc. Apahida, care figurează pe lista instalațiilor/activităților care utilizează solvenți și se supun reglementării Directivei 1999/13/CE privind reducerea emisiilor de compuși organici volatili, în Plan de menținere a calității aerului pentru județul Cluj 2017-2022. Alți potențiali poluatori ar putea fi:

- Depozitul de combustibili OMV la ieșirea din Apahida
- Depozitul de pe strada Cantonului al firmei Beyfin Gaz
- Fabrica de mixturi asfaltice ARL din Sânnicoară
- Rondocarton Apahida -poluare cu abur

Din perspectiva unor acțiuni viitoare care să vizeze îmbunătățirea calității aerului, autoritățile locale dispun de atribuții care le permit să se concentreze asupra domeniului transportului, (prin acțiuni care să ducă la temperarea congestiei traficului), al creșterii în continuare a eficienței energetice a clădirilor și pe sprijinirea proiectelor de producere a energiei regenerabile. În domeniul transportului, pot fi luate măsuri de reducere a dependenței de autoturism în special pentru deplasări scurte, încurajarea folosirii transportului în comun, crearea de piste de biciclete în vederea încurajării unor modalități alternative de transport.

Tot în domeniul transportului se pot lua măsuri care vizează modernizarea infrastructurii rutiere și optimizarea și fluidizarea traficului. În domeniul eficienței energetice, primăria trebuie să realizeze în continuare programele de reabilitare termică a locuințelor.

Concluzii: Pentru comuna Apahida există încă unele lacune de cunoaștere, nu există date privind poluarea aerului, rezultate din măsurători sistematice, ci doar aprecieri bazate pe observații directe. Poluarea aerului se poate datora în special sistemelor de încălzire rezidențială cu combustibili solizi, prafului rezultat din activitățile de construcții și sectoarelor de drum neasfaltate (Câmpenești), și nu în ultimul rând traficului auto în creștere.

Poluarea apei

Comuna Apahida este traversată de râul Someșul Mic, cel mai important curs de apă din zonă. În regim natural, Someșul Mic are un debit multianual de 15 metri cubi pe secundă în dreptul comunei Apahida.

Celelalte văi existente s-au dezvoltat prin eroziune diferențiată în boltirile anticlinale ale zonei de diapir ca Valea Mărătorii și Valea Zapodie, dar și vale de tip obsecvent, cum este Valea Câmpenești, Valea Mare (Dezmir), Zapodia (Pata), Valea Peții, pârâul Tocbești, pârâul Mărăloiu și Valea Broaștei. Acești afluenți cu debite scăzute, între 0,100-0,250 metri cubi pe secundă, au scurgere temporară. Tipul de alimentare a văilor este preponderent pluvial, contribuția subterană fiind modestă. La nivelul comunei se remarcă prezența lacurilor de la Câmpenești și a unor lacuri sărate de dimensiuni mai mici, cum este lacul din apropierea satului Pata, lac bun pentru tratarea unor afecțiuni.

Someșul Mic prezintă fenomene de poluare din amonte, ca urmare a activității antropice de pe platformele industriale ale Clujului, chiar dacă activitatea nu mai este atât de intensă, dar și datorită reziduurilor deversate direct în albie, din zonele rezidențiale. Există o colaborare cu Garda de mediu și Administrația Bazinală Someș-Tisa pentru ținerea sub control a fenomenelor de poluare. Nu s-a produs până în prezent un dezastru ecologic pentru că decantarea și acumularea produșilor nocivi se produce în perioade scurte, deoarece prin uzinarea apei în centralele electrice din amonte se sporește considerabil debitul râului colector, spălând efectiv depunerile inițiale. Prin relocarea Someșului Mic în cadrul lucrărilor de extindere a aeroportului va rămâne un braț mort al râului care va necesita în viitor atenție.

Observațiile de teren indică o poluare importantă cu deșeuri menajere și materii vegetale pe cursurile văilor Mărăloi, Dezmirului, Pârâul Zăpodie-Valea Peții.

Calitatea apei subterane în zonă este monitorizată de A.B.A. Someș-Tisa. Analiza istorică în perioada (2009-2018) a pus în evidență frecvente depășiri cu caracter local, în special la nitrați, fosfați și sulfăți în toate corpurile de apă subterană monitorizate de A.B.A. Someș-Tisa. La nivelul forajelor de monitorizare asociate corpurilor de apă subterană din comuna Apahida-

Someșul Mic-luncă și terase, s-au constatat depășiri cu caracter local la Apahida-fântână pentru indicatorii PO4 și NO3, la Sânnicoară pentru indicatorii PO4, fenoli, Cl, SO4 și la Câmpenești- fântână pentru indicatorul NO3.

Comuna Apahida are ca sursă de apă potabilă rețeaua Companiei de Apă Someș SA companie care gestionează și rețeaua de canalizare existentă. Apele uzate sunt colectate spre Stația de epurare a municipiului Cluj-Napoca. Această stație este proiectată pentru 367000 l.e. (locuitori echivalenți) este de tip mecano-biologic cu epurare avansată (treaptă terțiară), are o capacitate de 1845 l/s. Este amplasată în aval de municipiul Cluj-Napoca, pe malul stâng al râului Someșul Mic, în dreptul cartierului Someșeni și ocupă o suprafață de 16 ha. Procesul de epurare este realizat atât prin trepte fizico - chimice cât și biologice. Descărcările de ape uzate în emisar sunt monitorizate, conform actului de reglementare emis de AN Apele Române și în conformitate cu prevederile HG 188/2002 cu modificările și completările ulterioare. Cantitățile de poluanți evacuați odată cu apele uzate în receptori naturali

Aportul de poluanți în receptori naturali din zona localității Apahida în perioada 2015-2020 este redat în tabelul de mai jos.

Tabel 70 - Cantitățile de poluanți evacuați în receptori naturali în zona Apahida, în perioada 2015-2020

Poluant	Cantitatea de poluanți (tone/an)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
CBO5	2,41	2,250	3,799	2,850	1,688	8,245
CCO-Cr	8,33	8,720	14,545	14,808	10,468	22,627
Azot total	1,24	2,950	2,81	-	-	-
Fosfor total	0,12	0,146	0,241	-	-	-
Materii în suspensie	3,46	2,956	6,73	5,984	4,38	14,114
Detergent	0,01	0,036	0,044	0,103	0,039	0,054
Substanțe extractibile	4,74	4,780	2,811	2,075	1,880	1,44

Sursa: Compania de Apă Someș

CCO-Cr reprezintă consumul chimic de oxigen (metoda cu bicromat de potasiu). CBO5 este un indice care reprezintă o măsură a impurificării organice a apelor reziduale și este cantitatea de oxigen (mg/masă) necesară pentru degradarea oxidativă de către microorganisme a substanțelor organice conținute dintr-un litru de apă la 20 OC, timp de 5 zile

În conformitate cu Raportul privind starea mediului în județul Cluj-2020 (Agenția pentru Protecția Mediului Cluj) colectarea și purificarea apelor uzate în aglomerările Cluj, Gherla, Dej și Turda se face doar în stație cu epurare terțiară, iar în aglomerările Huedin, Aghireșu, Apahida, Jucu, Bonțida și Iclod doar în stație de epurare secundară. În anul 2020, în municipiul

Cluj-Napoca, 97,10% din apele uzate sunt epurate în stația cu epurare terțiară, pentru aglomerarea Gherla 91,8%, pentru aglomerarea Dej 85%, iar pentru aglomerarea Turda 84,5%. Colectarea apelor uzate în stații cu epurare secundară, în anul 2020 se face în municipiul Huedin în proporție de 83,8%, în localitatea Aghireșu 38%, în aglomerarea Apahida 60%, în aglomerarea Jucu în proporție de 57,34%, în aglomerarea Bonțida în proporție de 80%, iar în aglomerarea Iclod de 47%.

Evoluția gradului de racordare al populației la sistemele de colectare și epurare a apelor uzate, pe o perioadă de minim cinci ani (2016 – 2020) în județul Cluj este redată în tabelul de mai jos.

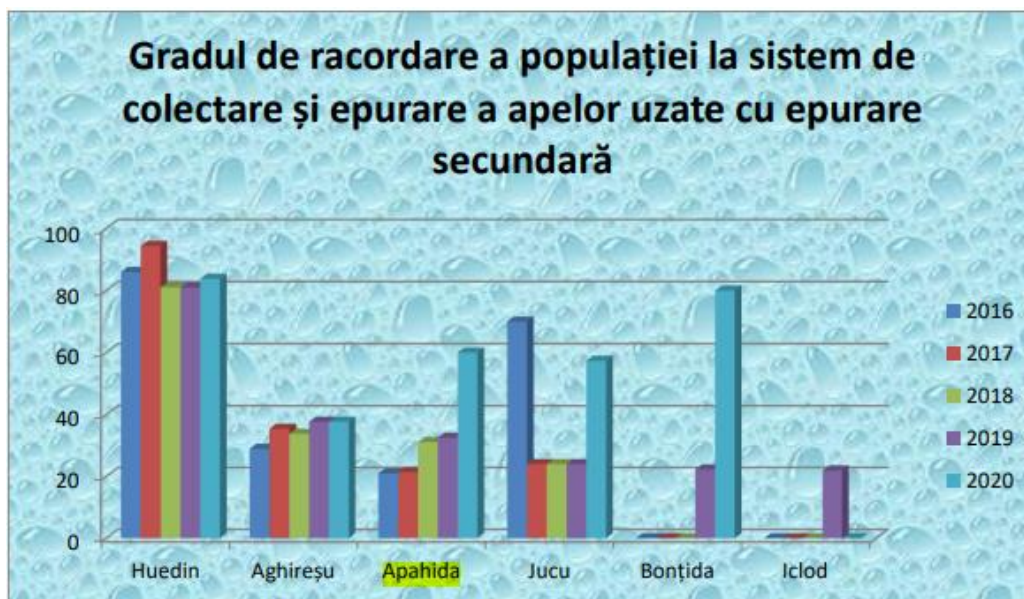
Tabel 71 - Evoluția gradului de racordare al populației la sistemele de colectare și epurare a apelor uzate, pe o perioada 2016 – 2020

Tipul sistemului de colectare	Localitatea	2016	2017	2018	2019	2020
Colectare cu epurare terțiară, %	Cluj-Napoca	94	95,73	96,55	96,55	97,1
	Gherla	85,85	87,82	88,69	88,69	91,8
	Dej	83,34	82,20	82,98	82,98	85
	Turda	81,30	81,4	83,95	84	84,5
Colectare cu epurare secundară, %	Huedin	86	94,40	81,02	81,02	83,8
	Aghireșu	29	35,45	33,83	37,70	37,7
	Apahida	21	21,4	31,15	32,60	60
	Jucu	70	24	24	24	57,34
	Bonțida	-	-	-	22,29	80
	Iclod	-	-	-	21,97	-
Colectare cu epurare primară, %	-	-	-	-	-	-
Colectare fără epurare, %	-	-	-	-	-	-

Sursa datelor: Compania de Apă Arieș și Compania de Apă Someș

Se poate observa o creștere a gradului de racordare la rețeaua de colectare și epurare a apelor uzate atingând gradul maxim în anul 2020 pentru majoritatea localităților

Figură 76 - Gradul de racordare la rețeaua de colectare și epurare a apelor uzate

Sursa: APM Cluj

Pentru localitățile Huedin, Aghireșu și Apahida colectarea apelor uzate se face în sistem cu epurare secundară, racordarea populației crescând continuu din 2014 până în 2017 iar în 2018 raportează o scădere în Huedin și Apahida, astfel: de la 74% la 94,4% pentru Huedin în anul 2017 scăzând în 2018 la 81,02%, de la 19,6% la 35,45% pentru Aghireșu în anul 2017 scăzând la 33,83% în 2018 și respectiv de la 17,7% la 31,15% pentru Apahida. Totuși după anul 2018 a început din nou să crească gradul de racordare.

Tabel 72 - Volumul de ape uzate urbane evacuate în receptorii naturali 2016 – 2020, (milioane mc/an)-comuna Apahida

anul	total	Nu necesită epurare	Suficient epurate	Insuficient epurate	Neepurate
2016	0,237100	-	0,237100	-	-
2017	0,239747	-	0,239747	-	-
2018	0,287013	-	0,287013	-	-
2019	0,275493	-	0,275493	-	-
2020	0,275194	-	0,275194	-	-

Sursa datelor: Compania de Apă Someș

Se poate observa că începând cu anul 2016 toată cantitatea de apă evacuată în receptori naturali este suficient epurată și se observă o ușoară scădere a cantității acesteia.

Rețeaua de canalizare

Rețeaua de canalizare a comunei este realizată în satele Sânnicoară-Apahida până în str. Borom, la intrarea în Câmpenești. În satul Dezmir există canalizare în cartierul Panoramic dar sunt și zone unde se utilizează fose septice. Periodic, locuitorii din Dezmir și Câmpenești reclamă deversări ilegale de fose septice pe șanțuri, mai ales în perioade ploioase. Și satul Pata are de asemenea rețea de canalizare. Nu există rețea de canalizare în satele Câmpenești,

Corpadea și Sub Coastă. Canalizarea satului Câmpenești este în proiectul CA Someș (a avut loc a III-a licitație pentru execuție). În cadrul aceluiași proiect, din Cluj-Napoca până în Câmpenești se vor înlocui conductele de alimentare cu apă de azbociment, cu conducte de polietilenă.

Canalizarea pentru satele Sub Coastă și Corpadea fac obiectul următorului proiect al CA Someș. În satele Dezmir, Sânnicoară, Apahida și Pata urmează să se mai execute capete de rețea de canalizare.

Sistemul de canalizare din comună se bazează pe pompe electrice care au sincope în funcționare datorită unor probleme de ordin tehnic, dar și de exploatare (utilizatorii aruncă frecvent în canalizare diferite deșuri sau materiale care înfundă și produc defecțiuni la pompe).

Concluzii: Pe teritoriul comunei Apahida există probleme de poluare a apelor pe cursul Someșului Mic precum și a apelor subterane din luncă și terase. Poluarea este prezentă și pe pâraiele din comună unde se aruncă deșuri menajere, ambalaje și resturi vegetale. Pe aceste văi problemele sunt amplificate și de debitul mic de apă, mai ales pe timpul verii. Rețeaua de canalizare prezintă sincope în funcționare și nu acoperă încă toate satele comunei, ceea ce induce poluarea solului și primelor strate acvifere.

Deșuri

Comuna are în derulare un contract cu firmele Strict Prest SRL și Supercom pentru colectare a deșeurilor de pe teritoriul său administrativ.

Cantitatea de deșuri menajere colectate în anul 2021 a fost de 5084 de tone, iar în primele 4 luni ale anului 2022 a fost de 1615 tone.

Gradul de colectare selectivă a deșeurilor în creștere. În comună s-au amplasat 18 cutii de colectare selectivă. Există și unele probleme, de exemplu în satul Câmpenești nu se face colectare selectivă iar la intrarea în Dezmir punctul de colectare selectivă nu face față.

Pentru cauciucuri uzate există un parteneriat cu o companie specializată pe colectarea acestora.

Datorită activităților agricole în comună se produc cantități mari de deșuri vegetale, pentru care nu există o soluție de colectare în prezent.

Pe raza comunei există mai multe depozite ilegale de deșuri unde oamenii aruncă deșeurile provenite din construcții, mobilier vechi și alte deșuri. Zonele cu deșuri ilegale sunt următoarele: Buduștău, Valea Dezmirului, Bărc, Sânnicoară, Apahida. Deșeurile depuse clandestin în aceste zone se evacuează periodic, dar fenomenul este repetitiv.

Pe malurile Someșului Mic și digului Someșului sunt de asemenea locuri de depozitare ilegală.

Concluzii: Apahida are un sistem funcțional de colectare a deșeurilor, iar cantitatea deșeurilor colectate selectiv este în creștere. Nu există încă soluții pentru stoparea depozitării ilegale a deșeurilor. Problema deșeurilor vegetale, a deșeurilor provenite din construcții, a mobilierului vechi necesită o preocupare în viitor. Eforturile privind educația ecologică a populației sunt încă insuficiente.

Situația terenurilor

Comuna Apahida deține o suprafață totală de 10602.5 ha, din care suprafață agricolă 7564.44 ha și neagricolă 3038.06 ha. O situație detaliată a terenurilor pe categorii de folosință este redată în tabelul de mai jos.

Tabel 73 - Situația terenurilor pe categorii de folosință

Modul de folosință pentru suprafața agricolă	Ani							Schimbări în acoperirea terenurilor 2015 față de 2012 (%)	Schimbări în acoperirea terenurilor (% din 2012)	Schimbări în acoperirea terenurilor 2020 față de 2015 (%)	Schimbări în acoperirea terenurilor % din 2015
	2011	2012	2015	2017	2018	2019	2020				
	UM: ha										
Total	10602	10602	10563	10602.5	10602.5	10602.5	10602.5	-39	-0.37	39.5	0.37
Agricolă	7812	7812	7820	7564.44	7564.44	7564.44	7564.44	8	0.10	-255.56	-3.27
Arabilă	4130	4130	4157	4163.99	4163.99	4163.99	4163.99	27	0.65	6.99	0.17
Pășuni	2779	2779	2779	2516.45	2470.25	2470.25	2470.25	0	0.00	-308.75	-11.11
Fânețe	683	683	664	664	710.2	710.2	710.2	-19	-2.78	46.2	6.96
Vii	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Livezi	220	220	220	220	220	220	220	0	0	0	0
Neagricolă tot.	2790	2790	2743	3038.06	3038.06	3038.06	3038.06	-47	-1.68	295.06	10.76
Păduri și alte terenuri forestiere	267	267	267	267	267	267	267	0	0	0	0.00
Terenuri cu ape și ape și stuf	145	145	145	143.56	143.56	143.56	143.56	0	0	-1.44	-0.99
Căi de comunicații și căi ferate	348	348	323	348	348	348	348	-25	-7.18	25	7.74
Terenuri degradate și neproductive	1809	1809	1808	1808	1808	1808	1808	-1	-0.06	0	0.00
Terenuri ocupate cu construcții și curți	221	221	200	471.5	471.5	471.5	471.5	-21	-9.50	271.5	135.75

Sursa: Direcția pentru Agricultură a Județului Cluj

Din situația prezentată rezultă o scădere a suprafeței totale agricole de 3,27% în anul 2020 față de anul 2015, datorată scăderii în special a suprafețelor de pășuni cu 308.75 ha, dar se constată o creștere modestă la fânețe (aproape 7%) și la teren arabil.

Suprafața neagrăcolă totală este în creștere cu 10,76% datorită unei creșteri spectaculoase a terenurilor ocupate cu construcții și curți și a celor afectate căilor de comunicații. Toată această situație indică o presiune asupra terenurilor agricole care sunt privite ca oportunități pentru dezvoltări imobiliare.

Suprafața de terenuri degradate și neproductive este semnificativă (1808 ha).

Există terenuri care prezintă riscuri de deșertificare și dislocări de teren/rupturi în zona Dărămuș, în satul Câmpenești, pe cei doi versanți, în special cel pe limita cu comuna Jucu. De asemenea în zona versanților adiacenți Variantei de ocolire Cluj-Est Vâlcele-Apahida, vis-a-vis de amplasamentul vechii gropi de gunoi și de locația CMID există terenuri degradate și cu risc de alunecări.

În zona Câmpenești și Dezmir, pe versanții spre Căbăuș – Sânnicoară terenurile prezintă pericol de inundații.

Concluzii: există o presiune semnificativă asupra suprafețelor de teren agricol (mai ales pășuni) care sunt privite ca oportunități de dezvoltări imobiliare, mai ales după anul 2015. Suprafața de terenuri degradate este de 1808 ha, suficient de mare ca să merite o atenție specială.

Rezervații naturale

În comuna Apahida există trei rezervații naturale care se întind și pe teritoriul altor unități administrativ-teritoriale, dintre care o arie naturală protejată și două situri Natura 2000.

Între cele 24 de arii naturale protejate din județul Cluj este inclusă și Rezervația de orbeți de la Apahida. Această arie protejată de interes național este situată pe teritoriul vestic al comunei Apahida și cel estic al municipiului Cluj Napoca, la confluența Someșului Mic cu Valea Fânațelor, pe Dealul Țigla, în apropierea drumului național DN1N și se întinde pe o suprafață de 31,11 ha. Aria naturală reprezintă o zonă de pășune (acoperită cu tufărișuri) cu rol de protecție pentru o populație orbeți (*Nannospalax leucodon*). Orbetele este un mamifer dintr-o specie rară, aflat pe Lista roșie a IUCN, rozător din familia Spalacidae.

Situl Natura 2000 – Dealurile Clujului de Est– Fânațele Clujului-La Craiu este o arie naturală extinsă pe 19622,89 ha, situată în partea central-nordică a județului Cluj, pe teritoriile administrative ale comunelor Apahida, Bonțida, Borșa, Chinteni și Dăbâca și pe cel al municipiului Cluj Napoca. Situl reprezintă o zonă naturală încadrată în

bioregiunea continentală a Podișului Someșan (subunitatea geomorfologică a nord-vestului Depresiunii colinare a Transilvaniei), ce adăpostește specii de faună sălbatică protejată și o gamă vegetală diversă, caracteristică habitatelor continentale de stepă.

Situl Natura 2000 – Suatu - Cojocna – Crai Rât, se întinde pe teritoriul a zece comune clujene, printre care și Apahida și are o suprafață totală de 4146 ha, dintre care aproximativ 50-100 de hectare de pășuni aparțin de comuna Apahida. Zona acestor terenuri este cunoscută la nivel local ca zona "Budușăului" și se află la limita administrativă cu comuna Cojocna. În această arie protejată se găsesc 6 tipuri de habitate și 26 specii de interes comunitar.

Analiza SWOT și perspective strategice - mediu

Puncte tari	Puncte slabe
<i>-comuna face eforturi de a asigura spații verzi la un nivel optim. Comuna deține suprafețe modeste de păduri;</i> <i>-există o rețea hidrografică complexă, marcată de prezența Someșului Mic, a lacurilor de la Câmpenești, a unor bălți sărate și a unor văi secundare;</i> <i>-comuna are un sistem funcțional de colectare a deșeurilor, iar cantitatea deșeurilor colectate selectiv este în creștere;</i>	extinderea necontrolată a zonelor rezidențiale a făcut ca suprafața verde să fie tot mai redusă; <i>-există un plan de împădurire a terenurilor degradate la nivel local;</i> <i>- există încă lacune de cunoaștere în privința calității aerului, nu se fac monitorizări pe raza comunei;</i> <i>-poluarea aerului se poate datora în special, prafului rezultat din activitățile de construcții și sectoarelor de drum neasfaltate, traficului auto în creștere și în special traficului greu și nu în ultimul rând sistemelor de încălzire rezidențială cu combustibili solizi;</i> <i>-există probleme de poluare a apelor pe cursul Someșului Mic precum și a apelor subterane din luncă și terase;</i> <i>- Poluarea este prezentă și pe pâraiele din comună unde se aruncă deșeurii menajere, ambalaje și resturi vegetale;</i> <i>- Rețeaua de canalizare prezintă sincope în funcționare și nu acoperă încă toate satele comunei, ceea ce induce poluarea solului și primelor strate acvifere;</i> <i>-administrația locală nu are încă soluții pentru stoparea depozitării ilegale a deșeurilor;</i> <i>-colectarea sistematică a deșeurilor vegetale, a deșeurilor provenite din</i>

-comuna deține suprafețe mari de teren, situate în proximitatea municipiului reședință de județ; -terenuri agricole de calitate.	construcții, a mobilierului vechi necesită o preocupare în viitor; -eforturile comunei privind educația ecologică a populației sunt încă insuficiente; -există deșeuri diverse în pădurile din comună, pe văi și de-a lungul căii ferate; -există o presiune semnificativă asupra suprafețelor de teren agricol (mai ale pășuni) care sunt privite ca oportunități de dezvoltări imobiliare, mai ales după anul 2015; -suprafața de terenuri degradate este mare, de 1808 ha.
Oportunități <i>-nu există standarde impuse pentru suprafața de spații verzi/locuitor în mediul rural;</i> -existența unui sistem integrat de management al deșeurilor la nivel județean; - investiții din fonduri europene în creșterea eficienței energetice a clădirilor (limitarea poluării aerului datorată centralelor termice individuale, în special a emisiilor de pulberi); - există fonduri pentru investiții în infrastructura de alimentare și distribuție apă și canalizare; - existența unui Plan de management al riscului la inundații - sunt identificate zonele cu risc potențial semnificativ la inundații din A.B.A. Someș-Tisa.	Amenințări -tendința general de creștere a presiunii extinderii rezidențiale asupra spațiilor verzi; - existența unor date imprecise/incomplete privind calitatea aerului la nivel regional; -derularea greoaie a unor programe guvernamentale privind gospodărirea apelor; -colectarea de date și raportarea nesistematică de către instituții deconcentrate sau companii naționale.

Perspective strategice

- Îmbunătățirea calității aerului prin optimizarea și modernizarea transportului rutier;
- Stimularea modernizării sistemelor de încălzire pentru realizarea de randamente de ardere mari și emisii de poluanți reduși și cu utilizarea unor surse alternative de energie;
- Încurajare de politici care să conducă la înlocuirea instalațiilor industriale cu efect poluant important asupra mediului cu altele mai puțin poluante;
- Reducerea poluării albiilor și malurilor Someșului Mic și pâraielor prin crearea de bariere care să oprească deșeurile, supravegherea video a zonelor în care se depozitează ilegal deșuri;
- Reducerea poluării fonice în mediul urban și de-a lungul căilor majore de transport prin optimizarea circulației, crearea de variante ocolitoare și controlul mai riguros al stării tehnice a autovehiculelor grele.
- Îmbunătățirea sistemelor de colectare selectivă a deșeurilor și creșterea ratei de valorificare a deșeurilor reutilizabile;
- Scăderea nivelului de poluare prin activități industriale, prin monitorizare și responsabilizarea agenților economici implicați, în cooperare cu Agenția pentru Protecția Mediului;
- Continuarea împăduririlor și crearea unor zone verzi (inclusiv grădini urbane) în zonele cu terenuri degradate pentru îmbunătățirea calității aerului și pentru funcția de recreere.
- Dezvoltarea de programe educaționale în domeniul protecției mediului.

Sănătate, social, cultură

Sănătate

Accesul facil al populației la servicii medicale, sociale, de recreere și culturale de calitate reprezintă una din condițiile de bază pentru a asigura o calitate a vieții ridicată pentru cetățeni. Accesibilitatea serviciilor publice este în același timp un indicator pentru atractivitatea unei comunități, fiind, alături de oportunitățile economice (locurile de muncă), printre elementele avute în vedere de forța de muncă înalt competitivă când ia decizii referitoare la localizare.

Analiza datelor statistice puse la dispoziție de Institutul Național de Statistică oferă o imagine complexă a accesibilității populației comunei Apahida la servicii de sănătate. Astfel, locuitorii comunei Apahida au acces la 1 centru medical privat de specialitate (din anul 2011), 1 cabinet medical școlar (din anul 2016), 3 cabinete medicale de familie private, 6 cabinete stomatologice private, 1 cabinet medical de specialitate privat și 13 farmacii private. Observăm de asemenea dispariția unor unități sanitare publice: din 2015 nu mai există cabinete medicale de familie publice sau cabinete stomatologice publice.

Tabel 74: Unități sanitare

	Proprietate	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Centre medicale de specialitate	privat	:	:	:	:	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Cabinete medicale școlare	public	:	:	:	:	:	:	:	:	:	1	1	1	1	1
Cabinete medicale de familie	Public	2	2	2	2	2	2	2	2	:	:	:	:	:	:
	privat	2	2	2	2	2	2	2	2	5	5	5	5	3	3
Cabinete stomatologice	public	1	1	1	1	1	1	1	1	:	:	:	:	:	:
	privat	1	1	2	3	3	3	5	4	17	8	6	6	6	6

Cabinete medicale de specialitate	privat	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Farmacii	privat	5	5	4	7	7	7	12	11	11	11	13	13	13	13
Depozite farmaceutice	privat	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	:	:	:	:

Sursa: Institutul național de Statistică

La nivelul comunei se observă o dezvoltare accentuată a infrastructurii medicale private, în contextul unor limitări a celei publice. În același timp, dezvoltarea serviciilor medicale private în completare și/sau în colaborare cu cele publice poate indica și faptul că există un segment de populație care își permite aceste servicii (care au un cost direct mai ridicat pentru utilizator), constituind astfel un indicator important pentru dezvoltarea economică și socială a comunității.

Un trend interesant se înregistrează și în privința personalului medico-sanitar care activează la nivelul comunității. Astfel, numărul de medici din sectorul public a scăzut de la 3 în anul 2005 la 0 un deceniu mai târziu, scădere care poate fi identificată și în cazul medicilor stomatologi (un medic a fost raportat la INS până în 2012). Numărul de personal sanitar mediu a fost de asemenea pe un trend descendent în ultimii ani în sectorul public, scăzând de la 10 în 2017 la 6 în 2020. Pe de altă parte, sectorul medical privat s-a dezvoltat în ultimii ani în comuna Apahida, în 2020 fiind raportați 3 medici de familie (cabinete private), 6 medici stomatologi, 13 farmaciști și 18 angajați în categoria personal sanitar mediu.

Dinamica public-privat în sectorul medico-sanitar (numărul de unități și cadre crescând în sectorul privat pe măsură ce acesta scade în sectorul public) poate fi văzută ca un efect al politicilor publice din domeniu și a modificării încadrării acestor tipuri de unități, medicina de familie, stomatologică și industria farmaceutică încadrându-se în politica națională de privatizare din ultimii 20 de ani.

Tabel 75: Personal medico-sanitar

Anul	Medici		din total medici: medici de familie		Stomatologi		Farmaciști	Personal sanitar mediu	
	publica	privata	publica	privata	publica	privata	privata	publica	privata
2005	3	3	2	2	2	1	2	2	3
2006	2	4	2	1	1	1	2	3	6
2007	2	5	2	2	1	1	2	2	6
2008	2	5	2	2	1	1	2	2	6
2009	2	5	2	2	1	2	8	2	6
2010	2	5	2	2	1	3	8	3	6
2011	2	3	2	2	1	3	7	6	3

2012	2	3	2	2	1	3	7	7	2
2013	2	3	2	2	:	3	11	7	2
2014	2	6	2	2	:	4	9	9	5
2015	:	7	:	6	:	17	9	4	17
2016	:	5	:	5	:	8	12	6	18
2017	:	6	:	5	:	6	13	10	11
2018	:	6	:	5	:	6	13	10	15
2019	:	4	:	3	:	6	13	10	17
2020	:	4	:	3	:	6	13	6	18

Sursa: Institutul național de Statistică

În general, considerăm că dezvoltarea serviciilor medicale private este un aspect pozitiv, atât prin prisma accesului mai bun oferit comunității la servicii medicale, cât și prin prisma creșterii nivelului de trai (aparitia acestora este de regulă determinată de existența unei nevoi dar și a unor persoane care își permit din punct de vedere financiar aceste servicii). Cu toate acestea, nu trebuie să ignorăm faptul că privatizarea accelerată a sectorului medical poate genera externalități negative din prisma costurilor ridicate care pot fi percepute pentru servicii medicale și a limitării accesului pentru persoanele care au posibilități materiale mai reduse.

Cheltuieli publice locale pentru sănătate

Tabelul următor prezintă cheltuielile u.a.t. Apahida pentru sănătate în anul 2021, conform clasificării funcționale. Astfel, din totalul cheltuielilor de 36.163.329 lei, 796.715 lei au fost alocați sănătății, acestea reprezentând 2.2% din totalul cheltuielilor. Raportat la numărul de locuitori, comuna a investit 53,03 lei pe locuitor; cheltuielile pentru sănătate sunt mai reduse decât cele pentru asistență socială sau cultură, recreere și religie.

Tabel 76: Cheltuieli pentru sănătate din bugetul local (clasificarea funcțională)

Anul	Venituri totale	Cheltuieli totale	Populația (după domiciliu, la 1 ianuarie, conform INS)	Cheltuieli pentru Sănătate	Procentul cheltuielilor pentru sănătate din cheltuielile totale (în %)	Cheltuieli sănătate/ locuitor (în lei)
2021	43.073.848	36.163.329	15.023	796.715	2,20	53,03

Sursa: Direcția pentru Politici Fiscale și Bugetare Locale (http://www.dpfbld.mdrap.ro/sit_ven_si_chelt_uat.html) și INS

Perspective strategice și analiza SWOT – sănătate

Analizele datelor statistice prezentate anterior, precum și întâlnirile desfășurate în comunitate (în Apahida și satul Dezmir) în 15, 21 și 28 iunie 2022 și în 15 septembrie 2022,

ajută la identificarea unor perspective/tendențe strategice referitoare la dezvoltarea comunei Apahida din perspectiva domeniului sanitar:

- Sectorul privat este actorul dominant în oferta serviciilor medicale;
- Cheltuieli publice relativ reduse în domeniul sănătății;
- Acces limitat la servicii medicale – doar cele de bază sunt disponibile în comunitate;

Analiza SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
• Existența unor unități medicale private; • Creșterea numărului de cadre medicale (personal sanitar) în sectorul privat; • Apropierea de municipiul Cluj-Napoca și serviciile medicale existente aici;	• Slaba dezvoltare a unităților medicale publice; • Acces limitat la servicii medicale – doar cele de bază sunt disponibile în comunitate; • Dispariția unor servicii medicale publice – accesibilitatea financiară mai scăzută a serviciilor private; • Lipsa unui centru de permanență în comună;
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
• Politicile europene de protecție sanitar-medicală și de dezvoltare a infrastructurii de referință; • Disponibilitatea de fonduri UE pentru dezvoltarea segmentului de protejare a sănătății; • Atragere de fonduri private în vederea stabilirii unor parteneriate public-private sau pentru realizarea unor investiții private; • Potențial de dezvoltare a serviciilor medicale prin implicarea sectorului privat și ONG-urilor;	• Atractivitate mai mare a sectorului privat/mediului extern pentru medici și personal sanitar– riscul de părăsire a sistemului public; • Lipsa unor investitori majori/strategici în domeniul sănătății;

Social

Serviciul de Asistență Socială al Primăriei Apahida este responsabil pentru transpunerea în practică a legislației în vigoare și a strategiei comunei Apahida în domeniul asistenței sociale comunitare. Potrivit actelor normative din domeniul asistenței sociale, activitatea cuprinde, pe de o parte, prestațiile sociale, destinate persoanelor în drept și familiilor defavorizate din punct de vedere social și, pe de altă parte, serviciile sociale, destinate prevenirii marginalizării și excluziunii sociale sau susținerii materiale în depășirea situațiilor de risc social a grupurilor țintă vulnerabile.

Serviciul de Asistență Socială al Primăriei Apahida este furnizor acreditat de servicii sociale, având în același timp licențiat și un serviciu social de îngrijire a bătrânilor la domiciliu (acesta oferă asistență pentru 28 de persoane). La nivelul comunei funcționează și un cămin pentru persoane vârstnice - Casa Hermina – Centru pentru persoane vârstnice, în localitatea Dezmir, unde sunt îngrijite 44 de persoane.

Pe raza comunei Apahida sunt înregistrate 650 de persoane cu diverse grade de handicap care beneficiază de diverse indemnizații, din care 160 având handicap grav cu asistent personal. În anul 2022, 24 de persoane din comună beneficiază de ajutor social, 142 de persoane de alocația pentru susținerea familiei, primăria oferind și alte tipuri de ajutoare/forme de asistență: ajutoare de urgență, de înmormântare, tichete de grădiniță sau ajutoare de încălzire, alimente, bani de urgență pentru alimente, îmbrăcăminte/încălțăminte, pachete de sărbători, etc.

În comună există și 200 de familii monoparentale și 5 persoane cu sarcini juvenile (situații care pot reprezenta anumite riscuri din punct de vedere a nevoii de asistență socială și care trebuie astfel monitorizate), în timp ce 92 de copii sunt înscriși la Creșa "Voinicel" din Apahida.

Anumite servicii sociale sau acțiuni de dezvoltare comunitară (economie socială, dezvoltare de noi întreprinderi sociale, suport pentru copiii din familii defavorizate, sprijin pentru copiii cu afecțiuni grave, servicii pentru sprijinul victimelor violenței domestice, terapii specifice de recuperare pentru copiii cu dizabilități) sunt oferite și prin intermediul ONG-urilor care activează și pe teritoriul comunei:

- World Vision România;
- Something New - Dezmir;
- Social Recruiting Sânnicoară;
- MagicCamp;
- ADI Zona Metropolitană Cluj;
- Beard Brothers;
- Un zâmbet cu Mira.

Ajutoare sociale

Analiza datelor disponibile pentru perioada 2017-2021 indică o scădere a numărului de cereri noi înregistrate pentru acordarea ajutorului social, de la 16 la finalul lunii decembrie 2017 la 10 în anul 2021. Majoritatea cererilor înregistrate provin de la persoane singure. Observăm de asemenea și faptul că sumele nou aprobate pentru acordarea ajutorului social au scăzut în perioada analizată, de la 4.198 lei în anul 2017 la 2.579 lei în 2021.

Tabel 77: Situația cererilor aprobate pentru acordarea ajutorului social (situația la finalul anului – luna decembrie)

An	Tipul familiei	Nr. Cereri înregistrate în registrul special		Existență la începutul lunii raportate	Aprobate și repuse în plata în luna raportată		Suspendate din plata în luna raportată	leșite din plata în luna raportată	Existențe la sfârșitul lunii raportate	Sumele aprobate
		În luna raportată	Cumulat de la începutul lunii		În luna raportată	Cumulat de la începutul lunii				
2021	Pers. sing.	0	0	7	0	0	0	1	6	852
	Familii cu 2 p.	0	0	1	0	0	0	0	1	255
	Familii cu 3 p.	0	0	1	0	0	0	0	1	357
	Familii cu 4 p.	0	0	1	0	0	0	0	1	442
	Familii cu 5 p.	0	0	1	0	0	0	0	1	673
Total		0	0	11	0	0	0	0	10	2.579
2020	Pers. sing.	0	0	8	0	0	1	1	7	994
	Familii cu 2 p.	0	0	1	0	0	0	0	1	255
	Familii cu 3 p.	0	0	1	0	0	0	0	1	357
	Familii cu 4 p.	0	0	2	1	0	0	0	3	1.326
	Familii cu 5 p.	0	0	1	1	0	1	0	2	1.420
Total		0	0	13	0	0	0	0	14	4.352
2019	Pers. sing.	0	0	10	0	0	1	0	9	1.278
	Familii cu 2 p.	0	0	2	0	0	0	0	2	510
	Familii cu 3 p.	0	0	2	0	0	0	0	2	714
	Familii cu 4 p.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Familii cu 5 p.	0	0	0	1	0	0	0	2	1.456
Total		0	0	14	0	0	0	0	15	3.958

201 8	Pers. sing.	0	0	8	0	0	0	0	8	1.136
	Familii cu 2 p.	0	0	1	0	0	0	0	1	255
	Familii cu 3 p.	0	0	4	0	0	0	0	4	1.428
	Familii cu 4 p.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Familii cu 5 p.	0	0	1	0	0	0	0	1	710
Total		0	0	14	0	0	0	0	14	3.529
201 7	Pers. sing.	0		8	1	0	0	0	9	1278
	Familii cu 2 p.	0		2	0	0	0	0	2	510
	Familii cu 3 p.	0		1	1	0	0	0	2	816
	Familii cu 4 p.	0		2	0	0	0	0	2	884
	Familii cu 5 p.	0		0	0	0	0	0	0	0
	Familii cu peste 5 p.	0		1	0	0	0	0	1	710
Total		0		14	0	0	0	0	16	4.198

Sursa: Primăria Apahida, Raport statistic privind aplicarea Legii nr. 416 / 2011 privind venitul minim garantat

Un trend similar celui referitor la numărul de cereri noi pentru ajutoare sociale poate fi identificat și în cazul ajutoarelor sociale plătite la nivelul comunei Apahida. Astfel, numărul de familii beneficiare a scăzut de la 192 în 2017 la 123 în anul 2021, în timp ce sumele plătite au scăzut și ele, de la 51.279 lei în 2017 la 40.365 lei în 2021; chiar dacă scăderea numărului de familii beneficiare este de peste 35%, sumele plătite au scăzut doar cu 21% în aceeași perioadă. Persoanele singure (și de cele mai multe ori și în vârstă) sunt principala categorie de beneficiari ai ajutoarelor sociale, atât din perspectiva numărului cât și a sumelor plătite acestei categorii.

Tabel 78: Ajutoare sociale plătite (situația la finalul anului – luna decembrie)

Nr. Crt.	Tipul Familiei	Nr. Familii beneficiare		Sumele plătite	
		În luna raportată	Cumulat de la începutul anului	În luna raportată	Cumulat de la începutul anului
2021	Persoane singure	7	70	994	10.940
	Familii cu două persoane	1	10	255	4.083
	Familii cu 3 persoane	1	11	357	4.284
	Familii cu 4 persoane	1	16	442	8.398
	Familii cu 5 persoane	1	16	673	12.660
Total		11	123	2.721	40.365
2020	Persoane singure	8	95	1.136	13.348

	Familii cu două persoane	1	19	255	4.895
	Familii cu 3 persoane	1	11	357	3.927
	Familii cu 4 persoane	2	14	884	6.188
	Familii cu 5 persoane	1	14	710	10.012
Total		13	152	3.342	38.370
2019	Persoane singure	9	103	1.278	15.061
	Familii cu două persoane	2	19	510	5.100
	Familii cu 3 persoane	2	26	714	9.639
	Familii cu 4 persoane	0	0	0	0
	Familii cu 5 persoane	2	12	1.456	7.918
Total		15	151	3.958	38.455
2018	Persoane singure	8	-	1.136	-
	Familii cu două persoane	1	-	255	-
	Familii cu 3 persoane	4	-	1.428	-
	Familii cu 4 persoane	0	-	0	-
	Familii cu 5 persoane	1	-	710	-
Total		14	-	3.529	-
2017	Persoane singure	8	104	1.136	14.991
	Familii cu două persoane	2	30	510	7.650
	Familii cu 3 persoane	1	22	459	8.313
	Familii cu 4 persoane	2	24	884	10.608
	Familii cu 5 persoane	0	0	0	0
	Familii cu peste 5 pers.	0	10	710	9.717
Total		14	192	3.699	51.279

Sursa: Primăria Apahida, Raport statistic privind aplicarea Legii nr. 416 / 2011 privind venitul minim garantat

În anul 2017 au fost acordate cele mai multe ajutoare de urgență (209), acestea însumând 8.200 de lei, dar atât numărul de ajutoare de urgență cât și sumele acordate au scăzut ulterior, în 2021 fiind acordate 10 astfel de ajutoare în cuantum de 2.250 de lei.

Tabel 79: Ajutor de urgență (situația la finalul anului – luna decembrie)

	Numărul beneficiari 2021		Sumele plătite 2021	
	În luna raportată	Cumulat de la începutul anului	În luna raportată	Cumulat de la începutul anului
2021	0	10	0	2.250
2020	0	13	0	4.500
2019	1	15	200	3.550
2018	0	0	0	0
2017	6	209	1050	8.200

Sursa: Primăria Apahida, Raport statistic privind aplicarea Legii nr. 416 / 2011 privind venitul minim garantat

Un trend descendent poate fi identificat și în cazul ajutoarelor de înmormântare, numărul acestora scăzând de la 40 în anul 2017 la 29 în anul 2021. Chiar dacă numărul de ajutoare de înmormântare a scăzut în perioada analizată, sumele plătite au crescut de la 13.650 lei în 2017 la 14.500 lei în 2021.

Tabel 80: Ajutor de înmormântare (situația la finalul anului – luna decembrie)

	Numărul beneficiari 2021		Sumele plătite	
	În luna raportată	Cumulat de la începutul anului	În luna raportată	Cumulat de la începutul lunii
2021	0	29	0	14.500
2020	1	18	500	9.500
2019	2	28	1.000	14.300
2018	1	1	500	500
2017	1	40	300	13.650

Sursa: Primăria Apahida, Raport statistic privind aplicarea Legii nr. 416 / 2011 privind venitul minim garantat

Șomeri înregistrați

Ponderea șomerilor înregistrați din totalul resurselor de munca (persoane domiciliat în comună cu vârsta cuprinsă între 18 și 62 de ani) a scăzut constant de la un maxim de 3,2% în 2010 la 0,3% în luna martie 2022 (pentru ambele genuri). Se observă totuși o schimbare în rândul celor două genuri: în 2010 ponderea șomerilor era mai mare pentru persoanele de gen masculin decât pentru persoanele de gen feminin (3,9% față de 2,6%) dar în 2022 raportul este diferit – ponderea în rândul bărbaților este 0,2% iar cea în rândul femeilor 0,5%.

Tabel 81: Ponderea șomerilor înregistrați¹⁶⁴ la sfârșitul lunii în totalul resurselor de munca (în procente)

Media anuală	Total	Masculin	Feminin
Anul 2010	3,2	3,9	2,6
Anul 2011	2,1	2,5	1,6
Anul 2012	2,1	2,4	1,8
Anul 2013	1,5	1,7	1,3
Anul 2014	1	1,1	0,8
Anul 2015	0,6	0,6	0,5
Anul 2016	0,6	0,6	0,6
Anul 2017	0,4	0,5	0,3
Anul 2018	0,5	0,3	0,6
Anul 2019	0,4	0,3	0,4
Anul 2020	<u>0,7</u>	<u>0,5</u>	<u>0,8</u>
Anul 2021	<u>0,3</u>	<u>0,2</u>	<u>0,5</u>
Luna decembrie 2021	<u>0,3</u>	<u>0,2</u>	<u>0,5</u>
Luna ianuarie 2022	<u>0,4</u>	<u>0,2</u>	<u>0,5</u>
Luna februarie 2022	<u>0,3</u>	<u>0,2</u>	<u>0,5</u>
Luna martie 2022	<u>0,3</u>	<u>0,2</u>	<u>0,5</u>

Legendă: Boldat – date revizuire; subliniat – date provizorii;

Sursa: Institutul național de Statistică

¹⁶⁴ Ponderea șomerilor înregistrați = Numărul total de șomeri înregistrați / populația după domiciliu 18-62 ani * 100

Siguranță publică

Numărul de persoane condamnate/sanționate definitiv aflate în penitenciare (inclusiv centre de detenție și centre educative) care își au domiciliu în comuna Apahida a fluctuat în perioada 2014-2020 (maximul fiind 37 în 2016 și minimul 22 în 2019), dar situația nu diferă foarte mult între începutul intervalului (în 2014 erau 26 de astfel de cazuri) și încheierea acestuia (în 2020 erau 25 de cazuri).

Tabel 82: Persoane condamnate/sanționate definitiv aflate în penitenciare¹⁶⁵ (inclusiv centre de detenție și centre educative)

	Număr persoane
Anul 2014	26
Anul 2015	32
Anul 2016	37
Anul 2017	34
Anul 2018	27
Anul 2019	22
Anul 2020	25

Sursa: Institutul național de Statistică

Cheltuieli publice locale pentru asistență socială

Cheltuielile autorităților locale sunt grupate, în mod obișnuit pe baza a două clasificări: economică și funcțională.

Clasificarea funcțională oferă o imagine a alocării fondurilor către diferitele domenii sau tipuri de servicii furnizate de autoritățile locale: servicii publice generale (administrația publică locală), învățământ, asistență socială, sănătate, transporturi, ordine publică, protecția mediului, locuințe și dezvoltare publică, cultură, recreere și religie, energie. Această grupare a cheltuielilor furnizează informații asupra priorităților factorilor de decizie în procesul de alocare a resurselor, dar și asupra serviciilor publice aflate în competența autorităților publice locale. Cele trei tipuri de competențe ale APL sunt prevăzute în Codul Administrativ, fiind instituite prin Legea-cadru a descentralizării (195/2006):

- competențe delegate - atribuțiile stabilite prin lege și transferate, împreună cu resursele financiare corespunzătoare, autorităților administrației publice locale de către autoritățile administrației publice centrale pentru a le exercita în numele și în limitele stabilite de către acestea din urmă;

¹⁶⁵ Persoane condamnate/ sanționate definitiv aflate în penitenciare (inclusiv centre de detenție și centre educative) se referă la numărul de persoane condamnate/ sanționate definitiv, custodiare în perioada (anul) de referință, după domiciliul înregistrat în cartea de identitate a persoanei condamnate/ sanționate definitiv la momentul arestării.

Persoane sanționate definitiv aflate în centre de detenție și centre educative se referă la numărul de persoane sanționate definitiv, custodiare în anul de referință, după domiciliul înregistrat în cartea de identitate a persoanei sanționate definitiv la momentul arestării.

- competențe exclusive - atribuțiile stabilite prin lege în mod expres și limitativ în sarcina autorităților administrației publice locale, pentru realizarea cărora acestea au drept de decizie și dispun de resursele și mijloacele necesare;
- competențe partajate - atribuțiile exercitate potrivit legii de autorități ale administrației publice locale, împreună cu alte autorități ale administrației publice, stabilite în mod expres și limitativ, cu stabilirea resurselor financiare și a limitelor dreptului de decizie pentru fiecare autoritate publică în parte.

Clasificația economică diferențiază între cheltuieli curente (cele care sunt legate de asigurarea funcționării autorităților locale și de furnizarea serviciilor – cheltuieli de personal, cheltuieli cu bunurile și serviciile, cheltuieli cu asistența socială, cheltuieli cu proiectele cu finanțare din fonduri externe, transferuri etc.), cheltuieli de capital/investiții ale autorităților locale și operațiuni financiare (legate de instrumentele datoriei publice locale / rambursări de împrumuturi).

Asistența socială apare în ambele clasificări utilizate pentru prezentarea datelor, atât cea economică, cât și în cea funcțională, cu mențiunea că în clasificarea funcțională sunt cuprinse și cheltuieli legate de funcționarea instituțiilor din domeniu, finanțate din bugetul local.

Tabelul următor prezintă cheltuielile realizate pentru activități de asistență socială în perioada 2011-2021, conform clasificării economice. Cheltuielile cu asistența socială realizate de Primăria comunei Apahida au variat în perioada analizată, între un minim de 296.140 lei în anul 2011 și un maxim de 1.939.256 lei în anul 2021 – cheltuielile specifice au crescut în mod constant în perioada analizată. Chiar dacă și populația comunității a crescut în perioada analizată, creșterea cheltuielilor locale pentru asistență socială a fost mai consistentă decât creșterea populației, lucru care se reflectă în creșterea acestor cheltuieli raportate la numărul de locuitori de peste patru ori, de la 29,33 lei pe locuitor în anul 2011 la 129,08 lei pe locuitor un deceniu mai târziu.

Tabel 83: Cheltuieli pentru Asistență socială din bugetul local (clasificarea economică)

Anul	Venituri totale	Cheltuieli totale	Populația (după domiciliu, la 1 ianuarie, conform INS)	Cheltuieli cu asistența socială	Procentul cheltuielilor pentru Asistența socială din cheltuielile totale (în %)	Cheltuieli asistență socială / locuitor (în lei)
2021	43.073.848	36.163.329	15.023	1.939.256	5,36	129,08
2020	37.113.880	32.036.690	14.475	1.887.123	5,89	130,37
2019	37.663.869	46.706.783	13.864	1.615.521	3,45	116,52
2018	28.378.597	27.244.602	13.220	1.326.742	4,86	100,35
2017	30.722.941	30.211.373	12.562	912.841	3,02	72,66
2016	24.467.232	24.037.864	11.938	876.894	3,64	73,45
2015	22.615.623	20.791.385	11.551	463.525	2,22	40,12
2014	20.127.770	19.954.135	11.170	348.600	1,74	31,20

2013	18.720.955	19.674.965	10.770	385.289	1,95	35,77
2012	24.018.263	20.819.908	10.456	349.905	1,68	33,46
2011	13.712.742	11.269.049	10.094	296.140	2,62	29,33

Sursa: Direcția pentru Politici Fiscale și Bugetare Locale (http://www.dpfbfbl.mdrap.ro/sit_ven_si_chelt_uat.html) și INS

Tabelul următor prezintă cheltuielile comunei Apahida realizate pentru Asigurări și asistență socială în perioada 2011-2021, conform clasificării funcționale. După cum am menționat anterior, în clasificarea funcțională sunt cuprinse și cheltuieli legate de funcționarea instituțiilor din domeniu, finanțate din bugetul local, de aici rezultând și o alocație bugetară mai consistentă față de ceea ce apare în clasificarea economică.

Cheltuielile pentru Asigurări și asistență socială au crescut constant în perioada analizată, atât raportat la suma brută (care a crescut de aproape 5 ori, de la 1.373.891 lei în anul 2011 la 6.712.135 lei în 2021), în procentul cheltuielilor pentru asigurări și asistență socială din cheltuielile totale (acesta crescând de la 12,19% la 18,56%) sau în cheltuielile cu asigurări și asistență socială pe locuitor (acestea au crescut de la 136,10 lei pe locuitor în 2011 la 446,79 lei în anul 2021).

Tabel 84: Cheltuieli pentru Asigurări și asistență socială din bugetul local (clasificarea funcțională)

Anul	Venituri totale	Cheltuieli totale	Populația (după domiciliu, la 1 ianuarie, conform INS)	Cheltuieli cu Asigurări și asistență socială	Procentul cheltuielilor pentru asigurări și asistență socială din cheltuielile totale (în %)	Cheltuieli asigurări și asistență socială / locuitor (în lei)
2021	43.073.848	36.163.329	15.023	6.712.135	18,56	446,79
2020	37.113.880	32.036.690	14.475	6.642.311	20,73	458,88
2019	37.663.869	46.706.783	13.864	6.975.572	14,93	503,14
2018	28.378.597	27.244.602	13.220	5.439.884	19,96	411,48
2017	30.722.941	30.211.373	12.562	4.533.056	15,01	360,85
2016	24.467.232	24.037.864	11.938	3.859.481	16,05	323,29
2015	22.615.623	20.791.385	11.551	2.946.486	14,17	255,08
2014	20.127.770	19.954.135	11.170	2.107.552	10,56	188,67
2013	18.720.955	19.674.965	10.770	1.795.245	9,12	166,68
2012	24.018.263	20.819.908	10.456	1.436.275	6,89	137,36
2011	13.712.742	11.269.049	10.094	1.373.891	12,19	136,10

Sursa: Direcția pentru Politici Fiscale și Bugetare Locale (http://www.dpfbfbl.mdrap.ro/sit_ven_si_chelt_uat.html) și INS

Perspective strategice și analiză SWOT - social

Analizele prezentate anterior, precum și întâlnirile desfășurate în comunitate (în Apahida și satul Dezmir) în 15, 21 și 28 iunie 2022 și 15 septembrie 2022, ajută la identificarea unor

perspective/tendențe strategice referitoare la dezvoltarea comunei Apahida din perspectiva domeniului asistenței sociale:

- Scădere a numărului de beneficiari de ajutoare sociale (de la 192 în 2017 la 123 în 2021);
- Scădere a sumelor plătite ca ajutoare sociale (51.279 lei în 2017; 40.364 în 2021);
- Peste 50% din beneficiari de ajutoare sociale sunt persoane singure;
- Scădere a numărului de beneficiari și a sumelor plătite ca ajutoare de urgență;
- Scădere a numărului de beneficiari de ajutoare de înmormântare (40 în 2017, 29 în 2021), creștere a sumelor plătite (13.650 în 2017, 14.500);
- Scădere a ponderii șomerilor înregistrați din totalul populației (18-62 ani): 3,2% în 2010; 0,4% în 2019; 0,7% în 2020; 0,3% în 2021;
- Rata mai mare a șomajului în rândul femeilor (2021: 0,5% - femei; 0,2% bărbați);
- Nr. de persoane condamnate/sanționate definitiv aflate în penitenciare (inclusiv centre de detenție/ educative) a rămas relativ constant (26 în 2014, 25 în 2020);

Analiza SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
• Creșterea alocațiilor bugetare locale în domeniul asistenței sociale; • Scădere a numărului de beneficiari ai serviciilor de asistență socială; • Existența asociațiilor neguvernamentale active în domeniu, cu activități specifice; • Reducerea numărului de beneficiari pentru anumite servicii de asistență socială, în condițiile în care sumele alocate au rămas la fel, au crescut sau au scăzut mai puțin decât scăderea numărului de beneficiari; • Rată redusă a șomajului în comunitate; • Existența unor servicii sociale dedicate persoanelor vârstnice;	• Aspecte demografice care pot pune presiune ridicată pe sistemul de asistență socială, mai ales din perspectiva îngrijirii persoanelor vârstnice singure;
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
• Politicile europene de protecție socială și de dezvoltare a infrastructurii sociale; • Disponibilitatea de fonduri UE pentru dezvoltarea segmentului de protecție socială; • Oferirea serviciilor specifice prin intermediul unor parteneriate public-private;	• Potențial de „spill-over” negativ de la Pata-Rât; • Potențială criză economică cu efecte sociale pe termen lung, generată de actuala criză de sănătate publică;

Cultură, culte și industrii creative

Sectoarele culturale și creative reprezintă o temă importantă în definirea și înțelegerea dezvoltării economice regionale și locale bazate pe resurse unice, creativitate și cunoaștere, punând accentul pe resursele disponibile în cadrul comunităților locale¹⁶⁶. Acestea pot constitui o resursă aproape inepuizabilă de regenerare și dezvoltare economică pentru comunitate, contribuie la creșterea calității vieții, dar sunt de multe ori ignorate și nefolosite la adevăratul lor potențial.

În comuna Apahida există o serie de instituții/organizații culturale care pot contribui la dezvoltarea domeniului cultural precum:

- Casa de cultură – Apahida – unde se desfășoară antrenamente săptămânale sau bi-săptămânale de șah, balet, zumba și dansuri populare (organizate de mediul privat, ONG-uri sau voluntari);
- Cămin cultural – Dezmir;
- Cămin cultural – Sânnicoară;
- Cămin cultural – Pata;

În comuna Apahida există un singur obiectiv de patrimoniu (Biserica de lemn “Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” Apahida) dar există mai multe elemente de infrastructură care pot fi utilizate pentru a organiza evenimente sportive sau culturale / de recreere:

- Sală sport Apahida – 880 mp;
- Teren sintetic Apahida – 880 mp;
- Teren de tenis de câmp – Apahida – 630 mp;
- Teren sport Apahida – iarbă – 5600 mp; Tribună – 122 de locuri;
- Teren sport Pata – iarbă – 6600 mp; Tribună – 70 de locuri;
- Teren sintetic Pata – 880 mp;
- Teren sintetic Dezmir – 880 mp;
- Teren sport Sânnicoară – iarbă – 5500 mp;
- Pistă de alergare sintetică – Apahida – lungime 330 m; lățime 2,3 m.

Principalele evenimente culturale desfășurate în comună sunt: Zilele comunei Apahida; Fii satului - Dezmir; Fii satului - Pata; Fii satului - Corpadea; Fii satului – Sânnicoara; Festivalul “Prin tradiții ... spre identitate” organizat de Școala Gimnazială “Ștefan Pascu” din Apahida.

În comuna Apahida funcționează două ansambluri folclorice (ansamblul de dansuri “Someșul” Apahida; ansamblul de dansuri “Datini” Dezmir) și șezătoarea “Tradiții” din Sânnicoară. Din punct de vedere folcloric, specifice Apahidei sunt categoriile muzical-coregrafice ale Câmpiei

¹⁶⁶ Alianța Regională de Industrii Creative, Analiza Industriilor Culturale și Creative Regiunea Nord-Vest, 2019, p. 6.

Transilvaniei, cu o muzică fastuos ornamentată, în special muzica de joc. Jocurile specifice sunt: "De-a lungul" - practicat de feciori roată, cu chiuituri, apoi luau fetele la joc, "Românește", joc lent, dar cu ritmuri diferite, în funcție de cel care comanda jocul, "Fecioresc rar", și "Învârtita", jocuri cu caracteristici melodice și coregrafice specifice popoarelor din bazinul carpatic. Se mai joacă "Bărbuncul", pe sărite, cu pocnetul tureacului. În cadrul Casei de Cultura activează Ansamblul Folcloric "SOMESUL" a cărui membrii sunt tineri din localitățile comunei. Ansamblul Folcloric "SOMESUL" a participat la diverse festivaluri de folclor internațional și a câștigat mai multe premii internaționale.

Biblioteci

Alături de casa de cultură și căminele culturale, obiective de patrimoniu și săli/terenuri sportive, remarcăm ca resurse care pot fi utilizate în activitatea culturală și recreativă a comunității și bibliotecile existente în comună. În anul 2020 sunt raportate în comună 2 biblioteci (în scădere față de 2011), din care una publică. Numărul de volume existente în biblioteci a scăzut și el, de la 26.699 în 2011 la 23.453 în 2020, dar o scădere și mai consistentă există în cazul numărului de volume eliberate (împrumutate): acesta a scăzut la mai puțin de 10% într-un deceniu, de la 19.869 în 2011 la doar 1.853 în 2020. O scădere importantă poate fi identificată și raportat la numărul de cititori activi în biblioteci, acesta scăzând de la 904 în 2011 la 339 în 2020. Evident, nu trebuie să ignorăm în acest caz și posibilitatea ca scăderea utilizării resurselor bibliotecii să fie una normală pentru această perioadă, membrii comunității căutându-și resurse informaționale și în alte surse, mai ales odată cu dezvoltarea noilor tehnologii informaționale, extinderea rețelelor de internet sau acoperirea extinsă oferită ulterior de rețelele de internet mobil și reducerea generală a acestor costuri pentru consumatori.

Tabel 85: Biblioteci și utilizarea acestora

Anul	Biblioteci existenta		Volume existente ¹⁶⁷ in biblioteci	Volume eliberate	Cititori activi ¹⁶⁸ la biblioteci
	Total	Publice			
1995	3	1	:	:	:
1996	3	1	:	:	:
1997	3	1	:	:	:
1998	3	1	:	:	:
1999	3	1	:	:	:
2000	3	1	:	:	:
2001	3	1	:	:	:

¹⁶⁷ Numărul volumelor existente în biblioteci reprezintă totalitatea cărților, broșurilor, colecțiilor de ziare și reviste cu minim 5 pagini și materialele audiovizuale (casete cu benzi magnetice, discuri, diafilme și alte materiale de bibliotecă: hărți, grafice, reproduceri artistice, etc.) înscrise în registrul de inventar al bibliotecii.

¹⁶⁸ Cititor (utilizator) este persoana fizică ce a împrumutat pentru acasă (sau a consultat în sediul bibliotecii) cel puțin o dată într-un an calendaristic o carte, broșură sau o altă publicație aparținând unei biblioteci.

2002	6	1	:	:	:
2003	6	1	:	:	:
2004	6	1	:	:	:
2005	5	1	:	:	:
2006	6	1	:	:	:
2007	5	1	:	:	:
2008	6	1	:	:	:
2009	4	1	:	:	:
2010	4	1	:	:	:
2011	3	1	26.699	19.869	904
2012	3	1	26.385	6.676	1.130
2013	3	1	26.374	17.142	838
2014	3	1	24.312	5.247	713
2015	3	1	24.343	4.039	703
2016	3	1	24.603	4.065	740
2017	3	1	25.310	3.858	703
2018	3	1	25.531	3.484	647
2019	3	1	25.534	4.694	632
2020	2	1	23.453	1.853	339

Sursa: Institutul național de Statistică

Cheltuieli publice locale pentru cultură, recreere, religie

Tabelul următor prezintă cheltuielile comunei Apahida pentru activități culturale, de recreere și religioase în perioada 2011-2021, conform clasificării funcționale. Cheltuielile realizate de în aceste domenii au variat în perioada analizată, crescând de la un minim de 701.989 lei în anul 2011 la un maxim de 2.210.507 lei în 2021. Chiar dacă creșterea cheltuielilor nu se reflectă raportat la cheltuielile totale (în 2011 raportul cheltuielilor specifice era de 6,22% din cheltuielile totale iar în 2021 acesta este de doar 6,11%), creșterea este vizibilă atunci când ne raportăm la numărul de locuitori – în anul 2011, 69,54 lei erau alocați pe locuitor dar suma a crescut la 147,14 lei pe locuitor în 2021.

Tabel 86: Cheltuieli pentru cultură, recreere și religie din bugetul local

Anul	Venituri totale	Cheltuieli totale	Populația (după domiciliu, la 1 ianuarie, conform INS)	Cheltuieli pentru Cultură, recreere și religie	Procentul cheltuielilor pentru cultură, recreere și religie din cheltuielile totale (în %)	Cheltuieli cultură, recreere și religie / locuitor (în lei)
2021	43.073.848	36.163.329	15.023	2.210.507	6,11	147,14
2020	37.113.880	32.036.690	14.475	2.029.885	6,33	140,23
2019	37.663.869	46.706.783	13.864	1.924.866	4,12	138,83
2018	28.378.597	27.244.602	13.220	1.517.616	5,57	114,79
2017	30.722.941	30.211.373	12.562	1.248.966	4,13	99,42
2016	24.467.232	24.037.864	11.938	1.228.949	5,11	102,94

2015	22.615.623	20.791.385	11.551	1.436.290	6,90	124,34
2014	20.127.770	19.954.135	11.170	861.786	4,31	77,15
2013	18.720.955	19.674.965	10.770	931.650	4,73	86,50
2012	24.018.263	20.819.908	10.456	946.073	4,54	90,48
2011	13.712.742	11.269.049	10.094	701.989	6,22	69,54

Sursa: Direcția pentru Politici Fiscale și Bugetare Locale (http://www.dpfbl.mdrap.ro/sit_ven_si_chelt_uat.html) și INS

Perspective strategice și analiză SWOT – cultură, culte

Analizele prezentate anterior, precum și întâlnirile desfășurate în comunitate (în Apahida și satul Dezmir) în 15, 21 și 28 iunie 2022 și 15 septembrie 2022, ajută la identificarea unor perspective/tendențe strategice referitoare la dezvoltarea comunei Apahida din perspectiva domeniului cultural, recreativ și a petrecerii timpului liber:

- Posibilitățile de recreere și relaxare în comună nu sunt adaptate așteptărilor populației, mai ales a celei tinere și active care s-a mutat în comunitate în ultimul deceniu;
- Locuitorii comunei cheltuie o serie de resurse financiare în afara comunei pentru activități culturale și de recreere (care lipsesc în comunitate);
- Existența unor resurse considerabile (casă de cultură, cămine culturale) care nu sunt folosite la potențial maxim sau care încă pot fi dezvoltate;
- Scădere a numărului de volume existente în biblioteci: de la 26.699 în 2011 la 23.453 în 2020;
- Scădere numărului de volume eliberate de biblioteci: de la 19.869 în 2011 la 1.853 în 2020;
- Scădere a numărului de cititori activi la biblioteci: de la 904 în 2011, la 339 în 2020;

Analiza SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
• Existența unor evenimente culturale de amploare locală recurente; • Existența mai multor ansamble folclorice în comună; • Existența unor resurse culturale și de petrecere a timpului liber/recreere;	• Evoluții negative în legătură cu utilizarea resurselor culturale existente în comunitate (biblioteci, case de cultură); • Existența unui singur obiectiv de patrimoniu; • Capacitate limitată de a atrage turiști în comunitate;
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
• Întărirea colaborării cu actori privați sau ONG-uri din domeniu în vederea creării unor evenimente culturale / festivaluri (pornind de la exemplul "Electric Castle" în comuna Bonțida); • Parteneriate public-private în vederea creării unor resurse sau obiective de infrastructură care pot fi folosite pentru activități sportive sau de recreere;	• Potențialul municipiului Cluj-Napoca de a coagula/atrage și acapara resurse și activități specifice industriilor culturale creative; • Potențiale „conflicte culturale” între populația tradițională și personale nou stabilite în comunitate;

• Crearea unor noi festivaluri / evenimente culturale pornind de la cele existente în comunitate;• Apropiere de municipiul Cluj-Napoca care ar permite comunei Apahida să preia o parte din evenimentele culturale existente în oraș;	

E-guvernare și tehnologia informației și comunicațiilor (TIC)

Sectorul TIC în economia comunei Apahida

Din datele economice disponibile, sectorul ITC nu are o dezvoltare semnificativă în comuna Apahida. Companiile din domeniu sunt puține ca număr, în general având un număr foarte mic de angajați și un profit mic.

Tabel 87 - Datele economice ale sectorului ITC în Apahida

Sectoare	Firme		Salariați		Cifră de afaceri		Profit net	
	Număr	% din total	Număr	% din total	Număr - mii lei	% din total	Număr - mii lei	% din total
Informații și comunicații	34	3,7%	25	0,5%	9.037	0,4%	4.677	3,0%
Total	908		4.644		2.096.904		157.704	

Sursa: INS, date de la Registrul comerțului, prelucrare CMPG

Acest domeniu a fost influențat de atracția uriașă pe care o exercită Municipiul Cluj-Napoca, unde sectorul IT s-a dezvoltat exploziv în ultimii ani. Apahida ar putea avea o șansă la relocarea unui procent din forța de muncă a acestor companii de IT cu sediul în Cluj-Napoca, pe măsură ce municipiul se "supraîncălzește". Acest domeniu economic ar putea aduce beneficii substanțiale comunității, în cazul dezvoltării lui accelerate pe viitor, datorită salariilor substanțiale din domeniu, precum și sinergiilor potențiale cu alte sectoare economice (industriile creative, educația, sănătatea, etc.).

Educația

În comuna Apahida nu mai funcționează nicio unitate de învățământ de nivel liceal sau profesional. Elevii care vor să se specializeze în domeniul IT sunt înrolați în liceele și colegiile naționale din Cluj-Napoca. Nu sunt date concrete legate de numărul elevilor care frecventează specializări legate de domeniile informatice sau de telecomunicații. Acest fapt poate fi privit din puncte de vedere diferite. Pe de o parte, unitățile de învățământ din Cluj-Napoca sunt printre cele mai bune din țară și la aceste specializări, ceea ce înseamnă că elevii din Apahida au acces la educație de calitate în domeniu. Pe de altă parte, odată ce elevii din comună

urmează cursurile în Cluj-Napoca, și apoi eventual își continuă studiile la nivel universitar tot în facultățile clujene, șansele ca ei să revină în comună și să își deschidă o afacere sau să își construiască o carieră în domeniul ITC în Apahida scad. Studii care să ne ofere mai multe date referitoare la această temă ar putea contribui la înțelegerea magnitudinii acestei probleme.

Încurajarea antreprenoriatului în domeniul TIC

Nu există nici la nivelul comunei asocieri sau clustere TIC, nici acceleratoare sau incubatoare de afaceri în acest domeniu. Această stare de fapt, deși de așteptat dacă ne gândim la apropierea față de Cluj-Napoca și de ecosistemul de inovare deja existent și accesibil în oraș, face cu atât mai grea înființarea și dezvoltarea unor companii în domeniul TIC,

În lipsa unei susțineri din partea administrației locale, șansele pentru dezvoltarea acestui sector al economiei, care ar putea aduce sau crea în comună locuri de muncă bine plătite și ar avea potențialul de a se conecta ușor cu alte companii sau start-up-uri din zona industriilor creative (design, creații artistice, cercetare inovativă), sunt destul de mici.

Activitatea antreprenorială din acest sector ar putea fi sprijinită prin înființarea unor organisme de tip Accelerator, Co-working Space sau Incubator de afaceri în TIC, organizate în colaborare cu și sprijinite de Primărie, cu posibilitatea implicării și altor actori privați sau instituții ale administrației publice (o colaborare cu Consiliul Județean pe această direcție considerăm că ar putea duce la rezultate concrete). De asemenea, ar putea fi investigată deschiderea firmelor de ITC din Cluj-Napoca de a-și extinde sau muta o parte din activitate în Apahida, ținând mai ales cont de creșterea accelerată a costului vieții în oraș.

În octombrie 2021, consiliul local al comunei Apahida a prelungit valabilitatea Strategiei de dezvoltare a comunei și a adăugat obiective legate de digitalizarea serviciilor oferite, această acțiune oferind și suportul legal pentru mai multe proiecte în acest domeniu care acum sunt în derulare.

Infrastructura

Accesul la internet este posibil în Apahida prin operatori care oferă atât conexiuni fixe cât și mobile. În ceea ce privește conexiunile fixe, toți actorii importanți de pe această piață sunt prezenți în Apahida (RCS/RDS, Orange, Vodafone, NextGen). Pentru conexiunile mobile de date, de asemenea, companiile importante (Orange, Vodafone, RCS/RDS, Telekom) au o acoperire în general bună cu servicii de date mobile (3G și 4G), doar satul Dezmir având unele zone în care această acoperire e mai slabă pentru unii operatori.

Ultimele date concrete legate de accesul cetățenilor și firmelor la internet, disponibile pentru întreg județul, sunt de la recensământul din 2011 și sunt cu siguranță perimate. Datele oferite de institutul național de statistică sunt incomplete, eronate sau lipsite de granularitate .

Datele disparate existente la nivel național (de pildă cele EUROSTAT, care arată că 89% dintre gospodăriile din România aveau în 2021 acces la internet), arată că uriașa majoritate a cetățenilor are acces la internet. Din păcate, fără date concrete legate de categoriile (sociale, etnice, cu dizabilități, de vârstă, etc.) în care accesul la internet este sub medie, nu se pot concepe programe țintite pentru a remedia aceste probleme.

Un alt domeniu în care administrația ar putea colabora cu firmele din domeniu TIC este oferirea de seturi de date deschise (open data), pe care companiile le-ar putea folosi pentru realizarea de produse software inovatoare, care ar putea fi ulterior oferite spre implementare și altor instituții publice din alte zone ale țării.

E-guvernare în Apahida

Primăria Apahida este, în acest moment, într-un proces de transformare a canalelor pe care serviciile publice ajung la cetățeni. La ora actuală, serviciile publice digitale cele mai folosite sunt cele legate de plata diferitelor taxe și impozite sau a amenzilor. Numărul acestor plăți a crescut constant (560 în 2020, 1727 în 2021 și 1696 în primele 5 luni le lui 2022). Valoarea plăților este și ea în creștere (153 de mii de lei în 2020, 493 de mii de lei în 2021 și 586 de mii de lei între ianuarie și august 2022).

Pentru a evalua importanța pe care Primăria Apahida o acordă e-guvernării, am realizat o analiză a site-ului instituției, din perspectiva utilizării noilor tehnologii pentru prezentarea informațiilor, conectarea cu cetățenii și furnizarea de servicii către cetățeni și companii. Site-ul oficial este principalul vehicul prin care informațiile și serviciile online oferite de instituție ajung la cetățeni, companii sau ONG-uri. Pentru analiza infrastructurii și a proceselor digitale, precum și a rezultatelor în timp ale serviciilor online, am avut discuții și am primit informații de la persoanele din Primăria Apahida responsabile cu implementarea serviciilor electronice și cu digitalizarea *back-office*-ului.

Evaluarea stadiului implementării guvernării electronice din perspectiva *front-office* este împărțită în 5 categorii distincte, fiecare cu un scor separat și cu o pondere diferită în scorul final (fiecare categorie are un maximum posibil de 100 de puncte, la fel și scorul final). Indicele de evaluare conține 47 de indicatori, iar cele cinci categorii sunt: securitate și protecția datelor cetățenilor (15% din scorul final), ergonomie (15%), conținut (25%), servicii online (25%) și participare și implicarea cetățenilor (20%).

Înainte de a trece la analiza propriu-zisă, am vrut să înțelegem care sunt factorii principali care ajută la dezvoltarea e-guvernării în primăria Apahida, ca și obstacolele principale. În ceea ce privește factorii benefici, pe primul loc a fost menționată susținerea managementului. Ajută, de asemenea, faptul că din ce în ce mai multe axe de finanțare cer includerea în proiecte a digitalizării ca obiectiv principal sau secundar, precum și obligațiile rezultate din legislația română. În ceea ce privește obstacolele, penuria de specialiști care să poată implementa și întreține serviciile digitale ale instituției (momentan primăria Apahida nu are angajat nici un specialist IT), precum și problemele de securitate și încredere sunt văzute ca fiind semnificative. La această reticență poate contribui și o lipsă de training-uri sau de cursuri de specializare în acest domeniu (în ultimii 2 ani, de pildă, nici un funcționar din primăria Apahida nu a beneficiat de astfel de cursuri).

Securitate și protecția datelor cetățenilor – 80/100

În această categorie primăria Apahida nu a respectat în totalitate regulile de bază în ceea ce privește securitatea și protecția datelor. Vizitatorii site-ului nu sunt avertizați în legătură cu

folosirea *cookies* și nu există o pagină cu informații suplimentare care descrie exact ce este un *cookie* și cum pot fi ele activate și dezactivate în principalele *browsere*, și nu există nici o detaliere a datelor care sunt colectate, cum sunt ele folosite și cum pot cetățenii avea control asupra acestor date (există în meniul site-ului o secțiune în care ar trebui să fie prezentate informații cu privire la regulile GDPR, dar paginile sunt în construcție). În schimb, paginile site-ului au un certificat de securitate valid, ceea ce, pe lângă creșterea încrederii utilizatorilor, duce și la plasarea site-ului mai sus în lista de rezultate a motoarelor de căutare.

Ergonomie – 39.13/100

Site-ul poate fi accesat din browserele importante (a fost verificat utilizându-se ultimele variante de Microsoft Edge, Mozilla Firefox, Google Chrome și Opera) dar există unele erori de afișare și aliniere a elementelor din pagină. Designul site-ului este unul vetust, care folosește o paradigmă de design învechită. E folosit un număr mare de corpuri de literă, de diferite mărimi, iar culorile utilizate nu sunt cel mai bine alese. Elementele grafice (imagini, desene) sunt de obicei de mică dimensiune și greu de distins. Site-ul nu are și o variantă, chiar și limitată, în limba engleză sau într-o altă limbă de circulație internațională, și nici nu au fost găsite alte site-uri care să se adreseze investitorilor străini, de pildă, care să ofere informații de bază și date directe de contact către un departament specializat. Sunt prezente în primul ecran butoane care permit accesarea directă a serviciilor online oferite de primărie, ceea ce facilitează accesarea acestora de către cetățeni.

Navigarea în site este destul de complicată. Există patru zone de meniu în pagină, plus un meniu derulant cu multe intrări, fără o ierarhizare clară a acestora (de pildă, după importanță). Nu există o hartă a site-ului, dar câmpul de căutare în site există și funcționează corect. Ar putea fi benefică o ierarhizare a anunțurilor sau comunicatelor, deoarece în acest moment informațiile foarte importante (de pildă cele legate de prezenta epidemie) nu sunt prezente pe prima pagină a site-ului. Unele secțiuni de pe prima pagină nu mai sunt actualizate de 2 ani (Evenimente, Agenda primarului), ceea ce poate da o impresie de site neîntreținut.

O problemă este că site-ul nu este adaptat pentru dispozitivele mobile, în special din cauza multiplelor elemente de mici dimensiuni din pagini, care nu pot fi citite sau accesate pe ecrane mai mici (au fost utilizate în această verificare atât telefoane cât și tablete).

Participare și implicarea cetățenilor – 53.33/100

În ceea ce privește modalitățile prin care cetățenii comunei Apahida pot lua legătura cu primăria, lucrurile ar putea fi îmbunătățite. Există numere de telefon și adrese de mail pentru principalele departamente, dar nu se merge mai departe de aceste date generale de contact. Nu există posibilitatea trimiterii, printr-un formular de contact, mesaje online prin care să se solicite diverse informații, de pildă. Înscrierea în audiență nu se poate face online, dar nu este clar dacă aceste audiențe se vor desfășura, cel puțin în perioada următoare, fizic sau prin videoconferință.

Nu există în schimb opțiunea de abonament la un newsletter. De asemenea, nu este prezentă posibilitatea contactării directe a consilierilor locali, nici adresarea de întrebări/sesizări către comisiile de specialitate.

Pentru comunicarea cu cetățenii, în afară de site-ul instituției, primăria Apahida folosește și o pagină de Facebook oficială (dar la care nu se poate ajunge de pe site-ul primăriei, deoarece informații despre ea nu apar nici pe prima pagină, nici în pagina de contact). În momentul în care am scris acest document, pagina are 5295 de urmăritori, o cifră care arată că aproximativ o treime dintre locuitori (dacă luăm în considerare datele de la INS privind populația rezidentă) urmăresc activitatea primăriei pe această rețea de socializare. Mesajele de pe această pagină sunt de obicei comunicări administrative (proiecte de dezvoltare, probleme cu utilitățile, etc.) sau avertizări meteorologice. Limbajul folosit este destul de arid și neadaptat mediului de comunicare folosit, fapt care contribuie la un *engagement rate* destul de scăzut (1.07%), care arată că modul în care primăria utilizează această pagină de facebook poate fi îmbunătățit.

Este de remarcat că cele mai multe reacții și *share*-uri le-au avut, în ultimul an, postările care aveau imagini sau albume foto, în timp ce, surprinzător, clipurile video au avut cel mai mic scor dintre tipurile de conținut postate.

Primăria are și o platformă de bugetare participativă. Proiectele de acest tip pot crea o legătură mai strânsă între cetățeni și administrație, ceea ce poate duce, în timp, la o creștere a încrederii în instituțiile publice locale. Ediția din 2022 s-a finalizat în luna mai, cu cinci proiecte declarate câștigătoare.

Conținut – 37.93/100

Site-ul reunește o cantitate destul de mare de informație, legată atât de funcționarea internă a instituției, cât și informații care pot să intereseze cetățenii sau firmele. Segmentarea acestor informații și încadrarea acestora în categorii logice este în general bună, organizarea datelor existente cu ajutorul meniurilor fiind logică și ușor de înțeles.

Principalele lipsuri în acest domeniu sunt:

- nu am găsit informații mai detaliate despre consilierii locali (de pildă cv-uri și date de contact);
- nu există informații despre buget;
- nu am găsit un document strategic în vigoare care să prezinte planul de dezvoltare a orașului;
- nu există informații actualizate despre autorizațiile de construcție;
- nu sunt prezente seturi de date deschise, care să poată fi reutilizate de persoanele sau companiile interesate de datele colectate de instituție.

Există în schimb o serie de informații de interes pentru cetățeni: minutele ședințelor de consiliu local, organigrama, precum și unele formulare descărcabile. Nu există în schimb formulare completabile online, ceea ce ar reprezenta un mare avantaj pentru cetățeni, care

nu ar mai trebui să se deplaseze la sediul primăriei de fiecare dată când trebuie să acceseze un serviciu public.

Servicii online – 52.94/100

În ceea ce privește serviciile online, primăria Apahida oferă câteva astfel de facilități cetățenilor sau firmelor.

Taxele și impozitele pot fi plătite online, pentru persoanele fizice (prin ghiseul.ro). Plata online a amenzilor este de asemenea disponibilă prin ghișeul.ro. Există de asemenea pe site lista IBAN-urilor care pot fi folosite pentru plata taxelor, impozitelor și a amenzilor direct din internet banking.

Cetățenii sau companiile mai beneficiază doar de posibilitatea de a trimite sesizări sau reclamații printr-un formular dedicat prezent pe site-ul primăriei. Nu este implementat momentan un serviciu de registratură online, nu se pot solicita informații de interes public direct de pe site și nu sunt aplicații mobile care să ofere alte servicii digitale către cetățenii din Apahida.

În ceea ce privește utilizarea serviciilor online, în ultimii ani numărul de interacțiuni aceasta a crescut în ultimii ani, dar gradul de utilizare este încă unul foarte scăzut.

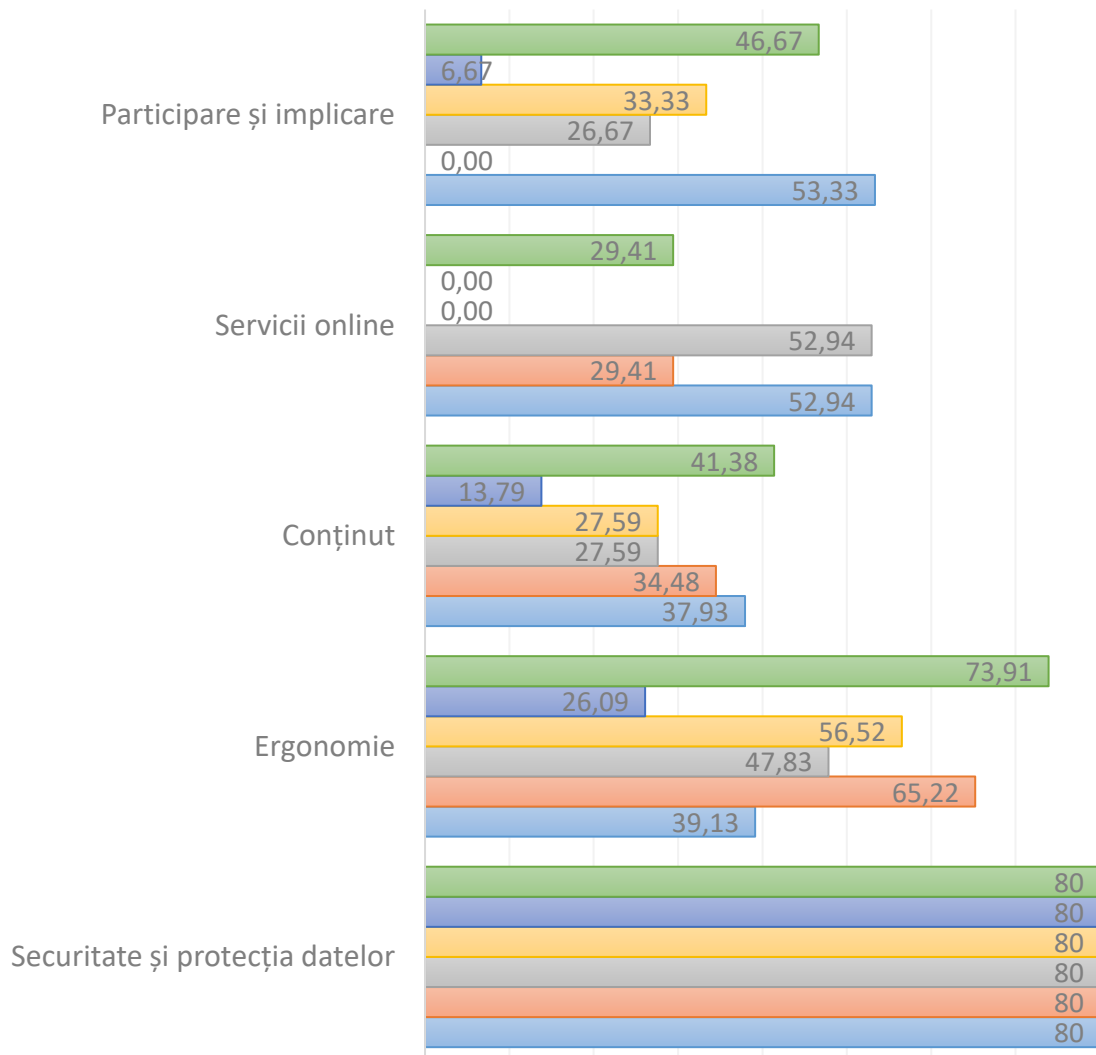
Comparația cu alți competitori

În ceea ce privește localitățile competitori, am ales pentru comparație următoarele comune din jurul Cluj-Napoca: Florești, Feleacu, Ciurila, Chinteni și Baci.

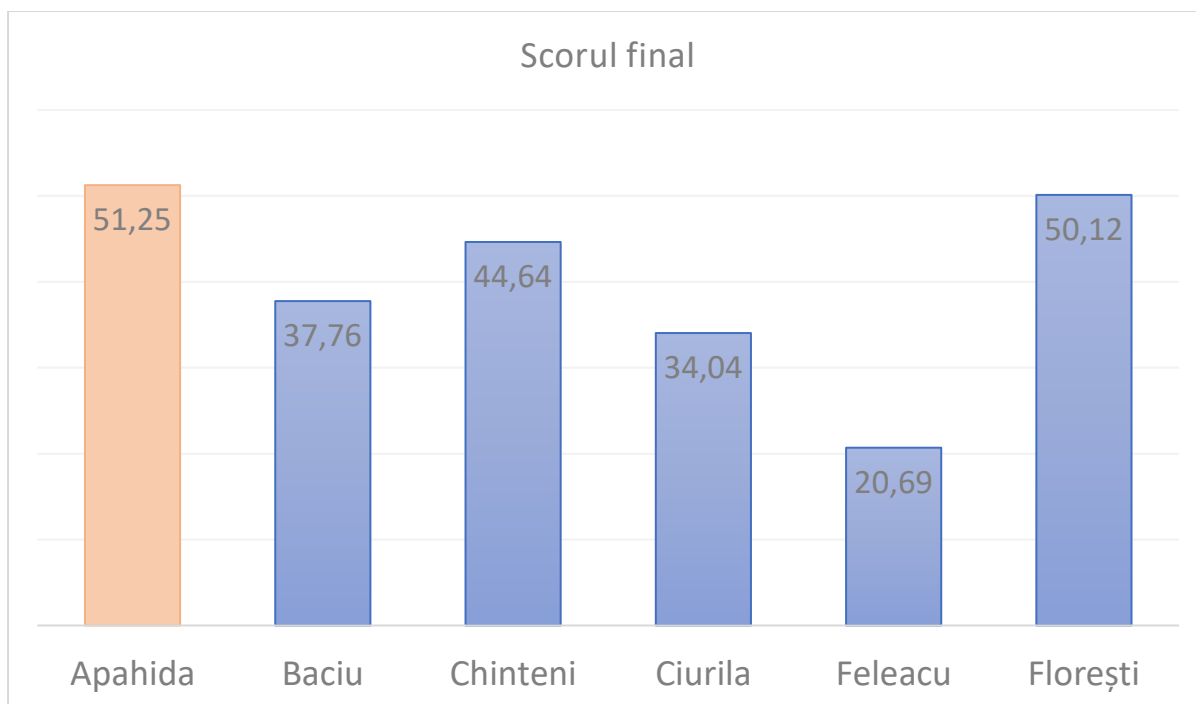
Rezultatele analizei serviciilor de front-office, pe categorii

Scoruri pe categorii

Florești Feleacu Ciurila Chinteni Baci Apahida

Scorul final al analizei serviciilor de front-office

Scorul maxim, atât pe fiecare dintre cele cinci categorii, cât și scorul final, este 100. Se poate observa din analiză că Apahida are cel mai mare scor general, dar el este totuși doar puțin peste jumătatea scorului maxim posibil. Acest lucru înseamnă că sunt multe lucruri care pot fi îmbunătățite în ceea ce privește serviciile digitale, atât informaționale, cât și tranzacționale, oferite către cetățenii și companiile din comună. O parte dintre deficiențele menționate în analiză vor fi rezolvate odată cu implementarea proiectelor aflate în derulare (cu ajutorul programului DigiRural sau după operaționalizarea platformei Regista).

Analiză SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
• există servicii de e-guvernare implementate, accesibile și folosite • accesul la conexiuni la internet, fixe și mobile, este mulțumitor • dotarea tehnică (în special echipamente hardware) este mulțumitoare • există posibilitatea de a depune sesizări online • există proiecte care urmăresc extinderea sau introducerea unei serii de servicii digitale, atât în <i>back-office</i> cât și în <i>front-office</i>	• cele mai multe servicii oferite de administrație nu sunt prezente online • bazele de date folosite în instituție nu sunt încă complet interconectate • nu există un sistem intern universal de management al documentelor în instituție • nu există în acest moment o platformă online de depunere a cererilor către primărie (este în lucru) • există o aplicație mobilă pentru sesizări

• se organizează un proces de bugetare participativă • pot fi plătite online taxele, impozitele și amenzile	• nu s-au organizat în ultimii ani instruirii sau cursuri de perfecționare pentru funcționari • resursa umană este, în mare parte, nepregătită pentru utilizarea noilor aplicații și reticentă în ceea ce privește implementarea lor • nu există un departament IT în primărie • interoperabilitatea limitată a aplicațiilor existente • nu există seturi de date în format deschis disponibile cetățenilor sau firmelor (în ideea mișcării Open Data) • lipsa unui sistem GIS • site-ul nu este adaptat pentru dispozitivele mobile
Oportunități	Amenințări
• operaționalizarea unui parteneriat cu administrația municipiului Cluj-Napoca, pentru a adopta mai ușor bune practici în domeniu • posibilitatea accesării unor fonduri europene pentru dezvoltarea și implementarea serviciilor de e-guvernare (unul dintre cele mai importante programe în noua perioadă de finanțare este Digital Europe) • colaborări cu municipalități aflate în aproximativ același stadiu al dezvoltării digitale, pentru a eficientiza utilizarea resurselor (principiul <i>share&reuse</i>) • accesul la internet de pe dispozitive mobile este în creștere accentuată, ceea ce poate oferi o oportunitate de creare de la început a serviciilor	• legislația actuală neadaptată posibilităților oferite de e-guvernare • problemele financiare existente la nivelul administrației locale, în special în cazul în care creșterea economică nu va fi susținută sau fondurile vor fi direcționate către alte priorități (de pildă sănătate) • rezistența la schimbare din partea funcționarilor publici • lipsa interesului pentru un proces de administrație publică transparent și trasabil • lipsa corelării introducerii e-guvernării cu eficientizarea și adaptarea administrației publice (în special în ceea ce privește procesele interne) • securitatea aplicațiilor de e-guvernare, mai ales în cazul în care acestea vor fi folosite de un număr

online cu accesul mobil ca specificație de bază, înlesnind adopția acestora	din ce în ce mai mare de persoane și firme • un proces de comunicare ineficient în explicarea acestor noi servicii și ale transformărilor din cadrul administrației locale pe care le vor produce

Perspective strategice pentru sectorul IT și implementarea e-guvernării

Este evident că primăria comunei Apahida recunoaște oportunitățile oferite de digitalizare și a investit resurse (în limita posibilităților) în domeniul guvernării electronice. Noile servicii online implementate duc scorul primăriei la 51.25, ceea ce, dacă ar fi să comparăm cu media orașelor din România, o plasează peste media orașelor între sub 40 de mii de locuitori din România în ceea ce privește oferta de servicii *front-office* pentru cetățeni. Apahida obține și cel mai bun scor între comunele din jurul Cluj-Napoca analizate.

Probleme care persistă sunt în parte datorate contextului național. O serie de servicii integratoare care ar permite creșterea numărului și a sofisticării serviciilor online oferite la nivel local nu există sau sunt doar în stadiul de proiect (o identitate digitală, registre naționale autentice, colectarea de date standardizate, servicii de interconectare între diferitele instituții publice, etc.). În această situație, opțiunile de dezvoltare a propriului ecosistem local de aplicații sunt inerent limitate.

Luând aminte la exemple de succes din alte localități, atragerea unor firmele din domeniul IT și apoi încurajarea colaborării dintre acestea și companii din alte domenii economice poate duce la accelerarea inovării în sectoare dintre cele mai diverse. Sprijinirea revenirii în localitate forței de muncă calificată este de asemenea un pas esențial pentru construirea unui sector ITC viabil în Apahida.

Sectorul IT are un specific aparte, fiindcă poate aduce beneficii foarte mari raportat la numărul de angajați. O susținere din partea administrației pentru afirmarea localității ca o variantă viabilă pentru companiile ITC din Cluj-Napoca, un oraș în care costul vieții crește accelerat, ar putea fi o soluție care să aducă beneficii pe termen lung, mai ales că perioada prin care trecem a arătat fezabilitatea unor soluții *remote* de lucru în cadrul acestor companii. Este adevărat că un asemenea plan nu ar da rezultate imediate, dar poate fi o alternativă pe termen lung, mai ales dacă infrastructura digitală se dezvoltă într-un ritm accelerat.

În ceea ce privește e-guvernarea, aceasta ar trebui să ocupe un rol important în dezvoltarea capacității administrative (mai ales din perspectiva serviciilor online oferite și a utilizării bazelor de date pentru structurarea informațiilor disponibile), luând în considerare gradul relativ ridicat de conectare la internet a cetățenilor și migrarea către accesul mobil. Pentru acest lucru, câteva din lipsurile (cele mai multe cunoscute) în acest domeniu ar trebui remediate:

- Implementarea unui sistem GIS la nivel local;
- Implementarea unui sistem universal de management al documentelor în interiorul Primăriei;
- Interconectarea tuturor aplicațiilor și a bazelor de date din interiorul primăriei;
- Colectarea periodică a datelor legate de utilizarea serviciilor online oferite cetățenilor și companiilor și a gradului de satisfacție în utilizare;
- O campanie de marketing mai consistentă, menită să crească gradul de adopție și utilizare a serviciilor existente;
- Reluarea instruirilor și training-urilor dedicate funcționarilor, pentru creșterea nivelului de competență digitală și înțelegerea procesului de transformare digitală;
- Adaptarea site-ului pentru accesul de pe dispozitive mobile;
- Realizarea unui sistem de *single sign-on* pentru cetățeni și companii, inițial în relația cu primăria, cu posibilitatea extinderii către alte instituții publice locale sau descentralizate.

O altă măsură benefică, nu doar în implementarea e-guvernării, dar și în contextul susținerii sectorului ITC, ar fi accesul liber la seturi de date deschise, care nu doar ar îmbunătăți transparența actului administrativ, dar ar putea furniza materie primă pentru firmele de IT din județ pentru construirea de aplicații interesante și utile, mai ales în contextul în care orașul s-ar putea transforma într-un deschizător de drumuri la nivel județean în acest domeniu.

II. APAHIDA: PROFILUL STRATEGIC

Context strategic

Este foarte important să definim nu doar ce trebuie să facă Apahida în viitor, ci și ce nu trebuie să facă:

- Să nu se extindă necontrolat și irațional, ci să promoveze un model de dezvoltare armonios care să îmbine prosperitatea, calitatea vieții și atenție pentru comunitate;
- Să nu dezvolte un model de dezvoltare locală bazat pe lipsa de coerență și calitate (la nivel de planificare urbană, capacitate administrativă, cooperare comunitară);
- Să nu divizeze eforturile locale prin conflict, ci să stimuleze cooperarea, participarea și construcția unor ecosisteme funcționale în zonele relevante;
- Să nu urmărească obiective vagi și exagerate și să înțeleagă importanța pașilor mici și a unei abordări incrementale;
- Să nu piardă oportunități majore prin slaba conectare cu trendurile de dezvoltare de la nivelul municipiului Cluj-Napoca și Zonei Metropolitane

Concept strategic

(concept ce definește concentrat esența dezvoltării strategice)

Problema Apahidei nu este **dacă** va crește (apropierea ei de un pol de dezvoltare îi oferă șanse foarte bune) ci **cum** va crește: coerent sau haotic, pe baza unor strategii proprii sau la întâmplare, proactiv sau reactiv?

Conceptul strategic pentru Apahida este în mod evident **calitatea vieții**. Poziționarea geografică a localității, conectarea inevitabilă cu dezvoltarea municipiului Cluj-Napoca și fluxurile de populație/opportunități economice sunt direct corelate cu capacitatea Apahidei de a dezvolta o comunitate dinamică, cu indicatori de calitate a vieții crescuți. Acești indicatori diverși, de la calitatea infrastructurii la calitatea sistemului de educație sau sănătate, oportunitățile de petrecere a timpului liber, siguranța sau mediu vor defini în mod direct tipul de comunitate ce se va dezvolta aici. Creșterea calității vieții va permite o poziționare strategică inteligentă pentru viitor, ce va stimula fluxul de populație și oportunități economice într-un mod coerent și va permite construcția unei comunități atractive, prospere, capabile să ofere un mediu atractiv capitalului uman interesat. Indicatorii de calitate a vieții scăzuți înseamnă automat un nivel de dezvoltare scăzut, o evoluție haotică și imposibilitatea construcției unei comunități cu identitate și implicare civică. Calitatea vieții va defini în mod esențial profilul strategic al Apahidei pe termen mediu și lung.

Pericole strategice

(probleme care, lăsate nerezolvate, vor afecta strategic capacitatea de dezvoltare a comunei):

- Carențe la nivelul indicatorilor de calitate a vieții, ce pot descuraja menținerea/atragerea capitalului uman.
- Dezvoltarea inegală, dezechilibrată spațial ce promovează disparități majore între comunitățile (satele) componente.
- Dezvoltarea urbană necontrolată ce poate afecta atractivitatea comunității și dezvoltarea coerentă pe termen lung.
- Probleme în cooperarea locală, ce pot afecta forța comunității în ceea ce privește dezvoltarea strategică.
- Lipsa unei identități locale puternice.

Surse de avantaj competitiv

(elemente care pot oferi avantaj în fața altor comunități care pot reprezenta concurenți relevanți):

- O economie locală bine dezvoltată, cu o bază industrială puternică și posibilități multiple de evoluție în viitor
- Poziționarea geografică într-o zonă care oferă oportunități majore de dezvoltare datorită proximității unui centru urban aflat în dezvoltare
- Creșterea demografică și posibilul flux de capital uman de calitate
- Oportunități deosebite de dezvoltare spațială (pe baza unor abordări coerente)
- Capacitatea administrativă, capabilă să coreleze nivelul strategic cu cel tactic și operațional și să atragă resurse din afara comunității.

Viziune

Apahida va fi o comunitate conectată inteligent cu municipiul Cluj-Napoca și zona metropolitană, o comunitate activă și implicată, ce promovează dezvoltarea comunitară coerentă, cu o calitate crescută a vieții, cu identitate proprie, un grad ridicat de cooperare locală și o administrație profesionistă.

Factori strategici cheie

(factori care vor influența pe termen lung și structural evoluția comunității)

- **Calitatea vieții:** calitatea acestor indicatori va fi capabilă să definească în bună măsură succesul sau eșecul comunității pe termen mediu și lung. Atragerea de capital uman de calitate și dezvoltarea unei comunități în care îți face plăcere să trăiești depind în mod esențial de capacitatea de a dezvolta indicatori pozitivi de calitate a vieții.
- **Dezvoltarea comunitară coerentă:** capacitatea de a construi o comună ce se dezvoltă coerent, fără diferențe majore între diferitele comunități componente este esențială; de asemenea dezvoltarea unei identități proprii, bazată pe cooperare locală și implicare civică. Această dezvoltare presupune și capacitatea de a defini un model economic de dezvoltare care să utilizeze baza deja existentă și să o dezvolte de o maniera ce aduce prosperitate comunității.
- **Conectarea inteligentă cu municipiul și zona metropolitană.** Dincolo de ce poate face comunitatea în interiorul ei, poziționarea geografică o pune în mod direct în situația în care succesul este definit de capacitatea de a se conecta inteligent cu dezvoltarea municipiului Cluj-Napoca și cu zona metropolitană. Analiza și selectarea celor mai bune oportunități existente în acest teritoriu vor oferi surse de avantaj competitiv excelente. Această conectare se referă la toate nivelurile relevante: infrastructură, dezvoltare economică, capacitate administrativă, conectare internațională, oportunități de finanțare etc.

Direcții strategice de dezvoltare

Fiecare factor strategic cheie are, în mod evident, câteva direcții de dezvoltare strategică importante, precizate deja anterior. Pe lângă acestea, există și alte direcții esențiale:

1. Dezvoltare economică bazată pe un sector industrial performant, pe servicii intensive în cunoaștere și tehnologii avansate, în strânsă corelație funcțională cu dezvoltarea economică a Zonei Metropolitane Cluj.

Din punct de vedere economic, Apahida a crescut semnificativ în ultimii ani, creștere ce s-a produs și pe fondul relocării unor unități economice din municipiul Cluj-Napoca, în comuna Apahida, satele Apahida și Sânnicoară, cu precădere. Cel mai probabil, creșterea economică va continua, fiind în strânsă corelație cu dezvoltarea economică a Zonei Metropolitane Cluj, în special a municipiului Cluj-Napoca. Pe viitor, principala provocare a comunei este să se dezvolte economic și durabil, nu doar să crească economic. Pentru a se dezvolta economic înșă, comuna trebuie să susțină domeniile în dezvoltare (majoritatea din sectorul industriei prelucrătoare - industria construcțiilor metalice, fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie, fabricarea mobilei etc.) și a celor de perspectivă (fabricarea produselor din cauciuc și mase

plastice, restaurante și alte activități de servicii). În aceste domenii, trebuie stimulată utilizarea tehnologiilor de ultimă generație. Trebuie stimulate acele domenii cu un grad ridicat de inovație și care pot crea valoare adăugată, având un efect multiplicator asupra întregii economii locale.

Serviciile și sectorul construcțiilor s-au dezvoltat de asemenea în ultimii ani și vor continua trendul pe termen lung odată cu dezvoltarea economică a municipiului Cluj-Napoca. Comuna Apahida trebuie să sprijine însă dezvoltarea serviciilor intensive în cunoaștere și a celor bazate pe tehnologii avansate, cele capabile să atragă resursă umană calificată și să ofere venituri ridicate angajaților și antreprenorilor. Aceasta este una dintre premisele de bază pentru atragerea resursei umane calificate în Apahida (nu doar pentru locuințele mai ieftine, ci și pentru locurile de muncă bine plătite și oportunități de afaceri).

Baza logistică existentă în comună reprezintă de asemenea premisa dezvoltării domeniului transporturilor și depozitării, precum și a serviciilor de curierat.

În acest context, comuna Apahida trebuie să-și consolideze poziția și funcțiile economice pe care le are în cadrul Zonei Metropolitane Cluj, devenind una dintre cele mai dezvoltate comune din România.

2. Dezvoltare sustenabilă și coerentă a infrastructurii de transport, a utilităților publice și a spațiilor de locuit

Similar cu celelalte comune din primul inel al ZM Cluj, Apahida a cunoscut în ultimul deceniu un proces de dezvoltare accelerată dar și de transformare dintr-o comunitate rurală într-una periurbană, care îmbină tipare de locuire rurale (case individuale, unifamiliale, densitate redusă a locuirii) cu cele specifice mediului urban din România (locuințe colective, extinderea zonei construite în numeroase zone neafectate în trecut de dezvoltare, densități crescute în anumite zone care sunt extrem de atractive pentru construit). Acest proces de dezvoltare și extindere spațială a zonei construite a generat dificultăți pentru autoritățile locale care trebuie să ofere infrastructură adecvată de transport și utilități publice pe o suprafață din ce în ce mai întinsă și mai fragmentată. Acest lucru determină o presiune foarte mare asupra bugetelor locale și generează nemulțumiri în rândul rezidenților care s-au mutat în comuna Apahida recent. Sondajele de opinie în rândul cetățenilor desfășurate în cadrul diferitelor procese de planificare (de ex. SIDU Cluj-Napoca) au pus în evidență faptul că noii rezidenți așteaptă condiții de locuit, infrastructură de transport și utilități similare cu cele care există în municipiul Cluj-Napoca.

- Prevenirea / evitarea dezvoltării imobiliare haotice și a creării unor zone supra-aglomerate;
- Dezvoltarea rețelelor de utilități edilitare la nivelul comunei astfel încât să se asigure reducerea disparităților și să se asigure o calitate a vieții ridicată în toate comunitățile;

- Coordonare a documentelor de planificare și dezvoltare locală (strategie, PUG, PUZ, etc.) pentru asigurarea echilibrului și complementarității între zonele industrial-economice, cele agricole și spațiile de locuit sau servicii publice;

3. Conectarea inteligentă cu municipiul Cluj-Napoca și zona metropolitană Cluj

Dezvoltarea comunei Apahida nu poate fi imaginată și planificată decât în context metropolitan. Atractivitatea comunei, extrem de mare la nivelul ZM Cluj, este dată de conectarea fizică foarte bună, pe cale rutieră în principal, cu municipiul Cluj-Napoca, lucru ce permite o navetă destul de facilă pentru rezidenți precum și localizarea unor investiții în comună care au nevoie de acces la aeroport, la drumuri europene/naționale și la utilități. Apahida trebuie să valorifice însă în mod inteligent în viitor proximitatea față de municipiul Cluj-Napoca și conectivitatea foarte bună cu acesta. Se remarcă trei zone de interes prioritar care vor cunoaște sprijin politic și alocări de resurse substanțiale în următoarea perioadă la nivelul municipiului: (1) **transformarea digitală** (înțeleasă în cel mai larg sens, incluzând atât componenta soft de educație cât și cea hard de instrumente și tehnologii digitale), (2) **dezvoltare urbană și planificare teritorială** ; (3) **gubernanță democratică modernă** – înțeleasă ca modele și instrumente noi de guvernare care să facă față unor provocări sau probleme caracterizate de complexitate, incertitudine și interdependență și care să înglobeze valori democratice esențiale. *Cele trei zone sunt interdependente, gubernanța fiind instrumentul prin care această transformare poate fi pusă în aplicare.* Poziționarea "pro-activă" pe cele trei paliere este esențială pentru a asigura o alocare de resurse spre zonele de interes strategic și spre "problemele" care au influență structurală la nivelul comunei. Poziționarea "împotriva" acestor direcții majore va reduce semnificativ impactul pe termen lung a oricărei inițiative de dezvoltare strategică.

În acest context, calitatea vieții (un element central în dezvoltarea municipiului în ultimii zece ani) reprezintă un punct central în proiecția de viitor a comunei. Dacă comuna nu investește în creșterea calității vieții - petrecerea timpului liber în comună, infrastructură și servicii educaționale de calitate etc. riscă să devină o simplă comunitate dormitor pentru municipiul Cluj-Napoca. Conectarea inteligentă cu municipiul Cluj-Napoca înseamnă să valorifice proximitatea față de acesta dar în același timp să identifice modalități prin care să rețină rezidenții în comună pentru cât mai multe activități. Mai mult, Apahida se poate poziționa ca o comunitate care oferă servicii de agrement și petrecere a timpului liber pentru rezidenții urbani.

4. Dezvoltarea sistemului educațional în relație cu prioritățile strategice ale comunei.

Construcția educației de calitate la toate nivelurile reprezintă un element important pentru viitorul comunității. Ea trebuie legată însă de factori diverși, care să mențină tinerii educați conectați cu comuna. În caz contrar, ea va genera costuri/eforturi locale masive, dar va furniza o resursă umană de calitate înaltă altor comunități din România sau din străinătate.

5. Dezvoltare echilibrată și omogenă a serviciilor publice comunitare (sănătate, asistență socială, cultură, siguranță publică, recreere și petrecere a timpului liber) cu impact asupra calității vieții, în conformitate cu nevoile și prioritățile strategice ale comunei.

- Analiza, monitorizarea și îmbunătățirea continuă a indicatorilor de calitate a vieții la nivel local (de la infrastructură și utilități la acces la evenimente culturale și sportive, viață sănătoasă, sistem educațional și medical, etc.);
- Reducerea diferențelor în dezvoltare între sate/comunități în special la nivelul unor indicatori esențiali care țin de calitatea vieții
- Dezvoltarea calității sectorului medical și diversificarea ofertei de servicii medicale disponibile la nivel local
- Dezvoltarea și diversificarea oportunităților de participare la viața culturală pentru a crește consumul de servicii culturale în rândul locuitorilor comunei;
- Dezvoltarea și diversificarea oportunităților de relaxare și petrecere a timpului liber;
- Creșterea siguranței publice în comunitate și prevenirea infracționalității;
- Stimularea politicilor de incluziune socială și de integrare a comunităților defavorizate.
- Dezvoltarea unor politici de mediu coerente pentru prevenirea afectării calității vieții oamenilor și daunelor aduse mediului de activitățile antropice;

6. Creșterea capacității administrative și utilizarea tehnologiilor digitale pentru îmbunătățirea serviciilor publice și a comunicării cu cetățenii

Atât creșterea capacității administrative și a nivelului de digitalizare în cadrul primăriei Apahida, dar și îmbunătățirea comunicării cu cetățenii și companiile din localitate prin utilizarea noilor instrumente și platforme digitale sunt esențiale pentru creșterea calității vieții, sprijinirea dezvoltării economice și construirea unei identități comunitare coerente. Aceste schimbări sunt impulsionate și de schimbarea graduală a comunității, mai ales prin stabilirea în Apahida a unui număr din ce în ce mai mare de locuitori veniți din zone urbane (preponderent Cluj-Napoca), care aduc cu ei așteptările și cerințele unui oraș mare. O oportunitate legată de apropierea de Cluj-Napoca poate fi conectarea pe acest subiect cu orașul și reutilizarea, pe cât posibil, a soluțiilor digitale care au fost deja implementate și funcționează, ceea ce ar aduce cu sine și beneficiul interconectării mult mai ușoare a sistemelor într-un viitor nu foarte îndepărtat.

III. OBIECTIVE, DIRECȚII DE ACȚIUNE, ACȚIUNI ȘI MĂSURI

Această componentă a Strategiei de dezvoltare este o continuare a componentei anterioare, de profil strategic. Obiectivele, direcțiile și acțiunile orientative sunt corelate cu țintele, obiectivele și prioritățile, direcțiile de acțiune și acțiunile orientative europene, naționale, regionale (Planul pentru Dezvoltare Regională (PDR) Nord-Vest, Strategia Regională de specializare inteligentă) și metropolitane (SIDU Cluj-Napoca).

Această componentă are la bază un obiectiv transversal, planul strategic fiind completat cu obiective strategice și specifice (subsumate direcțiilor strategice identificate în componenta de profil strategic).

Obiectiv transversal

- **Intensificarea nivelului implicare, participare, responsabilizare a actorilor locali și dezvoltarea unor instrumente de cooperare;**

Obiective strategice

- 1. Dezvoltarea durabilă a economiei locale și creșterea gradului de competitivitate a acesteia prin creșterea gradului de tehnologizare a industriei locale, dezvoltarea serviciilor intensive în cunoaștere și a celor bazate pe tehnologii avansate, diversificare economică.**
- 2. Extinderea spațială controlată și planificată a diferitelor funcțiuni, în special a celei rezidențiale/de locuit, în acord cu infrastructura de transport și rețelele de utilități disponibile.**
- 3. Transformarea comunei Apahida dintr-o comunitate dormitor într-o comunitate care se dezvoltă în mod inteligent, profitând de proximitatea față de municipiul Cluj-Napoca și oferind rezidenților o calitate a vieții ridicată.**
- 4. Creșterea calității educației în unitățile școlare din Apahida și îmbunătățirea infrastructurii educaționale a comunei**
- 5. Îmbunătățirea serviciilor publice (sănătate, asistență socială, cultură, siguranță publică, recreere și petrecere a timpului liber) care influențează calitatea vieții la nivelul comunei**
- 6. Creșterea capacității administrative, a numărului și a calității serviciilor digitale oferite de primăria Apahida**
- 7. Creșterea intensității comunicării între primăria Apahida și cetățeni și adaptarea acesteia pentru platformele digitale folosite**
- 8. Reducerea poluării și îmbunătățirea continuă a calității aerului**
- 9. Îmbunătățirea continuă a sistemului de management al deșeurilor**

Direcție strategică

Dezvoltare economică bazată pe un sector industrial performant, pe servicii intensive în cunoaștere și tehnologii avansate, în strânsă corelație funcțională cu dezvoltarea economică a Zonei Metropolitane Cluj.

Din punct de vedere economic, Apahida a crescut semnificativ în ultimii ani, creștere ce s-a realizat și pe fondul relocării unor unități economice din municipiul Cluj-Napoca în comuna Apahida, satele Apahida și Sânnicoară cu precădere. Cel mai probabil, creșterea economică va continua, fiind în strânsă corelație cu dezvoltarea economică a Zonei Metropolitane Cluj, în special a municipiului Cluj-Napoca. Pe viitor, principala provocare a comunei este de a se dezvolta economic și durabil, nu doar de a crește din punct de vedere economic. Pentru reuși asta însă, trebuie sprijinite domeniile economice în dezvoltare (majoritatea din sectorul industriei prelucrătoare - industria construcțiilor metalice, fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie, fabricarea mobilei etc.) și cele de perspectivă (fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice, restaurante și alte activități de servicii). În aceste domenii trebuie stimulată utilizarea tehnologiilor de ultimă generație. Trebuie stimulate de asemenea, acele domenii cu un grad ridicat de inovație și care pot crea valoare adăugată, având un efect multiplicator asupra întregii economii locale.

Serviciile și sectorul construcțiilor s-au dezvoltat în ultimii ani și vor continua trendul odată cu dezvoltarea economică a municipiului Cluj-Napoca. Comuna Apahida trebuie să sprijine însă dezvoltarea serviciilor intensive în cunoaștere și a celor bazate pe tehnologii avansate, cele capabile să atragă resursă umană calificată și să ofere venituri ridicate angajaților și antreprenorilor. Aceasta este una dintre premisele de bază pentru atragerea resursei umane calificate în Apahida, nu doar pentru locuințele mai ieftine decât în Cluj-Napoca, ci și pentru locurile de muncă bine plătite și pentru oportunitățile de afaceri.

Baza logistică existentă în comună reprezintă premisa dezvoltării domeniului transporturilor și depozitării, precum și a serviciilor de curierat.

În acest context, comuna Apahida trebuie să-și consolideze poziția și funcțiile economice pe care le are în cadrul Zonei Metropolitane Cluj, devenind una dintre cele mai dezvoltate comune din România.

Obiectiv strategic

1. DEZVOLTAREA DURABILĂ A ECONOMIEI LOCALE ȘI CREȘTEREA GRADULUI DE COMPETITIVITATE A ACESTEIA prin creșterea gradului de tehnologizare a industriei locale, dezvoltarea serviciilor intensive în cunoaștere și a celor bazate pe tehnologii avansate, diversificare economică.

Acest obiectiv se corelează cu viziunea de dezvoltare a Zonei Metropolitane Cluj din Strategia integrată de dezvoltare urbană a zonei metropolitane Cluj pe perioada 2021-2030, în special cu cea coordonată care proiectează "orașul și zona metropolitană ca ecosistem de inovare și antreprenoriat". De asemenea, acest obiectiv se corelează cu obiectivul specific nr. 2 și măsurile aferente din strategia Zonei Metropolitane Cluj pentru perioada 2021 – 2030,

obiectiv ce vizează ”încurajarea trecerii la o economie metropolitană competitivă la nivel global, bazată pe un ecosistem solid de inovare și antreprenariat, respectiv pe digitalizare și forță de muncă pregătită pentru provocările viitorului, care să se concretizeze într-o creștere a PIB de 50% până în anul 2030”.

Principalul motor al economiei locale este industria prelucrătoare. Majoritatea domeniilor industriale care concentrează un număr semnificativ de salariați și generează cea mai mare parte a cifrei de afaceri a comunei Apahida sunt însă domenii mediu și slab tehnologizate. Pentru creșterea durabilității și competitivității industriei locale este necesară dezvoltarea domeniilor industriale mediu și înalt tehnologizate, precum fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice și fabricarea echipamentelor electrice și alte domenii industriale mediu și înalt tehnologizate.

În cazul serviciilor, deși acestea au o pondere mai scăzută în economia locală, trebuie accelerat trendul de creștere a celor intensive în cunoaștere (activități juridice și de contabilitate, management și de consultanță în management, arhitectură și inginerie, testări și analiză tehnică, publicitate și activități de studiere a pieței, activități profesionale, științifice și tehnice, învățământ, sănătatea umană, creație și interpretare artistică, activități ale bibliotecilor, arhivelor, muzeelor și alte activități culturale, activități sportive, recreative și distractive) și a celor bazate pe tehnologii avansate (producție cinematografică, video și de programe de televiziune; înregistrări audio și activități de editare muzicală, telecomunicații, servicii în tehnologia informației, servicii informatice). Acest servicii dețin o pondere însemnată în economia municipiului Cluj-Napoca, însă proximitatea față de municipiu, îmbunătățirea mobilității în Zona Metropolitană Cluj, logistica deja existentă și creșterea calității vieții în comuna Apahida pot facilita relocarea sau extinderea unor unități economice din municipiu, în comuna Apahida.

Trendul ascendent al sectorului construcțiilor va continua în contextul proximității de Cluj-Napoca și a prețurilor ridicate la terenuri locuințe în municipiu, firmele și profesioniștii din domeniu având numeroase oportunități de dezvoltare în Apahida.

Administrația publică locală a comunei Apahida (Consiliul Local și Primăria Comunei Apahida), prin prisma sferei de atribuții și a resurselor umane și financiare pe care le are, nu poate desfășura activități economice și nu se poate implica direct în economia locală. Administrația publică locală poate doar stimula ori facilita dezvoltarea economică, iar pentru a reuși, principala condiție este colaborarea cu agenții economici, antreprenorii, unitățile de învățământ și cele de cercetare, asociațiile patronatelor și alte asociații de profil din Zona Metropolitană Cluj. În acest sens, administrația publică locală a comunei Apahida își poate asuma obiective ce vizează dezvoltarea economică locală doar din perspectiva de facilitator și inițiator care coagulează resursele și actorii de la nivel local pentru a acționa în direcția de dezvoltare dorită.

O condiție de bază pentru stimularea dezvoltării economiei locale este ca administrația publică locală să creeze condițiile necesare pentru dezvoltarea economiei locale și a mediului de afaceri, respectiv pentru atragerea investitorilor și stimularea antreprenoriatului, și anume dezvoltarea infrastructurii locale de bază: rețele de utilități publice (apă, canalizare, gaz,

curent electric, internet), drumuri locale modernizate. O altă condiție importantă pentru dezvoltarea durabilă a economiei locale este atragerea resursei umane calificate. Dar pentru a reuși asta, creșterea indicatorilor ce țin de calitatea vieții, trebuie să fie prima prioritate a administrației publice locale.

Obiective specifice

1.1. Dezvoltarea industriei mediu și înalt tehnologizate, respectiv creșterea până la 16% a ponderii salariaților și până la 18% a cifrei de afaceri în industria înalt și mediu tehnologizată până în 2027. (Ponderile se referă la totalul salariaților și cifrei de afaceri din industria prelucrătoare).

1.2. Dezvoltarea serviciilor intensive în cunoaștere și a celor bazate pe tehnologii avansate, astfel încât acestea să genereze minim 20% din cifra de afaceri din sectorul serviciilor și să concentreze minim 30% din numărul total de salariați din sector până în 2027.

1.3. Păstrarea ritmului de creștere a economiei din perioada 2014 – 2020 și a gradului de diversificare economică peste 0,70 (Indice Hachman) până în 2027.

1.4. Creșterea densității antreprenoriale de la 49,7/1000 de locuitori în 2020, la 56 firme/1000 de locuitori în 2027.

Direcții de acțiune

1.1. Sprijinirea inovării și implementării tehnologiilor de ultimă generație de către mediul de afaceri

Acțiuni orientative:

- Sprijinirea investițiilor de modernizare tehnologică și activităților de inovare ale IMM-urilor în domeniile de specializare inteligentă și alte domenii care au contribuție substanțială la creșterea economiei locale;
- Sprijinirea dezvoltării structurilor colaborative de management al inovării (de tipul rețele, consorții de inovare/hub-uri de inovare/DIH/centre de resurse/clustere) la nivelul local sau metropolitan;
- Sprijinirea firmelor inovatoare existente și a firmelor cu potențial mare de creștere;
- Sprijinirea activităților de cercetare industrială și/sau dezvoltare experimentală;
- Facilitarea serviciilor de transfer tehnologic, inclusiv prin dezvoltarea unor noi tipuri de servicii de transfer tehnologic corelate cu nevoile mediului de afaceri, consultanță specializată în afaceri sau investiții pentru implementarea unui rezultat al cercetării-inovării în parteneriat între IMM-uri și ITT;
- Sprijinirea dezvoltării serviciilor-suport pentru sistemul antreprenorial local, cu precădere în domeniile de specializare inteligentă;
- Facilitarea digitalizării microîntreprinderilor și IMM-urilor;

- Acordarea de facilități fiscale la plata taxelor și impozitelor locale, prin scheme locale de minimis (de ex. clădiri de birouri "verzi", firme găzduite în parcuri/zone industriale etc.);
- Facilitarea implementării de către companii a unor activități care au caracter inovativ pentru demonstrarea și verificarea unor concepte privind produse, servicii, procese;
- Sprijinirea programelor de formare și specializare a personalului din companii pentru utilizarea noilor tehnologii de producție, achiziționarea de competențe digitale și competențe în domeniile de specializare inteligentă.

1.2. Sprijinirea ariilor de competitivitate ale economiei locale.

Acțiuni orientative:

- Sprijinirea dezvoltării domeniilor competitive economic și cu un număr însemnat de salariați, precum: construcții de clădiri, fabricarea de mobilă, activități de peisagistică și servicii pentru clădiri, fabricarea altor produse din minerale nemetalice, fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice, fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a., industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații, fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie, lucrări speciale de construcții, tipărire și reproducerea pe suporturi a înregistrărilor;
- Sprijinirea dezvoltării inițiativelor private în domeniul culturii și al industriilor creative (dezvoltarea competențelor antreprenoriale ale resursei umane din aceste domenii, promovare națională și internațională, incubatoare de industrii creative / culturale);
- Sprijinirea dezvoltării domeniului ITC prin cooperare cu clusterelor de specialitate (sprijin pentru dezvoltarea acestora), atragerea de resursă umană și de investitori relevanți în acest domeniu, sprijinirea organizării unor evenimente specializate (conferințe, simpozioane, târguri, etc.).

1.3. Sprijinirea dezvoltării industriei locale competitive și facilitarea atragerii de investitori și domenii industriale de perspectivă

Acțiuni orientative:

- Dezvoltarea și extinderea infrastructurii locale de sprijinire a afacerilor: parcuri industriale / zone industriale, platforme logistice (inclusiv pentru produse agro-alimentare etc.);
- Sprijinirea dezvoltării activității întreprinderilor existente în sectorul industrial și atragerea de noi investiții și investitori;
- Facilitarea cooperării unităților economice din domeniul industriei cu unitățile locale de învățământ preuniversitar și cu universitățile din municipiul Cluj-Napoca.

1.4. Sprijinirea dezvoltării ecosistemului antreprenorial și a microîntreprinderilor și IMM-urilor locale prin facilitarea extinderii și diversificării infrastructurii locale de afaceri,

susținerea structurilor de sprijinire a afacerilor și dezvoltarea rețelelor de cooperare economică.

Acțiuni orientative:

- Sprijin pentru infrastructura de suport a afacerilor și structurilor asociative (clustere, incubatoare de afaceri, acceleratoare, centre de afaceri, spații de co-working etc.) și a altor structuri și rețele de cooperare și promovare economică;
- Facilitarea accesului IMM-urilor la accesarea de instrumente financiare diversificate și complementare;
- Sprijinirea programelor de dezvoltare a capacității antreprenoriale;
- Sprijinirea investițiilor în creșterea calității resursei umane a întreprinderilor locale;
- Promovarea producătorilor, producției și creației locale;
- Promovarea inițiativelor, mărcilor, producătorilor și comunităților la nivel local și metropolitan;
- Sprijinirea organizării de evenimente specializate (conferințe, simpozioane, târguri, etc.).

Direcție strategică

Dezvoltarea sustenabilă și coerentă a infrastructurii de transport, a utilităților publice și a spațiilor de locuit.

Similar cu celelalte comune din primul inel al ZM Cluj, Apahida a cunoscut în ultimul deceniu un proces de dezvoltare accelerată dar și de transformare dintr-o comunitate rurală într-una periurbană, care îmbină tipare de locuire rurale (case individuale, unifamiliale, densitate redusă a locuirii) cu cele specifice mediului urban din România (locuințe colective, extinderea zonei construite în numeroase zone neafectate în trecut de dezvoltare, densități crescute în anumite zone care sunt extrem de atractive pentru construit). Acest proces de dezvoltare și extindere spațială a zonei construite a generat dificultăți pentru autoritățile locale care trebuie să ofere infrastructură adecvată de transport și utilități publice pe o suprafață din ce în ce mai întinsă și mai fragmentată. Acest lucru determină o presiune foarte mare asupra bugetelor locale și generează nemulțumiri în rândul rezidenților care s-au mutat în comuna Apahida recent. Sondajele de opinie în rândul cetățenilor desfășurate în cadrul diferitelor procese de planificare (de ex. SIDU Cluj-Napoca) au pus în evidență faptul că noii rezidenți așteaptă condiții de locuit, infrastructură de transport și utilități similare cu cele care există în municipiul Cluj-Napoca.

Obiectiv strategic

2. EXTINDEREA SPAȚIALĂ CONTROLATĂ ȘI PLANIFICATĂ a diferitelor funcțiuni, în special a celei rezidențiale/de locuit, în acord cu infrastructura de transport și rețelele de utilități disponibile.

Fenomenul de dispersie urbană caracterizează dezvoltarea spațială a multor aglomerații urbane de pe plan internațional. Comunitățile rurale din jurul orașelor devin atractive pentru locuitorii urbani în căutare de terenuri mai ieftine dar și de condiții de viață și locuire specifice mediului rural – densități mai mici, apropierea de natură, lipsa congestiei etc. acest proces de extindere a orașelor înspre mediul rural generează numeroase probleme deoarece comunitățile rurale nu sunt pregătite să gestioneze extinderea. În aceste condiții dezvoltarea rezidențială și comercială are loc în mod ad-hoc, neplanificat, uneori chiar cu încălcarea unor prevederi ce țin de urbanism și disciplina în construcții. Se ajunge la o fragmentare spațială a teritoriului localităților iar pentru autoritățile locale este greu să asigure acces la infrastructură și utilități în condițiile acestei fragmentări. Comuna Apahida nu își dorește să limiteze dezvoltarea, venirea de noi rezidenți și investitori. Își propune însă să direcționeze noile construcții către zone care sunt sau urmează să fie deservite de utilități. De asemenea își propune ca prin dirijarea dezvoltării către anumite zone să poată păstra anumite zone verzi, nedezvoltate sau cu densități reduse, specifice mediului rural.

Obiective specifice

2.1. Creșterea controlată a suprafeței intravilanului în acord cu creșterea populației și capacitatea de a oferi infrastructură de transport și utilități. Până în 2027 primăria va identifica și facilita construcția de imobile pentru locuire colectivă în maxim 4 zone bine delimitate și deservite de utilități (clustere urbane dense); va elabora și solicita dezvoltatorilor imobiliari o taxă pe urbanism (de ex. construire parc, creșă sau alte facilități) pentru proiecte de mare anvergură; va urmări creșterea cu 10% a satisfacției rezidenților vizavi de locuire în comuna Apahida; va crea/amenaja spații publice pentru petrecerea timpului liber în localitățile componente (minim 5 astfel de spații în minim 3 localități componente).

2.2. Extinderea și modernizarea rețelelor de utilități publice în toate comunele componente ale comunei Apahida. Până la finalul anului 2027 vor fi implementate: minim 1 proiect modernizare iluminat public cu acoperire a cel puțin 2 localități componente; creșterea cu 5 km a lungimii simple a rețelei de distribuție a apei potabile și cu 3% a populației conectate la sistemul de distribuție a apei potabile; creșterea cu 10 km a lungimii simple a rețelei de canalizare și cu 10% a gradului de conectare la rețea; scăderea cu 3% a ponderii gospodăriilor neracordate la rețeaua de energie electrică în Câmpenești și cu 1% în Dezmir.

2.3. Încurajarea mobilității alternative în interiorul comunei și a localităților componente prin construirea de infrastructură velo în sate și îmbunătățirea calității transportului în comun. Până în 2027 se vor construi minim 5 km de piste de bicicletă în minim 2 localități componente ale comunei Apahida. De asemenea va fi implementat minim 1 proiect care vizează modernizarea stațiilor și a sistemului de afișaj și va fi implementat sistemul de e-ticketing pentru autobuze.

2.4. Îmbunătățirea aspectului estetic al zonei centrale, a spațiilor publice din zona centrală și dezvoltarea unei identități a comunei plecând de la zona centrală prin derularea unor proiecte de idee cu participare comunitară. Până în 2027 se preconizează implementarea a minim o intervenție/proiect care vizează creșterea calității spațiilor publice și a infrastructurii din zona centrală a comunei și desfășurarea a minim 2 activități cu participarea societății civile în vederea de generare de idei/soluții pentru dezvoltarea zonei centrale.

Direcții de acțiune

2.1. Combaterea dezvoltării/extinderii urbane haotice și neplanificate

Acțiuni orientative:

- Identificarea zonelor înspre care se dorește extinderea comunei, planificarea transparentă și realistă a zonelor în care se va permite construirea în acord cu infrastructura și rețelele de infrastructură disponibile.
- Comunicare activă cu potențialii dezvoltatori și investitori a zonelor care vor fi disponibile pentru dezvoltare. Oferirea de facilități pentru a încuraja această dezvoltare controlată (proces mai rapid de autorizare pentru construire de ex.)
- Limitarea dezvoltării de imobile pentru locuire colectivă la câteva zone din comună prin crearea de clustere urbane dense.

- Crearea de spații publice precum parcuri și direcționarea unor funcțiuni precum magazine, bănci etc. în aceste cluster.
- "Penalizarea" construirii în afara zonelor prioritizate de primărie prin perceperea unor așa numite taxe de urbanism care să suplinească dotările lipsă.
- Construirea de locuințe pentru anumite grupuri cu nevoi specifice – tineri, specialiști etc.
- Dezvoltare PUG și PUZ-uri în acord cu tendințele mai generale de extindere identificate la nivel de zonă metropolitană (PATJ Cluj, SIDU Cluj-Napoca).
- Dezvoltarea unor documente de lucru sectoriale precum o politică publică a locuirii, printr-un proces larg de consultare cu toate grupurile interesate din comunitate.

2.2. Creșterea calității locuirii și a satisfacției rezidenților prin construirea și modernizarea rețelelor de utilități

Acțiuni orientative:

- Extinderea rețelelor de canalizare menajeră și alimentare cu apă către zone nou construite și/sau nedeservite în prezent; reabilitarea rețelelor existente de canalizare menajeră și alimentare cu apă în vederea furnizării unor servicii de calitate
- Reabilitarea și extinderea rețelei de canalizare pluvială; această acțiune trebuie să se deruleze în paralel cu investițiile noi ce vizează rețelele de apă și canalizare menajeră, precum și reabilitarea rețelei de drumuri locale;
- Modernizarea rețelei de iluminat stradal/public și extinderea ei în zonele de locuit încă nedeservite în vederea creșterii siguranței și confortului rezidenților; modernizare iluminat festiv și al unor obiective din zona centrală.
- Extinderea rețelei de furnizare a energiei electrice și a gradului de conectare în anumite localități ale comunei Apahida.
- Explorarea posibilităților de cadastrare a rețelelor tehnico-utilitate. Utilizarea unor tehnologii precum GIS în acest sens.

2.3. Creșterea conectivității între localitățile comunei Apahida prin încurajarea mobilității alternative (velo). Încurajarea utilizării transportului în comun ca modalitate de navetă și conectare cu municipiul Cluj-Napoca.

Acțiuni orientative:

- Identificarea unor trasee care pot fi folosite pentru dezvoltarea infrastructurii velo. Conectarea acestor trasee astfel încât să acopere principalele destinații din localitățile componente.
- Popularizarea acestor trasee velo la nivelul ZM Cluj pentru a fi folosite pentru activități de recreere de cei care nu locuiesc în comuna Apahida.

- Dezvoltarea de zone de parcare pentru biciclete la instituțiile publice din comună precum și la magazine, farmacii, bănci astfel încât bicicleta să poată fi folosită nu doar ocazional ci pentru majoritatea călătoriilor în comună.
- Creșterea confortului celor care utilizează transportul în comun prin oferirea unor beneficii identice cu cele din municipiului-Napoca – e-ticketing, afișaj în stații, stații cu acoperiș și mobilier urban etc.
- Realizarea unui parteneriat cu agenții economici și alți angajatori din comună care să ofere diferite stimulente angajaților care utilizează transportul în comun pentru a ajunge la locul de muncă.

2.4. Crearea unei zone centrale vibrante, în acord cu valorile și preferințele comunității locale.

Acțiuni orientative:

- Realizarea unor proiecte de mici dimensiuni, inclusiv ca parte a unui proces de bugetare participativă, cu participarea rezidenților și a societății civile, în vederea identificării unor preferințe și standarde de estetică care să se regăsească în zona centrală.
- Renovarea/reabilitarea clădirilor publice și a spațiilor publice prin integrarea feedback-ului rezultat din consultările publice.
- Dezvoltarea unui brand pentru comună, care să integreze și modul în care ar trebui să arate zona centrală.
- Sprijinirea derulării unor activități de petrecere a timpului liber și/sau culturale în anumite spații publice din zona centrală.
- Modernizarea trotuarelor, a străzilor, a iluminatului public din zona centrală precum și dotarea unor spații publice cu mobilier urban (bănci, cișmele, aparate de fitness etc.) astfel încât să crească dorința locuitorilor de a petrece timp în zona centrală.
- Identificarea unor locații care pot găzdui evenimente comunitare și facilitarea organizării de astfel de evenimente, în parteneriat și/sau la inițiativa societății civile/rezidenților.
- Dezvoltarea, posibil în parteneriat cu Consiliul Județean Cluj, a unui ghid de estetică și standarde aplicabile zonelor construite pentru întreaga comună dar și pentru zona centrală.

Direcție strategică

Conectarea inteligentă cu municipiul Cluj-Napoca și zona metropolitană Cluj

Dezvoltarea comunei Apahida nu poate fi imaginată și planificată decât în context metropolitan. Atractivitatea comunei, extrem de mare la nivelul ZM Cluj, este dată de conectarea fizică foarte bună, pe cale rutieră în principal, cu municipiul Cluj-Napoca, lucru ce permite o navetă destul de facilă pentru rezidenți precum și localizarea unor investiții în comună care au nevoie de acces la aeroport, la drumuri europene/naționale și la utilități. Apahida trebuie să valorifice însă în mod inteligent în viitor proximitatea față de municipiul Cluj-Napoca și conectivitatea foarte bună cu acesta. Dacă Apahida nu investește în creșterea calității vieții - petrecerea timpului liber în comună, infrastructură și servicii educaționale de calitate etc. riscă să devină o simplă comunitate dormitor pentru municipiul Cluj-Napoca. Conectarea inteligentă cu municipiul Cluj-Napoca înseamnă să valorifice proximitatea față de acesta dar în același timp să identifice modalități prin care să rețină rezidenții în comună pentru cât mai multe activități. Mai mult, Apahida se poate poziționa ca o comunitate care oferă servicii de agrement și petrecere a timpului liber pentru rezidenții urbani.

Obiectiv strategic

3. TRANSFORMAREA COMUNEI APAHIDA DINTR-O COMUNITATE DORMITOR ÎNTR-O COMUNITATE CARE SE DEZVOLTĂ ÎN MOD INTELIGENT, PROFITÂND DE PROXIMITATEA FAȚĂ DE MUNICIPIUL CLUJ-NAPOCA ȘI OFERIND REZIDENȚILOR O CALITATE A VIEȚII RIDICATĂ.

Obiective specifice

3.1. Creșterea conectivității fizice cu municipiul Cluj-Napoca prin realizarea unor proiecte de infrastructură de transport – rutieră, feroviară și velo. Până la finalul anului 2027 se dorește ca următoarele proiecte să obțină toate aprobările necesare, inclusiv alocarea financiară și/sau să fie inițiată implementarea lor propriu-zisă: Centura Metropolitană TR35 și drumurile adiacente, trenul metropolitan, Culoarul de mobilitate urbană verde-albastru – Someș.

3.2. Întărirea cooperării cu ZM Cluj și cu membrii acesteia prin realizarea de proiecte comune. Până la finalul anului 2027 trebuie să existe minim 3 proiecte inițiate și/sau derulate, dintre care unul să presupună construcția de infrastructură, în context metropolitan.

3.3. Poziționarea comunei Apahida în cadrul ZM Cluj ca o comunitate care oferă oportunități de petrecere a timpului liber pentru rezidenții din municipiul Cluj-Napoca și alte comunități rurale ale județului Cluj. Minim 2 proiecte care presupun construirea de infrastructură de petrecere a timpului liber și minim 1 eveniment/an cu participarea și a rezidenților de la nivelul ZM Cluj.

Direcții de acțiune

3.1. Dezvoltarea infrastructurii de transport care asigură conectarea cu municipiul Cluj-Napoca precum și îmbunătățirea infrastructurii rutiere în interiorul comunei Apahida

Acțiuni orientative:

- Continuarea cooperării cu ZM Cluj pentru realizarea proiectului trenului metropolitan.
- Asfaltarea unor drumuri în interiorul localităților componente ale comunei Apahida; modernizarea unor drumuri existente și lărgirea lor; construirea unor drumuri de legătură între localitățile componente.
- Pentru acțiunile descrise mai sus se urmărește concretizarea lor în proiecte pentru care se poate obține finanțare.
- Organizarea de evenimente pentru publicul larg prin care să se popularizeze proiectul Culoarul de mobilitate urbană verde-albastru – Someș.

3.2. Dezvoltarea de acțiuni și proiecte în cadrul ZM Cluj, ca modalitate de creștere a încrederii între parteneri și trecerea de la relații strict de competiție la relații de cooperare între comunitățile din ZM Cluj

- Oferirea de către ZM Cluj de asistență și suport comunei Apahida în procesul de scriere și aplicare pentru diferite finanțări și proiecte.
- Conectarea permanentă cu celelalte comune din primul inel al ZM Cluj în vederea unui schimb de know-how legat de problemele comune cu care se confruntă. Diseminarea unor bune practici.
- Identificarea de către ZM Cluj a unor proiecte simbolice, de mică anvergură și cu buget mic, care să presupună cooperarea mai multor comune. Aceste proiecte pot fi alocate prin competiție sau printr-un proces al cărui rol este acela de învățare vizavi de procese și practici colaborative și construire a încrederii între parteneri.
- Dezvoltarea de către ZM Cluj

3.3. Transformarea comunei Apahida într-o comunitate atractivă atât pentru rezidenții săi cât și pentru cei din întreaga ZM Cluj

Acțiuni orientative:

- Identificarea în localitățile componente a unor zone propice pentru a fi amenajate pentru activități de petrecere a timpului liber. Zonele identificate ar fi ideal să fie accesibile în viitor cu transportul în comun sau cu cel non-motorizat.
- Organizarea unor competiții de idei pentru soluții de amenajare a acestor spații cu participarea comunității.
- Organizarea cu regularitate a unor evenimente publice și/sau culturale. Integrarea industriilor creative în aceste evenimente.

Direcție strategică

Dezvoltarea sistemului educațional în relație cu prioritățile strategice ale comunei.

Existența unui sistem educațional performant, capabil să prevadă evoluția pieței și să pregătească resursa umană calificată pentru această evoluție și pentru nevoile locale și regionale reprezintă premisa fundamentală a dezvoltării durabile a comunei. Existența resursei umane calificate reprezintă cel mai important factor pentru atragerea investitorilor. De asemenea, resursa umană educată este o condiție de bază pentru dezvoltarea antreprenoriatului, inițiativa antreprenorială fiind apanajul celor educați și experimentați în diversele domenii economice. Construcția educației de calitate la toate nivelurile reprezintă un element important pentru viitorul comunității. Ea trebuie legată însă de factori diverși, care să mențină tinerii educați conectați cu comuna. În caz contrar, ea va genera costuri/eforturi locale masive, dar va furniza o resursă umană de calitate înaltă altor comunități urbane din România sau din străinătate. Sistemul educațional local necesită investiții continue atât în baza materială, cât și în resursa umană. Cadrele didactice trebuie pregătite pentru a utiliza noile metode de predare și învățare, făcând din actul de învățare unul atractiv și util pentru elevi.

Obiectiv strategic

4. CREȘTEREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI ÎN UNITĂȚILE ȘCOLARE DIN APAHIDA ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII EDUCAȚIONALE A COMUNEI

Obiective specifice

- 4.1. Extinderea școlii Apahida** - 9 săli de clasă în plus. (proiectul este în etapa de finalizare de depunere a documentelor pentru finanțare de la MDLPA)
- 4.2. Construire grădiniță în Apahida** - zona fostei clădiri APIA
- 4.3. Finalizarea lucrărilor de extindere a școlii Sânnicoară** cu clasele 1-8.
- 4.4. Construcție creșă Dezmir** cu 3 grupe.
- 4.5. Demolarea clădirii actuale din Dezmir** (în care funcționează o grădiniță și școala cu clasele 1-4) și **construirea unui nou complex educațional unitar școală-grădiniță**. În funcție de finanțare se va opta pentru abordare unitară sau în etape: prima grădinița, ulterior școala.
- 4.6. Finalizarea unei grădinițe noi în Corpadea** (proiect care a fost blocat mai mulți ani din cauza unor litigii cu terenul). Se estimează operaționalizarea ei în 2023.
- 4.7. Redeschiderea grădiniței din Pata**, în clădirea existentă, în anul 2023.

Acțiuni orientative:

- Renovarea în timp a tuturor spațiilor educaționale din comună și construirea altora noi pentru a face față atât cererii de locuri noi în grădinițe și școli, cât și nevoilor de modernizare și digitalizare a educației;
- Renovarea unor spații sau crearea unor spații noi destinate activităților extrașcolare;
- Stimularea mediului privat în construirea de unități educative (grădinițe, școli, centre pentru after school etc);
- Creșterea calității și funcționalității infrastructurii, echipamentelor și dotărilor tuturor unităților de învățământ;
- Crearea unui centru educațional complet (creșă-grădiniță-școală) în fiecare localitate;
- Creșterea continuă a calității actului educațional și a nivelului de adaptare a acestuia la cerințele pieței prin:
 - Facilitarea/sprijinirea parteneriatului între unitățile de învățământ, agenți economici/angajatori și ONG-uri;
 - Facilitarea creșterii gradului de promovabilitate la evaluările naționale (capacitate);
 - Derularea/sprijinirea unor proiecte de formare și calificare profesională a populației și reconversie profesională;
 - Sprijinirea programelor de tip after-school;
 - Sprijinirea programelor de formare-perfecționare pentru personalul didactic, inclusiv în domeniul IT;
 - Facilitarea accesului la educație a persoanelor din categoriile vulnerabile;
 - Sprijinirea programelor de educație pe tot parcursul vieții oferite de actori publici și privați sau în parteneriat, ca formă de adaptare la realitățile unei economii și societăți în permanentă schimbare;
 - Programe de practică și internship organizate de Primăria Apahida în parteneriat cu facultăți și școli din Cluj-Napoca;
 - Organizarea de evenimente interactive (de tip panel de experți) de informare privind oportunitățile de carieră pentru elevii din școlile orașului, cu participarea unor antreprenori locali, psihologi, consilieri în carieră, alumni;
 - Stimularea de către primărie și consiliul local a performanțelor elevilor și profesorilor prin burse de performanță;
 - Oferirea de servicii (în școlile din comună) de consiliere școlară în alegerea carierei;
 - Oferirea de transport public gratuit pentru toți elevii;
 - Parteneriate cu firme sau ONG-uri pentru oferirea unor activități extracurriculare (sportive, educative, civice etc);
 - Organizarea unor competiții școlare intra și inter comunale;
 - Oferirea (în parteneriat cu inițiative private) de cursuri de pregătire suplimentară pentru evaluările naționale;
 - Crearea de parteneriate cu școlile din Cluj-Napoca pentru schimburi de experiență.

Direcție strategică

Dezvoltare echilibrată și omogenă a serviciilor publice comunitare (sănătate, asistență socială, cultură, siguranță publică, recreere și petrecere a timpului liber) cu impact asupra calității vieții, în conformitate cu nevoile și prioritățile strategice ale comunei.

Creșterea calității vieții în comunitate poate fi realizată doar prin îmbunătățirea unui set larg de servicii publice și elemente care pot fi măsurate atât obiectiv (existența locurilor de muncă, nivelul veniturilor, situația utilităților publice, oferta de servicii educaționale, de sănătate sau asistență socială, etc.), cât și subiectiv, pe baza percepției locuitorilor (privind accesul și calitatea serviciilor publice, siguranța, petrecerea timpului liber, recreere, etc). Corelarea permanentă a indicatorilor de calitate a vieții între satele componente ale comunei este importantă pentru evitarea unor disparități care să afecteze negativ dezvoltarea pe termen lung.

Calitatea ridicată a vieții presupune existența unor servicii de sănătate, educaționale, de asistență socială de calitate, a unei administrații locale eficiente și transparente, care valorifică avantajele guvernancei participative, o viață culturală bogată, sentiment de siguranță al comunității, posibilități diverse de petrecere a timpului liber și recreere. Creșterea calității vieții reprezintă condiția de bază în păstrarea resursei umane educate și atragerea de resursă umană calificată, dar aceasta trebuie realizată în multiplele comunități care compun comuna, nu doar în centrul administrativ al acesteia sau într-un număr limitat de sate.

Obiectiv strategic

5. ÎMBUNĂTĂȚIREA SERVICIILOR PUBLICE (SĂNĂTATE, ASISTENȚĂ SOCIALĂ, CULTURĂ, SIGURANȚĂ PUBLICĂ, RECREERE ȘI PETRECERE A TIMPULUI LIBER) CARE INFLUENȚEAZĂ CALITATEA VIEȚII LA NIVELUL COMUNEI

Calitatea serviciilor publice este esențială pentru retenția, atracția și diversificarea resursei umane și permite inițierea unui proces auto-sustenabil de dezvoltare - creșterea semnificativă a acestor indicatori reține resursa umană de calitate în comunitate, atrage resursă umană de calitate din exterior (care caută oportunități alternative de dezvoltare în afara urbanului mare sau a altor comunități rurale supra-încălzite) și oferă un mix atractiv pentru potențiali investitori din afara comunității.

Calitatea ridicată a vieții face referire la posibilitatea locuitorilor de a se bucura de oportunitățile (economice, sociale, culturale, recreative) oferite în comunitate într-un mod sustenabil. Un element esențial în transformarea comunității ține de valorificarea potențialului cultural existent și oferirea de oportunități cât mai diverse care să răspundă nevoilor unei resurse umane educate, diverse din punct de vedere demografic și cu o mobilitate ridicată.

Obiective specifice

5.1. Creșterea calității, funcționalității și accesibilității infrastructurii de sănătate la nivelul comunei prin reabilitarea și modernizarea infrastructurii existente și/sau atragerea unor servicii noi până în 2030;

5.2. Creșterea calității, funcționalității și accesibilității infrastructurii de serviciilor sociale până în 2030;

5.3. Dezvoltarea oportunităților și facilităților de petrecere a timpului liber, agrement și relaxare în comună până în 2030;

5.4. Îmbunătățirea nivelului de siguranță publică până în 2030;

5.5. Creșterea calității, funcționalității și accesibilității infrastructurii culturale prin reabilitare și modernizarea infrastructurii existente și/sau crearea unor noi unități până în 2030;

Direcții de acțiune

5.1. Creșterea calității, funcționalității și accesibilității infrastructurii medicale și de sănătate și a serviciilor de specialitate aferente

Acțiuni orientative:

- Construirea/realizarea de noi facilități medicale și/sau renovarea unităților sanitare existente și îmbunătățirea infrastructurii tehnice medicale și nemedicale aferente, astfel încât acestea să devină mai eficiente și eficace, mai verzi și digitalizate;
- Sprijinirea activităților care servesc prevenirea formării bolilor: campanii de promovare a stilului de viață sănătos (alimentație, mișcare, activitate zilnică corectă, etc), descurajarea unor obiceiuri nocive (fumat, consum de alcool), conștientizarea efectelor dependenței și realizarea de evenimente cu scop educațional a copiilor (sport, etc), campanii de screening;
- Sprijinirea implicării actorilor privați și a organizațiilor non-guvernamentale în dezvoltarea și oferirea directă a unor servicii medicale/conexe sau în parteneriat cu instituții publice;
- Facilitarea accesului populației la servicii medicale (mai ales de prevenire) prin încurajarea dezvoltării și funcționării unui Centru de permanență și a Centrelor/cabinetelor medicale de familie;
- Cooperare cu organizații specifice naționale sau de la nivel județean în vederea diversificării ofertei de servicii sanitare și a creșterii calității și accesibilității acestora;

5.2. Creșterea calității, funcționalității și accesibilității infrastructurii și serviciilor sociale

Acțiuni orientative:

- Construirea de facilități noi și/sau renovarea unităților de asistență socială existente și a infrastructurii aferente (astfel încât acestea să devină mai verzi și digitalizate);
- Sprijinirea dezvoltării și îmbunătățirii continue a serviciilor / entităților publice, private sau/și non-guvernamentale care oferă comunității servicii de asistență socială;
- Sprijinirea amenajării de spații de cazare, cantină sau spații educaționale pentru copii din medii defavorizate;
- Sprijinirea construirii / amenajării unui Centru de zi pentru tineri (hrană și activități educaționale după masă);
- Susținerea și dezvoltarea serviciilor de îngrijire la domiciliu;
- Sprijinirea serviciilor de asistență comunitară rurală;
- Organizare sau sprijinirea organizării de evenimente sociale – ziua vârstnicilor, Crăciun - Revelion pentru vârstnici și persoane defavorizate;
- Organizare programe de conștientizare pentru persoane cu adicții;
- Sprijinirea activității organizațiilor neguvernamentale din domeniul social;
- Sprijinirea proiectelor de formare și calificare profesională a populației din zone defavorizate și reconversie profesională;
- Facilitarea/ încurajarea campaniilor implicate social și activităților de tip „CSR – Corporate Social Responsibility” care au o componentă socială;
- Sprijinirea implicării actorilor privați și a organizațiilor non-guvernamentale sau confesionale în oferirea directă a unor servicii sociale sau în parteneriat cu instituții publice.
- Cooperare cu organizații specifice naționale sau de la nivel județean în vederea diversificării ofertei de servicii sociale și a creșterii calității și accesibilității acestora;

5.3. Dezvoltarea oportunităților și facilităților de recreere și petrecere a timpului liber

Acțiuni orientative:

- Sprijinirea renovării, echipării și dezvoltării elementelor infrastructurale cu funcții de recreere și petrecere a timpului liber (zone de agrement, parcuri, terenuri de sport, etc.) astfel încât acestea să devină mai verzi, digitalizate și atractive;
- Crearea de mecanisme de tipul bugetare participativă sau fond de inovare prin care să fie implicați actori din comunitate în identificarea și propunerea unor idei de regenerare sau utilizare temporară a unor spații dezafectate, sub-utilizate în prezent sau abandonate;
- Organizarea evenimentelor sportive tematice;
- Sprijinirea dezvoltării și îmbunătățirii continue a serviciilor / entităților publice, private sau/și non-guvernamentale care oferă comunității servicii de recreere și petrecere a timpului liber în cadrul comunității;
- Sprijinirea construirii amenajării de centre comunitare multifuncționale;
- Sprijinirea construirii, amenajării, renovării structurilor care pot avea ca destinație organizarea de tabere pentru copii;

- Sprijinirea implicării actorilor privați și a organizațiilor non-guvernamentale sau profesionale în oferirea directă a unor servicii de recreere sau în parteneriat cu instituții publice.
- Creșterea / facilitarea accesului membrilor comunității la diverse spații publice sau private în care pot fi desfășurate activități recreative sau sportive, inclusiv în condiții de vreme puțin prielnice;
- Cooperare cu organizații specifice naționale sau de la nivel județean în vederea diversificării ofertei de servicii de recreere și de petrecere a timpului liber și a creșterii calității și accesibilității acestora;

5.4. Îmbunătățirea nivelului de siguranță publică la nivel local

- Dezvoltarea profesională a resurselor umane din domeniul siguranței publice și a calității serviciilor oferite beneficiarilor;
- Realizarea unor campanii de prevenție, informare și conștientizare referitoare la teme de siguranță publică;
- Suport pentru serviciile de intervenție și ordine publică (infrastructură, sisteme de supraveghere, tehnică de intervenție, puncte de lucru și intervenție, pregătirea resursei umane).
- Cooperare cu organizații specifice naționale sau de la nivel județean în vederea îmbunătățirii nivelului de siguranță publică;

5.5. Dezvoltarea oportunităților și facilităților culturale

Acțiuni orientative:

- Renovarea unităților culturale și a infrastructurii aferente, inclusiv monumente istorice (astfel încât acestea să devină mai verzi și digitalizate);
- Crearea de mecanisme de tipul bugetare participativă sau fond de inovare prin care să fie implicați actori din comunitate în identificarea și propunerea unor idei de regenerare sau utilizare temporară a unor spații dezafectate, sub-utilizate în prezent sau abandonate;
- Sprijinirea antreprenorilor în domeniul cultural și al industriilor creative, mai ales în domeniile cu potențial digital ridicat și impact redus asupra mediului;
- Sprijinirea implicării actorilor privați și a organizațiilor non-guvernamentale sau profesionale în oferirea directă a unor servicii culturale sau în parteneriat cu instituții publice;
- Organizarea evenimentelor social-culturale tematice;
- Sprijinirea construirii amenajării de centre comunitare multifuncționale;
- Reabilitarea și modernizarea caselor tradiționale, monumentelor și obiectivelor istorice și religioase de interes local, înființarea /susținerea colecțiilor publice locale,

introducerea obiectivelor în circuitul cultural și turistic, punerea în valoare și conservarea siturilor;

- Organizarea evenimentelor de prezentare a tradițiilor, meșteșugurilor și obiceiurilor locale, inclusiv prin facilitarea prezentării acestora în arena internațională (participări la târguri și evenimente specifice);
- Creșterea / facilitarea accesului membrilor comunității la diverse spații publice sau private în care pot fi desfășurate activități culturale, inclusiv în condiții de vreme puțin prielnice;
- Cooperare cu organizații specifice naționale sau de la nivel județean în vederea diversificării ofertei de servicii culturale și a creșterii calității și accesibilității acestora;

5.6. Acțiuni orientative transversale, multisectoriale și multi-domeniu care au ca scop creșterea calității vieții în comunitate

- Analiza, monitorizarea și îmbunătățirea continuă a indicatorilor de calitate a vieții (de la infrastructură și utilități la acces la evenimente culturale și sportive, viață sănătoasă, sistem educațional și medical, etc.);
- Sprijinirea achiziției unor terenuri în scopuri comunitare (sprijinirea activităților antreprenoriale, funcții social-culturale, sport și funcții turistice);
- Sprijinirea dezvoltării fondului locativ (bloc locuințe pentru tineri destinate închirierii, bloc locuințe pentru specialiști – sănătate, învățământ, asistență socială, administrație);
- Sprijinirea dezvoltării societății civile, sprijinirea înființării de fundații și asociații ale cetățenilor;
- Organizarea evenimentelor sportive cu caracter comunitar;
- Organizarea evenimentelor social-culturale tematice – baluri, zilele vârstnicilor etc.;
- Sprijinirea creșterii calității serviciilor publice precum cele de sănătate, cultură, sport etc. prin sprijinirea măsurilor de utilizare eficientă a resurselor și valorificarea potențialului local: echipare, dotare, eficientizare, interconectare a serviciilor publice pentru ca acestea să răspundă mai bine nevoilor locuitorilor, contribuind la creșterea satisfacției acestora;
- Dezvoltarea profesională a resurselor umane din domeniul cultural, social, sănătății, siguranței publice, etc.;
- Sprijinirea măsurilor de organizare și dezvoltare a facilităților de petrecere a timpului liber;
- Promovarea serviciilor medicale, culturale, de recreere și petrecere a timpului liber în afara comunității în vederea atragerii turiștilor și a celor care ar putea să se stabilească în comunitate;

5.7. Construirea și afirmarea identității locale și a unor valori socio-culturale proprii

Construcția unui plan de marketing la nivelul comunei este importantă pentru promovarea acesteia și pentru comunicarea unei identități comunitare atractive, mai ales având în vedere

competiția tot mai ridicată pentru resurse între comunitățile rurale din apropierea municipiului Cluj-Napoca. Comuna Apahida trebuie nu doar să devină o alternativă dezirabilă, caracterizată printr-un nivel ridicat de calitate a vieții, ci trebuie să și proiecteze această imagine.

- Implicarea actorilor locali în crearea unui brand sau identități a comunei Apahida;
- Dezvoltarea unui brand al comunei care să înglobeze elemente de identitate locală (existente sau nou create) și valorile comunității;
- Dezvoltarea unui plan coerent de marketing care să crească nivelul de identificare și adoptare a noului brand;
- Protejarea și promovarea patrimoniului cultural și a tradițiilor locale;
- Susținerea, protejarea, dezvoltarea și promovarea produselor tradiționale locale în conexiune cu ofertele turistice.

Direcția strategică

Creșterea capacității administrative și utilizarea tehnologiilor digitale pentru îmbunătățirea serviciilor publice și a comunicării cu cetățenii

Atât creșterea capacității administrative și a nivelului de digitalizare în cadrul primăriei Apahida, cât și îmbunătățirea comunicării cu cetățenii și companiile din localitate prin utilizarea noilor instrumente și platforme digitale sunt esențiale pentru creșterea calității vieții, sprijinirea dezvoltării economice și construirea unei identități comunitare coerente. Aceste schimbări sunt impulsionate și de schimbarea graduală a comunității, mai ales prin stabilirea în Apahida a unui număr din ce în ce mai mare de locuitori veniți din zone urbane (preponderent Cluj-Napoca), care aduc cu ei așteptările și cerințele unui oraș mare. O oportunitate legată de apropierea de Cluj-Napoca poate fi conectarea pe acest subiect cu orașul și reutilizarea, pe cât posibil, a soluțiilor digitale care au fost deja implementate și funcționează, ceea ce ar aduce cu sine și beneficiul interconectării mult mai ușoare a sistemelor într-un viitor nu foarte îndepărtat.

Obiectiv strategic

6. CREȘTEREA CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE, A NUMĂRULUI ȘI A CALITĂȚII SERVICIILOR DIGITALE OFERITE DE PRIMĂRIA APAHIDA

Cetățenii sunt din ce în ce mai obișnuiți cu accesare diferitelor platforme online și aceste așteptări nu se mai rezumă doar la serviciile oferite de companii private. Perioada pandemică a accelerat această tendință de utilizare a serviciilor publice digitale, care sunt tot mai mult înțelese nu doar ca servicii de site stătătoare (depunerea unui document, plata unui impozit), ci parte a unui serviciu tranzacțional desfășurat de la început până la sfârșit online (obținerea unei autorizații de construire, de pildă, cu toți pașii administrativi pe care îi presupune). Digitalizarea proceselor și instrumentelor pot eficientiza, simplifica, transparentiza și îmbunătăți activitatea administrației publice locale și relaționarea acesteia cu locuitorii. Totodată, digitalizarea proceselor și instrumentelor utilizate de administrația locală creează cadrul favorabil atragerii investitorilor, dezvoltării antreprenoriatului, respectiv dezvoltării economiei bazate pe cunoaștere.

Obiective specifice

6.1. Operaționalizarea unui compartiment IT în interiorul Primăriei (birou, serviciu), care să aibă minimum 2 angajați, până la finalul anului 2024.

6.2. Creșterea procentului documentelor depuse digital până în 2024, prin intermediul unui serviciu digital dedicat (platformă care să ofere formulare online pentru serviciile publice oferite).

6.3. Implementarea unui sistem GIS în Primăria Apahida până în 2025, folosit și ca bază pentru oferirea de servicii publice și suport pentru deciziile interne.

6.4. Anual cel puțin 10% din funcționarii din Primăria Apahida vor urma cursuri de pregătire (management, securitate cibernetică, digitalizare, GDPR, analiză de date. etc.).

Direcții de acțiune:

6.1. Îmbunătățirea infrastructurii IT în cadrul Primăriei Apahida

- Evaluarea infrastructurii hardware și software din instituție și stabilirea nevoilor de actualizare, îmbunătățire sau achiziție pentru perioada următoare;
- Oferirea unui pachet atractiv specialiștilor IT care ar dori să se angajeze în Primăria Apahida;
- Actualizarea organigramei, pentru a oferi compartimentului IT autoritate și resurse pentru schimbarea internă.

6.2. Digitalizarea back-office-ului și a front-office-ului Primăriei Apahida

- Auditul serviciilor digitale existente și a gradului lor de utilizare în ultimii ani;
- Prioritizarea serviciilor publice care urmează să fie digitalizate, în funcție de impactul pentru comunitate, complexitatea implementării, cerințele legale și posibilitățile de finanțare;
- Sprijinirea interconectării tuturor aplicațiilor și a bazelor de date din interiorul instituției;
- Introducerea unui sistem de management al documentelor în Primăria Apahida;
- Facilitarea realizării unui sistem de *single sign-on* pentru cetățeni și companii.

6.3. Operaționalizarea unui sistem GIS actual

- Identificarea unor surse de finanțare pentru achiziționarea și implementarea unui sistem GIS;
- Pregătirea sistemelor informatice interne pentru interconectarea cu acest sistem GIS;
- Stabilirea serviciilor publice care pot beneficia de localizare geo-spațială;
- Pregătirea personalului pentru folosirea unui astfel de sistem.

6.4. Creșterea capacității și a nivelului de pregătire a personalului Primăriei Apahida

- Extinderea organigramei cu personal specializat în atragerea de fonduri și implementarea de proiecte cu finanțare nerambursabilă;
- Identificarea domeniilor în care cursurile de pregătire ar fi benefice pentru personalul Primăriei Apahida;
- Stabilirea de colaborări cu furnizori de cursuri de pregătire relevante (universități, companii, ONG-uri);
- Identificarea și folosirea experienței altor instituții ca exemple de bună practică pentru pregătirea personalului.

Obiectiv strategic

7. CREȘTEREA INTENSITĂȚII COMUNICĂRII ÎNTRE PRIMĂRIA APAHIDA ȘI CETĂȚENI ȘI ADAPTAREA ACESTEIA PENTRU PLATFORMELE DIGITALE FOLOSITE

Comunicarea dintre cetățeni și instituții nu mai este limitată la scrisori anuale sau avizierul de la sediul Primăriei. Locuitorii așteaptă de la autorități să se folosească de noile platforme digitale de comunicare și să își adapteze mesajele pentru ele. Frecvența mesajelor dinspre instituție către cetățeni trebuie de asemenea să crească. În același timp, comunitățile așteaptă o transparentizare a proceselor administrative și o mai mare apetență a autorităților pentru facilitarea implicării cetățenilor în procesul de formulare a politicilor publice și un număr mai mare de procese participative oferite de instituții, precum și o mai mare influență a comunității asupra procesului decizional.

Obiective specifice

7.1. Creșterea cu 25% a numărului urmăritori pe canalele comunicaționale digitale folosite de Primăria Apahida până la finalul anului 2024.

7.2. Creșterea transparenței și creșterea numărului de procese consultative și participative în cadrul Primăriei Apahida până la finalul anului 2025.

Direcții de acțiune

7.1. Îmbunătățirea comunicării digitale între Primăria Apahida și comunitate

- Actualizarea site-ului pentru a putea fi accesat corect de pe dispozitive mobile;
- Adaptarea mesajelor transmise pe rețelele sociale la specificul acestora (tipurile de mesaje, limbajul, elementele grafice);
- Lansarea unei aplicații mobile pentru locuitorii din Apahida (sesizări, mesaje, informații actualizate).

7.2. Transparentizarea administrativă și oferirea unui cadru pentru o mai mare participare a locuitorilor la luarea deciziilor

- Implementarea unei registraturi online, accesibilă utilizatorilor serviciilor publice;
- Implementarea unei platforme de comentarii la proiectele de hotărâri de consiliu local;
- Extinderea proiectului de bugetare participativă;
- Oferirea de audiențe online;
- Transmiterea live a ședințelor de consiliu local;

Obiectiv strategic

8. REDUCEREA POLUĂRII ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CONTINUĂ A CALITĂȚII AERULUI

Direcție de acțiune

ÎMBUNĂTĂȚIREA CONTINUĂ A CALITĂȚII AERULUI

Sectoarele/activitățile care contribuie la poluarea aerului în comuna Apahida sunt:

- Sectorul producției și consumului de energie termică care are impact semnificativ asupra mediului, are efecte pe termen lung, și se concretizează în acidifierea precipitațiilor, solului și a apelor de suprafață, precum și în schimbările climatice. Important pentru autoritățile locale este faptul că la nivelul comunei, încălzirea rezidențială și prepararea hranei poate contribui în proporție covârșitoare la poluarea atmosferică, mai mult decât arderile energetice în industrie, încălzirea comercială și instituțională și producția și distribuția produselor petroliere.
- Sectorul industrial nu pare să aibă un impact semnificativ. Totuși, activitățile de depozitare de combustibili sau alte substanțe chimice pot afecta calitatea aerului. Sectorul construcțiilor, alături de starea unor drumuri secundare neasfaltate din comună reprezintă principala sursă de poluare cu pulberi la nivelul comunei.
- Transportul reprezintă și el un sector cu implicații semnificative asupra calității aerului, iar la nivelul comunei este posibil ca în ultima perioadă să existe un trend de creștere a emisiilor poluante rezultate din traficul rutier greu.

Obiective specifice

8.1. Retehnologizarea sistemelor clasice de producere a energiei, prin stimularea utilizării de surse alternative de energie, astfel încât nivelul de nemulțumire publică să scadă până în anul 2025.

8.2. Stimularea de politici de înlocuire a instalațiilor industriale care au efecte poluante semnificative asupra mediului, cu altele mai puțin poluante; Comuna va organiza cel puțin două întâlniri cu mediul de afaceri pentru conștientizare, până în anul 2024.

8.3. Îmbunătățirea situației spațiilor verzi, adecvarea acestora la nevoile specifice și realizarea evidenței spațiilor verzi prin registru dedicat; Primăria va conduce un registru al spațiilor verzi până în decembrie 2023.

8.4. Reducerea suprafețelor de terenuri degradate prin împăduriri și prin alocarea de grădini urbane. Comuna va urmări scăderea suprafeței de terenuri degradate cu 20% până în anul 2025, de la 1808ha în prezent la 1446ha.

Acțiuni orientative

- *Modernizarea și optimizarea transportului rutier pentru reducerea poluării aerului;*

Direcție de acțiune

REDUCEREA POLUĂRII APELOR DE SUPRAFAȚĂ ȘI SUBTERANE

Comuna Apahida este traversată de râul Someșul Mic, cel mai important curs de apă din zonă, care prezintă fenomene de poluare din amonte, ca urmare a activității antropice de pe platformele industriale ale Clujului, chiar dacă activitatea nu mai este atât de intensă, dar și datorită reziduurilor deversate direct în albie, din zonele rezidențiale. Decantarea și acumularea produșilor nocivi se produce în perioade scurte, deoarece prin uzinarea apei în centralele electrice din amonte se sporește considerabil debitul râului colector, spălând efectiv depunerile inițiale. Prin relocarea Someșului Mic în cadrul lucrărilor de extindere a Aeroportului va rămâne un braț mort al râului care va necesita în viitor atenție.

Celelalte văi existente pe teritoriul comunei, cu alimentare preponderent pluvială, cu debite scăzute, au scurgere temporară. Observațiile de teren indică o poluare importantă cu deșeuri menajere și materii vegetale pe cursurile văilor Mărăloi, Dezmirului, Pârâul Zăpodie-Valea Peții.

Obiective specifice

8.5. Creșterea procentajului populației conectate la sisteme de canalizare cu epurare, astfel ca până în anul 2024 populația conectată la sisteme de colectare fără epurare a apelor uzate să scadă cu 40%

8.6. Monitorizarea agenților economici potențial poluatori, în cooperare cu APM Cluj.

Acțiuni orientative

- *Dezvoltarea de proiecte pentru înlocuire, reabilitare și re tehnologizarea infrastructurii pentru canalizare;*
- *Tratarea apelor uzate în trepte superioare de epurare prin extinderea stațiilor de epurare cu treapta terțiară;*
- *Reducerea poluării albiilor pârâielor și malurilor acestora prin curățarea acestora, prin crearea de bariere care să oprească deșeurile, supravegherea video a zonelor în care se depozitează ilegal deșeuri;*
- *Măsuri preventive pentru evitarea poluării brațului mort al Someșului Mic.*

Direcție de acțiune

SCĂDEREA NIVELULUI DE POLUARE DIN ACTIVITĂȚI INDUSTRIALE ȘI REDUCEREA POLUĂRII FONICE DE-A LUNGUL CĂILOR MAJORE DE TRANSPORT DIN COMUNĂ

Pe lângă faptul că zonele industriale sunt generatoare și polarizatoare de trafic auto, activitățile desfășurate de acestea sunt potențial poluante. Nu există o preocupare serioasă pentru monitorizarea poluării industriale, dar activitățile de depozitare de carburanți și alte

produse chimice, activitățile de producție industrială sau de prelucrare de lapte de pe raza comunei sunt potențial poluatoare pentru aer, apă sau sol și necesită atenție.

Obiectiv specific

8.7. Monitorizare și responsabilizarea agenților economici implicați, în cooperare cu Agenția pentru Protecția Mediului; organizarea a cel puțin două întâlniri cu reprezentanți ai mediului de afaceri până în anul 2024.

Acțiuni orientative

- Reducerea suprafețelor afectate de poluare prin activități industriale, prin monitorizare și responsabilizarea agenților economici implicați, în cooperare cu Agenția pentru Protecția Mediului Cluj-Napoca;
- Optimizarea circulației, crearea de variante ocolitoare și controlul mai riguros al stării tehnice a autovehiculelor grele.

Obiectiv strategic

9. ÎMBUNĂTĂȚIREA CONTINUĂ A SISTEMULUI DE MANAGEMENT AL DEȘEURILOR

Gradul de colectare selectivă a deșeurilor în creștere, dar există și unele probleme, de exemplu în satul Câmpenești nu se face colectare selectivă iar la intrarea în Dezmir punctul de colectare selectivă nu face față. Datorită activităților agricole în comună se produc cantități mari de deșeuri vegetale, pentru care nu există o soluție de colectare în prezent.

Pe raza comunei există mai multe depozite ilegale de deșeuri unde oamenii aruncă deșeurile provenite din construcții, mobilier vechi și alte deșeuri. Deșeurile depuse clandestin în aceste zone se evacuează periodic, dar fenomenul este repetitiv. Pe malurile Someșului Mic și digului Someșului sunt de asemenea locuri de depozitare ilegală. Problema deșeurilor vegetale, a deșeurilor provenite din construcții, a mobilierului vechi necesită o preocupare în viitor. Eforturile privind educația ecologică a populației sunt încă insuficiente.

Obiective specifice

9.1. Dezvoltarea sistemului de colectare selectivă a deșeurilor astfel încât gradul de colectare selectivă să ajungă până la sfârșitul anului 2023 la 70% și până în anul 2025 la 100%.

9.2. Implementarea unui sistem digitalizat de măsurare la colectarea deșeurilor menajere care să asigure principiul "se plătește cât se aruncă" până în anul 2025.

9.3. Creșterea indicatorului de reciclare a deșeurilor la cel puțin 60 kg/loc/an până în 2023

9.4. Rezolvarea problemei deșeurilor provenite din construcții, mobilier vechi și alte deșeuri, prin înființarea a 3 puncte de colectare a deșeurilor provenite din construcții și din dezafectarea mobilierului vechi până în anul 2024.

9.5. Dezvoltarea de programe educaționale în domeniul colectării deșeurilor. Primăria va derula cel puțin 2 acțiuni educaționale și o campanie de conștientizare până în anul 2024.

IV. MANAGEMENTUL IMPLEMENTĂRII, MONITORIZĂRII ȘI EVALUĂRII STRATEGIEI

Managementul implementării strategiei

Implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală Durabilă a comunei Apahida pentru perioada 2022 – 2030 (SDLD) necesită implicarea stakeholderilor din sectoarele public, privat și neguvernamental, ale căror eforturi corelate cu cele ale autorităților locale vor duce la atingerea viziunii de dezvoltare a comunității. În acest sens, consolidarea parteneriatului administrației locale cu cetățenii și actorii privați locali (obiective transversal al strategiei), dar și cu alte instituții publice de la nivelul local și central și este vitală pentru implementarea soluțiilor de rezolvare a problemelor strategice.

Procesul de elaborare a Strategiei locale de dezvoltare durabilă a comunei pentru perioada 2022 – 2030 a fost un demers inițiat și susținut de autoritățile locale, însă atât realizarea, cât și implementarea acesteia presupune implicarea nu doar a structurilor acestei instituții, ci a tuturor factorilor de interes de la nivel local. O bună parte a acestora s-a regăsit în procesul de elaborare a strategiei ca membri ai grupurilor de lucru, în realizarea profilului strategic și stabilirea obiectivelor ori propunerea acțiunilor sau proiectelor, făcând astfel procesul de planificare strategică unul consultativ, incluziv și transparent.

Consiliul Local, Instituția Primarului și aparatul de specialitate sunt nucleul care trebuie să concentreze și direcționeze eforturile comunității, având ca responsabilitate urmărirea implementării strategiei. Acestora li se alătură mediul neguvernamental activ de la nivelul comunității, mediul de afaceri local și reprezentanți ai unor instituții deconcentrate și dar și alte formele asociative și reprezentative.

În atingerea anumitor obiective specifice și a țintelor propuse în strategie, autoritățile locale vor avea un rol central, în cazul altor acțiuni autoritățile locale vor avea cu precădere mai degrabă un rol de facilitator, inițiind și monitorizând procesele, dar și încercând să reunească eforturile inițiativele stakeholderilor.

Expertiza și capacitatea administrativă în pregătirea și implementarea proiectelor cu finanțare nerambursabilă vor fi esențiale în perioada următoare, pentru suplimentarea resurselor locale.

Creșterea calității vieții locuitorilor comunei, va depinde nu doar de implementarea proiectelor din planul de acțiune al strategiei, ci și de implementarea proiectelor finanțate de la nivel regional și metropolitan, Agenția de Dezvoltare Regională și celelalte primării din Zona Metropolitană fiind parteneri vitali în aceste demersuri. De asemenea, implicarea unor structurilor deconcentrate ale administrației centrale, dar și relația central-local vor fi fi determinante în succesul proiectului strategic.

Instrumente de lucru principale utilizate în procesul de monitorizare și evaluare a strategiei vor fi *Planul de Acțiune* și *Graficul de monitorizare* a implementării strategiei.

Planul de acțiune conține proiectele strategice sunt cele care vin în întâmpinarea directă a pericolelor și problemelor strategice ale comunei și care, ținând cont de sursele de avantaj competitiv și de factorii strategici cheie, contribuie în mod esențial la atingerea obiectivelor strategice și urmărirea viziunii de dezvoltare. De asemenea, o parte importantă a proiectelor strategice sunt acelea care intră în sfera de atribuții a autorităților locale sau pentru care acesta are resursele, instrumentele și pârghiile necesare inițierii, implementării sau coordonării lor.

Pași pentru facilitarea implementării Strategiei de dezvoltare locală durabilă a comunei pentru perioada 2022 – 2030

Măsuri necesare	Termen începer e	Termen finaliza re
Aprobarea strategiei de către Consiliul Local	2022	2022
Diseminarea strategiei în forma aprobată către publicul larg (publicarea pe site) și către autoritățile de la nivel regional / metropolitan	2022	2030
Funcționalizarea Unității de Monitorizare	2022	2022
Actualizarea permanentă a SLDD 2022 - 2030 în concordanță cu nevoile comunității și oportunitățile nou-apărute	2022	2029
Pregătirea documentațiilor tehnico-economice aferente proiectelor strategice	2022	2027
Implementarea măsurilor necesare creșterii capacității de implementare la nivelul instituțiilor publice care realizează proiecte de investiții cuprinse în strategie	2022	2030
Elaborarea PUG-ului UAT-ului	2022	2023
Formarea continuă a personalului din aparatul de specialitate al administrației locale din domeniile prioritare pentru implementarea strategiei	2022	2030
Implementarea proiectelor de investiții cuprinse în strategie	2022	2030
Monitorizarea anuală, prin intermediul rapoartelor de monitorizare și Unității de Monitorizare, a stadiului de implementare a țintelor asumate prin strategie	2022	2030
Evaluarea finală a implementării strategiei și pregătirea actualizării documentelor strategice pentru perioada 2028 - 2034	2029	2030

Potențiale riscuri identificate cu privire la implementarea strategiei

- riscuri legate de relațiile de parteneriatele între autorități – Consilii locale, Instituțiile Primarului, Consiliul Județean, instituții centrale și regionale și alți actori (un risc major în gestionarea parteneriatelor este cel de autoritate);
- riscuri legate de resursele instituțiilor (personal necalificat, colaborare, rezistență la schimbare, dar și riscuri de procese ineficiente);
- riscuri specifice proiectelor de investiții publice: riscuri legate de finanțare, probleme datorate complexității acțiunilor și proiectelor propuse, proceduri de achiziție deficitare/contestabile, soluții tehnice nepotrivite, întârzierea lucrărilor, nerespectarea specificațiilor tehnice etc.;
- riscuri în derularea unor investiții publice din cauza problemelor de proprietate asupra terenurilor și clădirilor etc.;
- riscuri de reglementare, îndeosebi în cazul finanțatorilor externi (modificare de reguli care să excludă de la finanțare anumite proiecte importante pentru atingerea obiectivelor strategiei);
- riscuri ce țin de incapacitatea de mobilizare și cooperare sau lipsa de motivației a tuturor actorilor care trebuie să se implice într-un fel sau altul în dezvoltarea și implementarea proiectelor (aceste tipuri de proiecte implicând multiple tipologii de actori);
- riscuri legate de rezistența angajaților din cadrul administrației la procesul de digitalizare și modernizare, infrastructură IT deficitară, nivel scăzut de alfabetizare digitală al populației și apetitul scăzut pentru utilizarea de tehnologii.

Cadrul de implementare, monitorizare, actualizare și evaluare a Strategiei de Dezvoltare Locală Durabilă a comunei Apahida pentru perioada 2022 – 2030

Implementarea, monitorizarea și evaluarea Strategiei necesită atât o capacitate administrativă crescută, cât un cadru instituțional suplă și adaptiv.

Managementul implementării și monitorizarea implementării strategiei de dezvoltare a comunei vor fi realizate de către următoarele unități:

- Primarul UAT Apahida și Viceprimari (P+VP);
- Grupul de monitorizare a implementării strategiei (GM);
- Aparatul de specialitate al Primarului (AS).

Grupul de monitorizare (GM) va fi numit prin dispoziție a Primarului și va fi formată din 3 persoane (Consilierul Primarului, Secretarul General și Conducătorul compartimentului de Implementare Proiecte).

Principalul rol al GM este cel de monitorizare a implementării strategiei și facilitarea integrării acțiunilor strategice în cele operaționale ale structurilor aparatului local, pentru identificarea din timp potențialele blocaje în implementarea strategiei și atingerea obiectivelor și pentru a lua măsurile necesare eliminării riscurilor sau atenuării efectelor lor.

Aparatul de specialitate al Primarului (AS) va fi responsabil de facilitarea, inițierea, dezvoltarea și implementarea proiectelor și acțiunilor orientative din strategie, în conexiune cu aceasta și în funcție de competențele și atribuțiile fiecărui serviciu /compartiment.

În demersul de monitorizare și implementare, GM va fi sprijinit de Aparatul de specialitate al Primarului și va coopera îndeaproape cu cei cu responsabilități directe în implementarea proiectelor și acțiunilor orientative din strategie. De asemenea, în acest demers, instituția va colabora cu mediul public, privat și neguvernamental, pentru a corela eforturile tuturor actorilor implicați.

Până în 1 iunie a fiecărui an, GM va asigura elaborarea unui raport anual privind monitorizarea implementării strategiei pentru anul anterior și un plan anual de implementare a strategiei (proiectelor din Planul de acțiuni) pentru anul următor. Planul va putea fi revizuit de către GM ori de câte ori este necesar.

GM va evalua semestrial evoluția implementării strategiei și va aduce la cunoștința Aparatului de specialitate al Primarului măsurile concrete ce se impun pentru atingerea obiectivelor propuse în strategie.

În vederea realizării raportului anual de monitorizare a implementării strategiei, ca instrumente de lucru vor fi utilizate Planul de Acțiune și Graficul de monitorizare a implementării strategiei. Raportul anual de monitorizare va include gradul de progres al implementării pentru fiecare dintre proiectele și programele strategice, problemele, întârzierile și blocajele identificate, dar și măsurile necesare soluționării problemelor, recuperării întârzierilor și deblocării proceselor și proiectelor (dacă și acolo unde este cazul).

Annual va avea loc o ședință privind stadiul implementării strategiei la care vor lua parte personalul GM, Primar și Viceprimar, dar și alți factori interesați. În cadrul acestei ședințe GM va prezenta raportul anual de monitorizare a implementării și planul anual de implementare pentru anul următor.

Primarul și Viceprimarul asigură managementul strategic dar și supravegherea întregului proces implicând-se direct în gestionarea și deblocarea situațiilor și problemelor operaționale în eventualitatea apariției acestora.

Actualizarea strategiei

Strategia poate fi revizuită anual sau ori de câte ori este cazul, ceea ce presupune actualizări la nivelul intervențiilor propuse - direcții de acțiune, acțiuni orientative, proiecte (inclusiv completarea planului de acțiune / listei de proiecte) – în vederea atingerii viziunii de

dezvoltare dorite sau pentru a realiza ajustări la nivelul indicatorilor. Actualizarea se va realiza prin hotărâre a Consiliului Local, la propunerea fundamentată a conducerii instituției, a compartimentelor din cadrul acestuia, a consilierilor locali sau a stakeholderilor.

Situațiile care pot impune revizuirea strategiei sunt cele legate de actualizarea și prioritizarea proiectelor și actualizarea surselor de finanțare ale proiectelor propuse odată cu aprobarea programelor de finanțare aferente perioadei 2022 – 2030 sau a unor strategii sectoriale sau naționale, în urma cărora ar putea fi necesară o actualizare a listei proiectelor, direcțiilor de acțiune și acțiunilor orientative propuse în Strategia de Dezvoltare Locală Durabilă a Comunei Apahida 2022 - 2030.

Evaluarea implementării Strategiei

Evaluarea implementării cu succes a strategiei se va face pe baza Planului de acțiune și a graficului de monitorizare. Graficul de monitorizare a implementării Strategiei include indicatorii de monitorizare relevanți pentru obiectivele strategice și specifice.

Conform Manualului privind strategiile de dezvoltare urbană durabilă realizat de Comisia Europeană în 2020, pentru a asigura calitatea indicatorilor, aceștia trebuie să îndeplinească anumite criterii. Considerăm că aceste principii sunt aplicabile și în cazul Strategia de Dezvoltare Locală Durabilă a Comunei Apahida 2022 - 2030.

Astfel, în conformitate cu orientările Comisiei¹⁶⁹ privind o mai bună reglementare, indicatorii de rezultat ar trebui să fie:

- Relevanți - strâns legați de obiectivele care trebuie atinse;
- Acceptați - de către personal și părțile interesate. Rolul și responsabilitățile indicatorului trebuie să fie bine definite;
- Credibili pentru persoanele care nu sunt experți, lipsiți de ambiguitate și ușor de interpretat. Indicatorii trebuie să fie cât mai simpli și mai robuști cu putință;
- Simplu de monitorizat - colectarea datelor ar trebui să fie posibilă la costuri reduse;
- Rezistenți la manipulare.

Dacă monitorizarea implementării strategiei se va realiza anual, pe baza indicatorilor din grafic și pe baza planului de acțiune, evaluarea implementării strategiei se va realiza la finalul ciclului strategic. Evaluarea va putea fi realizată de către Grupul de monitorizare și Aparatul de specialitate al Primarului, sau de către o entitate externă specializată. Evaluarea finală a se va realiza după încheierea perioadei de valabilitate a documentului (2030), ori în cadrul procesului de actualizare a documentelor strategice pentru perioada de programare multianuală 2027 - 2033.

¹⁶⁹ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/better-regulation-toolbox-41_en_0.pdf

Raportul de evaluare finală a implementării Strategiei va conține următoarele secțiuni:

- Introducere: informații referitoare la perioada acoperită de raportul de evaluare, obiectivele evaluării, metodologia și sursele de date utilizate, dificultăți întâmpinate în aplicarea metodologiei;
- Prezentarea gradului de realizare a indicatorilor în raport cu țintele asumate pentru anul 2030 (sau alt an, după caz);
- Analiza impactului în termeni de diminuare sau dispariție a pericolelor strategice din secțiunea privind profilul strategic;
- Evaluarea sustenabilității rezultatelor obținute (de ex. gradul de utilizare a infrastructurii sau serviciilor dezvoltate, costuri de operare și mentenanță, efecte de multiplicare, structuri create etc.), acolo unde datele disponibile o permit;
- Analiza gradului de atingere a obiectivelor specifice, identificarea problemelor și dificultăților în atingerea lor și a motivelor care au împiedicat atingerea lor, dacă este cazul;
- Analiza cantitativă a gradului de realizare / implementare a proiectelor strategice (incluse în Planul de Acțiune);
- Analiza motivelor care au stat la baza succesului sau insuccesului în implementarea proiectelor cuprinse în planul de acțiune;
- Evidențierea lecțiilor învățate din implementarea SDLD în vederea îmbunătățirii procesului de planificare strategică și a rezultatului acestuia pentru perioada următoare;
- Concluzii finale - o apreciere generală privind succesul implementării SDLD.

Graficul de monitorizare a strategiei

Obiective strategice	Obiective cheie-specifice	Indicatori de monitorizare	Valoarea la începutul perioadei/la care se raportează	Valoare țintă
1. DEZVOLTAREA DURABILĂ A ECONOMIEI LOCALE ȘI CREȘTEREA GRADULUI DE COMPETITIVITATE A ACESTEIA PRIN CREȘTEREA GRADULUI DE TEHNOLOGIZARE A INDUSTRIEI LOCALE, DEZVOLTAREA SERVICIILOR INTENSIVE ÎN CUNOAȘTERE ȘI A CELOR BAZATE PE TEHNOLOGII AVANSATE, DIVERSIFICARE ECONOMICĂ.	1.1. Dezvoltarea industriei mediu și înalt tehnologizate, respectiv creșterea până la 10% a ponderii salariaților și până la 15% a cifrei de afaceri în industria înalt și mediu tehnologizată până în 2027	Ponderea salariaților din industria mediu și înalt tehnologizată în total sector industrie prelucrătoare	10,2% din total salariați în industria prelucrătoare în 2020	16%
		Ponderea cifrei de afaceri a industriei mediu și înalt tehnologizată în total sector industrie prelucrătoare	11,4% în din total cifră de afaceri în industria prelucrătoare în 2020	18%
	1.2. Dezvoltarea serviciilor intensive în cunoaștere și a celor bazate pe tehnologii avansate	Ponderea cifrei de afaceri a serviciilor intensive în cunoaștere (în total cifră de afaceri sector servicii)	11,6% în 2020	20%
		Ponderea salariaților în servicii intensive în cunoaștere (în total sector servicii)	21% în 2020	30%
	1.3. Păstrarea ritmului de creștere a economiei din perioada 2014 – 2020 și a gradului de diversificare economică peste 0,70 (Indice Hachman) până în 2027.	Ritm mediu de creștere a cifrei de afaceri	3% în perioada 2014 - 2020	3% - medie anuală în perioada 2021 - 2027
		Ritm mediu de creștere a numărului de salariați ai companiilor active	5,4% în perioada 2014 - 2020	5,4% - medie anuală în perioada 2021 - 2027

		Gradul de diversificare a economiei locale	0,70 în 2020	minim 0,70 în 2027
	1.4. Creșterea densității antreprenoriale de la 49,7%/1000 de locuitori în 2020, la 56 firme/1000 de locuitori în 2027	Densitatea antreprenorială	49,7/1000 de locuitori în 2020	56/1000 de locuitori în 2027
2. EXTINDEREA SPAȚIALĂ CONTROLATĂ ȘI PLANIFICATĂ A DIFERITELOR FUNCȚIUNI, ÎN SPECIAL A CELEI REZIDENȚIALE/DE LOCUIT, ÎN ACORD CU INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT ȘI REȚELELE DE UTILITĂȚI DISPONIBILE.	2.1 Creșterea controlată a suprafeței intravilanului în acord cu creșterea populației și capacitatea de a oferi infrastructură de transport și utilități. Până în 2027 primăria va identifica și facilita construcția de imobile pentru locuire colectivă în maxim 4 zone bine delimitate și deservite de utilități (clustere urbane dense); va elabora și solicita dezvoltatorilor imobiliari o taxă pe urbanism (de ex. construire parc, creșă sau alte facilități) pentru proiecte de mare anvergură; va urmări creșterea cu 10% a satisfacției rezidenților vizavi de locuire în comuna Apahida; va crea/amenaja spații publice pentru petrecerea timpului liber în localitățile componente (minim 5 astfel de spații în minim 3 localități componente)	nr. zone pentru locuire colectivă delimitate; taxă pe urbanism; grad satisfacție rezidenți; nr. spații publice pt. recreere; nr localități cu spații pt recreere create	0 (2022); nu există în prezent; nu există un indicator în acest sens, date colectate de BM în intervalul 2019-2021 (satisfacție față de locuire în cartila 8-8.04); 0 (2022); 0 (2022)	4 (2027); taxă creată și implementată (2027); dacă se păstrează aceeași metodologie plasarea în cartila 9-9.9 (2027); 5 (2027); 3 (2027)

	2.2 Extinderea și modernizarea rețelelor de utilități publice în toate comunele componente ale comunei Apahida. Până la finalul anului 2027 vor fi implementate: minim 1 proiect modernizare iluminat public cu acoperire a cel puțin 2 localități componente; creșterea cu 5 km a lungimii simple a rețelei de distribuție a apei potabile și cu 3% a populației conectate la sistemul de distribuție a apei potabile; creșterea cu 10 km a lungimii simple a rețelei de canalizare și cu 10% a gradului de conectare la rețea; scăderea cu 3% a ponderii gospodăriilor neracordate la rețeaua de energie electrică în Câmpenești și cu 1% în Dezmir	nr proiecte modernizare iluminat public; nr localități proiecte modernizare iluminat; nr km rețea distribuție apă potabilă; % populație conectată rețea distribuție apă potabilă; nr km rețea canalizare; % populație conectată rețea canalizare; % locuințe neracordate la rețeaua de energie electrică în Câmpenești și Dezmir	0 (2022); 0 localități componente; 91.3 km (2020); 91% (2019); 70.5 km (2020); 22% (2019); 23,38% locuințe neracordate Câmpenești; 4,16 % în Dezmir (2021);	1 (2027); 2 localități componente (2027); 96.3 km (2027); 94% (2027); 80.5 km (2027); 32% (2027); 20,38% locuințe neracordate Câmpenești; 3,16 % în Dezmir (2027);

	2.3 Încurajarea mobilității alternative în interiorul comunei și a localităților componente prin construirea de infrastructură velo în sate și îmbunătățirea calității transportului în comun. Până în 2027 se vor construi minim 5 km de piste de bicicletă în minim 2 localități componente ale comunei Apahida. De asemenea va fi implementat minim 1 proiect care vizează modernizarea stațiilor și a sistemului de afișaj și va fi implementat sistemul de e-ticketing pentru autobuze	nr km piste biciclete; nr localități piste; nr proiecte de modernizare; implementare sistem e-ticketing	0 km (2022); 0 localități (2022); 0 proiecte modernizare (2022); nu există sistem de e-ticketing (2022)	5 km (2027); 2 localități (2027); 1 proiect modernizare (2027); sistem de e-ticketing funcțional (2027)

	2.4 Îmbunătățirea aspectului estetic al zonei centrale, a spațiilor publice din zona centrală și dezvoltarea unei identități a comunei plecând de la zona centrală prin derularea unor proiecte de idee cu participare comunitară. Până în 2027 se preconizează implementarea a minim o intervenție/proiect care vizează creșterea calității spațiilor publice și a infrastructurii din zona centrală a comunei și desfășurarea a minim 2 activități cu participarea societății civile în vederea de generare de idei/soluții pentru dezvoltarea zonei centrale.	nr proiecte/intervenții; nr activități colaborative	0 intervenții (2022); 0 activități colaborative (2022)	1 intervenție (2027); 2 activități colaborative (2027)

3. TRANSFORMAREA COMUNEI APAHIDA DINTR-O COMUNITATE DORMITOR ÎNTR-O COMUNITATE CARE SE DEZVOLTĂ ÎN MOD INTELIGENT, PROFITÂND DE PROXIMITATEA FAȚĂ DE MUNICIPIUL CLUJ-NAPOCA ȘI OFERIND REZIDENȚILOR O CALITATE A VIEȚII RIDICATĂ.	3.1 Creșterea conectivității fizice cu municipiul Cluj-Napoca prin realizarea unor proiecte de infrastructură de transport – rutieră, feroviară și velo. Până la finalul anului 2027 se dorește ca următoarele proiecte să obțină toate aprobările necesare, inclusiv alocarea financiară și/sau să fie inițiată implementarea lor propriu-zisă: Centura Metropolitană TR35 și drumurile adiacente, trenul metropolitan, Culoarul de mobilitate urbană verde-albastru – Someș	stadiu implementare pentru Centura Metropolitană TR35 și drumurile adiacente, trenul metropolitan, Culoarul de mobilitate urbană verde-albastru – Someș	se așteaptă aprobarea indicatorilor tehnici de către Guvernul României (2022);	
	3.2 Întărirea cooperării cu ZM Cluj și cu membrii acesteia prin realizarea de proiecte comune. Până la finalul anului 2027 trebuie să existe minim 3 proiecte inițiate și/sau derulate, dintre care unul să presupună construcția de infrastructură, în context metropolitan.	nr. proiecte inițiate; categorie proiecte	0 proiecte inițiate (2022);	3 proiecte inițiate (2027); 1 proiect să intre la categoria infrastructură (2027)

	3.3 Poziționarea comunei Apahida în cadrul ZM Cluj ca o comunitate care oferă oportunități de petrecere a timpului liber pentru rezidenții din municipiul Cluj-Napoca și alte comunități rurale ale județului Cluj. Minim 2 proiecte care presupun construirea de infrastructură de petrecere a timpului liber și minim 1 eveniment/an cu participarea și a rezidenților de la nivelul ZM Cluj.	nr. proiecte; nr. evenimente cu participare comunitară	0 proiecte (2022); 0 evenimente (2022)	2 proiecte (2027); 1 eveniment/an (2027)
4. CREȘTEREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI ÎN UNITĂȚILE ȘCOLARE DIN APAHIDA ȘI ÎMBUNĂȚĂȘIREA INFRASTRUCTURII EDUCAȚIONALE A COMUNEI	4.1. Extinderea școlii Apahida - 9 săli de clasă în plus. (proiectul este în etapa de finalizare de depunere a documentelor pentru finanțare de la MDLPA)	Extindere școală Apahida - adăugare 9 clase	/	/
	4.2. Construire grădiniță în Apahida - zona fostei clădiri APIA (în această toamnă se licitează studiul de fezabilitate.)	Grădiniță nouă Apahida	0	1
	4.3. Finalizarea lucrărilor de extindere a școlii Sânnicoară cu clasele 1-8. (Clădirea este deja funcțională, mai sunt de făcut lucrări exterioare și mici remedieri interioare.)	Finalizare lucrări școala Sânnicoara	/	/

	4.4. Construcție creșă Dezmir cu 3 grupe (se execută proiectarea tehnică a clădirii, investiția a fost depusă pentru finanțare pe PNRR 15 – Creșe).	Creșă nouă Dezmir	0	1
	4.5. Demolarea clădirii actuale din Dezmir (în care funcționează o grădiniță și școala cu clasele 1-4) și construirea unui nou complex educațional unitar școală-grădiniță. În funcție de finanțare se va opta pentru abordare unitară sau în etape: prima grădinița, a doua școala.	Complex educațional nou Dezmir (școală grădiniță)	0	1
	4.6. Finalizarea unei grădinițe noi în Corpadea (proiect care a fost blocat mai mulți ani din cauza unor litigii cu terenul). Se estimează operaționalizarea ei în 2023.	grădiniță nouă Corpadea	0	1
5. ÎMBUNĂTĂȚIREA SERVICIILOR PUBLICE (SĂNĂTATE, ASISTENȚĂ SOCIALĂ, CULTURĂ, SIGURANȚĂ PUBLICĂ, RECREERE ȘI PETRECERE A TIMPULUI LIBER) CARE INFLUENȚEAZĂ CALITATEA VIEȚII LA NIVELUL COMUNEI	5.1. Creșterea calității, funcționalității și accesibilității infrastructurii de sănătate la nivelul comunei prin reabilitarea și modernizarea infrastructurii existente și/sau atragerea unor servicii noi până în 2030;	Număr centre de permanență (servicii medicale)	0	1
		Număr de cabinete medicale de familie	3	5
		Număr campanii de prevenire / screening medical	0	2

	5.2. Creșterea calității, funcționalității și accesibilității infrastructurii de serviciilor sociale până în 2030;	Ponderea șomerilor înregistrați din totalul resurselor de munca (persoane domiciliat în comună cu vârsta cuprinsă între 18 și 62 de ani)	0,003	0,002
		Ajutoare sociale plătite	123	110
		Complex de locuințe pentru tineri/specialiști/persoane marginalizate	0	1
		Număr de persoane vârstnice asistate la domiciliu sau prin intermediul căminului pentru persoane vârstnice	72	80
	5.3 Dezvoltarea oportunităților și facilităților de petrecere a timpului liber, agrement și relaxare în comună până în 2030;	Număr spații dedicate activităților sportive sau de recreere (terenuri de sport, terenuri sintetice, baze sportive, zone de agrement, parcuri, piste de biciclete, etc)	9	12
		Număr de competiții sportive pentru amatori (campionate de fotbal, etc)	1	3
		Campanii de informare și încurajare a activităților sportive	0	1
	5.4. Îmbunătățirea nivelului de siguranță publică până în 2030;	Numărul de persoane condamnate/sanționate definitiv aflate în penitenciare (inclusiv centre de detenție și centre educative) care își au domiciliu în comuna Apahida	25	20

	5.5. Creșterea calității, funcționalității și accesibilității infrastructurii culturale prin reabilitare și modernizarea infrastructurii existente și/sau crearea unor noi unități până în 2030;	Număr spații dedicate activităților culturale (casă de cultură, cămin cultural) renovate	0	2
		Număr evenimente culturale realizate în comună	6	10
		Produse culturale sau branduri locale	0	1
6. CREȘTEREA CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE, A NUMĂRULUI ȘI A CALITĂȚII SERVICIILOR DIGITALE OFERITE DE PRIMĂRIA APAHIDA	6.1. Operaționalizarea unui compartiment IT în interiorul Primăriei (birou, serviciu), care să aibă minimum 2 angajați, până la finalul anului 2024.	Existența compartimentului IT, număr de angajați	nu există/0	există/2
	6.2. Creșterea procentului documentelor depuse digital până în 2024, prin intermediul unui serviciu digital dedicat (platformă care să ofere formulare online pentru x% dintre serviciile publice oferite).	Procent documente depuse online	0,05	0,25
	6.3. Implementarea unui sistem GIS în Primăria Apahida până în 2025, folosit și ca bază pentru oferirea de servicii publice și suport pentru deciziile interne.	Platformă GIS funcțională	nu există	există, este funcțională

	6.4. Anual cel puțin 10% din funcționarii din Primăria Apahida vor urma cursuri de pregătire (management, securitate cibernetică, digitalizare, GDPR, analiză de date. etc.).	Procent angajați care urmează cursuri de pregătire	0	10%/an
7. CREȘTEREA INTENSITĂȚII COMUNICĂRII ÎNTRE PRIMĂRIA APAHIDA ȘI CETĂȚENI ȘI ADAPTAREA ACESTEIA PENTRU PLATFORMELE DIGITALE FOLOSITE	7.1. Creșterea cu 25% a numărului urmăritori pe canalele comunicaționale digitale folosite de Primăria Apahida până la finalul anului 2024.	Urmăritori/vizite pe canalele de comunicare digitale	valorile din 2022 (vizitatori pe site/urmăritori pe rețelele sociale)	creștere cu 25%
	7.2. Creșterea transparenței și creșterea numărului de procese consultative și participative în cadrul Primăriei Apahida până la finalul anului 2025.	Număr de seturi de date deschise disponibile; număr de proiecte participative	0 seturi de date deschise/1 proiect participativ (bugetarea participativă)	10 seturi de date deschise/3 proiecte sau procese participative
8. REDUCEREA POLUĂRII (APELOR, FONICĂ ETC.) ȘI ÎMBUNĂȚĂȚIREA CONTINUĂ A CALITĂȚII AERULUI	8.1. Retehnologizarea sistemelor clasice de producere a energiei, prin stimularea utilizării de surse alternative de energie, astfel încât nivelul de nemulțumire publică să scadă până în anul 2025.	grad de nemulțumire	măsurare 2023	măsurare 2025
	8.2. Stimularea de politici de înlocuire a instalațiilor industriale care au efecte poluante semnificative asupra mediului, cu altele mai puțin poluante; Comuna va organiza cel puțin două întâlniri cu mediul de afaceri pentru conștientizare, până în anul 2024.	Organizarea de întâlniri cu mediul de afaceri pentru conștientizare	Nici o întâlnire realizată până în prezent	Comuna va organiza cel puțin două întâlniri cu mediul de afaceri pentru conștientizare, până în anul 2024.

	8.3. Îmbunătățirea situației spațiilor verzi, adecvarea acestora la nevoile specifice și realizarea evidenței spațiilor verzi prin registru dedicat; Primăria va conduce un registru al spațiilor verzi până în decembrie 2023.	Evidența spațiilor verzi după model urban	Nu există un registru dedicat și nici o evidență foarte clară	Primăria va conduce un registru al spațiilor verzi până în decembrie 2023.
	8.4. Reducerea suprafețelor de terenuri degradate prin împăduriri și prin alocarea de grădini urbane. Comuna va urmări scăderea suprafeței de terenuri degradate cu 20% până în anul 2025, de la 1808ha în prezent la 1446ha.	Suprafața totală de terenuri degradate	1808ha în anul 2022	Comuna va urmări scăderea suprafeței de terenuri degradate cu 20% până în anul 2025, de la 1808ha în prezent la 1446ha.
	8.5. Creșterea procentajului populației conectate la sisteme de canalizare cu epurare, astfel ca până în anul 2024 populația conectată la sisteme de colectare fără epurare a apelor uzate să scadă cu 40%.	Populația conectată la sisteme de colectare fără epurare	de măsurat	Până în anul 2024 populația conectată la sisteme de colectare fără epurare a apelor uzate să scadă cu 40%.
	8.6. Monitorizarea agenților economici potențial poluatori, în cooperare cu APM Cluj.	sistem de monitorizare	0	1

	8.7. Monitorizare și responsabilizarea agenților economici implicați, în cooperare cu Agenția pentru Protecția Mediului; organizarea a cel puțin două întâlniri cu reprezentanți ai mediului de afaceri până în anul 2024.	Numărul de întâlniri organizate	În prezent nu se organizează sistematic	Organizarea a cel puțin două întâlniri cu reprezentanți ai mediului de afaceri și APM Cluj până în anul 2024.
9. ÎMBUNĂTĂȚIREA CONTINUĂ A SISTEMULUI DE MANAGEMENT AL DEȘEURILOR	9.1. Dezvoltarea sistemului de colectare selectivă a deșeurilor astfel încât gradul de colectare selectivă să ajungă până la sfârșitul anului 2023 la 70% și până în anul 2025 la 100%.	Gradul de colectare selectivă	Gradul de colectare selectivă este în prezent de 45%	Gradul de colectare selectivă să ajungă până la sfârșitul anului 2023 la 70% și până în anul 2025 la 100%.
	9.2. Implementarea unui sistem digitalizat de măsurare la colectarea deșeurilor menajere care să asigure principiul "se plătește cât se aruncă" până în anul 2025.	Realizarea sistemului	În prezent nu există	Implementarea sistemului până în anul 2026
	9.3. Creșterea indicatorului de reciclare a deșeurilor la cel puțin 60 kg/loc/an până în 2023	indicator de reciclare a deșeurilor	/	Valoare a indicatorului de cel puțin 60 kg/loc/an până în 2023
	9.4. Rezolvarea problemei deșeurilor provenite din construcții, mobilier vechi și alte deșeuri, prin înființarea a 3 puncte de colectare a deșeurilor provenite din construcții și din dezafectarea mobilierului vechi până în anul 2024.	Înființarea de puncte de colectare	În prezent nu există	Înființarea a cel puțin 3 puncte de colectare a deșeurilor provenite din construcții și din dezafectarea mobilierului vechi până în anul 2024

	9.5. Dezvoltarea de programe educaționale în domeniul colectării deșeurilor. Primăria va derula cel puțin 2 acțiuni educaționale și o campanie de conștientizare până în anul 2024.	Numărul de programe și acțiuni realizate	În prezent nu se organizează sistematic	Primăria va derula cel puțin 2 acțiuni educaționale și o campanie de conștientizare anual, începând cu anul 2024.

V. PLANUL DE ACȚIUNE

Planul de acțiune conține portofoliul de proiecte strategice. Proiectele strategice sunt acelea care vin în întâmpinarea directă a pericolelor strategice identificate de-a lungul procesului de planificare, pe baza analizei de date și a feedback-ului primit odată cu întâlnirile grupurilor de lucru și ținând cont de sursele de avantaj competitiv și de factorii strategici cheie. Proiectele au menirea de a contribui determinant și decisiv la atingerea obiectivelor și urmărirea viziunii de dezvoltare a comunei. O parte din proiectele strategice intră în sfera de atribuții a autorității locale, fiind acelea pentru care instituția are responsabilitatea, resursele, instrumentele și pârghiile necesare inițierii și implementării. În cazul altor proiecte, implementarea este fie una comună, fie ține de autoritățile metropolitane, județene sau centrale, ori de capacitatea altor actori.

Sassa

Nr.	Titlu/descriere proiect	Localizare	Grup țintă vizat	Obiective strategice / specifice vizate / direcții de acțiune	Stadiu (idee, Fisa de Proiect, SF, DALI, PT etc.)	Perioada de implementare	Sursa de finanțare		Observații
							% buget local	% alte surse	
1	Modernizare străzi - zona centrala Apahida	Apahida	Toți locuitorii comunei	2/3	Proiect in execuție	3 ani	100		
2	Grădinița Apahida, Str. Libertății, zona APIA	Apahida	Toți locuitorii comunei	4.2	Studiu de fezabilitate	3 ani			
3	Construire piste de biciclete si alte amenajări	Tudor Vladimirescu, Apahida		2.3	Proiect depus pentru finanțate prin PNRR	3 ani	80%	20%	
4	Modernizare iluminat public - AFM 1	Sânnicoară, Dezmir, Sub Coastă	Locuitorii satelor	2.2	Proiect aflat în licitație pentru execuție	2 ani	30%	70% AFM	Valoare totală - 1.288.383,77 lei
5	Modernizare iluminat public - AFM 2	Apahida, Câmpenești, Corpadea, Pata	Locuitorii satelor	2.2	SF	2 ani	0,3	70% AFM	Valoare totală - 2.990.454,32 lei. Proiect depus pentru

									finanțare la AFM.
6	Extindere școala Apahida	Apahida	Toți locuitorii comunei	4.1	Proiect tehnic depus pentru finanțare la Ministerul Dezvoltării	3 ani	0,2	80 % CNI	
7	Modernizare trotuare și rigole - Libertății	Apahida	locuitorii satului Apahida	2.4	Idee	-			Proiectul depinde de proiectul de înlocuire a conductei actuale de alimentare cu apă potabilă - proiect aflat în licitație la Compania de Apă Someș
8	Modernizare stații de autobuz, e-ticketing, panouri de informare	Toată comuna	Toți locuitorii comunei	2.3	Idee				
9	Modernizare zona centrală - Apahida	Apahida	Toți locuitorii comunei	2.4	Master plan - se pregătesc SF-uri fazate pe 3 etape	3-5 ani			Master planul a fost realizat la inițiativa Zonei Metropolitane Cluj și cu finanțarea

									Băncii Mondiale
10	Modernizare cămine culturale - Apahida și Pata	Apahida și Pata	Locuitorii comunei, activități culturale și sportive	5.5	Proiectul tehnic este la aprobare la AFIR		0,3	70% PNDR	
11	Centura Metropolitană TR35 și drumurile adiacente	Apahida, Sânnicoară, Sub Coastă	Toți locuitorii comunei	3.1	Se așteaptă aprobarea indicatorilor tehnici de către Guvernul României				
12	Extindere alimentare cu energie electrică - 4 proiecte	Apahida și Câmpenești	Locuitorii din cele două sate	2.2	2 proiecte în execuție, unul în licitație, unul în proiectare	2 ani	0,5	50% cofinanțare de la DEER Romania	
13	Extinderea rețea de alimentare cu apă și canalizare	Apahida, Sub Coastă, Câmpenești și Dezmir	Locuitorii celor patru zone	2.2	Idee				De depune pentru finanțare pe PNRR C1 - buget aproximativ - 5 milioane de euro
14	Trenul metropolitan	Toată comuna	Locuitorii comunei Apahida	3.1 / 3.2					Proiect al ZMC

15	Culoar de mobilitate urbană verde-albastru - Someș	Apahida, Sânnicoară, Sub Coastă	Apahida, Sânnicoară, Sub Coastă și pe larg toți locuitorii	3.1 / 3.2					
16	Achiziție aparate fitness la Baza Sportivă	Apahida		5.3	Proiectul este în execuție	1 an	0,2	80% PNDR	
17	Baza Sportivă Sânnicoară	Sânnicoară	Toți locuitorii comunei	5.3	SF				Depus pentru finanțare la CNI - buget aproximativ - 10 milioane de euro
18	Extindere la 4 benzi a DN 1C - faza 1 - Podul Dezmirului - intrare Nervia	Apahida		3.1					
19	Zona industrială - DN16 - Apahida - Corpadea	Apahida/Corpadea		1.3.	Idee				Suprafața de 10 hectare
20	Pistă de biciclete - în jurul lacurilor	Câmpenești	Locuitorii din Câmpenești	2.3	Idee				
21	Asfaltare drumuri etapa 1	Apahida, Sânnicoară, Sub Coastă, Dezmir, Corpadea		2.3	Proiect în Execuție		1		
22	Asfaltare drumuri etapa 2	Apahida, Dezmir, Pata		2.3	SF				
23	Asfaltare drumuri etapa 3 - Câmpenești	Câmpenești		2.3	Idee/SF				

24	Construire școală/grădiniță	Corpadea	locuitorii satului Apahida	4.6	Expertiza pentru continuarea lucrărilor		1	Proiectul a fost oprit în 2012 din cauza unor litigii legate de terenul pe care s-a edificat construcția.
25	Piste de biciclete - toate satele	Toate satele	Toți locuitorii comunei	2.3	Idee			Se propune folosirea drumurilor agricole pentru a construi culoare de mobilitate alternativă.
26	Amenajare zonă de agrement Cireșei - Pata	Pata		2.1	Idee			
27	Construire complex de locuințe pentru tineri/specialiști/persoane marginalizate	Pata	Toți locuitorii comunei	2.1	Idee			Se dorește finanțarea unui proiect de acest gen prin PNRR
28	Modernizare școala Pata	Pata		4	Idee			Clădire existentă, are nevoie de intervenții consistente.

29	Baza Sportivă Dezmir	Dezmir	Toți locuitorii comunei	5.3	Idee			Este identificată o suprafață, se dorește mărirea ei pentru un proiect de amploare care să corespundă necesităților populației din zonă
30	Modernizare strada Crișeni	Dezmir		3.1	Idee			Tronsonul între intrarea la Agro Transilvania și intersecția cu strada Viilor din Dezmir. Se dorește extinderea suprafeței rutiere, construirea a unui trotuar, refacerea sistemului de scurgere a apelor pluviale, îngroparea tuturor rețelelor de

									utilități, plantarea de arbori.
31	Drum legătură nod Centura metropolitană	Dezmir	Populația satului Dezmir	3.1	Idee				Se leagă zona Tăușor, Labului cu un drum nou către centura metropolitană, între vechea și noua groapă de gunoi.
32	Drum de legătură Dezmir-Pata	Dezmir, Pata	Populația satelor Dezmir și Pata	3.1	Idee				Se dorește identificarea unui traseu care să lege zona Șigău de str. Gazului din Pata.

33	Complex educațional grădiniță școală	Dezmir	Populația satului Dezmir cu copii de vârstă preșcolară și școlară.	4.5	Idee			Se dorește demolarea școlii și grădiniței actuale și construirea unui complex mixt 2 în 1 - grădiniță și școală cu clasele 1-8. Planul inițial este finanțarea sa prin PNRR, începând cu anul 2023.
34	Construirea unui parc - Zona Fântânele - Panoramic	Dezmir	Populația satelor Dezmir și Sânnicoară	2.1	Idee			Suprafața va fi introdusă în noul PUG cu această destinație. Proiectul va include și o soluție de preluare a apelor pluviale din zona adiacentă a cartierului Panoramic- Dezmir.

35	Construire Creșă Dezmir	Dezmir	Populația satului Dezmir cu copii de vârstă ante preșcolară	4.4	Proiectare tehnică				Proiectul este pe lista de rezervă la PNRR C15. Dacă nu se obține finanțarea acestui obiectiv într-un orizont de timp scurt, se va trece la construcție cu finanțare din buget propriu.
36	Proiectul CA Someș SA pentru introducerea canalizării în satul Câmpenești și lucrările adiacente de modernizare a alimentării cu apă	Câmpenești, Sub Coastă, Dezmir, Corpadea	Toată populație comunei	2.2	Se licitează execuția proiectului de către CA Someș SA				
